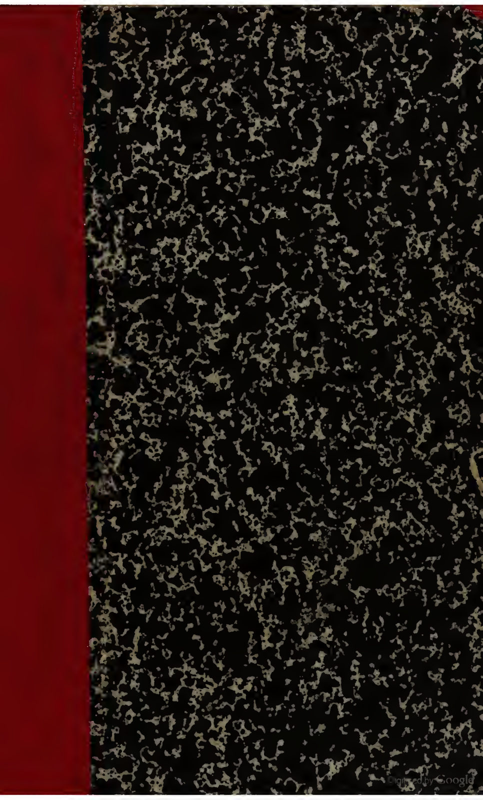

NAZIONALE
1
38 E
14
BIBLIOTECA
VIT. EMANUELE
ROMA

LEGATORIA
ARTISTICA
A. CAPOBIANCHI
Via delle
Quattro Fontane, 125
ROMA
TELEFONO 82-46

f 4.

PLATONIS
OPERA OMNIA.

RECENSUIT,

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. IV. SECT. I.

CONTINENS

PHAEDRUM.

EDITIO SECUNDA

MULTO AUCTIOR ET EMENDATIOR.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLVII.

SUMPTIBUS HENNINGS.

(LONDINI D. NUTT 158. FLEET STREET.)

PLATONIS

PHAEDRUS

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS
INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

EDITIO SECUNDA MULTIS PARTIBUS AUCTIOR ET
EMENDATIOR.

GOTHAE ET ERFORDIAE,
SUMTIBUS HENNINGS.
MDCCCLVII.

PROLEGOMENA

ad

PHAEDRUM.

Phaedrus Myrrbinusius, qui modo a Lysia venit, rhetore et orationum scriptore nobilissimo, cuius mirifice delectabatur scriptionibus, Socrati, cui forte obviam venit, magna cum voluptate narrat perpulcram ac scitam orationem ab illo secum esse communicatam. Fuisse autem eam argumenti amatorii, quandoquidem rhetor lepidissime demonstraverit, ei qui non amet potius quam amantibus esse gratificandum. Socrates summa rei accuratius audiendae cupiditate simulata continuo rogat hominem, ut, quantum memoriter fieri possit, plenius enarrare velit quae tanta cum animi oblectatione audiverit; neque enim sese ullo modo dubitare, quin, quum Lysiae artem tanti aestimet, totam illam paene edidicerit. Reluctatur Phaedrus modeste ac facit delicias. Tandem Socrates eum animadvertit libellum aliquem sub laevo tenere brachio. Ecce! ipsa est Lysiae declamatiuncula, quam ille nunc tanto minus recusat Socrati recitare, quo certius sperat futurum esse, ut huic non minus quam sibi placeat. Quocirca iam considentes ad consecratas diis ripas Ilissi sub umbra platani patulis diffusae ramis, explosa per occasionem sophistarum et rhetorum perversitate, qui in fabularum interpretatione argutiore plurimum operae ponebant, sui ipsorum cognitionem negligebant, summa otii suavitate Lysiae opus pertractare instituunt (p. 227 — 230 E.).

Recitat igitur Phaedrus Lysiae orationem audiente Socrate. Qua recitatione absoluta ille: Quid tandem, o Socrate, tibi de hoc opere videtur? Estne plane divinum et summa cum arte elaboratum? Cui Socrates urbanissima cum irrisione: Mehercle, inquit, prorsus obstupui, praesertim te intuens, qui inter legendum videbaris interdum singulari exsultare gaudio et furore nescio quo concitatus esse. Quocirca vix me continui, quin una tecum, o carum caput, et ipse debaccharer! Hic vero sentiens Phaedrus, se ab illo leniter rideri ac perstringi, serio sciscitatur, ecquem Graecorum putet ullo tempore de uno eodemque argumento tam multa atque praeclara disputavisse? Respondet Socrates, sese, etsi ad elocutionem potissimum atque formam orationis animum adverterit, tamen in ea esse opinione, ut sententias ne ipsi Lysiae quidem esse satisfacturas suspicetur, praesertim quum orator easdem res iterum iterumque inculcare non dubitaverit. Ac, si verum quaeratur, dudum a poëtis atque poëtriis meliora multo in lucem esse prolata, quorum recordatione repletum semet ipsum ait id esse effecturum, ut Lysia nec peiora nec pauciora dixisse videatur. Quibus auditis Phaedrus, tam inexspectata libri censura paene indignatus: Istud vero tu si perfeceris, o bone, in templo Iovis Olympii aureum te collocabo (p. 230. E. — 236. B.).

Itaque statim ab initio in mediam quasi rem perducimur. Audimus enim orationem Lysiae de amore scriptam; audimus item indicium Socratis, de eius praestantia et virtute nequaquam sentientis honorifice. Nimirum insunt profecto in illa magna vitia miris modis cumulata. Nam primum quidem offendit nimia ieiunitas et putidum argutiarum frigus, quod eo est molestius, quo plus adest obscuritatis e verborum delectu et iunctura impeditiore enatae. Deinde nec vis et natura amoris certo constituta est, quum tamen neglecta eius definitione fieri nullo modo possit, ut ipsa disputatio via et ratione procedat. Praeterea etiam iusta desideratur partium descriptio ac lucidus ordo sententiarum. Denique quae de amore oratione satis impedita et confusa explicantur, ea manifesto iudicant Lysiam de eo declamitantem unice de vulgari et humiliore amore cogitare; sublimioris ac divinioris amoris notitiam habere nullam. Quae

omnia certissime arguunt, totam illam Lysiae scriptionem ita esse comparatam, ut, sive forma eius sive argumentum spectetur, ne vestigium quidem ullum subtilioris philosophiae in ipsa extare iudicari oporteat.

Atque hoc quidem est initium libri, quod pertinet usque ad p. 236. B. Audiamus iam continuo, qua ratione res porro agatur.

Accepta igitur rhetoris celebratissimi declamatione Socrates a Phaedro permovetur, ut illi vicissim suam aliquam opponat orationem. Quoniam autem in Lysiana scriptione iudicaverat neque omnia, quae dici potuissent, explicata esse, nec eo illustrata ordine, quem res et ratio postularet; ante omnia instituit de illo ipso argumento, quod tractaverat Lysias, orationem aliquam declamitare. Quam ob causam quia retinere coactus est vulgarem illam, quam Lysias suae subiecerat disputationi, amoris notionem, obvoluto capite se dicturum profitetur, ne pudore praepeditus in perorando ruat aut vacillet. Nimirum ita se significat nec sine verecundia de rebus tam humilibus verba facturum et invitum ad eam rem accedere. Docet igitur item, quod Lysias efficere studuerat, ei, qui non amet, potius esse gratificandum quam amanti. Sed est eius oratio omnibus iis insignis virtutibus, quae vitiis in Lysia notatis sunt contrariae. Adest subtilior rei, de qua agitur, definitio; sententiae ipsae dilucidae et perspicuae, nec temere disiectae aut perturbatae; facilis verborum copulatio et iunctura; denique omnia ita instituta, ut singula appareat prudenti consilio ad causam obtinendam delecta et adornata esse. Etenim exorsus Socrates ab amoris definitione, quem vult esse cupiditatem, quae sine ratione atque mente incitate feratur ad voluptatem e corporis pulcritudine redundantem, deinde usque ad p. 241. D. ostendit, quantum ille tum animis amicorum (p. 239. B. C.) tum corporibus (p. 239. C. D.) tum etiam externis vitae conditionibus, hoc est, fortunae (p. 239. E. 240. A.) et vitae suavitati atque iucunditati (p. 240. B. — 241. C.) nocere soleat.

Iam vero Socrates, absoluta oratiuncula illa, quam ad Lysianae orationis similitudinem comparatam pro eadem caussa habere instituerat, tandem, ut ait, admonitus a daemonio suo, ut stolidum istum et im-

pium sermonem, quo numen amoris divinum violasset, quam primum expiet, continuo parat palinodiam, atque superiori declamationi pulcherrimam opponit orationem, qua divini vis amoris non minore subtilitate quam elegantia illustratur. Cuius orationis argumentum quia magnum momentum facit ad libri sententiam et omnem fere Platonis philosophiam recte percipiendam, paullo copiosius enarravisse non erit inutile aut a nostro instituto alienum.

Quod igitur Socrates superiore disputatione pronuntiaverat, amorem ideo esse damnandum, quia contineretur insania quadam et furore, id nunc ante omnia retractandum censet, ideoque docet, furorem divinitus inflatum multo esse potiorem ac praestantiorem humana prudentia ac temperantia vel maxima. Obtingunt nobis utique, inquit, maxima bonorum per furorem divino quodam munere hominibus impertitum, et ipsa μαντική nomen invenit a μανία, quasi μανική quaedam. Eiusmodi autem furoris quum quattuor genera distinguere liceat, augurationem, initiationem et expiationem, poëtarum enthusiasmum atque divinum amorem, tum quartum omnium est praestantissimum ac nobilissimum. Continetur enim hoc furoris genus in amore, quo pectus eius movetur et concitatur, qui conspicatur id, quod **pulcrum** est. Cuius rei caussae ut intelligantur, res altius repetenda est atque vis et natura animi humani ac divini diligentius consideranda (p. 245. B.).

Et primum quidem animum omnem apparet esse immortalem, propterea quod principium motus sui in se ipso habet (p. 245. C. — 246. A.). Sed quae sit eius species, id quia patefacere est difficillimum, imaginis involucro uti licebit. Sit igitur animus omnis simillimus bigis alatis cum auriga. Et deorum quidem equi et aurigae omni ex parte perfecti sunt. Alia autem ratio est ceterorum vehiculorum, quibus unus equus bonus est iunctus, alter malus et contumax, ut aurigae imperium multo plus habeat difficultatis. Ex quo intelligitur, qui factum sit, ut humani animi olim labem contraxerint. Magnum enim intercedit discrimen inter mortale animal atque immortale. Nam animus omnis natura sua curat atque gubernat ea, quae sunt inanimata, totumque mundum alia atque alia forma indutus permeat. Quamdiu igitur manet

perfectus et alatus, sublimis fertur, rerumque universitatem gubernat; sed alis amissis cadit deorsum, donec nactus sit aliquod corpus, in quo sedem quasi suam ac domicilium figat. Itaque animum cum corpore copulatum animal mortale intelligimus; sed animal immortale informamus Deum, quauquam eius notitiam, si verum quaerimus, habemus nullam (p. 246. A. — D.).

Quonam autem modo eveniat, ut humani animi et una cum diis immortalibus olim in rerum divinarum contemplatione versati sint, et nihilominus a pristina illa fortuna sua atque dignitate defecerint, id Socrates deinceps magnifica declarat imagine.

Dii immortales, inquit, quoniam ita sunt beatissimi, ut facillime ac saepissime conspiciant ipsam iustitiam, sapientiam, pulcritudinem in loco supra coelum evecto collocatam; duodecim dii maiores una cum suis agminibus, relictis sedibus suis, sola Vesta in illis remanente, summum coeli verticem petunt: quo in itinere magnus ille in coelo dux Iuppiter curru alato primus vehitur; ceteri dii suo quisque ordine subsequuntur. Et huius quidem spectaculi longe beatissimi, quoniam a diis omnis abest invidia, etiam animi humani olim participes esse potuerunt. Quamquam inter hos atque deos plurimum intercedit discriminis. Nam deorum equi maxima facilitate illuc proficiscuntur; ceteri, quia disparis naturae sunt, magno labore et contentione eodem enituntur, feroci et cotumàci equo ad inferiora ruente et vi alarum fatiscente. Et ii quidem animi, qui sunt perfecti, ubi in coeli dorsum pervenerunt, ibidem consistunt, et in orbem circumacti quaecunque in se sunt absoluta atque divina in regionibus illis superioribus intuentur. Locum autem illum, ipso coelo excelsiorem, nemo quisquam aut adhuc descripsit, aut ullo unquam tempore pro dignitate celebraturus est. Habet enim omne id, quod nec colorem aut formam aliquam refert, neque ullo sensu percipitur, sed ab uno animi auriga conspici, cognosci et intelligi potest. Haec igitur ubi conspexit animus, continuo iis mirifice delectatur, nutritur, corroboratur, nec umquam ab eorum consideratione avertitur, usque dum ad eum circumactus est locum, unde initium ceperat rerum per se spectatarum beata contemplatio. Hinc vero aeterno

nutritus pabulo in sedem suam revertitur, ubi auriga equis suis ambrosiam atque nectar praebet. Haec vero deorum vita est (p. 246. D. — 247. E.). Aliorum autem animorum, qui deos sequuntur, varia est conditio atque multiplex. Nonnulli enim, qui quidem deos optime sint secuti, verum item conspiciunt, quamquam ea in re propter mali equi ferociam neutiquam fruuntur placida illa deorum securitate et tranquillitate. Alii, ab equis vehementius perturbati, hic et illic tantum caput ad sublimiora extollunt, ideoque ipsam rerum veritatem partim vident partim non vident. Multi denique perpetuo intra coeli verticem versantur, nec umquam ad magnificum illud spectaculum perveniunt: qua in via magno cum tumultu agitati aurigarum vitio vel alas amittunt, vel crura frangunt, vel aliis modis violantur ac debilitantur. Causa autem, quamobrem animi tanto desiderio campi aeternae veritatis lustrandi capti tenentur, haec est. Lex fatorum stat immutabilis, ut, qui animus in coelesti illo itinere veri aliquid viderit, is ad alteram usque periodum omnis mali expers maneat; qui autem nihil veri perceperit, aut oblivione occupatus vel pravitate corruptus alas amiserit ideoque deorsum ad terram delapsus fuerit, is in terrestria corpora includatur. Quamquam animi in prima quidem generatione non in bestiarum, sed in hominum migrant corpora, ea conditione, ut rerum species discernere didicerint. Est autem fortuna eorum pro varietate scientiae et cognitionis, quam olim adepti sunt, admodum varia ac diversa. Nam qui plurimum veri in regionibus coelestibus vidit animus, is in sapientis, honesti et sapientiae atque amoris studiosi corpus migrat. Ab hoc proximo distat intervallo qui regis corpus invadit, legibus et imperio nobilitati. Tertium tenet locum qui descendit in hominem civitatis familiaeque regendae et rei faciendae peritum. Quartus est ordine et dignitate qui in viro laboris patiente et in exercendis sanandisve corporibus occupato figit domicilium. Quinti ordinis animi vitam nanciscuntur in vaticinando aut in initiis mysteriorum occupatam: sexti poëtas, septimi opifices et operas, octavi sophistas aut factiosos atque populares, noni denique tyrannos intrare coacti sunt. Atque hi animi omnes, ubi morte e corporibus suis rursus discesserunt, in

locum vel poenarum vel praemiorum perveniunt, et exactis millenis annis accipiunt potestatem eligendi sibi nova corpora et nova vitae genera sive hominum sive bestiarum. Nec tamen una eademque omnium fortuna est. Nam qui animus ter sibi, exacto millenorum annorum spatio, vitam philosophi vel viri pueros cum philosophia amantis (παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας) elegerit, is absolutus iam pennas denuo recuperat, quibus, ut antea, ad sublimia evehi, deum aliquem consectari, et contemplari coelestia queat. Qui autem sunt in numero octo classium reliquarum animi, hi absoluta demum decies mille annorum periodo in primam illam conditionem restituuntur (p. 247. E. — 249. B.).

Iam vero illustrata animi humani natura ac vita coelesti Socrates denique ad illud accedit, cuius caussa totam hanc disputationem susceperat, hoc est ad vim et naturam amoris philosophi explicandam. Pergit igitur ita disputare.

Hominis natura atque indoles, inquit, ita fert, ut quae in rebus singulis quasi dispersa cernuntur rerum genera, ea mente sua comprehendat et tanquam in unum colligat. Quo quidem continetur recordatio eorum, quae olim animi nostri in coelesti illo deorum consortio spectaverunt. Quocirca philosophi animus citius recuperat alas, ut qui perpetuo versetur in recolenda atque instauranda divinarum rerum memoria. Quod si qui reprehendunt tamquam dementiae argumentum, ii quid rei sit, ne suspicari quidem videntur. Nimirum idearum notitiam animi nostri e vita anteacta secum hanc in vitam attulerunt; quae tamen notitia quoniam eorum lapsu quasi obscurata est, philosophi hoc unum agunt maxime, ut vero investigando atque perquirendo amissam cognitionem, quantum fieri possit, recuperent. Atque hoc loco iam tandem ad illud furoris genus pervenimus, quod continetur amore. Etenim philosophi revera divino quodam agitantur spiritu, qui eos semper ad coelestem illam evehit pulcritudinem, quam in vita superiore conspexerunt. Quae si sub oculos esset subiecta, profecto admirabiles excitatura esset amores sui. Verumtamen quum veri, boni, iusti, sancti effigies in his terris nulla cernatur, nam cogitando tantum et ratiocinando ea assequimur; tamen p u l c r u m, quod

illic summo splendore lucebat, hic habet splendida sui simulacra. Nam pulcra percipiuntur sensibus, et vero etiam visu, hoc est sensuum acutissimo. Quocirca conspecto hic apud nos pulcro aliquo veri illius recordamur pulcri, olim in deorum consortio conspecti, ideoque continuo illuc evolare gestimus. Quo studio qui inflammati sunt, ii recte appellantur amatores. Neque tamen omnes rebus pulcris conspectis verae illius atque divinae pulcritudinis recordantur. Unde fit, ut qui illius sunt immemores, ad pulcrum, si quem vident, incitate ferantur et pecudum ritu, nulla eius reverentia tacti, unice corporis voluptates quaerant. Qui est amor ad libidinem proclivis. Qui autem more philosophorum mente et cogitatione sua perpetuo versatur in eo, quod per se verum, bonum, pulcrum est, contemplando, is conspecto aliquo pulcri quasi simulacro continuo recordatur veri illius pulcri, quod olim in coelesti spectaverat vita, ideoque hominem pulcrum intuens summa inflammatur rerum divinarum cupiditate, in qua cupiditate nihil plane inest libidinis aut turpitudinis, sed una cernitur coelestis pulcritudinis reverentia atque studium. Quocirca talis amator eum, quem amore suo complectitur, tamquam deum aliquem colit adeoque studet omni cumulare honore et beneficio. Habet autem hic amor [cuius (p. 251 — 252. C.) egregia exhibetur descriptio] eam vim, ut homines evehat ad deorum immortalium imitationem ac similitudinem. Nam unusquisque amantium quaerit et sectatur aliquem similem ei deo, quem ipse olim in pristina illa vita praecipuo coluit studio. Quem ubi invenit, et semet ipsum et amatum formare atque componere studet ad illius similitudinem. Atque hac ratione intelligitur, qui fiat, ut et diversus sit amandi modus, nec amor omnibus similiter prosit. Nam qui Martem olim secuti sunt, ii et ipsi sanguinolenti sunt, et talem item sibi exoptant amicum; pariterque reliqui prouti Iunonem, Apollinem, Bacchum, alios deos olim coluerunt, ita Iunonios, Apollineos, Bacchicos, pueros in deliciis habent. Perfectissimi autem omnium et sanctissimi amatores sunt qui olim Iovem, hoc est *νοῦν βασιλέα*, summam rationem, omnia in rerum universitate sapientissimis consiliis moderantem atque gubernantem, sunt secati. Hi enim diligentissime

considerant, num amicus, quem sectantur, philosophus sit natura et ad imperandum natus: et ubi talem invenerunt, eundem omni studio et reverentia prosequuntur, eoque ipsi quoque in memoriam redeunt eorum, quae olim in Dei consortio versantes divina eum obleetatione speetaverunt (p. 249. C. — 253.). Nec vero ad generosum hunc divinumque amorem sic statim ae sine labore et contentione virium pervenitur. Nam conspecto pulcro adolescentulo inter equos et aurigam animorum oritur fere certamen vehementissimum. Quippe pravus ille et contumax equus, cuius vel externa speeies arguit lubidinem, tum continuo omnibus viribus ad voluptatis fructum contendit, ita ut vel optimus eius feroeiam aegerrime perdomet. Sed fit tamen aurigae prudentia et eonstantia atque alterius equi bene morati fortitudine, ut ille et freno coërceatur et aurigae pareat. Quod sieubi factum est, quo ipse amator incaluit amore, eodem iam incenditur etiam alter, qui amatur. Nam quemadmodum ille ex hoc per oculos hausit effluvium pulcritudinis, quo quidem incaluit ita, ut germinare in animo inciperent alae; sie amantis desiderium imaginis instar in amati animo repercutitur, eumque ita emollit et irrigat, ut in eo item alae sueerescant. Qua ratione evenit, ut alter alterum mutuo amplectatur amore, atque ambo beatam et concordem degant vitam, cui summa praemia sunt proposita. Etenim amor eorum prorsus est philosophus, nec libidinis turpitudine commaeulatus. Sin autem amantes et amati non quidem philosophiae virtute insignem, at tamen ambitiosam et honoris laudisque studiosam agunt vitam, quae a malae existimationis nota aliena sit, fit sane interdum, ut incauti ac praeter deliberatam voluntatem ad amoris minus generosi fructum abripiantur. Sed his nihilominus haud parvum amatorii illius furoris praemium obtingit, quum non turpi libidini fuerint dediti, sed sibi ab ea pro viribus temperaverint. Etiamsi enim e vita discedentes nondum alas recuperaverint; tamen iamiam in eo versantur statu, ut eorum alas mox progerminaturas esse sperare lieeat. Qui autem eius utitur consuetudine, a quo non redamatur, huius fortuna longe est tristissima. Nam eius animus, posteaquam e eorpore excessit, per novem millia annorum in his terris te-

mere volutatur atque sine ratione apud inferos oberrat (p. 253 — 256. E.). His omnibus denique Socrates hunc subiungit Epilogum. Haec tibi, dilecte Amor, inquit, palinodia pro virium mearum modulo exsoluta est ac dicata: quam ut hoc modo caneremus et verbis proferremus poëticis, a Phaedro coacti sumus. Tu vero et iis ignoscas, quae antea dicta sunt, et haec propitius a nobis accipias, quamque mihi largitus es artem, eam ne unquam auferas neve imminuas. Si vero hactenus aliquid vel a Phaedro vel a me dictum est numine tuo indignum, Lysias tamquam eius rei auctor accusandus est, quem tandem averte ab huiusmodi sermonibus et totum ad philosophiam converte. Nam ita etiam Phaedrus hicce, eius amator, mutabit mentem, atque in amoris et sapientiae studio vitam transiget (p. 257. A.).

Hoc igitur est tertiae orationis argumentum. In qua sive elocutionem sive res et sententias consideres, nihil profecto desiderabis, quod ad summae artis laudem ac praestantiam requiratur. Sed haec ipsa res quoniam altioris est indaginis, nunc in argumento libri enarrando continuo perrexisse iuvabit.

Phaedrus igitur, audita praeclara illa Socratis oratione sese dubitare fatetur, num Lysias unquam eiusmodi orationem in medium prolaturus sit, si cum Socrate velit de virtutis ac laudis praestantia contendere. Praeterea etiam sese dicit magnopere vereri, ne rhetor clarissimus in posterum plane a scribendo abstineat, propterea quod nuper admodum a viro quodam civili invidioso τοῦ λογογράφου nomine appellatus sit. Quo audito Socrates tum Lysiam carpit leniter propter scribendi intemperantiam, tum data occasione etiam viros civiles urbane ridet lepideque cavillatur, quandoquidem homuncionem istum arbitratur neutiquam sibi videri orationum scribendarum studium ex animo vituperavisse; nam istiusmodi homines, qui versentur in tractanda republica, plerumque nihil ardentius optare solere, quam ut aliquod ingenii sui monumentum, veluti legem aliquam vel edictum nomine suo insignitum, ad posteritatis memoriam prodere liceat. Quo iudicio tum vana et inanis superbia istiusmodi hominum notatur, tum scriptioni isti civili tamquam per occasionem suum statuitur pretium utpote a sapientiae studio plane aversae. (p. 257. D. — 258. D.). Parant

vero haec omnia transitum ad eam, quae deinceps agitatur, quaestionem. Nam inde a p. 258. D. instituitur disputatio de recta ac vitiosa scribendi dicendique ratione. Ad quod quidem argumentum considerandum quum Phaedrus promtus paratusque sit, quippe inde voluptatem vere ingenuam redundaturam esse existimans, tum Socrates venuste et urbane etiam cicadas ait in vicinia cantantes ipsos adhortari videri, praesertim quum eae Calliopae et Uraniae nuntient, quinam inter homines philosophiam colant et in tractanda arte musica occupati vitam degant (p. 258. E. — 259. E.) — Instituitur autem harum rerum disputatio sic, ut una eademque opera simul binae quaestiones pertractentur, sicuti haud obscure p. 277. B. — E. Cap. LXII. et LXIII. indicatum est. Nam dum disquiritur, quanam conditione scriptio librorum laudibilis et quando turpis existimanda sit, simul etiam illud ostenditur, quod et ipsum ad rem praesentem vel maxime pertinet, quid in rerum ac sententiarum tractatione artis rationi consentaneum esse censeri debeat. Itaque ubi primum suscepta est de optimo scribendi genere disputatio, principio quidem (p. 259. E. — 262. C.) graviter copioseque docetur, ad veram germanamque dicendi laudem omnino requiri veritatis scientiam, sine qua ne ea quidem consistere possit rhetorica, quae unice aucupetur speciem verisimilitudinis. Ex quo perspicuum esse debet, primum quidem doceri hoc, rerum inventionem, quam rhetores vocant, totam ducendam esse ex philosophiae scientia et cognitione. Hoc autem demonstrato deinde etiam ulterius proceditur. Ostenditur enim luculentissime, accuratiore Lysianae orationis censura instituta, scientiam et philosophiam etiam ad duas alias eloquentiae partes requiri, quandoquidem non modo τὸ ἔντεχνον, quod in apta sententiarum dispositione atque coniunctione cernatur, inde suspensum sit (p. 262. C. — 268. A.); verum etiam vis ipsius et efficacitas in animis legentium vel audientium ex eadem pendeat; ad utrumque enim opus esse arte dialectica, qua rhetores arguuntur vulgo male carere, cuiusque ratio data rei opportunitate in illustriore luce collocatur (p. 268. A. — 274. B.). Quocirca toto hoc

loco imprimis id agitur, ut philosophiam etiam ad definitionem et dispositionem rerum ac sententiarum requiri doceatur, qua una maxime vera ipsius laus contineatur, atque praeterea etiam illud demonstretur, vim eloquentiae in animis hominum sive persuasionem ita demum existere, si eloquentia rerum scientia et cognitione sustentetur. His autem expositis reditur tandem rursus ad quaestionem ab initio propositam de scriptionis laude atque dignitate recte aestimanda, *εὐπρεπείας γραφῆς πέρι καὶ ἀπρεπείας*, (ut est p. 274. B.). Quo quidem loco, rhetorica rursus cum dialectica in certamen commissa, scriptio iudicatur utilis quidem esse admonitionis caussa, sed vivo sermoni neutiquam aequiparanda, quippe qui ad animos erudiendos et sapientiae opibus locupletandos longe plurimum valeat (p. 274 B.). Ex quibus omnibus denique efficitur, ut ***artis ratio in scriptura*** ibi demum agnoscenda sit, ubi primum quidem veritatis scientia et cognitio suppetat; deinde clara atque evidens rei, de qua scribatur, definitio et explicatio reperiatur, notionum generibus atque formis subtiliter distinctis atque coniunctis; denique varia scribendi genera animi indole et natura accurate cognita animorum varietati sapienter attemperentur. Dignitas autem atque laus scribendi ex eo pendere iudicatur, ut quis non temere dicat vel scribat, superbiens etiam iudiciorum suorum firmitate aut perspicuitate, sed cum scientia agat, veritatis per omnia quam maxime studiosus (p. 277. B. — 278. E.). — Haec igitur est ratio ac descriptio disputationis uberrimae deinceps explicatae; qua investigata iam ad singula lustranda accedimus.

Suscipiens igitur Socrates quaestionem de recta scribendi dicendique ratione (p. 259. D.) ante omnia docere instituit, iis, quae bene pulcreque dicta futura sint, necessario hoc proprium esse oportere, ut is, qui verba faciat, naturam eius rei cogitam perspectamque habeat, de qua explicare constituerit. Itaque rhetoricam censet veri scientia et cognitione nullo pacto carere posse. Quod quidem primum est, quod in ea requiritur. Quibus ita positis deinde ea sententia ita confirmatur, ut quae contra dici possint, subtiliter examinentur atque refellantur. Quamobrem falsum esse arguitur quod vulgo statuatur fieri posse, ut

quis vel non perspecto vero, bono, iusto, honesto, bene dicendi laudem adipiscatur, quia scilicet rhetorica non tam veritatem, quam veritatis speciem consectetur, ideoque non vere bona et honesta, sed ea tantum, quae multitudini videantur, curare soleat. Quod si recte ita iudicatur, inquit Socrates, rhetoricam apparet non solum perquam ridiculam fore, ut quae veritatis rationes, etiamsi maxime essent apertae atque evidentes, perverteret (p. 260. B. C.), sed etiam perniciosam, quippe quae boni et mali, turpis et honesti, utilis et inutilis discrimina temere negligeret petulanterque confunderet. (Ibid. C. D.). — Iam vero si forte ad eius defensionem afferatur, ipsam certe neminem impedire aut prohibere, quominus verum cognoscere studeat, sed nihilo secius ita esse comparatam, ut bene dicendi laudem sine veritatis cognitione tueri possit, in promtu sunt argumenta validissima, quibus ea sententia refutetur. Est enim ars oratoria sine dubio *ψυχαγωγία τις διὰ λόγων*, ars quaedam animos oratione flectendi atque ducendi (p. 261. A. coll. p. 271. D.), regnans illa non solum in iudiciis et conventibus publicis, sed etiam in privatorum hominum circulis et pariter res leves atque magnas gravesque tractans. Quae quum speciem tantum ac verisimilitudinem sectetur ideoque id agat, ut audientes vel legentes in fraudem et errorem inducantur, sponte intelligitur, hoc ipsum munus suum si recte obire velit, nihil ipsi magis esse necessarium quam recti verique scientiam et cognitionem. Nam qui quem fallere ac decipere conatur ipseque sibi ab errore cavere studet, eum certe necesse est rerum similitudines ac dissimilitudines accurate discernere. Quod certe nullo modo fieri potest ab eo, qui non cuiusque rei naturam bene cognitam habeat, qua demum intellecta alterum poterit callide a vero ad contrarium abducere, dum ipse fraudem sollerter declinet. Itaque consequens est, ut is, qui neglecta veritatis scientia opinionibus tantum indulgeat, ridiculam quandam rhetoricam factitaturus sit, adeoque omnis artis expertem (p. 259. D. — 262. D). — At nimirum quum ipsa materia arti oratoriae subiecta rerumque ac sententiarum inventio ea sit, quae sine veritatis scientia iudice Socrate revera nihil ad dicendi laudem tuendam sustinen-

damque valeat, tum etiam illud ipsum, quod modo attigit, τὸ ἔντεχνον, sine veri cognitione nullo modo consistere posse arbitratur. Quod quidem planum facit exercendo de Lysiae oratione iudicio, cui additur etiam censura artificiorum illorum, quae rhetores vulgo mirum quantum iactare solebant, ita quidem ut simul quanta sit hoc in genere dialecticae praestantia, clarissime ostendatur. Arguitur igitur Lysias primum eo nomine inertiae, quod eam rem, de qua verba facienda essent, ab initio non definiverit (p. 264. E. sqq.). Etenim quum duplex sit rerum genus, alterum certarum et evidentium, alterum ambiguarum atque incertarum, arti rhetoricae, etiamsi fallere conetur, tamen hoc propositum esse oportere statuitur, ut cognito utriusque generis discrimine eam rem definiat accuratius, de qua suscipiatur oratio. Quare Lysiae ostenditur ante omnia amoris vim ac naturam definiendam fuisse, quum manifestum extet amorem esse rem perquam ambiguam neque hominibus vulgo satis cognitam, id quod etiam orationes superiores satis demonstraverint. Praeterea vero Lysias etiam ideo reprehenditur et castigatur, quod nullo servato sententiarum ordine per totam orationem omnia temere proiecerit confuseque miscuerit, ut nulla plane intelligatur caussa et ratio, cur singula hoc vel illo loco ab eo posita sint neque sese alio exceperint ordine (p. 264. B.). Quippe consentaneum esse iudicatur, unamquamque orationem oportere comparatam esse similiter atque animal bene a natura fabricatum, ut corpus habeat, quod nec capite nec pedibus sit truncatum, et extremas partes referat tam inter se quam cum toto corpore apte convenientes. Nempe caussam utriusque vitii omnisque inertiae modo animadversae Socrates in eo quaerendam esse censet, quod a Lysia neglecta sit ars illa notiones cernendi atque coniungendi, qua dialectica contineatur. Quae quidem qualis sit, deinceps ita explicatur, ut omnem eius vim rationemque exinde cognoscere videamur. Describuntur enim iam celeberrimae illae διαιρέσεις et συναγωγαί, disiunctiones et conductiones, sine quarum usu Platone iudice nec verum falsumve diiudicari nec consequentia cerni nec repugnantia animadverti nec ambigua distingui possunt; de quibus quidem rebus

(p. 265. D. — 266. C.) haec fere disseruntur. Duplex est, inquit Socrates, artis ratio, quae in cognoscendis indicandisque rebus longe valet plurimum. Primum enim ita fieri potest, ut quis ad unam speciem atque formam a se cognitam et perspectam referat et conducat quae multifariam dispersa sunt, ità quidem, ut definiendo declaret ac patefaciat, quidnam illud sit, de quo dicere animum induxerit. Quod ipsum antea in amore animadvertimus, cuius definitione demum exhibita fieri poterat, ut oratio in eius virtutibus aestimandis iudicandisque recte ac sollerter versaretur. Sed suppetit etiam alia via et ratio eaque illi contraria et adversa. Quae quidem locum habet, quum quis illud, quod in unum coniunctum est, secundum species atque formas rite disiungit et articulatim dividit, nec vero malorum coquorum more violentèr diffringit. Cuius dividendi rationis exemplum supra ipsi proposuimus, quo loco varia furoris genera enumerabamus, usque dum tandem, quem quaerebamus, reperiremus furorem divinum. Hae vero divisiones et conductiones tam ad cogitandum quam ad dicendum plane sunt necessariae; ac si quis unum illud et multa (ἓν καὶ πολλά) h. e. genera et formas idearum s. notionum, recte potest discernere et coniungere, is merito dialectici nomine insignitur et tamquam sapiens vere divinus summis laudibus ornari debet. Haec igitur Socrates (p. 265. D. — 266. C.) de dialectica, quibus apertum est methodum disserendi analyticam atque syntheticam, quam hodie vocant, elegantissime illustrari. Expositis autem his dialecticis praeceptionibus vir sapientissimus rursus revertitur ad artem rhetorum, quos quidem copiosa disputatione eademque festivae urbanitatis salibus maxime referta ostendit a dialecticae laude adeo esse alienos, ut unice haereant in artificiis istis suis mero usu collectis et a ratione alienissimis (p. 266. C. — 268. ff.). Quippe arguuntur illi non dialecticam, non veri reperiendi artem, non denique rerum scientiam et cognitionem tenere, sed unice usurpare artificia quaedam ex vitae communis usu repetita, quae licet ad persuadendum subinde aliquid valeant utpote ad opinionis speciem comparata, tamen ad veri scientiam et cognitionem nihil quidquam conferant. Quorsum referuntur quae vulgo in rhetorum

scholis praecipiantur de prooemiis, de narrationibus, de verisimilibus, de testimoniis et probationibus, de argumentorum confutatione, de laudationibus et vituperationibus, de affectuum movendorum auxiliis, de tropis et figuris, de elocutione, aliis id genus rebus similibus. Nimirum ista omnia quum oratori nota esse debere facile concedatur, tamen eadem iudicantur neutiquam ad ipsam rhetoricam pertinere, sed esse potius *τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἀναγκαῖα μαθήματα* (p. 269. B.). Quocirca carpuntur atque vellicantur dehinc rhetores et sophistae, qui in istis omnia inesse rati istiusmodi artes non sine fastu iactavissent, Theodorus Byzantius, Evenus Parius, Tisias, Gorgias, Prodicus, Polus, Protagoras, Thrasymachus Chalcedonius, Lysias, denique universa cohors rhetorum ac sophistarum, qui sese in isto campo exercuissent. Reiectis vero et explosis pravis istis opinionibus de arte rhetorica susceptis (p. 268. A.) quaeritur porro subtilius, quamnam et quando ista omnia habeant vim et efficaciam (*τίνα καὶ πότ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν*) ad persuasionem in animis efficiendam. Etenim vim dicendi Socrates censet minime posse istis rhetorum artificiis tuto comparari. Quemadmodum enim nemo possit artem medicam factitare, quia quaedam noverit medicamenta, corporis natura non perspecta, aut artem exercere tragicam, quia quasdam orationes lamentabiles declamitare didicerit, aut harmoniae peritus haberi quoniam sciat chordam acutam atque gravem moderari ac temperare, quandoquidem ista omnia nihil sint nisi parva quaedam disciplinae universae initia, neque ipsam artem medicam, tragicam, musicam conficiant; ita etiam bella ista rhetorum artificia nondum efficere arbitratur, ut oratio in animis audientium vel legentium iustam vim habeat planeque ad persuadendum fiat accommodata (p. 268. A. — 269. C.). Si igitur quaeritur, inquit, unde et quomodo veri rhetoris et vi persuadendi pollentis ars comparari queat, omnino quidem responderi potest, quod verissime ita statuitur, ad perfectam eloquentiam haec tria requiri: ingenium, doctrinam, et exercitationem; id quod etiam de aliis rebus ita iudicari solet. Sed quantum ex his ad dicendi artem rationemque pertineat, neutiquam ex Tisiae aut Thrasymachi praeceptis iudicandum est,

verum intuendum potius exemplum Periclis oratoris perfectissimi. Quippe habent omnes omnino artes praeclarae atque magnae hoc sibi proprium, quod sibi quasi deposcunt abstrusiorem philosophiae quaestionem subtilioremque pervestigationem naturae, ex qua una demum nascitur celsum illud, magnificum atque efficax, quod eloquentiae quoque propositum esse debet. Quod quum Pericles acute pervidisset, continuo sibi persuasit ad praeclaram naturae indolem, qua fuit ornatus, accedere oportere etiam doctrinae et rationis conformationem. Quum igitur incidisset in Anaxagoram, acutum talium rerum scrutatorem, istiusmodi quaestionibus ac meditationibus adsuefactus et ad cognoscendam mentis et amentiae naturam per illum deductus fecit profecto quod ad comparandam eloquentiae laudem sine dubio plurimum valere iudicari debet. Traduxit enim ex philosophia Anaxagorae ad artem oratoriam quaecunque ad eam colendam ornandamque maxime conducere viderentur. Quippe est sane artis oratoriae plane eadem ratio, quae est artis medicae. In utraque enim naturam cognitam perspectamque habeas plane necesse est, siquidem ars medica corporis, ars oratoria animi notitiam accuratiorem requirit. Qua si quis careat, is certe numquam ex arte aget, sed mero usu sine ratione collecto corpori valetudinis caussa medicamenta, animo autem ad efficiendam persuasionem orationes adhibebit. Quod quam sit perversum et calamitosum, nemo est quin sponte animadvertat. Iam vero animi naturam quis quaeso est qui sibi persuadeat sine universi cognitione posse perspici et intelligi? Enimvero Hippocrate quidem iudice ne corpus quidem sine illius adiumento satis noscitur, ut profecto nullo negotio intelligatur, eandem ad animi notitiam multo etiam magis necessariam esse. Ex quibus omnibus apertum esse debet, ad consequendam dicendi laudem atque virtutem etiam propterea opus esse philosophia, quod vis et efficacia eloquentiae inde pendet, ut orator animos moveat atque flectat; id quod certe sine interiore mentis animique notitia fieri non potest. — His vero de philosophiae scientia ad eloquentiae usum necessaria disputatis ostenditur deinde etiam, qua via et ratione ei versandum sit, qui aliis persuadere velit, quandoquidem ipsi non modo naturae scientia, qua-

lem philosophia suppeditet, sed etiam dialectica subtilitate opus sit. De qua re inde a p. 270. C. — 272. B. fere haec disputantur. In explicanda cuinslibet rei natura, inquit Socrates, ante omnia quaeratur necesse est, simplex an multiforme sit id, in quo voluerimus et ipsi artificiosi esse et alios artis peritos efficere; deinde si simplex sit, vis eius exploranda est videndumque quid cuique natura facere et quid a quoque pati queat. Sin autem multiplex sit ac plures species habeat, has dinumerari oportet et in unoquoque, sicuti in singulis, considerari, quid cuique facere et quomodo a quoque per naturam suam affici possint. Quod ipsum imprimis etiam oratorem ita facere oportet, quippe qui exploratam habere debeat animi naturam, cui orationes adhibiturus sit. Describendus igitur ipsi omni diligentia et quasi in conspectu ponendus animus est, ut appareat, utrum natura sua unus ac similis sit, an secundum corporis figuram multiformis; deinde vero etiam videndum, quid animus cuique rei inferre et quid a quoque natura sua pati possit. Quo duplici munere peracto sequitur deinde tertium quiddam. Dispositis enim orationum (λόγων) pariter atque animi generibus cognitisque variis eorum affectionibus etiam omnes caussae persequendae sunt, ita ut sua cuique attribuatur, eoque modo demonstrandum, qualis animus qualibus orationibus quam ob caussam necessario ad persuasionem vel adducatur vel non adducatur. Neque enim aliter fieri poterit, ut quid ex arte vel dicatur vel scribatur. Nam quum vis orationis (λόγων δύναμις) sit flexanima (ψυχαγωγία), rhetorem certe novisse oportet, quotnam animus tamquam species et formas habeat, earumque proprietates tamquam in numerato habere. Quibus ita distinctis idem etiam varia orationum genera discernet, quibus animi hominum, pro sua quisque indole ac natura, ad persuasionem moveantur. His omnibus autem via et ratione cognitis oportet ipsum denique etiam ad vitae veritatem rerumque usum accedere diligenterque observare, quomodo res sese habeant vel fiant, quo facilius discat intelligere et animadvertere, quid et locis et temporibus et hominibus conveniat; alioquin enim solis confidet magistrorum praeceptionibus usu carentibus. Quicumque igitur iudicare potest atque di-

cere, qualis homo qualibus orationibus ad persuasionem adducatur, praesentemque perspiciens sibi ipse potest indicare, hunc esse talem vel talem, eique adhibendas esse has vel illas orationes, quiqne praeterea tenet opportunitatis notitiam, qua dicendum et taeendum, itemque breviloquentia, affectuum commotione, aliis orationis formis utendum sit, eum fatebimur utique artem dicendi pulcre ac perfecte tenere; sin autem horum aliquid desit, aliter certe existimari oportebit. Quod negotium quum sit haudquaquam leve, profecto ea via et ratio perficiendi operis ineunda est, quae, vitatis ambagibus ac difficultatibus non necessariis, proxime ad finem propositum perducat (p. 270. C. — 272. C.). — Iam vero his ita disputatis etiam hoc nomine rursus subiungitur iudicium de vulgaribus rhetorum studiis. Pergit enim Socrates deinceps sic fere disserere. At enim vero nostri quidem rhetores, inquit, hos tantos labores in condiscenda arte oratoria omnino opus esse negant. Quippe versantur illi in ea opinione, ut veri scientiam et rerum vel etiam hominum curam nihil ad se pertinere existiment. Nam in iudiciis quidem rerum veritatem minime curari solere; unam spectari probabilitatem et verisimilitudinem, cuius solius ratio ducenda ab eo sit, qui artificiose ac sollerter dicere velit. Etenim ne ea quidem, quae revera facta sint, veritati convenienter esse referenda; captanda potius esse probabilia aut verisimilia (τα εἰκότα) tam in accusando quam in defendendo, veritate rerum valere iussa. Quod quidem etiam Tisias ita statuit, qui neutrum litigantium iubet verum confiteri sed utrumque callidis ac fallacibus uti mendaciis. In quo illi rursus non vident, quod res ipsa loquitur, ad efficiendam verisimilitudinis speciem veritatis cognitionem unice esse necessariam, sine qua nec id, quod sit verisimile aut veridissimile, ullo modo reperiri aut indicari queat. At enim vero qui tam humiliter de rhetorica sentiunt, ii certe nec vident, quid ei denique sit propositum. Nam qui in ea discenda atque colenda nulli labori atque operae parcendum esse arbitrantur viri sapientes, ii certe non hoc consilio ita faciunt, ut dicant et agant apud homines, sed illud potius spectant, ut diis grata possint dicere atque facere pro viribus. Neque

enim vir sapiens sibi putabit in eo elaborandum esse, ut iis, qui revera una cum ipso servi sunt, gratificetur, sed illud potius aget, ut dominis bonis et a bonis oriundis, hoc est diis, semper gratus et acceptus sit vereque placeat. Quae quidem artis oratoriae virtus ac praestantia quum tanta sit, ut ipsa nihil maius et excellentius fingi aut cogitari liceat, certe nec moleste ferendum est, si qua ipsius ratio ac disciplina, utpote cum veri investigatione coniuncta, plus operae ac laboris sibi deposcat, quam quis exspectaverit. Nam pulcra expetentibus profecto honestum et gloriosum videri debet fortiter et constanter perferre quae illorum caussa subeunda ac toleranda sint (p. 272. C. — 274. B.).

Atque his quidem expositis finitur aliquando disputatio de eo, quod in orationibus sit arti conveniens quidve ei contrarium. Quo facto tandem suscipitur disputatio, cum altera illa artificiose iuncta et copulata, de recto scripturae usu, disquiriturque subtilius, qua conditione scribendo operam dare deceat et quodnam pretium litterarum scriptioni statuendum sit. Enimvero adumbrata ac descripta specie et imagine perfecti rhetoris, qui idem sit perfectus dialecticus, utpote optimam tenens veri reperiendi et explicandi rationem cum veritatis studio arctissime coniunctam, sanequam etiam suscipienda fuit huius rei explicatio. Neque enim rhetorica ista, quae taxatur, una dictione continebatur, sed vel maxime pertinebat etiam ad orationum scriptionem, neque dialectica absolvebatur sola veritatis commentatione, verum etiam docendo et sermocinando prodesse studebat. Accedit huc, quod omnis disputatio profecta est a scripta quadam Lysiae oratione, ut plane consentaneum sit, sermonem denique rursus reverti ad scribendi studium, quod inter rhetores maxime vigebat. Quocirca vel has ob caussas harum rerum quaestio nunc institui debuit, ut taceamus de aliis. Redit autem summa disputationis fere huc.

Revertamur, inquit Socrates, aliquando ad id, unde superior artis oratoriae censura cepit initium. Quaeramus enim, quemnam usum scriptio litterarum habeat et quibus ea finibus regenda sit. Et usum quidem eius quod attinet, iuvabit ante omnia narrationis cuiusdam meminisse,

quae de Theutho Aegyptio atque Thamo, Thebarum Aegyptiarum rege, memoriae prodita est. Audivi enim, Naucrati, urbe Aegypti, fuisse aliquem de priscis illius terrae diis, nomine Theuthum, qui quum numerum, computandi artem, geometriam, astronomiam, calculorum ac tesserarum lusum, tum etiam litteras scribendique artem invenisse narratur. Quum autem illis temporibus totius Aegypti rex esset Thamus, ad hunc Thebas venisse ferunt Theuthum ipsique artes ostentasse a se inventas. Ibi vero quum de aliarum artium utilitate multa in utramque partem disputata essent, Theuthus, de litterarum quoque utilitate interrogatus, hoc dedit responsum. O rex, inquit, litterarum scientia Aegyptios sapientiores magisque memores efficiet; memoriae enim et sapientiae erit subsidium. Quo facto rex, illi adversatus, Tu vero, artis a te inventae captus amore, iusto benignius de eius usu videris statuere. Etenim ista quidem scientia animis sine dubio afferet oblivionem propter memoriae neglectionem, quippe quum homines scripto confidentes extrinsecus per aliena signa, non intrinsecus per se ipsos recordaturi sint, ut non memoriae, sed recordationis adiumentum inveneris; sapientiam vero discipulis opinatam, non veram subministras; multa enim percipientes sine disciplina et institutione videbuntur multarum rerum scientes esse, quamvis revera maximam partem inscii sint, ac molesta etiam erit cum iis consuetudo, quippe qui opinati, non veri et germani sapientes evasuri sint (p. 274. B. — 275. B.). Haec igitur Socrates, significans praeterea, in eiusmodi narrationibus antiquitus proditis non temere offendendum, sed unice illud spectandum esse, quid in ipsis veri contineatur (p. 275. B. C.). Nimirum indicat ille hac narratione sua, litterarum usurpatione liberam mentis ingeniique agitationem, qualem philosophia exigat, utique auferri et impediri adeoque in animis vanam sapientiae opinionem procreari, quae verae scientiae intus in animo oriundae plurimum officiat, ut facile appareat, philosophiam, hoc est liberam veritatis investigationem et agnitionem, ab ipso scripturae ut externo cuidam scientiae vel potius recordationis adiumento ac subsidio tamquam e regione poni. Quibus ita expositis pergitur etiam ad aliud quid, quandoquidem docetur, scriptam orationem, si ad vivi ser-

monis institutionem comparetur, non adeo magni faciendam esse. Scripta enim oratio, ut ait Socrates, similis est picturae. Huius enim fetus, licet vivi videantur, tamen, si quid eos interroges, affectata cum gravitate egregie tacent. Eadem vero ratio est etiam scriptae orationis. Haec enim quum intelligentiae speciem prae se ferat, tamen omnino muta est; unum idemque semper dicit, et quum versetur inter intelligentes pariter atque eos, ad quos nihil pertineat, nec loqui scit nec tacere, ubi deceat. Quin etiam si quando male taxatur iniusteque reprehenditur, eget semper defensore parente suo, quandoquidem ipsa se tueri ac defendere non potest. Multo aliter vero existimandum est de vivae orationis usu, quae natura sua est longe melior scriptione longeque praestantior. Habet enim illa eam vim, ut scientia et cognitio in discentium animis tamquam inscribatur, estque plane idonea ad caussam suam defendendam, praesertim quum et loqui et tacere sciat apud quos debeat. Nimirum scriptam orationem patet denique nihil esse aliud quam vivae orationis adumbratam quandam imaginem, quae ab illius praestantia longissime distare existimanda est. Quemadmodum igitur prudens agricola semina ea, quae velit esse frugifera, haudquaquam serio in hortos Adonidis inarabit, quo scilicet ea intra octo dies videat laete progerminantia, sed istud lusus tantum et oblectationis gratia faciet, illa autem semina, quae serio curet, ei solo committet, cui ipsa committi conveniat, atque satis habebit, si octavo mense post ad maturitatem pervenerint; ita etiam is, qui iusti, boni, honesti habet cognitiones (ἐπιστήμας), non serio illa in aqua scribet ac per orationes atramento propagabit, quae nec vera perspicue explicare nec iudiciorum suorum rationem reddere queant, sed potius, sicuti facile iam existimari potest, liberalioris oblectationis gratia hortulos quasi litterarios conseret ac, si quando scribet, ita scribet, ut sibi condat commentarios, quo appropinquante obliviosa senectute et sibi et aliis omnibus eadem studia persequentibus habeat quo laetetur, hortulos istos suos tenera fronde virentes conspiciens. Nimirum quod tempus alii tribuunt ludis, compotationibus, aliis similibus voluptatibus, id ille honestae oblectationis gratia ad scribendum conferet eoque

modo quasi ludens liberaliter vitam degèt. Verum enim vero quum res longe pulcerrima sit, de iusto, bono, honesto sermonibus tamquam ludere scribentem, tum multo pulcrius erit quod ad has res conferetur studium, si quis utens *arte dialectica*, ubi animum nactus fuerit idoneum, plantet ac serat cum scientia sermones, qui et ipsi sibi et satori auxiliari possint nec steriles sint, sed semen in se contineant, unde alii recentes in aliis ingeniis progerminent, qui, illud nunquam ut intereat, efficiant eiusque participi tantam afferant felicitatem, quanta maxima mortali nato obtingere possit (p. 275. C. — 277. A.). — Haec igitur Socrates hactenus. Quae quorsum pertineant, nemo, opinor, facile dubitabit. Quemadmodum enim in superioribus *scriptionis* ratio atque dignitas comparata est cum *libera mentis cogitatione*, ita hoc loco *scriptae orationis institutio* contenditur cum *vivi sermonis efficacitate*, quae scriptae voci longissime anteponitur. Nimirum pertinent haec omnia denique item ad illustrandam *dialecticae* praestantiam ac virtutem. Quippe continetur illa non una tantum tacita mentis cogitatione, sed multo latius patet, quandoquidem, sicuti vel nomen eius indicat, etiam sermocinando, colloquendo, disserendo prodesse atque veri, boni et honesti scientiam et cognitionem aliis impertire conatur. Quo nomine vel imprimis arcta necessitudine cum amore philosophiae continetur, cui tamquam ars quaedam amatoria suppetias fert planeque famulatur. Quocirca ei librorum scriptio opponitur, sicuti antea ipsi rhetorica e regione collocata est. Ex quo et ipso virtus eius et praestantia clarissime elucet. Quamquam tota haec pars disputationis videtur etiam ad aliud quid spectare, siquidem Plato in ea tecte significavit, quamnam esse vellet scriptorum suorum cum viva oris institutione coniunctionem ac necessitudinem. Verum istud quidem in praesenti mittamus, de quo alio loco disputandi occasio erit. Pergamus potius in enarrando dialogi argumento, cuius postrema particula fere huc redit (p. 277. A. sqq.).

Posteaquam enim finita est disputatio de scriptione et vivae vocis institutione, Socrates nunc demum decerni atque indicari posse ait, *quid quum de laude scribendi operae, tum de ipsis ora-*

tionibus vel ex arte vel sine arte scriptis existimari oporteat. Et artis quidem rationem, sicut modo demonstratum sit, in eo positam esse censet, ut quis primum quidem veram rei naturam, de qua dicturus aut scripturus sit, perspectam habeat; deinde ut ipsam universam definire (genus eius indicare) definitamque rursus in species atque formas ad individuam usque naturam dividere ac cernere possit; tum ut et animi naturam pariter explorare formamque orationis cuique animi naturae convenientem reperire queat; denique ut sciat orationem cuiusque animi naturae attemperare, animo multiplici multiplices et varias, simplici contra simplices orationes adhibens (p. 277. B. C.). Laudem vero ac turpitudinem orationum sive dicendarum sive scribendarum item ex iis, quae antea disputata sint, nullo negotio aestimatum iri arbitratur. Nam sive Lysias sive alii ita scribant, ut, quum nihil certi de iusto aut iniusto, de bono aut malo, aliis rebus similibus, noverint, tamen in scriptis suis multum inesse certi ac perspicui opinentur, hoc omnino longe turpissimum atque vere probrosum censeri oportere existimat. Sin autem aliquis de scriptis orationibus, cuiuscunque eae generis sint, ita sibi persuadeat, ut sicuti per lusum quendam scriptae ac litteris mandatae sint, ita nec magno studio dignae habendae videantur, quandoquidem vel optimae earum scientibus non nisi recordationis caussa sint destinatae; atque contra existimet, in iis unis atque solis, quae docendi atque instituendi caussa fiant et proposita veritatis persuasione revera in animis de iusto et pulcro et bono inscribantur, clarum quiddam et evidens et perfectum inesse, easque oportere quasi filias cuiusque germanas coli, utpote in ipsius animo natas, cuius filiae et sorores sint habendae quae in animis aliorum sint procreatae; hunc vero virum talem esse arbitratur, cuius similis ut ipse iuxta cum Phaedro aliquando existat, intimo pectore optandum videatur (p. 277. A. — 278. B.).

Atque his omnibus ita dilucidatis postremo, sicuti par fuit, disputatio rursus ad Lysiam revertitur, a quo ab initio progressa erat. Quod quidem ita fit, ut celeberrimo oratori iam omnis philosophiae laus eripiatur atque simul significetur, quam spem adhuc

Lysias fefellerit, eam postero tempore impleturum esse Isocratem, in quo eluceat ingenium ad philosophiae laudem egregie comparatum. Qua ratione manifestum est rursus rhetoricam et philosophiam inter se opponi et quodammodo in certamen committi, quandoquidem Lysiae ut rhetori a philosophiae studio alieniori opponitur Isocratis iuvenis (νέος), qui spem faciat ita aliquando futurum esse, ut rhetorica cum philosophia concilietur. Qua ratione quod supra disserendo est expositum, iam duorum clarorum rhetorum — nam Isocratis quoque nomen tum satis celebratum fuit — illustri exemplo confirmatur. Disputat autem Socrates hunc fere in modum. Sed satis iam, inquit, lusum esto super sermonibus. Et tu quidem, o Phaedre, nunc i atque dic Lysiae, descendisse nos ad Nympharum fontem et museum ibique sermones audivisse qui nos iuberent nunciare Lysiae et cuicunque alii orationum scriptori, sive poetae sive legum civilium conditori, eum, qui cum veritatis scientia scripta componeret, et si qua de iis interrogaretur, iis quae dixisset auxiliari ac patrocinari posset, ita quidem, ut etiam profiteretur, ea, quae litteris consignavisset, admodum levia esse atque vilia ad illa comparata, hunc igitur minime ab iis, quae scripsisset nominandum esse, sed ab illis, ad quae serio studium suum contulisset quaeque mente animoque suo meditatus esset. Nam licet ipsum appellare sapientem nefas videatur, quoniam hoc nomen in unum deum convenit, tamen aut p h i l o s o p h i (amantis sapientiae) aut simili aliquo nomine ornandus erit. Eum vero, qui nihil habet praestabilius quam quae multum diuque sursum deorsum vertens ac modo addens modo demens aliquid scripserit, iure poëtam vel orationum scriptorem vel legum auctorem nominabimus. Quibus verbis apertum est philosophiae scriptoni principem locum vindicari; poesi, arti oratoriae et scripturae civili locum assignari aliquanto inferiorem. Haec vero posteaquam Phaedrus iussus est Lysiae, amico suo, nunciare, hic vicissim ad Socratem: „Quid vero? tu quomodo facies? neque enim par est Isocratem, amicum tuum, silentio transmittere. Huic igitur tu quid tandem renuntiabis?“ Cui Socrates respondet: „Iuvenis adhuc, o Phaedre, Isocrates est; quid tamen augurer de ipso, lubet dicere. Videtur enim

esse meliore natura et ingenio, quam ut cum Lysiae orationibus comparetur, ut minime sit mirandum, si, quum aetate procedente in hoc ipso orationum genere, cui nunc studet, magis quam viri pueris, praestet iis omnibus, qui unquam orationes attigerint, et diviniore instinctus spiritu ad maiora usque eluctetur; inest enim, o bone, philosophia quaedam in viri mente. Haec igitur ego horum deorum iussu Isocrati ut deliciis meis renuntiabo, tu vero ista Lysiae ut tuis.“ — De qua re posteaquam inter colloquentes convenit, denique Socrates, priusquam iam domum revertantur, deos precandos censet, coram quibus sermones superiores instituerint. Itaque extremo sermone has facit preces: O care Pan et quotquot hic estis dii, detis mihi hoc, ut pulcer fiam intus, externa vero omnia quae habeo interioribus amica sint et respondeant. Utinam unum sapientem pro divite habeam; auri vero copia tanta mihi obtingat, quantam secum portare et abducere nemo quisquam possit nisi vir bonus ac sapiens. Neque enim pluribus mihi opus est.
His dictis colloquium denique finitur et ambo discedunt (p. 277. H. — 279. C.).

Enarravimus quanta maxima fieri potuit perspicuitate libri argumentum. Sequitur iam, ut quaerendum sit, quidnam universo operi ut summum et extremum propositum putari debeat, ad quod denique omnia atque singula, quae in eo exposita leguntur, tamquam ad commune quoddam principium referantur. Neque enim supremo totius sermonis fine non perspecto fieri unquam poterit, ut singulae ipsius partes aut recte percipiantur aut prudenter aestimentur.
Dici autem non potest in quam diversas partes omni fere aetate ea de re disputatum sit. Nam de veterum quidem criticorum variis sententiis et opinionibus si quaerimus, audivisse iuvabit Hermiam, saeculi quinti fere medii p. Chr. n. philosophum Alexandrinum, de quo v. Photius Biblioth. 242. p. 341. ed. Bekker. Is enim in Commentariis in Phaedrum p. 62. ed. Ast. haec narrat: *Συνελόντες οὖν*, inquit, *τὸ ὑλικὸν τοιοῦτον· περὶ ἔρωτος, φασί, προηγουμένως ὑφηγεῖται, καὶ καθ' ὃν ἄν τις τρόπον τοῦτο, ὃ εἴτε φυσικὸν εἴτε θεῖον κίνημα τῆς ψυχῆς, τὸ ἐρωτικὸν λεγόμενον, ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ παραπαιδαγωγήσῃ εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ*

τοῦ κοινωνοῦντος, καὶ πῶς χρὴ βιῶναι. οἱ δὲ περὶ ῥητορικῆς, καὶ προτρεπτικὸν εἶναι Φαῖδρον εἰς φιλοσοφίαν, κ. τ. λ. — ὡς οὖν εἰς μεγάλα μέρη τεμεῖν, εἰς δύο ταῦτα διέλοι ἄν τις τὸν σκοπόν. ἐν μὲν περὶ ἔρωτος, ἓν δὲ περὶ ῥητορικῆς, κ. τ. λ. — ἐπεὶ δέ εἰσί τινες οἱ πλείους λέγοντες καὶ διαφόρους τοὺς σκοπούς. οἱ μὲν γὰρ εἰρήκασι περὶ ψυχῆς, οἱ δὲ περὶ τἀγαθοῦ, — οἱ δὲ περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ. πάντες οὗτοι μέρων τινῶν τῶν ἐν τῷ διαλόγῳ δραξάμενοι περὶ τούτων ἀπεφήναντο τὸν σκοπόν, ἕνα δὲ πανταχοῦ εἶναι τὸν σκοπόν. καὶ αὐτοῦ ἕνεκα παρειλῆφθαι, ἵνα ὡς ἐν ζώῳ, πάντα τῷ ἑνὶ συντάττεται. διὸ περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ φησιν ὁ Ἰάμβλιχος εἶναι τὸν σκοπόν, ὡς ἐφεξῆς ἐροῦμεν. et p. 64. οἱ μὲν περὶ ῥητορκῆς εἶναι τὸν διάλογον ἀπεφήναντο, εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μόνην καὶ τὰ τέλη ἀποβλέψαντες· οἱ δὲ περὶ ψυχῆς, ἐπειδὴ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς μάλιστα ἐνταῦθα ἀποδείκνυσιν· οἱ δὲ περὶ ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρχή καὶ ἀφορμὴ τοῦ λόγου ἐκ τούτων γεγένηται, κ. τ. λ. Haec igitur Hermias de veteribus criticis. Cuius narrationi fidem faciunt etiam secundariae tituli inscriptiones vel in codd. mss. vel etiam apud veteres scriptores, qui Phaedri mentionem faciunt, repertae. Nam multi libri mss. post Φαῖδρος addunt ἢ περὶ ἔρωτος, ut est etiam apud Diogen. Laert. III. 58. secundum Thrasyllum; alii subiungunt ἢ περὶ ψυχῆς, quod ipsum etiam Clemens Alex. habet Strom. V. p. 678; alii adiiciunt ἢ περὶ καλοῦ, quod praeter alios tuetur praestantissimus Platonis codex Clarkianus (Bodleianus); alii etiam aliter. Recentiorum autem interpretum et criticorum iudicia si quis requirit, sunt illa tam varia tamque diversa ac multiplicia, ut omnia atque singula vel memorare longum sit, nedum ut ea referre aut percensere consultum videatur. Quamobrem satis erit, opinor, indicavisse eos, qui de his rebus nuper ita disputaverunt, ut vel quid ipsi de Phaedro sentirent, vel quid aliis placuisset, exposuerint subtilius et copiosius. Adeundi igitur hoc nomine imprimis sunt Fr. Schleiermacher Prolegom. ad Opp. Plat. Vol. I. 1. p. 48. sqq. et Praef. ad Phaedr. Vol. I. p. 53. sqq. Jos. Socher De Scriptis Plat. p. 301. sqq. Fr. Ast. De Vita et Script. Plat. p. 82. sqq. Phil. von. Heusde Init. Phil.

Plat. Vol. I. p. 138. sqq. Car. Fr. Hermann Gesch. d. Plat. Philos. I. p. 515 sqq. cum ann. Aug. Bernh. Krische, Ueber Platons Phaedrus. Götting. 1848. p. 133. sq. C. Steinhart, in libr. Platons Werke übersetzt von Hier. Müller mit Einleit. begleitet von C. Steinhart. Leipz. 1848. Vol. IV. p. 18. sqq. Franc. Susemihl, Genetische Entwickel. der Plat. Philos. P. I. p. 68. sqq. et p. 55. sqq. Aug. Arnold, Platons Werke einzeln erläut. u. in ihrem Zusammenhange dargestellt Erf. 1855. Part. II. p. 1—29. Jul. Deuschle Comment. in Caesars Zeitschrift für Alterthumswissensch. a. 1854. Vol. I. fol. 4. 5. et 6. p. 26. sqq. et in libello: Ueber Platonische Mythen etc. Hanau, 1854. 4. Eduard Zeller in opere Pauly: Realencyclopädie der class. Alterthumswissenschaft Vol. V. p. I. 691. ut alios taceamus. Nimirum ab his omnibus facile discas, recentiore quoque aetate similiter ut olim de Phaedro iudicatum esse diversissime, quandoquidem alii philosophum nihil nisi id egisse censuerunt, ut rhetoricam reprehenderet et exagitaret, utpote carentem dialecticae praesidio et adiumento; alii ipsum statuerunt hoc imprimis spectavisse, ut, quanta esset dialecticae vis in scribendo ac docendo, certius intelligeretur; alii cum iudicarunt ostendere voluisse divinum idearum amorem ac divinioris vitae studium ad studia humana omnia regenda, ornanda et nobilitanda plurimum valere; alii etiam alia in medium attulerunt *).

---

*) Iuvabit, opinor, duumvirorum praestantissimorum sententiam hic paucis retulisse, quos multi nuper tamquam egregios quosdam duces hac in caussa sequuti sunt, ut profecto multum referat, quid illi senserint, aliquatenus saltem cognovisse. Etenim Fr. Schleiermachus, qui de Phaedro tum Prolegg. ad Opera Plat. Germ. Vol. I. p. 48. sqq. tum Praef. ad Phaedr. Vol. I. p. 55. sqq. copiose disseruit, argumentum totius libri atque summam denique eo redire censet, ut artem dialecticam doceatur unam esse rectam cogitandi atque disserendi magistram (*die Kunst des freien Denkens und Mittheilens*) ideoque reliquarum artium omnium imprimisque oratoriarum parentem atque procreatricem. Hoc autem quum illud sit, ad quod denique omnia tamquam ultimum atque summum contendant, tum eadem opera etiam ideas illustrari arbitratur, ut ad quas dialectica spectet et ex quibus suspensa sit. Quae quidem ideae quod splendidissima quidem oratione illuminentur, sed tamen ostententur tantummodo fabulari arte in coelesti sede collocatae,

Verum enim vero quum nullo non tempore mirum quoddam studium in tractanda huius rei quaestione eluxerit, siquidem omni aetate probe intellectum est de eo Platonis opere quaestionem agitari, quod ad omnem viri sapientissimi doctrinam et rationem

---

vult illud ita fieri propterea, quod philosophus eas, utpote recens inventas, tum primum tamquam flagranti quodam novi amoris ardore descripserit et repraesentaverit, quandoquidem Phaedrus dialogus a Platone admodum adolescente necdum satis in dialecticis exercitato scriptus putari adeoque pro ipsius primitiis haberi debeat. Unam rhetoricam autem censet cum dialectica in certamen committi, non poesin aut alias artes liberaliores, propterea quod ea exempli loco commodissime proponi potuerit, quia rhetores ac sophistae maxime vim dicendi et persuadendi iactaverint. De qua viri praeclari ratione ne quid dubitationis relinquatur, non a re alienum erit ipsius verba apposuisse, unde illa maxime cognoscitur. Scripsit igitur Praefat. ad Phaedr. p. 65. sq. haec: «*Auf solche Art also werden wir immer weiter getrieben bis zur innersten Seele des ganzen Werkes, welche nichts anderes ist, als der Inbegriff jener höhern Gesetze, nämlich die Kunst des freien Denkens und des bildenden Mittheilens, oder die* D i a l e k t i k. *Für welche hier alles Uebrige nur Zurüstung ist, um sie auf socratische Weise entdecken zu lassen durch Aufzeigung ihres Geistes in einem bekannten Einzelnen, und zwar dem, worin fast ausschliesslich wissenschaftliche Form theils allgemein anerkannt war, theils leicht aufzuzeigen. Nicht nur aber als die Wurzel ieder andern abgeleiteten Technik will Plato uns diese Kunst rühmen, sondern in allen andern Künsten zwar sollen wir sie erkennen, sie selbst aber soll dann Jedem als etwas viel höheres und ganz göttliches erscheinen, welches keinesweges etwa um jener willen, sondern nur um sein selbst und um des göttlichen Lebens willen soll gelernt und geübt werden. Der* u r s p r ü n g l i c h e *Gegenstand der Dialektik aber sind die Ideen, welche er daher auch mit aller Wärme der ersten Liebe aufstellt, und so ist die Philosophie selbst und ganz dasjenige, was Plato hier als das Höchste und als Grundlage alles Würdigen und Schönen anpreiset, für die er allgemeine Anerkennung in diesem Besitz siegreich zu fordern weiss. Und eben weil die Philosophie hier ganz erscheint, nicht nur als innerer Zustand, sondern als ihrer Natur nach sich äussernd und mittheilend, so musste auch der Trieb zum Bewusstsein gebracht und dargestellt werden, welcher sie von innen herausdrängt, und welcher eben nichts anderes ist, als jene ächte und göttliche Liebe, die sich über jede andere auf irgend einen Nutzen ausgehende eben so weit erhebt, als die Philosophie ihrer Natur nach jene untergeordneten Künste übertrifft, die sich auch mit einer Lust oder einem Gewinn spielend begnügen.*

esset longe gravissimum; tamen nondum inventum esse videtur, quod sublatis omnibus dubitationibus praestantissimi libri intelligentiam omni ex parte aperiret aut communibus hac in caussa hominum exspectationibus plane satisfaceret. Ambigunt enim

---

Denn so sehr auch die gelungene Befriedigung jenes Triebes das Werk der Kunst sein muss und der anordnenden Besonnenheit; so erscheint doch der Trieb selbst als ein ursprüngliches, immer reges in der Seele des Gebildeten und Vollkommenen, seinen Gegenstand ausserhalb suchende, also als Leidenschaft und göttliche Eingeistung. Hierdurch also lösen sich alle Aufgaben, und dieses bewährt sich als die wahre, alles hervorbringende, belebende und verknüpfende Seite des Werkes." Cum his conferas quae idem disputavit Prolegg. in Plat. Opp. Vol. I. p. 48. sqq. Itaque virum egregium apparet Phaedro hoc tamquam summum atque ultimum propositum esse censuisse, ut vis et efficacitas dialectices, qualem Plato informavit, in artium liberalium usu perspicua luculentius demonstraretur; id quod mirabiliter sane praeteriit Suckowium in libro multa mirabilia continente: *„Die wissenschaftliche und künstlerische Form der Platon. Schriften. Berlin* 1855. 8. p. 196. sqq. quamvis ille sese Schleiermacheri mentem praeter ceteros scilicet perspexisse glorietur adeoque profiteatur, se ab illius sententia profectum in praeclara illa inventa incidisse, de quibus fuse exposuit. Secuti autem sunt summi viri auctoritatem quum alii multi, tum A. B. Krischius in libro supra laudato, qui verissime perspecta Schleiermacheri sententia p. 133. haec scripsit: *„Als Kern des ganzen Gesprächs erscheint also die Lehre von der Dialektik als der Kunst des Denkens und des Seins der von der Methodik des Wissens und dem Inhalte desselben, welches beides sich ächt sokratisch* (minime vero!) *in dem Begriffe der Dialektik durchdringt."* Sed haec de sententia Schleiermacheri; de qua quid existimemus, perspicuum fiet ex iis, quae de universi Phaedri argumento et consilio disputavimus. Neque enim dialecticae explicationem pro primaria operis parte ducimus, nec rhetoricam putamus omnium artium liberalium vices sustinere, nec idearum doctrinam obiter aut leviter censemus illustratam esse, nec Phaedrum habemus pro opere invenili, denique nec artem essendi, ut cum Scholasticis loquamur, ullam cogitari posse censemus. Sed festinamus ad cognoscendam alterius Platonicae sapientiae arbitri sententiam. Quod dum facimus, tristis sane mentem subit recordatio. Luxerunt enim nuper Caroli Friderici Hermanni obitum praematurum omnes communiter, quotquot studia antiquitatis vel colunt vel diligunt; luximus imprimis etiam nos, qui Platonicorum studiorum communione inde ab anno 1828

viri doctissimi ad hunc usque diem vehementer de rebus maximis, unde iudicium de universi operis argumento, arte et compositione, vel maxime suspenditur, imprimisque incerti sunt et consilii inopes haerent de necessitudine et coniunctione, quae inter

---

coniuncti cum eo viximus, praeserim quum nulla umquam inter nos in maxima saepe sententiarum discrepantia animorum dissensio exorta sit. Nempe et ille pro humanitate sua facile ferebat dissensionem amici, et ego viri omnia veritatis amore cum indefesso litterarum studio coniuncto metientis eiusque et ingeniosissimi et animo liberrimi auctoritatem ita verebar, ut quidquid tandem pronuntiasset, id solerem diligentius usque expendere, priusquam ipsi quidquam regererem. Ita viximus συμφιλολογοῦντες prope annos triginta, coniuncti studiis, coniuncti animis, ab inani ambitione et invidia procul remoti. Huius igitur amici sententiam ita exponemus, ut simul gratam eius memoriam pie recolamus. Perspexit igitur Hermannus pro eo, quo erat ingenii acumine, nullo negotio, hominum doctorum de Phaedro iudicia ideo potissimum tam varia ac diversa extitisse, quia quae essent tantummodo singularia atque nihil nisi partem aliquam universae disputationis efficerent, accepta essent pro communibus, ita ut inde etiam dialogi summa definiretur. Itaque ipse celsius quiddam atque altius indagandum statuit, quo invento quum omnibus ac singulis dialogi partibus iusta dignatio impertiretur, tum etiam perspicua fieret universi operis ars et compositio. Quamobrem ipse studium aeternae veritatis vel idearum illud esse indicavit, in quo totius sermonis tamquam cardo verteretur. Statuit igitur in Phaedro denique hoc doceri, omnia studia et consilia humana ad divinae veritatis cognitionem et intelligentiam tamquam summam agendi legem atque normam dirigi et gubernari oportere, siquidem futurum sit, ut tum a turpi lubidine tum ab humili et sordida sentiendi ratione tuta et immunia praestentur, idque imprimis etiam de amore et arte oratoria ita existimandum esse, ex quibus ille naturalem sectetur pulcritudinem, haec vero propositam habeat artificiosam venustatis gratiam. Sed audivisse iuvabit etiam ipsius verba (p. 515.), quibus sententiam suam aperuit luculentissime: „*Suchen wir das geistige Band auf, das im Sinne des Urhebers beide Theile* (de amore et de rhetorica) *aus demselben Ganzen hervorgehen liess, so ist dieses kein anderes als die Richtung nach Oben, nach dem Begriffe und der in diesem enthaltenen Wahrheit, die durch alle irdischen Bestrebungen hindurch gehen soll, um sie vor Willkühr und Gemeinheit zu bewahren, und die namentlich auch denjenigen Thätigkeiten des Menschen, die auf natürliche oder künstlerische Schönheit gerichtet sind, Weihe oder Maas verleihen muss, während Liebe sowohl als Schönrednerei verwerflich werden, sobald*

doctrinam amatoriam in priore sermonis parte explicatam atque disputationem prope per reliquum dialogum de artis rhetoricae vilitate et inertia agitatam intercedere existimanda sit. Ex quo profecto manifestum esse debet omnibus, rei admodum difficilis quaestionem nondum satis profligatam et ad exitum perductam esse. Id quod tanto confidentius ita statuere licebit, quod ipsum Platonem extremum quiddam atque summum ob oculos habuisse clarissime ex eo apparet, quod p. 264. omnem orationem, hoc est omne artis oratoriae opus, censuit simillimum esse oportere animalis corpori bene structo atque fabricato, ut unum quasi corpus efficiat omnibus numeris absolutum atque singulis membris suis apte secum conveniens. Itaque sperare sane audemus facilem nobis veniam impertitum iri, si data hac opportunitate experiamur, num qua rei admodum difficili et obscurae aliquid novae lucis affundere possimus. Videmur enim quaestione eius identidem repetita animadvertisse, suppetere utique viam aliquam atque rationem, qua densae istae tenebrae adhuc libri intelligentiae offusae si non omnes, at certe maximam partem dispellantur. Quocirca nobis licebit, quid de tota caussa sentiamus, pro viribus explicare. In qua tamen explicatione propter huius editionis legem ea tantum proponemus, quae ad universum librum pertinent, ampliorem singulorum locorum dilucidationem, ex interiore philosophiae penu depromtam, alio loco atque tempore daturi. Iuvabit autem primum hic in principio disputationis paucis indicavisse, quaenam sit nostra de re admodum controversa opinio. Quo facto ordine deinceps explicabimus, quae ad eam illustrandam opus fuerint. Videtur enim nobis Plato, quum ipsorum temporum opportunitate

---

sie als Brücke zum Begriff und zur Befriedigung der Genusssucht dienen und diese zum höchsten Maasstabe nehmen, so dass Plato, indem er scheinbar nur vor zwei ganz heterogenen Verirrungen seiner Zeitgenossen warnt, zugleich in der richtigen Anwendung beider Triebe den Weg zu gleichem Ziele zeigt." Haec igitur ille; quem certe omnis posteritas grata fatebitur quum de omni antiquitatis doctrina, tum imprimis etiam de Platonis interpretatione praeclare meritum esse.

ad illustrandam philosophiae dignitatem et praestantiam invitatus esset, in hoc libro litteris exarando id consilii sequutus esse, ut, dum rhetoricam abiectae humilitatis pariter atque turpis inertiae a philosophiae neglectione profectae convinceret, eadem opera reclusis ultimis sapientiae fontibus, in diviniore animi vita positis, luculente demonstraret, unam philosophiam, utpote natura sua in idearum appetitu atque comprehensione et in commentatione dialecticaa (*im dialektischen Denken*) contentam, certissimam esse et alte magnificeque cogitandi et recte iudicandi, dicendi atque docendi magistram, rhetorica ista, quae se unam dicendi docendique artificem iactaret, longe superiorem. Quam sententiam etiam simplicius sic exprimere licebit, ut Platonem dicamus falsam rhetoricam vanitatis coarguendo philosophiam docuisse natura sua unicam esse scientiae tam adipiscendae quam propagandae et tradendae procreatricem. Simplicissima profecto sententia, quam quis vix crediderit homines doctissimos tam diu fallere ac latere potuisse; sed eadem tam artificiose ac sollerter a Platone tractata, ut ob id ipsum diligentiorem explicationem utique videatur requirere. Quamobrem licebit quae posuimus singula ordine deinceps exponere dilucidius. Censuimus autem primum coniunxisse Platonem cum rhetoricae reprehensione philosophiae laudes. Deinde eum id sic instituisse iudicavimus, ut illas ex ultimis fontibus ac principiis philosophiae duxerit. Denique eum pravam atque falsam rhetoricam impugnasse significavimus. Quocirca primum quidem breviter explicabimus de artificio, quo philosophus rhetoricae reprehensionem cum philosophiae illustratione coniunxerit. Deinde disquiremus de fontibus ac principiis philosophiae, ex quibus ipsius virtutem ac praestantiam declaraverit. Tum ostendisse iuvabit, quaenam viguerint illis temporibus inter Athenienses artis oratoriae studia. Quibus expositis postremo considerandis potioribus universi operis partibns id efficere studebimus, ut quibus caussis et rationibus nostra

de totius operis argumento sententia nitatur, quam clarissime appareat. Quae tamen omnia quo plus etiam lucis accipiant, denique etiam quaestio de temporibus suscipienda erit, quibus Phaedrum litteris consignatum esse verisimile sit. Haec igitur omnia ordine deinceps exponere conabimur, in qua quidem re versabimur ita, ut simul universum Phaedri argumentum veluti obiter collustretur et ad pleniorem intelligentiam provehatur.

Itaque primum quidem diligenter tenendum est, quo non animadverso iudicia hominum de Phaedri arte et compositione sane mirifice perturbata sunt, Platonem in hoc opere condendo eodem usum esse artificio, quo in plurimis aliis sermonibus artificiosius elaboratis usus esse reperitur, ut duo simul argumenta pari opera pertractaverit, quorum alterum ad communem hominum vitam eiusque mores, instituta studia, consilia denique, aestimanda atque iudicanda refertur, alterum versatur in ratione ac doctrina sapientiae explicanda atque illustranda, ita quidem, ut utrumque denique ad eundem omnino finem pertineat, communique scribendi consilio inserviat. De qua quidem philosophi sollertia quoniam explicatius diximus in Prolegomenis ad Opp. Plat. Vol. I. P. I. p. XLI. sqq. ed. 3. ed. Goth., non est cur hoc loco uberius exponamus. Etenim in Phaedro quum ars rhetorica inscitiae et inertiae arguatur, ita ut ipsam argumentis subtilissimis demonstretur sine philosophiae praesidio et adiumento nullo pacto consistere posse utpote a studio veritatis plane aversam, tum etiam philosophiae virtus ac praestantia eo modo illuminatur, ut reclusis ultimis ipsius fontibus, in animi vita divina et nativa indole positis, principia eius atque elementa vel in infinita quadam idearum appetitione et primitiva earum comprehensione vel in dialecticae commentatione quaerenda esse ostendatur atque indidem etiam doceatur, quanta quamque admirabilis ipsius vis et efficacitas sit in hominibus ad veri scientiam et cognitionem erudiendis atque instituendis. Nimirum utrumque argumentum, quantumvis primo adspectu diversum sit, tamen, ubi rem diligentius consideraverimus, tam arcto vinculo contineri fatendum est, ut ad summum ultimumque finem universae scriptioni propositum planissime accommodatum habeatur. Nam

quod philosophiae tamquam species quaedam et imago exhibetur, unde non modo dignitas ipsius et maiestas, sed etiam utilitas atque vis salutaris cognoscatur, valet hoc profecto item ad arguendam demonstrandamque rhetorices quum humilitatem tum vanitatem atque inertiam. Quod autem longo copiosoque sermone ostenditur, quam nihili facienda sit ars ista oratoria, quae vulgo summis extollatur laudibus et multis videatur plane admirabilis, id vicissim eiusmodi est, ut ad illustrandam philosophiae praestantiam et excellentiam egregie comparatum sit, praesertim quum isto pacto etiam clarius intelligatur, quantam ipsa in dicendo quoque atque docendo vim et potestatem habeat. Etenim est sane utriusque rei tam arcta necessitudo, ut adeo dubitare liceat, utrum argumentum pro potiore ducendum sit. Nam disputationem de rhetoricae pretio ac dignitate institutam vel ideo pro primaria operis parte habendam putaveris, quia huic uni omnis dialogi scena et quasi apparatus adaptatus est, ut non tam de philosophia quam de rhetorica agi videatur. Ubi autem consideraveris rerum ipsarum, quae tractantur, magnitudinem atque gravitatem, certe item ambiges, num iis potius, quae de philosophia sunt disputata, primarius locus attribuendus sit, quandoquidem quae de immortali animorum vita, de divinae veritatis amore, de idearum resuscitandarum facultate, de sapientiae in animis hominum propagandae studio, de dialecticae natura, usu et exercitatione, aliis id genus rebus, explicata sunt, certe tam sunt gravia et ponderosa tamque arcte cum omni philosophiae doctrina et ratione coniuncta, ut reliqua omnia, quae ad artem rhetoricam taxandam referuntur, prae iis admodum levia ac minuta videri debeant. At nimirum pertinent denique omnia communiter, ut diximus, ad summum illum finem, in illustranda virtute et praestantia philosophiae conspicuum, ad quem utique universi operis scriptio referenda est, videturque philosophus prudentissimo consilio speciem et formam dialogi rerum rhetoricarum disputationi attemperavisse, quia ipsa tempora, quibus liber scriptus est, ita tulerunt, ut imprimis artis rhetoricae ratio ducenda videretur; de qua re infra disputabitur explicatius. Verum satis de his. Pergimus ad alterum illud, de quo supra

diximus hoc loco explicari oportere. Considerandum est enim, qualem Plato philosophiae rationem animo informaverit, et quaenam voluerit esse eius tamquam principia atque elementa. De qua re paulo uberius exposuisse iuvabit ipso argumento postulante.

Discessit autem Plato in informanda philosophiae notione longissime ab hominum nostrorum more et consuetudine. Neque enim philosophiam voluit esse doctrinam aliquam ex rerum certarum scientia et notitia conflatam et certo quodam ordine compositam ac descriptam. Imo totam illam, ipso p h i l o s o p h i a e nomine viam monstrante, in uno sapientiae, hoc est rerum per se absolutarum sive idearum intelligentiae et cognitionis studio, ad quod animi nostri divino beneficio destinati essent, quaerendam esse iudicavit. Etenim plenam certamque rerum divinarum et natura sua sempiternarum scientiam et cognitionem philosophus in unum tantum Deum, numen perfectissimum, convenire censuit; in hominis naturam cadere negavit, quippe cuius ea esset imbecillitas et infirmitas, ut ipsam rerum vim naturamque penitus perspicere nullo modo posset. De qua re v. Parmen. p. 134. C. Phaedr. p. 278. D. ibique ann. Itaque mortalibus nihil nisi studium cognoscendae absolutae veritatis eiusque rei facultatem quandam tribuit, ipsam scientiam veritatis eripuit; in illo ipso autem veritatis studio philosophiae munus et officium contineri arbitratus est. Haec igitur natura et vis philosophiae est, quam Plato animo informatam tenuit; haec est notio eius, quam mente sua effinxit; haec denique est sententia, a qua profectus omnem eius doctrinam eleganter explanavit. De qua re praeclari sunt loci De Rep. II. p. 375. E. sqq. V. p. 474. C. Phaedon. p. 64. A. sqq. Gorg. p. 482. A. sqq. Phaedr. p. 276. A. sqq. 278. D. Symp. p. 204. A. De Rep. V. p. 485. B. ubi inter alia leguntur haec: *τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἰόντα καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δὲ ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον.* His vero ita exploratis nec illud iam habebit explicationem difficilem, de quo nunc potissimum quaerere attinet, quiduam tandem sit, in quo denique ultimus philosophiae fons summumque principium contineatur. Facile enim intelligitur, istiusmodi stu-

dium scientiae et cognitionis, in quo vir sapientissimus philosophiam cerni iudicavit, si non omnino vanum futurum sit, duo sibi tamquam elementa deposcere: alterum acriorem quemdam veritatis sensum vehementioremque appetitum, quo animus quasi ultra se elatus perpetuo ad veritatem amplexandam excitetur, moveatur, auferatur; alterum instrumentum quasi quoddam, cuius usu fieri queat, ut nativa ista sciendi aviditas, quantum fieri possit, expleatur et ad scientiae perspicuitatem perducatur. Etenim alterum sine altero esset profecto mancum ac debile, siquidem nec nativus ille animi appetitus per se solus cognitione veritatis cum conscientia veri potiri posset, nec artis usus a veri cupiditate seiunctus ad sapientiae possessionem satis efficax foret. Hoc igitur acumen Platonis haudquaquam praeteriit. Itaque continuo ille statuit verissime, fontem philosophiae ex ultimo ac supremo ipsius principio manantem duplicem esse, naturalem quemdam mentis animique motum et appetitum, quo usque ad veri scientiam et cognitionem auferamur, atque artem homini item a natura tributam, qua illi desiderio animi plenius possit satisfieri. Nimirum ille quidem est tamquam ignis quidam atque fomes, in quo sapientiae studium accenditur et inflammatur, quo extincto aut non bene nutrito ipsa animi vita sanequam periclitaretur. Haec autem, ipso illo excitata animi impetu et effecta, est quasi illius perfectio et absolutio, quippe quum igni tamquam lucem intelligentiae ac scientiae afferat. Et appetitum quidem illum philosophus amoris nomine insignivit; artem autem ei tamquam ministrantem dixit dialecticam, res prima quidem specie multum diversas, sed re ipsa indissolubili vinculo nexas et sociatas, quae coniunctae demum omnem philosophandi vim et rationem absolvunt. Quippe ambo ista philosophandi principia denique in unum coeunt eo, quod primitus in aeterna animi vi ac natura sunt posita, qua ille non modo inde a primordiis suis proprio atque libero motu viguit, sed etiam idearum comprehendendarum facultate ornatus et instructus fuit. Id quod liquido apparet ex Phaedro, ubi animi humani eo ipso, quod sempiternas rerum species in vita coelesti ac divina intueri potuerint, etiam artis dialecticae participes facti esse, hoc est, ideas com-

prehendisse, dicuntur; de qua re v. p. 246. sqq. et p. 249. C. Itaque Plato prudentissime in Phaedro ita instituit, ut utrumque istud philosophiae principium tamquam in unum coniunctum descripserit et illustraverit, non quo duas res inter se diversas explicare voluerit, sed quod acutissime pervidit, esse hunc fontem philosophiae, quamvis re et nsn duplicem, tamen vi et natura sua unum eumque talem, ex quo omnis philosophiae ratio ac disciplina proficisceretur.

Sed quo clarius etiam intelligatur, quaenam summi philosophi de his rebus sententia fuerit, age utrumque illud, in quo origines atque caussas philosophiae quaerendas censuit, consideremus seorsum. Quo modo etiam id effectum iri speramus, ut ad ea, quae in Phaedro de his rebus tradita leguntur, rectius intelligenda atque iudicanda tamquam aditus aperiatur.

Itaque Plato primum quidem philosophiae principium voluit esse nativum quemdam animi sensum et appetitum, quo homines sapientiores identidem ultra vitae mortalis conditionem mente animoque suo elati infinito quodam cum desiderio scientiam et cognitionem divinae veritatis appetant; quem animi habitum et affectum amorem dixit. Quapropter ante omnia id nobis erit agendum, ut quaenam sit amoris istius indoles et natura, diligenter exquiramus, quandoquidem alioquin vix futurum erit, ut quorsum haec philosophiae Platonicae pars omnino pertineat aut quomodo sit accipienda, plane intelligamus. Retulit autem philosophus, si quid indicare possumus, amorem suum neutiquam ad teneriorem aliquem animi affectum, qui inter amantes atque amatos intercedat, eosque diviniore quodam beatitatis sensu perfundat, qualem hodie fere intelligunt, qui amorem Platonicum in ore habent. Imo totum illum voluit pertinere ad absolutae veritatis studium, quandoquidem eum, ut modo diximus, nihil aliud esse censuit, quam interiorem quemdam animi instinctum et quasi furorem animis divinitus ingeneratum, quo sapientiae studiosi ad veritatis aeternae admirationem atque contemplationem cieantur atque rapiantur. Quem quidem animi habitum et affectum quod amorem et dixit et revera esse iudicavit, id etiamsi nobis primo adspectu mirum accidat, tamen sedulo cavendum est, ne pro inani

luxuriantis ingenii commento habeamus. Repetendum enim rei iudicium est primum ab honestis illis amoribus, qui inter adultiores et adolescentes in Graecia vulgo colebantur quique virtutis civilis adiuvandae atque roborandae gratia suscepti non modo non turpes habebantur, verum etiam publicis legibus et moribus commendati et permissi erant; de quibus praeter alios consulas Frider. Iacobs: *Vermischte Schriften.* Vol. III. p. 214. sqq. Ottfr. Müller: De Doriensibus. Vol. II. p. 290. sqq. Meier in Erschii et Gruberi Encyclop. Sect. III. Vol. IX. p. 149. sqq. Krause in Agon. et Gymnastic. Graecor. Vol. II. p. 943. sqq. Bernhardy Hist. litter. Graec. Vol. I. p. 42. sqq. Cramer ***Geschichte des Unterrichts im Alterthume.*** Vol. I. p. 194. sqq. Nec vero in hac caussa negligendum est exemplum aut Socratis, qui artem amatoriam profitebatur, aut Pythagoreorum, quorum sodalitia ad philosophandi consuetudinem comparata erant; a quibus quid Plato profecisse videatur, paucis declaravimus in Prolegg. ad Symposium p. LXIX. sqq. ed. Goth. tert. Sed clarissima lux rei primo adspectu satis mirabili affundetur, ubi diligentius perpenderimus Platonis de ideis sententiam, quam qui non percepissent, ii nec fieri potuit quin doctrinae philosophi parum aequi et idonei iudices existerent. Quapropter ea de re exponere non a proposito alienum putamus. Statuit igitur Plato, posteaquam certiora aliquando atque firmiora iecerat doctrinae suae fundamenta, praeeuntibus Parmenide, Empedocle, aliis, quorum doctrinam ad suam accommodavit rationem, mundum esse tamquam duplicem, alterum idearum, qui complecteretur aeternas rerum species, sive ideas, una tantum mente comprehensibiles, sensibus non subiectas, quas quidem videtur intellexisse aeternas numinis divini cogitationes rerum omnium vim et veritatem in se continentes, quarum animi quodammodo possent fieri participes vel capaces; alterum rerum adspectabilium, qui ad intelligibilis mundi exemplum esset compositus et conformatus. Et illi quidem proprium tribuit hoc, quod haberet ea, quae perpetuo vi sua constarent, sempiterna essent, nec ullam unquam subirent naturae suae mutationem, quae vocavit *τὰ ὄντα, τὰ ὄντως ὄντα*, vel *τὰ ἀληθῶς ὄντα.* Huius autem cum Heraclito eam rationem indicavit esse,

ut quae ad eum pertinerent, ea non esse (εἶναι) sed fieri (γίγνεσθαι) dicenda essent, quippe quae numquam certo consisterent, sed perpetuo quasi flumine agitarentur. De qua ipsius sententia v. Phaedon. p. 80. A. B. sqq. Tim. p. 28. A. 52. D. De Rep. VI. p. 507. C. sqq. Sympos. p. 211. A. C. Phileb. p. 15. A. 53. D. sqq. Quorsum pertinet imprimis etiam praeclarus ille locus Phaedri p. 247. A. sqq., ubi quod species sive ideae in coeli superficie eaque non ahenea, sicuti quibusdam visum est, sed potius aetherea et liquida, spectandae proponuntur, vehementer iudicio suo falsi sunt qui id proprio sensu acceperunt, quum ex toto loco appareat, philosophum ideas ibi non alio modo finxisse adspectabiles, quam quo alibi etiam verba θεᾶσθαι, ὁρᾶν, βλέπειν, al. ad animi mentisque contemplationem transferuntur; de quo usu loquendi v. Ast. ad Politiam p. 573. et Creuzer. ad Plotin. De Pulcritud. p. 36. et 210. Verum hoc tamquam per occasionem; redimus ad propositum. Distinxit igitur philosophus duplicem mundum, alterum intelligibilem, alterum adspectabilem. Hoc vero mundi discrimine constituto consequens esse iudicavit, ut veritatis scientia et cognitio nomine suo digna (ἐπιστήμη) ex unis ideis repetenda esset; rebus adspectabilibus atque sensuum perceptioni subiectis nihil nisi opinio (δόξα), quae esset quasi illius umbra, relinqueretur. v. Tim. p. 28. A. Phaedon p. 65. D. 74. B. sqq. De Rep. p. 477. Phileb. p. 15. A. 59. C. Symp. p. 211. A — C. Phaedr. p. 247. E. sqq. A. p. 250. E. al. Neque vero ad veritatis scientiam arbitratus est ab aliis perveniri posse nisi ab iis, qui perpetuo in rerum aeternarum memoria instauranda atque recolenda versarentur. Id autem ideo fieri posse censuit, quia animi humani, priusquam in hoc mortali corpore includerentur, olim in vita diviniore una cum diis immortalibus versati essent, in qua ipsis rerum divinarum spectandarum oblata esset opportunitas. v. Phaedon. p. 73. A. 75. B. sq. 79. D. 102 — 107. C. Phaedr. p. 249. E. 250. A. 247. C. De Rep. VII. p. 534. B. C. Tim. p. 30. B. Quod quomodo interpretandum sit, in aprico est. Quippe animi humani Platonis iudicio ex numine divino tamquam delibati primitus diviniorem liberamque a mortalitatis

imbecillitate degerunt vitam. Quocirca ipsis a divino ortu adhuc recentioribus etiam propior ad divinarum rerum cognitionem accessus patuit. Inde igitur philosophus fieri posse iudicavit, ut animi, utpote olim divinarum rerum notitia imbuti, postea quoque in illarum redeant memoriam adeoque admirabili quadam earum contemplandarum cupiditate incendantur, quae affectum amoris referat. v. Phaedr. p. 247. D. sqq. coll. Phaedon. p. 75. E. Iam vero hoc si dubitetur quomodo ita fieri queat, ipsa idearum vis ac natura secundum Platonem ita comparata est, ut fieri non possit quin animum earum noscendarum cupidum simili amori affectu cieat atque moveat. Quippe propria est ideis summa perfectio et absolutio, nihil ut illis fingi aut cogitari queat excellentius. v. Phaedon. p. 78. D. 80. B. Theaet. p. 205. D. E. Sophist. p. 245. A. al. Quamobrem etiam quidquid in rerum natura extat, ad earum exemplum ac similitudinem expressum et conformatum est, refulgetque earum species etiam in rebus adspectabilibus, ita ut hae, quamvis natura sua sint imperfectae, tamen eatenus veritatis et essentiae, quam dicere licebit, participes fiant, quatenus idearum referunt similitudinem. v. Tim. p. 28. A. C. 29. A. 30. A. Phaedon. p. 30. B. 75. A. sqq. Phaedr. p. 250. B. Sophist. p. 246. B. Theaet. p. 186. C. al. Sed quum ideae hac virtute sua conspicuae sint et illustres, tum eaedem etiam immensa quadam excellunt pulcritudine. Quidquid enim bonum est ac perfectum, idem secundum Platonem etiam pulcrum sit oportet, quandoquidem bonum et pulcrum tam arcta continentur necessitudine, ut alterum ab altero nullo modo seiungi ac divelli queat; de qua philosophi sententia v. Phileb. p. 64. D. Tim. p. 87. C. Hipp. mai. p. 296. A. — 297. D. Symp. p. 261. C. D. Lysid. p. 216. D. Protag. p. 358. B. Men. p. 77. B. Lgg. V. p. 728. A. IX. p. 859. D. Pulcritudo enim ipsius iudicio nihil est aliud, quam summae absolutaeque perfectionis species animis contemplantium ita obiecta, ut suavitatis ac voluptatis sensum cieat, et ineffabilem quandam pariat oblectationem et admirationem. v. Tim. p. 87. D. De Rep. VI. p. 486. E. Phileb. p. 64. E. sqq. Politic. p. 284. B. al. Quapropter pulcritudo in iis omnibus cernitur, quae naturae suae perfectione

splendent, imprimisque enitet e iam in animi virtute ac sapientia, ut ille pulcerrimus censeri debeat, in quo boni honestique animi decor cum externa eius specie atque forma expressus cernitur, v. De Rep. III. p. 402. D. IV. p. 444. D. Theaet. p. 176. C. Symp. p. 212. A. Haec igitur quum sit idearum virtus, certe non est mirandum, quod earum contemplatio in animis hominum vehementissimum ciet amoris affectum. Nam quidquid pulcrum est, idem etiam amorem sui excitat (Phaedr. p. 238. C.), quemadmodum vicissim amor omnis ad pulcrum contendit. Quippe alterum semper oritur atque gignitur ex altero, quoniam pulcritudo amorem procreat, amor autem sicuti pulcro nascitur, ita etiam semper ad pulcrum refertur adeoque ex pulcro pulcrum gignere connititur. v. Sympos. p. 202. sqq. et 210 — 212. Iam vero pulcritudinis species non modo est perfectissima, verum etiam longe evidentissima et lucidissima. Habet enim ea hoc sibi proprium et peculiare, quod, quum aliae ideae non cernantur oculis, tum ipsa in rebus adspectabilibus clarius expressa conspicitur. v. Phaedr. p. 250. B. — D. coll. 249. D. E. Ex quo efficitur, ut ea animum moveat utique vehementius maximumque sui excitet desiderium. v. Phaedr. p. 250. B. — D. coll. p. 249. D. E. 251. E. 254. B. Haec vero quum Platoni ita placuisse exploratum habeatur, perspicuum inde esse debet, quidnam tandem illud sit, in quo amor philosophus secundum eius sententiam denique contineatur. Positus enim est in interiore quodam animi desiderio rerum divinarum per earum pulcritudinem, etiam in rebus adspectabilibus enitentem, excitato. Ex hoc ipso autem intelligi item licebit, quidnam discriminis philosophus inter amorem vulgarem atque celsiorem illum vereque divinum intercedere voluerit. Plurimum enim referre iudicavit, num ii, qui amore incensi sint, in conspectu pulcritudinis e corporibus elucentis simul memores fiant pulcritudinis divinae, an huius immemores una maxime corporum venustate sensibus percepta oblectentur. Nam hoc quidem qui faciunt, ii etsi ipsi quoque pulcritudine moventur, tamen quia sensibus tribuunt omnia, amorem colunt vulgarem et ad turpitudinem lubidinis abiectum, non coniunctum illum cum scientiae studio v. Phaedr. p. 243. C. 251. E. 256. A. sqq. Sympos. p. 180.—185.

Quocirca illos tantum sapienter colere amorem arbitratur, qui pulcra conspicati non haereant in una corporum venustate admiranda, sed animis suis altius evolantes divinam recordentur idearum pulcritudinem ideoque earum studio ita incensi sint, ut etiam pulcritudinem in corporibus radiantem cum sancta quadam reverentia intueantur divinae vitae memores. Atque hoc ipso studio adipiscendae veritatis intelligentiae et instaurandae idearum recordationis vita animi vere divina et immortalis absolvitur. Eo enim efficitur beatissimus ipsius animi concentus, siquidem eo omnes ipsius vires in concordiam rediguntur, quum iracundia et cupiditas rationi, quae est pars eius praestantissima, obediant et obtemperent, unde vera virtus et sapientia efflorescit, ut philosophia recte dici possit maxima musica et philosophus idem sit vere μουσικός. v. Phaedon. p. 61. A. ibique ann. et Phaedr. p. 248. D. ubi vid. commentar. coll. p. 249. A. sqq. Indidem etiam nascitur generosa quaedam animi altitudo, quae spreta et contemta sensuum et cupiditatum humilitate usque celsa tantum et magnifica spectat, quandoquidem animus ad ideas conversus numquam humi abiectus est, sed alte sentit atque cogitat ideoque omnia studia et consilia ad leges divinioris sapientiae gubernat et moderatur. Est enim homini tali studio dedito similitudo (ὁμοίωσις) cum deo proposita, ut nec in dicendo nec in agendo aliud quid sequatur, quam quod deo gratum et acceptum sit, adeoque vere pie sancteque vitam agere studeat. v. Theaetet. p. 176. B. — E. De Republ. IV. p. 500. C. D. X. p. 613. A. Legg. IV. p. 716. B. C. Phaedon. p. 64. A. 69. B. 81. A. Phaedr. p. 273. E. Quamquam ad hanc tantam amoris virtutem ac praestantiam ipso Platone iudice non statim, sed pedetentim demum pervenitur, ut quasi gradus quidam sint, per quos ad illam paullatim escendi debeat. De qua re praeclarus est locus Sympos. p. 206. B. — 212., ubi Diotima describit viam et rationem, quae ineunda sit, quo paullatim a singulorum corporum contemplatione ad ipsam pulcritudinis speciem omnibus numeris absolutam perveniatur; memorabiles item loci sunt Phaedr. p. 249. A. sqq. 250. A. — 253. E. coll. Legg. VIII. p. 837. B. — D. De Rep. IV. p. 403. A. sqq. VI. p. 490. A. B.

Et hactenus quidem amorem Platonicum vidimus consistere in aestu quodam ac fervore animi, quo sapientiae studiosi ad amplectendam divinam veritatem fere inscii auferantur. Sed neutiquam amor ille his unis continetur finibus; imo patet etiam aliquanto latius. Neque enim valet tantum ad suscipiendum et fovendum proprio pectore sanctum istum sensus ardorem, quem modo descripsimus, sed pertinet etiam eo, ut in aliorum quoque animis idem veritatis studium, quo quis ipse flagret, incendatur atque inflammetur. Quippe est haec, iudice Platone, omnino amoris vis et natura, ut pulcrum non solum appĕtat, verum etiam ex pulcro generāre cupiat. Quamobrem qui amant more philosophorum, ii non modo fetus sapientiae suis ipsorum animis fovent ac suscipiunt, sicut docetur Phaedr. p. 249. C. — 253. E. coll. De Rep. VI. p. 490. B., verum etiam pulcram prolem ex pulcro gignere et procreare gestiunt, illis consimiles, qui pulcrum corpus amantes pulcros fetus inde gigni cupiunt. De qua re praeclare disputatur a Diotima in Sympos. p. 204 — 209. D., qui locus ad rem obscuriorem dilucidandam omnium est uberrimus. Pertinet igitur amor divinus, qualem Plato informavit, etiam ad vitam mortalium communem, habetque eam vim et efficacitatem, ut studium sapientiae etiam inter homines quam maxime adaugeatur et amplificetur. Fert enim ipsius natura sic, ut qui eo incensi et inflammati sint, ii nihil studiosius expetant nihilque vehementius concupiscant, quam ut non modo ipsi sapientia augeantur, verum etiam in animis aliorum quam praestantissimos eius fetus gignant atque procreent. Atque haec ipsa caussa Platoni visa est esse, cur amatores philosophi usque sollicite anquirant curioseque circumspiciant et indagent adolescentes ad eam rem idoneos, hoc est tales, quorum in animis sperare liceat sapientiae semina feliciter ad bonam frugem esse perventura. Quales sicubi invenerunt, continuo eos sectantur, amant, diligunt, ac memores divinae pulcritudinis studiosissime id agunt, ut eos ab ignorantiae tenebris liberatos ad coelestis veritatis lucem traducant. v. Phaedr. p. 251. sq. Itaque philosophus, etiam habita philosophiae ratione, iuniores statuit naturae quadam lege ab adultioribus ad maiorem prudentiam et sapientiam insti-

tuendos esse. In quo quum puerorum amorem inter populares suos civilis virtutis et prudentiae caussa cultum ob oculos habuerit, tum rem omnem provexit etiam aliquanto ulterius, quandoquidem inde philosophiae latius propagandae rationem atque disciplinam repetiit. Beatissimam vero iudicavit eorum conditionem, qui isto pacto coniuncti vitam degant. Nam si illi amatores, inquit, quanto ipsi studio amatum amplectuntur, tanto vicissim ab eo redamantur, utrique profecto maximae potiuntur felicitatis fructu, siquidem utrinque fiunt laetissimi in virtutis ac sapientiae studio progressus. Quo ipso efficitur, ut ambo pulcri amore incitati atque sustentati in hac vita mortali non modo divinarum rerum contemplatione ineffabili cum voluptate fruantur, verum etiam eam nanciscantur virtutem, ut animus ipsorum ad celsiora erectus rursus eius felicitatis particeps fieri queat, qua olim in vita diviniore usus fuit. v. Phaedr. p. 246—256.

Atque haec quidem de amore Platonis, quem iam satis, opinor, apparuit nihil esse aliud nisi divinum quendam mentis animique instinctum et appetitum, quo sapientiae studiosi perpetuo ad absolutae veritatis studium concitentur et a rerum humilium cogitatione avocati ad magna, celsa, divina convertantur.

Pergimus ad dialecticam, quam Plato sicuti cum coelesti idearum spectatione natam esse censuit, ita etiam cum amore divino arctissime cohaerere arbitratus est.

Vidimus igitur in animis divino amore instinctis et concitatis largissimum contineri philosophiae fontem, unde primitus omnis eius vis atque copia manare existimanda sit. At enim vero etiamsi huius amoris maxima sit ad illam utilitas uberrimusque fructus, siquidem per eum sapientiae desiderium perpetuo in animis cietur adeoque idearum beata contemplatio efficitur; tamen opus item est arte aliqua atque facultate, qua fieri possit, ut animus eorum, quae amare, appetere et cum voluptate intueri didicerit, conscius sibi fiat. Talem vero artem et facultatem Plato censuit esse dialecticam. De cuius quidem caussis et originibus ubi quaerimus, orta est ipsa item in vita coelesti una cum idearum spectatione, sicuti perspicue docetur Phaedr. p. 249. B. sqq., ubi lege divina ita constitutum esse iudicatur, ut non alii

animi humana corpora intrare possint, quam qui iam in vita divina hauserint idearum notitiam, quandoquidem homini divinitus id muneris sit impertitum, ut rerum species et formas non modo intueri, sed etiam iungere ac secernere queat. Nimirum significatur isto modo, indolem ac naturam animi humani iam primitus eam extitisse, quae dialecticae esset capax atque particeps; v. etiam Phileb. p. 16. C. et de iis, quae divino munere dicuntur hominibus obtigisse vel obtingere, commeutar. ad Phaedon. p. 85. C. D. edit. 3. Quod autem eadem etiam vitae humanae obtigit, eius rei caussa summi philosophi iudicio haec est. Etenim animi humani licet olim divinae vitae participes facti sint, tamen propter naturae suae infirmitatem, qua deos neutiquam aequarunt (Legg. X. p. 903. B. sqq.), fatiscente paullatim nativa rerum divinarum appetitione, quae in Phaedro alis currui adscriptis denotatur, (v. p. 246. C. D. E. p. 248. B. C. p. 249. A. al) atque saeviente usque vi cupiditatis (sive equi ferocientis) in hanc vitam mortalem delapsi sunt. Qua quidem status sui mutatione quum orbati essent pristina illa idearum spectatione, continuo factum est, ut in oblivionem eorum venirent, quae olim in divina vita didicissent. Relicta tamen ipsis est facultas quaedam pristinae scientiae et cognitionis rursus instaurandae. Potest enim animus in se collectus et a corporis communione avocatus diligenti rerum divinarum meditatione idearum memoriam quodammodo redintegrare. Quod ipsum munus dialectices est, quod in mortali hac vita obire licet. v. Phaedr. p. 249. B. coll. Phaedon. p. 75. B. — 76. E. Men. p. 86. A. Tim. p. 30. B. De Rep. VII. p. 534. B. C. Quod quum uni maxime philosophi agere soleant, quippe qui in iis, quae vi sua constant et natura sua aeterna sunt, considerandis atque discendis, praeter ceteros studiose versari soleant, iidem merito habentur dialectici. v. Sophist. p. 253. E. Phaedon. p. 65. A. 67. B. De Rep. V. p. 475. B. 59. — 477. A. p. 479. A. — 480. A. VI. p. 484. B. 485. B. 486. A. VII. p. 534. C. IX. p. 582. C. al. Quamobrem dialectica revera etiam omnium artium regina quasi atque princeps habenda est, quum ea mentem divinae luce veritatis collustret. v. Phileb. p. 57. E. sqq. Theaet. p. 176. C. De Rep. VII. p. 531. D. et 534.

E., quo postremo loco ea omnium doctrinarum ad liberalem mentis animique cultum necessariarum apex sive *θριγκός* appellatur. Iam vero si quaerimus de materia ipsi subiecta, tota illa pertinet ad *τὸ ὄν* vel *τὸ ταὐτόν*, estque plane *ἡ περὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ὄντως καὶ τὸ κατὰ ταὐτὸν ἀεὶ πεφυκὸς ἐπιστήμη*, quemadmodum describitur Phileb. p. 58. A. Quocirca neutiquam confundenda est cum arte logica nostra, quae meras rimatur cogitandi formas atque notiones, vera essentia, quam dicere licebit, carentes et inanes. Subiectas enim sibi habet ideas (*ἰδέας*, *εἴδη*), quae veram rerum vim et naturam continent, quamquam eae mentis notionibus utique sunt convenientes, v. De Rep. VI. p. 511. B. VII. p. 532. A. X. p. 596. A. Sophist. p. 218. C. Parmen. in., ut nec a metaphysica, quae vocatur, diversa sit, sicuti dudum perspexerunt Cassiodor. De Artibus c. 3. Isidorus Orig. II. 24. alii multi. Quin etiam valet ad cognoscendam singularum rerum cum tota rerum universitate coniunctionem ac necessitudinem, sine qua quum nulla omnino disciplina tum nec ars rhetorica ullo modo consistere potest. v. Phaedr. p. 259. C. D. et 261. C. sqq. Itaque ipsi omnino proposita est scientia et cognitio eorum, quae sempiterna sunt quaeque vi ac natura sua perpetuo constant, nulli subiecta rerum adspectabilium vicissitudini ac mutationi. De ratione autem atque via ubi sciscitamur, qua doctrina praestantissima secundum philosophi sententiam in obeundo munere et officio suo utitur, proprium ipsi hoc esse iudicatur, ut rerum genera ac formas rite secernat, distinguat, iungat, copulet, eoque modo efficiat, ut rei cuiusque natura quam accuratissime pervestigetur, exploretur, intelligatur. Ex quo oriuntur celeberrimae illae *διαιρέσεις* et *συναγωγαί*, disiunctiones et conductiones, quarum Plato tantam vim esse iudicavit, ut sine iis nec verum falsumve diiudicari nec cerni consequentia nec repugnantia animadverti aut ambigua distingui posse existimaverit, quae quidem quum alibi tum maxime in Phaedro p. 263. E. — 266. C. et p. 270. C. — 272. D. et p. 276—279 illustrantur. Nimirum sunt hae divisiones et conductiones ad cogitandum pariter atque ad dicendum plane necessariae, ac si quis potest unum et multa, *ἓν καὶ πολλά*, h. e. genera et partes, recte discernere, is merito habetur dialecticus

atque adeo sapiens vere divinus. Quippe pendent inde etiam variae concludendi atque argumentandi rationes, quibus vel verum investigatur atque comprobatur vel falsum arguitur et refellitur, ut ex illis unis maxime omnis artis usus suspensus videatur. conf. Phileb. p. 16. D. sqq. 57. E. 59. B. C. Politic. p. 285. A. sqq. Sophist. p. 253. B. D. E. 254. D. sqq. Theaet. p. 146. E. Parm. p. 135. D. 136. D. Cratyl. p. 390. C. De Rep. V. p. 454. A. VI. p. 511. B. VII. p. 532. B. — D. p. 533. C. 534. E. Sympos. p. 209. B. sqq. Praeterea vero dialectica etiam quaerendo, sciscitando, sermocinando, disserendo efficit, ut in animis gignatur veri rectique intelligentia, valetque hoc in generê tantum, ut vivae vocis institutionem, qua utitur, omni librorum scriptioni longissime anteponendam esse unicuique largiendum sit. De qua re longo et copioso sermone explicatur Phaedr. p. 274. C. sqq., quocum loco contendas etiam Phileb. p. 57. E. sqq. Theaet. p. 176. C. De Rep. VII. p. 531. D. Atque ex his omnibus sponte iam intelligitur, quanam coniunctione ac necessitudine nobilissima ars cum divino amore, antea adumbrato, contineri existimanda sit. Nimirum est ea profecto ars vere amatoria dicenda. Nam primum quidem amori illi divino subvenit in comparanda rerum scientia et cognitione, cuius cupiditate animi eorum incensi sunt, qui dediti sunt sapientiae studio; v. Phaedr. p. 250. B. — D. coll. 249. D. E. 251. E. 254. B. Deinde eundam adiuvat etiam eo, quod qui tali amore incaluerunt, ii etiam scientiam et sapientiam, ut fert amoris natura, in aliorum animis propagare cupiunt; v. Symp. p. 204. — 209. C. Phaedr. p. 249. C. — 253. E. De Rep. VI. p. 490. B. Est enim etiam in dicendo vis eius maxima efficitque una hoc, ut vulgaris rhetorica ipsius demum ope fiat, quod alioquin frustra fieri studeat, ψυχαγωγία, cuius praesidio et adiumento conversantium animi ad verae sapientiae laudem instituantur; v. Phaedr. p. 261. coll. p. 271. D. Haec vero omnia quum ita sese habeant, sequitur profecto, ut philosophus item sit non modo dialecticus, sed etiam ἐρωτικός. Amat enim et consectatur non solum quaerendi sed etiam disserendi et colloquendi opportunitatem, quo amori subveniatur, adeoque lubentissime usurpat sermones,

non quidem tales, quales vulgo scriptis probantur, sed potius vivos et animatos, quibus in animis colloquentium tamquam viva veritatis scientia generetur atque alatur. Etenim nihil profecto est laudabilius, nihil excellentius, nihil denique magnificentius, quam si quis idoneum nactus ingenium sermones in eo cum scientia serat, qui semina reddant fecunda ac frugifera. Ad quam operam minime comparandus est labor eorum, qui in scribendis orationibus vel libris versantur. Nam quae litteris sunt perscripta, etiamsi valeant ad commonitionem et vacillanti memoriae subveniant, tamen ad mentis ingeniique eruditionem parum ac prope nihil prosunt; de quibus rebus copiosissime explicatur Phaedr. p. 276. — 279. C.

En habes iam descriptionem initiorum philosophiae, qualem Plato informavit, quae vel in animo divinae veritatis amore pleno vel in artis dialecticae usu atque facultate posita esse intelleximus. Quae quidem omnia quid momenti faciant ad Phaedri sententiam atque artem recte intelligendam atque aestimandam, postea apparebit. Nam priusquam accedamus ad huius rei disputationem, paucis adhuc explicandum est de studiis rhetoricis, quae Athenis viguerunt, quaeque in Phaedro reprehendi et exagitari meminimus. De qua quidem re haec fere exposuisse satis erit.

Constat igitur artem rhetoricam Athenis maxime inde a Periclis aetate excultam esse. Nam licet eloquentia dudum inter Graecos viguisset, tamen olim ea ab solo ingenio profecta artis cultu caruerat, neque, teste Cicerone in Bruto c. 7., Athenis ante Periclem ulla littera extitit, quae ornatum aliquem haberet et oratoris esse videretur. Etenim ex quo tempore civitas nobilissima populari potentia et litterarum studiis laetius florere coeperat, factum est, ut etiam eloquentia ad maiorem quandam perfectionis laudem perduceretur et imprimis a Pericle, qui usus erat Anaxagorae Clazomenii disciplina et institutione, ad maiorem sententiarum ubertatem proveheretur. v. Phaedr. p. 278. E. sqq. Cuius aetati qui fuerunt suppares, Alcibiades, Critias, Theramenes, idem illud sequuti sunt, ut inanium verborum flumine tamquam inhibito nervose dicerent, quo maior

appareret vis sententiarum. Fuerunt enim, Cicerone iudice, grandes verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, subtiles, acuti et sententiis magis quam verbis abundantes (De Orat. II. 23.). Itaque tum dicendi ratio Athenis utique in melius est mutata, et quodammodo primum nata atque educata. Hoc autem dum ita accidit, singulari fortuna evenit, ut eodem fere tempore ratio ac disciplina rhetorices in Sicilia nasceretur, qualem nec Athenis superiora tempora vidissent. Etenim invaluit tum in illa terra imprimisque Syracusis, tyrannide Thrasybuli Olymp. LXXVIII. 3. — 466. a. Chr. n. sublata, democratia et restituta maior populi libertas, quae libertas publica, ut fit, etiam crebriorem dicendi usum peperit. Cuius rei caussae peculiares secundum Aristotelem narrantur a Cicerone Brut. c. 12. §. 3. sqq. De Orat. III. c. 38. §. 8. sqq., quocum consentit etiam Diod. Sicul. XI. 87. qui imprimis genus dicendi iudiciale studiosius excultum esse memoriae prodidit. Narratur autem hoc in genere primus excelluisse Corax quidam, a tyranno secundus, licet etiam Empedocles Agrigentinus circa artem dicendi sive rhetoricen aliqua movisse, h. e. inchoasse, feratur, sicuti testatur Quint. III. 1, 8. Diog. Laert. VIII. 57. et Sext. Emp. p. 370. ed. Fabr. Corax enim ille dicitur primus in comitiis populi habuisse orationem ad certas quasdam artis regulas a se inventas compositam; quum autem pristino honore per invidiam adversariorum esset spoliatus, privatis in scholis artem illam fertur tradidisse atque τέχνην ῥητορικὴν litteris consignavisse, quae bene ornateque dicendi praecepta complecteretur. v. Cic. Brut. c. 12. Quint. Institutt. Or. III. 1, 8. et de τέχνῃ Coracis Aristot. Rhet. ad Alex. c. 1. Quocirca ille communi prope omnium consensione pro rhetorices inventore habetur, quippe qui primus orationis artificiose conformandae praecepta tradiderit. Inter huius vero discipulos maxime inclaruisse narratur Tisias, qui sese item dicendi magistrum professus est ac primum Syracusis, deinde Thuriis in scholis docuit eloquentiam, ubi eum audivit etiam Lysias, quo tempore is Thuriis commoratus est. v. Plutarch. Vitt. X. Orator. p. 835. D. Cic. De Orat.

I. 20. Brut. 12. Sext. Emp. adv. Math. II. 96. p. 306. ed. Fabr. Suidas s. v. Λυσίας. Photius Cod. 262. p. 289. ed. Bekk. Idem postea etiam Athenas est profectus, ubi inter auditores etiam habuit Isocratem v. Dionys. Hal. De Isocrat. I. Pausan. VI. 17, 8. coll. Spengel. Artium Scriptt. p. 37. sqq. Scripsit vero hic quoque τέχνην sive artem rhetoricam, magistri aemulatus exemplum; v. Plat. Phaedr. p. 267. A. 269. D. 273. A. ibique ann. Sed accuratiorem artificiosae eloquentiae notitiam princeps in Graeciam pertulit Gorgias Leontinus, de cuius legatione ad Athenienses pro civibus suis Olymp. LXXXVIII. 1. quarto anno belli Peloponnesiaci susceptа narrat Diod. Sic. XII. 33. Quamquam idem fortasse iam antea Graeciam peragraverat, de qua re v. ann. ad Plat. Gorg. p. 52. ed. 2. Goth. Cum quo quod in Phaedro non uno loco (p. 267. B. 273. B. C.) simul memoratur Syracusanus Tisias, videtur id quum ad studiorum rhetoricorum communionem tum ad itineris in Graeciam suscepti societatem pertinere; v. Pausan. VI. 17. Ab hoc vero tempore rhetorica, artis praeceptis exornata, ab Atheniensibus singulari plane studio videtur celebrata esse. Quippe capiebantur illi tanto magis ipsius illecebris ac lenociniis, quo magis vigente imperio populari sperari poterat maxima inde in res privatas emolumenta atque commoda redundatura esse. Quod ipsum magis etiam incendit et inflammavit studia eorum, qui eam factitabant, imprimis sophistarum, qui ei operam dare studiosius coepissent. Coluerunt enim eam Thrasymachus Chalcedonius, Hippias Eleus, Alcidamus Elaeites, Evenus Parius, Polus, Licymnius, Prodicus, alii, de quibus v. Quintil. III. 1. 8. Plat. Phaedr. p. 261. B. — 267. D. ubi v. ann. Quamquam ea statim ab initio etiam multiplici labe fuit affecta, ut eo nomine Platoni imprimis valde displicuerit. Quippe praecepta illa, quae tradebantur, licet callidissime essent excogitata, tamen non erant a ratione ducta, sed mero usu collecta, ut ad sapientiae disciplinam parum aut nihil valerent. Studia porro et consilia ipsius non ad veritatem sed ad verisimilitudinis speciem, etiam cum fraude coniunctam, referebantur, unde ipsi rhetores fere τὰ εἰκότα iactabant, id quod iam Tisias et Gorgias, artificiosae istius eloquentiae

principes, ita fecisse narrantur; v. Plat. Gorg. p. 454. A. B. 455. A. 459. sqq. Phileb. p. 58. Phaedr. p. 261. B. C. et p. 267. A. Accedebat ad haec, quod sophistae artem suam, qua argute et speciose in contrarias partes disputare solebant atque captiosis utebantur verborum pariter atque sententiarum praestigiis, cum arte oratoria consociabant, unde iam Gorgias palam se paratum professus est ad respondendum et dicendum de qua re quisque audire vellet; v. Plat. Gorg. p. 447. C. Men. p. 70. C. Schol. ad. Phaedr. p. 267. B. Aristot. Rhet. III. 17. Denique inani artis et ingenii splendori tribuebantur omnia; rebus ipsis atque veritati et recte cogitandi rationi parum aut nihil, ita ut nativa Atticae eloquentiae sanitas per eam utique non mediocriter corrumperetur atque recta et lucida elocutio adventiciis artificiosi ornatus veneribus non una ex parte laborare inciperet. Sed haec quidem de rhetorices ratione et usu, quatenus ad dicendum spectabat. Explicandum iam est etiam de usu ipsius in scribendo. Etenim ex quo artificiosa ista dicendi disciplina in medium prodiit, Athenis etiam factum est, ut mos orationum scribendarum invalesceret, quae ad artem ingeniique virtutem ostentandam comparatae essent, et in quibus de industria varia orationis ornamenta tamquam constiparentur; v. Cicer. Orator. c. 11. et 12. coll. c. 61. §. 207. sqq. In quo genere Gorgias videtur tamquam signifer atque princeps extitisse; v. Cic. l. c. Philostr. p. 500. coll. Westermann. Histor. Eloquent. Gr. I. p. 44. sq. quem mox etiam alii ducem sequuti sunt, ut Alcidamas, Thrasymachus Chalcedonius, Licymnius (v. Westerm. l. c. p. 46. sq.) quum interim alii in una artis ratione ac doctrina colenda subsisterent; v. Phaedr. p. 261. sqq. Extitit vero non ita multo post Gorgiam, qui istum orationum scribendarum atque evulgandarum morem proveheret etiam ulterius. Fuit is Antiphon Rhamnusius. Hic enim princeps fuisse narratur, qui aliis iudiciales orationes scriberet, quibus ipsi uterentur in iudicio, si qua fortunae eorum atque caput in periculo versarentur; v. Cic. Brut. c. 12. Quint. Instit. III. 1. Philostrat. p. 500. Photius s. v. Ἀντιφῶν. coll. Ruhnk Opusc. I. p. 156. ed. Bergm. Quamquam idem ille, ne videretur scilicet aliis ulla

in parte esse inferior, etiam sophisticas composuit declamationes, ut cum genere scribendi iudiciali etiam alterum illud, in quo uno maxime Gorgias excelluisset, vitatis tamen inanibus rhetorum Siculorum artificiis, coniunxisse videatur. Quorsum sine dubio pertinet, quod Cicero Brut. c. 12. postquam Gorgiam narravit paratos habuisse locos communes, quum singularum rerum laudes et vituperationes conscripsisset, deinde etiam Antiphontem Rhamnusium affirmat similia quaedam conscripta habuisse; pertinent item verba Platonis Phaedr. p. 269. A. ubi ille, *μελίγηρος Ἄδραστος* appellatur, et alia quaedam reconditiora, de quibus v. Ruhnken. l. c. p. 158. et Meier. Commentat. III. De Andocidis Orat. contra Alcibiad. p. 12. Ex quo tempore *ἡ λογογραφία*, quam Plato vocat Phaedr. p. 257. E. et 258. B. utroque in genere videtur nacta esse non paucos admiratores, evenitque sic, ut tam rhetores quam sophistae in ea factitanda studiosius elaborarent; v. Plat. Euthydem. p. 289. C. D. E. Inter eos vero, qui hanc laudis viam ingressi sunt, postea procul dubio praeter ceteros excelluit Lysias, orator Atheniensis longe clarissimus, de quo ut hoc loco breviter exponatur, ipsum Phaedri argumentum postulat *).

Natus est igitur Lysias Athenis vel potius Syracusis archonte Philocle, Olymp. LXXX. 2. vere anni 458. a. Chr. n. Quam temporum rationem, Dionysii, Plutarchi, Photii (Cod. 260.) auctoritate firmatam, ponderatis rerum omnium momentis etiam nunc unice veram putamus, licet nuper extiterint, qui eam vocarent in controversiam **). Pue-

---

*) Pluribus de eo disputavimus in Commentat. Lysiaca ad illustrandas Phaedri Plat. origines. Lips. 1851. 4. ubi p. 18. de loco Plutarchi quae scripsimus, ea sic accipias, ut nihil iam nisi *ἑκατὸν* cum Meursio in *δέκα* mutandum censeamus.

**) Fr. Vater in Klotzii Annal. phil. et paed. Suppl. T. IX. p. 165 — 196. et Ant. Westermann. Praefat. ad Lys. Oratt. ap. Bern. Tauchnitz p. VI. sqq. Qui quod oratorem natum esse volunt Olymp. LXXXVII. 1. — 432. a. Chr. n. viginti septem post quam vulgo putatur, ideoque ipsum Isocrate quattuor vel quinque annis minorem faciunt, id quum disertis aliorum scriptorum testimoniis adversatur, tum pugnat egregie cum loco Platonis Phaedr. p. 279. D. ubi Socrates: «Adolescens etiam nunc,

rulus quindecim annorum Olymp. LXXXIV. 1.—444. a. Chr. n. comitante fratre natu maiore Polemarcho, cuius Plato in Phaedro p. 257 B. propter studium philosophiae, cui deditus erat, honorificam facit mentionem, una cum aliis colonis Atheniensibus Thurios migravit, in qua urbe nuper demum fundata (v. **Diod. Sic.** XII. 10. ibique Wessel.) Cephalus pater, homo dives et opulentus, qui dudum hortatu Periclis, hospitis sui, fortunarum suarum sedem Athenas transtulerat, videtur *κληροῦχος* fuisse atque collata pecunia partem agrorum possedisse. Itaque Lysias, quamvis etiam tum adolescens ac prope puerulus esset, una cum Polemarcho fratre Thurios est profectus, ut ambo locatam ibi a patre bonorum portionem capesserent et fortasse etiam novam agri Thurini partem acquirerent. Ex quo natus est error personati **Plutarchi** p. 37. ed. West. qui caussam itineris ab iis Thurios suscepti Cephali parentis obitum fuisse scribit, quem tamen multo post adhuc in vivis fuisse constat. Ibi vero Lysias deinde mansit perpetuo usque ad Olymp. XCII. 1. — 412. a. Chr. n. quo quidem triginta duorum ferme annorum spatio non modo rei familiaris copias amplissimas contraxit, sed etiam doctrinae et

---

o Phaedre, Isocrates est; sed quid de eo augurer, lubet dicere; maiore enim mihi videtur ingenio esse, quam ut cum orationibus Lysiae comparandus sit. De adolescente igitur Plato Socratem pro futuro iussit augurari meliora. 'Quid igitur? quum Lysias dicatur exspectationi minus respondisse, nonne apertum est ipsum ut aetate provectiorem reprehendi, qui adhuc spem fefellerit, ut etiam ad suscipiendum aliquando philosophiae studium cohortandus sit? Nimirum Lysias si fuit Isocrate natu minor, certe non huius adolescentia, sed maior aetatis maturitas memorari debuit. Nec vero ex loco Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 310. ed. Reisk. = 34. ed. Westerm. sequitur quod inde consequi censuerunt. Nam ut scriptor de Andocidis natalibus falsus sit, quod sane concedendum videtur, tamen ex illo errore non efficitur, ut etiam de Lysiae temporibus aliter quam vulgo traditum est existimandum sit. Nempe Plutarchus cum ea quam per errorem susceperat de Andocidis tempore natali sententia comparavit tempus, quo Lysias natus fuit, ut in altero errare, in altero verum prodere potuerit. De aliis vero argumentis, quibus probatum iverunt natale tempus Lysiae ultra viginti sex septemve annos prorogandum esse, multum veremur ne ea speciosa magis quam vera sint.

eruditionis opes satis magnas collegit, quippe quum Thuriis etiam artium ac doctrinarum studia in honore haberentur, ut homines docti omnis generis frequentes illuc convenirent. v. Strabo XIV. 1. Diog. Laert. VIII. 2. Plin. Nat. Hist. XII. 4. Atque tum etiam Tisiam, rhetorem Syracusanum, ibi audivit, qui post litem cum Corace, magistro suo, agitatam illuc concesserat; v. Phot. Suid. s. *Λυσίας*. Paus. VI. 17, 8. Dionys. al. Cui quidem artis oratoriae studio postea ita semper mansit deditus, ut in eo uno vitae suae quasi tabernaculum collocaret. Itaque etiam posteaquam rerum suarum sedem transtulit Athenas, quod Olymp. XCII. 1. — 412. a. Chr. n. facere coactus est utpote a Thurinis Atticismi accusatus, nihil antiquius sibi duxit, quam ut artem rhetoricam coleret. In quo quid sequutus sit, discimus a Cicerone, qui in Bruto c. 12. auctore Aristotele haec memoriae prodidit: Nam Lysiam primo profiteri solitum artem dicendi; deinde quod Theodorus (Byzantius ille, de quo v. Comment. ad Phaedr. p. 266. E.) esset in arte subtilior, in orationibus autem ieiunior, orationes eum scribere coepisse, artem removisse. Professus igitur ab initio artem rhetoricam est, eiusque docendae provinciam in se suscepit. Postea autem, quum Theodorum animadvertisset in artis ratione ac doctrina adeo excellere, ut laudum suarum splendore eo nomine ceteros omnes superaret, misso doctoris rhetorici munere, quod suscepisset, sese ad unam maxime orationum scriptionem transtulit, in qua deinde singulari studio et ardore ita elaboravit, ut Antiphontem aemulatus non modo rhetoricas sed etiam iudiciales orationes componeret, eo modo laudi suae optime consultum fore arbitratus. Incertum est vero, ex quonam tempore, mutatis pristinis consiliis suis, orationes scribere instituerit. Quamquam verisimile est, eum scribendi initium fecisse ab orationibus ad artis et ingenii ostentationem comparatis, quippe quod genus scribendi cum magistri rhetorices professione arctius sane coniunctum fuit, ut illud fortasse iam ut rhetoricae praeceptor coluerit. Quod eo certius esse videtur, quod iam ante Olymp. XCIII. 3., quo tempore colloquium in Phaedro Platonis habitum fingitur, hoc

orationum genere clarus extitit. Iudiciales autem orationes vulgo putant ab eo inde ab Olymp. XCIV. 2. demum, hoc est inde ab anno 403. a. Chr. n., compositas esse, quoniam in oratione contra Eratosthenem, caedis Polemarchi, fratris sui, auctorem, illo anno habita §. 3. professus est, sese numquam antea aut suam ipsius aut alienam caussam egisse. Et est sane haec ipsius oratio inter eas, quas adhuc superstites habemus, tempore prima. Quamquam iudicium illud per se admodum lubricum est et incertum, quum verba *πράγματα πράξας* possint etiam ad litis actionem referri, siquidem Lysias usus est iure *ἰσοτελείας*, ut in caussis agendis nec patrono sive *παραστάτῃ* uti coactus fuerit; v. Boeckh. Oecon. Att. Vol. I. p. 197 ed. 2. et Meier et Schömann De Lite Attica p. 561. coll. Cicer. Brut. 16, 63. Verum hoc quidem utut sese habet, illud certe exploratum habetur, nullam iudicialium orationum Lysiae adhuc superstitum ante illud tempus litteris esse perscriptam. Nec tamen inde concludi licet a Lysia post Olymp. XCIV. 2. nullas amplius declamationes sophisticas scriptas esse. Imo coluit ille sine dubio hoc quoque genus scribendi perpetuo, quod ita etiam maior nominis celebritas futura visa est, praesertim quum Antiphon quoque ita fecisset. Quod ne temere ita statuisse videamur, certe non desunt caussae et rationes huius sententiae nostrae satis, opinor, idoneae. Pertinet enim huc ante omnia illud, quod ipsi ingens paene scriptorum declamatoriorum numerus tribuitur, quandoquidem scripsisse perhibetur *λόγους ἐπιδεικτικοὺς καὶ πανηγυρικούς, ἐγκώμια, λόγους ἐρωτικούς, ἐπιτροπικούς, συμβολαίους, ὀρφανικούς, βουλευτικούς, δικανικούς, ἐπιστολὰς ἐρωτικάς*, alia id genus opera, de quibus plenius exposuerunt Fabricius Bibl. Gr. T. II. p. 762. sqq. et Westermann. Histor. Eloq. Gr. Vol. II. p. 278. sqq. et 287. sqq. Quae qui vel leviter consideraverint, ii vix sibi persuadebunt omnia illa ante Olymp. XCIV. 2. scripta esse, quo tempore ille pauculorum tantum annorum tempus Athenis transegerat. Ad hoc vero accedit etiam disertum rei testimonium. Vocatur enim Lysias in Demosthenica oratione contra Neaeram, quam verisimiliter circa Olymp. CX. 1. scriptam putant, §. 21.

ὁ σοφιστής. Quod quidem nomen etsi bene meminimus etiam de rhetore usurpari, ut Plat. Gorg. p. 520. A., tamen sine dubio non tam ad iudicialium quam ad sophisticarum orationum scriptorem designandum pertinuit Quamobrem inde non iniuria licet coniicere, Lysiam revera ad summam usque senectutem in scribendi genere ad artis ostentationem comparato occupatum fuisse, ut vel post mortem sophistae nomine appellari potuerit. Denique huc facit etiam oratio Lysiae funebris etiam nunc superstes: quae licet a criticis quibusdam nuper in fraudis suspicionem adducta sit, tamen vel unius Aristotelis testimonio contra malas suspiciones tam firmiter munitur, ut quantumvis a iudicialium Lysiae orationum simplicitate et munditie longissime recedat, tamen celeberrimo oratori sine ulla dubitatione assignanda videatur. Ea vero scripta est Olymp. XCVI. 3. aut secundum alios Olymp. XCVIII. 2. Quod si vere ponitur, hinc quoque manifestum fit, Lysiam nec senem illi scribendi generi omnino valedixisse, quod quum ipse olim unice adamasset, tum imprimis a scholae Siculae assectatoribus inde a Gorgiae aetate mirum quantum celebratum erat. Quamquam illum posteriore vitae suae aetate praecipue scriptioni orationum iudicialium operam dedisse sanequam verisimile est. In qua opera usque ad obitum suum, qui incidit in Olymp. C. 2. — 379. a. Chr. vel posterius paullo tempus, adeo constanter perseveravit, ut etiam grandi senectute praestantissimi oratoris atque scriptoris orationum laude floruerit.

Haec igitur ac talia fere fuerunt studia oratoria, quae Athenis inde a belli Peloponnesiaci tempore viguerunt. Quae certe dubitari non potest quin etiam aetate Platonis maxime fuerint celebrata, quandoquidem etiam multo tempore post plurimi extiterunt, qui quantam vim haberet accurate elaborata et quasi facta oratio bene sentientes vel coram populo et in iudiciis disertius verba facerent vel a foro et concione remoti orationes in usum aliorum et ostentandae eloquentiae gratia litteris consignarent. Certe ingens olim extitit numerus scriptarum orationum, ex quibus sanequam paucas adhuc superstites habemus, quas critici Alexandrini, utpote suo iudicio maxime probatas, in decem principum oratorum canonem receperunt. Neque

ullo modo veridissimile est paullatim ita evenisse, ut eloquentiae auctoritas quum aliarum doctrinarum tum imprimis philosophiae studiis vulgo longissime anteponeretur. Id quod etiam apud Isocratem non uno loco testatum legimus.

Quo facilius profecto fieri potuit, ut Plato, perspectis infucatae istius rhetorices vitiis, de quibus supra dictum est, animum induceret, quid de illa sentiret, aliquando palam declarare, ita futurum esse ratus, ut philosophiae dignitas et auctoritas sua vindicaretur. Quod quum alibi opera tamquam subseciva facere conatus sit, tum de industria egit in duobus maxime dialogis, Gorgia et Phaedro, qui libri, quantumvis alioquin inter se non parum discrepent, tamen hoc quidem nomine arctiore quadam continentur necessitudine. Etenim in Gorgia rhetorica ideo potissimum reprehenditur et castigatur, quia rationes suas ab honestate seiunctas habeat et fallax sit atque fraudulenta voluptatis et utilitatis administra; quamquam illi data opportunitate etiam artis laus eripitur p. 469. C. sqq. coll. p. 455. B. sqq. et p. 459. In Phaedro autem eadem cum philosophia in certamen commissa artis nomine privatur atque humilitatis et inscitiae coarguitur, quoniam a praestantissima sapientia aliena sit, quae una possit dicendi docendique studia et regere sapienter et vere ornare atque nobilitare. Quod quidem operae pretium est animadvertere qua ratione in utroque opere institutum sit. Nimirum in Gorgia omnia disputantur populariter et more prope Socratico, ut ibi nec doctrinae idearum mentio fiat nec alia reconditioris sapientiae vestigia deprehendantur. In Phaedro autem omnia plena sunt philosophiae subtilioris atque celsioris, quandoquidem ibi gravissima quaeque sapientiae Platonicae capita vel leviter attinguntur vel diligentius et copiosius illustrantur. Cuius rei animadversio ad definiendum tempus, quo uterque liber litteris consignatus sit, certe non erit inutilis. Fit enim inde verisimillimum, Phaedrum aliquanto post Gorgiam scriptum et in lucem emissum esse. Sed istud quidem in transcursu; redimus ad rem propositam. Exagitavit igitur Plato in Phaedro rhetoricam istam adventiciam neque in solo Attico natam tamquam artem inertem et celsiore atque sublimiore spiritu plane destitutam, quippe quum

a philosophia prorsus abhorreret. Quod quidem scite callideque ita perfecit, ut unum maxime Lysiam partes istorum rhetorum, qui pravam sectarentur eloquentiam, sustinere iusserit, ut qui et ipse e schola rhetorum Siculorum prodiisset et scribendis orationibus ad artis ostentationem comparatis inclaruisset et propter tenuitatem orationis altiore spiritu in dicendo carere videretur. Nimirum isto pacto sane non sine verisimilitudinis specie fieri potuit ut celeberrimo oratori persona rhetoris humilis et male arguti imponeretur, praesertim quum ille, licet a Socrate moriente meliora admonitus, perpetuo a philosophandi studio mansisset alienissimus neque fratris Polemarchi exemplo (v. Phaedr. p. 257. B.) permotus esset, ut animum ad philosophiam aliquando adiiceret. Tribuit igitur Plato illi callidissimo artificio orationem amatoriam, in qua quum eius dictionem pariter atque ingenium expressit fidelissime, ut nec defuerint critici, qui ista imitationis sollertia in fraudem inducti eam revera a Lysia scriptam esse putarent, tum singulari quodam artificio pravae eloquentiae vitia, vel in sentiendi humilitate vel in subtilitatis neglectione et sophisticarum argutiarum abusu vel in aliis rebus similibus posita, tanta multitudine congessit tamque cumulata constipavit, ut perfecta quaedam species et imago declamatoriae vilitatis et inertiae ob oculos posita videatur *).

---

*) Multiciples nuper de Lysiana illa oratione motae sunt controversiae, quae etsi per se leves sunt, tamen non videntur hic silentio praetereundae esse. Dubitatum enim primum de eius forma est, quam extiterunt qui plane epistolarem esse contenderent; dubitatum item est de ipsius origine, quandoquidem non pauci critici eam nuper Lysiae, non Platoni, tribuendam esse iudicaverunt. Quocirca non alienum erit de his rebus quid sentiamus, paucis exposuisse, praesertim quum litem diutius sane agitatam videamur aliquando posse componere.

De forma igitur Lysianae orationis si quaeritur, duabus potissimum rebus effectum videtur, ut nuper existerent qui eam haberi vellent pro epistola, id quod ita statuerunt Spengelius (Synag. Art. p. 126. sq.) Franzius (Ep. de Lysia oratore Attico Graece scripta, Norimb. 1828. 4.) et Hoelscherus (Vit. Lys. p. 123.) Primum enim id suadere visa est auctoritas Frontonis p. 34. ed. Niebuhr. et Hermiae Schol. p. 77. ed. Ast. Deinde ut ita esse statueretur, effecit etiam illud, quod in oratione identidem

Enimvero isto modo philosophus populares suos graviter sane commonefecit, a quanta labe Attica eloquentia esset repurganda, siquidem aliquando futurum esset, ut ea ad germanam sanitatem convalesceret. Quam quidem sanitatem rhetorica aliquando ad philosophiae rationem revocata recuperatum iri quum

maximeque in ipso exitu eius pueri adamati fit alloquutio. Quorum tamen neutrum ita est comparatum, ut de epistola cogitare cogamur, praesertim quum huic rationi etiam multa officiant. Nam ut primum dicamus de Frontonis et Hermiae testimoniis, inde profecto nihil aliud nisi hoc intelligitur, fuisse posteriore aetate, qui Lysiae apud Platonem orationem in epistolis viri amatoriis numerandam esse ducerent. Id quod de Hermia quidem manifestum est, qui id unum narrat, repertum a se hanc orationem esse in collectione quadam Lysiacarum epistolarum, ceterum autem eam esse revera orationem arbitratur. Quid igitur? num qua putabimus veterum criticorum de hac re iudicium tam esse certum, ut ei continuo fides habenda sit? Enimvero quum illi in aliis rebus plurimis similibus gravissime lapsi esse reperiantur, tum etiam de forma Lysianae huius declamationis procul dubio prave iudicaverunt in fraudem inducti insolentiore huius orationis specie. Id quod multis iisque certissimis argumentis evincitur, quae ordine deinceps ita explicare conabimur, ut simul appareat, quomodo illa pueri amati alloquutio, quam nuper imprimis animadvertendam iudicaverunt, accipienda et intelligenda sit. Itaque primum quidem non negligendum in hac caussa est, quod Plato ipse Lysianam declamationem semper vocat λόγον ἐρωτικόν, nunquam ἐπιστολήν, veluti p. 263. D 228. 234. 235. 262. Quod quis tandem sibi persuadeat eum ita facturum fuisse, si revera fuisset epistola quam posuisset? Nimirum par erat profecto atque iustum legentes alicubi verbo saltem admonere, quid rei esset, neque eos clandestino consilio usque fallere et mala fraude circumvenire. Porro huic orationi opponuntur postea duae Socratis declamationes, quas nemo negaverit revera esse orationes, praesertim quum prior earum p 237. B. exordiatur a verbis: ἔλεγε δὲ ὧδε. Ex quo quid sit consequens, sponte apparet. Necesse est enim etiam Lysiana declamatio pro oratione habeatur, siquidem conveniebat orationes opponi orationi, non epistolae Praeterea vero diligentissima dignum est animadversione, quod a viris doctis neglectum esse sanequam mireris, puerum adamatum ab amasio tum in principio tum in exitu orationis tamquam praesentem compellari, quod etiam Socrates in priore oratione p. 237. A. et in posteriore p. 244. A. imitatur, quandoquidem ipse quoque amatorem fingit cum deliciis suis colloquentem. Quid vero? nonne inde fatebimur luculentissime apparere, orationem esse, non epistolam, quam Plato Lysiae attribuerit? Nemo enim tam ineptus est, ut homini praesenti

per totum fere sermonem ostenderit, tum in exitu operis ita vaticinatus est, ut Isocratem in spem futurae felicitatis tamquam exemplum ob oculos posuerit. Nec vero ipsum fefellit ea in re augurium, siquidem quod non perfecit Isocrates, id postea De-

litteras scribat aut mitti cupiat. Iam vero his etiam aliud quid addere licebit. Etenim accedit quidem universae orationis forma prope ad formam et rationem epistolae, sed multum tamen item ab ea differt, propterea quod est declamatio suasoria. Quippe suasoriae orationis hoc proprium est, quod quum ad hominem praesentem, non absentem fiat, tum etiam suadendi vel dissuadendi praesidiis et adiumentis oratoriis utitur adhibita etiam vi quadam et gravitate dicendi. Quod certe secus est in epistolis, quae licet et ipsae possint esse suasoriae, tamen minus habent coloris oratorii. Ex quo quid de oratione Lysiana colligi liceat, dicere vix attinet; patet enim ipsam in summa tenuitate tamen oratoriis artificiis multis esse conspicuam. Nec vero obscurum est, ipsum Platonem libellum Lysianum non ut epistolam sed ut orationem examinavisse. Reprehendit enim ille declamationis exordium gravissime propterea, quod eo non definiatur, quidnam illud sit, de quo deinde instituatur disputatio. Quid vero? iustane foret ista reprehensio, si Lysiae scriptio esset epistola? Nimirum prope ultro in oculos incurrit, quid ea de re existimari oporteat. Nam epistola potest profecto recte carere rei primariae definitione, quia, sicuti ad amicos et familiares mitti solet, ita etiam aliunde nota poni permittit, de quibus cum maxime scribendum sit. Longe alia vero ratio est orationum, quae eiusmodi definitionis omissionem certe non ferunt, nisi si referantur ad res omnibus in medio positas. Ad haec omnia autem accedit denique quod ad litem dirimendam ascequam est gravissimum. Etenim Lysias non modo ut λογογράφος taxatur, sed eo nomine etiam comparatur cum Isocrate. Ex quo profecto elucet clarissime, non epistolam Lysiae tamquam artis oratoriae specimen tribui potuisse, sed debuisse potius orationem. Sed quid multa? Apparet enim iam satis, quid de forma Lysianae declamationis existimandum sit. Est enim oratio suasoria; id quod maxime ex eo intelligitur, quod puer adamatus tamquam praesens compellatur, ut profecto nec mirandum sit, quod in exitu eius haec verba ad eum fiunt: „Haec vero satis sunto; tu autem, si quid praetermissum putes, interroga;" in quibus unis maxime qui nuper aliter iudicarunt sententiae suae robur ac firmamentum positum esse arbitrati sunt. — Iam vero absoluta quaestione de externa Lysianae orationis specie sequitur ut etiam de eius origine et auctoritate paucis dicendum sit, quandoquidem nostra aetate exorti sunt, qui eam non Platoni, sed Lysiae tamquam parenti tribuendam putarent. Quam sententiam praeeunte Haenischio

mosthenes perduxit ad exitum, qui quatenus pro discipulo Platonis habendus sit, ex uno maxime Phaedro intelligitur.

Verum satis haec de rhetoricis Atheniensium studiis. Docere igitur hactenus conati sumus, quod

in libro: De Lysiae Amatorio. Lips. 1827. 8. nuper certatim defenderunt Spengel Artium Scriptor. p. 123—135. Westermann Quaestt. Demosth. II. p. 73. et Histor. Eloq. Graec. p. 75. Krische Ueber Platons Phaedrus p. 28. Hölscher De Vita Lys. p. 121. Vater, in Iahn. Horr. Philol. Vol. IX. p. 176. sqq. Cron (in Indicibus litterar. Monacenss. a. 1849. N. 189. p, 478 sqq.) Susemihl Prodrom. Plat. Untersuch. p. 95. sqq. alii. Nec tamen diffitemur eam rationem nobis nunquam probabilem visam esse. Et impugnavit eam etiam egregius amicus noster, dum in vivis fuit, Car. Fr. Hermannus, in libro: ***Gesammelte Abhandlungen und Beiträge zur class. Litteratur.*** Götting. 1849. p. 1—21. Etenim primum quidem vel illud prohibet, quominus orationem Lysiae tributam ab ipso oratore scriptam esse putemus, quod Plato nusquam scriptis suis germanas aliorum orationes intertexuit, sed ubicunque personas, quas orantes finxit, ita loquentes induxit, ut sponte intelligatur, ipsum iis attribuisse orationes a se elaboratas, ita quidem, ut quum colloquentium moribus, ingeniis, disciplinae, studiis convenientes, tum suis ipsius scribendi consiliis accommodatae haberentur. Cuius generis exempla illustria quum alibi, veluti in Republica, Phaedone, Protagora, aliis sermonibus, extant, tum luculentissima reperiuntur in Symposio, ubi colloquentes manifesto ab ipso scriptore maxima cum sollertia ad ipsius vitae veritatem informati ac descripti sunt. Quid igitur? haec quum constans fuerit Platonis ratio et consuetudo, num putabimus verisimile esse, ipsum in eo opere, quod utique summa artis perfectione conspicuum est, nulla urgente necessitate ab illa fuisse discessurum? Enimvero sustulisset profecto summus dialogorum artifex isto modo operis sui aequabilitatem et convenientiam, quandoquidem procul dubio etiam ea in ordinem recipere coactus esset, quae a suis ipsius consiliis et institutis essent alieniora. Sed hoc ipsum nos ultro perducit ad alteram caussam, cur hanc orationem non a Lysia sed a Platone scriptam existimemus. Est enim Lysias in Phaedro ita institutus et informatus, ut non tam suas unius quam aliorum quoque rhetorum partes sustineat. Quod si ita est, sponte apparet ne fieri quidem potuisse, ut una aliqua Lysiae oratio in medium proferretur et examini subiiceretur, quandoquidem nulla facile extiterit, quae communia ista omnium rhetorum vitia, qualia philosophus in Phaedro notare constituisset, eo modo, referret, quo pro scribendi consilio optabile fuerat. Itaque consentaneum est ab ipso Platone scriptam esse orationem

ad illustrandum Phaedri propositum utique plurimum valere arbitramur, primum quidem argumentum disputationis in hoc libro omnino duplex esse, sed utrumque tale, quod salva operis convenientia atque simplicitate communiter tractari potuerit; deinde

Lysianam, praesertim quum etiam orationes Socratis ab eo confictae sint. Et produnt profecto etiam ipsae huius orationis proprietates hanc ipsius originem. Exaggeravit enim Plato in ea Lysiae vitia, quo magis castigare posset quae ipsi in eloquentia vitiosa planeque a philosophiae ratione aversa viderentur, ut nec Taylorum, doctissimum hominem, miremur Vit. Lys. p. 154., orationem istam indicantem Lysia plane esse indignam: quamquam ille in eo lapsus est mirabiliter, quod eam sophistae alicui aetate minori, cuius mentio fit in Demosthenica oratione contra Neaeram p. 1351. §. 21., adscribendam iudicavit. Nimirum opus fuit Platoni ea oratione, quae non modo vulgaris amoris humilitatem et una cum ipsa etiam vulgarium rhetorum humilem et abiectum animum, celsioris spiritus nulla ex parte capacem, argueret, verum etiam ostenderet, dialecticae neglectionem omnis inertiae dicendi atque scribendi potissimam caussam existere solere. Itaque a tenuitate illa, quae Lysiae propria erat, profectus ad similitudinem veritatis effinxit eam orationem, quae esset non tantum arida, sicca et ieiuna, sed etiam humilis et abiecta adeoque non expers inhonesti ac turpis cuiusdam sensus. Subtilitatem autem viri ad rem suam ita traduxit et adhibuit, ut orationem composuerit speciosis tantum artificiis oratoriis nitentem, tricis et argutiis plenam ac refertam, denique vera dialectica carentem utpote iusta rei primariae definitione, apta partium descriptione, denique idonea argumentationis progressione atque ordine omnino destitutam. Ex quibus omnibus profecto necessitate quadam efficitur hoc, ut hanc orationem ab ipso Platone scriptam et consilio suo sollerter attemperatam esse existimare debeamus. En igitur, habes iam nostram de Lysianae orationis auctore sententiam, quam nec iis, quae pro contraria sententia in medium allata sunt, ullo modo eversum aut labefactatum iri existimamus. Nam primum quidem quod dictitant dicendi genus plane esse Lysianum, minime profecto inde consequitur, ut Lysias illius auctor habendus sit. Quippe expressit Plato quam accuratissime fieri potuit oratoris dictionem eodem artificio, quo alibi in imitando Gorgia, Agathone, Phaedro, Pausania, Eryximacho, Aristophane, Protagora, usus est, neque profecto aliter facere potuit, siquidem propositum suum assequi vellet. Porro quod viri doctissimi afferunt veterum scriptorum testimonia, qui hanc orationem Lysiae tribuerint, Diogen. L. III. Dionysii Ep. ad Pomp. p. 126. Tyrii Max. Diss. XXIV. 5. Hermogenis De forma orat. II. p. 477. ed. Laur. Hermiae p. 77. ista quidem ratione

sententiam Platonis de philosophiae natura et indole hanc fuisse, ut fontes eius primitivos et tamquam primaria elementa sibi persuaserit vel in divino amore vel in artis dialecticae facultate quaeri oportere; denique eloquentiae studia, quae tum Athenis viguerint, a philosophia fuisse alieniora, ideoque Platonem utique permovere potuisse, ut quid de eorum pretio et dignitate sentiret, copiosiore disputatione declararet. Sequitur nunc, ut universi operis ratio

nihil quidquam proficitur. Nam uno Hermia excepto illi omnes sententiam suam non clare patefecerunt, videnturque Lysiae orationem omnino eam dixisse, quae apud Platonem oratori esset adscriptâ, quemadmodum interdum Socrates ut auctor eorum memoratur, quae apud Platonem disputavit. Sed ut illi in ea fuerint sententia, ut Lysiae auctori orationem tribuendam iudicarint, quid inde porro? Nimirum valet hic quoque, quod in simili dubitatione de criticis veteribus centies est indicatum, istiusmodi veterum indiciis cautissime esse confidendum. Sed afferunt illi etiam aliud quid, quod primo saltem adspectu aliquanto plus momenti habere videatur. Dicunt enim apud ipsum Platonem non obscure orationem tamquam a Lysia compositam notari; quorsum referunt imprimis, quod ea narretur de scripto recitata esse, quod Phaedrus eam dicatur ab ipso Lysia scriptam accepisse, denique quod omnino via et ratio, qua Plato in aliis sermonibus sua cuique tribuere soleat, plurimum ab ea ratione diversa sit, qua in Phaedro haec oratio tribuatur Lysiae. At enim vero licet haec omnia per se verissime sint animadversa, tamen inde minime consequitur quod voluerunt. Sunt enim ea scenae dialogi convenienter ita instituta, ut aliter institui nullo pacto potuerint. Nam quod Phaedrus illam orationem dicitur secum scriptam attulisse quodque ipsa narratur deinde recitata ac de scripto explorata esse; fieri hoc propter disputationem de ipsius vitiis institutam non potuit aliter, siquidem debuit ipsum opus in promtu esse fingi, quo maior existeret species verisimilitudinis. Neque vero rationem, qua haec oratio tribuitur Lysiae, inusitatam aut miram dicere licebit, siquidem ea est sollertissime inventa et dialogi actioni convenientissima. Denique etiam viri acutissimi (v. Haenisch l. c. p. 20 sqq.) Platonem censuerunt ineptissime facturum fuisse, si ipse suam aliquam Lysiae tribuisset orationem iis vitiis affectam, quae deinde ne reprehendisset quidem atque castigavisset. At nimirum non omnia quidem atque singula philosophus notavit vitia peculiari eorum instituta exploratione, quamquam bene multa reprehendit et castigavit; sed hoc tamen demonstravit clarissime, quidnam omnino illud esset, in quo, tam materiae quam formae habita ratione, vulgaris rhetoricae labes haereret.

et conformatio propius consideranda sit, quo clarius aliquando perspiciatur, quo iure supra statuerimus, universum librum denique ad illustrandas philosophiae laudes pertinere, quippe quae una pro vera tam intelligendi et cognoscendi quam dicendi atque docendi parente atque magistra habenda sit. Quod quidem ea ratione instituemus, ut libri partes primarias seorsum spectemus et quid denique inde ad rem summam consequatur, paucis exponamus.

Possunt autem, ubi discesserimus ab ornatu dialogi scenico, nullo fere negotio duae principales universi operis partes discerni, una, quae habet tres orationes amatorias quaeque usque ad p. 257. B. pertenditur, altera, quae dialecticam disceptationem complectitur, qua laudes rhetoricae artis in controversiam vocantur, inde a p. 257. C. usque ad exitum dialogi pertinens. Quas quidem partes nobis uno obtutu lustrantibus non videtur dubium, quin in priore amor ille divinus, de quo modo exposuimus, in posteriore autem dialecticae virtus illustretur, in utraque vero una eademque opera item arguantur pravae eloquentiae vitia, ita ut sponte propemodum appareat, per omnem sermonem pari fere diligentia tam philosophiae quam rhetorices rationem habitam esse. Sed haec omnia quoniam sibi peculiarem expositionem videntur deposcere, de singulis quid utroque nomine existimandum videatur, paucis explicavisse iuvabit.

Itaque priori quidem operis parti, ubi materiam spectamus, quae ibi tractatur atque philosophiae si ducimus rationem, id unum maxime propositum esse arbitramur, ut amor divinus eiusque variae rationes quam clarissime illustrentur, quamquam eadem nonnulla quoque interposita habet, quae ad dialecticam rhetorices explorationem conducunt. Vehementer enim iudicio suo falsi sunt, qui orationes amatorias ibi recitatas nihil aliud nisi exempla quaedam vel pravae vel rectae eloquentiae esse voluerunt, quae ideo in rimando amore versentur, quia reliqua disputatione de venustis scilicet artibus disputetur, quae enthusiasmum quemdam requirant amori consimilem. Quae invenusta profecto est opinio, ut nihil dicamus gravius. Nec vero minus a recto aberraverunt, qui orationes illas pro episodiis, quae ipsi dixerunt, habendas esse iudicarunt, quae etsi cum universo dialogi corpore

minus apte cohaererent, tamen ad illud exornandum et tamquam vestiendum aliquantum conducerent. At nemo sane ferat istum vestitum et ornatum, qui certe totius corporis venustatem non augeret sed plane deturparet. Denique nec illi veri quidquam viderunt, qui nuper contenderunt, posteriore oratione Socratica id agi, ut describenda animi natura fundamenta ponantur eorum, quae in altera dialogi parte de dialectica et rhetorica disseruntur. Quod commentum quo maiore studio defendi vidimus, eo magis illud nobis ridiculum est visum. Neque enim prior dialogi pars ullo modo pondere et gravitate cedit posteriori, imo etiam illi quodammodo anteponenda est, nec omnino in illa id agitur, quod isti voluerunt. Enimvero quid verum sit atque disputationis universae rationibus consentaneum, re paullo accuratius pensitata neminem praeterire poterit. Peroratur enim in his declamationibus omnibus unice de amore, idque ea ratione, ut id unum maxime agi appareat, licet dialectices origines item ad amoris divini rationes referantur. Nimirum posterior Socratis oratio in describendo a m o r e d i v i n o versatur, duae priores autem orationes depingunt a m o r e m v u l g a r e m eumque corruptum ac depravatum, divino illi tamquam e regione positum, ut et ipsae ad divini amoris rationes collustrandas facere existimandae sint. Sed de hac re iuvabit etiam paullo explicatius disseruisse. Quocirca primum considerabimus paullisper orationem Socratis posteriorem, quod facto etiam de argumento reliquarum declamationum exponemus.

Dubitari igitur nostra quidem sententia nullo modo potest, quin Socratis oratio inde a. p. 244. A. — 257. B. litteris perscripta, tota in amoris divini origine, natura, virtutibus et effectibus praedicandis versetur. Id quod vel ex partium descriptione intelligitur, quae ipsi fundamenti loco subiecta est, quandoquidem primum p. 245. A. — 249. D. caussae et origines coelestis amoris aperiuntur, repetitae illae ab nativa animorum indole atque vitae divinioris, in cuius communionem olim pervenerint, recordatione; deinde autem p. 249. D. copiosius docetur, quamnam vim divinus ille amor, olim in vita coelesti inter idearum contemplationem susceptus, etiam in vita terrestri tum ad propriam cuiusque scientiam alendam

tum ad studium sapientiae apud alios excitandum et propagandum habeat. Sed clarius etiam illud exinde perspicitur, quod, licet in ea gravissimi quique universae philosophiae loci, assumtis etiam reconditioris doctrinae, imprimis Pythagoricae, opibus, illustrentur, tamen omnia atque singula denique eo modo exposita esse reperiuntur, ut ad vim naturamque amoris philosophi patefaciendam ac declarandam sollertissime comparata sint. Quo quidem nomine primum diligenter animadvertendum est, quod ad rei iudicium regendum certe non parum momenti facit, statim in principio orationis p. 244. B. sq. exhiberi eius rei, de qua sermo futurus sit, accuratiorem definitionem, quandoquidem amor subiectus esse iudicatur furori divino, qui θείᾳ μοίρᾳ, divino munere, (de quo v. ad Phaedon. p. 85. C. D. ed. 3.) mortalibus obtingere soleat. Enimvero indicat ibi orator verbis clarissimis, hanc ipsam rem esse, in qua tractanda omnis versatura oratio sit. Iam vero quod deinde p. 245. C. — 246. A. animorum sempiternitas ducibus Pythagoreis, de quibus v. Cic. Tusc. I. 17. ibique Davis. coll. Phaedon. p. 100. A. — 107. A. De Rep. X. p. 611. A. sqq. Legg. X. p. 893. A., ex proprio ipsorum motu demonstratur, nullo fere negotio intelligitur prudenti consilio hoc potissimum immortalitatis argumentum delectum esse, quippe quod disputationi, in qua de libera animorum vita et agitatione agitur, longe sit convenientissimum. Nec vero obscurum est, quorsum pertineat, quod p. 246. A. sqq. animi vis et natura, secundum Pythagoreorum sententiam, de qua Prolegg. ad Tim. p. 52. sqq. et Comment. ad Tim. p. 69. C. D. exposuimus, ex parte rationali, λογιστικῷ, iracundia, θυμικῷ, et cupiditate, ἐπιθυμητικῷ, composita atque nativa quadam rerum divinarum appetitione instructa, bigis currui alato iunctis cum auriga suo comparatur, ita quidem ut, sicuti iam Plutarch. Quaestt. Plat. p. 1008. rectissime iudicavit, equorum par iracundiae et cupiditatis, auriga autem rationis partes habeat, quum alae curriculi ad similitudinem vel curruum alatorum, quibus dii uti credebantur (v. Voss Mytholog. Briefe T. I. p. 195. sqq. II. p. 71. sqq. Böttiger. Vasengemäld. Vol. I. P. II. p. 104. sqq.) vel vehiculi Parmenidei (Rell. v. 10 sqq.) informati atque

descripti, germanam animi vim, qua ille ad diviniora contendat, imagine satis perspicua (vid. p. 246. C. D. 248. B. C. 249. A.) designare existimandae sint. Nimirum ut nihil de eo dicamus, quod haec animi species et imago descriptioni vitae deorum et animorum sollertissime attemperata est, inservit eadem vel imprimis etiam illustrandis amoris divini caussis et originibus, quandoquidem inde perspicue intelligitur, vim animi humani capacem quidem vitae divinioris et celsioris intelligentiae extitisse, sed ea tamen laborare imbecillitate, ut propter cupiditatem ad inferiora labatur fatiscente paullatim nativo rerum divinarum appetitu; ex quo ipso divinum philosophorum amorem secundum Platonem traxisse originem unicuique apertum esse existimamus. Iam vero si quaeritur, quorsum tandem pertineat magnifica illa descriptio vitae animorum superioris p. 246. E. sqq. quacum arctissime coniuncta est grandis quaedam pictura universi mundi tam intelligibilis quam adspectabilis, est sane in promtu responsio *). Nam quum Plato illa exhibenda gravissima placita de intelligibili quodam regno animorum deque pristina humanorum animorum cum numine divino coniunctione illustraverit eaque opportunitate etiam huius universi descriptionem eam proposuerit, unde non modo quodnam discrimen inter mundum hunc adspectabilem atque mundum intelligibilem intercederet, perspiceretur, verum etiam utriusque illius nexus et coniunctio intelligeretur; tum philosophus eadem opera etiam exposuit, quae ad cognoscendas amoris divini rationes non tantum utilia sed plane necessaria essent. Nam quod universum corpus mundanum, ut Tim. p. 33. B. et p. 62. D., globosum informatum est, quodque ideae extra eius superficiem in coeli dorso, neutiquam aheneo illo, ut quidam putarunt, sed potius aërio atque liquido, quale etiam Phaedon. p. 109. C. sqq. fingitur, sublimes collocatae sunt, manifesto ea

*) De toto loco disputavimus in libello: Diatribe in mythum Platonis de amoris divini ortu, p. 1 – 63. quo Viro Magnifico et Illustri, Chr. Gottl. Leber. Grossmanno, ipsis Kalendis Ianuariis anni 1854. munera sacra ante quinque lustra auspicato, nomine Scholae Thomanae temporis exacti felicitatem gratulati sumus et pro perpetua Ipsius salute pia vota nuncupavimus.

ratione significatur vis et natura idearum per se absoluta atque aeterna, quae quidem scite, adhibitis Parmenidis et Empedoclis de mundo intelligibili et opinabili decretis, tamquam in imagine quadam spectandae proponuntur. Quod etiamsi neutiquam cum vulgo interpretum proprie sit accipiendum, quum intelligibilis tantum idearum tamquam intuitus et contemplatio significetur, qualem animis puris necdum mortalis corporis concretione contaminatis convenire sane consentaneum est; tamen hoc quoque pacto ad amoris divini explicationem valet plurimum, quandoquidem mens atque animus eo ipso, quod idearum capax est, ad aeternae veritatis quaerendae atque possidendae desiderium ineffabili cum voluptate excitatur. Quod vero animi inde a Vestae sede, quae sine dubio in vicinia terrae, sicuti in Phaedone p. 108. E. et in Timaeo p. 40. C. ita etiam hic in medio universi locatae, ad Olympi Homerici similitudinem posita fingitur *), agmina undecim deorum summo Iove duce, Vesta domi remanente, coeli superficiem versus proficiscentia sublimi volatu consequi et una cum iis plus minuve ideas intueri solere dicuntur, in quo philosophus manifesto de duodecim diis Olympiis cogitavit, quos eosdem atque corpora coelestia esse voluit, siquidem iis cum Pythagoreis aliisque divinitatem attribuit (v. Prolegg. ad Tim. p. 15. sq.); dubium certe non est, quin isto modo grandi imagine proposita ostendatur, quidnam sit illud *ἕπεσθαι* sive *ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ* vel *ὁμοιοῦσθαι τῷ θεῷ*, in quo summa sapientia pariter atque beatitas cernitur (v. Theaet. p. 176. B. sqq. De Rep. X. p. 613. A. Legg. IV. p. 716. A. sqq. coll. Wyttenbach. ad Plutarch. De Ser. Num. Vind. p. 27. sqq.), quandoquidem etiam divini numinis absolutio et beatitas in perfecta rerum cognitione quaerenda est, sicuti in Tim. p. 28. C. — 29. E. disputatur. Itaque sponte intelligitur, quatenus haec omnia ad illustrandam divini amoris doctrinam faciant.

---

*) Dissentimus enim hic cum A. Boeckhio De Platonico systemate coelestium globorum p. XXVII. sq. et in Philolao p. 105. sqq. qui Platonem contendit in Phaedro sedem Vestae in medio mundo posuisse, Terra in alium locum translata. v. Commentat. nostr. l. c. p. 18. sqq.

Ostenditur enim animos nativa indole sua ita fuisse comparatos, ut in vita diviniore et mortalitatis vinculis libera utpote numini divino coniunctiores deum facilius sequi et ad eius similitudinem eluctari et contendere ideoque etiam ad maiorem quandam veritatis cognitionem pervenire potuerint. Quamquam perquam obscurum est, in informandis diis coelestibus qua ratione philosophus versatus sit. Quum enim manifesto de diis duodecim Olympiis, ut diximus, cogitaverit; quomodo illis mundanorum corporum numerum adaequaverit, ideo incertum est, quia ipse in Timaeo p. 38. B. C. p. 39. A. De Rep. X. p. 616. D. E. praeter coelum fixis stellis ornatum quinque tantum planetas, et Solem atque Lunam memorat, quibus adiungit Terram in medio mundo locatam. Videtur tamen hic quoque Pythagoreos duodecim universi ordines vel orbes statuentes sequutus esse, quibus quidem singulis singulos deos attribuit. De qua re audias Fragm. incerti scriptor. ap. Photium Cod. CCXLIX. p. 439. ed. Bekker. et Iamblich. Vit. Pythagor. Vol. II. p. 108. ed. Kiessl., unde toti huic loco desiderata lux affunditur. Est autem hoc: *ὅτι δὲ δώδεκα τάξεις ἐν τῷ οὐρανῷ φησιν εἶναι· πρώτην καὶ ἐξωτάτην τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν* (**orbem fixarum stellarum**), *ἐν ᾗ ἐστιν ὅ τε πρῶτος θεὸς καὶ οἱ νοητοὶ θεοί, ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ, κατὰ δὲ Πλάτωναι αἱ ἰδέαι· μετὰ δὲ τὴν ἀπλανῆ ὁ τοῦ Κρόνου τέτακται ἀστὴρ καὶ οἱ ἐφεξῆς πλανῆται ἕξ, ὁ τοῦ Διός, φημί, ὁ τοῦ Ἄρεος, ὁ τῆς Ἀφροδίτης, ὁ τοῦ Ἑρμοῦ, ὁ Ἡλίου, ὁ τῆς Σελήνης· εἶτα ἡ τοῦ πυρὸς σφαῖρα, ἑξῆς δὲ ἡ τοῦ ἀέρος· μετ' αὐτὴν ἡ τοῦ ὕδατος· λοιπὴ καὶ ἐπὶ πᾶσιν* (**omnibus subest**) *ἡ γῆ. δώδεκα δὲ τάξεων οὐσῶν ἐν τῇ ἀπλανεῖ τὸ πρῶτον ἄιτιόν ἐστιν· καὶ ὅ τι ἂν ᾖ ἐγγὺς αὐτοῦ, τοῦτό φασι τετάχθαι βεβαίως καὶ ἀρίστως· τὰ δὲ πόῤῥωθεν ἧττον· τὴν δὲ τάξιν μέχρι Σελήνης σώζεσθαι· τὰ δὲ ὑπὸ Σελήνην οὐκέτι ὁμοίως.* Fragmentum satis profecto memorabile: quod quidem accuratius considerantibus nobis videtur Plato hanc ipsam Pythagoreorum doctrinam, quae in eo memoriae prodita est, in Phaedro respexisse. Praeposuit enim, ut diximus, duodecim mundi ordinibus (*τάξεσιν*) duodecim deos tamquam eorum praesides, atque in coelesti itinere unumquemque suum per orbem atque ordinem vehi iussit, ita ut diis illis certa quaedam coeli atque aeris

pars propria esset, unde quum ipsorum deorum natura pateret, tum etiam animorum eos consectantium indoles emergeret. Itaque Iovi quidem, quem voluit agmen deorum ducere atque perfectae rationis imaginem referre (v. p. 250. B. 252. C. E. 253. A. coll. Phileb. p. 28. C. et 30. D.), procul dubio orbem fixis sideribus ornatum attribuit, ut qui habet ideas, omnis scientiae et cognitionis parentes et effectrices. Vestae autem opinioni communi convenienter Terram una cum domo deorum ab illa servata adscripsit, quippe quae secundum vulgarem quoque sententiam efficit, ut terra firmiter in medio mundo perstet, sive ἴστησιν αὐτήν. Perquam autem dubium est, quomodo ceteras sphaeras inter reliquos deos distribuerit, quamquam aliquid saltem ea de re colligi licet ex p. 252. C. D. et p. 253. A. B. C. Nimirum planetas, veluti Saturnum, qui non essent inter deos Olympios, omnino videtur sustulisse, Apolline et Luna fortasse in locum Solis atque Lunae suffectis. Vacuum autem Saturni locum fieri potest ut Minervae attribuerit utpote post Iovem sapientissimae. Quod et ipsum est Homericum: v. Iliad. α. v. 131. et Spanhem. ad Callim. Hymn. Apoll. v. 29. Quod si vere aut probabiliter ita coniectum est, reliquae sunt sphaerae sive potius τάξεις aetheris, aeris et aquae, quas quomodo inter reliquos deos distribuendas statuerit, tanto minus decernere licet, quod omnino dubium et incertum est, quosnam deos Graeci in Olympiis diis habuerint. Itaque huius quidem rei quaestionem mittamus. Illud unum aliquam videtur admonitionem requirere, quod sane alicui perquam mirum accidat, cur tandem philosophus etiam orbes sublunares, aethereum, aerium, pluvialem, respiciendos adeoque diis attribuendos iudicaverit. Nimirum caussa et ratio rei nobis quidem non adeo longe arcessenda videtur. Voluit enim omnem omnino varietatem morum et ingeniorum in amantibus elucentium eo modo declarare, ut etiam eorum duceretur ratio, qui a nativo sapientiae divinae studio longius descivissent et, ut cum poeta loquamur, ***affixissent humo divinae particulam aurae***. Itaque nec coeli orbes terrae proximos propter ipsam rei rationem silentio transmittendos putavit, ut ex quibus plurimorum animorum humilius lapsorum fortuna intelligi posse videretur. Quod au-

tem hos ipsos orbes etiam diis attribuit, id quum imago poetica, qua usus est, et allegoriae convenientia ita postulaverit, tum etiam exinde excusationem habet, quod etiam orbibus terrae propinquioribus aliquid divini inesse creditum est, sicuti apparet ex Epinomid. p. 984. D. E. ubi v. Commentar. *Ast.* p. 602. Quae si recte coniectavimus, sponte intelligitur, quo iure Krischius De Phaedro Plat. p. 63. scripserit: ***zwischen Mond und Fixsternhimmel ist demnach der Tummelplatz für die strebenden Seelen.*** Atque his quidem ita expeditis unum adhuc reliquum est, de quo disquirendum sit. Quaeritur enim, quomodo Plato agmen deorum ad supernas coeli partes vehentium instructum voluerit. De qua quidem re nobis ita persuasimus, ut eum hic quoque scite urbaneque cosmica quaedam placita cum Homeri poesi commiscuisse et ad grandis imaginis speciem attemperavisse existimemus. Namque more plane Homerico deorum agmina finxit Iove duce sursum in coeli extimas regiones escendere. Sed proprie hoc, nisi fallor, ita dictum voluit, ut coelestes *τάξεις* earumque orbes intelligi oporteret. Quae si vere posita sunt, sponte iam intelligitur, opinor, poetam philosophum in his adumbrandis atque describendis sollertissime ita esse versatum, ut dum cosmica decreta secundum Pythagoreos potissimum mente informata tecte significavit, una eademque opera scenam dramatis ornatu poetico ad verisimilitudinis speciem delecto adumbraverit. Ex quo sponte consequitur, ut non omnia atque singula curiosius rimanda et ad philosophiae subtilitatem exigenda sint. Valent enim in his non pauca ad verisimilitudinem tantum poeticam, quum per se cum interiore sapientiae doctrina minus coniuncta sint. Verum satis de his, quae tamquam per occasionem clarius illustranda putavimus; revertimur iam eo, unde paullulum deflexit disputatio. Vidimus igitur hactenus, verum esse quod supra iudicavimus, vel gravissimos philosophiae locos in hac Socratis oratione ita esse expositos, ut quamvis saepe aliud quid agi videatur, tamen omnia denique philosophi amoris descriptioni sollertissime attemperata sint. Nec vero aliter existimandum de reliquis est. Etenim eodem certe referuntur etiam ea, quae p. 248. A. sqq. de varia animorum sorte et fortuna exponuntur, in

quibus philosophus sine dubio rursus duces habuit Pythagoreos, ex quorum doctrina de animorum migrationibus etiam Tim. p. 92. A. B. De Rep. X. p. 617. E. al. profecit. Quod enim ibi docetur, animos ingruente paullatim vi cupiditatis intemperantius et languescente in dies magis rerum divinarum appetitione a vitae divinae studio tandem defecisse et alios aliam sortem pro merito nactos esse, ostenditur ea ratione, quae fuerit animorum tamquam transitio in vitam mortalem, ut iam plane intelligantur origines facultatis res divinas etiam in vita terrestri cognoscendi, sine qua amor divinus, qualem philosophus adumbravit, certe nullus cogitari potest. Quippe docetur iis tantum animis corpora humana intrare per legem divinam concessum esse, qui in vita superiore aliquid veri conspexerint atque idearum formas ac species rite iungere ac discernere didicerint, hoc est, dialecticae leges hauserint ac perceperint. Nimirum inde tota suspensa est idearum recordatio, ex qua manat omnis divinae veritatis amor adeoque omnis philosophia, cuius ortus p. 249. A. — D. etiam fabulose describitur. Neque vero nihil ad collustrandas divini amoris rationes confert, quod p. 248. D. E. sqq. eorum, qui vitae humanae curriculum ingrediantur, novem constituuntur genera, prouti divinae veritatis memores permanserint, quodque ibi philosophi principem locum obtinere iudicantur iisque proxime subiiciuntur boni principes ac magistratus, utrisque autem postremo opponuntur tyranni ac sophistae. Intelligitur enim exinde, etiam in vita humana philosophos amatores praestare ceteris mortalibus omnibus, ut philosophiae studiosis tandem etiam dignitas sua vindicetur. In quo rursus dignum est animadvertere Platonem Pythagoreorum legisse vestigia. Nam primum quidem apertum est novem ista vitae civilis genera, quae constituuntur, ad amussim respondere denis animorum circuitibus a philosopho constitutis, quandoquidem decimus cursus verissime est neglectus propterea, quod postremo circuitu animi probi ac sinceri absoluta vita inferiore in coelum revertuntur tamquam in domicilium suum atque proprium. Pythagoreos autem novimus non modo numerum denarium pro summae perfectionis signo et argumento habuisse, verum etiam universi

mundi circuitum sive periodum fatalem denis annorum millibus absolvi statuisse, quibus exactis nova rursus mundi periodus exordiretur. v. Meurs. Denar. Pythagor. p. 109. Holsten. ad Porphyr. Vit. Pythag. p. 25. sq. cum quo placito illud de magno anno cognatum est, quod attigimus Commentar. ad Tim. p. 39. E. Praeterea vero etiam illud nescio quid Pythagorici redolet, quod philosophi in vita humana ac civili societate primum locum occupare et post hos proxime prudentes civitatis et reipublicae rectores sequi iudicantur. v. ad Politic. p. 294, A. sqq. Nempe sequutus est Plato in hoc iudicio plane eandem rationem, quam postea etiam in scribendis amplissimis operibus de optima civitate ac de legibus optimis tenuit, in quorum altero philosophi legibus omnibus superiores, altero sapientes magistratus bonis legibus suffulti ac sustentati reipublicae imperium exercent.

Verum haec quidem de priore orationis Socraticae parte, in qua manifestum est amoris divinae ortum, naturam, rationem denique, ita illustrari, ut una eademque opera etiam universae philosophiae tamquam sacraria pandantur. Nec vero quisquam erit, qui de argumento posterioris orationis partis, quae inde a p. 249. D. exorditur, rebus omnibus rite perpensis aliter sentiat, in qua certe neutiquam eloquentiae tantum exemplum aliquod ob oculos ponitur, sed serio atque graviter id agitur, ut qualis amor divinus in vita terrestri emergat, dilucide exponatur. Id quod unicuique magis fiet perspicuum, ubi, quid ibi ostendatur atque demonstretur, paucis dispexerimus. Docetur autem ante omnia luxuriante prope oratione, quomodo hic in vita mortali adspectu pulcritudinis in corporibus radiantis memoria divinae pulcritudinis resuscitetur eoque divinus ille amor, qui p. 250. E. diligenter ab humimilis lubidinis turpitudine distinguitur, in animis mortalium accendatur p. 249. E. — 252. D. Quo facto describuntur deinde varia huius amoris genera, quandoquidem ille multiplex admodum et varius esse iudicatur, prouti in coelesti vita deorum imitandorum rerumque divinarum cognoscendarum studium diversum extiterit, vindicaturque simul primarius locus amori philosopho, p. 252. E. — 253. C. Tum vero sollertissima opera vividisque coloribus depingitur

gravissima pugna et contentio, qua rationi, sive aurigae currus alati, in amore divino colendo atque tuendo cum cupiditatibus et affectibus vehementioribus conflictandum sit; quae pars operis sicuti orationem habet paullo luxuriosiorem, ita etiam egregie comparata est eo, ut clare appareat, quanto certamine saepe opus sit, ut melioris naturae nostrae dignitas ab turpi affectuum et cupiditatum humilitate tuta praestetur atque e pugna gravissima, quae ipsi subeunda sit, victrix discedat, p. 253. D. — 255. C. His autem expositis etiam vis et efficacitas illustratur, quam sincerus ille et ad divina conversus amor in nutriendo atque propagando celsioris sapientiae studio etiam apud amoris socios et consortes habeat. c. p. 255. C. — 256. A. atque laudibus elegantissimis praedicatur eorum beatitas, qui superata vi cupiditatis sapienter inter se ament, quippe qui non modo in hac vita mortali praestantissimis sapientiae ac virtutis muneribus potiantur, verum etiam post mortem vitae divinioris denuo participes futuri sint; p. 256. A. B. Iam vero his elegantissime illustratis denique etiam de aliis amoris generibus breviter admonetur. Discernitur enim primum ab amore philosopho amor ille, qui licet cum honoris studio coniunctus sit, tamen quoniam a germano sapientiae studio sit alienior, facilem lapsum ad peccandum habeat. Qui tamen amor iudicatur non omnino laude sua carere, siquidem coniunctus sit cum facultate celsioris amoris aliquando suscipiendi, quae etiam praemiorum post mortem consequendorum spem faciat; p. 256. D. E. Praeterea vero etiam ab illo dignoscitur ac secernitur is amor, quem Lysias oratione sua laudare non verecundatus est, qui familiaritatem amore carentem sectetur temperantiam praetexens, et illiberalitatem et humilitatem, quam vulgus pro virtute venditet, in animis gignat, ut eum, qui ipsi indulgeat, post mortem fortuna parum fausta maneat; p. 256. E.

Haec igitur omnia ubi uno tamquam mentis oblatu consideraverimus, certe nemo quisquam dubitaverit, quin argumentum huius orationis non aliorsum nisi eo pertineat, ut amor divinus ex nativa animorum vi atque indole atque mundi intelligibilis ac vitae divinae cum mundo hoc adspectabili et vita mortali nexu et cohaerentia declaretur eaque ratione

ultimus omnis philosophiae fons tamquam recludatur et in clariore luce collocetur. Sed haec quidem de huius orationis materia deque eiusdem cum philosophiae doctrina et ratione necessitudine. Pergimus ad considerandas duas priores orationes amatorias, quandoquidem etiam videndum est, quanam illae quoque argumenti necessitudine cum universi dialogi summa contineantur. De qua quidem re paucis defungi licebit.

Videmur enim non iniuria ita statuere et iudicare, ut in iis imaginem quandam amoris perversi ac depravati divino amori tamquam e regione positam exhiberi existimemus, unde illius excellentia etiam clarius perspiciatur. Quod quale sit, facile ex postremis verbis orationis Socraticae modo dilucidatae intelligi licet. Videtur enim Plato proximum locum post philosophum amorem ei amoris generi concessisse, quod inter populares suos vulgo pro honesto ducebatur, quandoquidem putabatur ad virtutem civilem augendam atque confirmandam plurimum valere. Id quod ipse non obscure significavit p. 256. D. E. ubi illius descriptio exhibetur. Voluit autem sine dubio inter utrumque hoc genus amoris idem discrimen intercedere, quod obtinere statuit inter virtutem germanis philosophis propriam atque virtutem civilem, quam vocavit *πολιτικήν* vel *δημοτικήν*. Nam virtutem, quam unis tribuit sapientibus, ex absolutae veritatis scientia et cognitione efflorescere ideoque ab opinionis incertae levitate et inconstantia liberam esse iudicavit; civilem autem virtutem oriri arbitratus est ex bona morum disciplina et honesta vitae communis consuetudine legibus et institutis fundata atque confirmata. Quamobrem civilem virtutem, quamvis admodum laudabilem illam et privatim pariter atque publice utilissimam, tamen virtute ex scientia oriunda eaque suffulta multo duxit imperfectiorem, ut etiam illiberali subinde commodorum, utilitatum, voluptatum denique et iucunditatum studio inservire posset. De quibus omnibus exposuimus ann. ad Phaedon. p. 68. C. ed. 3. Similiter igitur philosophus etiam de amore illo populari sensit, vulgo pro virtutis civilis praesidio et adiumento habito. Quem etsi utpote *φιλότιμον* (p. 256. C.) adeo non contemnendum aut honore indignum esse censuit, ut etiam doctrinae suae

amatoriae rationem ad illius similitudinem conformasse videatur, tamen quoniam esset a philosophia alienus (p. 256. B. C. ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ φορτικωτέρᾳ καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσωνται) et mera opinatione (δόξῃ ὀρθῇ) niteretur, parum firmitatis et constantiae habere arbitratus est, ut etiam facilem lapsum ad deteriora admitteret atque sordido et illiberali commodorum et utilitatum studio et cupiditate contaminari posset. Quam in rem contulisse iuvabit Symp. p. 185. B. C. D. De Rep. IX. p. 573. C. sqq. Legg. I. p. 656. C. sqq. Atque haec ipsa caussa est, cur qui in Symposio de amore verba faciunt, ii fere omnes in praedicandis commodis et utilitatibus versantur, quae inde in rem privatam atque publicam redundare queant. Nempe tantum abest, ut illi celsioris ac divinioris amoris certiorem teneant notitiam, ut ne honesti quidem amoris eiusque publice probati rationes satis cognitas ac perspectas habeant. Tale vero etiam illud est amoris genus, quod philosophus in Phaedro duabus prioribus orationibus amatoriis deformavit. Quippe finxit in hoc libro Lysiam tam humiliter et abiecte sentientem, ut non modo mentem nusquam ad celsiorum rerum cogitationem attollat, sed ne vulgaris quidem amoris honestatem ullo modo assequatur ideoque per omnia de viliore et humiliore amore cogitet, qui, ut Socrates p. 243. C. arbitratur, lixis potius et calonibus quam ingenuis hominibus dignus videri debeat. Atque hanc ipsam ob caussam arte callidissima a Platone ita est institutum, ut ille argute ostendere conetur melius esse non amantibus quam amantibus gratificari. Quod tamen dum isto modo peragit, propter sentiendi humilitatem eo usque delabitur, ut malis indulgens argutiis quum de amore disputet, amatoribus amoris affectum eripiat, atque simulata temperantia callidi veteratoris more puerum, quem compellat, tecta cum nequitia ad amandum pellicere studeat. Quali quidem amori quodnam pretium statuendum sit, dilucide exponitur p. 256. E. ubi Socrates posteriore oratione sua finita haec addit: „Haec tanta, inquit, o puer, et tam divina (munera) tibi largietur utrinque amatoris amicitia; sed ***familiaritas*** (οἰκειότης) ***eius***, ***qui non amat***, ***mortali*** temperantia permixta, (i. e. adulterata) ***mortalia*** tantum

eaque *parca* dispensat et in animo gignit *illiberalitatem*, quam vulgus ut *virtutem* praedicat, eoque efficit, ut novem ille millia annorum circa terram volutetur et sub terra dementia captus sit. Itaque manifestum est Lysiae orationem eo valere, ut quanto intervallo vulgaris amor, plane a philosophia aversus (p. 257. B.), quoniam miserrimae depravationi sit obnoxius, a divini amoris virtute ac praestantia distet, illustri exemplo declaretur, eademque opera etiam in iis arguatur ingens quaedam animi humilis et abiecti turpitudo, qui, licet artis et scientiae speciem prae se ferant, tamen non modo non capiant celsioris sapientiae studia et consilia, verum etiam salutaria vitae communis instituta parum recte aestiment et pravis animi cupiditatibus pariter atque pusillae mentis argutiis depravent atque contaminent. Ex quo ipso sponte intelligitur hoc consequi, ut etiam divini illius amoris, quem sapientes colunt, dignitas et praestantia luculentius emergat clariusque perspiciatur. Atque haec, si recte ita a nobis iudicata sunt, certe nec obscurum erit, cur Socrates quoque eundem illum amorem priore oratione sua celebret, utpote a Phaedro coactus praeter suam voluntatem de eodem argumento verba facere. Nimirum huius quoque oratio non aliorsum pertinet; sed propositum ei tamen simul hoc est, ut vitiati amoris humilitas ac turpitudo etiam certius demonstretur. Quod qua ratione efficiatur, satis apertum est. Etenim primum quidem ille non sine festiva cavillatione sophistarum, vocabulorum originatione in definiendo prave abutentium, p. 238. B. C., vim et naturam istius amoris accuratius describit, ut iam tandem constet, quid de eius ortu atque fonte existimandum sit. Deinde etiam de argumento proposito clare magis et perspicue exponit, vitatis nugis sophisticis, praesertim quum dicendi materiam apte describat. Docet enim ordine deinceps, amantes primum animis (p. 239. C. D.), deinde corporibus (p. 239. E. sq.), denique etiam externae vitae bonis atque felicitati (p. 239. E. — 241. C.) eorum, quos amore suo complectantur, mirum quantum officere et nocere: in qua partium descriptione, nuper a quibusdam criticis mirifice neglecta, philosophus manifesto celeberrimam

illam bonorum divisionem ob oculos habuit, qua, sicuti est Plat. Legg. III. p. 697. B. C. *πρῶτα τα περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθά. δευτερα τὰ περὶ τὸ σῶμα, καὶ τρίτα τὰ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ χρήματα* discernebantur; quam quidem bonorum partitionem iam Pythagoreis placuisse ex Fragm. Archytae ap. Stob. Serm. I. Iamblich. Protrept. p. 64. et p. 74. ed. Kiessl. intelligitur, postea etiam ab Academicis et Peripateticis celebratam esse constat ex Plat. Gorg. p. 477. B. Legg. l. c. al. Aristot. Eth. I. 8. Diog. Laert. III. 80. et 81. Sext. Empir. Pyrrhon. Hyp. III. 180. Cicer. Acad. I. 5, 19. sqq. I. 6, 22. De Fin. II. 21, 68. III. 13, 43. Tuscul. v. 27, 76. Offic. III. 16, 28. ubi memorantur incommoda vel externa vel corporis vel etiam ipsius animi; Invent. Rhetor. II. 59. Partit. 22, 74 sq. al. Sed istud quidem per occasionem; redimus ad rem propositam. Versatur ergo Socratis quoque oratio prior in rimandis eiusdem amoris rationibus, quem Lysias oratione sua praedicavit, sed versatur sic, ut rei obscurae nec satis ab illo declaratae plus lucis affundatur perspicuitate et sententiarum et verborum adhibita. Haec autem omnia si vere sunt a nobis exposita, quid de utraque oratione ista, tam Lysiana quam Socratica, habita ratione argumenti, in quo tractando versantur, existimandum sit, ad iudicandum haud sane difficile est. Opponitur enim in iis amor ille civilis isque turpibus cupiditatis atque argutae calliditatis studiis depravatus divino amori, quo quam clarissime appareat, quanto ille intervallo ab huius sublimitate atque celsitate remotus sit et quantopere animi magnitudo philosophorum in contemplanda divina veritate occupatorum antecellat humilitati eorum, qui, quum in studiis oratoriis ac sophisticis versentur sedulo, tum animos suos ad rerum vulgarium, humilium ac sordidarum cogitationem deiecerint. Ex quo profecto omnibus debet esse perspicuum, quanam coniunctione ambae istae orationes, ubi spectamus earum tamquam sylvam et materiam, cum universi Phaedri corpore cohaerere existimandae sint.

Sed quum illae ad philosophiae vim rationemque patefaciendam atque illustrandam sollertissime comparatae sint, tum valent etiam ad rhetoricam humilitatis atque vanitatis coarguendam, quandoquidem

earum exemplo demonstratur, veram dicendi vim ita demum existere, si orationi ab animo divinitus concitato et celsarum rerum studio et cogitatione pleno tamquam vita et spiritus accedat, ita ut summum philosophandi fontem in divino amore positum eundem illum esse doceatur, a quo omnis dicendi vis manare existimanda sit. Considerantes enim paullo diligentius omnem Lysianae pariter atque prioris Socraticae orationis dictionem facile animadvertemus, illas utique, sive sententias, quae insunt, sive verba et elocutionem, quam habent, spectemus, mira quadam laborare tenuitate, ieiunitate, languore denique, ut prope exsangues et vitali spiritu destitutae videantur. Nam Lysiana quidem declamatio fere humi repit; res quotidianas ac sordidas rimatur; frigidas captat argutias, dum artificiosa vel ingeniosa videri vult; parva et humilia, imo etiam abiecta atque turpia consectatur; denique in summa laudis oratoriae affectatione tamen revera vi dicendi omnino caret. Quippe habet ea nihil quidquam, quod aut mentem erudiat aut animum moveat aut studium et voluntatem ad meliora flectat atque dirigat. Nec vero multo alia ratio est prioris orationis Socraticae. Quae etsi caret vitiis illis dialecticis, quibus referta est Lysiae declamatio, tamen quoniam in eodem amoris genere atque Lysiana oratio versatur planeque idem argumentum tractat, ipsa quoque est admodum languida, arida atque humilis nec usquam altius assurgit, licet Socrates identidem celsiorem quemdam spiritum ac deorum afflatum simulet; id quod non sine callida irrisione ita ab eo fieri satis apertum putamus. Nimirum vera parens eloquentiae vita et spiritu animatae et in animis hominum vere efficacis est mens gravium dignarumque rerum sensu et cogitatione referta; qua si quis careat, nae, is, etiamsi omnia dicendi artificia in numerato habeat, tamen nihil usquam magni et praeclari, nihil quod animum vere moveat et ad rerum sublimium celsarumque meditationem evehat, ullo modo efficiet, haerebitque potius in luto, unde etiamsi emergere connitatur, tamen sese non possit altius attollere. Cuius sententiae testimonium ipse quoque Socrates exhibet. Is enim ubi de re humili, sordida ac parum verecunda invitus dicere coactus est, licet vitia a Lysia in dialecticis admissa

prudentissime vitet omniaque sollerter ac subtiliter exponat, tamen vel sic nihil in medium afferre potest, quod vim habeat in commovendo animo aut mentem ad graviorum rerum meditationem traducat. Longe vero alia ratio est alterius orationis ab eodem Socrate habitae, quae ab ipso tamquam palinodia quaedam superiori opponitur. Etenim hanc ubi vel leviter cum illis superioribus comparaverimus, continuo animadvertamus necesse est, propositum esse in ipsa perfectae et consummatae prope eloquentiae exemplum, unde non modo de antegressarum declamationum pretio iudicium repetere liceat, verum etiam perspicue intelligatur, quid denique illud sit, unde oratori non modo artis laus sed etiam dicendi vis et efficacitas ducenda sit. Expressam enim in ea cernimus speciem et imaginem animi non humilis et abiecti, non rerum quotidianarum aut vilium tamquam coeno demersi, sed magni atque celsi, sed vere elati et divinitus ad summa quaeque concitati, qui quemadmodum ipse sentit magnificentius, ita etiam apud alios dignitatis et magnitudinis sensum et admirationem movet. Quocirca sermo verbis ultro ad rerum, de quibus agitur, amplitudinem accommodatis non est ieiunus et languidus, non humilis ac depressus, non denique exilis et inanis, sed uber et copiosus, celsus et magnificus, sublimis et diviniore spiritu plenus, ita ut vel in diligentissimo verborum delectu et in singulari quadam sententiarum elegantia et ornatu tamen ubique emineat admirabilis animi ingeniique altitudo atque is mentis ardor, qui nullis usquam rerum tractandarum difficultatibus aut retardetur atque minuatur aut penitus restinguatur. Nempe est haec profecto vis et potentia animi philosophiae beneficio nutriti eiusque opibus altius elati, ut, remota cogitationum exilitate, sive ea ab humilitate sentiendi sive ab artis ieiunae tenuibus ac siccis praeceptionibus ducat originem, semper orationem pariat gravem, disertam, dignitatis plenam, dummodo philosophia ipsa sit, sicut philosophia Platonis, viva quaedam sapientiae nutrix atque parens neque aridis spinosarum disputationum dumetis conclusa. Quamobrem vix indiget, opinor, demonstratione, quod iam ultro patere arbitramur, esse hanc alteram Socratis orationem a superioribus orationibus ita diversam, ut per eam

certissime edoceamur, quantum referat, ut dicentis animus rerum magnarum sensu et cogitatione moveatur neque ad vulgarium et humilium rerum meditationem adhaerescat. Ad haec vero etiam illud accedit, quod in eadem illa nec dialectica subtilitas ullo modo desideratur, ita ut, quae laus eo nomine superiori Socratis orationi debetur, ea certe huic quoque plena et cumulata tribuenda sit. Etsi enim ea provocante vel materiae magnitudine vel animi motu et elatione non raro exsurgit altius, ut reliquarum orationum humilitati paene insultare petulantius videatur, estque omnino ornatior, luxuriosior, et veneribus poeticis insignior, quam ieiunis artis magistris in pedestrem orationem convenire visum est; tamen eadem conspicua item est admirabili definiendi diligentia, partiendi subtilitate, argumentandi perspicuitate, denique disserendi sollertia, ut ipse Socrates hac ipsius virtute p. 265. B. non temere gloriari existimandus sit. Sed istae quidem dialecticae laudes quum ipsi fere communes sint cum superiore oratione Socratica, tum ea hac in parte sibi etiam proprium quiddam et peculiare habet, quod cum illa ipsa sensuum et cogitationum magnitudine, qua ipsam excellere vidimus, arctissimam habet copulationem. Etenim in priore Socratis oratione quum dialectica unice ad cernendas iungendasque meras mentis humanae notiones valeat, tum eadem illa hic traducitur ad vim naturamque rerum divinarum, quae vi sua constant atque per se absolutae sunt, explorandam atque illustrandam. Ex quo sponte apparet esse eam in superiore Socratis oratione mere Socraticam, in posteriore plane Platonicam, quandoquidem Plato ipsam voluit non notionum tantum sed idearum exploratricem esse, cuius unius ope ad veritatis aeternae scientiam et cognitionem perveniretur. Quocirca paene re ipsa edocemur, quod antea vidimus etiam alio modo indicatum esse, dialecticam cum divinae veritatis sive idearum studio et amore indissolubili sane vinculo copulatam esse, ut ambobus demum in unum coniunctis non modo philosophiae ratio ac disciplina, sed etiam ars rhetorica absolvatur atque consummetur.

Sed haec quidem de parte Phaedri priore, quae tres orationes amatorias complectitur. Quibus ita expositis certe non iam amplius obscurum fore spe-

ramus, quorsum denique spectent quae in ea sunt exposita et quamnam ea cum toto opere habeant coniunctionem. Apparet enim, opinor, clarissime, tam philosophiae quam rhetoricae in ea ita habitam esse rationem, ut et illius fontem primarium in rerum divinarum amore divinaeque veritatis intuendae cognoscendaeque facultate animis nostris divinitus tributa quaerendum esse doceatur, et huius vim omnem manare oportere demonstretur ab animi rerum coelestium studio et cogitatione sursum elati generosa magnitudine. Quod si ita est, esse autem ita, neminem certe dubitare sinent ea quae disputavimus, intelligitur profecto, id quod maxime intelligi volumus, Platonem in hac parte operis docuisse, amorem divinum, longe illum praestantiorem amore vulgari, utpote et per se deteriore et cupiditatum depravationi vehementer obnoxio, et philosophiae esse parentem, quippe qui animum ad idearum studium perpetuo incendat atque generosis celsarum et magnificarum rerum sensibus et cogitationibus repleat, et verae eloquentiae existere fontem, ex quo uno omnis eius vis manare debeat.

His vero ita disputatis iam aggrediamur etiam ad lustrandam posteriorem libri partem, quam item paucis dilucidavisse iuvabit. Quemadmodum autem in superioribus vidimus amorem divinum eum deformari, qui animum perpetuo inenarrabili quodam idearum sive divinae veritatis desiderio moveat ideoque a vitae communis humilitate ac turpitudine avocatum ad maiorem quandam altitudinem sentiendi et cogitandi attollat, ut etiam rhetorica illius demum motu atque spiritu suscepto vim nancisci aliquam in dicendo possit; ita toto hoc loco, qui inde a p. 257. C. usque ad exitum sermonis explicatur, imprimis dialecticae vim et praestantiam ostendi et in clara luce collocari arbitramur, cuius certe natura atque virtus omnis ita illustratur, ut eam unam optimam veri intelligendi, disquirendi, iudicandi, explicandi atque docendi artem ac disciplinam esse appareat, sine cuius ope ars rhetorica nulla sit. Ex quo sponte intelligitur in hac operis parte imprimis dialecticam describi, quemadmodum in parte libri priore amor philosophus illustratus est. Est autem operae pretium diligenter animadvertere, quo artificio philosophus hanc rem tractaverit. Quod

quoniam a plerisque male neglectum est, evenit quod sane evenire necesse fuit, ut de huius quoque loci argumento sinistre iudicaretur, siquidem plerosque videre licet in ea fuisse opinione, ut nihil aliud hic agi putaverint, nisi hoc unum, ut ars rhetorica inertiae et vanitatis convincatur. At enimvero re diligentius considerata nemo certe dubitabit, quin Plato in his longe maius quiddam spectaverit. Is enim dum inscitiam artis oratoriae demonstrat et castigat, simul artis dialecticae vim virtutemque omnem ita patefacit et illustrat, ut id unum maxime ipsi propositum fuisse utique existimandum sit. Etenim scite et eleganter philosophus dialecticam et rhetoricam eo modo in certamen commisit, ut denique illa victrix inde discedat. Hoc autem dum ita peragitur, non tantum rhetorices vitia acutissime monstrantur, sed etiam dialectica data opportunitate variis ac diversis locis quasi articulatim et secundum membra sua depingitur, donec tandem integrum tamquam corpus ipsius in conspectum prodeat. Quamobrem iuvabit dispexisse paullo accuratius, quid singulis locis quum de rhetorica statuatur, tum imprimis ad artem dialecticam describendam atque illustrandam afferatur in medium. Quo facto quid de universi loci compositione deque primario ipsius argumento existimandum sit, facile diiudicari poterit. Tractatur autem tota res ordine deinceps eo fere modo, ut, dum docetur, et rerum inventionem et aptam sententiarum dispositionem atque explicationem et vim persuadendi et idoneam docendi rationem arti oratoriae ab una philosophia petendam esse, quid dialectica in his omnibus valeat, ordine deinceps doceatur. Quod qua ratione fiat, quoniam in universum iam in dialogi enarratione ostendimus, nunc ita demonstravisse sufficiet, ut quomodo dialecticae imago adumbretur atque describatur, singulari opera ostendere conemur. Itaque primum quidem inde a p. 159. D. vulgari rhetoricae laus scientiae sive materiae, de qua dicendum sit, idonea cognitio eripitur, eaque occasione ostenditur dialecticae hanc tamquam sylvam esse subiectam, ut tota ad scientiam rerum veritatis pertineat. Etenim quum rhetores plerique omnes, inprimisque Tisias et Gorgias, ut supra ostendimus, τὰ εἰκότα, verisimilia, iactavissent

ideoque in dicendo, spreta veritate, unam verisimilitudinis speciem aucupandam esse statuissent; ante omnia haec ipsorum opinio refellitur, ostenditurque, rhetoricam, si unam verisimilitudinem sectari velit, secum ipsam egregie pugnaturam esse, quippe quum ipsa non modo neglectis boni et mali, turpis et honesti, utilis et inutilis discriminibus turpissima scelerum et flagitiorum administra extitura esset, verum etiam sine veritatis cognitione ne verisimilitudinis quidem rationes ullo modo esset assecutura; p. 259. E. — 262. C. Hoc vero dum ita ostenditur, una eademque opera etiam supremum dialecticae munus et officium designatur, quod omnino pertineat ad vim naturamque rerum explorandam atque cognoscendam, ideoque ad idearum cognitionem referatur, sicuti iam in Socratica oratione posteriore p. 249. B. sqq. coll. p. 237. C. indicatum fuit. Itaque primum, quod hac disputatione edocemur, hoc est, ut dialecticam referri ad veritatem cuiusque rei cognoscendam intelligamus. His vero disputatis proceditur deinde etiam ad aliud quid, quod pertinet ad illustrandam viam et rationem, quam dialectica in fungendo munere et officio suo ingredi soleat. Docetur enim deinceps etiam hoc, rhetoricam quia non solum scientia veritatis careat, sed etiam artis expers sit, in rerum dispositione atque expositione destitutam esse praestantissimo illo veri cognoscendi praesidio et adiumento, cuius unius ope res accurate definiri, notiones earum rite iungi ac secerni, denique membra apte describi, disponi, explicari, illustrari queant; p. 262. C. — 268. A. Quo quidem loco continuo alterum explicatur, quod dialecticae proprium esse censeri debeat. Describitur enim ratio atque via, quam ea in obeundo munere suo gravissimo inire ac tenere soleat. Quocirca disputatione admodum subtili atque copiosa inde a. p. 265. D. sqq. ostenditur, propriam ipsi esse analyticam et syntheticam, quam fere appellant, veri exquirendi rationem, qua nemo carere possit, qui aut ipse verum cognoscere aut ab aliis illud cognosci velit. De quo quidem dialecticae munere quoniam iam in superioribus secundum Platonem explicavimus, hoc loco ut pluribus exponatur, neutiquam opus videtur. Pergimus igitur ad tertium quiddam. Ostenditur

enim inde a p. 268. A. artificia rhetorica, qualia vulgo iactentur, parum aut nihil in permovendis animis posse propterea, quod nihil eo valeant, ut aut universa rei cuiusque, de qua dicendum sit, natura perspiciatur, aut varia orationis genera, pro varietate ingeniorum singulis adhibenda, rite distinguantur. Cuius rei facultas p. 269. B. C. uni vindicatur dialecticae omninoque philosophiae. Haec enim sola esse iudicatur, quae, dummodo idoneum nacta ingenium sit, tum interiorem rerum pariter atque animorum naturam patefaciat, assumta etiam totius mundi contemplatione, tum variis et orationum et animorum generibus distinctis quam clarissime doceat, quaenam orationes quibus animis quo tempore et loco admovendae sint, eaque in re constanter illud sequatur, ut non vana et inanis captetur verisimilitudinis species, sed veritatis rationes diligenter observentur, ideoque, sicuti fas sit, ea proferantur, quae, si non hominibus, at certe diis immortalibus, rerum humanarum dominis, grata sint et accepta; p. 268. A. — 274 A. Qua quidem disputatione quemadmodum confirmantur superiora, quibus demonstratum est dialecticam et in cognoscenda rerum natura et in iungendis atque cernendis ideis versari, ita etiam supremus finis designatur, ad quem ea denique contendere debeat. Iam vero his omnibus postremo etiam quartum quiddam adiicitur, quod et ipsum ad patefaciendam dialecticae vim ac virtutem plane comparatum est, quandoquidem ad eius usum et exercitationem pertinet. Quum enim rhetorica, qualem supra cognovimus, etiam scriptionibus orationum plurimum tribueret iisque mirifice superbiret; inde a p. 274. B. etiam litterarum scriptura, quae invaluerat, ita taxatur, ut gravi ac diserta disputatione ostendatur, quanto sit praestantior vivi et animati sermonis quam mutarum litterarum usurpatio. Quocirca primum quidem usum litterarum hoc mali habere significatur, ut memoriae vim obtundere adeoque animis hominum vanam sapientiae opinionem, vero sapientiae studio utique inimicam, ingenerare existimandus sit. Deinde vero etiam docetur, scriptae orationis nullam aliam fere esse utilitatem, nisi hanc, ut valeat ad commonitionem et recordationem, quandoquidem ad cognitionem ideo minus apta vel utilis cen-

senda sit, quia vita atque spiritu careat, quo animus atque mens ad scientiam adipiscendam sanequam indigeat. Quo quidem nomine unice probantur atque laudantur sermones philosophorum, quippe quibus unis maxime id efficiatur, ut in colloquentium animis gignatur veri, boni et pulcri scientia viva atque perpetua, quum unus dialecticus is sit, qui primum quidem uniuscuiusque rei, de qua dicendum sit, vim et naturam perspectam habeat; deinde quidque possit definiendo explicare ac describere; tum eadem rursus secundum genera et formas apte dividere didicerit; denique etiam ea, quae dicenda sint, pro rerum ipsarum varietate variis discentium animis et ingeniis accommodare consueverit; p. 277. B. C. — Etenim scriptam orationem nihil aliud esse ostenditur nisi germanam quamdam orationis ore prolatae sororem et adumbratam huius imaginem (p. 276. A. *λόγος ἀδελφὸς γνήσιος* et *εἴδωλον τοῦ τῶν εἰδότων λόγου*), quae ad recordationem quidem et ad generosam quandam animi oblectationem valeat, sed ad scientiam nihil fere possit, ut vivis sermonibus a dialectico usurpari solitis longissime postponenda videatur; p. 276. B. — 277. C. Quamquam litterarum scriptura non plane ac simpliciter contemnenda iudicatur. Laudabilis enim censetur esse, si non persuadendi, sed docendi caussa suscepta et cum veritatis scientia coniuncta sit, ita ut scriptor perspecta rerum natura caussas et rationes eorum, quae litteris mandaverit, idoneo modo reddere queat; p. 277. E. — 278. C. Quin etiam ille, qui vel orator vel poeta vel legum auctor talis extiterit, ut eorum, quae in litteras retulerit, rationem afferre et caussam agere possit, longe magnificentiore nomine, quam quod de more gerat, dignus esse dicitur, ita ut, si non sapientis at certe philosophi sive viri sapientiae amantis laude condecorandus videatur; p. 278. C.

Haec igitur est summa eorum, quae posteriore libri parte sunt exposita. Quae quidem omnia ubi iam uno tamquam mentis obtutu contuemur, certe non videtur ullo modo dubium aut controversum esse posse, quonam ea vinculo cum universo dialogi corpore contineantur et quid ad illud absolvendum valeant. Est enim manifestum, hic ita esse institutum, ut, dum rhetorica inertiae convincitur, dialecticae virtus

et natura eo modo aperiatur, ut eam unam praestantissimam et intelligendi atque iudicandi et dicendi docendique auxiliatricem atque magistram esse appareat ideoque etiam cum amore divino indissolubili vinculo nexam atque copulatam. Nam quod amator philosophus unice sibi expetit, idem etiam dialectica habet propositum, quae id unum maxime studet efficere, ut quaerendo, disserendo, colloquendo, docendo denique in animis colloquentium veritatis scientia atque cognitio perpetuo gignatur, augeatur, atque propagetur, sicuti imprimis etiam docetur Sympos. p. 204. — 209. D. Itaque sponte intelligitur, in hac quoque sermonis parte philosophiae pariter atque rhetoricae habitam esse rationem, idque eo modo, ut philosophiae princeps locus concessus sit. Nam etiamsi prima specie, forma dialogi atque compositione considerata, id unum maxime agi videatur, ut rhetorices inertia et inscitia arguatur, tamen qui rerum tractatarum dignitatem atque gravitatem momentis suis ponderaverint accuratius, ii certe minime dubitabunt, quin disputationi de dialecticae vi et natura tamquam primae tribuendae sint.

Exposuimus tandem de duabus libri partibus, unde totum ipsius corpus, ubi a scenico eius ornatu discesserimus, compositum et conflatum est. Quo negotio peracto sequitur nunc, ut de universi libri argumento et summo consilio breviter sententia ferenda sit. Quod quidem iam aliquanto tutius fieri poterit, quam supra a nobis factum est, quo loco quid nobis videretur, tamquam praesignificavimus, quandoquidem accuratius nunc cognitam habemus sententiam ac mentem philosophi in singulis sermonis locis proditam. Exploratum autem iam habemus, de philosophiae doctrina et ratione si quaeritur, in priore parte operis philosophum amorem tamquam naturalem quemdam animi humani appetitum atque motum diviniorem informari, quo homines nativa ad sapientiam indole praediti usque ad idearum contemplationem cum ipsarum comprehensione coniunctam rapiantur atque perducantur, eoque etiam spreta et contemta vitae vulgaris humilitate ad nobilem generosamque sentiendi atque cogitandi altitudinem attollantur. Exploratum item habemus, in posteriore libri parte describi dialecticam tamquam unicam veritatis aeter-

nae sive idearum animi intuitu spectatarum exploratricem, cuius opera quae olim animus cum voluptate consideraverit et apprehenderit, denique ad scientiae perspicuitatem, quam Cicerones nostri conscientiam appellare solent, explicentur, ita ut, spreta et contemta fallaci specie verisimilitudinis, cuiusque rei vis et natura veritati convenienter aperiatur atque declaretur. Ex quibus omnibus certe manifestum esse debet revera omnem philosophiae vim et ubertatem esse patefactam demonstratis eius elementis et reclusis ultimis ipsius ac primariis fontibus. Nam proficiscitur sane omnis philosophia, ut ipsum nomen indicat, ab amore rerum divinarum atque altius sentiendi cogitandique consuetudine cum eo consociata, qui amor animis tamquam sortito divinitus obtigit et per nativam indolem inde a primordiis suis proprius fuit. Sed hic ipse amor ut fructus efferat imprimisque etiam vitae mortali divinarum rerum scientiam et recordationem impertiatur, indiget sane auxilio dialectices, quae est veri cognoscendi instrumentum, quo philosophandi cupiditas atque studium mortalibus ingeneratum nullo modo carere potest. Nam quum ipsa idearum spectatio olim animis beatioribus concessa generum et formarum discriminationem sive idearum comprehensionem pepererit, tum etiam recordatio idearum, qua philosophiae scientia absolvitur, nulla esse potest, nisi divinarum rerum species atque formae discernantur, sicuti perspicue p. 249. B. C. indicatum est. Ex quo fit, ut dialecticus pariter atque amator divinus idem sit philosophus. Atque haec si ita sese habent, sponte profecto intelligitur in Phaedro utique id agi, ut omnis omnino philosophiae virtus et praestantia in clariore luce ponatur, quandoquidem ipsam, apertis eius fontibus, docetur hanc vim habere, ut non modo animos ad ideas convertat eoque ad sentiendi cogitandique altitudinem, qualis deceat sapientem, sursum evehat et attollat, verum etiam veritatis quaerendae, diiudicandae, explicandae atque tradendae facultatem afferat, ut tamquam mater quaedam atque parens coelestioris sapientiae et rerum cognitionis informata sit. Verum enimvero tantum abest ut in hoc uno insint omnia, ut philosophus etiam aliquanto ulterius processerit. Comparavit enim cum philosophia isto

modo informata rhetoricam, eamque sine philosophia nullam esse demonstravit, quoniam nec sine animi altitudine illa, quam una pariat divinae veritatis in rerum pulcritudine elucentis atque radiantis contemplatio, vis dicendi nomine suo digna reperiatur, nec sine veritatis quaerendae, cognoscendae, iudicandae, docendae facultate ars et ratio dicendi ulla intelligatur. Qua quidem ratione denique omnino efficitur hoc, ut unam philosophiam esse intelligamus, per quam sensibus generosioribus cum divinarum rerum cognoscendarum desiderio coniunctis atque ideis sive notionibus tum aditus in animos nostros pateat, tum exitus inde per verba et orationem detur, quandoquidem ars oratoria, quantumvis sese iactet, tamen hoc tam grande et magnificum munus sibi iniuria arrogare soleat. Hoc igitur est, quod universo Phaedri operi tamquam ultimum atque summum propositum esse arbitramur. Pertinent igitur omnia postremo ad laudes philosophiae, quam propter caussas et origines suas pro praestantissima tam alte cogitandi et subtiliter iudicandi quam digne recteque dicendi, docendi atque scribendi procreatrice atque magistra habendam esse probatur. Quae quidem laudes tanto profecto sunt illustriores atque magnificentiores, quod simul gravissimi quique omnis philosophiae loci vel breviter perstringuntur vel luculentius illustrantur; ex quo quanta sit ipsius dignitas atque maiestas, nullo negotio perspicitur.

Exposuimus tandem de re longe gravissima, cuius unius maxime gratia disputatio, quam adhuc instituimus, tota fere suscepta est. Ne tamen desideretur aliquid, quod ad propositae sententiae confirmationem faciat, etiam de ea parte dialogi, quae externum dialogi ornatum continet, breviter explicabimus, quippe paucis ostensuri, etiam apparatum scenicum talem esse, quae universi libri consilio, quale indicavimus, plane conveniat. Quamobrem primum quidem de personis colloquentium, deinde autem de tempore et loco, quo dialogus habitus fingitur, disputabimus.

Et de colloquentium quidem personis ubi quaeritur, Phaedrus pariter atque Socrates is est institutus ac deformatus, ut facile appareat, utrumque, quamvis propriis atque suis animi ingeniique dotibus conspicuum, tamen item talem effictum esse,

qualem huius operis rationes sibi maxime depoposcerunt. Etenim Phaedrus quidem natu et genere quis fuerit, sane ignoramus, de quo quae ab antiquis scriptoribus prodita sunt, paucis exceptis, plane a veritate abhorrent. Nam quod Athenaeus XI. 113. p. 505. F. narrat, eum ne fuisse quidem aequalem Socratis ideoque temere apud Platonem cum illo colloquentem induci, id tanto magis erroris nomine suspectum est, quod idem Phaedrus etiam in Protagora p. 315. et Symposio coetui colloquentium una cum Socrate interest. Nimirum bonus Athenaeus, quem constat undique cupide arripuisse quae ad Platonem calumniandum facerent, egregie falsus est iudicio suo, qui Phaedrum Platonis confuderit cum alio Phaedro natu maiore, cuius mentio iniicitur apud Lysiam De bonis Aristophan. §. 15. id quod verissime perspexerunt C. Fr. Hermann. Histor. Philos. Platon. I. p. 672. Theod. Bergk. ad Andocid. Schiller. p. 133. sq. Droysen. in Welcker. Mus. Antiqq. Rhen. III. p. 133. sqq. Nec vero quae Diog. Laert. III. 29. et personatus Lucianus Amor. T. V. p. 284. sqq. de eo memoriae prodiderunt, flocci facienda sunt. Qui quod Phaedrum scribunt ipsius Platonis *παιδικά* fuisse, nihil isto commento cogitari potest stultius et ineptius. Nam originem calumniae patet repetendam esse ex loco Phaedri Platonici perperam intellecto aut perversa malignitate in alium sensum detorto. Quippe compellat Socrates, Lysia rei exemplum praeeunte, in orationibus suis amatoriis subinde puerum, quem fingit praesentem adesse, ut p. 237. B. C. p. 238. D. Quod ita facit etiam in oratione posteriore p. 244. A. sqq. Ibi vero priusquam dicendi initium facit, p. 243. E. haec interrogat: *Ποῦ δή μοι* inquit, *ὁ παῖς, πρὸς ὃν ἔλεγον;* Ad quae Phaedrus, lepide scilicet iocans ille: *Οὗτος παρά σοι μάλα πλησίον ἀεὶ πάρεστιν, ὅταν σὺ βούλῃ.* Ex quibus verbis homines temerarii protenus concluserunt Phaedrum fuisse *παιδικά* Platonis, qui suas ipsius partes Socrati tradiderit. De quo indicio quid existimandum sit, nemo profecto ambigat, qui qua ratione philosophus Phaedrum cum Socrate sermocinantem fecerit, paullo accuratius perspectum habeat. Verum enim vero etiamsi de Phaedro alibi nihil memoriae proditum est, unde quis et qualis homo

fuerit, certius statuere liceat, tamen quam personam in Platonis dialogis, imprimisque in Phaedro, sustineat, satis manifestum extat. Nam in Phaedro certe talis est, qualem unum maxime universi operis rationes postulare videantur. Agit enim ibi partes potissimum duplices, quandoquidem primum personam gerit viri rei amatoriae, qualem fere informatam tenebant homines a philosophia alieniores, admodum curiosi; deinde etiam singularis cultor et admirator est rhetorum sophisticorum imprimisque Lysiae, cuius orationem summis laudibus effert; quamquam in neutro genere sapit altius aut quid pro vero et recto probandum sit, satis cognitum ac perspectum habet. Quod utrumque quale sit, paullo diligentius considerasse non inutile erit. Est igitur Phaedrus utique homo amatorius. Quamobrem p. 227. A. vocatur *σοφὸς τὰ ἐρωτικά*. Quamquam ea in re neutiquam favet humili lubidini, sed honestatis laudem sectatur; id quod perspicue apparet ex oratione illa, quam in Sympos. p. 178. sqq. recitat, ubi primum quidem Amorem ut magnum et venerabile numen maxime propter ortus antiquitatem praedicandum censet; deinde eundem ideo laudat, quia hominibus praestantissima quaeque bona largiatur, quippe quum amantium animos honesto pudore ac virtutis studio repleat, eoque ad sapientiam perducat. Quod profecto arguit eum unice probare amorem cum virtute civili coniunctum, qualem Athenis pro honesto habitum esse constat, ut haudquaquam assentiamur Ed. Wundero, qui in Philologo Schneidewin. Vol. VI. p. 692. bono Phaedro nescio quam turpem nequitiam attribuit. Atque hanc rationem certe etiam in dialogo cognomine tenet, ubi bono animo Lysiae orationem dilaudat, qui ostendere instituerit, melius esse non amantibus quam amantibus obtemperare, scilicet ipse non sentiens et animadvertens, Lysiam celsioris amoris nullam plane habere notitiam adeoque callide praetexta temperantiae specie revera tectam nequitiam commendare. Iam vero idem, utpote amatorius, etiam fingitur tenerioris animi, imbecillus, mollis ac delicatulus, ut etiam rerum suavium ac iucundarum sensui lubenter indulgere soleat, qualem hominem nostri fere sentimentalem vocare consueverunt. Quamobrem valetudinis suae molliter curiosus praeceptisque medi-

eorum religiose obtemperans lubenter extra urbem aëris liberi salubritate fruitur (Phaedr. p. 268. A. sqq. 270 C. 229. A. coll. Symp. 176. D.) atque regionum amoenitatibus mirum quantum delectatur (p. 229. A. B. 230. B. C. 235. D. 238. D. E. 239. C.). Percellitur item facile rerum externarum impulsu ac repente ita movetur animo, si qua species ipsi insolentior oblata est, ut tantum non extra semet ipsum rapiatur (p. 236. B. sqq. al.). Atque hanc ipsam ob animi mollitudinem per facetum lusum (p. 244. A.) vocatur Myrrhinusius, Pythoclis filius, atque manifesto ut Socrate aetate aliquanto minor designatur (p. 236. D.), licet ipsum neutiquam adolescentem sed aetate provectiorem fuisse verisimile sit. Est enim et rhetoricae amicus et homo amatorius. Tuetur igitur Phaedrus, ut apparet, personam honesti quidem rei amatoriae amici, sed eiusdem tenerioris, mollioris ac delicatioris, ita quidem, ut a philosophia alienior neque Lysiae argutias ac tricas recte aestimare neque sublimiorem amandi rationem ac disciplinam ullo modo mente et cogitatione sua assequi possit. Verum idem iste homo amatorius induit etiam personam ardentioris et fervidioris artis rhetoricae admiratoris, quam et diligenter didicit et propter epidicticas orationes, imprimis Lysiacas, facit plurimi, ut etiam orationum sit cupidissimus (v. p. 228. A. 235. D. 242. A. B. 243. C. 258. E. 259. B. al) Trivit igitur artes rhetorum (p 273. A. B. 266. D.), oblectaturque vehementer oratoriis declamationibus (p. 228. A. et 242. A.) ut etiam in Symposio (p. 177. A.) narretur auctor extitisse, ut laudes amoris praedicarentur. Nec ignarus est ornatus oratorii ex tropis et figuris dicendi nascentis, utpote fidus rhetorum ac sophistarum discipulus in istiusmodi artificiis vel imprimis dicendi laudem positam esse existimantium (p. 227. sqq. 242. B. 273. A. al. coll. Symp. 178. sqq.), maximeque in Lysia admiratur acumen ingenii (p. 227. C.), cuius declamationem amatoriam tam studiose tractavit, ut eam etiam edidicisse videatur (p. 227. A. — 228. A.). Talis igitur Phaedrus est, hoc est, et amatoriae disciplinae et artis rhetoricae cultor et admirator propemodum furiosus, cui tamen deest recte subtiliterque iudicandi facultas atque philosophiae ratio et conformatio. Qualem qui-

dem hominem nonne recte censebimus primario libri consilio, quale supra esse iudicavimus, longe convenientissime fictum et adumbratum esse? Nimirum sustinet ille profecto toto dialogo partes secundarias, quum et amoris non philosophi et rhetorices a philosopho alienae caussam tueatur, qualis persona ut prodiret in medium, plane consentaneum fuit universi libri rationibus.

Haec igitur de Phaedro. Sequitur ut de Socratis persona dicendum sit. Cui si quis quaerat quaenam partes sint demandatae, responsio in promtu est. Est enim Socrati hoc impositum muneris et officii, ut vel amatoris vere philosophi vel perfecti dialectici partes agat. Quamobrem ipse quoque est plane amatorius. Sed sectatur genus amoris celsum, magnificum, inusitatum, quod totum pertinet ad rerum divinarum studium et cognitionem. Quod quale sit, quoniam iam supra declaratum est, hoc loco exponere supervacancum putamus. Quoniam vero amor ipsius plane coelestis est et ad res divinas spectat, certe nemo mirabitur, quod per totum dialogum animum ostentat vere pium, religiosum, plenum sancta erga deos et res divinas reverentia atque verecundia. Quorsum praeter alia spectant illa p. 229. C. sqq. ubi Socrates acriter carpit sophistas, qui in interpretandis fabulosis popularis religionis narrationibus grassentur licentius et divina atque humana promiscua habeant, dummodo splendidis nugis et argutiis suis indulgere queant. Nimirum isto modo significat castum et intaminatum servandum esse sancti et religiosi sensum, siquidem futurum sit, ut quis purus et integer ad sacra divinioris sapientiae contemplanda aggrediatur. Eodem vero pertinent quae p. 242. et 257. A. B. perscripta leguntur. Quo loco ille sese profitetur de iis, quae priore oratione sua exposuerit, vehementer esse sollicitum, ideoque Amorem piis precibus rogat, ut, si quid dixerit numine ipsius indignum, eius sibi propitius veniam impertiatur. In quo simul aculeus in Lysiam atque Phaedrum inest, qui humilem tantum ac vulgarem amorem laudavissent; divinum atque celsiorem temere neglexissent. Neque ab hac caussa aliena sunt quae p. 279. B. C. dicuntur. Finita enim oratione vir sanctissimus ibi protenus ad deos locorum tutelares pias preces facit,

ab iisque petit, ut sibi benigne largiantur internam animi pulcritudinem; externa autem bona, si qua sibi obtigerint, animi mentisque virtuti paria efficiant. Quod quemadmodum omnino praeclare ac superioribus sermonibus plane convenienter dictum est, ita spirat nescio quam religiosam pietatem, qua imbutus est dicentis animus. Denique huc non temere videmur morem quemdam revocare per omnem fere sermonem constanter observatum. Fatetur enim Socrates, quaecumque de amore proferat, ea accepta referenda esse instinctui cuidam animi sui diviniori. In quo tamen diligenter est animadvertendum, aliter ipsum ea in re facere, ubi de vulgari amore loquitur, aliter, ubi exponit de amore divino. Nam de vulgari quidem amore sicubi verba facit, sese simulat extrinsecus a nymphis aliisque diis locorum tutelaribus insolito quodam spiritu concitatum esse, ut p. 238. C. D. 241. E. p. 262. D. 263. D. De coelesti autem amore dicturus orationis suae caussam repetit a daemonio, quod ipsum iusserit animum religione exsolvere. Nimirum ita scite urbaneque vulgaris amoris rationes ad opinionem sive *δόξαν* referendas esse significat, ut adeo de iis dicturo mentis motus et concitatio aliunde obtingere videatur. Quo nomine popularem religionem utilitati esse posse haud sane inepte statuit. Sed vulgaria ista de amore placita quoniam divinat et auguratur cum errore esse coniuncta adeoque indigna numinis maiestate; ubi ad sublimiorem accessurus est de amore sententiam, sese a daemonio suo monitum esse ait, ut retractatis aliquando superioribus deo digniora in medium afferat. In quo sicuti faceta quaedam atque urbana continetur cavillatio, qua festive ridentur vulgares rhetorum de amore declamationes, ita etiam pii et religiosi animi quandam inesse testificationem nemo facile infitias iverit. En igitur imaginem Socratis, servatis primitivis proprii ingenii lineamentis, convenienter iis adumbratam, quae de divino amore ab ipso disputantur. Verum eadem illa imago certe negari non poterit quin etiam iis plane sit conveniens, quae in hoc libro exponuntur de dialectica. Etenim idem ille Socrates, qui perfecti amatoris personam sustinet, etiam perfecti et consummati dialectici summique oratoris partes agit, ut ipsi, si verum quaeri-

mus, denique ad philosophi omni laude cumulati virtutem nihil deesse existimandum sit. Nam primum quidem sermonum et audiendorum et instituendorum est longe avidissimus, sicuti exigit munus dialectici, ut ne rhetoricas quidem declamationes aspernetur. v. p. 228. B. 230. D. E. 236. E. 237. A. al. Deinde non tam externam rerum naturam eiusque amoenitates contemplari cupit, quam homines potius studet cognoscere eorumque mores et ingenia explorare, omnia quippe referens ad divinum illud *γνῶθι σεαυτόν*, ideoque etiam raro ex urbe egrediens, quoniam arbores et regiones circumiectae ipsum nihil doceant; homines in urbe versantes doceant plurima, quae ad veritatis cognitionem valeant; v. p. 230. D. Nimirum istud quoque facile apparet proprium esse dialectici, perpetuo tam in gymnasiis quam in aliis hominum coetibus colloquendi atque disserendi opportunitatem quaerentis; v. p. 227. A. et 261. D. Porro vim rationemque artis dialecticae adeo tenet, ut non modo eius praecepta exponat sollertissime, sed etiam usum eorum plane calleat. Nam quae p. 265. D. — 266. C. 270. A. — 272. B. p. 277. B. C. al. de dialecticis disputat, ea non modo patefaciunt luculenter, quidnam illud sit, in quo dialecticae virtus ac praestantia cernatur, verum etiam aperte declarant quantum ea ad emendandam rhetoricam valeat. Quod certe eius esse fatendum est, qui totus in dialecticis habitet. Postremo etiam in orationibus, quas declamat, is est, qui omnia rite definiat, subtiliter partiatur, iusto ordine exponat, denique eo modo persequatur, ut nihil non idonea ratione illustretur. Quae omnia certe satis evincunt, opinor, eundem illum Socratem, quem antea ut perfectum amatorem informari vidimus, etiam ut perfectum dialecticum loquentem induci, ita ut artis dialecticae caussam agat sollertissime. Iam vero ad haec omnia accedit denique etiam tertium illud, quod cum utroque munere, quod ei proprium esse vidimus, arctissime sane coniunctum est. Tuetur enim oratoris plane excelsi ac divini laudes ita, ut prope perfectus hoc in genere censeri debeat. Nam quum recte et subtiliter verba faciat, tum etiam propter sapientiae divinae amorem incredibilem plane abundat praeclaris ac magnificis sententiis animumque ostentat non ad humilia aut

vulgaria abiectum, sed celsarum rerum cogitatione plenum, unde fieri non potest quin etiam ea nascatur oratio, qua nihil excellentius fingi cogitarique possit, praesertim quum etiam ita statuat (p. 273. E.), ut rhetoricae nihil esse debere antiquius, quam ut quae dicantur etiam deo grata sint atque accepta. Hae igitur sunt Socratis in hoc dialogo partes; hoc est ipsius ingenium; hi sunt eius mores. Quae omnia quam egregie conveniant cum iis, quae antea de universi operis argumento et consilio disputavimus, uberius exponere certe minime opus erit.

Nec vero in aliis apparatus scenici partibus quidquam repertum iri putamus, quod non cum nostra ratione pulcerrime concordet. Imo omnia ita videntur esse comparata, ut eam non mediocriter fulciant et communiant. Nam ut primum de tempore colloquii dicamus, est illud profecto tale delectum, quod tam amoris studiosis quam rhetoricae ac dialecticae amantibus longe sit accommodatissimum. Incidit quippe sermo in aestivum tempus; v. p. 229. A. 230. C.; instituiturque circa meridiem, dum inter solis aestum cicadae acutum emittentes cantum ad colloquendum atque confabulandum suaviter exhortantur. v. p. 229. A. 330. C. 242. A. 259. A. D. Nimirum tam amoris laus et consideratio quam sermonum de arte rhetorica miscendorum cupiditas eos adeo occupatos tenet, ut laborum, qui ipsis exantlandi sint, facile obliviscantur neque sese ardore solis a confabulando ullo modo retineri patiantur, ut facile rursus in his agnoscamus homines et rei amatoriae et rhetoricae vel dialecticae studiosissimos, quales antea vidimus universi dialogi rationes utique sibi deposcere. Nec vero aliter iudicandum est de locorum, ubi sermo habitus fingitur, descriptione, quam quidem vel ideo suspicari licet a scriptore subtilissime elaboratam esse, quia est solito amplior et copiosior. Versantur enim Phaedrus atque Socrates urbe relicta in loco quodam amoenissimo ad Ilissi ripas sub platano patulis ramis diffusa; v. p. 227. D. — 230. Ibi igitur postquam consederunt, suaves miscent sermones; ibi amatorias declamitant orationes; ibi de rebus gravissimis, de amore, de arte oratoria, de dialectica, disputationes instituunt. Neque vero una regionis amoenitas est, quae colloquen-

tes mulcet ac detinet. Habet eadem etiam alias suavitates. Est enim consecrata antiquis deorum religionibus. Quippe sunt ibi in vicinia ripae Ilyssi mysteriis minoribus sacrae, ubi Dianae Agraeae templum erat consecratum atque Boreae ara exstructa, v. p. 229. A. — C. Sunt ibi porro antiqua simulacra et donaria, quae Socrates suspicatur Nymphis quibusdam atque Acheloo esse dedicata; p. 230. B. C. Adorantur denique illic etiam Pan aliique dii ἐγχώριοι; p. 279. B. C. Itaque totus locus sacer est, ut fieri non possit, quin eos, qui ibi commorantur, religiosae pietatis sensus sanctique ac divini animi motus cieant ac perfundant; de qua re v. p. 238. D. 241. E. 263. D. Quid igitur? Quorsum tandem spectare dicemus elegantissimam hanc locorum descriptionem? an illam cum quibusdam libri enarratoribus meri ornatus gratia exhibitam esse arbitrabimur? Enimvero nos quidem si quid iudicare possumus, praeclare ea attemperata est universi operis argumento et consilio. Agitur enim primum in eo, sicuti vidimus, de re ad ciendos animi affectus longe gravissima, de amore. Huic igitur locorum rationes egregie plane conveniunt, siquidem ipsae quoque ad molliores, teneriores, celsiores, diviniores denique sensus excitandos alendosque comparatae sunt. Id quod etiam Socrates identidem significat, ut p. 238. C. D. 241. E. 263. D. 278. B. C. al. Agitur vero etiam de dialectica et rhetorica, cuius natura ita fert, ut ad colloquendum, sermocinandum, quaerendum, disserendum, invitet et cohortetur. Quid vero ad haec omnia magis possit pellicere et incitare, quam talis locorum amoenitas, suavitas, magnificentia? Enimvero quantum ea hoc in genere possit quantamque vim exserere soleat, id rursus clarissime edocemur ab ipso Socrate, qui p. 258. E. leni etiam admixta irrisione opportunissime ostendit, ipsum chorum cicadarum in vicinia stridentium cohortari videri, ut ne ipsi in disserendo languescant, sed sermonum institutorum cursum gnaviter persequantur.

Verum satis haec de ornatu dialogi scenico. Quae si vere recteque disputata sunt, non videmur iniuria contendere et affirmare, etiam exordium libri omnemque scenicum dialogi apparatum ita esse inventum, ut quid potissimum in hoc opere agatur,

non obscure significetur. Tantum abest enim, ut quae in scenica re attinguntur, aut ad unam rhetoricam aut ad unum solum amorem aut ad solas rationes dialecticas comparata sint, ut ad ista omnia communiter referantur. Ex quo quantum roboris ac firmamenti ei sententiae accedat, quam antea de universi libri consiliis expromsimus, adeo manifestum extare putamus, ut res neutiquam uberiore disputatione indigere videatur.

Sed hic tandem aliquando finire placet disputationem de libri argumento et consilio susceptam, quandoquidem satis iam perspicuum fore confidimus, quorsum denique universae scriptionis rationes referendae sint. Quamquam eae plenius etiam cognoscentur, opinor, ubi adhuc de temporibus quaesiverimus, quibus librum a Platone scriptum et in lucem emissum esse verisimile sit. Licet enim profecto ex ipso eius argumento coniicere, singulares quasdam extitisse caussas, cur Plato animum ad eum scribendum appulerit. Nam quod in eo philosophiae vis et natura ea, qua factum esse vidimus, ratione aperitur ac declaratur; quod porro ars rhetorica acrius corripitur et exagitatur; quod denique litterarum scripturae pariter atque vivae vocis institutioni suum pretium statuitur; sunt profecto haec omnia ita comparata, ut non temere inde suspiceris, ipsa tempora ita tulisse, ut philosophus harum rerum disputationem suscipiendam statuerit.

Est autem pervulgata et iam antiquitus prodita hominum doctorum opinio, fuisse hunc dialogum omnium primum, quem Plato et litteris consignaverit et in lucem publicam emiserit. Nam veterum quorundam criticorum eam fuisse sententiam, liquido testantur Olympiodorus Vit. Platon. p. 78. ed. Fischer. coll. Schol. ad Phaedr. p. 311. ed. Bekker. et Diogen. Laert. III. 38., a quibus discimus, floridam et luxuriantem dialogi orationem imprimis caussam extitisse, cur illi ita statuerint. Ex recentioribus autem eam sententiam defenderunt Schleiermacherus, Astius, Heusdius, Boeckhius, Brandisius, Henr. Ritterus, Krischius, alii, qui fere ita sibi persuaserunt, ut praeter orationis speciem, quae iuventutem scriptoris argueret, etiam rerum tractationem eo perducere existimarent, ut iuvenilem hunc esse

ingenii Platonici fetum putare cogeremur. Quocirca origines eius ad eadem fere tempora retulerunt, quo colloquium habitum fingitur. Quod quale sit, satis certo definiri potest. Incidit enim illud procul dubio in Olymp. XCIII. 2. vel 3. Id quod his argumentis conficitur. Primum enim Lysias ut rhetor celeberrimus in medium producitur. Is vero quum Olymp. XCII. 1. Thuriis Athenas revertisse narretur, consequens est, ut sermo post illum annum habitus sit. Porro p. 268. C. D. Sophoclis et Euripidis ut vivorum mentio est iniecta. Eos autem constat Olymp. XCIII. 3. vel 4. diem supremum obiisse, de qua re v. Boeckh. Graecc. Tragicc. Princip. p. 209. et Bode Gesch. d. dram. Poes. d. Hell. Vol. I. p. 354. et p. 456. Itaque sermonem manifestum est ante illorum obitum habitum fingi. Atque eodem fere faciunt etiam ea, quae p. 278. E. de Isocrate dicuntur, ubi Plato Socratem fecit de illo ut adolescente optima quaeque augurantem. Is enim quum Olymp. XCIV. 1. triginta tyrannis dominantibus, facta bonorum suorum iactura, in Chium insulam migraverit ibi ludum rhetoricum moderaturus neque proximo inde tempore Athenas redierit, colloquium ante illum annum institutum esse sponte intelligitur. Quod iudicium confirmatur etiam loco p. 257. B. ubi Polemarchi, fratris Lysiae natu maioris, mentio fit. Qui quum teste Plutarcho Vitt. X. Oratt. p. 835. D. et Photio s. n. coll. Lysia adv. Eratosthen. §. 8 — 19. Olymp. XCIV. 1. tempore oligarchiae supplicio sit affectus, certe nullo pacto sic, ut ibi factum est, memorari potuisset, nisi etiam tum in vivis fuisset. Ex his omnibus igitur necessario consequitur, ut colloquium intra Olymp. XCII. 1. et Olymp. XCIII. 3. — 412. et 406. a. Chr. n. habitum fingi putandum sit. Quamquam Lysias sine dubio nec sic statim post adventum suum Athenis ad maiorem quandam rhetoris eximii famam et auctoritatem pervenit nec sese ibi continuo ad scribendas orationes contulit, siquidem teste Cicerone Brut. c. 12. primo artem tantum professus est, ac postea demum in scribendis orationibus elaboravit. Ex quo verisimillimum fit colloquium Olymp. XCIII. 2. vel 3. h. c. a. 407.. vel. 406. a. Chr. n. habitum fingi, id quod etiam Astio De Vita et

Scriptis Platon. p. 110. ita visum est. Jam vero haec si recte sunt a nobis disputata, Phaedrus secundum eorum sententiam criticorum, quos supra memoravimus, a Platone adolescentulo viginti trium vel quattuor ferme annorum scriptus sit necesse est, quippe quem Olymp. LXXXVII. 3. — 429. a. Chr. n. natum esse certum et exploratum habeatur.

Haec igitur est vulgaris de Phaedri tempore natali sententia, non modo Olympiodori et Diogenis narrationibus ad memoriam posteritatis commendata, verum etiam nuper doctissimorum hominum iudiciis ita comprobata, ut hodie quoque plurimos patronos atque defensores nacta sit. Nihilominus autem ingenue fatemur, sententiam istam nobis semper non modo dubiam et incertam, sed etiam aperte falsam visam esse, ut ea in re alia omnia sequenda esse arbitremur, praesertim quum Olympiodori et Diogenis testimonia admodum suspecta et partim ex malo errore, partim ex malignorum Platonis obtrectatorum iniquis iudiciis prodiisse videantur, de qua re disputavimus in Examine testimoniorum de Phaedri Platonici tempore natali antiquitus proditorum. Lipsiae, 1849. 4., nonnulla etiam postmodo exposituri sumus. Videmur autem huius iudicii nostri caussas et rationes duplices potissimum habere, quandoquidem primum quidem totius operis argumentum neutiquam iis Platonis temporibus convenit, in quae vulgo origines eius conferuntur, sed consentaneum potius est temporibus philosophi multo post insecutis, ut his demum ortum suum debere existimandum sit; deinde vero etiam non pauca alia reperiuntur, unde luculentissime appareat, fieri nullo modo posse, ut Phaedrus iam a Platone adolescente necdum viro facto litteris consignatus esse putetur. De quibus rebus omnibus ordine deinceps breviter disputavisse iuvabit.

Itaque primum quidem universi Phaedri argumentum, dummodo recte fuerit intellectum, nostro iudicio tale esse fatendum est, quod nulla ex parte aetati Platonis annum vitae vicesimum tertium vel quartum agentis conveniat, planissime autem congruat ei tempori, quod philosophus Olymp. XCVIII. 2. vel 3., hoc est viginti circiter annis post, exegit. Quid enim? Num qua credibile est fieri po-

tuisse ut Plato septem fere annis ante Socratis mortem ista litteris perscriberet, quorum caussa Phaedrum modo vidimus ab eo compositum esse? Enimvero erat ille primum quidem tum adhuc totus addictus rationi ac disciplinae Socraticae, quae unice mentis notiones et populariter quidem rimabatur, non ideas aut rerum in se spectatarum vim et naturam subtilius exquirere conabatur. Id quod non obscure ostendunt aut potius luculente evincunt vel minores illi dialogi communi antiquitatis testimonio Platoni auctori attributi, Lysis, Charmides, Laches, Meno, Euthyphro, Crito, alii, qui certe plurimum a Phaedri ratione ac doctrina diversi sunt. Quocirca ne dialectica quidem eo, quo in Phaedro factum est, modo tum ab eo illustrari potuerunt, nedum ut gravissimi philosophiae loci, quibus sublimiores atque magnificentiores sapientiae disciplina nullo umquam tempore novit, tam grandi oratione ab ipso descripti et illuminati sint. Et quid quaeso caussae fuisse putabimus, cur adolescentulus, qui nullumdum iniisset certum vivendi consilium, tum in artem rhetoricam adeo inclementer invectus sit? Nimirum vigebant sane etiam tum eloquentiae studia mirabiliter, quippe quae iam inde ab aetate Periclis ad maiorem quandam artis perfectionem atque usus celebritatem adducta essent. Sed quid obsecro ista tum ad Platonem? aut qui tandem ea putabimus ipsum illa aetate adeo commovere potuisse, ut studiis oratoriis internecivum prope bellum indiceret, quum satis certo testatum habeatur eum post mortem Socratis demum civilium rerum taedio captum et in omne tempus a republica abalienatum esse? Testis enim huius rei perquam gravis est scriptor Epistolae Plat. VII. p. 324. C. sqq. coll. Apolog. p. 31. E. quae ut sit originis adulterinae, tamen haudquaquam ex fontibus turbidis aut lutulentis fluxisse videtur. Denique quid quaeso dicamus de eo, quod philosophus uni oris institutioni sapientiae et cognitionis in hominum animis gignendae et procreandae vim et efficacitatem attribuit; librorum scriptionem propemodum omnem improbat et contemnit? Enimvero convenit profecto hoc iudicium tanto minus in Platonem iuvenem, quod is Socrate vivo non modo non sustinuit ullum docendi munus in se recipere, sed ne a scribendo quidem abstinuit.

Nam Lysidem quidem, dum magister adhuc in vivis esset, ab eo scriptum esse, satis constat ex Diogene Laertio III. §. 35. cuius hac in re testimonium neutiquam reiiciendum est. Menonem autem et Euthyphronem imminente Socratis accusatione ab eo editos esse, ipsum horum librorum argumentum indicat. Nec vero dubium est quin etiam alii libelli more disserendi Socratico insignes illa aetate ab eo emissi sint. Quocirca iuvenis philosophus, si tum omnem fere scribendi operam condemnavisset atque noxiam aut parum utilem iudicavisset, fieri profecto non potuisset, quin tamquam gladium in semet ipsum strinxisse videretur. Haec igitur omnia quum ita sese habeant, Phaedri scriptionem apertum est in adolescentiam Platonis haudquaquam potuisse incidere. Adversatur enim libri argumentum gravissime ei fortunae et conditioni, qua Platonem illa aetate usum esse constat. Iam vero lustrantes omnem reliquum vitae cursum, quem postea exegit philosophus, propemodum ultro in ea tempora deferimur, quae tali scripto, quale Phaedrus est, conficiendo unice fuerint opportuna, ita ut Platonem tantum non ad illud exarandum exhortari ac prope cogere potuerint. Quae qualia sint, nobis quidem non dubium est. Verissime enim Josephus Socherus de Scriptis Platon. p. 300. sqq. animadvertit videri Platonem ad Phaedrum scribendum animum appulisse quo tempore ex primis itineribus in patriam redux factus id consilii agitaverit, ut philosophiam in Academia traderet eiusque copias cum aliis cummunicaret. Quae sententia sicuti nobis dudum probata est, ita postea etiam nacta est patronos gravissimos Car. Fr. Hermannum, Gregor. Nitschium, C. Steinhartum, Fr. Susemihlium, alios; quamquam nec defuerunt nuper qui veterem opinionem defenderent pertinacius, rerum momentis minus diligenter ponderatis. Sed istos quidem mittamus; exponamus potius caussas et rationes, cur vel universi operis argumentum suadere videatur, ut eius natales ad illa tempora referamus, quae modo indicavimus. Etenim Platonem constat ex primis itineribus, de quibus Praefat. ad Plat. Opp. Vol. I. P. I. p. XIX. sqq. exposuimus, in patriam rediisse Olymp. XCVII. 4. — 388. a. Chr. n. quo tempore circiter annum aetatis egit

quadragesimum. Dubium autem non est, quin redux Athenas factus continuo id consilii sequutus sit, ut missis reipublicae honoribus atque muneribus unice studio sapientiae vacaret adeoque philosophiam in Academia doceret. Quod quidem consilium statim post reditum in patriam ab eo captum et ad exitum perductum esse, facile ex iis intelligitur, quae Diogen. Laert. III. 9. et 20. atque Plutarch. Vit. Dion. c. 17. de rebus ipsius memoriae prodiderunt. Nimirum redierat sane tum amplissimis doctrinae opibus instructus, quandoquidem per itinerum opportunitatem, cognitis imprimis Pythagoreorum placitis, paullatim eo pervenerat, ut omnem philosophiae copiam et ubertatem mente et animo suo complecteretur, ut facile intelligatur, cur iam philosophiae magister scilicet haud vulgaris in medium prodire eiusque vim beneficam atque salutarem vivae vocis institutione ad vitam hominum communem traducere constituerit. Haec igitur, si quid iudicare possumus, illa ipsa fuerunt tempora, quibus Phaedri scriptionem ab eo susceptam esse longe est verisimillimum. Quod quidem ita esse, ubi libri argumentum et disputationis in eo tractatae rationem cum fortuna et conditione philosophi tum praesenti paullisper contenderimus, non ita difficile ad iudicandum fore existimamus. Etenim primum quidem illud ab omnibus concessum iri confidimus, nihil tum esse potuisse, quod Plato aut ardentius optare aut studiosius agere debuerit, quam ut populares sui de rationibus philosophiae, cui ipse esset deditus, aliquando certiora edocerentur, praesertim quum illius longe aliam notionem animo informavisset, quam a superioribus philosophis factum esset. Hoc ipsum autem in Phaedro apparet ita ab eo effectum esse, ut nihil fingi cogitarique possit huic consilio convenientius. Demonstravit enim, ut antea vidimus, aequalibus suis omnis philosophiae fontes vel in appetitu et comprehensione ideae vel in commentatione dialectica positos esse, eaque ratione simul etiam ostendit elegantissime, quanta esset eius amplitudo, quanta dignitas et maiestas, quanta denique in hominibus tum ad alte sentiendum atque cogitandum tum ad subtilius iudicandum beneque dicendum ac docendum consuefaciendis vis et efficacitas. Quibus omnibus quid tandem dicemus.

esse, quod ad sapientiae studium commendandum et ab immerito contemtu vindicandum efficacius ideoque ipsis temporibus convenientius fuisse iudicari oporteat? Iam vero ad haec etiam aliud quid accedit, quod in hac caussa profecto non minus dignum est diligenti animadversione. Viguerunt enim, sicuti iam antea animadvertimus, illa aetate studia oratoria Athenis adeo, ut iis unis vulgo maximus honos haberetur. Quippe capti erant plurimorum hominum animi recentibus istis artibus, quibus orationi mirum quantum subtilitatis, gratiae et venustatis conciliari videretur. Occupatae item multorum mentes erant cogitatione magnitudinis commodorum, quae ex iisdem illis redundare possent, quippe quum ope earum ad maiorem quamdam in republica gratiam, auctoritatem, potentiam denique, pervenire liceret. Ac trahebantur etiam plurimi studio laudis atque gloriae inde ad doctrinae et eruditionis famam nascentis, si quidem sibi videbantur tanto doctiores et humanitatis cultu politiores extituri esse, quanto studiosius rhetoricae dedissent operam et legendis audiendisve orationibus ad artis et ingenii ostentationem comparatis occuparentur. Quippe grassari tum etiam occeperat intemperans quoddam lectitandi studium, quod facete carpit Aristophan. Rann. v. 1125. *βιβλίον τ' ἔχων ἕκαστος μανθάνει τὰ δεξιά*, κ. τ. λ. conf. Plat. Apol. p. 26. A. Xenoph. Mem. IV. 2. 8 sqq. Diog. Laert. VII. 3. IX. 5, 47. coll Boeckh. Oecon. Attic. I. p. 68. sqq. ed. 2. Becker. Charikl. I. p. 210. sqq. qui ibi de re libraria breviter exposuerunt. Ita vero factum est, ut, sicuti ait Isocrates, dicendi ratio ac disciplina apud Athenienses eundem obtineret dignitatis locum, quem apud Spartanos ars bellica et apud Thessalos equitandi peritia occupavisset; De Antidos. p. 411. sq. ed. Bekk. Haec autem quum esset rerum conditio, certe consentaneum est Platonem, qui sese totum philosophiae dedere eiusque causam docendo adiuvare constituisset, imprimis etiam hoc sibi agendum iudicavisse, ut non modo intelligeretur, cur ipse studia philosophiae oratoriis studiis anteponeret, verum etiam perspiceretur quam clarissime, laudatissimam et multum expetitam artem neutiquam tanti aestimandam esse, quanti vulgari hominum iudicio aestimaretur. Quod ipsum alterum est, quod ei in

Phaedro scribendo ob oculos versatum esse certissime intelleximus. Corripuit enim in hoc libro rhetoricen ut inanem merae opinionis ac verisimilitudinis captatricem a sincero veritatis studio mirum quantum abhorrentem; arguit ipsam miserandae cuiusdam inopiae et ieiunitatis cum putido et inepto frigidarum argutiarum studio coniunctae; reprehendit in ea abiectam sentiendi humilitatem a dignarum celsarumque rerum cogitatione prorsus aversam; detraxit denique ipsi etiam artis laudem, quippe quae sine philosophia omnino nulla intelligeretur. Haec omnia vero quo luculentius etiam appareret quam graviter ac severe ita statueret, callidissimo artificio omnem disputationem ita moderatus est, ac si id unum potissimum ageretur. Adornavit enim sermonem eo modo, ut nihil aliud disceptari videretur quam rhetoricae ars et facultas, quum tamen revera etiam altius quiddam spectaverit, siquidem eadem opera philosophiae quoque aperuit penetralia. Nimirum hoc ut ita faceret, procul dubio ipsa tempora, quibus scripsit, effecerunt, quibus hoc dandum esse iudicavit, ut periculosissima philosophiae inimica apertius oppugnaretur atque humi prosterneretur. Sed praeterea etiam tertium quiddam in universi sermonis argumento reperitur, unde verisimillime coniicere liceat, Phaedrum a Platone ex itineribus in Aegyptum et Italiam susceptis reverso, capto iam philosophiae in Academia docendae consilio, litteris exaratum esse. Quod enim loco celeberrimo inde a p. 274. B. sqq. primum s c r i b e n d i a r s l i b e r a e a n i m i a g i t a t i o n i ea ratione opponitur, ut illa memoriam debilitare et falsam sapientiae opinionem gignere ac nutrire arguatur p. 274. B. — 275. B.; deinde i n s t i t u t i o s c r i p t a e e t n o n s c r i p t a e o r a t i o n i s ita inter se comparatur, ut oratio scripta omnino muta et vi vitali vacua esse iudicetur, quae nec possit prudenter accommodari ingeniorum varietati et una coram dicentis oratio ore prolata movere animos ac vere erudire posse dicatur; porro u s u s s c r i p t a e o r a t i o n i s eo restringitur, quod sapiens animi cogitata recordationis tantum gratia scripto commissurus, in docendo autem viva voce usurus esse existimatur (p. 275. C. — 277. A.); denique omnis ars atque l a u s scriptae orationis ex una rerum sci-

entia et dialectica commentatione atque ex modesto de eius pretio ac dignitate iudicio suspenditur (p. 276. A. — 277. E.) adeoque is unus pro philosopho probatur, qui eorum, quae scripserit, rationem reddere ac defensionem suscipere possit (p. 278. B.); sunt profecto haec omnia ita comparata, ut nisi verba plane aliter quam menti ac sententiae Platonis conveniat, cum Schleiermachero Prolegg. ad Platon. I. 1. p. 8. sqq. et p. 19. sqq. interpretari velis, hoc unum superesse fatendum sit, ut ea referantur ad illa tempora, quibus Plato post reditum in patriam docendi in Academia provinciam suscepit. Tum enim, si ullo alio tempore, libere et cum summa animi voluptate profiteri potuit, quod aperte professus est, maius quiddam ac praestantius sibi videri docere quam scribere, quandoquidem docendo atque disserendo animi audientium ad veram boni et honesti scientiam instituerentur, scripta autem tantummodo ad recordationem et commonitionem valerent. Nimirum isto quidem modo verissime indicavit, quaenam scriptis suis cum scholis, quas esset habiturus, necessitudo et coniunctio futura esset. Neque enim scriptae orationi omne eripuit pretium, sed potius tamquam germanae institutionis viva voce prolatae sorori (p. 276. A.) hoc tribuit, ut ipsi tanto plus laudis impertiendum esse statuerit, quanto plus haberet coniunctionis cum veritatis scientia et commentatione vero philosopho digna. Quin licebit etiam hac in re aliquanto ulterius procedere. Voluit enim, ut videtur, philosophus etiam significare, quo loco habendi essent, quos dudum edidisset, dialogi vel ad sententiam Socratis vel ad rationem Megaricorum, quibuscum post obitum Socratis erat conversatus, compositi. Nimirum ea ratione scite sane atque eleganter etiam eam, qua antea usus erat, dialogorum scribendorum consuetudinem defendit et commendavit. Ac fieri potest, ut eadem opera etiam significaverit, cur usus sit forma dialogorum. Quippe referunt sane illi planissime speciem sermonum dialectice institutorum, quibus unis iudicavit animos discentium ad veri intelligentiam maxime excitari, acui, conformari. Verum sunt etiam alia scitu non indigna, quae ex hoc Phaedri loco de disciplinae ratione, quam philosophus animo designavisset, probabiliter colligi

liceat. Nam primum quidem inde suspicari possumus, eum, quo tempore ista scripsit, id habuisse propositum, ut in scholis suis eam disserendi rationem, quam in Phaedro adumbravit, usque coleret ac sequeretur; v. p. 277. B. C. Ex quo tamen neutiquam consequitur, ut acroamaticum docendi genus tum sprevisse existimandus sit, quod certe et ipsum cum interrogandi respondendique consuetudine commode copulari potuit. Neque dubium est, quin procedente tempore continuum et nullis sermonibus distinctum docendi genus magis magisque adamare occeperit, quandoquidem etiam in operibus provectiore aetate compositis et doctrinae severitate ac subtilitate imprimis conspicuis, in Politico, Sophista, Philebo, Republica, Legibus, misso crebriore interrogandi et respondendi usu, ad perpetuam docendi orandique rationem propius accessisse reperitur. De qua re duce Aristotele nuper doctissime exposuerunt Brandis de perditis Aristotelis libris p. 4. sqq. C. Fr. Hermann. Gesammelte Aufsätze p. 289. ann. 20. Krische. Ueber Plat. Phaedr. p. 127. sqq. Zeller. Hist. Philos. Vet. II. p. 144. sqq. Deinde etiam illud ex loco Phaedri non obscure perspicitur, destinasse Platonem ab initio certe scripta sua maxime scientibus (p. 275. B. 278. B.), quippe quum scribendi usum non tam ad efficiendam et procreandam quam ad instaurandam veritatis scientiam valere iudicaverit. Quamquam neutiquam veri dissimile est, ipsum eadem etiam aliis scientiae amantibus, hoc est philosophiae amicis iam ad philosophandum institutis et exercitatis, tradidisse. Sunt enim ad similitudinem verarum disputationum diligentissime comparata, ut in excitandis ad veritatem quaerendam animis prope vivae vocis institutionem aequiparent. Itaque assentimur utique A. Boeckhio Annal. Heidelberg. a. 1808. Fasc. I. p. 86. ita disputanti: „*Weder an sich noch gegen Schleiermachers Ansicht hat es etwas Widersprechendes anzunehmen, dass seine Gespräche zwar auch für das grössere Publicum als Anregung zur Philosophie, doch aber insbesondere für seine Schüler bestimmt waren, welchen sie Aufgaben zur Auflösung, Winke zu dieser, endlich selbst wieder Auflösungen gegebe-*

ner Probleme und Hilfsmittel zum Behalten mündlicher Vorträge wären." conf. C. Fr. Hermann. Gesammelte Aufsätze etc. p. 281. sqq. imprimisque p. 304. sqq. Nimirum fit istud vel ex eo credibile, quod philosophus doctrinam suam non totam et integram in scriptis suis exposuit, sed praetermissis summis eius principiis ea tantum explicavit, quae, licet ad illa referrentur, nihilominus tamen ab eruditis hominibus possent intelligi, qui interioribus scholae sacris non initiati essent. De qua re certissime constat ex Aristotele, qui quae de Platonis placitis refert singularia, ea certe non ex huius dialogis in litteras relatis, sed ex ἀγράφοις eius dogmatis vel συνουσίαις depromta sunt; id quod uberrime demonstrarunt Brandis. De perditis Aristotelis libris, de ideis atque bono. Bonn. 1823. 8. Trendelenburg. Platonis de ideis et numeris doctrina ex Aristotele illustrata. Lips. 1826. 8. Weisse ad Aristotel. De anima p. 123—143. coll. auctore Epistol. Platon. II. p. 313. C. et VII. p. 341. B. Clarius autem res perspicitur etiam ex ipso Platone, apud quem fere transmittuntur silentio, quae altioris sunt indaginis, licet qui interioris philosophiae penetralia introgressi sint, de iis leniter quasi atque obiter admoneantur. Ita enim De Rep. VI. p. 506. D. quid bonum per se spectatum sit, neutiquam exponitur, sed indicatur tantum imagine rei consimilis adhibita, quum tamen ex Aristotele compertum habeatur philosophum in scholis quaestionem de bono ita tractavisse, ut eam ad ultima principia revocare conatus sit, de quo v. Aristot. De anim. I. 2. coll. Brandis et Trendelenb. l. c. Pariter in Timaeo de mundi sylva ac primis elementis non aliter nisi fabulose exponitur utpote de re experientiae subiecta et ad unam opinionem (δόξαν) pertinente; verum istud ipsum argumentum non dubitabunt quin aliter multo a philosopho in scholis sit illustratum, qui bene perpenderint illa Aristotel. Physic. IV. 5. Ac pertinent huc etiam quae de doctrina idearum disseruntur in Parmenide, quae licet subtilissime sint tractata, tamen a scholae more et consuetudine recedere plurimum facile tibi persuadeas lectis iis, quae a Brandisio et Trendelenburgio de idearum doctrina a Platone ad principia sua revocata disputata sunt.

Quin etiam pars eorum, quae in Phaedro de animorum indole nativa atque vita diviniore sunt exposita, ita videntur accipienda esse, ut suspicari liceat, philosophum, quo tempore ea fabulosae sapientiae involucris obtexit, id habuisse propositum, ut ea in scholis remoto imaginum usu subtilius tractaret et ad altiora philosophiae principia revocaret. Verum nolumus ista iam persequi ulterius, quae satis erit paucis significavisse. Revertimur eo, unde prope invita deflexit disputatio. Sunt igitur etiam ea, quae extrema dialogi parte de artis scribendi utilitate atque damno, de scriptae orationis atque sermonis ore prolati in docendo diversitate, denique de agnoscenda vel non agnoscenda scriptionis laude atque dignitate exponuntur, ita disputata, ut a iuvene Platone scribi nullo pacto potuerint; a viro aetate provectiore tum demum scribi potuerint, quum suscepta philosophiae in Academia docendae provincia scholarum habendarum consuetudinem rite expendisset eiusque magnitudinem et gravitatem librorum scribendorum muneri et officio neutiquam postponendam esse statuisset. His vero ita disputatis sponte iam intellectum iri speramus, quo iure antea censuerimus, totum Phaedri argumentum esse eiusmodi, unde satis luculente appareat, operis primordia non ad adolescentiam, sed ad aetatem virilem Platonis, hoc est, ad Olympiad. XCVIII. referri oportere. Quo explorato etiam facile est ad coniiciendum, unde inter veteres quosdam criticos error iste natus sit, quo Phaedrum omnium dialogorum, quos Plato scripserit, primum fuisse putaverunt, de qua ipsorum opinione iam supra memoravimus. v. Diogen. Laert. III. 35. 38. et Olympiodor. Vit. Plat. p. 73. ed. Fischer. Nempe verisimillimum est sane Phaedrum primum fuisse dialogum a Platone in patriam ex itineribus reverso scriptum et evulgatum. Scribit autem Eusebius in Chronico Platonem Olymp. demum XCVII. 4. pro philosopho agnitum esse, quod quomodo interpretandum sit, minime obscurum est. Enimvero extitit Plato inde ab illo tempore is, qui non iam aut Socratis aut aliorum disciplinae addictus haberetur, sed suam ipsius doctrinam atque rationem videretur condidisse, unde tum demum plenam iusti philosophi laudem adeptus esse iudicandus est. Itaque verisimiliter

memoriae proditum fuit antiquitus, Phaedrum primum fuisse dialogum, quem Plato, quo tempore in patriam redux factus Athenis scholam condidisset, in publicum emisisset. Quod postea per malignitatem et calumniam adversariorum, maxime Peripateticorum, qui in eo nescio quid puerile (μειρακιῶδες) notassent, sic acceptum est, ac si liber omnium primus ab adolescentulo litteris consignatus esset. De qua re pluribus commentati sumus in libello, quem inscripsimus: Examen testimoniorum de Phaedri Platonici tempore natali antiquitus proditorum. Lipsiae, a. 1849. quaternis evulgato.

Quemadmodum autem universi Phaedri argumentum tale est, unde dialogum appareat aetate provectiore a philosopho scriptum esse, ita etiam singularia quaedam huius rei in eo reperiuntur documenta sanequam luculentissima. Testatur enim huius sententiae veritatem primum quidem illud, quod plurimi extant eius sermones, qui neque ad doctrinae absolutionem neque ad artis et compositionis perfectionem cum eo comparandi sunt. Quorsum sine ulla dubitatione referendi sunt Lysis, Laches, Charmides, Hippias, Ion, Meno, Euthyphro, Crito, alii; quos qui aut cum Schleiermachero pro maiorum operum tamquam comitibus et adiutoribus aut cum Astio pro libellis subditiciis habent, ii multum veremur ne nodum, quem solvere isto modo studuerunt, neutiquam expediverint, sed multo etiam intricatiorem reddiderint. Nimirum sunt hi libri omnes sine dubio a Platone ea aetate scripti, qua a disciplina Socratica profectus paullatim ad altiora coepit contendere, necdum doctrinae rationem eam conditam habuit, quam postea est professus. Id quod etiam ex eo intelligitur, quod in illis doctrina idearum nondum expressa cernitur, quae in Phaedro iam habetur absolutissima. Ex quo consequitur, falsos esse iudicio suo, qui absolutissimae artis et doctrinae opus puerilibus prope philosophi annis attribuerunt, scilicet boni Olympiodori et Diogenis narratione in fraudem inducti. Porro non praetereundum silentio est, quod sane non indignum est diligenti animadversione, philosophum bis rerum Aegyptiacarum ita iniecisse mentionem, ut id deliberato consilio fecisse videatur, de qua re

consulas p. 274. C. sqq. et p. 257. D. Nimirum nos quidem si quid iudicare possumus, ista ratione ipse eleganter significavit tempora, in quae Phaedri origines incidisse existimandae essent, quandoquidem itineris haud ita pridem a se in Aegyptum suscepti memoriam quodammodo instauratam voluit. Accedit ad haec Phaedri cum Symposio coniunctio et necessitudo, quae certe tanta est, ut hi libri non modo in eodem plane argumento tractando versentur, quandoquidem amatoriam philosophandi rationem ac disciplinam illustrant, sed etiam unum quasi corpus conficiunt, ita quidem ut alterum altero expleatur atque consummetur. De qua re per se satis aperta nolumus hoc loco disputare uberius, praesertim quum eam iam in Praefatione ad Symposium p. LXVI. sq. ed. 3. attigerimus. Est autem verisimillimum, opera tanta argumenti pariter atque artis similitudine et cognatione inter se coniuncta, quanta maiorem vix cogitare liceat, etiam temporibus finitimis neque multum diversis elaborata et in lucem publicam emissa esse, id quod profecto tanto rectius ita statuere licebit, quod Sympos. p. 182. A. manifesto ad Lysianam orationem in Phaedro habitam respicitur. Quod quidem nec praeteriit Schleiermacherum Praef. ad Symp. II. 2. p. 381. Quamquam is ibi putat Phaedrum ab ipso Platone ut iuvenile opus designari; de quo tamen nobis quidem longe videtur aliter, quandoquidem Lysiae abiecta humilitas etiam gravius in ipso Phaedro castigata est, quam in Symposio fieri meminimus. Iam vero certum et exploratum habetur, Symposium nullo pacto potuisse ante Olymp. XVIII. 4. = a. 385. ante Chr. n. litteris exarari. Nec tamen credibile est idem illud multo post scriptum esse. De qua re v. Prolegg. ad Sympos. p. 40. ed. 3. et annot. ad p. 193. A. Ex quo certe verisimillimum fit, Phaedrum non ita multo ante in lucem publicam prodiisse.

Quum vero haec argumenta satis valida sint ad confirmandam eam sententiam, quam antea de natali tempore Phaedri, ex ipsa libri materia explicatam, proposuimus; tum reliqua sunt adhuc duo alia, quae eandem illam certissime videntur confirmare, ut illa quidem certe opinio, qua dialogi origines ad Platonis adolescentiam reiectae sunt, utique prorsus reiicula existimari debeat. Quorum alterum sumtum

est ex celeberrimis atque luculentissimis doctrinae Pythagoricae vestigiis in Phaedro extantibus; alterum repetitum est a vita ac studiis Isocratis, cuius in Phaedro mentionem iniectam esse iam in superioribus animadvertimus. De his igitur argumentis adhuc licebit paucis exponere; quo facto ad ea examinanda accedemus, quae ad veterem opinionem vel confirmandam ac tuendam vel illustrandam atque dilucidandam in medium allata sunt, quippe quorum vanitate demum demonstrata haud dubie futurum erit, ut ea, quam nos defendendam suscepimus, sententia firmo talo stare existimetur. Aggredimur igitur ad argumentum prius, quod certe ad dirimendam litem et controversiam non exiguum momentum faciet.

Narrat enim Cicero identidem De Fin. V. 29. Tusc. IV. 19. De Rep. I. 10. aliis non dissentientibus, Platonem philosophiae Pythagoricae notitiam accuratiorem susceptis demum in Italiam et Siciliam itineribus sibi comparavisse, ita ut, quum antea Socratem expressisset, hoc est, Socratis sequutus esset rationem, **postea adiunxerit Pythagoreorum disciplinam** atque etiam **Philolai tum** nactus sit commentarios, hominibus Pythagoreis et studiis illis plane deditus. Quorum testimoniorum fidem et auctoritatem qui ita elevare studuerunt, ut e Phaedonis loco p. 61. D. docere conati sint, philosophiae Pythagoricae notitiam vivo adhuc Socrate a Simmia et Cebete Athenas esse perlatam, ii parum videntur reputavisse nec Phaedonis locum id luculente testari nec Ciceronem aliosque ista repetitis vicibus fuisse narraturos, nisi locupletiores eius narrationis auctores habuissent, in quibus videtur etiam Aristoteles fuisse. Nec vero illi quidquam profecerunt, qui ex Politico et Parmenide demonstratum iverunt, Platonem iam mature Pythagoricae sapientiae notitiam habuisse, quippe cuius vestigia in illis libris extent manifesta. Nempe de his quid existimandum sit, patebit ex Prolegg. nostris ad Plat. Opp. I. p. XX. ed. tert. Itaque fidem historiae si non temere deserere voluerimus, certe nobis ita persuadebimus, ut Platonem existimemus per primi demum itineris in Italiam inferiorem et Siciliam suscepti opportunitatem accuratiorem accepisse philosophiae Pythagoricae notitiam, ut inde ad suae doctri-

nae rationem excolendam et perficiendam proficere potuerit. Ex quo quid de Phaedri originibus colligere liceat, ad demonstrandum haud sane difficile est. Extant enim in hoc dialogo plurima sane Pythagoricae sapientiae, imprimis Philolaicae doctrinae, eiusque reconditioris ac subtilioris vestigia, in quibus tamen recte aestimandis utique tenendum est, quod non animadversum facile quem possit in errorem inducere, philosophum placitis Pythagoricis ea lege et moderatione usum esse, ut illa non integra servaverit, sed potius suae ipsius rationi convenienter mutaverit mutataque ad illam exornandam illustrandamque traduxerit. Longum est omnia atque singula, quae huc pertineant, ordine deinceps enumerare, nec vero ut hoc ita fiat unice est necessarium, quum iam supra passim et vero etiam in Commentariis ipsi Platonis sermoni subiectis ea de re admonuerimus. Itaque satis erit hic potiora tantum attigisse. Pertinet igitur huc argumentum immortalitatis p. 245. C. — 246. A. explicatum, quod ex fontibus Pythagoricis ductum esse liquet e Cicer. Tusc. I. 16. et Aristot. De anima I. 2. de quo v. Davis. ad Tusc. I. 12. Rittershus. ad Porphyr. De Vit. Pythag. p. 22. sqq. Idem porro statuendum est etiam de animi in tres partes descriptione, qualis p. 246. A. sqq. exhibetur. Eam enim a Pythagoreis celebratam esse iuxta cum Cicerone Tusc. IV. 5, ubi v. Davisius, confirmant etiam Diog. Laert. III. 30. — 32. Hierocl. ad Pythag. Carm. Aur. v. 69. p. 290. ed. Paris. Et conf. etiam quae Prolegg. ad Tim. p. 53. de hac re explicavimus. Atque eandem etiam ab Aristotele Magn. Mor. I. 1. Platoni, non Socrati, hoc est non Platoni Socratico, sed Platoni sui iuris facto, vindicari non iniuria statuitur. Is enim ea de re scribit haec: *μετὰ δὲ ταῦτα Πλάτων διείλετο τὴν ψυχὴν εἴς τε τὸ λόγον ἔχον καὶ εἰς τὸ ἄλογον ὀρθῶς καὶ ἀπέδωκεν ἑκάστῳ ἀρετὰς προςηκούσας*: ubi quod *τὸ ἄλογον* vocatur, id duplicem *τοῦ θυμικοῦ* et *τοῦ ἐπιθυμητικοῦ* vim naturamque complectitur, de quo v. ad Remp. IV. p. 439. D. Praeterea Pythagoricum quiddam redolent etiam illa, quae p. 246. D. — 249. D. de vita animorum olim una cum diis acta ita exponuntur, ut multa velata sint allegoriae integumentis; conf.

Cicer. De senect. c. 21. et De nat. deor. I. 11. Nec vero quisquam recte negaverit Pythagoreorum rationi convenire quae p. 249. sqq. admodum copioso sermone de lapsu animorum deque eorum migrationibus disseruntur. v. Menag. ad Diog. Laert. VIII. 5., 11. Rittersh. ad Porphyr. Vit. Pyth. §. 19. Nec dubitamus huc referre locum p. 273. A. E. ἀλλὰ τοῖς ϑεοῖς — ἐξ ἀγαϑῶν. Nam eandem sententiam deprehendimus Phaedon. p. 62. B. 63. A. B. C. 85. C. ubi luculentissima sunt rationis Pythagoricae vestigia. Atque indidem etiam intelligitur, quinam dicantur ibi οἱ σοφώτεροι ἡμῶν, ad quorum auctoritatem provocatur. Intelliguntur enim procul dubio Pythagorei. Porro nescio quid Pythagorici habent; quae p. 275. B. sqq. disputantur eo consilio, ut melius esse appareat oris institutione aliis prodesse quam librorum scriptura. Audias enim Plutarchum Vit. Num. p. 74. C. = p. 121. ed. Schaefer. ἐκέλευσε τὰς ἱερὰς βίβλου συνταφῆναι μετὰ τοῦ σώματος· ᾧ λογισμῷ φασι μηδὲ τοὺς Πυϑαγορικοὺς εἰς γραφὴν κατατίϑεσϑαι τὰ συντάγματα, μνήμην δὲ καὶ παιδεύσιν αὐτῶν ἄγραφον ἐμποιεῖν τοῖς ἀξίοις. Omnino autem amatoria ista, quam philosophus commendavit, philosophiae disciplina videtur non adeo a Pythagoreorum vita philosopha abhorrere, ut tota haec pars dialogi referat nescio quid Pythagorici. Accedunt ad haec astronomica p. 247. sqq. quae etsi ex variis variorum decretis mixta et conflata sunt, tamen item sapientiae Pythagoricae imprimisque Philolaicae speciem satis apertam prae se ferunt. Manifestum est igitur in Phaedro passim doctrinae Pythagoricae eiusque subtilioris ac reconditioris vestigia expressa cerni, unde satis tuto colligitur, librum eo demum tempore, quo Plato in Siciliam et Italiam inferiorem pervenit, litteris perscribi potuisse. Ex quo etsi nondum consequitur, ut Olymp. XCVIII. post reditum Platonis scriptus putari debeat, tamen illud certissime efficitur, non potuisse fieri, ut scriberetur ab adolescentulo trium et viginti annorum, sed scriptum esse a viro maturioris aetatis. Ubi vero hoc ipsum argumentum cum superioribus in unum coniunxeris, certe nec diffiteberis, valere illud utique eo, ut quam coniecturam supra de Phaedri

temporibus posuimus, ea non parum hinc roboris atque firmamenti accipiat.

Sed transeamus ad alterum illud, quod modo commemoravimus. Sunt enim etiam ea, quae p. 278. E. sqq. de Isocrate ut futuro rhetore philosopho praedicuntur, eiusmodi, ut in adolescentem illum, licet Socratis discipulus fuisse perhibeatur, neutiquam conveniant; in virum aetatis maturioris egregie conveniant. Unde profecto verisimillime colligi licet, unice vera esse quae Cicero in Oratore c. 13. §. 14. memoriae prodidit, Platonem scripsisse de Isocrate seniore, quae Socratem de adolescente per speciem dialogi vaticinari iusserit *). Etenim fuit Isocrates profecto aetate iuvenili adeoque partim virili minime is, qui philosophiae studiis multum tribueret, quandoquidem adolescens fere unice operam dedit rhetoribus et sophistis, Tisiae, Gorgiae, Prodico, Archino, Therameni, aliis, et ab horum potissimum ratione ac disciplina profectus est, postea autem contemta arte studiosissime id egit, ut vel aliis scriberet orationes iudiciales vel declamationes componeret ad ingenii ostentationem comparatas, morem et exemplum aliorum rhetorum imitatus; v. Dionys. Hal. Isocr. p. 534. ed. Reisk. Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 836. Phot. Cod. 260. Suidas s. v. Anonym. Vit. Isocr. Scriptor. p. VIII. ed. Dind. Lips. Cicer. Orat. c. 52. Brut. c. 48. Quibus quidem studiis quum etiam maturiore aetate deditus fuisse reperiatur; fuit autem sexennio maior Platone; quis quaeso sibi persuadeat eum a philosopho isto tum praeconio ornari potuisse, quo in Phaedro ornatus est? Quippe laudasset profecto Plato hominem tamquam oratorem philosophiae laude aliquando insignem futurum, qui recens a sophisticis rhetorices studiis non modo omnem artis laudem auferebat, sed etiam bonum otium orationum scribendarum negotio contriverat, adeoque ipsum, quamvis Lysia nihilo meliorem neque philosophiae studiis excellentiorem, tamen huic anteposuisset. Quo profecto nihil potest fingi et

*) Disputavimus de his rebus copiosius in Commentat. Isocratea ad illustrandas Phaedri Platonici origines. Lips. 1850. 4.

cogitari veridissimilius. Enimvero quid rei fuerit, unus omnium clarissime significavit Cicero. Is enim in Oratore c. 13. §. 41. posteaquam Socratis apud Platonem de Isocrate iudicium commemoravit, continuo haec subiungit: Haec igitur, inquit, de adolescente Socrates auguratur. At ea de **seniore** scribit Plato, et scribit aequalis, et quidem exagitator omnium rhetorum; hunc miratur unum. Quae certe dubitari non potest quin ille ex fontibus limpidissimis atque integerrimis hauserit. Sunt enim profecto talia, quae Platonis vaticinio clarissimam lucem affundant. Narrant enim scriptores veteres Isocratem aetate provectiorem misso forensium scribendarum orationum negotio sese applicavisse ad scribendas orationes civiles, quo communi Graecorum saluti consuleret, et quum frustra id efficere studuisset, ut Graeci iunctis viribus communiter bellum contra Persas susciperent, ludum oratorium aperuisse, quo alios rectius ac prudentius, quam vulgo fieri soleret, ad dicendi scribendique facultatem institueret, adeoque ad artes (τέχνας) rhetoricas componendas animum appulisse. v. Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 329. ed Reisk. Photius l. c. p. 488. ed. Bekker. Cicer. Brut. c. 13. §. 48. Itaque ille posteriore aetate, missis orationibus iudicialibus, sese ad scribendas orationes generis deliberativi convertit adeoque artis olim a se contemtae magister extitit, quandoquidem primum in Chio insula, postea autem Athenis in vicinia Lycei scholam constituit. v. Dionys. Hal. De Isocr. p. 536 sq. Phot. p. 793. X. 486. 6. 26. Iam vero de tempore si quaeritur, quo orator ista consilia inierit, res definiri certius potest ex loco perquam memorabili Orat. De permutat. §. 75. — 78. coll. §. 57. ubi ipse de consiliorum ac studiorum suorum rationibus exposuit. Inde enim liquido apparet, primam orationum civilium, quas tum composuerit, non fuisse aliam, quam quae ab ipso λόγου πανηγυρικοῦ nomine est insignita. Scriptus vero Panegyricus est non ante XCVIII. Olymp. sicuti Nath. Morus assentiente etiam Spohnio invictis argumentis demonstravit; neque ante Olymp. CI. 1. in publicum emitti potuit, ut iidem viri docti luculente docuerunt. Ex quo potest sane intelligi,

quonam tempore celeberrimus orator de mutandis et corrigendis artis rhetoricae rationibus cogitare coeperit. Narrant enim Longinus De Sublim. 4. Dionys. De Comp. Verb. p. 406. ed. Schaefer. Quintil. Instit. Oratt. X. 4. 4. Plutarchus p. 350. E. ubi v. Wyttenbach Voll. VII. p. 156. et Vitt. X. Oratt. p. 332. ed. Reisk., alii, eum scribendo Panegyrico integros decem vel quindecim annos impendisse. Quod si vere narratum est, sponte consequitur, ut ista oratoris studia et consilia referenda sint ad Olymp. XCVII. 3. siquidem scriptioni suae decem tribuit annos, aut ad Olymp. XCVIII. 2. si eidem quindecim annorum tempus impendit. Ex quibus tamen prius videtur esse probabilius. Sed istud quidem utcunque sese habet, omnia certe cum nostra ratione congruunt mirabiliter. Sunt enim haec ipsa illa tempora, quibus de Isocrate verissime scribi potuerunt, quae in Phaedro de eo scripta leguntur, praesertim quum ille tum etiam intellexisset, eloquentiam, eristica ab ea procul habita, cum philosophia esse arctius coniungendam, ut intelligitur ex Encom. Hel. §. 1. Adv. Sophist. §. 1. Panathen. §. 12. sq. De Antidos. §. 3. §. 45. §. 271. coll. Paneg. cap. 1. extr. et Quintil. Inst. II. 15, 33. Rediit enim Plato, ut iam antea diximus, ex prima peregrinatione Olymp. XCVII. 4. vel XCVIII. in. eodemque ferme tempore scholas in Academia habere constituit, cuius consilii sui in Phaedro quodammodo reddere rationem conatus est. Quocirca tum, quum videret et admiraretur insolitam magnitudinem consiliorum, quae ab Isocrate capta essent, fieri sane rectissime potuit, ut ipsum ornaret iis laudibus, quibus eum in Phaedro per Socratis vaticinium affecit. Nova enim profecto erant ista rhetoris studia, ac tanto magis laudum praedicatione digna, quo propius erant cum philosophia coniuncta. Nec vero aliis de caussis mirabile est quod philosophus oratorem isto modo salutavit. Nam primum ipsi bene cupiebat adeoque coniunctus erat amicitiae et familiaritatis necessitudine, sicuti ex Diog. Laert. III. 8. intelligitur. Deinde procul dubio eum etiam ut veterem Socratis discipulum amabat ac diligebat, quandoquidem rhetor teste Anonymo scriptore Vit. Isocrat. p. VIII. ed. Dind. Lips. olim etiam disciplina et institutione Socratis

usus erat. Accedebat quod una cum ipso ab optimatium partibus steterat neque, sicut Lysias, faverat plebis cupiditatibus. Denique fieri non poterat quin ipsi vehementer probaretur iudicium Isocratis de vulgari rhetorica, quippe quam et ipse putaret, quamdiu ea a philosophia esset alienior, nihil aliud esse nisi speciosam quandam fraudum ac fallaciarum administram atque usum mera exercitatione collectum, verae artis laude plane destitutum, de quo v. Phaedr. p. 266. C. 270. B. Gorg. p. 463. B. Phileb. p. 55. E. Haec igitur omnia quum ita se haberent, et quum illo ipso tempore, quo in patriam redux factus philosophiam tradere apud animum constituerat, laudatissimum oratorem videret item sapientiae disciplinae tribuere plurimum, atque adeo id studere, ut et oratoriae artis ratio philosophando corrigeretur et usus eiusdem aliquando ad res multo maiores et excelsiores, quam minutae caussulae essent, traduceretur; non dubitavit continuo suam ea de re sententiam palam declarare, et quid quantumque esset, quod merito de istis Isocratis studiis sperare liceret, breviter quidem sed satis graviter significare. Quod quidem nostro iudicio elegantissime ita fecit, ut, quum sermo intra Olymp. 92. 1. et Olymp. 93. 3. habitus fingatur, Socratem per dialogi speciem et verisimilitudinem iusserit de illo, quamvis dudum virilem aetatem ingresso, tamen tamquam de iuvene optima quaeque vaticinari, eoque modo praedicere, quinam ex praestantissimis eius studiis ad artem oratoriam atque vitam communem fructus redundaturi essent. Nimirum philosophus quum veterem amicum nollet laudare rusticius, urbanissime praesenti rerum conditione ac fortuna usus eum iussit veluti repuerascere atque ab ipso Socrate iis ornari laudibus, quibus tum, quum haec scribebat, utique dignus esse videbatur. In quo quid insit insulsi aut inurbani, praesertim quum ita Isocrates aetate minor Lysiae seniori opponatur, nos quidem fatemur adeo non intelligere, ut nihil magis scite eleganterque excogitari potuisse arbitremur. Iam vero his ita disputatis effecisse videmur, ut qui fieri potuerit, ut Plato ista de Isocrate quamvis aetate longius progresso litteris perscriberet, nullo negotio intelligatur. Et confirmatur haec ratio nostra egregie iis, quae Cicero loco Orat. c. 13. §. 41. scripsit, cuius verba su-

pra retulimus. Etenim si vera sunt, quae nos de Phaedri originibus exposuimus, philosophus, quo tempore eum librum scripsit, annum egit aetatis quadragesimum secundum, utpote natus Olymp. 87. 3. Fuit autem Isocrates ipso sex septemve annis aetate maior, sicuti tradunt Diog. Laërt. III. 2. Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 836. Scriptor. Anon. Vit. Plat. ap. Heeren. p. 9. Itaque hic quo tempore Phaedrus prodiit, habuit circiter annos quadraginta octo vel novem, quod ad amussim congruit cum Olymp. 98. a. 1. vel 2. Cui aetati sane planissime convenit, quod Cicero Platonem narrat ista scripsisse de Isocrate seniore, quandoquidem *seniores* appellati sunt, qui annum aetatis quadragesimum quintum excessissent, ut Cicero more Romano loquutus esse putandus sit, dum aetatem Isocratis accuratius indicare conatus est. Nam teste Varrone apud Censorinum De die nat. c. 15. seniores vocati sunt, qui erant in quarto aetatis gradu, inde ab anno XLV. aetatis ad usque sexagesimum annum, quod tunc primum visum est corpus senescere incipere; inde vero usque ad finem vitae senes sunt appellati, quod ea aetate corpus iam senio laborare iudicaverunt. Itaque illo auctore seniorem esse minus, senem esse plus est, quamquam senex interdum etiam pro seniore dici consuevit; apparetque sponte, qui fieri potuerit, ut corruptae linguae Latinae aetate inde a Caroli Magni temporibus senior significaret dominum, unde is hodie quoque ab Italis Signore, a Gallis Seigneur, ab Hispanis Sennor vocatur. Verum haec velut in transcursu. Redimus ad propositum. Verissime igitur Cicero narrat quae apud Platonem de Isocrate dicantur, a philosopho aequali de illo seniore scripta esse; cuius narratio ita cum ipsius Isocratis studiis et vivendi consiliis congruit, ut illis etiam plurimum inde lucis accedat. Haec omnia vero quum ita sese habeant, sponte apparet, opinor, etiam vitam et studia Isocratis plurimum eo valere, ut Phaedrum Platonis non alio quam quo supra statuimus tempore scriptum et in lucem emissum esse existimare cogamur. Neque enim de celeberrimo rhetore ut iuvene potuerunt dici quae de eo apud Platonem dicuntur, et gravissimo constat Ciceronis testimonio scripta esse de

seniore, quae Socrates de ipso ut adolescente vaticinatur.

Demonstravimus igitur hactenus argumentis satis, opinor, probabilibus, Phaedri origines ad Olymp. XCVIII. in. referendas esse. Sequitur nunc, ut etiam de iis quaerendum sit, quae huic rationi officere iudicata sunt, adeoque effecerunt, ut plurimi critici et interpretes illas potius ad Platonis adolescentiam et iuventutem detrudi oportere arbitrati sint. Quae quidem, ubi discesserimus a Diogenis Laertii et Olympiodori testimoniis, duplicis potissimum generis sunt. Nam primum quidem viri docti putaverunt, Lysiae vitam ac fortunam illi sententiae multum adversari; deinde etiam scribendi ac disputandi genus in hoc libro usurpatum tale esse iudicarunt, quod scriptionem libri iuvenile quiddam habere arguat, unde possit de aetate scriptoris coniectura capi haud fallax et ambigua. Itaque primum quidem de Lysia adhuc pauca disputabimus, deinde autem de genere dicendi ac disserendi in Phaedro regnante breviter exponemus, quo clarum et perspicuum fiat, quo iure viri docti inde collegerint, libri primordia in iuventutem philosophi conferenda esse.

Et de Lysia quidem si quaerimus quid ab illis hac in caussa animadversum sit, duo sunt potissimum, unde sententiae suae argumenta repetierunt. Primum enim animadversione dignissimum esse dictitant, quod orator clarissimus in Phaedro ut sophisticarum tantum et panegyricarum orationum scriptor deformetur, quum tamen ille inde ab Olymp. XCIV. 1. imprimis iudicialibus orationibus inclaruerit earumque scriptione summam eloquentiae laudem sit consequutus. Ex quo necessitate quadam effici contendunt, ut Phaedrus ante Olymp. XCIV. 1. scriptus esse putandus sit. Cui argumento addunt etiam aliud. Censent enim perquam mirum esse ac prope indignum, quod Lysias in hoc libro, grandis iam senex factus, neglectis egregiis eius virtutibus, tam acriter corripiatur acerbeque exagitetur; unde concludunt, Platonem adolescentem potius quam virum ista de Lysia scripsisse, quo tempore ille nondum fuerit aetate provectior. Haec igitur sunt fere quae in contrariam partem afferuntur, quo scilicet efficiatur, fieri non potuisse, ut Phaedrus a Platone maturiore aetate

litteris perscriberetur et in publicam lucem emitteretur *).

Quae quidem omnia etsi ultro fatemur satis acute esse animadversa, tamen eadem censemus minime eam vim habere videri, ut Phaedrum evincant nullo modo Olymp. XCVIII. scribi potuisse. De qua re eo magis iuvabit exposuisse, quod hac ipsa disputatione etiam Phaedri intelligentia plus una ex parte iuvabitur. Quod igitur dicunt viri eruditissimi, sophisticas tantum Lysiae declamationes in Phaedro respici atque examine diligentiore explorari, in eo saltem ex parte iudicio suo falsi sunt, siquidem censuerunt civilium Lysiae orationum nullam plane iniectam esse mentionem. Quae opinio prorsus a vero abhorret. Tanguntur enim clarissimi rhetoris orationes iudiciales manifesto p. 257. C. ubi ille narratur nuper a viro quodam civili tamquam scriptor orationum s. λογογράφος malitiose tractatus petulanterque derisus esse. Ad quem locum Scholiasta prudentissime adnotavit haec: τοὺς ἐπὶ μισθῷ (λέγει) λόγους γράφοντας καὶ πιπράσκοντας αὐτοὺς εἰς τὰ δικαστήρια. Quod vere animadversum esse, certe nemo temere negaverit, qui orationes Lysiae sophisticas homini in republica versato bene perpenderit non facile potuisse stomachum movere, iudiciales potuisse. Nempe significavit Plato ibi per occasionem callidissime, quidnam omnino de studiis τῶν λογογράφων pariter atque virorum civilium, plerumque cum inani vanitate et superbia coniunctis, sentiret. Neque omnino in Phaedro nulla ducitur iudicialis eloquentiae ratio, id quod vel intelligas ex p. 161. D. E. Iam vero quod viri doctissimi porro ita statuunt, ut ex eo, quod una declamationum sophisticarum scriptio a Lysia factitata carpitur et reprehenditur, necessario consequi putent, Phaedrum ante Olymp. XCIV. 1. in litteras relatum esse, ne haec quidem ipsorum sententia ita comparata est, ut omnino probanda sit, minime omnium autem id efficere videtur, ut Phae-

*) v. **Schleiermacher.** Praef. ad Phaedr. p. 73. ed. 2. **Krische.** *Ueber Platons Phaedrus* p. 29. sqq. et 133. sqq. al.

drus existimari nequeat tempore multo posteriore quam vulgo putant litteris consignatus esse. Nam primum quidem animadvertendum est, scenam dialogi vel sic ea ratione esse adornatam, ut ne leges verisimilitudinis ullo modo neglectae aut violatae sint. Habetur enim colloquium, sicuti antea demonstratum est, Olymp. XCIII. 2. vel. 3. hoc est eo tempore, quo Lysiam sane verisimile est in uno potissimum declamatorio scribendi genere elaboravisse. Itaque hactenus quidem nihil profecto reperias, quod alicui offensioni esse possit, etiamsi opus Olymp. XCVIII. in. scriptum esse existimetur. Restat igitur dubitatio, num commode recteque fieri potuerit, ut eodem illo tempore etiam de Lysia tamquam rhetore in genere scribendi cum eloquentiae et ingenii ostentatione coniuncto versante publice scriberetur. Id quod alterum est, de quo iam disputatio instituenda sit. Putamus autem ne huius quidem rei quaestionem plane esse inexplicabilem, dummodo meminerimus, de quo supra exposuimus, Lysiam, etiamsi inde ab Olymp. XCIV. iudicialibus maxime orationibus scribendis inclaruerit, tamen nec ab hoc inde tempore sophisticum et ad ingenii ostentationem comparatum scribendi genus plane seposuisse. Inde enim nullo negotio perspicitur nihil prorsus habere offensionis, quod in Phaedro Platonis, quamvis ille Olymp. XCVIII. demum litteris consignatus sit, levi tantum iudicialis eloquentiae mentione iniecta nihil nisi una ars Lysiae ἐπιδεικτική sub examen vocatur. Etenim versabatur orator senex etiam tum perpetuo in scribendis evulgandisque operibus ad ostentationem comparatis, ut vel illa aetate veritati convenientissimum videri debuerit, quod ipsi amatoria aliqua declamatio esset adscripta, quae specimen quasi quoddam eloquentiae ipsius exhiberet. Atque haec quidem omnia quum satis valeant ad elevandum virorum doctissimorum iudicium, quod iam expendendum sumsimus; tum non inutile erit etiam causas addidisse, quae philosophum permoverint, ut unam solam ἐπιδεικτικὴν Lysiae eloquentiam tamquam spectandam proponeret. Sunt autem, nisi fallor, potissimum duae. Nam primum quidem Plato facile pervidit, scribendi consilium, quod iniisset, esse eiusmodi, quod non ferret iudicialis Lysiae eloquentiae sive commentationem sive explorationem. Deinde vero

nec necessarium duxit, ut de ea peculiari opera disputaretur, quandoquidem vel sine istiusmodi disputatione propositum suum assequi liceret. De qua utraque re ubi fuerit explicatum, certius etiam perspectum iri sententiae nostrae veritatem confidimus. **Non potuit** igitur Plato, quantum quidem nos intelligimus, pro consilii sui ratione in Phaedro de Lysiae eloquentia iudiciali commentari aut specimen eius et exemplum aliquod ita in medium afferre, ut oratione amatoria factum videmus. Voluit enim philosophus, ut vidimus, in hoc opere non tantum eloquentiam taxare, sed etiam vim et ubertatem philosophiae declarare patefacto summo atque ultimo eius fonte in animi natura et infinito aeternae pulcritudinis sive idearum amore sito, cui quidem amori sollertissime amorem masculum vulgarem e regione posuit. Quid igitur? quanam tandem arte censebimus libri argumentum idque principale commode illustrari potuisse, si oratio aliqua Lysiae iudicialis ad partes vocata aut imitando expressa esset? Nimirum fatendum est utique, consilium totius libri atque principale argumentum ita tulisse, ut amatoria aliqua Lysiae declamatio adhibenda esset. Quod adeo manifestum extare putamus, ut copiosiore rei expositione videamur omnino supersedere posse. **Non potuit igitur** Plato in Phaedro oratione aliqua iudiciali Lysiae uti neque ipsi licebat iudicialis viri eloquentiae peculiari opera censuram peragere. Sed accedit, quod **id ne opus quidem** ipsi fuit, quo propositum suum assequeretur simulque tamquam per transennas ostenderet, quid de omni Lysiana eloquentia sentiendum videretur. Nam disputationi, quam de rhetorica instituit, certe nihil aliud est propositum, nisi hoc, ut rhetoricam doceatur vera artis laude indignam esse propterea, quod philosophiae sublimitate et ubertate pariter atque dialectica subtilitate careat. Hoc ipsum autem abunde ex amatoria illa oratione Lysiae tributa atque ex iis cognoscitur, quae eius caussa de arte rhetorica deque dicendi ac docendi modo copiose disseruntur. Itaque philosophus sane sperare potuit et confidere, sponte inde ab omnibus intellectum iri, quid de celebratissimis illis orationibus iudicialibus iudicari oporteret, quas Lysias emisisset. Nempe in his quoque isto modo tacite significavit philosophiae ubertatem atque vim

desiderari, quandoquidem Lysias omnino talis fuit, qualem iam veteres descripserunt, subtilis quidem, perspicuus, tersus, elegans et urbanus, sed idem minus gravis, ieiunus saepe atque iusto tenuior, in quo subinde etiam sophisticum quiddam pellucet atque arte quaesitum, praesertim quum etiam figuris rhetoricis delectetur, quibus Plato non artem, sed artis quaedam initia et rudimenta (τὰ προ τῆς τέχνης) contineri arbitratur. De quibus omnibus praeter ceteros, quorum iudicia collegit Hölscherus Vit. Lys. p. 32. sqq., unum sufficiet audivisse Tullium, qui plus semel de Lysia verba fecit. Is igitur Orat. c. 9. §. 30. nam qui Lysiam sequuntur, caussidicum quendam sequuntur, non quidem illum amplum atque grandem, subtilem et elegantem tamen, et qui in forensibus caussis possit consistere, h. e. in aliis scribendi generibus ut nimis tenuis minus probandus videatur. Brut. 9. §. 35. nihil acute inveniri potuit in iis caussis, quas scripsit (Lysias); nihil, ut ita dicam, subdole; nihil versute, quod ille non viderit; — nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate vel sententiarum, in quo quidquam inesset elatius. De opt. dic. gen. c. 3. imitemur, si poterimus, Lysiam eiusque tenuitatem potissimum; — sed quia et privatas ille plerasque et eas ipsas aliis et parvarum rerum caussulas scripsit, videtur esse ieiunior. Ita fit, ut Demosthenes certe possit summisse dicere, elate Lysias dicere fortasse non possit.

Verum satis haec de istis. Videmur enim hactenus abunde demonstravisse, quod demonstrare fuit propositum, minime ex eo, quod nulla in Phaedro neque descriptio neque censura iudicialium Lysiae orationum reperitur, illud consequi, ut liber Platonis ante Olymp. XCIV. emissus esse et philosophi iuventuti potius quam virili aetati deberi existimandus sit. Pergimus ad alterum illud, unde supra vidimus viros doctissimos simile repetiisse iudicium. Etenim magnam illi neque ullo modo excusandam censuerunt futuram fuisse facinoris indignitatem, si Plato, quum ipse iam plus quam quadraginta annos

natus esset, senem septuagenarium tanta mordacitatis cavillatione petiisset neglectisque eius virtutibus tanta acerbitate exagitavisset, quanta in Phaedro utique ab eo factum sit. Ex quo consequens esse volunt, ut origines libri ad eam philosophi aetatem reiiciendae sint, in qua eiusmodi petulantia saltem sit magis excusabilis. Itaque quaesivisse item iuvabit, quid quantumque huic rationi tribuendum sit.

Licebit autem hic primum animadvertere parum nobis videri credibile, Platonem Lysiae iam Olymp. XCIV. in. tale opus, quale Phaedrus est, fuisse oppositurum, quandoquidem ille tum vix iam ad eam Athenis pervenerat auctoritatem, ut tamquam princeps rhetorum in scenam producendus videretur. Rediit enim, ut vidimus, Athenas Olymp. XCII. 1. = 412. a. Chr. n. Iam vero si Phaedrum ponamus Olymp. XCIV. in. litteris exaratum esse, Lysias necesse est iam septem fere annorum spatio, quos primos vir factus Athenis exegit, ad eam laudis et famae celebritatem pervenisse, ut ipsius auctoritas etiam philosophiae studiis officeret. Quod profecto tanto minus est credibile, quod ibi teste Cicerone Brut. c. 12. ab initio docuit eloquentiae artem, ac postero demum tempore ad iudicialium orationum scriptionem accessit, quodque omnes consentiunt nomen ipsius inde ab eo demum tempore illustrius extitisse, quo talium orationum scriptioni operam dare coeperit. Quocirca nec verisimile est ipsi tum Phaedrum esse oppositum, praeteriitque procul dubio dehinc longius temporis spatium, priusquam Plato eum scripto adoriendum statueret, licet haud incommode fieri potuerit, ut dialogus iam illa aetate habitus fingeretur, quippe quo iam ingenii artisque ostentandae caussa Gorgiae exemplum aemulatus oratorias declamationes edidisset. Sed quum minime sit credibile Phaedrum iam Olymp. XCIV. Lysiae fuisse oppositum, tum etiam in promtu sunt argumenta, unde appareat Lysiae senectutem nihil prohibuisse, quominus Plato de ipso grandis aetatis viro scriberet quae in Phaedro disputata sunt. Etenim primum quidem quod dictitant mitius de illo vel excusabilius videri posse iudicium, si iam Olymp. XCIV. in. expromtum sit, id profecto nihili est. Fuit enim Lysias etiam tum aetate iam provectior, siquidem ha-

buit prope quinquaginta annos. Quid igitur? num de homine quinquagenario salva modestia et humanitate scribi potuisse putabimus quae in Phaedro scripta sunt; de viro septuagenario eadem scribi potuisse negabimus? Quasi vero hoc tale temporis discrimen quidquam valeat ad regendum tali in caussa decori et indecori itemque iusti et iniusti iudicium. Ad hoc autem accedit etiam aliud quid. Versatus enim Lysias est in studiis eloquentiae ad summam usque senectutem, ut vel senex summi atque clarissimi rhetoris laudem obtinuerit. Obiit enim teste Dionysio Hal. Olymp. C. 2. = 379. a. Chr. n. octogenarius, quamquam alii vitae ipsius terminum etiam annis compluribus longius proferunt. Ad quod usque tempus ipsum nunquam rhetorices fuisse incuriosum vel orationes eius adhuc superstites liquido testantur, ex quibus orationes *κατὰ τῶν σιτοπωλῶν* et pro bonis Aristophanis Olymp. XCVIII. 1. = 388. a. Chr. n. defensio pro Polystrato Olymp. XCII. 4. = 409. a. aer. Chr. oratio contra Panclenem Olymp. XCV. 4. = 397. orationes adversus Epicratem, Ergoclem et Philocratem Olymp. XCVII. 3. et 4. oratio contra Theomnestum Olymp. XCIX. 1. scriptae putantur. Quid igitur? haec quum ita sese habeant, nonne verisimiliter statuere licebit in hac studiorum suorum perpetuitate et continuatione Lysiam circa Olymp. XCVIII. in. adhuc floruisse summa eloquentiae laude, ut plurimi eum, sicuti Phaedrus Myrrhinusius, maxime admirarentur et ut principem fere *λογογράφον* devenerarentur? Enimvero isto quidem pacto liquet potuisse sane Platonem de eo scribere ut sene, quae teste Cicerone (Orat. 13. §. 41.) de Isocrate seniore scripsit. Nec vero tum in eum non convenerunt quae in oratione ipsi tributa comparent tectae nequitiae signa et argumenta. Nam in oratione Demosthenica contra Neaeram p. 1351. §. 21. sq. narratur rem habuisse cum Metanira, meretrice Corinthia, quod ita factum videtur, quo tempore iam annum aetatis sexagesimum sextum vel septimum egit. Quocirca callidus veterator non sine specie veritatis etiam amoris humilioris criminatione peti potuit. Ac fieri potest ut Plato eum etiam propter democratiae studium, a quo philosophus abhorrebat magnopere, contemserit ac deluserit, de quo v. Stahr. Aristotel.

Libr. I. p. 63. sqq. Id enim verisimile fit ex Phaedr. p. 227. B. ubi v. annotat. nostr. Sed istud quidem in medio relinquamus. Pergimus potius ad illud, unde totius rei ratio etiam accuratius perspiciatur rectiusque aestimetur. Tantum abest enim, ut Plato severa ista, quam egit, artis oratoriae censura unum Lysiam petierit et corripuerit, ut longe maius quiddam spectaverit. Voluit enim procul dubio omnes omnino oratores vel rhetores a Siculorum disciplina profectos, uno excepto Isocrate, reprehendere et exagitare, quippe qui arti suae omnia, philosophiae rationi et conformationi, qualem olim iam Pericles, vir vere Atticus, plurimi aestimavisset, nihil plane tribuerent. Quocirca Lysiam non tam suam unius personam quam potius rhetorum omnium uni arti omnia tribuentium partes sustinere voluit. In quo similiter atque comicus Aristophanes versatus est, quem constat in Nubibus Socratem ut principem sophistarum perstrinxisse, in Ranis autem Euripidem ut argutorum et mollium tragicorum ducem et antesignanum in scenam produxisse, ut simul sophistae atque poetae id genus reliqui omnes riderentur ac deluderentur. Quam rationem ne quis putet a dialogorum scriptore esse alieniorem, cogitet is, quantum cognationis sermones Platonis cum fabulis poetarum, imprimis comicorum, habeant, meminerítque praeterea similis artificii exempla etiam in aliis philosophi operibus, Symposio, Protagora, Republica, extare, in quibus libris omnibus passim loquentes ita inducuntur, ut certae alicuius rationis ac disciplinae tamquam partes sustineant. Esse autem Lysiam revera isto modo a Platone informatum, quum ex universa de rhetoricis disputatione intelligitur, tum imprimis, ex iis locis apparet, ubi praeter Lysiam etiam alii rhetores vellicantur, ut p. 258. D. *Λυσίαν τε καὶ ἄλλον, ὅςτις πώποτέ τι γέγραφεν κ. τ. λ.* p. 272. C. D. p. 278. C. aut universa cohors Siculorum ac sophisticorum rhetorum perstringitur, sicuti fit p. 266. C. sqq. Atque haud scio an ad confirmandam hanc sententiam etiam illud valeat, quod p. 278. C. D. Lysias monetur, ut sese aliquando Polemarchi fratris exemplo ad philosophiae studium convertat, quodque p. 257. B. Socrates ita loquens inducitur, ut ei idem illud bonum ab Amore precetur. Nimirum haec omnia

licet propter tempus, quo habetur sermo, recte et cum specie veritatis ipsi dicantur Lysiae, tamen ita demum plenam vim suam accipiunt, si de persona cogitamus, quam rhetor celeberrimus in Phaedro sustinet. Tum enim ea non tam Lysiae caussa, quam propter eos omnes monita esse putanda sunt, qui perverso consilio a rhetoricis studiis philosophiam omnino seiungerent. Nimirum ita philophus callidissime, quo tempore dialogum scripsit, praesentis aetatis rationem duxit, quandoquidem non tam grandaevum senem ad meliorem mentem reducere, quam rhetores aetate minores ac sibi aequales vel suppares edocere studuit, quaenam via ingredienda esset, ut ad verae germanaeque eloquentiae laudem perveniretur. Hoc autem si ita sese habet, sponte intelligitur, acerbitatem istam iudicandi, quam Platoni verterunt opprobrio, non tam ex indigno adversus Lysiam senem odio prodiisse, quam inde potius ortam esse, quod philosophus omnino rhetoricorum studiorum perversitatem castigare ac simul philosophiae dignitatem ac praestantiam in illustriore luce collocare voluit. Quod autem illum unum potissimum delegit, qui reliquorum omnium partes sustineret, non potuit profecto ullum illorum temporum rhetorem reperire, cui illas rectius imponeret, quam eum, qui erat δεινότατος τῶν τότε γράφειν, ut ipse ait p. 228. A., praesertim quum is praeter ceteros etiam in amatoriis scriptionibus elaboravisset, qualis ut in medium proferretur, universi operis ratio et argumentum primarium utique postulavit.

Atque his ita expositis tandem effecisse videmur, quod erat propositum, ut ne ex iis quidem, quae de Lysiae vita atque studiis memoriae prodita sunt, consequi appareat, Phaedri origines non posse ad maturiorem philosophi aetatem referri, sed adscribi oportere eius adolescentiae.

Pergimus ad examinanda reliqua argumenta, quibus viri docti probare conati sunt, Phaedrum esse fetum ingenii Platonici iuvenilis. Sunt autem ea argumenta rhetorici maxime atque dialectici generis, quandoquidem tam elocutionem quam disserendi rationem in hoc libro regnantem eam esse iudicaverunt, quae iuvenilis aetatis manifestum indicium faceret. Quae omnia quo iure ita atuantur,

ne prolixior evadat disputatio, quam brevissime non tam demonstrare quam ostendere conabimur.

Et elocutionem quidem operis iam veteres critici tamquam singularem notarunt vel etiam reprehenderunt ut a prosa oratione alieniorem. Ita Aristoxenus apud Diogen. L. III. 25. et 38. τὸν τρόπον τῆς γραφῆς ὅλον ὡς φορτικόν notavit. Porro Dionys. Hal. in Epist. ad Pomp. p. 762. sqq. T. VI. ed. Reisk. et de vi admirand. Demosthen. p. 969. sqq. gravem in Phaedro dictionis urpatae censuram instituit. Reprehendit enim ibi philosophum, quod in hoc libro nimius fuerit sublimitatis atque granditatis affectator ideoque in ineptum tumorem ac fastum incurrerit, quo nomine ipsi ψόφους καὶ διθυράμβους καὶ κόμπον ὀνομάτων πολὺν et Gorgianae orationis turgorem vertit opprobrio; imprimis autem eum vituperat, quod relictis saepius prosae orationis finibus temere ad ποιητικὴν ἀπειροκαλίαν, quam vocat, transgrediatur, ut quum p. 237. A. repente Musas in re vulgari precibus invocet; p. 238. C. amoris vim naturamque inanibus argutiis definiat nec sine magnis verborum ampullis; atque p. 266. E. sqq. iter deorum atque animorum per coeli spatia institutum magnificentius describat. Enimvero in his omnibus Dionysius exemplis maxime e Phaedro repetitis id agit, ut Platonem a Demosthene dicendi laude superatum esse doceat, sicuti ex verbis p. 1000. p. 1026. et p. 1058. ed. Reisk. perscriptis facile intelligitur. Iam vero huic Dionysii iudicio proxime subiungere placet sententiam Caecilii, rhetoris Siculi, qui fuit homo in arte sua admodum clarus ac Dionysii familiaris. Is enim teste *Longino* De Sublimitate c. 29. et c. 32., crimine tumoris in Platonem coniecto, Lysiam demonstrare conatus est Platone multo esse et venustiorem et elegantiorem, ut simile quiddam egisse iudicandus sit atque Dionysius, qui Demosthenem censuit Platoni esse anteponendum. In quo illum verisimile est item Phaedrum imprimis dialogum ob oculos habuisse, ut in quo et Lysias a philosopho taxatur acerbius et bene dicendi praecepta ex philosophiae penu depromta non sine rhetorum irrisione proponuntur. Quamobrem ille, quamquam Lysiae potissimum vindicias egisse videtur, tamen et de summa re cum Dionysio consensisse

et vero etiam Phaedrum carpsisse existimandus est. Sed istud quidem in medio relinquamus. Pergimus potius ad *Olympiodorum*, qui in Vita Plat. p. 76. ed. Fischer. haec scripsit: "Ὅτι τοὺς διθυράμβους ὁ Πλάτων ἤσκητο, δῆλον ἐκ τοῦ Φαίδρου τοῦ διαλόγου, πάνυ πνέοντος τοῦ διθυραμβώδους χαρακτῆρος, ἅτε Πλάτωνος τοῦτον πρῶτον γράψαντος διάλογον, ὡς λέγεται. De quo hominis docti effato etiamsi nobiscum in *Examin. Testim.* p. 21. sqq. ita statuas, ut eius auctoritati non multum tribuendum esse existimes, tamen illud nullo negotio intelligitur, hausta esse quae protulit ex antiquiorum rhetorum fontibus, qui Phaedrum dithyrambicum quiddam spirare iudicavissent. Denique audiendus etiam Hermias est, qui Schol. ad Phaedr. p. 63. ed. Ast. haec refert: τὰ ἐγκλήματα νῦν, ἅ τινες κατηγοροῦσι Πλάτωνος ἐπὶ τούτῳ τῷ συγγράμματι, — ὅτι βασκάνου τινὸς φιλονείκου νέου ἔοικεν εἶναι, κωμῳδοῦντος τὸν ῥήτορα καὶ εἰς ἀτεχνίαν αὐτὸν διαβάλλοντος· ἔπειτα δὲ καὶ τῇ λέξει κεχρῆσθαι ἀπειροκάλῳ καὶ ἐξωγκωμένῃ καὶ στρομφώδει καὶ ποιητικῇ μᾶλλον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο. Atque haec quidem sunt fere veterum rhetorum de Phaedri eloquutione iudicia. Similiter vero de illa senserunt etiam critici recentiores, ex quibus praeter ceteros nominandi sunt Aug. Bern. Krischius: Ueber Platons Phaedrus p. 135. sqq. et Schleiermacherus Praef. ad Phaedr. p. 69. sqq. Quamquam hi etiam alia non pauca notarunt tamquam singularia, ut exuberantem quandam verborum ac sententiarum luxuriam, insolentiorem orationis vigorem et alacritatem, ridendi atque exagitandi petulantiam, colorem sermonis mire variatum, affectatam quandam dicendi gravitatem, vanam et inanem artis dialecticae et oratoriae ostentationem, et quae his cognata sunt vitia. Ex his omnibus vero denique veterum criticorum, de quibus Olympiodorus aliquid prodidisset, secuti auctoritatem protenus concluserunt, ista omnia esse iuvenilia ideoque Phaedrum iuvenile Platonis opus esse. Nec vero negari ullo modo potest reperiri in Phaedro ea fere omnia, quae ab illis notata et animadversa sunt. Sed quamquam id sine ulla dubitatione largiendum est, tamen nos quidem nullo pacto concedendum putamus, quod inde colligendum censuerunt. Est enim elocu-

tio argumento et consilio operis tam sollerter attemperata, ut id non iuvenem scriptorem arguat, sed perfectum dialogorum artificem, qualis Plato procul dubio maturiore demum aetate extitit. Nam rerum in posteriore Socratis oratione tractatarum ingens magnitudo ac sublimitas sibi utique depoposcit etiam ornatum verborum ac sententiarum magnificentiorem et grandiorem dictionem quam qualis sermoni vulgari conveniret; censura porro rhetorum ac sophistarum non potuit vacare cavillationis quadam et irrisionis acerbitate; praterea philosophiae laudatio et praedicatio tamquam aeternae veritatis magistrae et rhetoricorum studiorum victricis necessario etiam debuit cum artis quadam atque rationis ostentatione, speciosa quidem certe, coniuncta esse, praesertim si philosophus tum primum philosophiam in Academia docere instituerat; denique vigor orationis et alacritas insolentior necesse fuit ut per omnia diffunderetur, quem et recentis consilii gravitas et novae rationis ac disciplinae dignitas et adversariarum partium contentio ultro excitaverit atque naturali animi motu effecerit. Itaque congruit profecto elocutionis varietas egregie cum rerum tractatarum varietate, ut altera alteram sponte genuisse videatur. Id quod ex parte etiam Hermias perspexit, qui p. 63. et 65. ed. Ast. rectissime censuit, orationem rebus ipsis in Phaedri opere prudentissime esse attemperatam. Nec vero istud signum aut argumentum putamus iuvenilis inertiae, sed perfectae artis maturiori aetati propriae, praesertim quum Platonem nec illo tempore ingenii animique vigore defecisse tam Symposium non ita multo post Phaedrum in lucem editum quam alia opera etiam posteriore tempore scripta luculentissime contestentur.

Itaque dictionem quidem Phaedro propriam exploratum habemus nihil prorsus referre, quod librum adolescentiae Platonis tribuendum esse evincat. Sed alia quoque afferunt argumenta, unde id probabile fieri contendunt; quae quidem argumenta sunt generis dialectici. Dictitant enim usum dialecticae in hoc opere expromtae minime eum esse, quem Platonis ad maiorem disserendi facultatem exercitati consuetudo referre soleat. Nam primum quidem philosophum monent usum esse mytho sive

fabulae involucro, quo loco vitam animorum superiorem eorumque cum diis immortalibus coniunctionem descripserit, p. 249. C. — 257. A. quod et doctrinae imperfectionem et dialecticae imperitiam eam arguere aiunt, qua fieri non potuerit, ut res gravissimae fabulose nunc tractatae explicarentur subtilius; v. Schleiermacher. Praef. ad Phaedr. p. 79. sq. et Krischius l. c. p. 54. atque p. 132. sqq. ubi inter alia haec scripsit: *Platon kleidet dabei die Summe seiner philosophischen Ueberzeugungen in das dunkle Gewand des Mythus ein, um uns zu bedeuten, dass seine Lehre sich noch an der Schwelle jener Entwickelungsstufen befinde, auf welchen es ihm noch nicht möglich ist, das erst Geahnete in der Form des philosophischen Begriffs vorzuführen.*" Deinde vero etiam censent disputationem in hoc opere minus subtiliter esse institutam, quippe quum multa ponantur potius et asseverentur, quam exquirantur atque pervestigentur, neque caussae rerum disceptatarum idoneis rationibus aperiantur, multa etiam imperfecte exponantur, ita ut ne dialecticae quidem ratio ac disciplina, quae tamen magnam operis partem sibi vindicet, plene accurateque descripta sit. v. Schleierm. I. P. I. p. 65. sqq. ed. 2. Krischius l. c. p. 134. sq. Haec igitur illi, ex quibus item effici volunt, ut Phaedrus pro iuvenili opere habendus sit. Quae quidem omnia quo iure ita pronuntiata sint, paucis disputavisse sufficiet, quum partim iam ex iis, quae supra sunt exposita, quid rei sit, perspectum iri existimemus. Ut igitur ab eo exordiamur, quod postremo loco memoravimus, de dialecticae quidem descriptione, quae in hoc sermone exhibetur, multum veremur ut isto modo satis caute et circumspecte iudicatum sit, quae certe ad tantam perfectionem in hoc libro elaborata est, ut potius Heusdio assentiendum videatur Init. Phil. Plat. Vol. I. P. II. p. 76. iudicanti paene totam philosophi rationem in illo declaratam esse. Nimirum adumbrata eius ratio ac disciplina est totius scripti consiliis convenienter. Ex quo sponte consequitur, ut Platoni neutiquam ea artis dialecticae species et imago exhibenda fuerit, quae omnibus numeris perfecta et absoluta esset,

sed potius talis adumbranda, quae responderet praesentis scriptionis rationibus. Quocirca descripsit ille dialecticam ut artem amatoriam, quae divino sapientiae amori tamquam ministret ac suppetias ferat, ideoque omissis aliis non ad rem praesentem pertinentibus ea tantum exposuit, quae vel ad rerum scientiam et cognitionem iungendis ac discernendis ideis vel notionibus comparandam pertinent, vel etiam ostendunt ac patefaciunt, quatenus dialectica etiam ad scientiam et cognitionem inter alios propagandam valeat *). In quo consilio scribendi tanto minus inertia aliqua iuvenilis animadverti potest, quod quae proponitur dialecticae species et imago, ea cum iis, quae in aliis libris de arte gravissima sunt explicata, planissime convenit. Itaque hoc quidem nomine res salva est, evanescitque protenus iuvenilis operae suspicio omnis, ubi quid Platoni in adumbranda imagine dialectices propositum fuerit, probe meminerimus. At enim vero censuerunt critici etiam usum et exercitationem dialecticae in hoc libro minus esse subtilem adeoque tantam habere inscitiam, ut iure inde suspicari liceat, Platonem, quo tempore hunc sermonem scripserit, in dialecticis minus fuisse exercitatum. Ex quo item effici arbitrantur, ut Phaedrus pro opere Platonis iuvenili habendus sit. Quod quidem virorum egregiorum iudicium num qua probari possit an vero improbari debeat, quam brevissime exposuisse iuvabit, ne legentium patientia iusto diutius abusi esse videamur. Et illud quidem facile largimur, in iis libri partibus, quae tres illas orationes amatorias complectuntur, nec crebriores interrogandi et respondendi vices reperiri, nec disserendi subtilitatem eam locum habere, qua omnia ac singula acutius exquirantur, subtilius disceptentur, operosius diiudicentur. Nimirum sermones cum orationibus iuncti atque copulati et breves sunt et pertinent fere ad Lysiam atque declamationis huic oratori tributae explorationem, ut magis altercationis quam quaestionis dialecticae speciem referant. Quod

---

*) v. Comment. nostr. De artis dialecticae in Phaedro Platonis doctrina et usu. Lipsiae, 1853. 4. ubi haec omnia p. 1. — 32. copiosius sumus persecuti.

profecto per ipsam argumenti naturam aliter fieri nullo modo potuit. At enim vero quum in Lysiae oratione a scriptore ipso graviter reprehendatur dialecticae contemtio et neglectio, tum in duabus Socratis orationibus certe per omnia regnat iusta partium descriptio, idonea argumentationis progressio, denique verborum ac sententiarum tanta perspicuitas, quantam difficillimorum philosophiae locorum tractatio et expositio videatur capere potuisse. De posteriore autem operis parte si quaerimus, subtilissime profecto ibi docetur, artem rhetoricam sine philosophiae auxilio neque consistere neque nomen artis aut laudem scientiae tueri posse, quia et rerum inventio et tractationis ratio atque via et vero etiam animorum movendorum atque edocendorum facultas atque persuasio nulla plane cogitari possit, nisi si sapientiae opibus sustentetur et muniatur. Quae certe tanto ingenii acumine explicata sunt, ut ne Aristoteles quidem dubitaverit in hac disciplinae rhetoricae parte Platonis legere vestigia. Quamquam in his quoque sermonibus reperiuntur, quae non tam subtilitate dialectica exquiruntur, quam simpliciter ut iam inventa proponuntur atque diiudicantur. At nimirum sunt haec omnia eius generis, ut non tam in mentis cogitatione quam in rerum usu et experientia posita sint ideoque dialecticam disceptationem aegre capiant. Sed satis de his. Reliquum est, ut de mythorum usu dicendum sit. In quibus iudicandis plurimum falli arbitramur, qui eorum caussas et origines inde repetunt, quod philosophus, quo tempore illis usus sit, iuvenili quodam animi fervore abreptus vividiores et alacriores sensus nondum satis compescere et moderari aut rationis tamquam freno coercere didicerit. Quasi vero mythus philosophus, quem dicere licebit, soli phantasiae ludibrio debeatur ac nihil in se contineat reconditius et abstrusius, quod arctiore quadam cum philosophia necessitudine contineatur. Nempe habet ille profecto originem atque caussam ideam quampiam repraesentatque semper ac depingit rerum statum aliquem et conditionem, qualem propter ideae alicuius evidentiam poni ac statui necesse sit, ita quidem ut in illo statu describendo utatur vel religiosis popularium opinionibus vel placitis ac decretis physico-

rum vel poetarum fictionibus vel etiam imaginibus propriis et consilio scribentis accommodate inventis, iisque coniunctis omnibus novum quiddam effingat assumta etiam augustiore quadam religiosae sanctitatis specie. Iam vero talis status rerum quoniam plane similis est atque respondet iis, quae in facto sunt posita atque sensibus subiecta, profecto non magis dialectice exquiri aut disserendi subtilitate fingi et inveniri potest, quam res adspectabiles et vitae communis experientiae obnoxiae. Ex quo sponte intelligitur, cur Plato quo loco divinam animorum vitam olim cum diis immortalibus actam nativamque eorum indolem ac naturam describit, fabulosa narratione usus sit, quam profecto non propter inscitiam dialecticam adhibuit, sed potius propterea, quod statum eorum aliquem deformavit, unde fuisse quondam meliorem perfectioremque ipsorum utpote nondum cum hoc mortali corpore colligatorum fortunam et conditionem intelligeretur. Itaque tantum abest, ut inde iuvenilis philosophi imperitia appareat, ut hinc quoque cognoscatur, fuisse Platonem quo tempore ista scripserit iam interioribus philosophiae sacris initiatum, ut etiam celsiorem sapientiam ab ideis repetitam grandibus rerum imaginibus declarare sustinuerit. Atque haec quidem omnia etsi breviter tantum exposita sunt, tamen satis, opinor, docebunt, ne elocutionem quidem atque dialecticam in Phaedro usurpatam id efficere, ut liber a Platone adolescente litteris consignatus atque publicatus esse putari debeat.

Sed satis haec de argumento et consilio, de arte et compositione, denique de temporibus Phaedri. Quae quidem omnia videbantur ideo copiosius et uberius exponenda esse, quoniam harum rerum notitiam non modo ad huius libri intelligentiam, verum etiam universorum Platonis operum cognitionem accuratiorem plurimum valere nobis persuasimus. Pergimus ad indicanda litterarum subsidia, quibus in hac editione adornanda uti licuit.

CODICES MANUSCRIPTI.

1) Clarkianus vel Bodleianus, scriptus a. 896. p. Chr. n. omnium facile princeps, excussus a Th. Gaisfordio, qui lectiones eius publicavit in Lectt. Platonicis. Oxford. 1820. 8.
2) Coislinianus: Γ.
3) Vaticanus: Δ.
4—7) Veneti: Λ. Ξ. Π. Σ.
8—19) Parisini: B. C. D. E. F. G. H. N. O. P. T.
20) Vaticanus: r. } qui habent locos dia-
21) Palat. Vaticanus: δ. } logi excerptos.

De his codicibus, ab Im. Bekkero excussis, v. Bekker. Indic. Codd. a se collatorum p. VII. sqq. XI. XIII. et Ind. Codd. contin. p. VII. et IX. In iis notandis nos eadem sigla, quibus Bekkerus usus est, adhibuimus.

22—28) Florentini, a nobis litteris: a. b. c. g. h. i. ϑ. insigniti; de quibus diximus in editione Opp. Plat. Lipsiensi Vol. XII. p. VI. Contulit eos Franc. del Furia.

29—34) Vindobonenses, quos signavimus numeris: 1. 3. 4. 6. 7. α. ι; de quibus item l. c. p. V. exposuimus. Ex his qui numero 6. inscriptus est, Bekkero vocatur Φ. Ceterum eos contulit Bastius.

35. et 36) Monacenses n. 11. et 407. quos inspexit Astius.

Praeterea Haenischius in adornanda Lysiae declamatiuncula, quam edidit separatim, usus est codice quodam Gothano et libro Raudnitiensi.

Ex his codicibus pro consilii nostri ratione potiorem tantum scripturae varietatem enotavimus, quamquam ubique id curavimus, ut quibus testimoniis niteretur nostra verborum recensio, quam certissime constaret legentibus. Eandem ob caussam etiam codicis Clarkiani, qui etiam Bodleiani nomine insignitur, lectiones integras, ne vitiosis quidem scripturis exceptis, apposuimus. Quamquam fatemur nos minime

accedere eorum criticorum sententiae, qui huic uni libro tantum non omnia tribuunt, ut, ceteris codicibus omnibus posthabitis, adeo lectiones illius per se minime probabiles suscipere non dubitaverint. Enimvero praestantissimus sane ille liber est et in orthographicis imprimis valde emendatus. Nihilominus autem sine dubio manus criticorum correctrices est expertus, ut non raro offerat lectiones, quae si sobrio iudicio cum aliorum codicum, praecipue meliorum, scriptura compararentur, certe minus videri debeant esse commendabiles. Quamobrem in uno Phaedro circiter centum et viginti loci minus recte scripti legerentur, si illius auctoritatem ubique sequuti essemus. Ceterum in locis dubiis et controversis ne deteriorum quidem librorum scripturam silentio transmittendam iudicavimus.

Librorum editorum elenchus.

De editionibus universorum Platonis operum, quae usque ad annum 1846. prodierunt, dictum est in Prolegomenis ad Opp. Plat. Vol. I. P. I. p. XLIX. sqq. Illis nunc addas recentiores editiones sic inscriptas: Platonis Dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi, ex recognitione Car. Friderici Hermanni. Lipsiae, sumtibus B. G. Teubneri, 8. min. Vol. I.—VI. 1851.—1858. Singulis voluminibus brevis sed ea perdocta annotatio critica praemissa est, qua imprimis lectiones codicis Clarkiani commendantur, quas editor, ubicunque fieri posset, in ordinem verborum recepit. — Platonis Opera ex recensione R. B. Hirschigii. Graece et Latine. Volum. I. cum Indicibus. Parisiis, ap. Ambr. Firm. Didot. 4. 1856. Praemissus est index emendationum ab editore acutissimo passim factarum: quas in Phaedri editione nostra omnes retulimus; unde etiam de aliis iudicium fieri poterit. Secundum huius editionis volumen, quod prius in lucem prodiit, curavit Car. E. Chr. Schneiderus. Paris. ibid. 1852. sq. quod quidem continet libros de Republica, Timaeum, Leges, Epinomidem et Epistolas cum spuriis dialogis. Editio diligenter ad codicum fidem exacta.

Editiones Phaedri singulares, quibus usi sumus, hae sunt:

Platonis dialogi quatuor (Lysias, Charmides, Hippias maior, Phaedrus). Emendavit et ann. instruxit L. Fr. Heindorf. ed. sec. ad apparatum Im. Bekkeri lectt. emend. Phil. Buttmannus. Berol. 1802. et iterum 1827. 8.

Platonis Phaedrus. Recensuit, Hermiae Scholiis ex cod. Monac. XI. suisque commentariis illustravit Frid. Astius. Lipsiae, 1810. 8.

Platonis Opera. Ed. Frid. Astius. T. X. qui continet uberrimum in Phaedrum commentarium.

Platons Phaedrus und Gastmahl; übersetzt, erläutert und verbessert von Fr. Ast. Ien. 1817. 8.

Platons Phaedrus, griech. u. deutsch, mit krit. u. erklär. Anmerkungen. Leipz. 1846. 8.

Platonis Phaedrus. Recensuit Carol. Badham. Lond. 1851. 8. min. Editio habet breves annotationes criticas easque partim perquam acutas. v. Commentar.

Lysiae Amatorius. Lectionis varietate et commentario instruxit — Ed. Haenisch. — Praemissa est commentatio de auctore orationis. Lipsiae, 1827. 8. Editor orationem Lysianam non Platoni, sed Lysiae deberi ostendere conatus est.

Praeterea ad Phaedrum illustrandum faciunt quae disputaverunt C. Fr. Hermann in Iahnii et Klotzii Annal. nov. Philol. et Paedag. Vol. VII. P. IV. a. 1833. p. 395. sqq. Chr. Eberh. Finkh in Zimmermanni diario: ***Zeitschrift f. Alterthumswissenschaft*** a. 1835. Fol. 96. et 97. Vögelin: in edit. min. Opp. Plat. Turic. Vol. XVIII. a. 1841. Fridr. Schleiermacherus Opp. Plat. Interpret. Germ. Vol. I. Frid. Astius et Ios. Socher de Vita et Scriptt. Platon. C. Frid. Hermann Geschichte und System der Plat. Philosophie p. 510. sqq. Hieron. Müller. et Car. Steinhart Interpret. Germ. Opp. Plat. Vol. IV. p. 3. sqq. Lips. 1854. 8. Aug. Bernh. Krische Ueber Platons Phaedrus. Götting. 1848. 8. Franc. Susemihl Die genet. Entwickelung der Plat. Philosophie Vol. I. Lips. 1855. p. 211. sqq. Alia scripta, quibus usi

sumus, suo loco vel in Prolegomenis vel in Commentariis Platonis orationi subiunctis commemoravimus.

Ceterum vix opus esse putamus legentes monere, in nova hac Platonici operis editione, quam, sicuti fas fuit, non tironibus, sed hominibus liberalioris doctrinae amantibus atque adolescentibus in litteris provectioribus dicatam esse voluimus, plurima esse refícta, deleta, addita, denique emendata. Quo factum est, ut liber, si non plane novus, at certe longe alius extiterit quam fuit antehac. Nimirum quod vulgo in proverbio dici solet, diem die doceri, id vel maxime etiam in harum litterarum studiis ita accidere solet. Quod autem ille in medium prodit quam emendatissimus, id debetur maxime providae curae eorum, qui quae scripseramus, priusquam typothetis traderentur, diligenter perlustrare dignati sunt atque opera sua sedulo caverunt, ne quid vitii gravioris in plagulis typis impressis relinqueretur. His igitur viris praestantissimis pro opera sua Platoni praestita mecum gratias agent quam maximas, qui quanti talis cura atque labor faciendus sit, bene secum perpenderint.

Menda typothetica.

In Prolegg. p. I. vers. 1. leg. Myrrhinusius. — Ibid. p. XLIX. v. 1. leg. produntur pro probantur. — Ibid. p. LIX. ann. vers. 1. corr. Multiplices. — Ibid. p. LXVI. vers. 16. ab inf. leg. quo pro quod. — Ibid. p. LXX. v. 19. ab inf. scr. *Πλάτωνα* pro *Πλάτωνι* et paullo post ἦ pro ἡ. — Ibid. p. LXXI. vers 18. pro et Luna leg. et Diana. — Ibid. p. LXXV. v. 6. ab inf. pro latu leg. tutu. Alia leviora sunt, quam ut indicanda videantur. Neque adbuc in Graeca Platonis oratione et in commentariis ei subiunctis animadvertimus, quod emendatione indigeat, nisi forte etiam talia notanda sunt, quale est p. 85. ann. col. 2. vers. 15. ab inf. ubi gnaviter pro graviter legendum esse sponte intelligitur.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Φ Α Ι Δ Ρ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΦΑΙΔΡΟΣ.

Cap. I. Ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; 227
ΦΑΙ. Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τοῦ Κεφάλου· πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείχους· συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον καθήμενος ἐξ ἑωθινοῦ· τῷ δὲ σῷ καὶ ἐμῷ ἑταίρῳ πειθόμενος Ἀκουμενῷ κατὰ τὰς ὁδοὺς ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους· φησὶ γὰρ ἀκοπωτέρους εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις. B

P. 227. A. *εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις*] Sic cum Bodl. codd. plerique omnes. Vulgo *τῶν ἐν τ. δρ. εἶναι.*

P. 227. *ποῖ δὴ καὶ πόθεν;*] Imitatus hoc libri principium est Lucian. Encom. Dem. §. 1. T. II. p. 581., ut recte vidit Heindorfius. Laudat illud Dionys. Hal. VI. p. 762. et 969. Ob oculos habuit etiam Aeneas Gazaeus, qui Theophrastum suum Platonis imitatione ductus sic incipit: *Ποῖ δὴ καὶ πόθεν, Ἀξίθεε;* Atticam compellandi formulam, quam praeter Heindorfium ad Lysid. p. 203. B. illustrarunt etiam Astius ad h. l. et Iacobs. ad Antholog. Gr. T. III. P. III. p. 64., expressit Horatius Sermon. II. 4, 1. Unde et quo Catius? Plenius idem Serm. 1, 9, 62. Unde venis et quo tendis? Contractius contra Carmin. III. 27, 37. Unde quo veni? quod foret Graece: *πόθεν ποῖ ἐλήλυθα; — ἐκεῖ διέτριψα*, sc. apud Lysiam.

πειθόμενος Ἀκουμενῷ] Mollis ac delicatulus homo: unde medico modicas corporis exercitationes suadenti adeo religiose obtemperat. conf. etiam locum perquam memorabilem De Republ. III. p. 406. B C, ubi primus Herodicus narratur gymnasticam ad medicum usum traduxisse, id quod Plato vehementer exagitat, et Symp. p. 176. D. Acumenum medicum, Eryximachi medici patrem, philosophus memorat etiam infra p. 268. A. B. et Sympos. p. 176. B. Alia de eo vide sis apud Xenophontem Mem. III. 13, 2., ubi temperantiam dicitur appellavisse optimum convivii condimentum, et apud Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 193 sq.

ἀκοπωτέρους εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις] „*Δρόμοι* fuerunt loca tecta non modo ad cursum, sed etiam ad ambulationem destinata.“ Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 89. His igitur *αἱ ὁδοὶ* opponuntur, hoc est, viae apertae atque publicae, in quibus Acumeno deambulatio visa est salubrior esse et ad amovendam lassitudinem efficacior

ΣΩ. *Καλῶς γάρ, ὦ ἑταῖρε, λέγει. ἀτὰρ Λυσίας ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν ἄστει.*

ΦΑΙ. *Ναί, παρ' Ἐπικράτει, ἐν τῇδε τῇ πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου οἰκίᾳ τῇ Μορυχίᾳ.*

B. *ἦν ἡ διατριβή*] V. *ἡ* aberat, invitis codd. Quidam libri *δή*, alii numero octo *δὴ ἦν* omittunt, quod tamen Bodl. *II.* Vat. alii tuentur.

Τί δαί; οὐκ ἂν οἴει —] Sic boni aliquot codd. *ΔΣ*, tres Vindd., cum corr. Bodl. Vulgo *Τί δέ;* probante C. Fr. Hermanno.

(*stärkender und erquickender*), propterea, nisi fallor, quod ibi et liberior atque purior aer hauriretur, et motus corporis plus haberent varietatis. Voc. *ἀκοπωτέρους* enim ex usu medicorum positum. Nam *ἄκοπα* a medicis dicuntur medicamenta vel remedia, quibus adversus lassitudinem utuntur, hoc est, lassitudinem levantia vel amoventia, ad tollendam lassitudinem efficacia ac salubria, denique vires reficientia et recreantia; v. Foësii Oeconom. Hippocrat. s. v. Celsus De medic. IV. 24. Plin. Hist. Nat. XXIX. 3. XXXI. 7. Qua ratione etiam Latini loquuntur, acopa Graecum vocabulum crebro usurpantes. Contulisse cum his iuvabit Aristotel. Probl. I. 37. *τῶν περιπάτων οἱ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοπώτεροί εἰσιν οἱ ἀνώμαλοι τῶν εὐθειῶν.* Probl. V. 12. et quae copiose disputat Mercurialis De Arte Gymn. IV. 10 p. 217 sqq. ed. Venet. Ceterum iungenda verba in hunc modum sunt: *φησὶ γὰρ αὐτούς*, h. e. *τοὺς κατὰ τὰς ὁδοὺς περιπάτους, ἀκοπωτέρους εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις*, sc. *περιπάτων*.

B. *ἀτὰρ Λυσίας ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν ἄστει*] *Ἀτὰρ* ita positum tetigit Heindorf. ad Theaet. p. 142. E. — *ὡς ἔοικεν*, ut ex iis, quae dixisti, coniicere licet, quod dictum est paullo lenius pro ut apparet, ut Euthyd. p. 271. B. — *ἐν ἄστει*, Athenis. De Rep. I. 327. A. addito articulo: *ἀπῇμεν πρὸς τὸ ἄστυ*: sed ibidem E. *δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὡρμῆσθαι.* Item infra p. 231. C. *οὔτως ἐκ τοῦ ἄστεος οὔτ' εἰς ὑπερορίαν ἀποδημεῖς, οὔτ' ἔξω τείχους.* Sed v. Flügellum Obss. in Plutarchi Phocionem p. 16. Videtur Lysias domicilium suum habuisse in Piraeeo, quod Heindorf. recte collegit ex eo, quod Cephalus, pater eius, Reip. I. p. 328. C. ibi narratur habitavisse. Non vacat autem irrisione quadam, quod rhetor devertisse dicitur apud Epicratem, qui fuit demagogus famae admodum ambiguae. Verissime Groen van Prinsterer Prosopograph. Platon. p. 114: „A verisimilitudine non abhorret hunc esse Epicratem, qui in Aristophanis Ecclesiazusis memoratur, ubi quum quaesivisset Praxagora: *ἔχετε δ' οὖν πώγωνας;* mulier versu 71. respondet: *Ἐπικράτους οὐκ ὀλίγῳ καλλίονα.* Nam ibi Scholiastes, *οὗτος*, scribit, *εἰς δασύτητα κωμῳδεῖται. ἦν δὲ ῥήτωρ καὶ δημαγωγός. οὗτος μέγαν πώγωνα ἔχων ἐπεκαλεῖτο Σακεσφόρος. καὶ Πλάτων ὁ κωμικός φησιν· „Ἄναξ ὑπήνης, Ἐπίκρατες σακεσφόρε.* Aedes Morychiae domini Morychi intemperantia famosae fuerunt; v. Ruhnk. ad Tim. p. 153. Quamobrem haud scio an in Lysiae morea lateat aculeus: certe ad talem loci notationem accommodate quaerit Socrates: *τίς οὖν δὴ ἦν ἡ διατριβή; ἢ δῆλον, ὅτι τῶν λόγων*

ΣΩ. Τίς οὖν δὴ ἦν ἡ διατριβή; ἢ δῆλον, ὅτι τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἱστία;

ΦΑΙ. Πεύσει, εἴ σοι σχολὴ προϊόντι ἀκούειν.

ΣΩ. Τί δαί; οὐκ ἂν οἴει με κατὰ Πίνδαρον καὶ

At vero utrumque vi et potestate sua nonnihil differt. Plenior enim forma atque sonantior usurpatur, quando cum affectu quodam animi, admirationis, doloris, indignationis, gaudii, interrogatur; id quod plane in hunc locum convenit. v. Reiz. et Hermann. ad Viger. n. 340. Buttmann. Ind. ad Il. Dall. in voc. *Δαί*, et nostra ad Euthyphron. p. 4. A.

ὑμᾶς Λυσίας εἱστία;" Videtur quippe res commemorari inprimis etiam ideo, quia Lysiae oratio, quam mox recitat Phaedrus, ea est, quae generosiore spiritu plane caret atque tota versatur in vulgaris et humilioris amoris rationibus rimandis atque examinandis. Nimirum talis oratio sane digna fuit, quae ab Epicrate eiusque familiaribus in domo Morychia audiretur. conf. p. 243. C. extr.

ἐν τῇδε —] Loquitur *δεικτικῶς*. Finguntur enim nondum urbe egressi, ut recte vidit Heindorfius. *Ολύμπιον* s. *Ὀλυμπίειον* fuit Iovis Olympii templum, de quo laudant Meurs. Athen. Att. II. 10. Poppon. Prolegg. ad Thucyd. P. I. Vol. II. pag. 464. De sermonum epulis v. ad Reip. I. p. 354. A. IX. p. 571. E. et quos ibi laudavimus. — *τῶν λόγων*, videlicet, quibus solet vel consuevit. Similiter articulum explicandum censemus in superioribus A: *ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους*, h. e. ambulationes, quibus utor. — *ἑστιᾶν τῶν λόγων τινά* dictum ut *εὐωχεῖν τινα καινῶν λόγων* Theophr. Char. c. 8. Ceterum conf. Gorg. p. 518. E. *οἳ τούτους εἱστιάκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν.*

οὐκ ἂν οἴει με κατὰ Πίνδαρον —] Pindari verba sunt Isthm. I. in.: *μᾶτερ ἐμά, τὸ τεόν, χρύσασπι Θήβα, πρᾶγμα καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον θήσομαι.* Hinc originem duxit quod vulgo in editt. circumfertur a Stephano introductum, *τὸ τεήν τε καὶ Λυσίου*. Quod ferri nullo modo potest. Nam poetae verba a Platone haec tantum respiciuntur: *ἀσχολίας ὑπέρτερον πρᾶγμα*: reliqua ipsius philosophi sunt, quem non est probabile ceteris in vulgarem linguam translatis unum istud *τεὴν* fuisse servaturum. Alia ratio est De Rep. II. p. 365. C, ubi *τὰν ἀλάθειαν* legimus ex imitatione Simonidis. Nollem vero Astius scripsisset *ποιήσασθαι τὴν σήν τε κ. Λ.*, quum *σὴν*, omisso *τὸ* articulo, dictum sit infinite *eine Rede von dir und Lysias*, ad sententiam accommodatius, *τὸ* autem infinitivo adiunctum eleganter significet istam auditionem rem esse maximi momenti. Quod si quis ambigat, quo iure ita statuamus, adeat is Rostium Gr. Gr. §. 125. 3. de hoc usu articuli infinitivis adiuncti praeclare disputantem. Dein *ποιήσασθαι*, pro quo Bekkerus aliique *ποιήσεσθαι* dederunt, unice verum putamus. Nam aoristus quoniam indicat actionem in se spectatam atque absolutam, seiuncta perpetuitatis notione, post verba putandi, sperandi, existimandi ita ponitur, ut significet aliquid continuo certoque factum iri, sive adiuncta conditio sit sive omissa. Eandem habes rationem Gorg. p. 448. A. Xenoph. Mem. II. 1, 4. 15. III. 9, 813. IV. 2, 23. et centenis aliis locis.

ἀσχολίας ὑπέρτερον πρᾶγμα ποιήσασθαι τὸ σήν τε καὶ Λυσίου διατριβὴν ἀκοῦσαι;

C ΦΑΙ. Πρόαγε δή.

ΣΩ. Λέγοις ἄν.

ΦΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, προςήκουσά γέ σοι ἡ ἀκοή. ὁ γάρ τοι λόγος ἦν, περὶ ὃν διετρίβομεν, οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον ἐρωτικός. γέγραφε γὰρ δὴ ὁ Λυσίας πειρώμενόν τινα τῶν καλῶν, οὐχ ὑπ' ἐραστοῦ δέ, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ κεκόμψευται· λέγει γάρ, ὡς χαριστέον μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι.

πρᾶγμα ποιήσασθαι] Codd. fere omnes ποιήσεσθαι, quod recepit Bekkerus. Aoristum cum Par. E tueri videtur Bodleianus s. Clarkianus, quippe ex quo Gaisfordius nihil discrepantiae enotaverit, ut adeo cum Stephan. consentire existimandus sit. Dein Steph. τὸ τεήν τε, quod est in codd. paucissimis. Vind. 7. τὴν σήν. Ceteri cum Bodl. τὸ σήν τε κ. Vid. annot. Ceterum δαί pro δέ

Itaque loci sententiam ita licebit interpretari: Putasne me protenus ac sine ulla dubitatione secundum Pindarum quavis occupatione superius habiturum tuum atque Lysiae sermonem audire? Futuri temporis longe alia vis et significatio est, quam ab hoc loco alienam arbitramur. Ceterum locum Platonis imitatus est Plutarch. De genio Socrat. p. 575. D. T. II. ed. Franc.

C. Πρόαγε δή] Ita dicit respiciens ad superius illud, εἴ σοι σχολὴ προϊόντι ἀκούειν. P. 228. B. καὶ προάγειν ἐκέλευε.

προςήκουσά γέ σοι ἡ ἀκοή] qui soleas artem profiteri amatoriam. Symp. p. 177. D. ὃς οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά. Ibid. p. 212. B. καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικὰ καὶ διαφερόντως ἀσκῶ. Lysid. p. 204. B. Charmid. p. 154. B. C. Xenoph. Sympos. III. 3. VIII. 13. Mem. II. 6, 28. Maxim. Tyr. XXIV. 4. Themist. Orat. XXIII. in. Enimvero Socrates amorem a rebus turpibus et abiectis convertit ad pulcra, honesta, decora: qua de re quum praeclara sit Heusdii disputatio Init. Philosoph. Platon. P. I. p. 96 sqq., tum nos quoque in Prolegomenis exposuimus.

πειρώμενόν τινα τῶν κ.—] Notum est πειρᾶσθαι, ut Lat. tentari, interdum esse pellici ad amorem, de qua verbi significatione praeter Ruhnken. ad Tim. p. 210. dixerunt Kuster. ad Aristoph. Equitt. v. 514. Hemsterhus. ad Plut. v. 150. et ad Lucian. Dialogg. Deor. VI. §. 1. Eodem pertinet χαρίζεσθαι, de quo item vid. Ruhnk. l. c. p. 274. Proxima hanc vim habent: sed hoc ipsum etiam lepide et argute finxit. Nam ita κομψεύεσθαι explicari oportere patebit e praeclara Ruhnkeni annotatione ad Tim. p. 154 sqq. In quanam re autem argutus hic lepos cernatur, dilucidius declaratur verbis: λέγει γάρ, ὡς χαριστέον μᾶλλον μὴ ἐρῶντι ἢ ἐρῶντι.

Ὦ γενναῖος —] Vulgatum ὦ γενναῖος qui tuentur, Socratem arbitrantur ipsum Phaedrum compellare, qui scriptionis Ly-

ΣΩ. Ὦ γενναῖος, εἴθε γράψειεν, ὡς χρὴ πένητι μᾶλλον ἢ πλουσίῳ, καὶ πρεσβυτέρῳ ἢ νεωτέρῳ, καὶ ὅσα ἄλλα ἐμοί τε πρόςεστι καὶ τοῖς πολλοῖς ἡμῶν· D
ἦ γὰρ ἂν ἀστεῖοι καὶ δημωφελεῖς εἶεν οἱ λόγοι. ἔγωγ' οὖν οὕτως ἐπιτεθύμηκα ἀκοῦσαι, ὥςτ', ἐὰν βαδίζων ποιῇ τὸν περίπατον Μέγαράδε καὶ κατὰ Ἡρόδικον προςβὰς τῷ τείχει πάλιν ἀπίῃς, οὐ μή σου ἀπολειφθῶ.

ΦΑΙ. Πῶς λέγεις, ὦ βέλτιστε Σώκρατες; οἴει με, ἃ Λυσίας ἐν πολλῷ χρόνῳ κατὰ σχολὴν συνέθηκε, 228

hic quoque Bodl. corr. aliique praebuerunt.

C. Ὦ γενναῖος] Ita Vind. 1. 4. 7. pro ὦ γ. Illud confirmant etiam Flor. ϑ et Γ, qui ὧν γ. habent. EF γενναῖε. v. annot.

D. Μέγαράδε] V. Μεγάραδε, quod Bekk. ex codd. emendavit. Enimvero scribimus etiam οἴκόνδε, πόλεμόνδε, κ. τ. λ. In Bodl. pr. m. μέγγαρα δὲ.

sinnae argutias mirifice praedicavisset. Quae ratio nobis quidem minus probatur. Nam primum ipsa perspicuitas ita ὦ γενναῖε postulat. Deinde nec ullius loci meminimus, in quo compellatio alterius, sic in principio enuntiati collocata, casu nominativo sine οὗτος facta sit. Accedit, quod nec ipsi rei convenit, quod Socrates Phaedrum alloquitur, quum de Lysia cum acerba irrisione sit dicturus. Recte Ficinus: O generosum virum! ut intelligatur Lysias. Itaque de Bastii sententia Specim. de Symp. Plat. p. 85 sq. prodita ex aliquot codd. scripsimus ὦ γενναῖος. Quid ὦ et ὦ inter se differant, disces a Valckenario ad Theocrit. Adon. p. 403 sq. Bastio et Boissonadio ad Aristaenet. p. 269. Eandem permutationem ad Protagor. p. 309. D. notavimus.

καὶ ὅσα ἄλλα —] et quae aliae eiusmodi attributiones, quales sunt pauperis et divitis, in me conveniunt atque in plurimos nostrum. Non spernam tamen quod codices nonnulli habent ὑμῶν.

D. ἦ γὰρ ἂν ἀστεῖοι —] Animadvertas irrisionis acerbitatem. Ita, inquit, Lysiae scriptiones certe fuerint urbanae ac populo utiles. Elegans est ambiguitas in vocabulo ἀστεῖοι, quod et de elegantia atque urbanitate et de communi utilitate capiendum.

ποιῇ τὸν περίπατον Μέγαράδε] h. e. vel Megara usque. Cave tamen post περίπατον inserendum putes καί. Nam Μέγαράδε maiore vocis contentione pronuntiandum est, quam ob caussam etiam in fine incisi locatum videtur. Neque hinc colligi cum Krischio licet, colloquentes amicos revera viam Megara ducentem ingressos esse. Certe illi mox ad Ilissum se convertunt muris longis, qui vocantur, atque viis ad Piraeeum et Phalerum perducentibus ab illis seiunctum atque separatum. Ceterum Megara Athenis distabant millia passuum paullo amplius viginti; v. Gellius VI. 10. Unde Eryxia p. 392. A. κέκμηκα χθὲς βαδίσας

δεινότατος ὢν τῶν νῦν γράφειν, ταῦτα ἰδιώτην ὄντα ἀπομνημονεύσειν ἀξίως ἐκείνου; πολλοῦ γε δέω. καίτοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἢ μοι πολὺ χρυσίον γενέσθαι. ×

Cap. II. ΣΩ. *Ὦ Φαῖδρε, εἰ ἐγὼ Φαῖδρον*

P. 228. A. *ἀλλὰ πολλάκις ἐπαναλ.*] V. *ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐπ.*, quod sicuti per se displicet, ita nec multorum aut bonorum librorum gaudet defensione. Dein *ἐκέλευεν* cum Clark. codd. *Μεγαρόθεν.* — Tum *κατὰ Ἡρόδικον* est: Herodici exemplo et auctoritate. Sic infra p. 252. D. Plato formulam: *καθ' ἕκαστον θεόν*, ipse interpretatur: *ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος.* Intelligitur vero Herodicus Selymbrianus, qui diligenter distinguendus est ab Herodico medico, Gorgiae fratre. De eo v. ad Remp. iii. p. 406. A. Ceterum his verbis ipsum Phaedrum tangi, medicorum de ambulatione praeceptis mirum quantum tribuentem, vix eget admonitione.

P. 228. *ἰδιώτην ὄντα* —] artis oratoriae imperitum. v. ad Sympos. p. 178. B. Protagor. p. 322. E. Praeterea adverte animum ad verba *δεινότατος τῶν νῦν γράφειν.* Per totum enim librum Lysias non ut orator, sed tanquam orationum scriptor carpitur.

καίτοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον — γενέσθαι] Structuram tetigit Schaefer. Melet. p. 127. n. 77.

εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ] *Ἀγνοεῖν τινα* est alicuius indolem ac mores non novisse. Eodem modo Latini dicunt ignorare aliquem, cui contrarium est aliquem intelligere. v. Lambin. ad Horat. Sat. I. 3, 22. intpp. ad Terent. Eunuch. V. 8, 59. *Ἐπιλανθάνεσθαι ἑαυτῶν* autem dicuntur qui semet ipsos ignorant nec sciunt, qui revera sint. Apol. Socr. p. 17. A. *ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμοῦ ἐπελαθόμην.* Menex. p. 235. C, *μόγις ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ.*

ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι—] Dupliciter diversis temporibus in his Astius offendit. Olim enim censuit ante *εὖ οἶδα* excidisse *ἀλλά*, quo sane nihil opus est: in recentissima autem libri editione arbitratur *ἀλλὰ* particulam, quae verbis *εὖ οἶδα* praemitti debuerit, ab *γὰρ* esse veluti attractam. Ea vero permira attractio foret. Nam istud *ἀλλὰ* quum manifesto ad praecedentia referatur, profecto nullo modo potest simul ad *εὖ οἶδα* pertinere. Imo *ἀλλὰ γὰρ* ut Lat. at enim, sed enim, per breviloquentiam ita usurpatur, ut quae est adversativa sententia, eadem simul pro caussali valeat. Quocirca *ἀλλὰ γὰρ* consociatur, quia binae notiones, alias distingui solitae, in unum coarctantur. Graeci enim quum eas enuntiationes, quibus caussa redditur, iis praemittere soleant, quarum caussa reddenda est, de quo loquendi genere v. Matthiae ad Eurip. Phoeniss. v. 371. et nos ad Plat. Phaedon. p. 117. A., etiam ita loquuti sunt, ut caussalem sententiam cum adversativa in unum confunderent, ideoque *γάρ*, quod proprie aliter fuit collocandum, continuo ad *ἀλλὰ* referrent, quippe caussae significationem sta-

ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι. ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά
ἐστι τούτων· εὖ οἶδα, ὅτι Λυσίου λόγον ἀκούων ἐκεῖ-
νος οὐ μόνον ἅπαξ ἤκουσεν, ἀλλὰ πολλάκις ἐπανα-
λαμβάνων ἐκέλευέν οἱ λέγειν· ὁ δὲ ἐπείθετο προθύ- B
μως. τῷ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἦν ἱκανά, ἀλλὰ τελευτῶν πα-

longe plurimi pro vulg. ἐκέλευσεν. Imperfectum liquet rei ipsi esse accommodatius; sed mutatum temere a criticis est, qui ob antegressum ἤκουσεν hic quoque aoristum requisivissent.

tim ab initio membrorum facientes. Quocirca h. l. quum proprie distinctius fuerit dicendum: ἀλλ' οὐδέτερά ἐστι τούτων· εὖ γάρ οἶδα, caussae commemoratione occupata continuo omnia mente et cogitatione tanquam uno verborum circuitu comprehenduntur, ut, etiamsi membra interpunctione seiuncta sint, tamen, vim verborum si spectamus, singula vix divellenda videantur. Itaque facile intelligitur contrarium fere eius, quod **Astius** statuit, verum esse. Nam quod ille ἀλλὰ censet ab γὰρ tanquam attractum esse, quum proprie ἀλλ' εὖ οἶδα dicendum fuerit, translatum potius γὰρ est in periodi initium eam ob caussam, quam modo significavimus, miramurque magnopere illius rationem nuper viro cuidam docto unice probari potuisse. Haec igitur vera videtur loci expediendi ratio. Quae ne cui videatur insolentior, comparavisse iuvabit quae de aliorum locorum similium explicatione commentati sunt **Hoogeveen.** ad Viger. de Idiotism. p. 472 sqq. **Hermann.** ad eund. p. 810 sq. ed. 3. **Schäfer.** Melett. p. 67 sqq. **Elmsl.** ad Soph. Oed. Col. v. 797. Eur. Med. v. 1035. Heraclid. v. 481. **Matthiae** ad Phoeniss. v. 371. **Hand** ad Tursell. I. p. 444. **Beier.** ad Cic. Offic. I. 40, 144. Itaque locum apparet esse sincerissimum, neque quidquam habere, quod ab usu Graecorum ullo modo recedat. Germanice totum locum ita fere reddideris: *Allein es ist ja keins von beiden der Fall; recht wohl weiss ich, dass jener nicht bloss ein Mal des Lysias Rede anhörte* etc. Nimirum verba: εὖ οἶδα κτλ., quoniam superiora vel explicant vel confirmant, usitate iam sine coniunctione subiiciuntur. Eodem modo **Sophocl.** Oed. Col. v. 624. ἀλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἡδὺ τἀκίνητ' ἔπη· ἔα μ' ἐν οἷσιν ἠρξάμην, i. e. **sine igitur me in iis, quae dicere coepi, subsistere.** Eurip. Phoen. v. 1347. ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο — στείχοντα· παύσω τοὺς παρεστῶτας γόους. Ceterum οὐδέτερα usu pervulgato numero plurali dictum, licet de duabus tantum rebus agatur, ut οὐδέτερον requiri videatur. Exempla rei sunt Hipp. Mai. p. 294. A. Gorg. p. 524. B. p. 429. B. Phileb. p. 43. C. Euthyphr. p. 9. D. **Demosth.** de Coron. p. 285. ed. Reisk. al.

πολλάκις ἐπαναλ. ἐκέλευέν οἱ λέγειν] h. e. **iterum iterumque iussit.** Comparant Theaet. p. 169. D. οὐδὲν ἂν πάλιν ἔδει ἐπαναλαβόντας βεβαιοῦσθαι. Imperfectum ἐκέλευεν de re diutius duranti eaque saepius repetita aoristo esse multo praestabilius nemo dubitabit. Praetulerunt etiam **Bekkerus**, **Buttmannus** et nuperrime **Astius.**

ϱαλαβὼν τὸ βιβλίον ἃ μάλιστα ἐπεθύμει ἐπεσκόπει. καὶ τοῦτο δρῶν ἐξ ἑωθινοῦ καθήμενος ἀπειπὼν εἰς περίπατον ᾔει, ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, νὴ τὸν κύνα, ἐξεπιστάμενος τὸν λόγον, εἰ μὴ πάνυ τις ἦν μακρός. ἐπορεύετο δ' ἐκτὸς τείχους, ἵνα μελετῴη. ἀπαντήσας δὲ τῷ νοσοῦντι περὶ λόγων ἀκοήν, ἰδὼν μέν, ἰδὼν

B. *καθήμενος ἀπ.*] Hirschig. *καθήμενος* uncis seclusit. *ἰδὼν μέν, ἰδὼν ἥσθη*] Sic codd. fere ad unum omnes, exceptis paucis, in quibus scriptum est *ἰδὼν μὲν ἰὼν ἥσθ*. Stephanus edidit *ἰδὼν μὲν ἰόντα*, quod nunc nolim amplecti. Winckelmann. coni. *ἰδὼν μὲν εἷς ὤν*. sed v. annot. Dein vulgo ἕξοι, adversantibus

B. *δρῶν — καθήμενος ἀπειπών —*] Ne quem hic participiorum concursus male habeat, Graecos ita cumulare solere participia, sicubi diversa ratione explicanda sunt, dudum demonstravimus ad Euthyphr. p. 4. C. Apol. Socr. p. 27. A. Gorg. p. 464. C. ad Phileb. p. 53. Et hic quoque participiorum varia ratio est. Nam *τοῦτο δρῶν ἐξ ἑωθινοῦ καθήμενος* est: hoc faciens its, ut inde a multo mane sederet. Cui subiungitur *ἀπειπών*, ubi defatigatus erat. Ex quo apparet, cur interpunctionis distractionem ab eiusmodi locis alienam esse arbitremur. Eadem ratio tenenda est infra p. 245. A. p. 251. C. et p. 253. A. Dein in verbis *ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι* vocula *μέν*, non subiuncto *δέ*, posita est usitate, sicuti in formulis *οἶμαι μέν*, *δοκεῖ μέν* aliis, ita ut pars orationis suppressa sit, cui *δὲ* additum esse debebat, v. Hermann. ad Viger. p. 841 sq. Falso igitur Astius legendum coniecit: *ὡς γοῦν ἐγὼ οἶμαι*. Ceterum ludibundum hoc Socratis iusiurandum, *νὴ τὸν κύνα*, ad Apolog. Socr. c. 7. attigimus.

ἀπαντήσας δὲ τῷ νοσοῦντι περὶ λ. ἀκοήν] *Νοσεῖν*, ut Lat. aegrotare, de quo v. Lambin. ad Horat. Sat. I. 6, 30., positum de vehementioribus cupiditatibus, quae hominem veluti morbo quodam afficiunt, legitur etiam Sympos. p. 207. A. *τὰ πεζὰ καὶ τὰ πτηνὰ νοσοῦντά τε πάντα καὶ ἐρωτικῶς διατιθέμενα*. Theaet. p. 169. B. conf. Grammat. apud Valckenar. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 80. Wyttenbach. Bibl. Crit. Vol. II. P. IV. p. 73 sq. Eandem structuram habes Plutarch. T. II. p. 462. D. *ἀνθρώπου φιλολίθου καὶ περὶ σφραγίδια πολυτελῆ νοσοῦντος*. Articulum *τῷ* ante *νοσοῦντι*, pro quo Stephanus *τῳ*, i. e. *τινί*, scribendum putabat, Heindorf. minus recte explicat aegrotanti cuidam. Imo est: ei, qui misere cuperet. Lepide enim Socrates semet ipsum significat. conf. p. 227. B. extr. Itaque *τῷ νοσοῦντι* idem est quod *ἐμοί*. Atque hinc etiam facilem habet explicationem, quod deinceps dicitur *ὅτι ἕξει τὸν συγκορυβαντιῶντα*: cuius rationis exempla ad Reipubl. VII. p. 524. E. indicavimus.

ἰδὼν μέν, ἰδὼν ἥσθη —] Sic libri mss. Lectio vulg. *ἰδὼν μὲν ἰόντα ἥσθη* ex importuna scioli alicuius correctione fluxisse videtur, qui venustatem huius conduplicationis non sentiret, cuius plurima exempla collegerunt Dorvill. ad Chariton. p. 311. Krüger. ad Dionys. Historiogr. p. 11. Astius ad Legg. p. 5 sqq. et ad Phaedr. p. 273. ed. 1. Neque

ἥσθη, ὅτι ἕξει τὸν συγκορυβαντιῶντα, καὶ προάγειν
ἐκέλευε· δεομένου δὲ λέγειν τοῦ τῶν λόγων ἐραστοῦ, C
ἐθρύπτετο, ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν· τελευτῶν δὲ
ἔμελλε καὶ εἰ μή τις ἑκὼν ἀκούοι βίᾳ ἐρεῖν. σὺ οὖν,
ὦ Φαῖδρε, αὐτοῦ δεήθητι, ὅπερ τάχα πάντως ποιή-
σει, νῦν ἤδη ποιεῖν.

plurimis optimisque codicibus. Tenuerunt tamen optativum Turicenses, scilicet quia ex uno Clark. ἕξει non est enotatum.

C. νῦν ἤδη ποιεῖν] Ab hac voce Phaedri orationem orditur Stephanus, quem Lenzius, Heindorfius, Bekkerus, Astius recte emendarunt, adstipulantibus codd. mss.

enim Astio, Buttmanno et C. Fr. Hermanno accedimus, qui vim aliquam in repetito ἰδών inesse negantes alterum tanquam errore ortum delendum censuerunt. Quippe imago exhibetur adolescentis, ipso adspectu eius, qui secum Lysiae scriptionem esset denuo pertractaturus, mirum in modum exsultantis, ut eum veluti exclamantem audiamus: εἶδον, εἶδον αὐτόν, quod Socrates hac narratione sua imitatur. Est igitur haec rarior quaedam forma orationis mimicae, qua verba eius, qui loquens introducendus erat, narrando referuntur recto sermone in orationem obliquam converso. Cui explicationi nostrae quod nuper Voegelinus illud officere iudicavit, quod talis repetitio non habeat locum nisi interiecto aliquo vocativo aut simili vocabulo, istud quidem nihili est, quippe quod vel Anacreonteis illis: θέλω θέλω μανῆναι ac similibus satis refellitur. Simillimus huic locus Horatii est Od. I. 35, 15. neu populus frequens **Ad arma** cessantes, **ad arma** concitet, imperiumque frangat: ubi item rectae orationis exclamationem intertextam vides orationi aliunde suspensae. Verissime enim Lambinus ibi repetitione verborum ad arma, ad arma populi concitati impetum et furorem declarari censet. Similiter igitur hic Phaedri impetus atque furor depingitur commixta recta et obliqua oratione. Rationem non multum disparem mox D. notabimus. Atque hoc si recte indicavimus, illud quoque liquere arbitramur, optativo ἕξοι multum praestare quod ex codd. nonnullis revocavimus ἕξει.

C. ἐθρύπτετο, ὡς δὴ οὐκ —] Θρύπτεσθαι, delicias facere, quod est in amore proprium, illustrarunt Dorvill. ad Charit. p. 447. Boisson. ad Philostr. Her. p. 337. Bornem. ad Xenoph. Symp. VIII. alii. Dein καὶ ne iungas cum εἰ μή τις ἑκ. ἀκούοι, scite Heindorfius observavit voculam ad βίᾳ ἐρεῖν pertinere, ut vel significet. Quocirca post ἔμελλε cum eodem viro docto delevimus interpunctionem: sustulimus item post ἀκούοι. Mox πάντως est omnino, *auf jeden Fall*, sicut Protag. p. 313. B. Gorg. p. 472. E. Phileb. 39. E; τάχα autem est fortasse. Ceterum Stephano, id quod iam Lenzius, Heindorfius alii monuerunt, eximie fraudi fuit, quod Socrates de Phaedro tanquam homine alieno et absente loquitur: corrigendum enim ille statuit ποιήσεις vel ποιήσῃ, neque istud αὐτοῦ δεήθητι intentatum reliquit. Similem orationis spe-

ΦΑΙ. Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιστόν ἐστιν οὕτως, ὅπως δύναμαι, λέγειν· ὥς μοι δοκεῖς σὺ οὐδαμῶς με ἀφήσειν, πρὶν ἂν εἴπω ἁμῶςγέπως.

ΣΩ. Πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκῶ.

D Cap. III. *ΦΑΙ.* Οὑτωσὶ τοίνυν ποιήσω. τῷ ὄντι γάρ, ὦ Σώκρατες, παντὸς μᾶλλον τά γε ῥήματα οὐκ ἐξέμαθον· τὴν μέντοι διάνοιαν σχεδὸν ἁπάντων, οἷς ἔφη διαφέρειν τὰ τοῦ ἐρῶντος ἢ τὰ τοῦ μή,

εἴπω ἁμωςγέπως]· Asperum habent cum Bodl. sive Clark. non pauci alii. V. ἀμωςγέπως. Bekkerus et Turicc., ut solent, ἀμῶς γέ πως. Res eodem redit.

D. ἐν κεφαλαίοις ἕκαστον] Om. ἕκαστον Bodl. cum *ΔΓ* GT et pr. *Π*. Magna est sane Bodl. auctoritas. Nec tamen cum Turicenss. vocem abiiciam. v. annot.

ciem notavimus Euthyphron. p. 4. E., ubi Stephanus eodem errore deceptus est.

Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς —] Gravis haec ac ponderosa asseveratio quod coniunctionum vinculis libera est, nos quidem minime miramur, qui talia alibi saepius observaverimus. Itaque neque cum Heindorfio οὖν post Ἐμοὶ inculcandum, neque Ἐὰν ante idem vocabulum cum Klopfero De Cebetis Tabula Part. I. p. 11. inferciendum arbitramur. Dissimiles hac ex parte sunt loci alio nomine simillimi: Euthyphr. p. 5. A. ἆρ' οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὐθύφρον, κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι; Euthyd. p. 297. D. κράτιστον τοίνυν μοι — ἀποκρίνασθαί σοι· οὐ γὰρ μὴ ἀνῇς ἐρωτῶν.

Πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκῶ] h. e. πάνυ γὰρ ἀληθῆ ἐστιν ἅ σοι δοκῶ ποιήσειν. Pari breviloquentia Reipubl. VIII. p. 567. D. Ἀληθῆ γὰρ δοκῶ σοι, quem locum comparavit Heindorf., ipse minus accurate explicans: πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκεῖ, εἰ δοκῶ.

D. παντὸς μᾶλλον — οὐκ ἐξέμαθον] neutiquam edidici. Sic παντὸς μᾶλλον sequente negandi particula positum Charm. p. 171. C, quem locum ad tuendam librorum lectionem optime comparavit Heindorf. Nec abludit quod infra legitur p. 265. C. Καὶ μάλα ἔμοιγε οὐκ ἀηδῶς ἀκοῦσαι. — διάνοιαν est argumentum, ut Lysid. p. 205. B. Ion. p. 530. B. C. — οἷς ἔφη — τὰ τοῦ μή, quibus dicebat praestabiliorem esse caussam amantis quam non amantis. Sic enim διαφέρειν sequente ἤ intelligendum, de qua constructione v. ad Phaedon. p. 85. B. Sine caussa igitur Hirschig. mero arbitratu suo scripsit καὶ τὰ τοῦ μή pro ἢ τὰ τοῦ μή. Post τὴν μέντοι διάνοιαν σχ. ἁπάντων deinde rei accuratius definiendae gratia infertur ἕκαστον. Quod positum est perinde, ac si antea non διάνοιαν ἁπάντων, sed ἅπαντα scriptum esset. Hoc ipsum vero molestum accidisse iis videtur, qui ἕκαστον cum Bodl. et paucis aliis extruserunt. Sed ἕκαστον istud quum nec per se improbabile sit, tum prope necessarium videtur propter insequens ἀπὸ τοῦ πρώτου. Genus loquendi universum, quo ἕκαστος post nomina antegressa epexegesis caussa subiicitur, post alios abun-

ἐν κεφαλαίοις ἕκαστον ἐφεξῆς δίειμι, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου.

ΣΩ. Δείξας γε πρῶτον, ὦ φιλότης, τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ. τοπάζω γάρ σε ἔχειν τὸν λόγον αὐτόν. εἰ δὲ τοῦτό ἐστιν, οὑτωσὶ διανοοῦ περὶ ἐμοῦ, ὡς ἐγώ σε πάνυ μὲν φιλῶ, παρόντος δὲ καὶ Λυσίου ἐμαυτόν σοι ἐμμελετᾶν παρέχειν E οὐ πάνυ δέδοκται. ἀλλ' ἴθι, δείκνυ.

ΦΑΙ. Παῦε. ἐκκέκρουκάς με ἐλπίδος, ὦ Σώ-

τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστ.] Sic Bodl. Flor. h. ΔΛΣΦDGNOT. Vulgo post ἄρα insertum ὅ.

παρόντος δὲ καὶ Λ.] Sic Bodl. ΔΠG probante Bekkero. Vulgo καὶ abest. In septem aliis codd. exstat π. δ. τοῦ Λυσίου. Dein pro vulgato δείκνυε cum Hirsch. refinximus δείκνυ.

de illustravit A. Matthiae Gr. Ampl. §. 302. = p. 764 sq. ed. 3.

Δείξας γε πρῶτον —] Intell. δίελθε, quod κατὰ σύνεσιν e praecedenti δίειμι petendum. Usum loquendi illustravit Matthiae Gr. Gr. §. 556. ann. 1. pag. 1093. extr. Deinde πρῶτον est ante omnia, ut saepe. Corrupit verba Platonis Hirschig. corrigendo πρότερον. Denique Atticam hanc compellationem, ὦ φιλότης, a posterioris aetatis scriptoribus certatim frequentatam, illustrarunt Berglerus ad Alciphron. T. I. p. 359. ed. Wagn. et Astius ad h. l.

τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχεις] Animadvertendum est istud ἄρα in obliqua positum interrogatione, quia recta interrogatio erat: τί ἄρα ἔχεις; Eodem modo οὖν in interrogatione aliunde suspensa infertur Protagor. p. 322. C. Sympos. p, 219. D, ubi vide annot.

E. ἐμαυτόν σοι ἐμμελετᾶν παρέχειν] me tibi praebere, in quo te exerceas. Nam ἐμμελετᾶν est ὥςτε σὲ ἐν ἐμοὶ ἐμμελετᾶν. Eodem modo dicitur διδάσκειν, μανθάνειν, ἐπιδεῖξαι, παιδεύειν, δηλοῦν ἔν τινι: quam in rem conferas, si lubet, Reipubl. III. p. 392. D. Alcibiad. I. 114. D. Phileb. p. 17. A. p. 21. A. Menon. p. 82. A. Sophist. p. 238. D. al. Παρέχειν ita cum infinitivo copulatum legimus etiam Gorg. p. 475. E. p. 480. C. Apolog. Socr. p. 33. B. al. — παρόντος δὲ καὶ Λυσίου, quum vero adeo etiam Lysias praesens sit, quippe cuius ipsius orationem litteris perscriptam habeas. Sic enim istud καὶ intelligendum, quod non videmus cur Voegelino adeo displicuerit, ut illud vel optimis codicibus invitis procul arcendum putaverit. Fortasse tamen ex vestigiis codd. refingendum: δὲ καὶ αὐτοῦ Λυσίου.

Παῦε. ἐκκέκρουκάς με ἐλπίδος] Aristoph. Eccles. v. 160. παῦε τοίνυν. Pac. v. 326. ἀλλὰ παῦε, παῦ' ὀρχούμενος. Ran. v. 269. ὦ παῦε, παῦε, παραβαλοῦ τῷ κωπίῳ. Ibid. v. 121. et 588. Vulgo pro παύου dictum putant; Alii τὸν λόγον aut tale quid intelligendum arbitrantur, quod tamen ideo minus placet, quia interdum παῦε τοῦ λόγου dictum invenimus. Respondet, nisi fallor, nostratium formula: **mache, dass du aufhörst.** Sic activum pro medio ponitur Eurip. Hecub. v. 898. μολπᾶν ἄπο — κα-

κρατες, ἣν εἶχον ἐν σοὶ ὡς ἐγγυμνασόμενος. ἀλλὰ ποῦ δὴ βούλει καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν;

229 ΣΩ. Δεῦρ' ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισσὸν ἴωμεν· εἶτα, ὅπου ἂν δόξῃ, ἐν ἡσυχίᾳ καθιζησόμεθα.

ΦΑΙ. Εἰς καιρόν, ὡς ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον· σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεί. ῥᾷστον οὖν ἡμῖν κατὰ τὸ ὑδάτιον βρέχουσι τοὺς πόδας ἰέναι, καὶ οὐκ ἀηδές, ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας.

ΣΩ. Πρόαγε δή, καὶ σκόπει ἅμα, ὅπου καθιζησόμεθα.

ΦΑΙ. Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον;

E. καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν] Sic cum Astio ex Vind. 4. Ven. Π. et Monac. scripsimus pro vulg. καθιζόμενοι.

P. 229. A. ἐν ἡσυχίᾳ καθιζησόμεθα] Steph. cum Aldo καθιζώμεθα, praeter fidem codicum omnium.

ταπαύσας πόσις ἐν θαλάμοις ἔκειτο, ubi plura collegit Pflugk.

καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν] Haec lectio quin vulgato καθιζόμενοι sit anteponenda, nemini dubium videbitur, qui hos locos diligenter perpenderit: Theaetet. p. 162. D. δημηγορεῖτε συγκαθεζόμενοι. Lysid. p. 206. D. ἂν γὰρ εἰςέλθῃς καὶ καθεζόμενος διαλέγῃ. Hom. Iliad. VIII. v. 889. παρεζόμενος μινύριζε. Odyss. IV. v. 738. ὄφρα τάχιστα Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ. Ib. XX. v. 334. ἀλλὰ σῇ τάδε μητρὶ παρεζόμενος κατάλεξον. Ex quibus omnibus perspicue apparet locum sic interpretandum esse: ubinam vis, ut, posteaquam consederimus, legamus. Nam καθεζόμενοι est temporis aoristi; καθιζόμενοι foret praesentis, considentes, recte iudicante Buttmanno Gr. Gr. Ampl. Vol. II. p. 202. ed. 2. Fallitur ergo Voegelinus καθέζεσθαι interpretans praesenti tempore: sich setzen.

P. 229. εἰς καιρόν] opportune. Ceterum καθιζησόμεθα, quod codd. optimi plurimique suppeditant, legit etiam Grammaticus in Bekkeri Anecdot. T. I. p. 101. dictum illud ratus ἀντὶ τοῦ καθεδούμεθα.

σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεί] Compares Plat. Symp. 150. C. 174. A. Aristoph. Nubb. v. 103. 362. Xenoph. Mem. I. 6, 2. ibique interpretes.

Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην — πλάτανον;] Platanus haec, quae non tam loco illo quam oratione Platonis crevit, quum ab aliis, veluti ab Aristaen. Epist. I. 3., tum saepius a Cicerone memoratur: conf. De Orat. III. 1. Legg. I. et III. prooem.

B. πόα καθίζεσθαι] Prorsus eodem modo Aelian. Hist. Anim. VI. 42. στιβάδα ἐγκαθεύδειν. Infinitivus enim sicuti verbis et adiectivis, ita etiam nominibus substantivis adiicitur ad notionem eorum veluti explendam atque consummandam: unde saepenumero finis et eventus nascitur significatio. — πνεῦμα μέτριον, levis aura.

οὐκ ἐνθένδε μέντοι πο-

ΣΩ. Τί μήν;

ΦΑΙ. Ἐκεῖ σκιά τ' ἔστι καὶ πνεῦμα μέτριον, καὶ πόα καθίζεσθαι ἤ, ἂν βουλώμεθα, κατακλιθῆναι. B

ΣΩ. Προάγοις ἄν.

ΦΑΙ. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐνθένδε μέντοι ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ λέγεται ὁ Βορέας τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι;

ΣΩ. Λέγεται γάρ.

ΦΑΙ. Ἆρ' οὖν ἐνθένδε; χαρίεντα γοῦν καὶ καθαρὰ καὶ διαφανῆ τὰ ὑδάτια φαίνεται καὶ ἐπιτήδεια κόραις παίζειν παρ' αὐτά.

B. ἤ, ἂν βουλ., κατακλιθῆναι] Vulgo ἢ ἂν βουλόμεθα. Bodl. ἧι ἂν βουλόμεθα. Coniunctivum codd. ceteri fere omnes suppeditarunt. Hirschig. praeterea κατακλινῆναι scripsit, invitis codd. Errorem primus correxit Bastius Specim. crit. in Sympos. p. 86.

θέν] Usum hunc voc. μέντοι in interrogationibus affirmantibus, qui in Phaedro etiam p. 229. B. 261. C. 267. D. recurrit, multis demonstravimus exemplis ad Rempubl. I. c. 13. in p. 399. B. VII. p. 521. C. IX. p. 581. A. Protagor. in. Theaet. p. 163. E. Ex quibus locis item intelligas, quam magnae ille offensioni fere semper fuerit. Post ἐνθένδε — ποθὲν recte Heindorfius statuit τοῦ Ἰλισσοῦ explicationis gratia esse subiectum: quam in rem comparat Euthyd. p. 271. C. ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου. Theaet. p. 142. B. αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλιπεν. Alia id genus exempla collegerunt Schaefer. ad Long. p. 371. Iacob. ad Lucian. Toxar. p. 77 sq. Non opus autem est coniectura Valckenarii Annot. in Nov. Test. T. I. p. 480. ἀπὸ τοῦ τοῦ Ἰλισσοῦ scribendum putantis, praesertim quum articulum ita uno eodemque casu geminatum apud Platonem quidem frustra quaesieris. Nec vero quemquam alium veterum scriptorum hac loquendi ratione usum esse arbitramur. Certe quae notavit huius iterationis exempla Boissonad. in Anecdot. II. p. 296. ad Planud. Met. p. 73. Eurip. III. p. 339. ea omnia aut incertae fidei sunt, aut debentur citerioris graecitatis auctoribus.

τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι] Orithyiam, Erechthei regis filiam, narrabant aliquando cum nymphis ad Ilissi ripas ludentem a Borea raptam et in Thraciam ablatam esse. Ex quo factum esse dicebant, ut Boreas, utpote cum Atheniensibus iunctus affinitate, his ipsis aliquando in bello adversus barbaros suscepto opem ferret. Quo beneficio ornati Athenienses ei ad ripam Ilissi aram dedicaverunt. Fabulam exposuerunt Heynius ad Apollodor. P. II. p. 334 sq. Sturz. ad Pherecyd. Fragm. p. 176 sq. intpp. ad Ciceron. de Legg. I. 1. p. 8. ed. Moser. et qui ab his ipsis atque ab Astio ad h. l. laudantur. conf. inprimis Herodot. VII. 189. Sophocl. Antigon. v. 980 sqq. ed. Brunck. Pausan. I. 19.

C ΣΩ. Οὔκ, ἀλλὰ κάτωθεν ὅσον δύ' ἢ τρία στάδια, ᾗ πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας διαβαίνομεν· καί πού τις ἔστι βωμὸς αὐτόθι Βορέου.

ΦΑΙ. Οὐ πάνυ νενόηκα· ἀλλ' εἰπέ, πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες, σὺ τοῦτο τὸ μυθολόγημα πείθει ἀληθὲς εἶναι;

Cap. IV. ΣΩ. Ἀλλ' εἰ ἀπιστοίην, ὥςπερ οἱ σοφοί, οὐκ ἂν ἄτοπος εἴην· εἶτα σοφιζόμενος φαίην αὐτὴν πνεῦμα Βορέου κατὰ τῶν πλησίον πετρῶν σὺν Φαρμακείᾳ παίζουσαν ὦσαι, καὶ οὕτω δὴ τελευτήσα-

C. τὸ τῆς Ἄγρας] Sic Bodl. pr. m. ΔΛΞΠDEFGT et pr. B Flor. g. i. Vind. 1. 3. 7. cum Timaeo Gloss. p. 223. Grammat. Bekker. Anecd. T. I. p. 526. Stephan. Ἀγραίας, ut in Bodl. aliisque nonnullis corr.

ὦ Σώκρατες, σὺ τοῦτο τὸ μ.] Steph. καὶ σὺ τ. τ., quod praeter Flor. a. et E nullus liber tuetur. Igitur καὶ cum Bekkero delevimus. Quippe σὺ fortius pronuntiandum.

C. ᾗ πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας—] Intelligitur templum Dianae, quae vel Ἄγρα vel Ἀγραία vel etiam Ἀγροτέρα appellata est a loco Atticae, ubi colebatur, cui nomen erat Ἄγρα vel Ἄγραι, ut docuit Ruhnken. ad Tim. p. 223. Siebelis ad Philochori Fragm. p. 88. et ad Phanodem. Fragm. p. 29 sqq. De omisso ἱερόν v. Valcken. Opusc. Vol. II. p. 295. ed. Lips. Lectionem Ἄγρας, quam habuit etiam Grammaticus in Bekkeri Anecdot. T. I. p. 326., abunde tuebuntur quae collecta sunt in Stephani Thes. T. I. a p. 713 sqq. ed. Anglic.

ὥςπερ οἱ σοφοί] Notat philosophos et sophistas fabulas ἀλληγορικῶς interpretantes: qua de re vide annotat. ad Reip. II. p. 379. D. coll. Lobeckio Aglaopham. T. I. p. 155 sqq.

εἶτα σοφιζόμενος φαίην αὐτήν —] Istud φαίην putarunt ἂν sibi additum deposcere, sive illud de coniectura adiiciendum sive ex antegressis repetendum sit. Alii optativum meram opinionem designare censuerunt, quam loquendi rationem illustravit G. Hermann. Opuscul. IV. p. 159. Falso, ut opinor. Imo optativus ponitur, quia haec quoque ex antecedenti εἰ suspensa sunt, hoc sensu: Si dubitarem, sicuti sapientes, non ineptus essem, si nimirum deinde argutiis utens dicerem etc. Itaque est haec quasi quaedam epexegesis, quae ad protasin enuntiati hypothetici pertinet. Quod vero additur σὺν Φαρμακείᾳ, Pharmacea Naias intelligitur, de qua Timaeus Gloss. p. 268. Nam Pharmacea nomen fontis fuit, unde etiam nympha nomen accepit, ut solebant veteres diis fluvialibus eadem atque ipsis fluviis nomina imponere. Ex quo apparet summo iure Heindorfium sprevisse Heynii coniecturam, qua ad Apollod. T. II. p. 854. ἐπὶ Φαρμακείᾳ scribendum esse statuit. — ἀνάρπαστον γεγονέναι, raptu sublatam esse, v. Dorvill. ad Chariton. p. 416.

ἢ ἐξ Ἀρείου — ἡρπάσθη] Ad ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου intell. ex

σαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βορέου ἀνάρπαστον γεγονέναι· D
ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου· λέγεται γὰρ αὖ καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἐκεῖθεν, ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε, ἡρπάσθη. ἐγὼ δέ, ὦ Φαῖδρε, ἄλλως μὲν τὰ τοιαῦτα χαρίεντα ἡγοῦμαι, λίαν δὲ δεινοῦ καὶ ἐπιπόνου καὶ οὐ πάνυ εὐτυχοῦς ἀνδρός, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δ' αὐτῷ ἀνάγκη μετὰ τοῦτο τὸ τῶν Ἱπποκενταύρων εἶδος ἐπανορθοῦσθαι, καὶ αὖθις τὸ τῆς Χιμαίρας· καὶ ἐπιρρεῖ δὲ ὄχλος τοιούτων Γοργόνων καὶ Πηγάσων, καὶ ἄλλων ἀμηχάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι τερατολόγων τινῶν E

D. ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου — ἡρπάσθη] Haec verba Bastius Specim. crit. in Symp. p. 21. spuria censebat, assentientibus Krischio p. 19. et C. Fr Hermanno.

ἀμηχάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι] Ita codd. omnes, uno E excepto, qui cum Steph. habet πλήθει τε καὶ ἀτοπίᾳ, quod in F est superscriptum. v. annot. Athenaeus V. p. 265. T. III. ed. Schw. scribit τερατολογιῶν τινων φύσεως.

superioribus: πνεῦμα Βορέου αὐτὴν ὦσαι. Liberius enim haec antegressis annexa sunt. Quae tamen cur eiicienda censeamus, caussam idoneam nullam intelligimus.

D. κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δὲ—] Recte Astius: hanc unam solam ob causam, quod etc., apte comparans Tim. p. 48. C. Apolog. Socr. p. 32. A. Reipubl. II. p. 359. D. Xenoph. Anab. IV. 5, 32. V. 5, 20. VII. 6, 39. Alia collegit Iacobs ad Philostr. Imagg. p. 502. Addimus Reipubl. V. p. 449. B. ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκούσαμεν, τάδε δέ. Legg. IV. p. 710. C. Mox ἐπανορθοῦσθαι facete dictum et ironice pro ἑρμηνεύειν, ἐξηγεῖσθαι.

καὶ ἐπιρρεῖ δὲ ὄχλος —] Hunc locum plurimos posterioris aetatis scriptores vel respexisse vel imitando expressisse docte demonstravit Astius Comment. T. X. p. 233 sq., cui viam praeivit Wyttenbach. Epist. Crit. p. 237. ed. Lips. s. ann. ad Iulian. p. 127. B. Ὄχλος de turba et multitudine affluentium dictum illustrarunt Boissonad. ad Philostr. Her. p. 414. Wyttenb. l. c. — τοιούτων Γοργόνων καὶ Πηγάσων, sic intelligas: similium praeterea s. eiusdem generis monstrorum, Gorgonum et Pegasorum. Similiter ἄλλο usurpari constat, de quo diximus infra ad Phaedrum p. 232. E.

καὶ ἄλλων ἀμηχάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι τ. τ. φ.] Nondum poenitet me hanc librorum mss. lectionem olim cum Bekkero suscepisse, quamvis Astius semel iterumque unice verum esse contenderit quod in editt. vett. circumfertur πλήθει τε καὶ ἀτοπίᾳ. Enimvero nomina abstracta apparet posita esse pro concretis, nec praedicatorum complurium concursus, de quo v. Matthiae Gr. §. 444., quidquam affert molestiae. Sententia haec est: atque etiam affluunt Gorgonum et Pegasorum, atque aliarum mirabilium portentosarumve naturarum turbae atque monstra. Nimirum ἀμήχανοι φύσεις sunt ad

φύσεων· αἷς εἴ τις ἀπιστῶν προσβιβᾷ κατὰ τὸ εἰκὸς ἕκαστον, ἅτε ἀγροίκῳ τινὶ σοφίᾳ χρώμενος, πολλῆς αὐτῷ σχολῆς δεήσει. ἐμοὶ δὲ πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς ἐστι σχολή. τὸ δὲ αἴτιον, ὦ φίλε, τούτου τόδε· οὐ δύναμαί πω κατὰ τὸ Δελφικὸν γράμμα γνῶναι ἐμαυτόν·

E. *πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς*] Sic Bodl. ΔΠΣDGNOT Vindobb. et Flor. g. h. ϑ. Vulgo *ταῦτα*.

P. 230. A. *γελοῖον δέ μοι φ.*] Sic Vind. 3. et Heindorf. ex coniectura. Vulgo *δή*. Atqui conclusio fit demum in proximis; hic rei ratio atque caussa adhuc describitur. Quapropter Voegelinus veterem scripturam tueri non debebat.

θηρίον τυγχάνω] Sic Bodl. ΔΠΣΦDOT. Flor. g. h. ϑ.

explicandum et interpretandum difficiles. Ceterum poterat etiam dici: *πολλαὶ καὶ ἄτοποι φύσεις τερατολ.*, unde istud *πλήθη καὶ ἀτοπίαι* habet explicationem. Eodem modo Demosth. Olynth. III. p. 35. §. 25. *κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων*, i. e. *καλὰ ἱερὰ καὶ ἀναθήματα*. Legg. I. p. 625. B. *κυπαρίττων ὕψη τε καὶ κάλλη θαυμάσια*, h. e. *κυπάριττοι μεγάλαι καὶ καλαὶ θαυμασίως*. Ibid. p. 653. A. *μέγεθός τι ὠφελείας ἄξιον πολλῆς σπουδῆς*, i. e. *μεγάλη τις ὠφέλεια*. Ibid. XI. p. 924. C. *παίδων ἱκανότης — ἄῤῥην καὶ θήλεια*, i. e. *παῖδες ἱκανοὶ ἄῤῥενες καὶ θήλειαι*. Atque hinc explicandus Sophocl. Ant. 585. *οὐδὲν ἐλλείπει (ἄτας) γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἕρπον*, i. e. *ἐπὶ πολλὰς γενεάς*. Sed de hoc loquendi usu alio loco dicetur pluribus.

E. *αἷς εἴ τις ἀπιστῶν —*] quas si quis non pro veris habuerit atque unumquodque ad verisimilitudinis et probabilitatis rationem exigere vel adducere voluerit. Hoc enim significat *προσβιβάζειν* (cuius futurum atticum est *προσβιβῶ*) *ἕκαστον κατὰ τὸ εἰκός*: quod etiam plenius dicitur *τῷ λόγῳ προσβιβάζειν*. Dein *ἄγροικος σοφία* est quae talia tractat pinguius, adhibita frigida ac putida interpretatione, a sensu sublimiore et religiosiore aliena. Meminisse hic iuvabit eorum, quae scripsit Schleiermacherus Praef. ad Remp. Germ. p. 19. „*Wenn sich Platon auch in der Republik gegen alle die Idee des höchsten Wesens entwürdigende Fabelei erklärt, so war er zugleich zu tiefsinnig, um sich der flachen raisonnirenden Göttervernichtung einiger Sophisten gleichzustellen, und nicht vielmehr das wunderbare Gewebe von Naturahndung und geschichtlicher Sage in der hellenischen Götterlehre in Ehren zu halten.*" Conf. p. 245. C. et locum perquam memorabilem Legg. X. p. 885. D sqq. De studiis sophistarum populari mythologiae inimicis optime exposuit T. C. M. van Baumhauer Disput. Quam vim sophistae habuerint Athenis ad suae aetatis disciplinam. Traiect. ad Rhen. 1844 8. p. 102 sqq.

πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς ἐστι σχολή] *αὐτὰ* dictum pro eo, quod quisque exspectabat quodque in vett. editt. legitur, *ταῦτα*. v. Iacobs ad Anthol. Palat. p. 186. Matthiae Gr. p. 869. Euthyphr. p. 11. C. Theaet. p. 207. D. Aristoph. Ran. 498. 589. al.

τὸ δὲ αἴτιον — τόδε] Ita

γελοῖον δέ μοι φαίνεται τοῦτο ἔτι ἀγνοοῦντα τὰ ἀλ- 230
λότρια σκοπεῖν. ὅθεν δὴ χαίρειν ἐάσας ταῦτα, πει-
θόμενος δὲ τῷ νομιζομένῳ περὶ αὐτῶν, ὃ νῦν δὴ ἔλε-
γον, σκοπῶ οὐ ταῦτα, ἀλλ' ἐμαυτόν, εἴτε τι θηρίον
τυγχάνω Τυφῶνος πολυπλοκώτερον καὶ μᾶλλον ἐπιτε-

Vind. 4. 7. *α*. Vulgo post *θηρίον* interponunt *ὤν*, quod in aliquot libris in *ὃν* commutatum est. Utrumque Bodl. et meliores ignorant. *μᾶλλον ἐπιτεθυμμένον*] V. *ἐπιτεθυμμένον*, quod iam Fabric. ad Sext. Emp. p. 72. Hemsterhus. ad Hesych. T. I. p. 492. Ruhnken. ad Tim. p. 250. depravatum esse censuerunt. Quod reposuimus, id cum Bodlei. pr. m. plurimi optimique libri suppeditarunt.

saepe *τὸ δὲ αἴτιον τόδε*, vel etiam *αἴτιον δέ*, rectae orationi praemitti docuit Boissonad. ad Philostr. Heroic. p. 346 sq. De illo *γνῶθι σαυτόν*, quod Apollinis Delphici templo inscriptum fuit, dictum ad Protagor. p. 343. B.

P. 230. A. *τὰ ἀλλότρια σκοπεῖν*] Articulum in hac formula addi solere docebunt quae monuimus ad Rempubl. IV. p. 433. E. et 443. D. Omisso illo Lysias c. Eratosthen. §. 3.

εἴτε τι θηρίον τυγχάνω Τυφῶνος π.] Nobilissimus locus, qui multos nactus est imitatores, quos suaviter ridet Plutarchus. T. II. p. 749. A. coll. 1119. B. Typhonis descriptionem legimus Aeschyl. Prom. v. 351 sq. Schol. ad h. l. *Τυφὼν Γῆς καὶ Ταρτάρου υἱός, γεννηθεὶς ἐν Σικελίᾳ, εἶδος ἔχων συμμιγὲς ἀνδρὸς καὶ θηρίων*. Ex quo liquet, quorsum istud *πολυπλοκώτερον* retulerit, quod tamen Astius cum Boeckhio et Schleiermachero melius ad centum capita anguinea Typhoni vulgo tributa spectare censuit. Deinde quod vulgo scribebatur *ἐπιτεθυμμένον*, id ab Ruhnkenio ad Tim. Gloss. p. 250. verissime esse in *ἐπιτεθυμμένον* conversum librorum mss. testimonia arguunt. Enimvero Platonem liquet originationem nominis ab *ἐπιτύφεσθαι* sive inflando deducti significare. Timaeus quum p. 250. in Glossarium suum retulerit: *τεθυμμένος· ὑπὸ πυρὸς ἐκκεκαυμένος ἢ κεκακωμένος*, hoc loco legisse videatur *καὶ μᾶλλον ἔτι τεθυμμένον*, quod placuit Fabricio ad Sext. Emp. p. 72. Sed nihil mutandum esse praeter codicum auctoritatem luculente docent aliorum Grammaticorum testimonia, Moer. p. 150. Hesych. T. I. p. 431. Bekker. Anecdot. Gr. p. 462. 10., evincunt item imitationes eorum, qui hunc locum respexerunt, de quibus vide Astii Commentar. Opp. Plat. T. X. p. 238. — Tum observabis chiasmum, qui cernitur in verbis *εἴτε ἡμερώτερόν τε καὶ ἁπλούστερον*: nam *ἁπλούστερον* refertur ad *πολυπλοκώτερον*, sicuti *ἡμερώτερον* opponitur *τῷ ἐπιτεθυμμένῳ*. v. ad Apolog. Socr. p. 39. B. ubi alia id genus exempla attulimus. Denique *θηρίον τυγχάνω* omisso *ὤν* nec Platonicae adversari loquendi consuetudini docebit annot. ad Reipubl. II. p. 369. B, Apol. Socr. p. 33. A. Phaedon. p. 62. A. Gorg. p. 502. B. Hipp. mai. p. 300. A. Tim. p. 61. D. Infra p. 263. C. *ὡς μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει*. Similiter atque hic in omisso *ὤν* offensum est Protagor. p. 313. E. Ceterum admirabilem ac plane divinam esse universi huius loci venustatem et elegan-

θυμμένον, εἴτε ἡμερώτερόν τε καὶ ἁπλούστερον ζῶον θείας τινὸς καὶ ἀτύφου μοίρας φύσει μετέχον. Ἀτάρ ὦ ἑταῖρε, μεταξὺ τῶν λόγων, ἆρ' οὐ τόδε ἦν τὸ δένδρον, ἐφ' ὅπερ ἦγες ἡμᾶς;

B ΦΑΙ. Τοῦτο μὲν οὖν αὐτό.

Cap. V. ΣΩ. Νὴ τὴν Ἥραν, καλή γε ἡ καταγωγή. ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη μάλ' ἀμφιλαφής

B. *ὥςτε γε τῷ ποδὶ τεκμ.*] Sic cum Bodl. codd. plurimi et praestantissimi pro eo quod Steph. habet *ὥς γε*. Pauci libri *ὡς*

tiam sponte quisque sentiet. Illud unum igitur satis erit monuisse, hinc quoque apparere, Socratem artes ac fraudes sophistarum ita oppugnasse, ut omnia retulerit ad nobilissimum illud: **Nosce te ipsum.**

μεταξὺ τῶν λόγων] h. e. ut hunc sermonem interpellem, et de eo dicam, quod mihi iam in mentem venit. Nostrates formula *à propos* utuntur, quam recte comparavit Heindorfius. Neque enim Astio accedimus, *μεταξὺ λόγων* vel addito articulo *τῶν λόγων* iudicanti esse tantummodo sermonem alio translatum interrumpentis et ad propositum se revocantis: quod etsi in hunc atque similes locos convenit, in omnes tamen nullo modo convenire existimandum est. Exempla formulae collegerunt Vigerus de Idiot. p. 407. Toup. Emendatt. in Suid. p. 265. T. II. ed. Lips. Imperfectum *ἦν* ponitur, quia ad superiora respicitur, de quo usu vide Gorg. p. 516. D. Phaedon. p. 68. B. Criton. p. 47. D. De Rep. III. p. 466. E. IV. p. 433. D. VI. p. 490. A. al.

B. *ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη*] Locum ob oculos habuit Cicero de Orat. I. 7. iam ab aliis laudatus: Cur non imitamur, Crasse, Socratem illum, qui est in Phaedro Platonis? nam me haec tua platanus admonuit, quae non minus ad opacandum hunc locum **patulis est diffusa ramis** (*ἀμφιλαφής*), quam illa, cuius umbram secutus est Socrates, quae mihi videtur non tam ipsa aquula quae describitur, quam Platonis oratione crevisse. Eundem significavit etiam Legg. II. c. 3. Veteres platani umbra et amoenitate mirifice delectatos esse praeter alios docuit I. H. Voss. ad Virgil. Georg. II. 79. Voc. *ἀμφιλαφὴς* eximie illustrat Ruhnk. ad Tim. p. 26 sqq., quo loco simul plurimos eorum locos recenset, qui haec Platonis verba imitatione expresserunt. *Ἄγνος*, vitex (*Keuschlamm*), teste Eustathio in Odyss. κ'. p. 367. 369. nomen accepit, quia valebat ad servandam castitatem. Plura vide apud interpretes ad Alciphron. I. 39. III. 8., ubi contra codd. *τὴν ἄγνον* pro *τὸν ἄγνον* editum est, et apud Ruhnk. ad Tim. p. 12.

καὶ ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης — παρέχοι τὸν τόπον] Heindorfius coni. *καὶ οὕτως ἀκμὴν ἔχει*, aut *ὡς ἀκμὴν ἔχει — ὥς*, ut *ὡς* posterius pro *οὕτως* accipiatur, me quidem non probante, qui facilius tulerim: *καὶ ὣς ἀκμὴν ἔχει, — ὡς ἄν*. Sed non opus est mutatione. Quamquam nec Astius locum recte

τε καὶ ὑψηλή, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον παγκαλόν, καὶ ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης, ὡς ἂν εὐωδέστατον παρέχοι τὸν τόπον· ἥ τε αὖ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα ψυχροῦ ὕδατος, ὥςτε γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι· νυμφῶν τέ τινων καὶ Ἀχελώου ἱερὸν ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι. εἰ δ' αὖ βούλει, τὸ εὔπνουν τοῦ τόπου C

τό γε. Cod. Γ corr. ὅσα γε. Paullo ante Steph. correxit ἥ γε αὖ πηγή, quod est in libris paucissimis. Mox ἀχελώιου Bodl. h. e. Ἀχελῴου.

defendit. Is enim ὡς explicat per ὅτι οὕτως, ut post καὶ intelligendum relinquatur τοῦτο πάγκαλόν ἐστιν; ὡς ἂν autem sequente optativo interpretatur ut, et ἂν particulam ait referendam videri ad superlativum, hoc sensu: ut quam possit sua vissime, locum perfundat odore. In quibus omnibus quid sequutus sit, haudquaquam intelligimus. Nam nec ὡς nunc pro ὅτι ὡς poni potuit, quod qua lege fiat, ex Criton. p. 43. E. Protag. p. 334. D facile intelligetur, neque ἂν cum superlativo necti licet, neque, si ista totius loci esset sententia, ὡς cum optativo locum haberet. Immo ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης per exclamationem accipiendum est. Istud ὡς ἂν autem cum optativo significat: quomodo possit, ut infra p. 231. A. 205. D. Gorg. p. 449. E. 453. C. Phaedon. p. 82. E. Sympos. p. 187. D. Politic. p 286. D. et centenis aliis locis. Ita iam Homerus Iliad. IX. 112. φραζώμεσθ', ὥς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν. Odyss. XVI. 297. ὡς ἂν ἐπιθύσαντες ἑλοίμεθα. Hymn. in Cerer. v. 272 sq. ὡς ἂν ἔπειτα — ἐμὸν νόον ἱλάσκοισθε, h. e. qua ratione placare possitis. Sed de loco Iliad. XVI. 84. ὡς ἄν μοι τιμὴν μεγάλην καὶ κῦδος ἄροιο, nonnihil dubites, num ἄρηαι potius legendum sit, id quod plurimi amplexi sunt. Itaque verba interpretamur sic: *und wie steht er eben in der schönsten Blüthe in einer Weise, wie er den Ort im höchsten Grade mit Wohlgeruch zu erfüllen vermag!* Quare non est cur scripturam codicum sollicitemus; nec Winckelmanni commento opus videtur, qui nuper scribendum coniecit: καὶ ὡς καὶ ἱκανῶς ἀκμὴν ἔχει.

ὥςτε γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι] Sic codd. pro vulg. ὥς γε τῷ π. τ., quod libris invitis nolim praeferre. Herodot. II. 10. ὥςτε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβάλλειν, ubi Schweighaeuserus ὥς γε malebat. Sophocles Trachin. v. 1222. Ἰόλην ἔλεξας, ὥςτ' ἀπεικάζειν ἐμέ, ubi Schaeferus ὥς γ' corrigit. Arist. Nubb. v. 465. ὥςτε γε σοῦ πολλοὺς ἐπὶ ταῖσι θύραις ἀεὶ καθῆσθαι, βουλομένους κτλ.

νυμφῶν τέ τινων — ἔοικεν εἶναι] Iungas: ἔοικέν τε ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων (si quid ex imaginibus et donariis colligere licet) εἶναι ἱερὸν νυμφῶν τινων καὶ Ἀχελώου. Vocc. κόρη et ἀγάλματα illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 166. et p. 6. Formulam ἔοικεν ἀπὸ τούτου attigimus ad Gorg. p. 477. D.

C. εἰ δ' αὖ βούλει] Formulam interpretari liceat: adde et hoc.

ὡς ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα ἡδύ· θερινόν τε καὶ λιγυρὸν ὑπηχεῖ τῷ τῶν τεττίγων χορῷ. πάντων δὲ κομψότατον τὸ τῆς πόας, ὅτι ἐν ἠρέμα προσάντει ἱκανὴ πέφυκε κατακλινέντι τὴν κεφαλὴν παγκάλως ἔχειν. ὥστε ἄριστά σοι ἐξενάγηται, ὦ φίλε Φαῖδρε.

ΦΑΙ. Σὺ δέ γε, ὦ θαυμάσιε, ἀτοπώτατός τις φαίνει. ἀτεχνῶς γάρ, ὃ λέγεις, ξεναγουμένῳ τινὶ καὶ, οὐκ ἐπιχωρίῳ ἔοικας· οὕτως ἐκ τοῦ ἄστεος οὔτ' εἰς
D τὴν ὑπερορίαν ἀποδημεῖς, οὔτ' ἔξω τείχους ἔμοιγε δοκεῖς τὸ παράπαν ἐξιέναι.

ΣΩ. Συγγίγνωσκέ μοι, ὦ ἄριστε. φιλομαθὴς

C. ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα] Steph. ἀγαπητόν τε καὶ σφ. praeter fidem codicum. Mox Bodl. m. sec. κατακλίναντι.

D. ἀποδημεῖς] Hirschig. de coni. ἀποδημεῖν. — Συγγίγνωσκέ μοι] V. δή μοι, invitis codd. praeter unum omnibus. σὺ μέντοι δοκεῖς μοι] Male Bodl. cum aliis plurimis οὐ μέντοι. Idem statim post δοκεῖ scribit, ac deiu cum ΔΠGT et pr. D

θερινόν τε] „Stephanus Annot. „Magis placeret θερινόν τέ τι καὶ λιγυρόν.“ Sic Suidas T. I. p. 31. Etiam Ficinus aestivum insuper quiddam et canorum cicadarum subresonat choro. Similiter Himer. Orat. XIV. II. p. 626. θερινόν τι καὶ ἡ λύρα περὶ τὸν θεὸν ἁβρύνεται. Gregor. Nazianz. Ep. I. 768. ἡδύ τι καὶ ἐναρμόνιον. Philostr. Her. p. 66. φρικῶδές τι καὶ ὄρθιον. Sic iam Callimach. Hymn. in Apoll. 4. ἐπένευσεν ὁ Δάλιος ἡδύ τι φοῖνιξ. all. Pronomen τὶ intendit, ut Theocrit. I. in. ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα, et adiectivum adverbii partes sustinet. Attamen per se quoque adiectivum sic usurpatur, ut Theaet. p. 179. D. εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται. Politic. p. 275. A. οὐδὲ σαφὲς ἐῤῥήθη. Politic I p. 337. A. ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδόνιον. Philostr. Her. p. 12. ἡδὺ γάρ που — ἀναπνεῖ. Aritaeu. I. 3. λιγυρὸν ὑπηχεῖ. — Similiter Iuvenal. XIV. 295. aestivum sonat. Cfr. Iacobs ad Callistrat. p. 683. et Matth. Gr. p. 833“. ASTIUS. De τὶ adiectivis neutrius generis non addito diximus ad Sympos. p. 175. B.

ἐν ἠρέμα προσάντει] quod in leni quam habet acclivitate idonea est etc. De ἐν ita posito v. Matthiae Gr. §. 577.

ξεναγουμένῳ τινὶ — ἔοικας] Quum Socrates dixisset sese opportunissime a Phaedro tanquam peregrinum aliquem in locum tam amoenum et iucundum deductum esse, hic eum facete ait revera peregrino alicui esse similem, ut qui nec urbem nec patriae fines egredi soleat, sed perpetuo intra urbis moenia commoretur. Criton. p. 52. B. οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ (τῇ πόλει) ἐπεδήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε, καὶ οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, κτλ. Meno. p. 80. B. Usum verbi ξεναγεῖν declaravit Ruhnken. ad Tim. p. 186 sq.

γάρ εἰμι. τὰ μὲν οὖν χωρία καὶ τὰ δένδρα οὐδέν μ' ἐθέλει διδάσκειν, οἱ δ' ἐν τῷ ἄστει ἄνθρωποι. σὺ μέντοι δοκεῖς μοι τῆς ἐμῆς ἐξόδου τὸ φάρμακον εὑρηκέναι. ὥςπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα θαλλὸν ἤ τινα καρπὸν προσσείοντες ἄγουσι, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων ἐν βιβλίοις τήν τε Ἀττικὴν φαίνει περιάξειν ἅπασαν καὶ ὅποι ἂν ἄλλοσε βούλῃ. νῦν E
οὖν ἐν τῷ παρόντι δεῦρ' ἀφικόμενος ἐγὼ μέν μοι δοκῶ κατακεῖσθαι, σὺ δ' ἐν ὁποίῳ σχήματι οἴει ῥᾷστα ἀναγνώσεσθαι, τοῦθ' ἑλόμενος ἀναγίγνωσκε.

ΦΑΙ. Ἄκουε δή.

ἐμῆς ante ἐξόδου omittit. Eiecerunt igitur ἐμῆς. Turicenses. Quo tamen aegre carueris ad sententiam. Videtur nobis certe errore propter antegressum τῆς omissum esse.

προσσείοντες ἄγουσι] V. προςιόντες, quod emendavit Casaub. ad Athen. T. I. p. 190. ed. Schw., cuius emendationem confirmat Vind. 4. et unus de Bekkerianis, Laur. 6.

E. νῦν οὖν ἐν τῷ π.] Sic optimi et plurimi libri mss. pro

D. οὐδέν μ' ἐθέλει διδάσκειν] Venuste ἐθέλειν de rebus inanimatis dicitur, quem usum Platonicis exemplis illustravimus ad Rempubl. II. p. 370. B. et Legg. IX. p. 872. E. Falluntur autem in talibus qui ἐθέλειν idem esse statuunt quod δύνασθαι. Liquet enim hunc usum a quodam prosopopoeiae genere repeti oportere. Quae **Astius** de hac re Commentar. p. 249 sq. exposuit, ea vereor ut cuiquam satisfactura sint.

τῆς ἐμῆς ἐξόδου τὸ φάρμακον εὑρηκέναι] h. e. **rationem illam invenisse, qua me commoveres ad urbem relinquendam.** Infra p. 274. E. μνήμης — καὶ σοφίας φάρμακον. Ibid. p. 275. A. Legg. I. p. 627. E. φόβου φάρμακον, h. e **ad metum iniiciendum efficax.** Charmid. p. 157 D. οὐ σοῦ φῂς τὴν ἐπῳδὴν ἔχειν, ad quod comparandum **te ais hanc habere incantationem tuam. Chrysostom.** Orat. XI. p. 324. ἡ ποίησις φάρμακον ἡδονῆς, h. e. valet ad efficiendam voluptatem. Quae sequuntur, ὥςπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρ. κτλ., ea recte statuit **Astius** posita esse pro: ὥςπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα ἄγοντες θαλλὸν ἤ τινα καρπὸν προσσείοντες ἄγουσι Usum hunc verbi προσσείειν, quo dicitur de iis, qui pecora ducunt ostentantes iis frutices, quos subinde quatiunt et huc atque illuc movent, erudite explanavit **Ruhnkenius** ad Tim. p. 136. Dein ne haereas in collocatione verborum, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων, eadem ratio est Protagor. p. 329. A. ὥςπερ τὰ χαλκεῖα — καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω μακροὺς λόγους ἀποτείνουσιν. De Rep. I. p. 354. B. ὥςπερ οἱ λίχνοι — ἀπογεύονται, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω — ὁρμῆσαι. Ibid. IX. p. 585. A. ὥςπερ δὲ πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες — καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην ἀφορῶντες κτλ Phaedon. p. 61. A. ὥςπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον. Gorg. p. 449. A. ὥςπερ τὰ ἔμπροσθέν σοι ὑπετείνατο Χαιρεφῶν — καὶ νῦν οὖν οὕτως εἰπέ.

E. ἐγὼ μέν μοι δοκῶ κατα-

Cap. VI. *Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν γενομένων τούτων*
231 *ἀκήκοας. ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὢν σου τυγχάνω. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται· τοῖς δὲ οὐκ ἔστι χρόνος, ἐν ᾧ μεταγνῶναι προσήκει. οὐ γὰρ ὑπ' ἀνάγκης, ἀλλ' ἑκόντες, ὡς ἂν ἄριστα περὶ τῶν οἰκείων βουλεύσαιντο, πρὸς τὴν δύναμιν τὴν αὑτῶν εὖ ποιοῦσιν. Ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐρῶντες σκοποῦσιν, ἅ τε κακῶς διέθεντο τῶν αὑτῶν διὰ τὸν ἔρωτα καὶ ἃ πεποιήκασιν εὖ, καὶ ὃν*

vulg. *νῦν δ' οὖν.* Dein vulgo erat *κατακείσεσθαι*, quod ex optimis plurimisque codd., inter quos est etiam Bodl., a Bekkero et aliis mutatum est.

γενομένων τούτων] V. *τούτων γενομένων*, invitis codicibus melioribus.

κεῖσθαι] Verissimè Heindorf. interpretatur: placet mihi recumbere. Nam *δοκῶ μοι* saepenumero personaliter dicitur pro impersonali *δοκεῖ μοι.* cfr. Theaetet. p. 183. D. *ἀλλά μοι δοκῶ — οὐ πείσεσθαι αὐτῷ.* Euthydem. p. 288. C. *ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ ὑφηγήσασθαι*, ubi nollem vir praestantissimus *ὑφηγήσεσθαι* correxisset. Certum est enim atque exploratum Graecos post verba putandi, sperandi, credendi, alia id genus, non tantum infinitivos futuri, sed etiam aoristi et praesentis adhibuisse, prouti ipsius sententiae ratio exigere videretur. Et aoristum quidem nunc mittamus. De praesentis autem usu ut iam monendum sit, illud facit, quod in multis codicibus hoc loco scriptum extat *κατακείσεσθαι*, quod ipsum desiderasse videtur Heindorfius. At enim vero rectissime codices optimi praesens tuentur. Neque enim agitur de re aliquando futura, sed de eo, quod iam nunc praesens adest. Est igitur huius loci eadem prorsus ratio, atque Criton. p. 52. C. ubi v. ann. Diversi sunt generis quae ad h. l. attulit Astius: aptiora suppeditabit Lobeckii sollertia, qui ad Phrynichum Parerg. VI. inde a p. 749. hunc usum loquendi illustravit. Ceterum fuit qui *δοκῶ οὕτω κατακεῖσθαι* scribendum opinaretur, propterea quod *ἐν ὁποίῳ σχήματι* esset subiectum. At is certe non vidit, quod sponte in oculos incurrit, Socratem ipsum velle recumbentem audire quam Phaedrus secum ferebat orationem, quum Phaedrus iubeatur ita recitare scriptionem, ut ei commodum sit, sive stare velit, sive erectus sedere, sive itidem recumbere. Formulam *ἄκουε δή* tractat Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 350.

Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πρ.] Tenendum est, de quo etiam in Prolegg. explicavimus, Lysiam non ut oratorem, sed ut rhetorem et orationum *ἐπιδεικτικῶν* scriptorem perstringi a Platone. Itaque nunc non una aliqua ex orationibus eius iudicialibus recitatur ac severo iudicio exigitur, sed legimus potius aliquam *μελέτην* rhetoricam, quales multas

εἶχον πόνον προςτιθέντες ἡγοῦνται πάλαι τὴν ἀξίαν B
ἀποδεδωκέναι χάριν τοῖς ἐρωμένοις. τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν οὔτε τὴν τῶν οἰκείων ἀμέλειαν διὰ τοῦτο ἔστι προφασίζεσθαι, οὔτε τοὺς παρεληλυθότας πόνους ὑπολογίζεσθαι, οὔτε τὰς πρὸς τοὺς προςήκοντας διαφορὰς αἰτιάσασθαι· ὥςτε περιῃρημένων τοσούτων κακῶν οὐδὲν ὑπολείπεται ἀλλ' ἢ ποιεῖν προθύμως ὅ τι ἂν αὐτοῖς οἴωνται πράξαντες χαριεῖσθαι. Ἔτι δὲ εἰ διὰ
τοῦτο ἄξιον τοὺς ἐρῶντας περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, ὅτι C
τούτους μάλιστά φασι φιλεῖν ὧν ἂν ἐρῶσι, καὶ ἕτοιμοί εἰσι καὶ ἐκ τῶν λόγων καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῖς

P. 231. A. *τῶν αὐτῶν*] Sic Bodl. Vulgo *αὑτῶν*. v. ad Phaedon. p. 613. A. ann. crit.

καὶ ὃν εἶχον πόνον] Ven. Σ et Vind. 4. *καὶ ὃν δὲ εἶχον π.*

καὶ ἕτοιμοί εἰσι] Haec om. Bodl. pr. cum ΔGT male.

probabile est ab eo in publicum emissas fuisse. Sed explicatius de Lysiana hac oratione diximus in Prolegomenis.

P. 231. A. *ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει*] Intelliguntur ii, quia *τοῖς οὐκ ἐρασταῖς* diversi sunt, h. e. amatores. Ex quo apparet, cur *ἐκείνοις* dixerit. Pluralis numerus ad eundem modum post singularem ponitur infra p. 233. A. *βελτίονί σοι προςήκει γενέσθαι ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ βέλτιστον — ἐπαινοῦσι κτλ.* et pag. 249. A. *ἡ τοῦ φιλοσοφήσαντος ἀδόλως (ψυχή)· αὗται δὲ τρ. κτλ.* Similiter pluralem relativi pronominis post nomen singulare inferri notavimus ad Reipubl. VIII. p. 554. B. Alia id genus Schoemann. ad Isaeum p. 466. collegit.

οὐ γὰρ ὑπ' ἀνάγκης] intell. cupiditatis naturalis necessitudinem. Reip. V. p. 458. D. *οὐ γεωμετρικαῖς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις κτλ.* Vid. annot. ad Reip. VII. p. 527. A. IX. p. 581. D.

ὡς ἂν ἄριστα — βουλεύσαιντο] h. e. *οὕτως, ὡς ἂν ἄριστα β.*, *in dem Maasse, wie sie das Ihrige am Besten berathen können.* V. ad p. 230. B. coll. p. 262. D. Xenoph. Mem. I. 6. 2. Itaque interpretationis gratia adiicitur *πρὸς τὴν δύναμιν τὴν αὑτῶν*, pro facultatibus suis.

B. *διὰ τοῦτο ἔστι προφασίζεσθαι*] Quemadmodum paullo ante ex *οὐκ ἐραστής* ad *ἐκεῖνοι* intelligendum erat *οἱ ἐρασταί*, ita hic ex *μὴ ἐρῶσι* intelligas *ὅτι ἐρῶσι*. Errant qui locum aliter interpretantur.

οὐδὲν ὑπολείπεται ἀλλ' ἢ ποιεῖν] Quomodo *ἀλλ' ἢ* a Graecis dicatur, explicavimus ad Phaedon. p. 81. B. et Reip. X. p. 601. A.

C. *μάλιστά φασι φιλεῖν*] Errat Heindorfius *οἱ πολλοί* s. *οἱ ἄνθρωποι* intelligendum ratus. Subiectum est potius *οἱ ἐρῶντες*. Idem deinde etiam ad *εἰ ἀληθῆ λέγουσιν* intelligendum est, quae vulgo perperam interpretantur sic: facile est ad intelligendum, si quidem ipsi haec vere profitentur, futurum esse, ut, quos serius amaverint, eos ipsis

ἄλλοις ἀπεχθανόμενοι τοῖς ἐρωμένοις χαρίζεσθαι, ῥᾴδιον γνῶναι, εἰ ἀληθῆ λέγουσιν, ὅτι ὅσων ἂν ὕστερον ἐρασθῶσιν, ἐκείνους αὐτῶν περὶ πλείονος ποιήσονται, καὶ δῆλον, ὅτι, ἐὰν ἐκείνοις δοκῇ, καὶ τούτους κακῶς ποιήσουσι. Καίτοι πῶς εἰκός ἐστι τοιοῦτον πρᾶγμα προέσθαι τοιαύτην ἔχοντι συμφοράν, ἣν
D οὐδ' ἂν ἐπιχειρήσειεν οὐδεὶς ἔμπειρος ὢν ἀποτρέπειν; καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν, καὶ εἰδέναι, ὅτι κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλ' οὐ δύνασθαι αὐτῶν κρατεῖν. ὥςτε πῶς ἂν εὖ φρονήσαντες ταῦτα καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο, περὶ ὧν οὕτω διακείμενοι βού-

λέγουσιν ὅτι ὅσων ἂν] Bodl. λέγουσιν ὁπόσον ἂν ὕστ. Unde nuper C. Fr. Hermann. effinxit: οἱ γ' ὅσων. Sed praestat tenere scripturam librorum fere omnium.

D. καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο] Sic Bodl. eum plurimis optimisque reliquis. Vulgo ἡγήσωνται, quod Dissen. Disquisitt. Philol. I. p. II. in ἡγήσονται mutatum volebat. Perverse nuper grammatici quidam hoc loco abusi sunt, ut coniunctivum deliberativum cum ἂν coniungi demonstrarent. Nam codd. plerique omnes quum tueantur optativum, facile apparet, temere eam in rem hoc testi-

deliciis suis praeferant etc. Immo sententia haec est; facile est ad intelligendum, an vere dicant (h. e. falso eos hoc dicere), propterea quod eos, quos postea amaverint, hos ipsos illis sunt antepostituri. — ἐκείνους, quos postea amaverint. αὐτῶν, ipsis illis, quos adhuc in deliciis habuerunt.

τοιοῦτον πρᾶγμα προέσθαι τοιαύτην ἔχοντι συμφοράν] Quomodo, inquit, decet talem rem profundere homini tali malo (amore) laboranti, quod nemo prudens (quis est insanabile) ne conetur quidem avertere atque tollere? Ἔχειν συμφορὰν dicuntur qui malo aliquo laborant eoque urgentur et premuntur, ut Reip. IX. p. 591. D. al. Hoc loco de amore esse cogitandum, quo quis tanquam malo aliquo correptus est, universae disputationis ratio evincit. Et eodem sensu Reip IX. p. 574. E. ἔχειν ἔρωτα dictum novimus. Obscoenitatem autem quandam habet istud τοιοῦτον πρᾶγμα. Nimirum orator tecte significat iuventutis florem, qui amatori veluti profundatur ab iis, qui eius voluntati gratificentur.

D. περὶ ὧν οὕτω διακείμενοι βούλονται] Quomodo, inquit, ubi bene sapiant, ista recte habere sibi persuadeant, quae ita affecti animo expetunt? Recte haec omnia dicta sunt, ut nec cum Stephano βουλεύονται nec cum Heindorfio βεβούλευνται correxerim. Nam οὕτω διακείμενοι opponitur praecedentibus illis, εὖ φρονήσαντες: περὶ ὧν autem, h. e. quorum habita ratione, connectendum est cum οὕτω διακείμενοι, de quo usu praepositionis περί v. infra ad p. 250. C. et ad Reipubl. VII. p. 538.

λονται; Καὶ μὲν δὴ εἰ μὲν ἐκ τῶν ἐρώντων τὸν βέλτιστον αἱροῖο, ἐξ ὀλίγων ἄν σοι ἡ ἔκλεξις εἴη· εἰ δ' ἐκ τῶν ἄλλων τὸν σαυτῷ ἐπιτηδειότατον, ἐκ πολλῶν. ὥςτε πολὺ πλείων ἐλπὶς ἐν τοῖς πολλοῖς ὄντα τυ- E
χεῖν τὸν ἄξιον τῆς σῆς φιλίας. Cap. VII. *Εἰ τοίνυν τὸν νόμον τὸν καθεστηκότα δέδοικας, μὴ πυθομένων τῶν ἀνθρώπων ὄνειδός σοι γένηται, εἰκός ἐστι τοὺς μὲν ἐρῶντας, οὕτως ἂν οἰομένους καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων* 232
ζηλοῦσθαι ὥςπερ αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν, ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν καὶ φιλοτιμουμένους ἐπιδείκνυσθαι πρὸς ἅπαντας, ὅτι οὐκ ἄλλως αὐτοῖς πεπόνηται· τοὺς δὲ μὴ

monium esse adhibitum. Dein vett. editt. *οὗτοι διακείμενοι*, quod Bekkerus e marg cod. F. et Ambros. r. corr. emendavit. Ficinus: qui sic affecti sunt. Pro *βούλονται* quod edidit Stephanus *βουλεύονται*, id in nullo libro ms. repertum est. Heindorfius dedit *βεβουλεύνται*. Tum Bodl. et alii quidam *αἱροῖτο*.

P. 232. A. *ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν*] *τε λέγεν* Flor. h. in margine. Venet. Σ. *καὶ λέγειν* Aliquot libri *τὸ λέγειν*, quod Buttmanno et Hermanno placet. Winckelm. coni. *ἐπαρθῆναι ὥςτε λέγειν*, coll. Eurip. Suppl. v. 581. Sed unice vera est lectio vulgata, optimis codd. probata.

E. Verum perspexit iam Haenischius, qui tamen fallitur in eo, quod *περὶ ὧν* arbitratur etiam ad *βούλονται* referri. Ad hoc enim liquet sponte intelligi *αὐτά*.

E. *Εἰ τοίνυν τὸν νόμον*—] Progreditur ad aliud quid, ideoque utitur hic quoque particula *τοίνυν*, quae in eiusmodi locis prorsus respondet Latino iam, iam vero, ut alibi exemplis demonstravimus. *Νόμον* autem nunc intelligit communem hominum existimationem, ut recte statuit Heindorfius. Nimirum evidenter id apparet vel ex adiectis verbis: *μὴ πυθομένων τῶν ἀνθρώπων ὄνειδός σοι γένηται*, ut nihil viderit qui nuper Heindorfii interpretationem vocavit in dubitationem.

P. 232. A. *ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν*—] Mirum est hanc loci scripturam a criticis sollicitatam esse. Nimirum non viderunt illi *ἐπαίρεσθαι* vel absolute poni, eo sensu, ut sit superbia et fastu efferri, fastuosum evadere, vel coniungi cum infinitivo (ut Plat. Reip. III. 416. C. Aristoph. Rann. v. 1052. Nubb. v. 42. Lys. Apol. Mantith. p. 159. ed. Brem. al.) eaque ratione significare: Fastu eo perduci sive impelli, ut etc. Quod posterius quum viri docti in hunc locum unice convenire statuissent, non uno modo de infinitivo laborarunt, qui ex *ἐπαρθῆναι* suspensus esset. In quo certe operam atque oleum perdiderunt. Nam *ἐπαρθῆναι* nunc absolute positum est, ut nullo modo opus sit infinitivi alicuius accessione. Aristoph. Rann 777. *κἄπειτ' ἐπαρθεὶς ἀντελάβετο τοῦ θρόνου*. Nubb. v. 810. *ἀνδρὸς ἐκπεπληγμένου καὶ φανερῶς ἐπῃρμένου*. Acc. 43. v. 13. Aeschin. p. 84, 17. *οὐ ταπεινώσαντες ἀποπέμψετε τοὺς νῦν ἐπηρμένους*. Polyb. I. 1. *ἐκ τοῦ*

ἐρῶντας, κρείττους αὐτῶν ὄντας, τὸ βέλτιστον ἀντὶ τῆς δόξης τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων αἱρεῖσθαι. Ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἐρῶντας πολλοὺς ἀνάγκη πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν ἀκολουθοῦντας τοῖς ἐρωμένοις καὶ ἔργον τοῦτο
B ποιουμένους, ὥςτε, ὅταν ὀφθῶσι διαλεγόμενοι ἀλλήλοις, τότε αὐτοὺς οἴονται ἢ γεγενημένης ἢ μελλούσης ἔσεσθαι τῆς ἐπιθυμίας συνεῖναι· τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας οὐδ' αἰτιᾶσθαι διὰ τὴν συνουσίαν ἐπιχειροῦσιν, εἰδότες, ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἢ διὰ φιλίαν τῳ διαλέγεσθαι ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἡδονήν. Καὶ μὲν δὴ εἴ σοι δέος παρέστηκεν ἡγουμένῳ χαλεπὸν εἶναι φιλίαν συμμένειν, καὶ ἄλλῳ μὲν τρόπῳ διαφορᾶς γενομένης κοινὴν ἀμφο-

C. *μᾶλλον ἂν φοβοῖο*] Sic Bodl. ΔΠΣDGNOT alii. Vulgo hic *ἂν* deest. Sed paullo ante Bodl. ΔΠT voculam *ἂν* etiam ante *γενέσθαι* inferciunt. Quod vereor ne errore ita factum sit.

τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρ.] V. *τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους*. Bodl. *τὰ πρὸς τ. ἀ.* Recte *τὰς* Vind. 1. 4. 6. *α*. Flor. a. b. c. h. *θ*. et plegegonótos — *γεγονότος προτερήματος ἐπαρθέντας*. Qua vi et potestate ubi verbum acceperimus, sponte in oculos incurrit *τῷ λέγειν καὶ ἐπιδείκνυσθαι* interpretandum esse: eo quod dicunt et ambitiose coram omnibus iactant non frustra sese laboravisse. De quo loquendi genere v. ad Phaedon. p. 60. B. Criton. p. 51. D. sl. Itaque sententia loci sic explicanda est: consentaneum est amantes protenus evadere importune superbos ac fastuosos eo, quod dicant ac glorientur apud omnes non frustra a se in amoris opere esse laboratum. *Πονεῖν* simili euphemismo positum ut *πράττειν* et *ποιεῖν*, de quo vide infra p. 232. D.

τὸ βέλτιστον ἀντὶ τῆς δόξης — αἱρεῖσθαι] h. e. malle id, quod sibi et amatis sit utilissimum, quam vanam captare hominum existimationem.

ἀνάγκη πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν ἀκολουθοῦντας] Iungendum: *ἔτι δὲ ἀνάγκη (ἐστὶ) πολλοὺς πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν τοὺς ἐρῶντας ἀκολουθοῦντας τοῖς ἐρωμένοις καὶ ἔργον τοῦτο ποιουμένους*. *Ἔργον ποιεῖσθαί τι* dicuntur qui aliquid sedulo agunt et pro officii sui parte ducunt: quam in rem Heindorfius Astiusque laudarunt Plat. Tim. p. 27. A. Eryx. p. 392. C. Xenoph. Hieron. IX. 10. Dion. Chrys. Orat. p. 394. D. Themist. X. p. 234. Sententia verborum haec est: Et id ipsum studiose agentes, ut multi ipsos audiant atque videant hoc facientes. Nam *τοῦτο* referendum ad *πολλοὺς πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν ἀκ.* Astius idem ad *ἀκολουθοῦντας* retulit. Alius criticus *τοῦτο* per euphemismum dictum vult ad designandam *τὴν συνουσίαν*: quod vix crediderim.

B. *ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἡδονήν*] Male Heindorfius: „Magis placeret *ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀνάγκην* seu *χρείαν*. Ita ne in singulis quidem verbis laudandus est libelli huius scriptor, ne quid dicam de absurdis sententiis, vix sophista dignis.“ Videlicet poterat etiam sic dici: *ἢ δι' ἄλλο τι, ὃ ἡδονὴν παρέχει*, aut: *ἢ ἄλλως διά τινα ἡδονήν*. Notissimus est hic usus voc. *ἄλλος*

τέροις καταστῆναι τὴν συμφοράν, προεμένου δέ σου ἃ περὶ πλείστου ποιεῖ μεγάλην ἂν σοι βλάβην γενέσθαι, εἰκότως ἂν τοὺς ἐρῶντας μᾶλλον ἂν φοβοῖο. πολλὰ γάρ αὐτούς ἐστι τὰ λυποῦντα, καὶ πάντ' ἐπὶ τῇ αὐτῶν βλάβῃ νομίζουσι γίγνεσθαι. διόπερ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρωμένων συνουσίας ἀποτρέπουσι, φοβούμενοι τοὺς μὲν οὐσίαν κεκτημένους, μὴ χρήμασιν αὐτοὺς ὑπερβάλωνται, τοὺς δὲ πεπαιδευμένους, μὴ συνέσει κρείττους γένωνται· τῶν δ' ἄλλο τι κεκτημένων ἀγαθὸν τὴν δύναμιν ἑκάστου φυλάττονται. πείσαντες μὲν οὖν ἀπέχθεσθαί σε τούτοις, εἰς ἐρημίαν φίλων καθιστᾶσιν· ἐὰν δὲ τὸ σεαυτοῦ σκοπῶν ἄμεινον C D

riqne omnea Bekker.

D. *ἀπέχθεσθαί σε τούτοις*] V. *ἀπέχεσθαί σε τούτοις*. Vind. *α'*. 3. 4. exhibent: *ἀπέχεσθαί σε τούτων*. Sed verissime Bekkerus, Heindorfius et Turiceuss. e Bass. 1. 2. Par. F. Flor. *α*, Vind. 1. receperunt *ἀπέχθεσθαί σε τούτοις*, nisi quod malim *ἀπεχθέσθαι*.

de quo v. p. 232. E. ad Symp. 191. B. Apol. Socr. p. 36. B. Phaedon. p. 110. E. 111. A.

καὶ ἄλλῳ μὲν τρόπῳ — μᾶλλον ἂν φοβοῖο] Opposita sunt verba *ἄλλῳ μὲν τρόπῳ* et *προεμένου δέ σου ἃ περὶ πλεῖστα ποιεῖ*: deinde *κοινὴν ἀμφοτέροις συμφορὰν* et *μεγάλην σοὶ βλάβην*. Itaque *σοὶ* maiore vocis contentione pronuntiandum. Sententia haec est: **Porro si animum tuum metus invaserit, ne difficile sit amicitiam perpetuo conservare, atque te haec subierit cogitatio, alio quidem pacto, ubi amicitia non amoris fruendi caussa iuncta sit, orta discordia aliqua, detrimentum utrisque commune accidere; ubi vero in amatoris gratiam ea, quae plurimi facienda sint, castitatem, bonam famam, familiaritates honestas, alia, proieceris, tibi uni nasci calamitatem; consentaneum est amantes a te magis esse metuendos.** De *ἂν* repetito v. **Hermann.** de particula *ἄν* p. 120. Voculam etiam inter *κοινὴν* et *ἀμφοτέροις* de suo inseruit **Hirschig.**, quo vix opus.

C. *διόπερ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρωμένων συνουσίας ἀπ.*] Male **Haenischius** atque **Astius** genitivum *τῶν ἐρωμένων* e verbo *ἀποτρέπειν* pendere censuerunt, insolentius dictum esse rati *ἀποτρέπειν τί τινος* pro *τινά τινος*. Immo sic haec interpretanda sunt: Avertunt amasiorum cum aliis familiaritates, h. e. impedire student, ne illi aliorum utantur familiaritate et consuetudine. Itaque *τῶν ἐρωμένων* nectendum est cum *συνουσίας*.

D. *ἀπέχθεσθαί σε τούτοις*] **suadentes, ut eorum odium et inimicitiam in te suscipias.** Mox p. 233. A. *τὰ μὲν δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται.*— Formulam *ἥκειν τινὶ εἰς διαφοράν* illustravit **Boissonad.** ad Philostrat. Heroic. p. 333 sq. Compares Protagor. p. 335. A. *ἐγὼ πολλοῖς ἤδη εἰς ἀγῶνα λόγων ἀφικόμην ἀνθρώποις.* **Eurip.** Med. v. 868. *ἐγὼ δ' ἐμαυτῇ διὰ λό-*

ἐκείνων φρονῆς, ἥξεις αὐτοῖς εἰς διαφοράν. ὅσοι δὲ μὴ ἐρῶντες ἔτυχον, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἔπραξαν ὧν ἐδέοντο, οὐκ ἂν τοῖς συνοῦσι φθονοῖεν; ἀλλὰ τοὺς μὴ ἐθέλοντας μισοῖεν, ἡγούμενοι ὑπ' ἐκείνων μὲν ὑπερορᾶσθαι, ὑπὸ τῶν συνόντων δὲ ὠφελεῖσθαι· ὥστε πολὺ

E. τῶν μὲν ἐρώντων] μὲν vulgo omissum ex plurimis longe optimisque codd., etiam Bodl. accessit.

ἄδηλον, αὐτοῖς εἰ ἔτι] Hoc ordine Bodl. aliique permulti.

γων ἀφικόμην. Infra p. 237. C. πότερον ἐρῶντι μᾶλλον ἢ μὴ εἰς φιλίαν ἰτέον.

δι' ἀρετὴν ἔπραξαν ὧν ἐδέοντο] h. e. virtute sua voti sui compotes facti sunt. Sic πράττειν et πρᾶγμα saepius in hac oratione per μειλιγμὸν quendam posita reperiuntur, ut 232. E. 233. A. Omnino Graeci et Latini faciendi verba in re obscoena de explenda cupiditate ponere solent, veluti διαπράττεσθαι p. 253. C. 256. C. 234. A. Symp. c. 10. p. 181. B. et ἐξεργάζεσθαι Lucian. Dial. Meretr. p. 219. ed. Bip. Homer. Od. λ. 245. αὐτὰρ ἐπεὶ ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα, quod fere expressit Ovidius Am. I. 4, 48. verbis: dulce peregit opus. Usum loquendi tetigerunt Burmann. ad Petron. Sat. I. p. 522. ed. 2. intpp. ad Theocrit. Idyll. II. 143. Lennep. ad Coluth. v. 141. Bosscha ad Ioan Sec. I. p. 132. Welcker. ad Theogn. p. 135. Winckelmann. ad Plutarchi Amator. p. 116. Conf. etiam infra ad p. 234. A. et Hipp. mai. p. 299. A. τὰ δέ που περὶ τὰ ἀφροδίσια πάντες ἂν ἡμῖν μάχοιντο ὡς ἥδιστον ὄν, δεῖ δὲ αὐτό, ἐάν τις καὶ πράττῃ, οὕτω πράττειν, ὥστε μηδένα ὁρᾶν. — τοὺς μὴ ἐθέλοντας, sc. συνεῖναι.

ὑπ' ἐκείνων μὲν ὑπερορᾶσθαι] Videl. ὑπὸ τῶν μὴ συνεῖναι ἐθελόντων. Observarunt grammatici dudum ἐκεῖνος et Lat. ille haud raro ad nomen proxime praegressum, οὗτος autem atque hic ad remotius referri. vid. Duker. ad Flor. I. 26, 7. IV. 2, 48. Ruhnken. ad Rutil. Sup. p. 126. ad Terent. Andr. I. 4. 6. Heindorf. ad Plat. Lysid. p. 19. Schaefer. ad Demosth. Appar. T. II. p. 215. T. V. p. 322. Matthiae Gr. Gram. 874. Astius ad h. l. Sed qua id lege et conditione fiat, parum adhuc explicatum est. Itaque tenendum arbitramur, saepenumero in horum pronominum usu non tam id spectari, utrum nomen aliquod sit loco propinquius an remotius, quam illud potius, utrum vi sua emiucat ac significet id, quod ad aliquid propius pertineat, an contra. Quod sicubi fit, propter caussas logicas ἐκεῖνος et ille refertur ad id, quod minus habet gravitatis aut cum ea re, de qua agitur, minus coniunctum videtur; οὗτος autem et Lat. hic designat illud, quod tanquam gravius quiddam aut cum re ipsa propius coniunctum praecipue notari et observari debet. Quod ne temere commenti esse videamur, age, praeter hunc locum paucos alios diligentius excutiamus. Et hic quidem οἱ μὴ συνεῖναι ἐθέλοντες vocantur ἐκεῖνοι, propterea quod ab amatorum caussa sunt alieniores, ideoque ab iis quasi remotiores esse cogitantur. Similem rationem notavimus p. 231. A. 231. C. 233. A. B. Demosthen. de Cherson. p. 242. ed. Bremi: δεῖ — τὸ βέλτιστον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον ἅπαντας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις

πλείων ἐλπὶς φιλίαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ πράγματος ἢ ἔχθραν E
γενήσεσθαι. Καὶ μὲν δὴ τῶν μὲν ἐρώντων πολλοὶ πρότερον τοῦ σώματος ἐπεθύμησαν ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων ἔμπειροι ἐγένοντο, ὥςτε ἄδηλον, αὐτοῖς εἰ ἔτι τότε βουλήσονται φίλοι εἶναι,

V. *ἄδηλον, εἰ ἔτι αὐτοῖς.* Dein. *τότε* om. *Δ Π Σ* G N O. Oh qnam variationem C. Fr. Hermann. *αὐτοῖς* tanquam suspectum circumscripsit; fortasse ipse iusto suspiciosior. Nos post *ἄδηλον* interpunximus.

αὐτὴ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην ubi Schaeferus recte observat relationem esse logicam, non grammaticam: qnippe *τὸ ῥᾷστον*, ad quod *ἐκεῖνο* referatur, esse removendum, *τὸ βέλτιστον* autem, quorsum *τοῦτο* pertineat, amplexandum. Lysias Apolog. Mantith. p. 154. ed. Bremi: *ὥςτε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε*: ubi *ἐκείνοις*, licet ad nomen proxime praegressum spectet, tamen ea denotat, quae ab hac caussa sint alieniora. Cicero pro Muren. §. 31. Atqui ex veterum rerum monumentis vel maximum bellum populum Romanum cum Antiocho gessisse vides, cuius belli victor L. Scipio, parta cum Publio fratre gloria, quam laudem ille Africa oppressa cognomine ipso prae se ferebat, eandem hic sibi ex Asiae nomine assumpsit: ubi cur L. Scipio **hic** dicatur, apparet e verbis praecedentibus: cur Asiaticae nationes atque ille a te hostis contemnitur. Pro Muren §. 19. Haec fides atque haec ratio pecuniarum, quae Romae, quae in foro versatur, implicita est cum illis pecuniis Asiaticis et cohaeret; ruere illa non possunt, ut haec non eodem labefactata motu concidant: ubi orator haec dicit, quae Romae sunt, ideoque propiora atque graviora esse cogitantur. Sed nolumus plura cumulare: sufficiet caussam et rationem significasse, qua hunc dicendi usum niti existimamus. Ceterum a vero aberravit Heindorfius, qui ad *ὑπερορᾶσθαι* statuit supplendum esse *σὲ* pronomen. Quam sententiam recte redarguit Haenischius. „At hoc loco“, inquit, „*ὑπερορᾶσθαι* vel *ὠφελεῖσθαι* non puer, sed ii dicantur, qui eius consuetudine utuntur, sive *οἱ μὴ ἐρῶντες*, necesse est. Nam puerum ab amicis adiuvari, ab aliis contemni etiam amatores existimabant, sed illud *ἐπὶ τῇ αὐτῶν βλάβῃ γίγνεσθαι* putabant. Non amantes contra censent sibi quoque ab amicis pueri aliquam utilitatem allatum iri.“

E. *Καὶ μὲν δὴ — ἐπεθύμησαν ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν*] Aoristus de eo, quod solet identidem fieri; ut Phaedon. p. 73. D. Gorg. p. 484. A. 511. D. p. 524. E. p. 525. A. Protag. p. 342. D. Reip. VIII. p. 550. B 551. A. 560. A. B. C. 566. E. infra p. 251. B. p. 254. A. B. C. D. p. 256. C. Sophocl. Oed. Col. 668. 691.

καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων] h. e. ac praeterea res eorum domesticas. Male enim olim Astius aliique mores pueri intelligendos censuerunt, quos iam per *τὸν τρόπον* designari quis est quin videat? Quod vero *καὶ τῶν ἄλλων* interpretati sumus ac praeterea, de hoc graecismo

233 ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται· τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν,
οἳ καὶ πρότερον ἀλλήλοις φίλοι ὄντες ταῦτα ἔπραξαν,
οὐκ ἐξ ὧν ἂν εὖ πάθωσι ταῦτα εἰκὸς ἐλάττω τὴν
φιλίαν αὐτοῖς ποιῆσαι, ἀλλὰ ταῦτα μνημεῖα καταλει-
26 φθῆναι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. Cap. VIII. *Καὶ μὲν*
δὴ βελτίονί σοι προςήκει γενέσθαι ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ
ἐραστῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ βέλτιστον τά τε
λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαινοῦσι, τὰ μὲν δε-
διότες, μὴ ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ αὐτοὶ χεῖρον διὰ
B τὴν ἐπιθυμίαν γιγνώσκοντες. τοιαῦτα γὰρ ὁ ἔρως ἐπι-
δείκνυται· δυςτυχοῦντας μὲν ἃ μὴ λύπην τοῖς ἄλ-
λοις παρέχει ἀνιαρὰ ποιεῖ νομίζειν· εὐτυχοῦντας δὲ

P. 233. B. *ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις*] Steph. *τοὺς ἐρωμένους*, cuius lectionis in tribus mss. Bekkeri vestigia sunt conspicua: ceteri omnes dativum praebent.

αὐτοὺς προςήκει] *αὐτοῖς* permulti libri, partim a pr. m., praeter ea, quae modo p. 232. B. attulimus, conferas Apolog. Socr. p. 36. B. Sympos. p. 191. B. p. 216. E. Gorg. p. 473. C p. 480. D. Phaedon. p. 110. E. Reipubl. X. p. 618. A. ibique annot. Eurip. Med. v. 298. Aristoph. Rann. v. 1195 intpp. ad Soph. Phil. v. 38. Lucianea collegit Fritschius Quaest. Luciann. p. 54 sq. — *ἐπειδὰν τ. ἐπ. παύσωνται*, videlicet quia nec mores nec rationes privatas eorum noverunt.

P. 233. *ταῦτα ἔπραξαν*] h. e. consuetudine usi sunt. Proxima sic iungas: *οὐκ εἰκὸς ταῦτα, ἐξ ὧν ἂν εὖ πάθωσιν*, h. e. unde hauserint voluptatem, *ἐλάττω αὐτοῖς τὴν φιλίαν ποιῆσαι*. In quibus quid insit obscuritatis, equidem non perspicio. Hoc unum fortasse animadvertendum, de quo monuit Heindorfius, quanquam is ceteroquin loci sententiam paullulum obscuravit, *αὐτοῖς* post *τοῖς μὴ ἐρῶσιν* abundanter inferri. Quod ne praeter usum et consuetudinem factum putetur, alia id genus adscripsimus ad Sympos. p. 195. A. et ad Gorg. p. 282. D. Dein post *ἀλλὰ* liquet *εἰκὸς* denuo intelligendum relinqui. Pro *μνημεῖα — τῶν μελλόντων ἔσεσθαι* Heind. coniectabat *σημεῖα — τῶν μ. ἔσ.* Quod commentum qui reiecerunt, Astius et Haenischius, vereor ut et ipsi veram loci interpretationem investigaverint. Mihi ille simpliciter explicandus videtur sic: monumenta, unde de futuris coniecturam capere liceat. Germanice dixeria: *Denkmäler für die Zukunft*. Xenoph. De rep. Athen. in.: *ὅτε ἐνομίζομεν τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει καταλελεῖφθαι, ὥςτε μηδ' ἂν τοὺς ἐπιγιγνομένους ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν*. Demosthen. Leptin. §. 5. *ἐπειδὰν δὲ τελευτήσωσι, ἐκεῖναι τοῦ τῆς πόλεως ἤθους μνημεῖον ὦσι κτλ.* Mox C. *ταῦτα γάρ ἐστι φιλίας πολὺν χρόνον ἐσομένης τεκμήρια.*

ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ] Breviter dictum pro: *εἰ ἐμοὶ πείθοιο, ἢ γίγνοιο, εἰ πείθοιο ἐραστῇ*. Frustra Lentzius

καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων ἐπαίνου ἀναγκάζει τυγχάνειν· ὥςτε πολὺ μᾶλλον ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προςήκει. ἐὰν δ' ἐμοὶ πείθῃ, πρῶτον μὲν οὐ τὴν παροῦσαν ἡδονὴν θεραπεύων συνέσομαί σοι, ἀλλὰ καὶ τὴν μέλλουσαν ὠφέλειαν ἔσεσθαι, οὐχ ὑπ' ἔρωτος ἡττώμενος, ἀλλ' ἐμαυτοῦ κρατῶν, οὐδὲ C διὰ σμικρὰ ἰσχυρὰν ἔχθραν ἀναιρούμενος, ἀλλὰ διὰ μεγάλα βραδέως ὀλίγην ὀργὴν ποιούμενος, τῶν μὲν ἀκουσίων συγγνώμην ἔχων, τὰ δὲ ἑκούσια πειρώμενος ἀποτρέπειν· ταῦτα γάρ ἐστι φιλίας πολὺν χρόνον ἐσομένης τεκμήρια. Εἰ δ' ἄρα σοι τοῦτο παρέστηκεν, ὡς οὐχ οἷόν τε ἰσχυρὰν φιλίαν γενέσθαι, ἐὰν μή τις ἐρῶν

nec tamen Bodl.; etiam in ΔΠCDET αὐτοὺς correctione est restitutum.

δ' ἐμοὶ πείθῃ] V. δέ μοι π. Mutavit Bekker. ex Ven. Ξ.

ἀλλὰ καὶ τὴν μ.] καὶ vulgo aberat, invitis codd. praeter E.

μᾶλλον ante πειθομένῳ excidisse suspicatus est. De coniunctione verborum τό τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα v. Boisson. ad Philostrat. Heroic. p. 476. Dein τὰ μέν — τὰ δέ, ut sexcenties, est: partim — partim.

B. εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδ. — τυγχάνειν] „Post εὐτυχοῦντας δὲ quum sic procedere deberet structura: καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια ἐπαινεῖν ἀναγκάζει, quo rotundior exeat periodus, subito convertitur oratio, ut εὐτυχοῦντας haberi possit pro accusativo absoluto.“ HEINDORF. Recte vero. Concinnitatis enim gratia etiam alterum membrum exorditur ab accusativo: εὐτυχοῦντας δέ, quum proximorum structura verborum exigeret: παρ' εὐτυχούντων δέ. Sed accusativo illo relicto dein παρ' ἐκείνων interponitur. Cf. Rost. Gr. Gr. §. 137. 5. b. Secus locum expedivit Bernhardy Syntax. p. 467

ὥςτε πολὺ μᾶλλον ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προςήκει] Sic libri optimi atque plurimi pro eo, quod vulgo legebatur, τοὺς ἐρωμένους. Sententia haec est: Quocirca in eos, qui amantur, multo potius convenit, ut eorum miserearis, quam ut iis invideas. Mire Astius, qui τοὺς ἐρωμένους sive τοῖς ἐρωμένοις delendum putat. Verbum προςήκει τινί, cadit s. convenit in aliquem, illustravit Heindorf. ad Gorg. §. 78. et ad Phaedon. §. 84.

C. οὐδὲ διὰ σμικρὰ ἰσχυρὰν ἔχθραν ἀν.] Oppositionis ratio postulabat: οὐ διὰ σμικρὰ ταχέως ἰσχυρὰν ἔχθρ. ἀν.

σοὶ τοῦτο παρέστηκεν] Παρίσταταί μοι, ut formula Germ. es tritt mir etwas vor die Seele, dicitur de cogitationibus cuiuscunque generis, inprimis de suspicione et metu, animum subeuntibus; vide quos in hanc rem laudavimus ad Phaedon. p. 58. E. Deinde singulis disiunctionis membris ἂν infertur, quo magis ea a se invicem discernantur atque per se singula extollantur; cuius rationis exempla nec apud Lysiam rara sunt,

D τυγχάνῃ, ἐνθυμεῖσθαι χρή, ὅτι οὔτ' ἂν τοὺς υἱεῖς περὶ πολλοῦ ἐποιούμεθα οὔτ' ἂν τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας, οὔτ' ἂν πιστοὺς φίλους ἐκεκτήμεθα, οἳ οὐκ ἐξ ἐπιθυμίας τοιαύτης γεγόνασιν, ἀλλ' ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων. Ἔτι δέ, εἰ χρὴ τοῖς δεομένοις μάλιστα χαρίζεσθαι, προςήκει καὶ τῶν ἄλλων μὴ τοὺς βελτίστους, ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους εὖ ποιεῖν· μεγίστων γὰρ ἀπαλλαγέντες κακῶν πλείστην χάριν αὐτοῖς εἴσονται. καὶ [μὲν] δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις δαπάναις οὐ τοὺς
E φίλους ἄξιον παρακαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς προςαιτοῦντας καὶ τοὺς δεομένους πλησμονῆς· ἐκεῖνοι γὰρ καὶ ἀγαπήσουσι καὶ ἀκολουθήσουσι καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἥξουσι

D. *προςήκει καὶ τῶν ἄλλων μὴ τ. β.*] Bekkerus cum plurimis mss. τοῖς ἄλλοις. Sed Bodl. videtur τῶν ἄλλων tueri. In Par G scriptum legitur τοὺς ἄλλους.

καὶ [μὲν] δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδ.] Bekkero μὲν est suspectum. Codd. ΓΠΣDNO voc. δὴ om.

v. c. Orat. de Oles Sacr. p. 53. ed. Brem.: καίτοι ταῦτα μὲν μετρίως ποιῶν, ἀλλὰ μὴ προθύμως, οὔτ' ἂν περὶ φυγῆς οὔτ' ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγωνιζόμην. In Eratosth. p. 87. ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνα δύναιντο ποιεῖν, μὴ ἑτέρων συμπραττόντων, οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν. Accus. Agorat. p. 110. καὶ οὔτ' ἂν Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας, οὔτ' ἂν αὐτὸς εἰς τοιούτους κινδύνους κατέστης. Platonica laudavimus ad Apolog. Socrat. p. 62 Sympos. p. 90.

D. *Ἔτι δέ, εἰ χρὴ τοῖς δεομένοις —*] Argumentatur in hunc fere modum. Si oportet in amore iis maxime gratificari, qui summo eius desiderio capti tenentur (τοῖς δεομένοις), consentaneum est etiam ex iis, qui non amant, illos maxime beneficiis ornandos esse, qui sint maxime inopes, non qui optimi esse videantur: quippe isti maximis malis liberati plurimum nobis habebunt gratiae. Proinde etiam ad epulas privatas non amicos vocare par est, sed eos, qui id valde cupiant atque satietate indigeant. At vero res longe secus habet. Nam non iis debemus gratificari, qui alicuius rei desiderio maxime tenentur, sed illis potius, qui gratiam referre queant etc. Vides ita omnia clara esse atque perspicua. Quod longe aliter evenit, ubi cum codd. plurimis τοῖς ἄλλοις legeris. Nam ita τοῖς ἄλλοις quum non possint alii significari quam non amantes, nemo est quin facile sentiat antea oppositionis rationem hoc fere exigere atque flagitare: Ἔτι δέ, εἰ τοὺς ἐρωμένους χρὴ τ. δ. μ. χ. Cuiusmodi oppositionem revera habet τῶν ἄλλων, quandoquidem οἱ δεόμενοι μάλιστα χαρίζεσθαι intelliguntur amantes. Accedit, quod orator exponit, quid puerum facere oporteat; non, quid a ceteris debeat fieri. Nec vero obscurum est, unde lectio τοῖς ἄλλοις

καὶ μάλιστα ἡσθήσονται καὶ οὐκ ἐλαχίστην χάριν εἴ-
σονται καὶ πολλὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς εὔξονται. Ἀλλ' ἴσως
προςήκει οὐ τοῖς σφόδρα δεομένοις χαρίζεσθαι, ἀλλὰ
τοῖς μάλιστα ἀποδοῦναι χάριν δυναμένοις· οὐδὲ τοῖς
ἐρῶσι μόνον, ἀλλὰ τοῖς τοῦ πράγματος ἀξίοις· οὐδὲ 234
ὅσοι τῆς σῆς ὥρας ἀπολαύσονται, ἀλλὰ οἵτινες πρε-
σβυτέρῳ γενομένῳ τῶν σφετέρων ἀγαθῶν μεταδώσου-
σιν· οὐδὲ οἳ διαπραξάμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους φιλο-
τιμήσονται, ἀλλ' οἵτινες αἰσχυνόμενοι πρὸς ἅπαντας
σιωπήσονται· οὐδὲ τοῖς ὀλίγον χρόνον σπουδάζουσιν,
ἀλλὰ τοῖς ὁμοίως διὰ παντὸς τοῦ βίου φίλοις ἐσομέ-
νοις· οὐδὲ οἵτινες παυόμενοι τῆς ἐπιθυμίας ἔχθρας

E. οὐδὲ τοῖς ἐρῶσι μόνον] Plurimi libri, inter quos est Bodl., προςερῶσι exhibent. Unde Astius legendum coniecit προςαιτοῦσι, probante C. Fr Hermanno. Sed προς malo errore ex praecedenti τοῖς natum.

P. 234. χρόνον σπουδάζουσιν] Steph. malebat σπουδάσουσιν, probante Heindorfio. Quod vellem codd. suppeditassent.

originem duxerit. Quum enim grammatici non viderent, quorsum αὐτοῖς, quod subsequitur, esset referendum, continuo huic malo scilicet ita mederi studuerunt, ut genitivum τῶν ἄλλων in dativum commutarent, qui cum προςήκει cohaereret. At enim vero hac mutatione neutiquam opus erat. Nam pronomen refertur ad subiectum indefinitum, quod latet in verbis χρὴ χαρίζεσθαι et προςήκει εὖ ποιεῖν, ita quidem, ut de pueris esse cogitandum res ipsa declaret. Sic αὐτός saepius ponitur, etiamsi subiecti mentio antea non disertis verbis facta sit. Euthydem. p. 273. C. οἵω τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὐτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ, ubi αὐτὸν infertur perinde ac si antea dictum esset τινὰ δυνατὸν εἶναι. Alia indicavimus Gorg. p. 520. C. Reipubl. I. p. 347. C. IX. p. 588. B, ubi vid. annot. Atque haec si recte indicavimus, quo iure Heindorf. οὗτοι pro αὐτοῖς maluerit, sponte intelligitur.

E. καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἥξουσι] Proverbialis loquutio de egenis et mendicis. v. ad Reip. II. p. 364. B. VI. p. 489. B.

ἀλλ' ἴσως προςήκει —] Ἴσως ita cum Attica urbanitate usurpari pro certo, profecto, sane, a multis observatum est. Astius laudat Locell. ad Xenoph. Ephes. p. 188. iam ab Heindorfio citatum, Schaeferum ad Long. p. 357. et sua ad Legg. p. 78. Addas etiam Lobeck. ad Ai. v. 998.

P. 234. οὐδὲ οἱ διαπραξάμενοι] qui negotio suo peracto, i. e. cupiditate expleta. Notus μειλιγμός, de quo conferas supra ann. ad p. 232. D. Plutarch. Alcib. p 210. E. al. Ita etiam infra p. 253. C. 256. C. Nec multum abludit Euripid. Helen. v. 20. Ζεὺς — δόλιον εὐνὴν ἐξέπραξεν, ὑπ' αἰετοῦ δίωγμα φεύγων.

πρόφασιν ζητήσουσιν, ἀλλ' οἱ πανομένης τῆς ὥρας,
B τότε τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξονται. Σὺ οὖν τῶν τε εἰρημένων μέμνησο, καὶ ἐκεῖνο ἐνθυμοῦ, ὅτι τοὺς μὲν ἐρῶντας οἱ φίλοι νουθετοῦσιν ὡς ὄντος κακοῦ τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν οὐδεὶς πώποτε τῶν οἰκείων ἐμέμψατο ὡς διὰ τοῦτο κακῶς βουλευομένοις περὶ ἑαυτῶν.

Cap. IX. Ἴσως μὲν οὖν ἂν ἔροιό με, εἰ ἅπασί σοι παραινῶ τοῖς μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν ἐρῶντα πρὸς ἅπαντάς σε κελεύειν τοὺς

πανομένης τῆς ὥρας] Sic Flor. g. suffragante Ficino. Ceteri libri omnes παυσάμενοι. Quod vides lenissima mutatione nunc correctum haberi. Quamquam illud sanequam dubitaveris, num potius παυσαμένοις vel πανομένοις restituendum sit, ad quod codicum scriptura item perducit. At vel sic vulgatam lectionem vitiosam esse apparet, propiusque ad verum accedit quod ex libro Flor. revocavimus. V. annot.

B. Ἴσως μὲν οὖν ἂν] V. Ἴσως ἂν οὖν ἔροιο, quod etiam Bekkerus tenuit. Bodl. cum optimis Ἴσως μὲν οὖν ἔροιο. Alii ἴσως οὖν ἂν ἔροιο. Hinc prono alveo fluit ἴσως μὲν οὖν ἄν, quod exstat in Vind. 4.

πανομένης τῆς ὥρας] Vulgo παυσάμενοι τῆς ὥρας, quod nihili est. Itaque Heindorfius olim scribendum putabat παυσαμένῳ: postea ἀπολαυσάμενοι reponendum coniiciebat. Contra Astius olim πασάμενοι edidit: quod commentum ipse postea reprobavit in Obss. ad Phaedr. Germ. p. 201., ubi hanc proposuit emendationem: οὐδὲ οἵτινες πανομένῳ τῆς ὥρας ἔχθρας πρόφασιν ζητήσουσιν, ἀλλ' οἱ παυσάμενοι τῆς ἐπιθυμίας, τότε τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξονται. Sed audacior est haec verborum transpositio, quam ut probabilis videatur. Itaque Boeckhius Ephem. Ienens. a. 1808. n. 177. p. 185., reiecto etiam Heindorfii commento ἀπολαυσάμενοι, quam formam ne usitatam quidem fuisse monet, scribendum censuit ἐπαυράμενοι τῆς ὥρας, i. e. καρπωσάμενοι, comparatis locis Herodoti VII. 158. Thucyd. II. 53. Andocid. De Red. T. IV. p. 75. ed. Reisk. et Suidae s. v. ἐπαύρασθαι. Sed nec haec ratio omnium satisfecit desideriis. Quocirca Iacobsius ad Achill. Tat. p. 544. γευσάμενοι τῆς ὥρας legi voluit. His coniecturis omnibus nunc facile, opinor, carebimus. Nisi forte cum Astio facere volueris, qui utraque lectione in unum confusa nuper scribendum censuit: πανσαμένης τῆς ὥρας. Nostram lectionem confirmat etiam Ficinus, qui vertit: sed qui forma deflorescente virtutem suam constantiamque ostendent. Postulat eandem quod praecedit πανόμενοι τῆς ἐπιθυμίας, nisi forte membrorum parilitatem nihili faciendam putaveris. Nam quod Astius censet, sequens τότε necessario παυσαμένης efflagitare, hoc quale sit, libere fateor me neutiquam intelligere. Ceterum πανομένης quod dicitur pro λη-

ἐρῶντας ταύτην ἔχειν τὴν διάνοιαν. οὔτε γὰρ τῷ λόγῳ λαμβάνοντι χάριτος ἴσης ἄξιον, οὔτε σοὶ βουλομένῳ τοὺς ἄλλους λανθάνειν ὁμοίως δυνατόν· δεῖ δὲ βλάβην μὲν ἀπ' αὐτοῦ μηδεμίαν, ὠφέλειαν δὲ ἀμφοῖν γίγνεσθαι. C

Ἐγὼ μὲν οὖν ἱκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τι σὺ ποθεῖς, ἡγούμενος παραλελεῖφθαι, ἐρώτα.

Τί σοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὁ λόγος; οὐχ ὑπερφυῶς τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν εἰρῆσθαι; D

ἐγὼ μὲν οἶμαι] Dedi *μὲν* pro vulg. *δὲ* ex Bodl. *ΔΠΣ*DG NOT al. v. ann. ad Phileb. p. 35. A, unde nec in asyndeto haerendum esse intelligetur.

C. *τῷ λόγῳ λαμβάνοντι*] V. *τῷ λαμβάνοντι*. Sed Bodl. cum permultis aliis *τῷ λόγῳ λ.*, quod cum Bekkero recepimus, codicum auctoritati obtemperantes. Mox Bodl. vitiose: *ὁμοίως δυνατόν· αἰεὶ δὲ* —

εἰ δέ τι σὺ ποθεῖς] Vett. editt. *εἰ δέ τι σὺ ὑποθῇς*. Aliquot libri *ὑποθεὶς*, quod ad verum perducit. Recte enim Venet. *Σ ποθεῖς*, quod cum Bekkero dedi. Heindorf. ad Theaet. p. 408. conl. *εἰ δ' ἔτι τι σὺ ποθεῖς*. conf. annot. ad Prot. p. 329. D. Reip. VI. p. 571. D. X. in. Statim post Bodl. prave *ἐρωτα*.

γούσης, id neminem morabitur, qui verborum rationem diligentius consideraverit.

C. *οὔτε γὰρ τῷ λόγῳ λαμβάνοντι* —] Concedendum fuit librorum auctoritati, qui magna consensione istud *λόγῳ* tuentur. Nec sane deest commoda loci interpretatio. Nam *λόγῳ λαμβάνειν* quum sit mente et ratione comprehendere, de qua re v. Sophist. p. 238. B. 249. D. Parmenid. p. 135. E. Legg. I. p. 638. C. X. p. 898. E., facileque possit intelligi *αὐτό*, i. e. *τὸ ἅπασι χαρίζεσθαι*, sententiam verborum liquet hanc esse: Neque enim ei, qui rem mente et cogitatione contemplatur, ea pari digna videtur gratia esse (sc. atque si secus habeat), h. e. nec amatori rem rite secum perpendenti ista probatur amoris ratio; neque tibi quamvis volenti (omnibus gratificari) pariter licebit ceteros amatores latere, ita ut eos non offendas, quippe aegre ferentes, quod alios quoque amaveris. Itaque significatur nec amanti rationem istam per se spectatam (*theoretisch*) probatum iri, nec amato talis amoris exercendi et colendi facultatem suppetituram esse, i. e. eum amorem re vera (*praktisch*) talem esse, qui propter amatorum invidiam et aemulationem coli omnino non possit. Pro *τῷ λόγῳ* nuper Car. Badham in editione Phaedri Londinensi scribendum coniecit: *τῷ γ' οὕτω*.

Τί σοι φαίνεται — ὁ λόγος;] Reip. I. p. 328. E. *τί σοι φαίνεται τοῦτο;* Charmid. in: *τί σοι φαίνεται ὁ νεανίσκος;* Euthydem. §. 77. *τί οὖν ἐφαίνοντό σοι (οἱ ἄνδρες);* ubi vid. Heindorf. p. 411. Phileb. p. 21. E: *τί δ' ὁ συναμφότερος (βίος), ἐξ ἀμφοῖν συμμιχθείς;* sc. *σοὶ φαίνεται*.

ΣΩ. Δαιμονίως μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε, ὥςτε με ἐκπλαγῆναι. καὶ τοῦτ' ἐγὼ ἔπαθον διὰ σέ, ὦ Φαῖδρε, πρὸς σὲ ἀποβλέπων, ὅτι ἐμοὶ ἐδόκεις γάνυσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου μεταξὺ ἀναγιγνώσκων. ἡγούμενος γὰρ σὲ μᾶλλον ἢ ἐμὲ ἐπαΐειν περὶ τῶν τοιούτων σοὶ εἱπόμην, καὶ ἑπόμενος συνεβάκχευσα μετὰ σοῦ τῆς θείας κεφαλῆς.

ΦΑΙ. Εἶεν· οὕτω δὴ δοκεῖ παίζειν;

ΣΩ. Δοκῶ γάρ σοι παίζειν καὶ οὐχὶ ἐσπουδα-
E κέναι;

ΦΑΙ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς

D. *γάνυσθαι ὑπὸ τ. λ.*] Sic Bodl. et *Δ*. Vulgo *γάννυσθαι*, quae est scriptura citerioris graecitatis propria.

E. *εἰπεῖν ἄλλον τῶν Ἑλλ.*] Sic codd. fere omnes. Male Philemon. ad Athen. IV. p. 133. A. *ἰχθὺς τί σοι ἐφαίνεθ' ἑφθός;* Lucian. Dial. Meretr. X. 3. *τίνα σοι δοκεῖ ἡ ἐπιστολή;* Horat. Epist. I. 11. in.: Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos, quid concinna Samos, quid Croesi regia Sardes? Terent. Eun. II. 2, 43. Sed quid videtur hoc tibi mancipium? Ceterum facile apparet ad *οὐχ ὑπερφυῶς — εἰρῆσθαι* denuo repetendum esse *φαίνεται*, ut temere nuper vir quidam doctus contenderit haec omnia sublata post *ὁ λόγος* interrogandi nota uno tenore legenda esse. — *τά τε ἄλλα*, sc. *τοῖς ῥήμασι*. v. Sympos. p. 198. B. Apol. p. 17. B. ibique annot.

D. *μὲν οὖν*] est immo, ut sexcenties.

ἐδόκεις γάνυσθαι] Alludit ad nomen Phaedri. Cur *γάνυσθαι* scribendum sit, neque *γάννυσθαι*, subtilissime nuper disputavit Hermannus Praef. ad Sophocl. Antigon. ed. III. p. XX sqq., inprimis p. XXVI. Seriorum usus duplex *ν* suscepit. v. Eustath. p. 199. 1710. 9. 546, 30. Etym. M. 85, 14. 221, 23. 589, 52. 629, 44. conf. etiam Iacobsium ad Philostrat. Imagg. p. 9. 31. p. 11. 26. p 47. 22. — *μεταξὺ ἀναγιγνώσκων*, inter legendum. v. ad Remp. I. p. 336. B. Apolog. p. 40. B.

ἐπαΐειν περὶ τῶν τοιούτων] Frequens est *εἰδέναι περί τινος, ἐπαΐειν περί τινος, κτλ.* v. Menon. p. 71. B. p. 92. C. Gorg. p. 464. D. De Rep. X. p. 598. C. Criton. p. 48. A. Heindorf. ad Hipp. Maior. p. 146.

τῆς θείας κεφαλῆς] Bene Heindorfius: „*θεῖος* ad divinum refer furorem. Eurip. Hecub. v. 87. *θεία Ἑλένου ψυχά.*“ Formulam posterioris graecitatis scriptores certatim usurpasse praeter Berglerum ad Alciphron. p. 349. ed. Wagn. Astius ad h. l. docte demonstravit. conf. Max. Tyr. XXIV. 4. Themist. Or. III. 46. Iulian. Orat. VII. 217. D. Nec tamen viro docto assentimur post *Εἶεν* interpunctionem removendam iudicanti. Quod cur ita statuamus, patebit ex annot. ad Euthyphron. p. 13. D. coll. ann. ad Phaedon. p. 95. A. Ad *δοκεῖ*. intell. *σοί*.

E. *Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες*] Int. *οὕτω λέγε*. Vide quae id genus collegimus ad Menon. p. 25. Gorg. p. 497. B. Protagor. p. 334. E. coll. p. 318. B. Reipubl. I. p. 334. D. et 350. E. Heindorfium *ἐσπούδακας* intelligentem merito reprehendit Engelhardt.

εἰπέ, πρὸς Διὸς φιλίου, οἴει ἄν τιν' ἔχειν εἰπεῖν ἄλλον τῶν Ἑλλήνων ἕτερα τούτων μείζω καὶ πλείω περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος;

Cap. X. ΣΩ. Τί δέ; καὶ ταύτῃ δεῖ ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ σοῦ τὸν λόγον ἐπαινεθῆναι, ὡς τὰ δέοντα εἰρηκότος τοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῃ μόνον, ὅτι σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετόρνευται; εἰ γὰρ δεῖ, συγχωρητέον χάριν σήν· ἐπεὶ ἐμέ γε ἔλαθεν ὑπὸ τῆς ἐμῆς οὐδενίας. τῷ γὰρ ῥη- 235

Steph. ἄλλων. Mox vulgo μείζω τούτων, quod et ipsum codicum auctoritate mutatum.

P. 235. ἐμῆς οὐδενίας] Ante Bekkerum scribebatur οὐδενείας, qui mutavit ex uno codice, in quo est οὐθενίας.

ad Lachet. p. 62. atque iterum ad Menexen. p. 248. De Iove φιλίῳ, hoc est amicitiae praeside, vide praeter Astium ad h. l. quae exposuerunt Bergler. ad Alciphron. p. 243. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 193. Creuzer. ad Proclum T. I. p. 233. Eandem formulam habes Euthyphron. p. 6. B. ἀλλά μοι εἰπέ, πρὸς Φιλίου. Gorg. p. 519. E. ἀλλ', ὦ ἀγαθέ, εἰπέ, πρὸς Φιλίου.

εἰρηκότος τοῦ ποιητοῦ] Ποιητής in universum de scriptore dictum illustravit Heindorfius ad h. l., laudato Dorvillio ad Chariton. p. 289. Sic etiam infra p. 236. D. accipiendum. Στρογγύλα, ut Lat. rotunda, rhetoribus dicuntur quae omni ex parte elaborata sunt ac perpolita, de quo usu conferunt Lambin. ad Horat. Satyr. II. 7, 86. et Ernesti Lexic. Techn. Gr. Rhet. p. 320. Nec ignota sunt quae de verbis ἀποτορνεύειν et tornare disputavit Bentlei. ad Horat. A. P. v. 441. Verba καὶ ἀκριβῶς, quae omittit Plutarch. de Audit. p. 45. A. et Hermias p. 79. Cod. 407. fol. 26. vers., Heindorfium Astiumque adeo offenderunt, ut ea omittenda indicaverint. In quo illi me quidem non habent consentientem. Nam primum quod adverbium ita adiectivis subiicitur, in quo maxime haesit Heindorfius, non desunt alia eiusmodi exempla, in quibus nemo offenderit. Protagor. p. 352. C. καλῶς γε, ἔφη, σὺ λέγων, καὶ ἀληθῆ. Phaedon. p. 79. D. καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις. Phileb. p. 37. C. 41 D. 61. D. Phaed. p. 93. B. Deinde καὶ ante ἀκριβῶς quidni recte interpretari liceat, et in universum, denique, ita ut postremo vocabulo quae antea singulatim indicata sunt comprehendantur? Denique nemo non sentiet ne potuisse quidem καὶ ἀκριβῆ commode dici, ut adverbii usus evitari vix ac ne vix quidem potuerit. Ceterum Plutarch. T. I. p. 77. ed. Steph. καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τὸν Λυσίου λόγον οὔτε κατὰ εὕρεσιν ἐπαινῶν καὶ τῆς ἀταξίας αἰτιώμενος ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαινεῖ, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ στρογγύλως ἕκαστον ἀποτετόρνευται. Sed laus Platonis non est seria.

εἰ γὰρ δεῖ] Respondet nostro: wenn es sein muss. Criton. c. 4. ἐὰν δέῃ (sc. κίνδυνον ὑπομένειν), ἔτι τούτου μείζω. Menex. c. 3. οἴει, οἷός τ' εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν, εἴπερ δέοι. Parm. p. 126. C. ἀλλ', εἰ δεῖ,

τορικῷ αὐτοῦ μόνῳ τὸν νοῦν προσεῖχον, τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸν ᾤμην Λυσίαν οἴεσθαι ἱκανὸν εἶναι. καὶ δὴ καὶ οὖν μοι ἔδοξεν, ὦ Φαῖδρε, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις, δὶς καὶ τρὶς τὰ αὐτὰ εἰρηκέναι, ὡς οὐ πάνυ εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέγειν περὶ τοῦ αὐτοῦ, ἢ ἴσως οὐδὲν αὐτῷ μέλον τοῦ τοιούτου· καὶ ἐφαίνετο δή μοι νεανιεύεσθαι ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὢν ταῦτα ἑτέρως τε καὶ ἑτέρως λέγων ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἄριστα.

B ΦΑΙ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ Σώκρατες. αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ μάλιστα ὁ λόγος ἔχει. τῶν γὰρ ἐνόντων ἀξίως

ῥητορικῷ αὐτοῦ μόνῳ] μόνον ΛΣDNOT Flor. g. h. Vind. 1. Monacc., probante Astio. v. ad p. 253. D. Dein vulgo καὶ δὴ οὖν. Sed Bodl. ΔΠDGT δικαιοῦν corrupte. Alii δικαιοῦν οὖν vel δίκαιον οὖν, quod et ipsum corruptela laborat manifesta. δὴ καὶ οὖν in litura Ξ. Unde refinxi: καὶ δὴ καὶ οὖν. Herm. dedit καὶ οὖν minus vere. Tum Bodl. λέγῃς pro λέγεις.

ἢ ἴσως οὐδέν] In exemplo Steph. ἢ deeat.

B. αὐτὸ γὰρ τοῦτο] V. αὐτὸ μὲν γὰρ τοῦτο, quod solus Ven. Ξ habet.

ἴωμεν παρ' αὐτόν. Soph. Ant. v. 675. κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν.

P. 235. τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸν ᾤμην Λυσίαν — ἱκανὸν εἶναι] in hoc (sc. ἐν τῷ τὰ δέοντα λέγειν) vero putabam nec ipsum Lysiam existimare se satis valere. Nam τοῦτο pertinet ad remotiora. Iam vero sponte apparebit, quo iure Heindorf. et Ast. ἂν in his excidisse iudicaverint. Nimirum pari iure per se utique dicitur recta oratione: τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸς ἄρα Λυσίας οἴεται ἱκανὸς εἶναι, atque: οὐδὲ αὐτὸς Λυσίας ἂν οἴοιτο ἱκανὸς εἶναι. De formula εἰ μή τι οὐ ἄλλο λέγεις conferas Reipubl. IV. p. 430. B. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ibid. VI. p. 492. A. εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι οὐ. Gorg. p. 462. B. p 513. C. εἰ μή τι οὐ ἄλλο λέγεις. Cratyl. p. 427. D. ordine paullulum mutato: εἰμή τι ἄλλο Κρατύλος ὅδε λέγει.

ἢ ἴσως οὐδὲν αὐτῷ μέλον] vel quia fortasse hoc nihil curavit; v. Matthiae Gr. §. 564. coll. §. 348.

ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὢν] Eodem modo ὡς cum participio infertur Xenoph. Anabas. I. 5, 9. τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κῦρος ὡς (ita codd.) σπεύδων. Lysiae Orat. XII. §. 90. δῆλοι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι. Sophocl. Aiac. 327. καὶ δῆλός ἐστιν ὥς τι δρασείων κακόν. Quippe structura verborum haec est: ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὢν ἀμφοτέρως ἄριστα λέγειν ταῦτα ἑτέρως καὶ ἑτέρως λέγων. Pro ταῦτα ne cum Heindorfio et Turicensibus ταὐτὰ corrigas, δεικτικῶς haec dici existimanda sunt: ista, de quibus verba fecit.

B. τῶν γὰρ ἐνόντων —] nihil enim eorum praetermisit, quae in ipso argumento inerant, ut digne de iis diceretur. Mox παρὰ τὰ ἐκ. εἰρημένα cohaeret cum ἄλλα πλείω καὶ πλείονος ἄξια: qua structura nihil est frequen-

ῥηθῆναι ἐν τῷ πράγματι οὐδὲν παραλέλοιπεν, ὥςτε παρὰ τὰ ἐκείνῳ εἰρημένα μηδέν' ἄν ποτε δύνασθαι εἰπεῖν ἄλλα πλείω καὶ πλείονος ἄξια.

ΣΩ. Τοῦτο ἐγώ σοι οὐκέτι οἷός τε ἔσομαι πείθεσθαι. παλαιοὶ γὰρ καὶ σοφοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες περὶ αὐτῶν εἰρηκότες καὶ γεγραφότες ἐξελέγξουσί με, ἐάν σοι χαριζόμενος συγχωρῶ.

ΦΑΙ. Τίνες οὗτοι; καὶ ποῦ σὺ βελτίω τούτων C
ἀκήκοας;

Cap. XI. ΣΩ. Νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν· δῆ-

μηδέν' ἄν ποτε δύνασθαι] Bodl. et multi alii: μηδένα ποτε. Atqui hoc dicit: so dass wohl keiner jemals im Stande sein dürfte etc. Omisso ἄν oratio inurbanior erit. Probavit tamen Bodl. lectionem Hermann., de qua v. ad 256. A. Idem in proximis ex Bodl. πιθέσθαι pro vulg. πείθεσθαι dedit, plurimis libris, immo ceteris omnibus, adversantibus.

ἔσομαι πείθεσθαι] Bodl. ΔΓ πιθέσθαι, quae forma aoristi prosae orationis scriptoribus ignota est.

tius. Gorg. p. 507. A. οὐκ ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι. Phaedon. p. 107. A. οὐκοῦν — ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν. Ibid. p. 74. A. p. 80. B. Lachet. in. Theaet. p. 156. A. Lysid. p. 213. C. De Republ. I. p. 337. E. VI. p. 506. B. Politic. p. 295. D. E. Aristoph. Pac. v. 110. Nubb. v. 698. Lysistrat. v. 111. al. Mox C. παρὰ ταῦτα ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἕτερα μὴ χείρω. P 235. E. παρὰ πάντα ταῦτα ἄλλα εἰπεῖν. P. 236. B. παρὰ τὴν ἐκείνου σοφίαν ἕτερόν τι ποικιλώτερον.

C. Νῦν μὲν οὕτως—] sic statim, nulla praegressa meditatione. Apte comparat Heindorf. Theaet. p. 158. C. νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι. Legg. IV. p. 712. D. οὕτω νῦν ἐξαίφνης. Xenoph. Mem. III. 6, 9. οὕτω γε ἀπὸ στόματος. Etiam simplex οὕτως ita ponitur Gorg. p. 464. B. Sympos. p. 176. D. Infra p. 272. C. est νῦν γ' οὕτως. De Rep. II. p. 380. D. νῦν γε οὕτως. De Republ. VII. p. 530. C. νῦν γε οὑτωσί. Mox καλός et σοφός vulgaris est poetarum appellatio. v. ad Reipubl. X. p. 595. C. Συγγραφεῖς quod dicuntur simpliciter prosae orationis scriptores, alia huius usus exempla collegerunt intpp. ad Thom. Mag. p. 813. et Heindorf. ad Plat. Lys. §. 7. Ceterum Socrates Menon. p. 81. A. ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα, quae nollem Astius dixisset ad huius loci similitudinem esse composita. Consueta autem utitur hic Socrates ironia, qua aliis tribuit sua, veluti Sympos. c. X., ubi se a Diotima accepisse simulat τὰ ἐρωτικά, quae tamen ipse excogitavit. Laudat locum Max. Tyr. XXIV. 7., ubi Lesbiam poetriam censet καλὴν appellari διὰ τὴν ὥραν τῶν μελῶν; alioquin enim eam fuisse parvam atque nigram. Bella vero loci interpretatio! Saniora aliquanto tradit Perizonius ad Aelian. Varr. Histor. Libr. XII. Cap. XIX., ubi de Sapphus sapientia disputat.

λον δέ, ὅτι τινῶν ἀκήκοα, ἤ που Σαπφοῦς τῆς καλῆς, ἢ Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ, ἢ καὶ συγγραφέων τινῶν. πόθεν δὴ τεκμαιρόμενος λέγω; πλῆρές πως, ὦ δαιμόνιε, τὸ στῆθος ἔχων αἰσθάνομαι παρὰ ταῦτα ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἕτερα μὴ χείρω. ὅτι μὲν οὖν παρά γε ἐμαυτοῦ οὐδὲν αὐτῶν ἐννενόηκα, εὖ οἶδα, συνειδὼς ἐμαυτῷ ἀμαθίαν. λείπεται δή, οἶμαι, ἐξ ἀλλοτρίων ποθὲν ναμά-
D *των διὰ τῆς ἀκοῆς πεπληρῶσθαί με δίκην ἀγγείου· ὑπὸ δὲ νωθείας αὖ καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπιλέλησμαι, ὅπως τε καὶ ὧντινων ἤκουσα.*

ΦΑΙ. *Ἀλλ', ὦ γενναιότατε, κάλλιστα εἴρηκας. σὺ γὰρ ἐμοὶ ὧντινων μὲν καὶ ὅπως ἤκουσας, μηδ', ἂν*

C. *πλῆρές πως*] Ald. Steph. *πλῆρές περ*. Recte libri mss. cum Bass. 1. 2. Est enim *πὲρ* ab usu Atticorum alienum, de quo v. Klotz. De particul. p. 722.

παρά γε ἐμαυτοῦ] V. *παρά τε*, praeter fidem codicum fere omnium.

πόθεν δὴ τεκμαιρόμενος λέγω;] Unde igitur coniiciens arbitror me haec ab aliis accepisse? Solere apud Platonem interrogationes ita medio sermoni interponi multis demonstratum exemplis est ad Sympos. p. 178. D.

Πλῆρές πως — τὸ στῆθος ἔχων] Istud *πὼς* est nescio quo modo, ut Cratyl. p. 428. C. Theaet. p. 144. B. 177. A. Tim. p. 34. C. 37. E. Men. p. 73. A. 95. E. aliis centenis locis. Hoc igitur dicit: Pectore mihi nescio quo modo repleto sentio me alia praeter ista eaque non deteriora posse dicere.

ἐξ ἀλλοτρίων ποθὲν ναμάτων —] Respexerunt Maximus Tyrius Diss. XXIV. 7. Themist. Orat. I. p. 13. Plutarch. De Poet. And. p. 48. C. alii. Ceterum de poetis loquens iocose imitatur poetarum dictionem.

D. *ἕτερα ὑποσχέσει εἰπεῖν*] Servavi *ὑποσχέσει*, librorum mss. lectionem, quamvis manifesto vitiosam. Nam *ἕτερα* quidem, quod fuerunt qui in *ἑτέρᾳ* mutatum vellent, cum Wexio ad Soph. Antig. Vol. II. p. 77 sqq., ubi fusius de hoc loco exposuit, facile pro vero agnoscimus. conf. p. 234. E. *ἕτερα τούτων μείζω καὶ πλείω*. P. 235. B. *ἄλλα πλείω καὶ πλέονος ἄξια*. P. 236. B. Sed *ὑποσχέσει* sine controversia turpiter corruptum est. Stephanus aliique in locum eius substituerunt *ὑποσχέθητι*, quae tamen forma imperativi inaudita est, licet eam Venet. codex et fortasse alii tueantur. Opus igitur est alia emendatione. Ut dicam quod sentio, videtur olim duplex extitisse loci scriptura. Alii enim legerunt *ὑπόστηθι*, in te suscipe, unde istud *ὑποσχέθητι* natum est. De *ὑφίστασθαι* ita posito v. Plat. Legg. VI. p. 751. D. II. p. 141. B. Plutarch. Pyrrh. c. 21. Dorvill. ad Charit. p. 603. = 569. ed. Lips. et interprtt. ad Thom. Mag.

κελεύω, εἴπῃς, τοῦτο δὲ αὐτὸ ὃ λέγεις ποίησον· τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ βελτίω τε καὶ μὴ ἐλάττω ἕτερα ὑποσχέσει εἰπεῖν, τούτων ἀπεχόμενος· καί σοι ἐγώ, ὥςπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες, ὑπισχνοῦμαι χρυσῆν εἰκόνα ἰσομέτρητον εἰς Δελφοὺς ἀναθήσειν, οὐ μόνον ἐμαυτοῦ, E
ἀλλὰ καὶ σήν.

ΣΩ. Φίλτατος εἶ καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς, ὦ Φαῖδρε, εἴ με οἴει λέγειν, ὡς Λυσίας τοῦ παντὸς ἡμάρτηκε, καὶ οἷόν τε δὴ παρὰ πάντα ταῦτα ἄλλα εἰπεῖν. τοῦτο δὲ οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν φαυλότατον παθεῖν συγγραφέα. αὐτίκα περὶ οὗ ὁ λόγος, τίνα οἴει λέγοντα,

D. ἕτερα ὑποσχέσει] V. ἕτερα ὑποσχέθητι, quod Ven. Ξ tuetur. Bodl. ἑτέραι ὑποσχέσει. Etiam alii ἑτέρα vel ἑτέρᾳ. Sed ὑποσχέσει ceteri omnes.

E. παρὰ πάντα ταῦτα] Ita codd. optimi, inter quos est Bodl. pro vulg. παρὰ ταῦτα πάντα.

τίνα οἴει λέγοντα] Sic codd. fere omnes pro τί οἴει λ.

p. 879. ed. Bern. Alii autem habuerunt ὑπόσχες εἰπεῖν, cuius vestigia refert scriptura codicum longe plurimorum. Ad sententiam non multum refert, utrum pro vero probetur, quamquam ὑπόστηθι, quod est: in te suscipe, magis placet quam ὑπόσχες, h. e. sustine, a te impetrare stude. Fieri igitur potest, ut ὑπόσχες εἰπεῖν interpretamentum sit alterius lectionis utpote rarioris et insolentioris. Quamquam Wexius l. c. et C. Fr. Hermannus istud ὑπόσχες unice probant. Et sane illud plurimorum optimorumque librorum auctoritate gravissime commendatur. Nam ὑποσχέσει depravatum est ex ὑπόσχες adiuncta proximi verbi syllaba initiali.

ὥςπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες] Muretus Varr. Lectt VIII. 18. „Novem archontes, quum magistratum inirent, publice iurabant se observaturos esse leges, neque passuros fidem suam donis muneribusve corrumpi: si quis ipsorum secus fecisset, eum multae nomine auream statuam suam pensurum esse.“ Rem narrant Plutarchus Solon. p. 94. B. Heraclides Ponticus Fragment. 1. ed. Köhl. Suidas s. v. χρυσῆ εἰκών. Plura Astius indicavit. — εἰκόνα ἰσομέτρητον, h. e. magnitudine et statura parem. De auratis statuis apud vett. usitatis v. Salmasius ad Scriptorr. Histor. Aug. Vol. II. p. 343. ed. Lugd. Bat. Praeterea v. Dorvill. ad Charit. p. 314. Wyttenb. ad Eunap. p. 322 sq., quos etiam Astius laudavit. — In proximis καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς Socratem apparet festive ludere atque iocari, respicientem videlicet ad hanc Phaedri responsionem. De usu v. Arist. Ran. 484. ὦ χρυσοῖ θεοί. Nimirum aurei et aureoli homines vulgari sermone dicti sunt etiam praestantissimi ab utrinsque linguae scriptoribus: de quo v. Salmasius ad Trebell. Pollion. c. 5. = Histor. Aug.

ὡς χρὴ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, πα-
236 ρέντα τοῦ μὲν τὸ φρόνιμον ἐγκωμιάζειν, τοῦ δὲ τὸ
ἄφρον ψέγειν, ἀναγκαῖα γοῦν ὄντα, εἶτ' ἄλλ' ἄττα
ἕξειν λέγειν; ἀλλ' οἶμαι, τὰ μὲν τοιαῦτ' ἐατέα καὶ
συγγνωστέα λέγοντι· καὶ τῶν μὲν τοιούτων οὐ τὴν
εὕρεσιν ἀλλὰ τὴν διάθεσιν ἐπαινετέον; τῶν δὲ μὴ
ἀναγκαίων τε καὶ χαλεπῶν εὑρεῖν πρὸς τῇ διαθέσει
καὶ τὴν εὕρεσιν.

Cap. XII. ΦΑΙ. Συγχωρῶ ὃ λέγεις· μετρίως γάρ
μοι δοκεῖς εἰρηκέναι. ποιήσω οὖν καὶ ἐγὼ οὕτως· τὸ
B μὲν τὸν ἐρῶντα τοῦ μὴ ἐρῶντος μᾶλλον νοσεῖν δώσω
σοι ὑποτίθεσθαι, τῶν δὲ λοιπῶν ἕτερα πλείω καὶ πλείο-
νος ἄξια εἰπὼν τῶν Λυσίου παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνά-
θημα σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι.

P. 236. τὰ μὲν τοιαῦτ' ἐατέα] Sic permulti libri nec tamen Bodl. Vulgo τὰ μέντοι τ.

B. πλείονος ἄξια εἰπών] εἰπόντος Bodl. vitiose cum multis aliis.

Κυψελιδῶν] κυψελλίδων Bodl. Dein pro στάθητι Cobet. Varr. Lectt. p. 196 sq. legendum contendit ἔσταθι, quia χρυσοῦν σταθῆναι nusquam dicatur. At hoc quidem loco recte dicitur.

ἐρεσχηλῶν σε] Hanc scripturam cum Bodl. non pauci alii Scriptt. ed. Lugd. Bat. 1671. 8. Vol. II. p. 361. b.

E. αὐτίκα περὶ οὗ ὁ λόγος] ne longe abeam, ut statim exemplum afferam. v. Gorg. p. 472. D. Protagor. p. 359. E. Reip. I. p. 340. D. al. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 56. Intpp. ad Gregor. Corinth. p. 416 sq. Mox εἶτα post participium illatum est nihilominus, tamen, ut Gorg. p. 527. D. Protagor. p. 341. E. al. Cuius usus caussas declaravimus ad Phaedon. p. 70. E.

P. 236. τὰ μὲν τοιαῦτα] argumenta plane necessaria, sine quorum commemoratione aliquid tractari prorsus nequeat aut aliis persuaderi. De loquutione μετρίως εἰρηκέναι v. ad Criton. p. 46. C. — ποιήσω οὖν καὶ ἐγώ, sc. ut dicam μετρίως.

B. δώσω σοι ὑποτίθεσθαι] h. e. iubebo te facere orationis tuae argumentum.

σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι] De re praeter Photium Lex. et Suidam s. v. Κυψελιδῶν conf. Pausan. V. 2. p. 378. Aristot. Pol. V. 11. Strabo VIII. p. 580. C. coll. 542. B. iam ab Heindorfio laudati. Ad eandem spectat Epigramma Analect. Brunck. III. p. 189. CXCIII. Αὐτὸς ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατος εἰμὶ κολοσσός· Ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά. Formulam χρυσοῦν τινα ἱστάναι, aureum aliquem ponere, illustrarunt Hemsterhus. ad Lucian. Vol. I. p. 165. Bergler. ad Alciphron. T. I. p. 175. Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 398. et 399. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 339. Wyttenbach. ad

ΣΩ. Ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδικῶν ἐπελαβόμην ἐρεσχηλῶν σε, καὶ οἴει δή με ὡς ἀληθῶς ἐπιχειρήσειν εἰπεῖν παρὰ τὴν ἐκείνου σοφίαν ἕτερόν τι ποικιλώτερον.

ΦΑΙ. Περὶ μὲν τούτου, ὦ φίλε, εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἐλήλυθας· ῥητέον μὲν γάρ σοι παντὸς μᾶλλον οὕτως, ὅπως οἷός τε εἶ· ἵνα δὲ μὴ τὸ τῶν κωμῳδῶν φορτικὸν πρᾶγμα ἀναγκαζώμεθα ποιεῖν ἀνταποδιδόντες ἀλλήλοις, εὐλαβήθητι, καὶ μὴ βούλου με ἀναγκάσαι λέγειν ἐκεῖνο τὸ εἰ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, Σωκράτην ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι, καὶ ὅτι ἐπεθύμει μὲν λέγειν, ἐθρύπτετο δέ· ἀλλὰ διανοήθητι, ὅτι ἐντεῦθεν οὐκ ἄπιμεν, πρὶν C

tuentur, quum vulgo legstur ἐρεσχελῶν σε. Etiam Phileb. p. 53. E. Bodl. ex corr. ἐρεσχηλεῖ pro vulg. ἐρεσχελεῖ. De scriptura verbi conf. Bekker. Anecdot. I. p. 258. et Pierson. ad Moer. p. 159. = 117. ed. Lips.

C. ἵνα δὲ μὴ τὸ τῶν κωμ.] Plurimi libri cum Bodl. hoc loco δὲ omittunt; male, nisi forte εὐλαβήθητι eliminsndum cum Cobeto p. 197.

διανοήθητι, ὅτι] διανοήθητε Bodl. Vat. ΔΤ et pr. Π. al.

Plut. De superst. p. 170. B. Weichert. de Horatii obtrectstoribus, Poetar. Lst. Reliqq. p. 292. — σφυρήλατος, malleo cusus, quae vox ponitur in srtis atstuariae operibus, inprimis in statuis solidis, quae totae sunt ex aere vel auro, ita ut opponantur fusa opera, ἔργα χωνευτά; v. Böttiger. Andeut. p. 52. Ottfr. Müller. Archäolog. §. 59. 71. Deinde in universum est firmus, indissolubilis, diciturque etiam metaphorice, sicuti demonstrsvit Wyttenbach. ad Plut. Moral. p. 65. B. Vol. VI. P. I. p. 501.

ἐρεσχηλῶν σε] h. e. σκώπτων. Verbi usum illustravimus ad Phileb. p. 53. E. Ceterum Photius Lexic. s. v. Παιδικά p. 319. ed. Lips. legit ἐρεσχελήσων σε.

Περὶ μὲν τούτου — ἐλήλυθας] Proverbium ductum a luctatoribus. Phileb. p. 13. D. ἀνιέναι εἰς τὰς ὁμοίας, ubi supplendum λαβάς. Sophist. p. 231. ὀρθὴ γὰρ ἡ παροιμία, τὸ τὰς ἁπάσας μὴ ῥᾴδιον εἶναι διαφεύγειν. Sententia haec est: Quod ad istud quidem attinet, tu parem reprehensioni ansam prsebuisti, quandoquidem tibi item oratio hsbenda est. Prsve igitur Bodl. ἐλήλυθα. Sed talia vitis liber alioquin praestantissimus habet innumera, ut eius auctoritati non temere obsequendum sit.

C. τὸ τῶν κωμῳδῶν] qui personas in scenam introducunt mutuis conviciis se invicem lacessentes et male dicta male di-

ἂν σὺ εἴπῃς ἃ ἔφησθα ἐν τῷ στήθει ἔχειν. ἐσμὲν δὲ
D μόνω ἐν ἐρημίᾳ, ἰσχυρότερος δὲ ἐγὼ καὶ νεώτερος, ἐκ δ' ἁπάντων τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω, καὶ μηδαμῶς πρὸς βίαν βουληθῇς μᾶλλον ἢ ἑκὼν λέγειν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ μακάριε Φαῖδρε, γελοῖος ἔσομαι παρ' ἀγαθὸν ποιητὴν ἰδιώτης αὐτοσχεδιάζων περὶ τῶν αὐτῶν.

ΦΑΙ. Οἶσθ' ὡς ἔχει; παῦσαι πρός με καλλωπιζόμενος· σχεδὸν γὰρ ἔχω ὃ εἰπὼν ἀναγκάσω σε λέγειν.

ΣΩ. Μηδαμῶς τοίνυν εἴπῃς.

ΦΑΙ. Οὔκ, ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω. ὁ δέ μοι λόγος ὅρκος ἔσται. ὄμνυμι γάρ σοι — τίνα μέντοι, τίνα

ἐσμὲν δὲ μόνω ἐν ἐρ.] Pro *δὲ* codd. ΣDNO Florr. g. h. Vind. 3. 4. 7. *α.* et Monacc. *ἐσμὲν γὰρ μ.*, quod olim placuit, nunc non placet. Dein post *μόνω* vulgo *μὲν* inepte intrusum, quod libris ΔΠΣDGNOT Flor. g. h. *ϑ.* Vindd. et Monacc. auctoribus cum Bekkero abiecimus.

D. *ὅ σοι λέγω*] Schneiderus ad Pind. Fragm. p. 7. ed. Heyn. T. III. p. 12 sq. malebat *ὅ τι.* In Menon. p. 76. D, ubi versiculus item affertur, optimi codd. *ὅ τοι λέγω* praebent, quod vide an hic quoque reponendum sit. Quamquam scrupulum iniicit, quod Pindari non diserte mentio facta est. Dein Bodl. ΔΠGT Vind. 1. a pr. m. *πρὸς βίας*, quod poetis proprium, quamquam illud in Aristophane Brunckius non semel attrectavit, a cuius lubidine illud tutum praestitit Berglerus ad Aristoph. Vesp. v. 462. Plato, Xenophon, alii, ctis rependentes. Respicit ad p. 228. A. et C.

D. *ἐσμὲν δὲ μόνω*] Iocosam comminandi formulam **Heindorfius** illustrat comparatis locis Reip. I. p. 327. C. Phileb. p. 16. A. Idem observat proxima sumpta esse e Pindaro. Menon. p. 76. D. *ἐκ τούτων δὴ ξύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος.* v. **Boeckh.** ad Pindari Fragm. 71. — *πρὸς βίαν*, vi coactus.

παρ' ἀγαθὸν ποιητήν] sc. *λόγων.* Lysiam ita non sine irrisione appellat.

Οὔκ, ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω] Ad *Οὔκ* ex praegressis intelligas *οὕτω ποιήσω*, h. e. non tacebo. Nihil hoc usu frequentius. Vide, si tanti est, annot. ad Protagor. p. 343. D.

τίνα μέντοι, τίνα θεῶν;—] Iusiurandum praestiturus homo orationum audiendarum cupidissimus prae nimio studio incertus haeret, per quemnam deum ipsi iurandum sit, usque dum tandem ipsi platani suae in mentem venit, cuius amoenitatem supra p. 229. A. B. informatam vidimus. Loci elegantiam imitatione expresserunt scriptores posteriores, de quibus post **Abreschium** Obss. Misc. Vol. X. T. II. p. 212. monuerunt interpretes ad Aristaenet. p. 632. II. 2. Mox de negationum cumulatione vide ann. ad Phileb. p. 19. B. et quos ibi laudavimus.

E. *Τί δῆτα ἔχων στρέφεις;*] Nostrates dixerint: ***Was hast du denn, dass du so***

θεῶν; ἢ βούλει τὴν πλάτανον ταυτηνί; ἦ μήν, ἐάν μοι μὴ εἴπῃς τὸν λόγον ἐναντίον αὐτῆς ταύτης, μηδέποτέ σοι ἕτερον λόγον μηδένα μηδενὸς μήτ' ἐπιδείξειν μήτ' ἐξαγγελεῖν. E

ΣΩ. Βαβαί, ὦ μιαρέ, ὡς εὖ ἀνεῦρες τὴν ἀνάγκην ἀνδρὶ φιλολόγῳ ποιεῖν ὃ ἂν κελεύῃς.

ΦΑΙ. Τί δῆτα ἔχων στρέφει;

ΣΩ. Οὐδὲν ἔτι, ἐπειδὴ σύ γε ταῦτα ὀμώμοκας. πῶς γὰρ ἂν οἷός τ' εἴην τοιαύτης θοίνης ἀπέχεσθαι;

ΦΑΙ. Λέγε δή. 237

ΣΩ. Οἶσθ' οὖν ὡς ποιήσω;

ΦΑΙ. Τοῦ πέρι;

ΣΩ. Ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ, ἵν' ὅ τι τάχιστα δια-

num ita scripserint, utique controversum est, ut vellem certa rei exempla a nupero editore in medium prolata essent. Nam πρὸς βίας probat Herm.

τίνα μέντοι, τίνα θ.] Vett. editt. τινὰ μέντοι τινά, quod ex codd. emendatum. Dein Steph. perperam invitis codd. et editt. Ald. Bas. 1. 2. εἰ βούλει. Hoc enim dicit: sed quid quaero? visne per hancce platanum? Ficinus: vel si vis. Unde tamen nolim ἢ εἰ βούλει, vel εἰ δὲ βούλει, scriptum fuisse suspicari.

E. μήτ' ἐξαγγελεῖν] Permulti libri ἐξαγγέλλειν. Sed vulgatum praeter alios tuetur Bodl., qui prius μήτε om. Unde Herm. scripsit ἐπιδείξειν μήδ' ἐξαγγελεῖν.

ausweichst. Quamquam cavendum est, ne τί cum ἔχων cohaerere existimetur, quod potius cum στρέφει coniungendum est, ut sit: quid tergiversaris? Nam ἔχων in talibus additur absolute, ut significet quasi statum et habitum, in quo versatur is, qui propter cunctationem, tergiversationem, nugas et ineptias increpatur. Sic Aristoph. Thesm. v. 473. τί ταῦτ' ἔχουσαι κεῖνον (Euripidem) αἰτιώμεθα; et loco simillimo Nubb. v. 131. τί ταῦτ' ἔχων στραγγεύομαι; Ecclesiaz. 1143. τί δῆτα διατρίβεις ἔχων; Avv. v. 340. τοῦτο μὲν ληρεῖς ἔχων. Ran. v. 202. 524. οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων; Plura dabunt Ruhnk. ad Tim. p. 258. Weiske de Pleonasm. p. 106 sq., qui tamen minus recte ἔχων abundare statuunt. Vide Hermannum ad Viger. p. 777. Ceterum Aristoph. Acharn. v. 393. τί ταῦτα στρέφει, τεχνάζεις τε καὶ πορίζεις τριβάς; ubi στρέφεσθαι item de callida ac versuta tergiversatione accipiendum.

P. 237. τοιαύτης θοίνης ἀπέχεσθαι] tali orationum pabulo abstinere. Comparatio admodum frequens. vid. supra p. 327. B. ad Remp. I. p. 354. A. IX. p. 571. D. Valckenar ad Theocrit. Adon. p. 323. C.

Ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ] Gellius N. A. XIX. 9. permittite mihi, quaeso, operire pallio caput, quod in quadam parum pudica ora-

δράμω τὸν λόγον, καὶ μὴ βλέπων πρὸς σὲ ὑπ' αἰσχύνης διαπορῶμαι.

ΦΑΙ. Λέγε μόνον, τὰ δ' ἄλλα ὅπως βούλει ποίει.

Cap. XIII. ΣΩ. Ἄγετε δή, ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι' ᾠδῆς εἶδος λίγειαι, εἴτε διὰ γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων ταύτην ἔσχετε ἐπωνυμίαν, ξύμ μοι λάβεσθε τοῦ μύθου, ὅν με ἀναγκάζει ὁ βέλτιστος οὑτοσὶ λέγειν, ἵν'

P. 237. *γένος μουσικὸν —*] Hirschig. cum Cobeto secundum Heracl. post *γένος* inseruit *τι* et *τὸ Λιγύων* extrusit.

ταύτην ἔσχετε ἐπωνυμίαν] Venet. ΣDNO Vind. 6. 7. inserto articulo *τὴν ἐπ.*

tione Socratem fecisse aiunt. Hic igitur Socratem existimat propter impium orationis argumentum caput suum obvolvere: in quo Astium habet paene consentientem, qui tamen revera illud Socratem pudere ait, quod orationem de amore tamquam insania mentisque morbo habiturus sit, quam Lysianae illi opponat. Nimirum obtecto capite dicit callidus *εἴρων*, quasi ipsum pudeat, quod cum Lysia sit certamen subeundum, quum tamen revera vereatur, ne, dum Phaedro gratificetur, in deos delinquat, apud mortales gratiam inire cupiens. v. p. 242. C. D. E. Etenim tota haec oratio, quum ad Lysianam sit comparata uniceque ad caussam, quam ille proposuerat, obtinendam valeat, tum item subsistit in vulgari amore considerando neque se attollit altius. Itaque mox demum, ubi Socrates palinodiam canere instituit, ad purioris atque divinioris amoris vim et naturam patefaciendam acceditur. Sed de his omnibus conferas quae disputavimus in Prolegomenis.

Ἄγετε δή, ὦ Μοῦσαι] Sententia haec est: sive ob carminum genus *λίγειαι* auditis, sive propter musicam Ligurum gentem hoc cognomen accepistis. Acute tangit Lysiam. Nam Musae *λίγειαι*, s. argutae, quod perpetuum est earum cognomen, ut apparebit ex Hymn. Hom. XVII. 1. Pindar. Olymp. IX. 73. Stesichor. Fragm. 78. ed. Klein. Archiloch. ap. Eustath. ad Iliad. α'. p. 10. Aeschyl. Agam. v. 1148. Theocrit. Idyll. XXII. 221. XV. 135. XVII. 113. VIII. 71. Virgil. Bucol. VII. 24. Horat. Epist. II. 2, 90. coll. Valckenar. ad Adoniaz. p. 300. C., duplicem ob caussam appellatae esse ponuntur. Ex quibus utramvis comprobaveris, facile animadvertas acerbum in Lysiam aculeum. Nam ubi eas ab arguto carminum sono nomen illud accepisse sumpserimus, putidum istud acumen Lysiae notabitur, cuius exemplum antea est propositum. Sin autem *διὰ τὸ γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων λίγειαι* appellatae fuerint, haud scio an inanis illa perstringatur loquacitas, quam iam p. 235. A. satis acerbe tetigit. Videlicet gens illa Ligyum vel Ligurum cantus stridore adeo delectata esse narrabatur, ut vel in ipsis proeliis atque pugnis dimidia tantum pars armis uteretur, altera fere cantionibus ope-

ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ, καὶ πρότερον δοκῶν τούτῳ σοφὸς B εἶναι, νῦν ἔτι μᾶλλον δόξῃ.

Ἦν οὕτω δὴ παῖς, μᾶλλον δὲ μειρακίσκος, μάλα καλός. τούτῳ δὲ ἦσαν ἐρασταὶ πάνυ πολλοί. εἷς δέ τις αὐτῶν αἱμύλος ἦν, ὃς οὐδενὸς ἧττον ἐρῶν ἐπεπείκει τὸν παῖδα, ὡς οὐκ ἐρῴη. καί ποτε αὐτὸν αἰτῶν ἔπειθε τοῦτ' αὐτό, ὡς μὴ ἐρῶντι πρὸ τοῦ ἐρῶντος δέοι χαρίζεσθαι, ἔλεγέ τε ὧδε·

B. μᾶλλον δὲ μειρακίσκος] V. post μειρακίσκος add. ἁπαλός, quod plurimi optimique libri, inter quos est Bodl., merito omittunt.

αὐτὸν αἰτῶν] ἐρῶν Bodl. πειρῶν coni. Winckelmann.

ram daret, id quod Scholiastes ad h. l. et Hermias p. 84. memoriae prodiderunt. Nisi forte hoc γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων ad canoros illos apud Ligures cygnos cum Heindorfio referre malis, de quibus I. H. Vossius Epist. Mythol. T. II. p. 98. ed. pr. Quocirca invocatio haec Musarum plena est protervae irrisionis, ut quae hunc fere sensum habeat: Agite igitur, o Musae, sive vos ob acutum argutumque cantum sive ob stridulam loquacitatem canorae appellatae estis, adiuvate meam orationem, quam hic me iam habere cogit, quo videlicet amicus ipsius, Lysias, quem dudum sapientissimum esse censuit, nunc me aemulum nactus suum etiam sapientior esse videatur. Mox quod olim scripsimus, ταύτην ἔσχετε τὴν ἐπωνυμίαν, eius consilii cur nos nunc poeniteat, docebit annotat. ad Gorg. p. 510. D. Phaedon. p. 97. A. Cfr. Reisig. Conlectan. p. 177 sqq. Bremi ad Lysiae Oratt. Select. Excurs. II. p. 436 sq. Verbum συλλαμβάνειν cum genitivo rei iunctum illustravit Heindorf. ad Phaedon. p. 82. K. conf. ad Sympos. p. 218. D. Tmeseos apud prosae orationis scriptores usum tetigerunt Bach. ad Xenoph. Symp. VIII. 17. Schaefer. ad Long. p. 417. Melett. Crit. p. 68. ann. 7. Koen. et Boissonad. ad Gregor. Corinth. p. 449. ed. Schaef. Lobeck. ad Phryn. p. 620. Matthiae Gr. §. 594. 2. p. 1398. ed. 3. Hoc loco tanto minus in ea haerendum, quod tota oratio colorem habet plane poeticum. Quamquam nentiquam assentior Stephano et Heindorfio, haec omnia ex poeta aliquo petita esse iudicantibus. De universae orationis argumento et proposito nolumus hic repetere quae in Prolegomenis copiose exposuimus. Ceterum locum hunc inde ab Ἄγετε usque ad λάβεσθε memorat et carpit ut turgidum Dionys. Halicarn. T. VI. p. 970. ed. Reisk.

B. Ἦν οὕτω δὴ παῖς] „Formula ἦν οὕτω, es war einmal, sic in narrationum principio frequentatur. Aristoph. Vesp. 1177. οὕτω ποτ' ἦν μῦς καὶ γαλῆ, ubi vid. Schol. Conf. Wyttenb. ad Plut. de Ser. Num. Vind. p. 89. Respexit hunc locum Synes. Dion. p. 58. C." AST. — μειρακίσκος et μεῖραξ eximie dici de homine molli atque pathico docuerunt Oudendorp. ad Thom. Mag. p. 604. Boissonad. ad Eunap. p. 291., quos iam alii laudarunt.

Περὶ παντός, ὦ παῖ, μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι κα-
C *λῶς βουλεύεσθαι· εἰδέναι δεῖ περὶ οὗ ἂν ᾖ ἡ βουλή,*
ἢ παντὸς ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. τοὺς δὲ πολλοὺς λέ-
ληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου. ὡς οὖν εἰδό-
τες οὐ διομολογοῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προσελ-
θόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν· οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς οὔτε
ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν. ἐγὼ οὖν καὶ σὺ μὴ πάθωμεν
ὃ ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, ἀλλ' ἐπειδὴ σοὶ καὶ ἐμοὶ ὁ λόγος
πρόκειται, ἐρῶντι ἢ μὴ μᾶλλον εἰς φιλίαν ἰτέον,
περὶ ἔρωτος οἷόν τέ ἐστι καὶ ἣν ἔχει δύναμιν, ὁμο-
D *λογίᾳ θέμενοι ὅρον, εἰς τοῦτ' ἀποβλέποντες καὶ*
ἀναφέροντες τὴν σκέψιν ποιώμεθα, εἴτε ὠφέλειαν

C. *παντὸς ἁμαρτάνειν*] V. *ἅπαντος*, quod ex codd. optimis correctum. Hirschig. de suo dedit *ἢ τοῦ παντὸς ἁμ.* Mox Bodl. cum permultis aliis *προςελθόντες δὲ*, quod nunc pro vulg. *προελθ. δὲ* recepimus.

ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν] Pessime vett. editt. *ἄλλοις*, quod ex optimis libris, etiam Bodl., nuper emendatum est.

Περὶ παντός, ὦ παῖ] Praeter alios hunc locum respexit Cicero De Finib. II. c. 2. Orator. c. 33. §. 116. De Orat. I. 42. Nec alienum est illud Horatii Art. Poet. v. 309. Scribendi recte sapere est principium et fons.

C. *τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν*] Heindorf. ad Theaetet. p. 175. D. interpretatur: exhibent s. faciunt quod poterat exspectari, comparans quae ibi leguntur *πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα ἀποδίδωσιν*, h. e. simile praebet spectaculum. Non placet. Videlicet *ἀποδιδόναι* proprium est verbum de debito persolvendo, ut appareat sententiam hanc esse: luunt eam poenam, quam ipsos persolvere consentaneum est, consentaneam i. e. debitam poenam solvunt. Sic *εἰκότα πάσχειν* Lucian. Nigrin. p. 55. ed. Bip. I. Dionys. Hal. Epist. ad Pomp. §. 7. *ὥστε οὐδὲν ἔξω τοῦ εἰκότος ἔμελλε πείσεσθαι.*

ἐρῶντι — εἰς φιλίαν ἰτέον] Vide ad p. 232. D.

οἷόν τέ ἐστι καὶ ἣν ἔχει δύναμιν] quam naturam atque vim habeat. Vide ad Gorg. p. 447. C. Reipub. V. p. 477. B. Protagor. p. 356. D. al.

D. *εἰς τοῦτο ἀποβλ.*] quod definitione est explicatum. Deinde *ἀναφέροντες* sine accusativo obiecti positum, ut Lysid. p. 219. C. *ἐπί τινα ἀρχήν, ἢ οὐκέτ' ἐπανοίσει ἐπ' ἄλλο φίλον.* Alcibiad. I. p. 110. D. *εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων.* Theaet. p. 135. A, ubi plura Heindorf.

τῷ δὴ — κρινοῦμεν;] Usum interrogationis notavimus ad p. 235. C. De *τὲ καί* conf. Protag. p. 340. A. *τό τε αὖ βούλεσθαι καὶ τὸ ἐπιθυμεῖν διαιρεῖς.* Xenoph. Hier. 1, 2. *πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ὁ ἰδιωτικὸς βίος.* Soph. Oed. Col. v. 808. *χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.* Eurip.

εἴτε βλάβην παρέχει. Cap. XIV. Ὅτι μὲν οὖν δὴ
ἐπιθυμία τις ὁ ἔρως, ἅπαντι δῆλον· ὅτι δ' αὖ καὶ μὴ
ἐρῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν καλῶν, ἴσμεν. τῷ δὴ τὸν
ἐρῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν; δεῖ αὖ νοῆσαι, ὅτι ἡμῶν
ἐν ἑκάστῳ δύο τινέ ἐστον ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄγοντε,
οἷν ἑπόμεθα ᾗ ἂν ἄγητον, ἡ μὲν ἔμφυτος οὖσα, ἐπι-
θυμία ἡδονῶν, ἄλλη δὲ ἐπίκτητος, δόξα ἐφιεμένη τοῦ
ἀρίστου. τούτω δὲ ἐν ἡμῖν τοτὲ μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι E
δὲ ὅτε στασιάζετον· καὶ τοτὲ μὲν ἡ ἑτέρα, ἄλλοτε δὲ
ἡ ἑτέρα κρατεῖ. δόξης μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ
ἀγούσης καὶ κρατούσης, τῷ κράτει σωφροσύνη ὄνομα·
ἐπιθυμίας δὲ ἀλόγως ἑλκούσης ἐπὶ ἡδονὰς καὶ ἀρ 238

ἐρῶντι] πότερον ἐρῶντι. Flor. g. h. Vind. 3. 7. α. Ven. Π Σ al. qui partim πρότερον habent pro vulg. πότερα. Bodl. Δ G T et pr. Π Flor. ϑ. hanc vocem omittunt. Recte. Nam etiam in indirecta interrogatione πότερον omitti constat. v. ad Remp. I. 2. Omisit etiam Hermannus. Mox Bodl. ΔΠGT εἶχε δύναμιν.

D. ᾗ ἂν ἄγητον] Flor. c. ϑ. οἷ ἂν ἄγ. Mox Bodl. ἐπιθυμία ἡδονῶν.

Alc. 546. χωρὶς τό τ' εἶναι καὶ τὸ μὴ νομίζεται.

δύο τινέ ἐστον ἰδέα ἄρχοντε —] In describendis animi facultatibus Socrates hic sequitur opinionem popularem, ut Legg. I. 642. E. sqq. Mox noli οἷ ἂν ἄγητον corrigere, quamquam id ipsum in codd. nonnullis legitur. Enimvero recte Porsonus ad Hecub. v. 1070. „Ποῦ“, inquit, „quietem notat, ποῖ motum (in quem locum versus): πᾷ s. πῇ in utramque partem sumitur, ut monuit Scholiastes ad Aristoph. Plut. v. 447.“ Etenim particula πῇ, quia proprie est qua via, recte et de quiete et de motu potuit usurpari, prouti verbum ei adiectum vel motum vel quietem indicaret. vid. annot. ad Euthyphron. p. 14. C. Mox p. 238. B. τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα. Lysid. p. 213. E. ταύτῃ ἰέναι. Reipubl. V. p. 474. C. ἀκολούθησόν μοι τῇδε. Ibid. VIII. p. 556. A. ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν. Ibid. IX. p. 589. A. ὅπῃ ἂν ἑκατέρων ἑκάτερον ἄγῃ. Parmenid. p. 185. C. πῇ τρέψει ἀγνοουμένων τούτων; Legg. II. p. 667. A. ὁ λόγος ὅπῃ φέρει, ταύτῃ πορευώμεθα.

ἐπίκτητος, δόξα] Tribuit Plato homini ἐπίκτητον δόξαν ἐφιεμένην τοῦ ἀρίστου. Quam quidem aperte contrariam esse voluit τῇ ἐμφύτῳ ἐπιθυμίᾳ, i. e. cupiditati ab ipsa natura insitae atque ingeneratae. Etenim voluptatis cupiditas omnibus est innata, ut non aliunde quaerenda aut exercitatione comparanda sit. Sed alia ratio est τῆς δόξης τῆς ἐφιεμένης τοῦ ἀρίστου. Haec enim vel θείᾳ μοίρᾳ contingit hominibus, sicuti in Menone docetur, vel etiam discendo atque consuefaciendo comparatur, unde eadem deinde dicitur ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ, i. e. ratiocinatione, ἄγουσα καὶ κρατοῦσα. Itaque est profecto ἐπίκτητος. Hinc Dio Chrysostom. Orat. XII. p. 236. ed. Emper. fontem cognitionis Dei

ξάσης ἐν ἡμῖν τῇ ἀρχῇ ὕβρις ἐπωνομάσθη. ὕβρις δὲ δὴ πολυώνυμον· πολυμελὲς γὰρ καὶ πολυειδές. καὶ τούτων τῶν ἰδεῶν ἐκπρεπὴς ἣ ἂν τύχῃ γενομένη, τὴν αὑτῆς ἐπωνυμίαν ὀνομαζόμενον τὸν ἔχοντα παρέχεται, οὔτε τινὰ καλὴν οὔτε ἐπαξίαν κεκτῆσθαι. περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὴν κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἐπιθυμία γαστριμαργία τε, καὶ τὸν

P. 238. A. *πολυμελὲς γὰρ καὶ π.*] Sic Bodl. *ΔΠ*DGNOT Flor. g. al. cum Stobaeo et Hermia. Vulgo *πολυμερὲς γάρ*. In Vind. *Φ* pro *πολυειδές* scriptum *πολυμερές*, quod ortum ex interpretatione. v. annot.

ἐπωνυμίαν ὀνομαζόμενον] Stobaeus *ἐπονομαζόμενον*, quod recepit Heindorfius. Non opus.

ἐπαξίαν κεκτῆσθαι] Sic Bodl. cum optimis. V. *κεκλῆσθαι*.

distinguit duplicem, alterum *τὴν ἔμφυτον ἅπασιν ἀνθρώποις ἐπίνοιαν*, alterum *τὴν ἐπίκτητον καὶ δι' οὐδετέρων ἐγγιγνομένην ταῖς ψυχαῖς ἢ λόγοις τε καὶ μύθοις καὶ ἔθεσι*: ubi si nobiscum pro *δι' οὐδετέρων* scripseris *δι' οὐδὲν ἕτερον*, locum adhuc misere depravatum protenus habebis sanum atque integrum. Alios citerioris graecitatis scriptores, qui istud *ἔμφυτον* et *ἐπίκτητον* Platonis usurparunt, ita quidem, ut pro *ἐπίκτητον* subinde etiam *ἐπείσακτον* substituerint, indicavit Wyttenbachius ad Plutarch. Moral. (De recta audiend. rat.) = p. 38. C. Vol. I. p. 319. ed. Oxon.

P. 238. *τῇ ἀρχῇ ὕβρις ἐπωνομάσθη*] Dictionem *ἐπονομάζειν τί τινι* ad Remp. p. 580. E. illustravimus. conf. Matth. Gr. §. 420. 2. Deinde quod vulgo legebatur *πολυμερὲς γὰρ καὶ πολυειδές*, id vel codicum auctoritate mutandum fuit. Accedit usus et consuetudo loquendi, cuius ignoratio ut *πολυμελὲς* oblitteraretur, effecisse videtur. Quippe solebant Graeci pervulgari quodam loquendi usu *μέρη καὶ μέλη* vel *μέλη καὶ μέρη* copulare. Iam quum *πολυειδές* fere idem sit quod *πολυμερές*, diu est ex quo pro *πολυμερὲς* codicum auctoritate amplectendum censuimus *πολυμελές*. Phileb. p. 14. D. *ἑκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ*. Legg. VII. p. 795. E. *τῶν τοῦ σώματος αὐτοῦ μελῶν καὶ μερῶν*. Heliodor. VII. 10. *τραῦμα οὐ μέρους μόνον ἢ μέλους, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς αὐτῆς γέγονε.* Videlicet *μέλη* sunt membra, *μέρη* membrorum partes. Unde Ovidius Metamorph. XIV. v. 540. Cremabit ignis edax nemorum **partes et membra** meorum. Posterioris graecitatis scriptores quantopere huius formulae usu delectati sint, docuit Boissonad. ad Aristaenet. p. 211 sq.

ἐκπρεπὴς ἣ ἂν τύχῃ γενομένη] Observes *ἐκπρεπὴς* pronomini relativo cum vi praemissum. Reipubl. II. p. 363. A. *ἀγαθὰ τοῖς ὁσίοις ἅ φασι θεοὺς διδόναι*. Ibid. IV. p. 426. B. *τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμεναι προσαγορεύουσιν*. Legg. IX. p. 871. E, quem locum vulgo male distinguunt. Eurip. Orest. v. 1370. *ἢ πόντον, Ὠκεανὸς ὃν ταυρόκρανος ἀγκάλαις ἑλίσσων κυκλεῖ χθόνα.* Conf. Schaefer. Appar. Demosth. T. IV. p. 461. — *τούτων τῶν ἰδεῶν*, h. e. harum *τῆς ὕβρεως* formarum. — Ad

ἔχοντα ταὐτὸν τοῦτο κεκλημένον παρέξεται· περὶ δ' αὖ μέθας τυραννεύσασα, τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα, B δῆλον οὗ τεύξεται προσρήματος· καὶ τἆλλα δὴ τὰ τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα, τῆς ἀεὶ δυναστευούσης ὃ προσήκει καλεῖσθαι, πρόδηλον. ἧς δ' ἕνεκα πάντα τὰ πρόσθεν εἴρηται, σχεδὸν μὲν ἤδη φανερόν, λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πᾶν

κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου] Vett. editt. *τοῦ λόγου τε τοῦ ἀρ.* Sed *τε* istud optimi codd. Bodl. *ΔΠΣ* DGNOT Flor. g. h. *θ.* al. non agnoscunt. Buttmannus e libro *Γ* recepit *τοῦ τε λόγου τοῦ ἀρ.*

B. *ὃ προσήκει καλ.*] Sic ex cod. quodam Stob. dedimus. Libri mss. Platonis *ἣ*. Sed Turicenses pro diligentia sua tribuerunt *ὃ* operis.

τὸν ἔχοντα int. *αὐτήν*, ut mox B. etiam ad *τὸν κεκτημένον*. Ita usu fere constanti ad *ἔχων* participium accusativus pronominis demonstrativi omitti solet. De Republ. II. p. 357. B. *μηδὲν ἄλλο — ἢ χαίρειν ἔχοντα*, sc. *αὐτάς*. Ibid. p. 366. E. p. 367. B. D. E. III. p. 392. C. *ὅταν εὕρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι*, sc. *αὐτήν*. VI. p. 491. B. *ἓν ἕκαστον ὧν ἐπῃνέσαμεν — ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν* (sc. *αὐτὸ*) *ψυχήν*. VI. p. 507. D. *ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ*. VIII. p. 543. A. p. 549. B. X. p. 610. C. al. Ceterum haec sic intelligas: eum, qui ipsam habet, suo ipsius cognomine nuncupatum exhibet. Ita mox B. *κεκλημένον παρέξεται*.

γαστριμαργία τε καὶ — παρέξεται] Iungas hunc in modum: *ἐπιθυμία μὲν γὰρ περὶ ἐδωδὴν κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν γαστριμαργία τε* (*κληθήσεται*) *καὶ παρέξεται τὸν ἔχοντα* (*αὐτὴν*) *κεκλημένον ταὐτὸν τοῦτο*, h. e. idem *τοῦ γαστριμάργου* nomen. Itaque notandum in his zeugma est, quo ad *γαστριμαργία τε* ex proximis verbum rei convenientius assumendum relinquitur. Formulam *καλεῖν τινά τι* s. *ὄνομά τι* saepius attigimus, ut Sympos. p. 212. C. Phaedon. p. 105. E. Gorg. p. 448. B. De *ἄλλων* ante *ἐπιθυμιῶν* illato vid. ad p. 232. E.

B. *τὰ τούτων ἀδελφά*] P. 276. D. *ὅσα τούτων ἀδελφά*. Phileb. p. 21. B. *καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά*. Absolute autem posita sunt haec: *καὶ τἆλλα — ὀνόματα*, si quidem vera est lectio *ἣ* vel *ὃ προσήκει καλεῖσθαι*. Quippe sententia haec est: Et de ceteris quidem iisque cognatis cupiditatum nominibus perspicuum est, quo quemque vocabulo oporteat appellari, prouti haec vel illa dominetur. Scripsi autem *ὃ προσήκει κ.*, quod Heindorf. quoque atque Ast. e Stobaei cod. Par. A. revocandum censuerunt. Ita iunctura verborum procedit hunc in modum: *πρόδηλον, ὃ τῆς ἀεὶ δυναστευούσης* (*ὄνομα*) *προσήκει* (*τινὰ*) *καλεῖσθαι*. Ceterum idem usus casu absoluti est. Sympos. p. 176. A. *ᾄσαντες τὸν θεὸν καὶ τἆλλα τὰ νομιζόμενα*, ubi v. ann.

πᾶν πως σαφέστερον] Haec generalis sententiae vim et potestatem habent, ut non videam,

πως σαφέστερον. ἡ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρ-
C *θὸν ὁρμώσης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλλους καὶ ὑπὸ αὖ τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν ἐπὶ σωμάτων κάλλος, ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα νικήσασα ἀγωγῇ, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα ἔρως ἐκλήθη.*

Ἀτάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τι σοί, ὥςπερ ἐμαυτῷ, θεῖον πάθος πεπονθέναι;

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά τίς σε εἴληφεν.

πᾶν πως σαφέστερον] Stobaeus cum Vind. 7. Ven. ΣΤ *πάντως*, quod placuit Heindorfio et Astio.

C. *πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κ.*] Flor. ϑ. et Bodl. in marg. *ἄγουσα*, omisso etiam *ὑπὸ αὖ*. Bodl. a pr. m. *ἑαυτῇ* habet pro *ἑαυτῆς*. Mox Bodl. in marg. *ῥωσθεῖσαν*. Pro *ἀγωγὴ* idem cum plurimis cur Heindorfius istud *πᾶν πως* sensu cassum esse iudicaverit. Nam *πᾶν* est unumquodque, ut saepe; *πως* autem cohaeret cum *σαφέστερον*, ut sit aliquo modo, aliquatenus. Proximorum verborum haec est structura: *ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἡ ἄνευ λόγου κρατήσασα δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρμώσης κτλ.*

C. *καὶ ὑπὸ αὖ — νικήσασα ἀγωγῇ*] In his nihil omnino fuit mutandum praeter unum solum *ἀγωγή*, quem nominativum plurimorum optimorumque librorum fide et auctoritate in *ἀγωγῇ*, dativum, convertimus. Qua mutatione facta atque verbis ut nunc fecimus distinctis, omnia habent explicationem facillimam, ut iam plane improbemus tum quae ipsi ad h. l. olim commentati sumus, tum etiam ea, quae alii, inprimis Astius et Heindorfius, de eo disputaverunt. Sententia verborum haec est: Nam cupiditas sine ratione opinionem, quae ad rectum fertur, devincens, ubi ducitur ad voluptatem ex pulcritudine redundantem atque item a cognatis cum ipsa cupiditatibus ad corporis pulcritudinem (defertur), potenter corroborata eo quod ductu suo reportavit victoriam (h. e. victrici ductu suo ubi corroborata est) ab hoc ipso robore cognomine amoris nominata est. Itaque amorem vult esse vehementiorem cupiditatem, quae ad corporis pulcritudinem pertineat, mentis imperio non obedientem. Ea vero iudicatur *ἔρως* dici utpote *ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα*: quod arctissime connectas cum *νικήσασα ἀγωγῇ*. Nam prave vulgo post *ῥωσθεῖσα* commate interpungitur. Quae ipsa caussa fuit, cur Heindorfius in his graviter offenderit. Mirum enim iudicavit esse, quod a solo isto: *ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα*, vocabuli *ἔρως* origo repetatur. At nimirum cohaeret illud cum *νικήσασα ἀγωγῇ*, hoc sensu: vincendo corroborata. Recte vero *ἐῤῥωμένως* ad *ῥωσθεῖσα* additum est, ut huius ipsius vocabuli, unde *ἔρως* nomen deducitur, vis et potentia extollatur. Iam vero *νικήσασα*, i. e. *κρατήσασα τῆς ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ὁρμώσης δόξης* s. *τοῦ λόγου* quod additum habet *ἀγωγῇ*, conferas quaeso p. 256. A.

ΣΩ. Σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε. τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι, ὥςτε, ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφό- D
ληπτος προϊόντος τοῦ λόγου γένωμαι, μὴ θαυμάσῃς· τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόῤῥω διθυράμβων φθέγγομαι.

ΦΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τούτων μέντοι σὺ αἴτιος. ἀλλὰ τὰ λοιπὰ ἄκουε. ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο τὸ ἐπιόν. ταῦτα μὲν οὖν θεῷ μελήσει, ἡμῖν δὲ πρὸς τὸν παῖδα πάλιν τῷ λόγῳ ἰτέον.

aliis ἀγωγῇ, quod recepimus.

θεῖον πάθος πεπονθέναι] In exemplo Steph. θεῖον errore omissum.

D. *κἂν ἀποτράποιτο*] V. ἄν. Sed κἂν est in Bodl. ΔΠ DGOT. Vind. 4. 6. 7. α. Flor. i. θ.

ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας ἀγαγόντα, ubi vides similimam esse vocabuli utrinsque coniunctionem, nisi quod ἀγαγόντα dictum est pro eo quod dici potuit ἀγωγῇ. Nimirum cupiditas, quae ad pulcrum refertur, etsi dicitur ἀχθεῖσα, quia ad illud fertur et abripitur, tamen, quia est eadem κρατήσασα δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρμώσης, potuit item νικήσασα ἀγωγῇ, h. e. νικσήασα ἀγαγοῦσα, tanquam dux s. ductu suo vincens, rectissime appellari. En, explanavimus tandem locum intellectu difficillimum. Quae quidem explanatio si vera est, nemo iam, opinor, verba mutanda esse arbitrabitur, praesertim quum nec Dionys. Hal., qui haec laudat Epist. ad Pomp. T. VI. p. 762. et De grav. Demosth. p. 969. recedat a codd. Ceterum de re ipsa contulisse iuvabit locum Legg. VIII. p. 837. B. sqq. unde his nonnihil lucis affundetur.

εὔροιά τίς σε εἴληφεν] Εὔροιαν de orationis flumine usurpatum illustravit Valckenar. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 148. Mox θεῖος dicitur locus propterea, quod pectus subinde videtur replere divino quodam afflatu. *ἐὰν ἄρα πολλάκις*, si forte. Frequentis est usus apud Platonem πολλάκις ea significatione positum, inprimis post εἰ, ἐάν, μή, ἵνα μή, ut Phaedon. p. 60. E. p. 61. A. Protag. p. 361. C. Reip. IV. p. 424. C. Politic. p. 283. B. Lach. p. 179. B. p. 194. A. al. Haud inepte compares Virgil. Aen. I. 148. Ac veluti magno in populo quum saepe coorta est seditio —. Ibid. X. 723. Impastus stabula alta leo ceu saepe peragrans.

D. *νυμφόληπτος*] Νυμφόληπτοι qui proprie sint, declarat Festus his verbis: „Vulgo memoriae proditum est, quicunque speciem quandam e fonte, i. e. effigiem nymphae, viderint, furendi non fecisse finem, quos Graeci νυμφολήπτους vocant, Latini lymphaticos appellant.“ Deinde omnino sunt divino furore concitati. vide Ast. ad h. l.

ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο τὸ ἐπιόν] Fortasse enim illud, quod animum meum subit, avertatur s.

Cap. XV. *Εἶεν, ὦ φέριστε· ὃ μὲν δὴ τυγχάνει*
ὂν περὶ οὗ βουλευτέον, εἴρηταί τε καὶ ὥρισται. βλέ-
E *ποντες δὲ δὴ πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέ-*
λεια ἢ βλάβη ἀπό τε ἐρῶντος καὶ μὴ τῷ χαριζομένῳ ἐξ
εἰκότος συμβήσεται.
Τῷ δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ δουλεύοντί τε ἡδο-
νῇ ἀνάγκη που τὸν ἐρώμενον ὡς ἥδιστον ἑαυτῷ πα-
ρασκευάζειν. νοσοῦντι δὲ πᾶν ἡδὺ τὸ μὴ ἀντιτεῖνον,
κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἐχθρόν. οὔτε δὴ κρείττω οὔτε
239 *ἰσούμενον ἑκὼν ἐραστὴς παιδικὰ ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ*

E. *Τῷ δὴ ὑπὸ ἐπ.*] V. *Τῷ μὲν δή.* Sed *μὲν* solus Ξ tuetur. *δουλεύοντί τε ἡδονῇ*] V. *ἢ δ. τε ἡδ.* Recte *ἢ* om. codd. *ΔΠΣ*DFGNOT. Florr. g. h. *θ*. Bodlei. alii. Stephanus *τε* in *γε* mutandum putabat.

τὸν ἐρώμενον ὡς ἥδιστον] Edit. Lugdun. *τὸ ἐρώμενον*, quod hinc errore in Bipont. Bekker. meamque migravit editionem.

averruncetur. Haec dicit respiciens ad illud, quod modo dixerat: *ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος γένωμαι.* Sensum loci neque Hermias, neque Cornarius, neque Heindorfius, nec Schleiermacherus, nec denique Astius perspexerunt. Qui si meminissent usum verborum *ἐπιέναι* et *ἐπέρχεσθαι*, minus a recta ratione aberraturi erant. Exempla eius suppeditabunt Valckenar. ad Phoeniss. p. 464. Hemsterh. ad Lucian. Prom. in Verb. 2. Iacob. ad Lucian. Alexandr. p. 93. Infra p. 264. B. *ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν — οὐκ ἀγεννῶς τοὐπιὸν εἰρῆσθαι τῷ γράφοντι.* Videlicet Socrates divinam illam, quam sibi contigisse ait, mentis concitationem simulat malum sibi videri, quod averruncandum sit.

E. *ἐξ εἰκότος*] h. e. *εἰκότως*, ut *ἐκ τῶν εἰκότων* pro *εἰκότως* Legg. VI. 775. D. Phileb. 58. D. De Rep. II. 362. C. 365. D. IV. 422. C. al.

κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον] Sententia haec est: aegrotanti omne est iucundum, quod non renititur; quod autem potentius est ipso aut ei par, inimicum. Itaque aliquis *τὸ* ante *κρεῖττον* excidisse putet, quod de suo inculcavit Hirschigius. Nec tamen opus ea medicina putamus esse. Nam *κρεῖττον* i. q. *κρεῖττόν τι*, ut hoc dicatur: sed si quid est potentius aut par, inimicum esse solet.

P. 239. *ἰσούμενον — παιδικὰ ἀνέξεται*] Ne *ἰσούμενα* corrigas, *παιδικὰ* quia de uno intelligitur, ita cum adiectivo masculino singularis numeri coniungitur, estque creberrimum hoc *σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον.* Infra p. 240. A. *ἔτι τοίνυν ἄγαμον, ἄπαιδα, ἄοικον ὅ τι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐραστὴς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι.* Protagor. p. 315. E. *παιδικὰ Παυσανίου τυγχάνει ὤν.* Lysid. p. 204. E. *χρὴ ἐραστὴν περὶ παιδικῶν πρὸς αὐτὸν* (sc. *τὰ παιδικὰ*) *λέγειν.* Xenoph. Symp. VIII. 26. *τῶν παιδικῶν ὃς ἂν εἰδῇ.* vide ad Phaedon. p. 73. D. et conf. infra p. 241. A.

τοσούτων κακῶν — ἠδέος]

ὑποδεέστερον ἀεὶ ἀπεργάζεται. ἥττων δὲ ἀμαθὴς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου, ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδὺς ἀγχίνου. τοσούτων κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων κατὰ τὴν διάνοιαν ἐραστὴν ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων τῶν μὲν ἥδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν, ἢ στέρεσθαι τοῦ παραυτίκα ἡδέος. φθονερὸν δὴ ἀνάγκη εἶναι, B
καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων συνουσιῶν ἀπείργοντα καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστ' ἀνὴρ γίγνοιτο, μεγάλης αἴτιον εἶναι βλάβης, μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν φρονιμώτατος εἴη. τοῦτο δὲ ἡ θεία

Codd. τὸν ἐρ.

P. 239. ἀεὶ ἀπεργάζεται] Steph. probante Hirschig. ἀπεργάσεται, invitis codicibus.

ἐραστὴν ἐρωμένῳ ἀν.] V. τοῦ ἐραστοῦ τῷ ἐρωμένῳ ἀν., quod cum Bekkero ex Bodl. et ceteris codd. fere omnibus mutavimus. Dein Bodl. prave ἓν ὄντων pro ἐνόντων.

Verba hunc in modum iungantur: ἀνάγκη ἐραστήν, τοσούτων κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων ἐρωμένῳ γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων κατὰ τὴν διάνοιαν, τῶν μὲν (sc. φύσει ἐνόντων) ἥδεσθαι, τὰ δὲ (sc. γιγνόμενα) παρασκευάζειν. Quum inquit, tam multa mala adeoque plura amati animo vel accidant vel natura insint, prorsus necesse est amatorem alteris, quae a natura proficiscantur, gaudere, altera, quae extrinsecus accidant, efficere studere. Sententia igitur clara est et perspicua. Sed offendit ἥδεσθαι cum genitivo constructum. Itaque Heindorfius correxit τοῖς μὲν ἥδεσθαι. Hirschigius autem de suo scripsit τῶν μὲν κήδεσθαι, altera sollicite iuvare atque alere. Nec dubium est, alterutrum si in codd. esset repertum, quin loci scriptura acquiescere liceret. Nunc vero libris omnibus adversantibus ἥδεσθαι unice tenendum, quod insolentius genitivo iunctum est ut χολοῦσθαι, ἀλγεῖν, ζηλοῦν, ἄγασθαι alia, de quibus v. Matthiae Gr. Gr. §. 368. Eadem constructione usus est Sophocl. Philoct. 715. ὃς μηδ' οἰνοχύτου πώματος ἥσθη δεκέτη χρόνον, quem locum Buttmann. comparavit. De ordine verborum paullulum impeditiore egregie Heindorfius: „Illud ἐραστήν," inquit, „ante ἐρωμένῳ positum est ex more illo antiquorum iungendi praeponendique verbum verbo, nomen nomini, quae sunt inter se aut contraria aut similia, aut aliquo modo sibi respondent: unde nobis quidem moleste interdum verborum ordo turbatur." — κατὰ διάνοιαν infra p. 239. C. opponitur τῇ τοῦ σώματος ἕξει, usu pervulgato, quem Heindorfius copiosa exemplorum enumeratione illustravit. v. De Rep. II. 371. D. III. 395. E. Legg. VII. 816. D. XI. 916. A. 925. E. al.

B. μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν —] Breviter dictum pro: μεγίστης δὲ βλάβης (αἴτιον εἶναι) ἀπείργοντα τὰ παιδικὰ τῆς συνουσίας, ὅθεν κτλ. Dein ὄν

φιλοσοφία τυγχάνει ὄν, ἧς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόῤῥωθεν εἴργειν, περίφοβον ὄντα τοῦ καταφρονηθῆναι, τά τε ἄλλα μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ᾖ πάντ' ἀγνοῶν καὶ πάντ' ἀποβλέπων εἰς τὸν ἐραστήν, οἷος ὢν τῷ μὲν ἥδιστος, ἑαυτῷ δὲ βλαβερώτατος ἂν εἴη. Τὰ C *μὲν οὖν κατὰ διάνοιαν ἐπίτροπός τε καὶ κοινωνὸς οὐδαμῇ λυσιτελὴς ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα.*

Cap. XVI. *Τὴν δὲ τοῦ σώματος ἕξιν τε καὶ θεραπείαν οἵαν τε καὶ ὡς θεραπεύσει οὗ ἂν γένηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ ἀγαθοῦ ἠνάγκασται διώκειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν. ὀφθήσεται δὲ μαλθακόν τινα καὶ οὐ στερεὸν διώκων, οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ τεθραμμένον, ἀλλ' ὑπὸ συμμιγεῖ σκιᾷ, πόνων μὲν ἀνδρείων καὶ ἱδρώτων ξηρῶν ἄπειρον, ἔμπειρον δὲ ἀπαλῆς καὶ*

B. *βλαβερώτατος ἂν εἴη*] Recepi *ἂν* ex uno Vind. *Φ* consentiente Bekkero. Dederunt etiam Turicenses, quamvis adversante Schneidero ad Remp. Vol. I. p. 366. Paullo ante *τῷ ἑαυτῷ* addito articulo Bodl. *ΔΠ* G T. Quod vix ex iis defendas, quae scripsimus ad Phil. p. 20. B. Phaedr. p. 258. A.

participium in verbis: *φιλοσοφία τυγχάνει ὄν*, praedicato quod accommodatum est, nihil hoc usu esse frequentius ad Sophist. p. 242. E. et Menon. p. 79. E. ostendimus. conf. infra ad p. 244. C.

βλαβερώτατος ἂν εἴη] h. e. fuerit s. esse possit. Non caruerim hoc *ἂν* cum Schneidero ad Polit. Tom. I. p. 366.

C. *ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα*] Ita supra p. 238 A. et alibi. Noli cum Schleiermachero haec pro poeticis habere, quamquam Sophocles Antigon. 786. *καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς οὔθ' ἁμερίων ἐπ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων μέμηνεν.*

ὀφθήσεται δὲ μαλθ.] Pro *δὲ* Hirschig. de suo dedit *δή*: qua mutatione non opus. v. Hermann. ad Viger. p. 843. Klotz. ad Devar. p. 363 sqq.

οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ τεθραμμένον] h. e. effeminatum, qui solis assi calorem fugiat et in umbra molliter consideat. De insolatione, quae erat in exercitationibus gymnasticis, ut corpori robur quoddam compararetur, praeter Astium ad h. l. et nostra ad Remp. VII. p. 520. D. vide quae monuerunt Toup. ad Longin. p. 30. Casaubon. ad Persium p. 346. Iacobs. ad Philostrat. Imagg. p. 230. Meinek. ad Euphorion. Fragment. p. 14. Opponitur autem *ἡλίῳ καθαρῷ*, h. e. asso soli, *σκιὰ συμμιγής*: quae qualis sit, apparet e p. 230. B, ubi Socrates memorabat *τοῦ ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον.*

ἱδρώτων ξηρῶν] Suidas: „*Ξηρὸς ἱδρώς· ὁ μὴ ὑπὸ λουτρῶν, ἀλλ' ὑπὸ γυμνασίων καὶ πόνων γινόμενος*". Optime Lentzius Animadvv. in Phaedr. p. 320. comparavit illud *ξηραλοιφεῖν, ξηρολουτρεῖν, ξηροτριβεῖσθαι*, de quo Wesseling. ad Petiti Legg. Attic. p. 378. conf. etiam Wyttenbach. ad Plu-

D ἀνάνδρου διαίτης, ἀλλοτρίοις χρώμασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, ὅσα τε ἄλλα τούτοις ἕπεται πάντα ἐπιτηδεύοντα. ἃ δῆλα, καὶ οὐκ ἄξιον περαιτέρω προβαίνειν, ἀλλ' ἓν κεφάλαιον ὁρισαμένους ἐπ' ἄλλο ἰέναι. τὸ γὰρ τοιοῦτον σῶμα ἐν πολέμῳ τε καὶ ἄλλαις χρείαις, ὅσαι μεγάλαι, οἱ μὲν ἐχθροὶ θαῤῥοῦσιν, οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρασταὶ φοβοῦνται. Τοῦτο μὲν οὖν ὡς δῆλον ἐατέον.

Τὸ δ' ἐφεξῆς ῥητέον, τίνα ἡμῖν ὠφέλειαν ἢ τίνα βλάβην περὶ τὴν κτῆσιν ἡ τοῦ ἐρῶντος ὁμιλία τε καὶ E ἐπιτροπεία παρέξεται. σαφὲς δὴ τοῦτό γε παντὶ μέν, μάλιστα δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλτάτων τε καὶ εὐνουστάτων καὶ θειοτάτων κτημάτων ὀρφανὸν πρὸ παντὸς εὔξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρώμενον. πατρὸς γὰρ καὶ

C. *μαλθακόν τινα*] Sic optimi plurimique codd. mss. Vulgo *τινὰ μαλθακόν*, quod tuetur Ven. Ξ.

D. *ἀλλοτρίοις χρώμασι*] V. *ἀλλοτρίοις τε χρ.* invitis codd. uno excepto Ven. Ξ omnino omnibus.

E. *ἐπιτροπεία παρέξεται*] Steph. *ἐπιτροπία* cum cod. E. *μάλιστα δὲ τῷ ἐρ.*] Bodl. et nonnulli alii *γε* pro *δέ* Flor.

tarch. Conviv. Sept. Sap. p. 152. D. = p. 950. Vol. I. ed. Ox.

D. *χήτει οἰκείων κ.*] h. e. *in Ermangelung eigner.* Timaeus p. 275. „*Χῆτις· σπάνις, ἔνδεια, στέρησις.*“ Ubi Ruhnkenius: „Phaedri locum adhibuit Plutarchus T. II. p. 51. D. atque imitando expressit Philo T. I. p. 568. *χρώμασι τὴν ὄψιν ὑπογραφομένη χήτει φυσικῆς εὐμορφίας.*“ Addimus Aelian. H. A. V. 39. *τροφῆς χήτει.* Philostr. V. A. II. p. 91. *χήτει τῶν ἀναγκαιοτέρων.* Id. V. p. 218. *χήτει βουκόλου δικαίου.* Iulian. Or. II. p. 50. B. *χήτει χαλινοῦ.* Synes. p. 20. a. Themist. p. 306. b. Dio Chrysost. Or. XII. p. 225. ed. Emper. *χήτει τῶν κρειττόνων τε καὶ ζώντων διδασκάλων*, ubi Reiskius *χήτει* verissime restituit pro lectione librorum *δή τι*. Omnino istud *χήτει τινὸς πράγματος* a posterioris aetatis scriptoribus creberrime usurpatum est, ut plane in usum vulgarem abiisse existimandum sit. Mox Suckow (*Form der Plat. Schriften* p. 210. sq.) legendum contendit *ἐπιτηδεύ ων*, coniectura ineptissima.

ἀλλ' ἓν κεφάλαιον ὁρισαμένους]. Astius coniecit: *ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ ὁρ.* Qua coniectura quod olim scripsi me admodum vereri nt opus esset, idem nunc mihi iudicandum esse video. In oculos enim incurrit formulam *ἓν κεφάλαιον ὁρίζεσθαι* esse unum, quod summum sit et maxime generale, definiendo ponere et constituere: quo sensu ponitur *κεφαλαιοῦσθαί τι* Reip. IX. p. 576. B. Et video nunc virum optimum postrema quam fecit Phaedri editione palinodiam cecinisse. Post *ἀλλὰ* e praecedenti *οὐκ ἄξιον* commode per zeugma intelligere licet *ἱκανόν ἐστιν* aut simile quiddam.

οἱ μὲν ἐχθροὶ θαῤῥοῦσιν] h. e. non metuunt. De *θαῤῥεῖν*

μητρὸς καὶ ξυγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν
δέξαιτο, διακωλυτὰς καὶ ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς ἡδί-
240 στης πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας. ἀλλὰ μὴν οὐσίαν γ' ἔχον-
τα χρυσοῦ ἢ τινος ἄλλης κτήσεως οὔτ' εὐάλωτον ὁμοίως
οὔτε ἁλόντα εὐμεταχείριστον ἡγήσεται. ἐξ ὧν πᾶσ'
ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν μὲν οὐσίαν κεκτη-
μένοις, ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν. ἔτι τοίνυν ἄγαμον,
ἄπαιδα, ἄοικον ὅ τι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐρα-
στὴς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ αὑτοῦ γλυκὺ ὡς πλεῖ-
στον χρόνον καρποῦσθαι ἐπιθυμῶν.

Cap. XVII. Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά, ἀλλά
B τις δαίμων ἔμιξε τοῖς πλείστοις ἐν τῷ παραυτίκα ἡδο-
νήν. οἷον κόλακι, δεινῷ θηρίῳ καὶ βλάβῃ μεγάλῃ,

θ. δέ γε. Mox Bodl. cum decem fere aliis nec tamen Vatic. καὶ ante μητρὸς omittit.

P. 240. ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν] Vett. editt. ἀπολλυμένοις, quod ex plurimis optimisque libris correctum.

B. δαίμων ἔμιξε] ἔμιξε δαίμων Steph. cum Ven. Ξ.

cum accusativo constructo v. Phaedon. p. 88. B. Euthydem. p. 275. C. D. et Abresch. Dilucidatt. Thucyd. p. 561. Boissonad. ad Philostr. Her. p. 365. Bremi ad Demosthen. Oratt. Selectt. Sect. I. p. 168. — φοβοῦνται, i. e. de eo solliciti sunt. Nec tamen audiendus est Heindorfius, qui duriore ellipsi περὶ αὐτῷ supplendum arbitratur. Nam φοβεῖσθαι hac vi et potestate positum etiam cum simplici accusativo copulari solere non est quod dubitemus.

P. 240. πᾶσ' ἀνάγκη] Sic infra p. 243. D. Lucian. Hermotim. §. 27. §. 39. al.

τὸ αὑτοῦ γλυκύ] Adiectivum cum genitivo iunctum, quia instar est nominis substantivi. Ita creberrime τὰ τοῦ κοινοῦ, τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα, de quo v. Taylor. ad Lys. Vol. V. p. 125., τὸ κοινὸν τῆς πόλεως, ut Criton. p. 50. A. Protagor. p. 319. D. De Republ. VII. p. 519. E., τό τινος συμφέρον, ut Reipubl. I. 338. C. 339. A. D. E. 340. A. B. C. 341. A. B. 342. C. 343. C. 344. C. 346. E. 347. E. II. 367. C. al. Nec masculino et feminino genere hic usus infrequens, ut Plat. Apolog. Socr. p. 34. B. οἱ τούτων προςήκοντες. Lycurg. adv. Leocrat. c. IV. §. 2. τῶν πάντων συνειδότων. Sed huius constructionis exempla larga manu praebebit Lobeckius ad Sophocl. Aiac. vers. 360. p. 238. ed. 2. Conferas etiam Schaefer. ad Apollon. Rhod. II. p. 219. et 672. Markland. ad Suppl. v. 1089.

Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά —] Argumentatio haec est: Ceteris malis omnibus, etsi per se iniucunda sunt, tamen fortunae beneficio aliquid iucunditatis admixtum esse solet. Sed hoc neutiquam convenit in fa-

ὅμως ἐπέμιξεν ἡ φύσις ἡδονήν τινα οὐκ ἄμουσον. καί
τις ἑταίραν ὡς βλαβερὸν ψέξειεν ἄν, καὶ ἄλλα πολλὰ
τῶν τοιουτοτρόπων θρεμμάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων,
οἷς τό γε καθ' ἡμέραν ἡδίστοισιν εἶναι ὑπάρχει. παι-
δικοῖς δὲ ἐραστὴς πρὸς τῷ βλαβερῷ καὶ εἰς τὸ συνη- C
μερεύειν πάντων ἀηδέστατον. ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς
λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα· ἡ γάρ, οἶμαι, χρόνου ἰσό-
της ἐπ' ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα δι' ὁμοιότητα φιλίαν πα-
ρέχεται· ἀλλ' ὅμως κόρον γε καὶ ἡ τούτων συνουσία
ἔχει. καὶ μὴν τό γε ἀναγκαῖον αὖ βαρὺ παντὶ περὶ
πᾶν λέγεται· ὃ δὴ πρὸς τῇ ἀνομοιότητι μάλιστ' ἐρα-
στὴς πρὸς παιδικὰ ἔχει. νεωτέρῳ γὰρ πρεσβύτερος συν-
ὼν οὔθ' ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἑκὼν ἀπολείπεται, ἀλλ'
ὑπ' ἀνάγκης τε καὶ οἴστρου ἐλαύνεται, ὃς ἐκείνῳ μὲν D

ἡδίστοισιν εἶναι ὑπ.] Codd. aliquot *ἡδίστοις*. De Ionica illa dativorum forma nec Atticis inusitata scriptoribus v. Astius ad Legg. p. 11. Matthiae Gr. T. I. p. 146. 150. Schneider. ad Rempubl. T. I. p. 222.

C. *ἑκὼν ἀπολείπεται*] V. inverso ordine *ἀπολείπεται ἑκών*, quod codicum auctoritate mutatum est.

miliaritatem illam, quae inter puerum et amatorem intercedit. Amator enim quum amasio suo sit damnosus, tum ei etiam molestissimus sit necesse est, propterea quod neque ei aequalis est etc.

B. *δεινῷ θηρίῳ*] Imitati sunt Plutarch. De discr. am. et adul. p. 61. C. Athen. T. II. p. 474. Etiam loquutionem *ἡδονὴν οὐκ ἄμουσον* non pauci celebrarunt, de quibus v. Wyttenbach. Ep. Crit. p. 14. et Ruhnken. ad Tim. p. 3.

τό γε καθ' ἡμέραν] certe quidem in diem, hoc est *ἐν τῷ παραυτίκα*, ut antea loquebatur.

πρὸς τῷ βλαβερῷ] Sic p. 240. E. *πρὸς τῷ μὴ ἀνεκτῷ ἐπ' αἶσχει*. De Republ. X. p. 610. E. *τὸν δ' ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν παρέχουσαν, καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον*, ubi vide annot.

C. *ἥλικα — τέρπειν τὸν ἥλικα*] Schol. *εἴρηται μὲν ἐνταῦθα τῷ Πλάτωνι οὕτως· ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα· τὸ δὲ τέλειον ἔχει· ἧλιξ ἥλικα τέρπε, γέρων δέ τε τέρπε γέροντα, ὥς φησι καὶ ὁ Ξενοφῶν γεροντοκωμικά.* Proverbium, a multis illustratum, apud Platonem saepius memoratur, ut Sympos. p. 195. B. Gorg. p. 510. B. Lysid. p. 214. A. Mox quod *οἶμαι* inter nomen et articulum est interpositum, eodem modo De Rep. VIII. p. 564. A. 568. C. Polit. p. 300. B. al.

κόρον — ἔχει] cum taedio coniuncta est. v. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 4. et p. 985. ibique Hermann. p. 863.

ὑπ' ἀνάγκης τε καὶ οἴστρου] *Οἶστρος* et *οἰστρᾶν* de amore et omni vehementi cupiditate dictum illustravit Astius ad h. l. conf. Reip. IX. p. 573. A.

D. *ὃς ἐκείνῳ μὲν — ἄγει*]

ἡδονὰς ἀεὶ διδοὺς ἄγει, ὁρῶντι, ἀκούοντι, ἁπτομένῳ καὶ πᾶσαν αἴσθησιν αἰσθανομένῳ τοῦ ἐρωμένου, ὥςτε μεθ' ἡδονῆς ἀραρότως αὐτῷ ὑπηρετεῖν· τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ ποῖον παραμύθιον ἢ τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσει τὸν ἴσον χρόνον συνόντα μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας; ὁρῶντι μὲν ὄψιν πρεσβυτέραν καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ, ἑπομένων δὲ τῶν ἄλλων ταύτῃ, ἃ καὶ λόγῳ
E ἐστὶν ἀκούειν οὐκ ἐπιτερπές, μὴ ὅτι δὴ ἔργῳ ἀνάγκης ἀεὶ προςκειμένης μεταχειρίζεσθαι· φυλακάς τε δὴ κα-

D. ἀεὶ διδοὺς ἄγει] Schneiderus ad Xenoph. Sympos. VIII. 1. coni. ἀϊδίους ἄγει. Pro διδοὺς Bodl. ΔΠΤ αἰδοῦς: alii δι' αἰδοῦς.

τὸν ἴσον χρόνον συνόντα] Sic codd. pro vulg. συνόντι. v. interpretat.

E. φυλακάς τε δή] Sic Vind. 7. et Heindorf. Vulgo φύλακάς τε δή. Dein vett. editt. praeter Bas. 2. καχυπόπτους. Bodl. pr. καχυπὸ τόπους. Alii plurimi καχυποτόπους. Flor. a. c. Ven. Σ corr. cum Bas. 2. καχυποτόπας.

ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους] Vulgo καὶ aberat. Sed ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους Bodl. ΔΠG. ἀκαίρους τε καὶ ἐγκαίρους ἐπαίνους ΞΣDNO. ἐπαίνους τε καὶ ἀκαίρους Φ. Coniecit Winckelm. ἀκαί-

h. e. ἐπάγει ἀεὶ διδούς, quod concinnitatis gratia interpositum propter insequentia: τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ — τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσει.

ἀραρότως] Hesychius: Ἀραρῶσαι (Ἀραρότως corr. interpretes). ἁρμοδίως, προςηρμοσμένως, ἁρμαζόντως, ἀσφαλῶς, ὅθεν καὶ τὸ ἀραρῶς παγίως δέδεικται, quod emendant: ὅθεν καὶ τὸ ἀραρότως, παγίως, ὡς δέδεικται. Eurip. Med. v. 1161. edunt ἀρηρότως. Sed Aeschyl. Suppl. 951. vulgo ἀραρότως.

τὸν ἴσον χρόνον συνόντα] Exspectabas συνόντι, quod vulgo edebatur, praesertim quum ὁρῶντι subsequatur. Sed accusativum nunc ponit, quia participium retulit ad ποιήσει. Similem rationem notavimus ad Remp. IX. p. 586. E. Fallitur igitur Astius, qui accusativum participii post dativum inferri arbitratur, ut oratio quasi in se consistens exhibeatur. Quod quid sibi velit, fatemur nos nullo pacto intelligere. Paullo post ad καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ ne οὖσαν desideres, compares quaeso Parmenid. p. 165. D. Οὐκοῦν καὶ τοὺς αὐτοὺς καὶ ἑτέρους ἀλλήλων ἀνάγκη φαίνεσθαι τοὺς ὄγκους), καὶ χωρὶς αὐτῶν, sc. ὄντας. Ibid. p. 166. B. οὐδὲ ἁπτόμενα οὐδὲ χωρίς, sc. ὄντα. Atque hinc defendimus quod mox E. legitur οὐκ ἀνεκτούς, εἰς δὲ μέθην ἰόντος — ἐπ' αἴσχει, ubi Heindorfius ἐπαισχεῖς desiderabat. Simile quid observavimus ad Gorg. p. 501 A. et Tim. p. 618. D.

E. φυλακάς τε δὴ καχυποτόπους] Vulgatum καχυπόπτους etsi Reipubl. III. p. 409. C. satis certam habet sedem, tamen hoc loco codd. et optimi et plurimi καχυποτόπους exhibent,

χυποτόπους φυλαττομένῳ διὰ παντὸς καὶ πρὸς ἅπαντας, ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους καὶ ὑπερβάλλοντας ἀκούοντι, ὡς δ' αὔτως ψόγους νήφοντος μὲν οὐκ ἀνεκτούς, εἰς δὲ μέθην ἰόντος πρὸς τῷ μὴ ἀνεκτῷ ἐπ' αἴσχει παῤῥησίᾳ κατακορεῖ καὶ ἀναπεπταμένῃ χρωμένου.

Cap. XVIII. *Καὶ ἐρῶν μὲν βλαβερός τε καὶ ἀηδής, λήξας δὲ τοῦ ἔρωτος εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἄπιστος, εἰς ὃν πολλὰ καὶ μετὰ πολλῶν ὅρκων τε καὶ δεήσεων ὑπισχνούμενος μόγις κατεῖχε τὴν ἐν τῷ τότε ξυνουσίαν* 241

ρους τε καὶ ἐπαχθεῖς ἐπαίνους. Quo minime opus est. Nam *καὶ* est etiam, adeo. Receptam lectionem etiam C. Fr. Hermann. restituit. — Mox Bodl. *νήφοντες* pro *νήφοντος*, errore manifesto. — *ἐπ' αἴσχει παῤῥησίᾳ*] Heindorfius malebat *ἐπαισχεῖς*. Non opus. Iungendum: *χρωμένου ἐπ' αἴσχει*.

P. 241. *τὴν ἐν τῷ τότε ξ.*] V. *τήν γ' ἐν τῷ τ.* praeter fidem optimorum codicum. Deinde *οὖσαν* post *ἐπίπονον* in Bodl. aliisque multis optimae notae libris desideratur. Sed abesse vocabulum recte nullo modo potest, ut errore propter antegressum *ουν* elisum videatur. Quod enim nuper scripsit Voegelinus, languere sibi illud videri, certe vir optimus non vidit vel per grammaticas rationes aliter scribi non potuisse. Omisit tamen *οὖσαν* Hermannus.

quod ipsum Suidae confirmatur auctoritate. Is enim: *Καχυπότοπος*, inquit, *καχύποπτος· τοπάσαι γὰρ τὸ ὑπονοῆσαι* et *καχυποτοπεῖσθαι τὸ τέλειον κακὰ ὑπονοεῖσθαι*. Verbum *καχυποτοπεῖσθαι* legitur Aristoph. Ran. v. 956., ubi frustra Brunckius *καθυποτοπεῖσθαι*. Ceterum intelliguntur praeter ipsum amatorem suspicione flagrantem homines ab illo subornati ad observandum amasium.

παῤῥησίᾳ κατακορεῖ καὶ ἀναπεπταμένῃ χρ.] h. e. fastidiosa atque nimia, quae nec de clandestinis amoris mysteriis taceat. Plutarch. Symposiac. p. 712. A. *ἥ τε πρὸς τὰ σκώμματα καὶ βωμολοχίας εὐχέρεια, δεινῶς κατάκορος καὶ ἀναπεπταμένη, καὶ γέμουσα ῥημάτων ἀκόσμων καὶ ἀκολάστων ὀνομάτων.* De Stoicor. Repugn. p. 1050. C. *τῇ κακίᾳ — ἀναπεπταμένην παῤῥησίαν διδόασιν.* Themistocl. p. 122. E. *ἀναπεπταμένῃ — εἰς τὸν Θεμιστοκλέα κέχρηται βλασφημίᾳ.* Plura collegit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. p. 832.

ἄπιστος, εἰς ὃν — κατεῖχε] Distinximus nunc orationem post *ἄπιστος* commate, olim omisso illo. Quo facto liquet *εἰς ὃν* referri ad antegressum *τὸν ἔπειτα χρόνον*, hoc sensu: Dum amat, ei damnosus est ac molestus; ubi autem amare desiit, in futurum tempus est perfidus, pro quo (tempore) olim multa, multis interpositis obtestationibus ac precibus, pollicitans amasium aegre retinebat, ita ut hic molestam tunc et aerumnosam perferret familiaritatem propter spem futurorum bonorum.

ἐπίπονον οὖσαν φέρειν δι' ἐλπίδα ἀγαθῶν. τότε δὴ δέον ἐκτίνειν, μεταβαλὼν ἄλλον ἄρχοντα ἐν αὑτῷ καὶ προστάτην, νοῦν καὶ σωφροσύνην ἀντ' ἔρωτος καὶ μανίας, ἄλλος γεγονὼς λέληθε τὰ παιδικά. καὶ ὁ μὲν αὐτὸν χάριν ἀπαιτεῖ τῶν τότε, ὑπομιμνήσκων τὰ πραχθέντα καὶ λεχθέντα, ὡς τῷ αὐτῷ διαλεγόμενος· ὁ

μεταβαλὼν ἄλλον ἄρχοντα] Bekkerus ex codd. NO, mg. F. c. ΓD dedit μεταλαβων, quod habent etiam Flor.g.h.ϑ. Monac. Sed vide infra. Ceterum vulgo: καὶ προστάτην ἐν ἑαυτῷ, invitis codd. mss. Bodl. ἐν αὐτῶι.

P. 241. μεταβαλων ἄλλον ἄρχοντα ἐν αὑτῷ καὶ προστάτην] Non ausus sum μεταλαβὼν cum Bekkero et Astio revocare, quum libri plurimi et optimi vulgatum tueantur, nec ipsa sententiae ratio suadeat mutationem. Quid discriminis intercedat inter μεταβάλλειν τι et μεταλαμβάνειν τι, optime definiri posse putamus ex usu nominum substantivorum μεταβολή et μετάληψις, quorum prius mutationem et vicissitudinem nobis vel insciis vel imprudentibus accidentem designat, posterius mutationem, quam nostra sponte facimus et suscipimus. Ex quo clarum est μεταλαμβάνειν τι ita usurpari, ut consilium permutandi et pro altero quodam sumendi indicetur, μεταβάλλειν τι autem dici eos, qui non tam consilio in aliqua re permutanda regnatur, quam coeco aliquo casu aut necessitate ducuntur: unde saepe mera mutandi significatio tenenda, seiuncta prudentis deliberationis notione. Quod quidem prorsus congruit in amatorem, qualis hoc loco depingitur. Is enim cessante vi cupiditatis, quum antea amasio suo de futuro optima quaeque sanctissime promisisset, tamen repente alius evadit ac veluti imprudens mentis rationisque imperium amplectitur. De Rep. IV. p. 424. C. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα, ubi simplex permutationis temerariae notio tenenda, ut facile appareat, cur μεταλαμβάνειν minus aptum sit. Ibid. VII. p. 535. D. χωλὸς δὲ καὶ ὁ τἀναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν, ubi item de permutatione quadam magis fortuita quam deliberato consilio suscepta sermo est. Ibid. X. p. 620. A. ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἵρεσιν, ubi μεταβάλλοντα cur dicatur, inde patet, quod de μεταβολῇ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν disputatur. Phileb. p. 51. A. πειράσομαι μεταβαλὼν σημαίνειν ἡμῖν αὐτάς, ubi v. annot. nostr. Sed optime usum loquendi illustrant Euripidea ab Heindorfio comparata: Eurip. Iphig. Aul. v. 343. κᾆτ' ἐπεὶ κατέσχες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους Τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος. Ibi Menelaus Agamemnoni exprobrat inconstantiam et levitatem, ut profecto μεταβαλών rei ipsi multo sit convenientius et accommodatius, quam μεταλαβών. Ibid. v. 363. κᾆθ' ὑποστρέψας λέλησαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς, quo loco item notatur inconstantia certi consilii expers. Sed satis exemplorum in praesenti. Longe alia ratio est verbi μεταλαμβάνειν. Politic. p. 246. ed. Bekk.: διανα-

δὲ ὑπ' αἰσχύνης οὔτε εἰπεῖν τολμᾷ, ὅτι ἄλλος γέγο-
νεν, οὔθ' ὅπως τὰ τῆς προτέρας ἀνοήτου ἀρχῆς ὁρ-
κωμόσιά τε καὶ ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει ἔχει, νοῦν ἤδη B
ἐσχηκὼς καὶ σεσωφρονηκώς, ἵνα μὴ πράττων ταὐτὰ
τῷ πρόσθεν ὅμοιός τε ἐκείνῳ καὶ ὁ αὐτὸς πάλιν γέ-
νηται. φυγὰς δὴ γίγνεται ἐκ τούτων, καὶ ἀπεστερηκὼς

B. ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει] Bodl. Flor. a.b.c.g.i. Vind. 1. 3. Γ Δ A B C G H ἐμπεδώσῃ. Dein Bodl. aliique ταῦτα pro ταὐτά, errore manifesto.

ἀπεστερηκὼς ὑπ' ἀνάγκης] ἀπειρηκὼς corr. Γ, ἀπεστη ρηκὼς Bodl.

παύσωμεν αὐτὸν μεταλαβόντες αὐτοῦ τὸν συγγυμναστὴν τόνδε Σωκράτη. Phileb. p. 21. C. μήπω τοίνυν μαλθακιζώμεθα, τὸν δὲ τοῦ νοῦ μεταλαβόντες αὖ βίον ἴδωμεν, ubi non probandum esse quod quidam libri habent μεταβαλόντες in Appeudice acripsimus. Quippe olim quum librorum mss. copiae noudum essent cum eruditis communicatae, alterum tanquam rariua praetuleram; μεταλαμβάνειν ita usurpari neutiquam ignoraveram. Eandem imaginem habes Reip. IX. p. 572. E. ἔρωτά τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην τῶν — ἐπιθυμιῶν. Ibid. p. 573. B. οἰστρᾷ οὗτος ὁ προστάτης τῆς ψυχῆς. Ibid. p. 575. A. C. Ceterum mireris vanaa **Suckowii** argutias, qui in libro ***Die Form der Platonischen Schriften*** p. 218. locum sic scribendum putat: ὅτε δὴ δέον (sc. ἐστὶ) ἐκτίνειν, quod interpretatur: ***zu der Zeit also, wo der Dank erfolgen soll.*** Nimirum hoc eat emendare Platonem.

καὶ ὁ μὲν] Intell. τὰ παιδικά. vid. ad p. 238. E.

B. ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει ἔχει] Vide ne ex codice Clarkiano s. Bodleiano aliisque libris bonae notae ἐμπεδώσῃ restituendum sit: de qno geuere loqueudi dictum est ad Gorg. p. 465. C. et Sympos. p. 216. C. Coniunctivus deliberativus tertiae personae neminem offendet, qui comparaverit Reipubl. I. p. 348. E. Menon. p. 92. E. Legg. p. 719. E. Phaedon. p. 115. C. Sophist. p. 225. A. Adde **Matthiae** Gr. §. 516. 3.

ἀπεστερηκὼς ὑπ' ἀνάγκης] In his ἀπεστερηκώς ita simpliciter positnm tolerari non posse **Stephan.**, **Heindorf**, alii cenauerunt. **Dorvill.** ad Chariton. p. 199. reponendum putabat ἀπεσπερχώς, formam soloecam. **Astius** scribi volebat ἀπεστερηκὼς ὑπ' ἀνάγκης οὗ πρὶν ἐραστής, h. e. τοῦτον, οὗ πρὶν ἐραστὴς ἦν. **Hirschig.** dedit ἀπεστυγηκώς. Possis etiam refingere: ἀπειρηκὼς ὑπ' ἀνάγκης ὁ πρὶν ἐραστής, quod correctione in cod. Γ iuvectum esse **Bekker.** testatur. Sed nulla opua est mutatione. Positum est ἀπεστερηκώς vulgari significatione **fraudandi**, hoc seusu: **transfuga igitur fit idcirco et iam testa conversa se in fugam dat mutatus, posteaquam amatum necessitate coactua iis privavit, quae promiaerat, s. promissis fraudavit.** Casus obiecti ut verbo adderetur, non fuit necessarium, quum quid rei sit, sponte intelligatur. Ceterum ne cui videatur languere quod additum est ὁ πρὶν ἐρα-

ὑπ' ἀνάγκης, ὁ πρὶν ἐραστής, ὀστράκου μεταπεσόντος, ἵεται φυγῇ μεταβαλών· ὁ δὲ ἀναγκάζεται διώκειν ἀγανακτῶν καὶ ἐπιθειάζων, ἠγνοηκὼς τὸ ἅπαν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ
C χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μή, ἀναγκαῖον εἴη ἐνδοῦναι ἑαυτὸν ἀπίστῳ, δυσκόλῳ, φθονερῷ, ἀηδεῖ, βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν, βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, πολὺ δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παίδευσιν, ἧς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτε-

ἐπιθειάζων] Sic meliores libri omnes. V. *ἐπιθεάζων*. Pro *διώκειν* Bodl. *διώκων*.

C. *τὴν τοῦ σώματος ἕξιν*] V *τοῦ* aberat, invitis codicibus. Paullo ante Bodl. *αὑτὸν* pro *ἑαυτόν*.

D. *οὐκέτ' ἂν τὸ πέρα ἀκούσαις*] *τὸ* nuper e plurimis reductum codd. Paullo ante Steph. *ἄρνα φιλοῦσιν*, Bodl. *ἄρνας ἀγαπῶσιν*.

ρον, habet haec appositio sane insignem quandam elegantiam et gravitatem. Germanice dixeris: er, *der früher den Liebhaber abgab*. vid. ad Remp. p. 579. A.

ὀστράκου μεταπεσόντος] Proverbium de repentina necopinata mutatione usurpari solitum. Vide Schol. ad h. l. et quae notata sunt ad Remp. VII. p. 521. C. Dein *μεταβαλών* est mutatus: nam positum est intransitive, ut Reip. V. p. 473. B, ubi vide ann.

C. *ἀναγκαῖον εἴη ἐνδοῦναι*] De hoc optativo vide quae scripsimus ad Phaedon. p. 86. A. coll. Matthiae Gr. §. 529. 3. — *ἐνδοῦναι ἑαυτόν τινι* est se alicui dedere, ut Reip. VIII. p. 561. A. X. p. 605. E. conf. Timaei Gloss. p. 101. ibique Ruhnken.

βλαβερῷ μὲν — βλαβερῷ δὲ —] De hac orationis forma consulas Reitz. ad Viger. p. 841.

ἧς οὔτε ἀνθρώποις — τιμιώτερον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται] Ne quis *οὐδὲν* post *τιμιώτερον* desideret, Gorg. p. 485. D. *ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι.* Reip. I. p. 337. E. V. p. 464. D. Legg. p. 642. A. p. 942. C.

D. *ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσι —*] Versiculus constructione cohaeret cum proxime antecedentibus: nam verba sic nectenda sunt: *ἀλλ' (ὅτι) ἐρασταὶ φιλοῦσι παῖδα σιτίου τρόπον χάριν πλησμονῆς οὕτως, ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσι.* Male igitur Cornarius *θηρίου τρόπον* corrigebat. Ceterum Scholiasta ad h. l. et Hermias p. 90. hos versiculos putant ab ipso Platone ad imitationem loci Homerici Iliad XXII. 262 sq. compositos esse: de qua re nihil certi decerni posse videtur. Eodem modo Horat. Epod. IV. in.: Lupis et agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia est. Ridicule res invertitur Horat. Epod. XI. 25 sq.: O ego infelix, quam tu fugis, ut pavet acres Agna lupos capreaeque leones. Paederastarum cum lupis comparationem Graecis fuisse admodum usitatam di-

ρον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται. Ταῦτά τε οὖν χρή, ὦ παῖ, ξυννοεῖν, καὶ εἰδέναι τὴν ἐραστοῦ φιλίαν, ὅτι οὐ μετ' εὐνοίας γίγνεται, ἀλλὰ σιτίου τρόπον χάριν πλησμονῆς

ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσ', ὣς παῖδα φιλοῦσιν D
ἐρασταί.

Τοῦτ' ἐκεῖνο, ὦ Φαῖδρε. οὐκέτ' ἂν τὸ πέρα ἀκούσαις ἐμοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἤδη σοι τέλος ἐχέτω ὁ λόγος.

Cap. XIX. ΦΑΙ. Καίτοι ᾤμην γε μεσοῦν αὐτὸν

ἀλλ' ἤδη σοι τέλος] Vulgo invitis codd. scribebatur ἀλλὰ δή σοι πέρας.

Καίτοι ᾤμην γε μ.] Legebatur Καίτοι γε ᾤμην γε, quod est in libris paucissimis. Pro αὐτὸν, quod tuentur Ven. Ξ Σ Par. C T F H N O P tres Viadobb. Flor. a. g. h., Bodl. αὐτοῦ cum Γ Δ Π B E G I aliis. Quo arrepto C. Fr. Hermann. de suo dedit: Καίτοι ᾤμην σε μεσοῦν αὐτοῦ, quum proximum ἐρεῖν istud σε abesse vix patiatur. Quod quam vere iudicatum sit, infra ostendimus.

sces ab interprett. Aristaen. II. 21. et a Iacobsio ad Antholog. Gr. Vol. II. P. III. p. 123.

Τοῦτ' ἐκεῖνο] Recte Heindorfius: „Refertur hoc ad versum hunc, quo disputationem finierat Socrates. Ecce, inquit, me versus loquentem! Hoc illud est, quod ante dixeram, me dithyrambos propemodum loqui.“ Compares de hac formula Sympos. p. 210. E. p. 223. A. Charmid. p. 166. B. Hipp. Mai. p. 296. D. ἀλλ' ἄρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο. Praeterea legas Reisig. Coniectan. p. 279. Hermann. ad Aristophan. Nubb. v. 1053.

μεσοῦν αὐτὸν —] Non pauci codd. neque ii deteriores αὐτοῦ. Et construitur μεσοῦν cum genitivo etiam De Rep. X. p. 618. B. τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. Politic. p. 265. B atque alibi. Sed inde neutiquam sequitur, ut αὐτὸν mutandum sit. Immo eam lectionem unice veram esse ex eo intelligitur, quod illo admisso opus est pronomine σέ, quod quidem quum in nullo codice reperiatur, de suo addi voluit C. Fr. Hermann. adeoque in exemplo Teubneriano haud cunctanter addidit. At enim vero boni librarii vel critici verissimam scripturam de medio sustulerunt duplici de caussa. Primum enim non meminerunt rectissime dici τὸν λόγον μεσοῦν, h. e. in medio versari. Deinde videntur neglexisse, eundem etiam per prosopopoeiam quandam dici solere λέγειν, φάναι etc. Utriusque rei exempla haec sunt: Sympos. p. 175. C. σφᾶς μεσοῦν δειπνοῦντας, ubi v. ann. Aristoph. Rann. 924. ἐπειδὴ — καὶ τὸ δρᾶμα μεσοίη (dimidia fabulae parte acta). Eurip. Med. v. 59. ἐν ἀρχῇ πῆμα, κοὐδέπω μεσοῖ, ubi v. Elmsl. et Lenting. conf. Suid. v. Μεσῶ. Alterius vero usus exempla apud Platonem sunt frequentissima, ut Phileb. p. 51. C. p. 50. A. p. 18. B. De Rep. V. p. 465. E. VI. p. 484. A. p. 503. A. Theaet. p. 169. D. Legg. I. p. 630. B. Sophist. p. 237. B. Politic. p. 264. B. al. Hoc igitur neglecto boni critici αὐτοῦ scribendo orationem effecerunt mancam et balbutientem, praesertim quum etiam verba proxime antegressa: τέλος ἐχέτω ὁ λόγος, accusativum

καὶ ἐρεῖν τὰ ἴσα περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος, ὡς δεῖ ἐκείνῳ χαρίζεσθαι μᾶλλον, λέγων ὅσ' αὖ ἔχει ἀγαθά. νῦν δὲ δή, ὦ Σώκρατες, τί ἀποπαύει;

E ΣΩ. Οὐκ ᾔσθου, ὦ μακάριε, ὅτι ἤδη ἔπη φθέγγομαι, ἀλλ' οὐκέτι διθυράμβους, καὶ ταῦτα ψέγων; ἐὰν δ' ἐπαινεῖν τὸν ἕτερον ἄρξωμαι, τί με οἴει ποιήσειν; ἆρ' οἶσθ', ὅτι ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, αἷς με σὺ προὔβαλες ἐκ προνοίας, σαφῶς ἐνθουσιάσω; λέγω οὖν

λέγων ὅσ' αὖ ἔχει ἀγαθά] V. *λέγων αὖ ὅσ' ἔχει ἀγαθά*, quod vix in uno alterove cod. repertum est. Bodl. aliique nonnulli: *ὅσα αὖ*.

E. *προὔβαλες ἐκ προνοίας*] Verba *ἐκ προνοίας* vulgo cum seqq. *σαφῶς ἐνθουσιάσω* coniuncta recte Lennepius ad Phalar.

αὐτὸν requirere ac flagitare videantur. Patet igitur hoc quoque exemplo, quanta cum cautione vel optimis libris utendum sit, et quam digni sint etiam libri deteriores, ut ipsorum lectiones diligenter perpendantur et cum ceterorum codicum auctoritate contendantur. Nam quo certius est vel optimos libros exhibere nobis grammaticorum recensiones, eo maiore utique cautione opus est, ne illis temere fidem habeamus. Grammaticorum correctionem hoc loco arguit etiam illud, quod Ven. 6. (Φ) a m. rec. *αὐτοῦ* scriptum exhibet, Par. F. autem a m. pr. illud habet.

λέγων ὅσ' αὖ ἔχει ἀγαθά] Constructionis ratio exigebat *λέγοντα*, quod Stephan. requirebat. At nulla opus est mutatione, quandoquidem nominativus *κατὰ τὸ νοούμενον* subiicitur, quasi praecessisset: *καίτοι ἐδόκει μοι μεσοῦν καὶ ἐρεῖν κ. τ. λ.* Celebratissimus hoc nomine est locus Homeri Iliad. β', 350. *φημὶ μὲν οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα — Ἀστράπτων ἐπιδέξια*, ubi iam Eustath. et postea Clark. atque Valckenar. ad Phoeniss. v. 481. recte notarunt anacoluthiam. Xenoph. Cyrop. I. 4, 26. *τέλος δὲ καὶ ἣν εἶχε στολὴν ἐκδύντα δοῦναί τινι (φασί), δηλῶν, ὅτι τοῦτον μάλιστα ἠσπάζετο*, ubi nominativus infertur, perinde ac si non *φασί*, sed *λέγεται* praecederet. Apte contulisset Heindorf. Legg. X. p. 885. C. *ἀξιοῦμεν — ἡμᾶς πρότερον ἐπιχειρεῖν πείθειν καὶ διδάσκειν, ὡς εἰσὶ θεοί, τεκμήρια λέγοντες ἱκανά*, si certa ibi lectio esset, nunc a nobis aliter constituta. Sed poterat adiicere locum, qui p. 270. D. huius ipsius libri legitur, ubi vir optimus praeter necessitatem *ἀριθμησάμενον* e Galeno suscepit. Dissimilia confudit Astius, qui nec structurae rationem recte declaravit, illustratam illam nuper etiam a Poppone De Elocutione Thucyd. p. 117. et Krügero ad Thucyd. VIII. c. 63. extr. Quippe Astius *λέγων* ait cohaerere cum *ᾤμην ἐρεῖν*, non cum *τὸν λόγον*. Quod quid valeat ad expediendam structurae insolentiam, Oedipo coniectore opus est. Nam ego si quid video, vel sic *λέγοντα* requiritur. Ceterum similiter Latini subinde usi sunt nominativo, de quo v. Ruhnken. Dict. in Terent. Hecyr. III. 1, 6. Bremi ad Cic. De Fin. II. 33. p. 244. Kühner. ad

ἐνὶ λόγῳ, ὅτι, ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμεν, τῷ ἑτέρῳ τἀναντία τούτων ἀγαθὰ πρόςεστι. καὶ τί δεῖ μακροῦ λόγου; περὶ γὰρ ἀμφοῖν ἱκανῶς εἴρηται. καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος, ὅ τι πάσχειν προςήκει αὐτῷ, τοῦτο πείσεται· κἀγὼ τὸν ποταμὸν τοῦτον διαβὰς ἀπέρχο- 242
μαι, πρὶν ὑπὸ σοῦ τι μεῖζον ἀναγκασθῆναι.

ΦΑΙ. Μήπω γε, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ. ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὡς σχεδὸν ἤδη μεσημβρία

p. 143. cum praecedentibus nectenda esse animadvertit. Bodl. ἐνθυσιάσω.

P. 242. ἢ οὐχ ὁρᾷς] Sic libri non pauci, ut iam Berglerus ad Alciphron. p. 305. legendum suaserat. Vulgo ἦ.

Tusc. III. 8. Inde explicandus Hor. Sat. II. 6, 47.

E. ἤδη ἔπη φθέγγομαι] „versus ipsos, legitimo numero adstrictos; quod spectat ad versum illum: ὡς λύκοι κ. τ. λ. Ad διθυράμβους conf. p. 238. C. D.“ HEINDORF. — ἔπη sunt versus heroici.

αἷς με σὺ προὔβαλες ἐκ προνοίας] quibus me dedita opera obiecisti. Notabilis verbi significatio, quam lexicographi nostri silentio transmiserunt. Male vulgo distinguitur: προὔβαλες, ἐκ προνοίας σαφῶς ἐνθ.

καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος —] Oratio mea utcunque excipietur, certe id experietur iudicium, quo digna fuerit.

P. 242. μεσημβρία ἵσταται, ἡ δὴ καλουμένη σταθερά] Sic libri constanter, praeterquam quod Clark. cum nonnullis aliis ἤδη pro ἡ δὴ scriptum exhibet. Nec discrepat Suidas T. III. p. 367., qui locum affert s. v. Σταθερόν. Neque est cur vel apicem loco suo moveamus, quanquam Heindorf. et Hermann. cum Ruhnkenio ad Tim. p. 235. verba ἡ δὴ καλουμένη σταθερά tanquam ineptum glossema damnant, Ast. autem suscepto ἤδη participium καλουμένη extrusit. Nimirum additis verbis: ἡ δὴ καλουμένη σταθερά, gravius indicatur esse hunc ipsum temporis articulum eum, quo aestus solis maximus esse soleat. Nam σταθερόν omnino de eo, quod ad summum pervenit, ideoque etiam de tempore fervidissimo dici consuevit; unde Suidas l. c. inter alia interpretatur per θερμότατον. v. Schellenberg. ad Antimach. Colophon. Rell. p. 109 sq. coll. Boissonad. ad Philostr. Heroic. p. 403. Itaque Phaedrus caloris meridiani gravitatem urgens, quantumvis dixerit ἤδη μεσημβρία ἵσταται, tamen non inepte subiungit istud: ἡ δὴ καλουμένη σταθερά. Non raro autem apud Platonem inferri quae sententiae explicationi inserviant ac glossematis speciem referre videantur, docuimus ad Apolog. Socr. p. 23. C. et E. Carolo tamen Schneidero De locis nonnullis Phaedri p. 14. Socrates per occasionem ridere videtur eos, qui dictionem μεσημβρία σταθερά ad verbum σταθεύειν referrent, unde apud Aeschylum Prometh. v. 22. σταθευτὸς ἡλίου φλογί, ustus solis flamma. De quo inter alia haec scripsit: „Magna hic

ἵσταται, ἡ δὴ καλουμένη σταθερά; ἀλλὰ περιμείναντες, καὶ ἅμα περὶ τῶν εἰρημένων διαλεχθέντες, τάχα ἐπειδὰν ἀποψυχῇ ἴμεν.

ΣΩ. Θεῖός γ' εἶ περὶ τοὺς λόγους, ὦ Φαῖδρε, καὶ ἀτεχνῶς θαυμάσιος. οἶμαι γὰρ ἐγὼ τῶν ἐπὶ τοῦ
B σοῦ βίου γεγονότων μηδένα πλείους ἢ σὲ πεποιηκέναι γεγενῆσθαι ἤτοι αὐτὸν λέγοντα ἢ ἄλλους ἐνί γέ τῳ

ἡ δὴ καλουμένη σταθερά] ἤδη pro ἡ δὴ Bodl. Flor. g. Vind. α. 7. Mon. *II* D G N O T. ἠδὺ Flor. h. In Flor. θ. ἤδη deest. Editt. Bass. 1. et 2. addunt verba: τὸ σφόδρα θερμὸν ἐν τῷ θέρει μεσημβρίας, quae Berglerus l. c. recte iudicavit e glossemate orta esse.

ἐπειδὰν ἀποψυχῇ] V. ἀποψύξῃ ἴωμεν. Aliquot libri: ἀποψυχῇ ἴμεν, quod recepit Bekkerus. Alii habent ἐπειδὰν ἀποψύξῃ ἴμεν. Bodl. ἀποψυχη μεν θ. omissis accentibus. Phrynichus in Bekkeri Anecdott. I. p. 26. 13. ἐπειδὰν ἀποψύχῃ ἄπιμεν. Verum quum omnino tum in eo scriptore opus est cautione, qui, ut Plato, linguae suae naturam et rationem probe perspectam habet, et veritatis imaginem, seu potius veritatem, quam lingua expressam intelligit, non solum ipse in scribendo ubique sequitur, sed etiam occasione data defectiones a veritate et errores temporis progressu in linguam illatos notat et corrigit. Ab eiusmodi scriptore, praesertim incipiente, non debet absurdum videri interdum obscuriorem vel ambiguam dictionem vel vulgo male intellectam explicari, etiamsi res ipsa explicationem non postulet, modo ne inepte cursum orationis interpellet aut aliud gravius agens grammatici persona induta risum lectoribus moveat." Haec ille, quae aperte fatemur nobis quidem argute magis quam vere disputata esse. De μεσημβρίᾳ σταθερᾷ conferas etiam Photium Lexic. s. v. σταθερόν, Interprett. ad Thom. Magistr. p. 302. Ruhnken. ad Tim. p. 235. Bergler. ad Alciphron. T. II. p. 52. ed. Wagn. Deinde τάχα ἐπειδὰν est mox ubi. Falluntur enim Heindorf. Astiusque pro ἐπειδὰν τάχιστα, simul atque, accipientes. De τάχα mox, statim, significante vide annot. ad Gorg. p. 450. C. Praegressum Μήπω γε more usitato elliptice dictum, ut Aristoph. Nubb. 196. 267. Equitt. 1098. Plene, h. e. addito ἴωμεν, legitur Plat. Prot. p. 311. A.

οἶμαι γὰρ ἐγὼ — προςαναγκάζοντα] H. e. οἶμαι γὰρ ἐγώ, ὡς μηδεὶς πλείους τῶν ἐπὶ τοῦ σοῦ βίου γεγονότων λόγων πεποίηκε γεγενῆσθαι ἢ σύ. Nam λόγων e superioribus nullo negotio repetitur, vulgo ex interpretatione adiectum.

ἑνί γέ τῳ τρόπῳ] certe una aliqua ratione, quaecunque demum sit. Sic saepe εἷς γέ τις apud Platonem, et ἑνί γέ τῳ τρόπῳ Menon. p. 96. D.

Σιμμίαν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου] Ne quis requirat ἐξαιρῶ τοῦ λόγου, prohibebunt quae scripsimus ad Sympos. p. 176. C. Ceterum dictum hoc de Simmia Thebano quorsum spectet, haud sane constat. Illud unum e Phaedone p. 85. C. novimus, fuisse eum veri exquirendi cupidissimum, ut cum Ce-

τρόπῳ προςαναγκάζοντα. Σιμμίαν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου· τῶν δὲ ἄλλων πάμπολυ κρατεῖς. καὶ νῦν αὖ δοκεῖς αἴτιός μοι γεγενῆσθαι λόγῳ τινὶ ῥηθῆναι.

ΦΑΙ. Οὐ πόλεμόν γε ἀγγέλλεις. ἀλλὰ πῶς δὴ καὶ τίνι τούτῳ;

Cap. XX. ΣΩ. Ἡνίκ' ἔμελλον, ὠ'γαθέ, τὸν ποταμὸν διαβαίνειν, τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς ση-

est ἀποψυχῇ, ductum illud ab aor. 2. ἀποψυχῆναι, de quo v. Lobeck. ad Phrynich. p. 318. Hirsch. ἀποψύξῃ edidit.

τῶν ἐπὶ τ. σ. β. γεγονότων] Additum vulgo post γεγονότων vocabulum λόγων codd. longe plurimi optimique non agnoscunt.

B. ἑνί γέ τῳ τρόπῳ] τῳ, quod codd. permulti suppeditarunt, vulgo desiderabatur. Heindorfius inseruerat de coniectura. Bodl. τῶι τρόπωι.

ἐξαιρῶ λόγου] Vind. 1. 6. Φr. ἐξαιρῶ τοῦ λόγου. Perperam vulgo ἐξαίρω.

καὶ τὸ εἰωθὸς σημ.] τὸ om. Flor. c.

bete familiari suo arbitraretur προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός. Vita Simmiae est apud Diog. Laert. II. 124 sq., ubi narratur viginti tres dialogos uno volumine comprehensos scripsisse.

Οὐ πόλεμόν γε ἀγγέλλεις] Schol. ἐπὶ τῶν ἀγαθὰ ἀγγελλόντων. ἐμνήσθη ταύτης καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Νόμων. (p. 702. B.) Inter Adagia retulit Erasmus p. 527. Paullo ante advertas constructionem verborum: δοκεῖς αἴτιός μοι γεγενῆσθαι λόγῳ τινὶ ῥηθῆναι. Compares Reipubl. III. p. 407. C. (ἡ φιλοσοφία) ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι πάντῃ ἐμπόδιος. Ibid. IV. p. 437. B. τὸ ἐφίεσθαί τινος λαβεῖν. Ibid. p. 443. B. εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν. Gorg. p. 513. E. ἆρ' οὖν οὕτως ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν, ubi exspectabas τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. Reip. I. p. 342. B. III. p. 416. A. Legg. I. p. 626. D. VII. p. 790. C. Criton. p. 52. B. Nimirum saepe casus nominis, qui ex infinitivo pendere debebant, attractione verbo finito accommodantur. Idem participio vindicandus usus est, quem viri docti non satis perceperunt. Sophocl. Electr. 47. ἄγγελλε ὅρκῳ προςτιθείς, quod proprie esse debebat ὅρκον πρ. Qui usus latius serpsit in talibus: Antigon. 24. Ἐτεοκλέα μὲν — σὺν δίκῃ χρησθεὶς δικαίᾳ — ἔκρυψεν. Xenoph. Cyrop. I. 6, 33.

τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖον —] Τὸ δαιμόνιον quum apud Platonem fere adiectivum esse videatur, quemadmodum etiam Cicero intellexit De Divin. I. 54. esse divinum quiddam, quod daemonium appellat, cui semper pareat, facile alicui placeat, quod Astius postrema editione ex cod. Flor. C suscepit καὶ εἰωθὸς σημεῖον, sicuti De Republ. VI. p. 496. C. legitur τὸ δαιμόνιον σημεῖον, et Euthydem. p. 272. E. ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. Theag. p. 129. B. γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. Nec tamen uni illi libro tantum tribuerim, ut ceterorum omnium auctoritas nihili aestimetur, praesertim quum lectio vulgata habeat quo se satis tueatur. Nam primum quidem τὸ δαιμόνιον,

μεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο — ἀεὶ δέ με ἐπίσχει ὃ
C ἂν μέλλω πράττειν —, καί τινα φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι, ἥ με οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι, πρὶν ἂν ἀφοσιώσωμαι, ὥς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον. εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μέν, οὐ πάνυ δὲ σπουδαῖος, ἀλλ' ὥσπερ οἱ τὰ γράμματα φαῦλοι, ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός.

C. *ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον*] *μὲν* accessit ex multis iisque optimis codicibus, in quorum numero etiam Bodl. est. v. explicat. Dein Bodl. Vat. Ven. *II* Par. G H N *ἱκανῶς*.

etsi proprie est adiectivum, tamen ab ipso Platone vi nominis substantivi ponitur, ut Euthyphron. p. 3. B. *σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι.* Apolog. Socr. p. 40. A. *ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμονίου.* Deinde rarior usus vocularum *τε καί* facile librarium eo potuit deducere, ut *τὸ* omittendum putaret. Sed eas interdum ibi quoque poni, ubi non diversa nectuntur, monuit G. Hermann. ad Sophocl. Electr. 873. *ἐξ ἐμοῦ τε κοὐκ ἄλλου.* Sic Phaedon. p. 68. B. *ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε*, ubi propediem plura dabimus. De Republ. X. p. 602. B. *τοῖς πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσιν.* Gorg. p. 460. D. *ἐὰν ὁ πυκτὴς τῇ πυκτικῇ μὴ καλῶς χρῆταί τε καὶ ἀδικῇ*, ubi v. ann. Quidni igitur iam recte dicatur: Daemonium **atque** signum mihi obtingere solitum? Fr. tamen Hermannus *τὸ* ante *εἰωθὸς* tanquam suspectum uncis seclusit, quoniam ubi *τὸ δαιμόνιον* ponatur absolute, semper *σημεῖον* mente supplendum relinquatur. In quo viro praestantissimo minime assentimur; talis enim ellipsis nullo pacto ferenda fuerit.

ἀεὶ δέ με ἐπίσχει ὃ ἂν μέλλω πράττειν —] Quum Socrates apud Platonem saepius profiteatur se a daemonio suo a facinoribus retineri tantum, nunquam ad aliquid suscipiendum impelli, veluti Theaet. p. 151. A. *ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκωλύει ξυνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐᾷ* (videlicet, quando tacet, ut certe non de cohortatione aut instigatione aliqua sit cogitandum), Apolog. p. 31. D. Theag. p. 128. D, ipsa sententia per se nihil habere videtur, quod vitii suspicionem moveat. Illud vero aegre tulerunt docti viri, quod ea minus definite esset enuntiata. Nam quod ait Socrates, semper se illo signo deterreri, quidquid facturus sit, facile aliquis argumentetur ei daemonio obsequenti nihil plane facere licuisse. Atque ea ipsa caussa fuit, cur Heindorf. totum hoc additamentum, tanquam ex Apolog. p. 31. D huc translatum, delendum iudicaret. Atenimvero non tam inepta sententia est, quam primo adspectu videtur. Nam *ἀεί* constat, ut Lat. semper, etiam relative dici, ut respondeat nostro *jedesmal*; id quod iam monuit Buttmannus. Ex quo consequens est, ut per se facile intelligatur *ὅταν γένηται.* Quod autem additur, *ὃ ἂν μέλλω πράττειν*, dictum est hoc paullo gravius pro *ἐάν τι μέλλω πράττειν*, usu haud infrequenti, quem tetigimus ad Euthyphron. p. 3. C. Itaque tantum abest, ut verba nimis indefinita sint, ut propter ipsam rei naturam necessario sic

σαφῶς οὖν ἤδη μανθάνω τὸ ἁμάρτημα. ὡς δή τοι, ὦ ἑταῖρε, μαντικόν γέ τι καὶ ἡ ψυχή. ἐμὲ γάρ ἔθραξε μέν τι καὶ πάλαι λέγοντα τὸν λόγον, καί πως ἐδυσωπούμην κατ' Ἴβυκον, μή τι παρὰ θεοῖς ἀμ- D
βλακὼν τιμὰν πρὸς ἀνθρώπων ἀμείψω· νῦν δ' ᾔσθημαι τὸ ἁμάρτημα.

ὡς δή τοι, ὦ ἑτ.] V. ὡς δή τι, quod ex codd. optimis emendatum, quanquam hi partim corrupte ὡς δή, vel δέ, ποι scriptum exhibent.

D. ἀμβλακὼν τιμὰν] Sic Bodl. ΔΠGT Editt. ἀμπλακών. v.

debeant intelligi: semper autem, quotiescunque mihi obtingit, me retinet ac deterret, si quid facturus sum. Iam vero dubitatio nascitur, sintne haec verba temere invecta, an prudenter et consulto interposita. Qua de re miror nemini eorum in mentem venisse accuratius disquirere, qui de loci ineptiis conquesti sunt. Et mihi quidem non est dubium, quin scriptor iustissimam habuerit caussam inserendae huius admonitionis. Nam primum vel propter verba insequentia: φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι, ἥ με οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι, ut Phaedrus in universum rem admoneretur, necessarium videri poterat. Deinde manifestum est daemonium hoc, quod retinendi tantum ac deterrendi vim habere dicitur, ab ipso Socrate opponi animo vaticinandi ac divinandi facultate praedito, cui, ubi daemonium aliquid fieri prohibuerit, auspicari ac divinare liceat, quid sit quod peccatum fuerit et quo id modo expiari debeat. Quae omnia qui diligenter perpenderint, eos speramus nobis facile esse concessuros, sine idonea caussa hunc locum a viris doctis in glossematis suspicionem vocatum esse.

C. ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός] Videlicet nec vero aliis. Sic ἀλλὰ — μέν positum Sophist. p. 240. B. οὐδαμῶς ἀληθινόν γε, ἀλλ' ἐοικὸς μέν. Theaet. p. 201. B. οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πεῖσαι μέν. Ibid. p. 197. B. τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ παραγεγονέναι. Lachet. p. 182. D. ἀλλ' ἔστι μὲν χαλεπὸν λέγειν. Protagor. p. 344. A. οὐ γὰρ εἶναι, ἀλλὰ γενέσθαι μέν, ἐστιν. Men. p. 87. A. οὔπω οἶδα, εἰ ἔστι τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὥσπερ μέν τινα ὑπόθεσιν οἶμαι προὔργου ἔχειν. Criton. p. 43. D. οὔ τοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον. Videlicet oppositum talibus in locis iam continetur superioribus. De hac Socratis professione autem conf. Maxim. Tyrius XIV. 3. ὅσον αὐτῷ ἱκανὸν εἶναι χρησμῳδεῖν, ubi v. Davis. Respexit haec etiam Dio Chrys. Or. XVIII. p. 294. ed. Emper.: μέχρι γὰρ νῦν, ὥσπερ τις ἔφη τῶν παλαιῶν αὐτῷ ἱκανὸς εἶναι μάντις, κἀγὼ ἐξαρκεῖν ᾤμην ἐμαυτῷ περὶ τοὺς λόγους. Nimirum loquutio apud scriptores posteriores abiit in proverbium.

ὡς δή τοι —] quippe revera, nam profecto. Vide ad Reipubl. libr. II. p. 366. C. — Contractam formam θράττειν Atticis, inprimisque Platoni, vehementer placuisse docuit Pierson. ad Moer. p. 186. Ruhnken. ad Tim. p. 93 sq.

ἐδυσωπούμην κατ' Ἴβυκον] Lobeckius ad Phryni-

ΦΑΙ. Λέγεις δὲ δὴ τί;

ΣΩ. Δεινόν, ὦ Φαῖδρε, δεινὸν λόγον αὐτός τε ἐκόμισας ἐμέ τε ἠνάγκασας εἰπεῖν.

ΦΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Εὐήθη καὶ ὑπό τι ἀσεβῆ· οὗ τίς ἂν εἴη δεινότερος;

ΦΑΙ. Οὐδείς, εἴ γε σὺ ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τί οὖν; τὸν Ἔρωτα οὐκ Ἀφροδίτης καὶ θεόν τινα ἡγεῖ;

ΦΑΙ. Λέγεταί γε δή.

ΣΩ. Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου, οὐδὲ ὑπὸ τοῦ σοῦ
E λόγου, ὃς διὰ τοῦ ἐμοῦ στόματος καταφαρμακευθέντος ὑπὸ σοῦ ἐλέχθη. εἰ δ' ἔστιν, ὥςπερ οὖν ἔστι, θεὸς ἤ τι θεῖον ὁ Ἔρως, οὐδὲν ἂν κακὸν εἴη· τὼ δὲ λόγω τὼ νῦν δὴ περὶ αὐτοῦ εἰπέτην ὡς τοιούτου ὄντος.

Schneidewin. ad Ibyci fragm. in Delect. Epigramm. Vol. II. p. 343. Cod. Bodl. τιμᾶν.

Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου] Mon. οὔτοι, male. οὔτις Bodl.

E. τὼ δὲ λόγω] δὲ Bodl. Flor. g. Vind. 4. 7. α. pro vulg. δή, quod tenuit Bekkerus. Praeterea Bodl. τῶι δὲ λόγωι τῶι, casu dativo; male. Idem prave in proximis: ἡμάρτανε τὴν, et cum Vat. Δ Ven. Π Par. DGNOT Flor. g. h. μήτε ἀληθές.

chum p. 190. „Λυςωπεῖσθαι et ionicum νωπεῖσθαι, quantum ex etymo intelligi potest, proprie de oris confusione dicitur, quae ex variis perturbationibus, metu, suspicione, pudore, exsistit. Sed veteres illi tantum de praesensione instantis periculi vel molestiae usurparunt. Sic et Plato et Xenophon et Demosthenes.“ — Ibyci Rhegini sententiam, quae hoc loco memoratur, illustrat Ruhnk. ad Tim. p. 90. Fragmentum tractat Schneidewin. Delect. Epigr. V. II. p. 343.

D. ὑπό τι ἀσεβῆ] propemodum impiam, ut Gorg. p. 493. C. Aristoph. Vesp. 1281. Ecclesiaz. 1062. Athen. IV. p. 157. A. XIII. p. 579. D. XV. p. 693. B. Plura dabunt Casaubon. ad Sueton. Iul. c. 41. Wyttenbach. Epist. Crit. p. 30. Dobree Commentar. in Aristoph. p. 586 sq. ed. Lips. Etiam ὑπό τι μικρόν dixerunt, de quo vide interprett. ad Strabon. T. II. p. 209. ed. Friedem.

Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου] Phileb. p. 13. D. Οὔ τι καθόσον γε ἡδοναί, ubi vide annot. coll. Matthiae Gr. §. 609. extr.

E. εἰ δ' ἔστιν, ὥςπερ οὖν ἔστι] Nostrates dicunt: wie er es denn nun einmal ist. Apolog. Socr. p. 21. D. ἐγὼ δ', ὥςπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. De sententia conf. Sympos. p. 204. C. D. p. 212. A sqq.

P. 243. ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ] Stesichorus Himerensis ob

ταύτῃ τε οὖν ἡμαρτανέτην περὶ τὸν Ἔρωτα, ἔτι τε ἡ εὐήθεια αὐτοῖν πάνυ ἀστεία, τὸ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντε μηδὲ ἀληθὲς σεμνύνεσθαι ὥς τι ὄντε, εἰ ἄρα ἀν- 243
θρωπίσκους τινὰς ἐξαπατήσαντε εὐδοκιμήσετον ἐν αὐτοῖς. ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ φίλε, καθήρασθαι ἀνάγκη. ἔστι δὲ τοῖς ἁμαρτάνουσι περὶ μυθολογίαν καθαρμὸς ἀρχαῖος, ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ. τῶν γὰρ ὀμμάτων στερηθεὶς διὰ τὴν Ἑλένης κακηγορίαν, οὐκ ἠγνόησεν, ὥςπερ Ὅμηρος, ἀλλ' ἅτε μουσικὸς ὢν ἔγνω τὴν αἰτίαν, καὶ ποιεῖ εὐθύς· Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος, οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλμοις, οὐδ' ἵκεο Πέργαμα Τροίας. καὶ B
ποιήσας δὴ πᾶσαν τὴν καλουμένην παλινῳδίαν παραχρῆμα ἀνέβλεψεν. ἐγὼ οὖν σοφώτερος ἐκείνων γενήσομαι κατ' αὐτό γε τοῦτο. πρὶν γάρ τι παθεῖν διὰ τὴν τοῦ Ἔρωτος κακηγορίαν, πειράσομαι αὐτῷ ἀπο-

P. 243. A. *ἔτυμος λόγος οὗτος*] V. *ἔτυμος ὁ λόγος*. Articulum plurimi optimique libri aspernantur. — *οὐδὲ βὰς* Bodl. vitiose. — Vind. 4. *οὐδ' ἵκεο ὑψηλὰ πέργαμα τροίας*. Dein *εὐσέλμοις* Steph. cum Ven. Σ.

B. *καὶ ποιήσας δὴ π.*] V. deerat *καί*, quod codd. unanimi fere consensione redhibuerunt.

carmen maledicum in Helenam oculorum usu privatus esse, eundem autem palinodia cantata recuperasse dicitur. Vid. Isocrat. Helen. p. 245. ed. Bekk. Suidas in Στησίχορος inter alia: *φασὶ δὲ αὐτὸν γράψαντα ψόγον Ἑλένης τυφλωθῆναι, πάλιν δὲ γράψαντα Ἑλένης ἐγκώμιον ἐξ ὀνείρου, τὴν παλινῳδίαν, ἀναβλέψαι*. coll. Buttmann. Mytholog. V. I. p. 300. Klein. Fragm. Stesich. p. 91 sqq. Fabulam, quam Stesichorus secutus est, docte tractavit Pflugk. Praefat. ad Eurip. Helenam p. 7 sq. Versiculos eius a Platone allatos alii aliter descripserunt. v. Gaisford. Poet. Min. T. III. p. 341. ed. Lips. Naekius ad Choeril. p. 120. Boissonad. Poet. Gr. Syllog. T. XV. p. 79. Schneidewin. Delect. Epigramm. Vol. II. p. 331. Quod autem Socrates Homerum ait, quamvis coecum scilicet, tamen non perspexisse visus recuperandi rationem, quam Stesichorus *ἅτε μουσικὸς ὢν* probe cognoverit et intellexerit, meminisse debemus Platonis de poesi epica iudicium in Republica inprimis expositum. Nimirum lyrica Stesichori poesis cognatior ipsi visa est verae musicae, i. e. philosophiae. Praeterea conf. p. 244 A. ibique ann. — *ἀνέβλεψεν*, visum recuperavit.

B. *σοφώτερος ἐκείνων*] Stesichoro, qui oculorum usu iam privatus palinodiam cecinit, et Homero, quem coecitatis caussa omnino praeteriit. Schleiermacherus ex cod. Ξ *ἐκείνου*

δοῦναι τὴν παλινῳδίαν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ καὶ οὐχ, ὥςπερ τότε, ὑπ' αἰσχύνης ἐγκεκαλυμμένος.

ΦΑΙ. Τουτωνί, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔστιν ἅττ' ἂν ἐμοὶ εἶπες ἡδίω.

Cap. XXI. ΣΩ. Καὶ γάρ, ὦ 'γαθὲ Φαῖδρε, ἐν-
C νοεῖς, ὡς ἀναιδῶς εἴρησθον τὼ λόγω, οὗτός τε καὶ ὁ ἐκ τοῦ βιβλίου ῥηθείς. εἰ γὰρ ἀκούων τις τύχοι ἡμῶν γεννάδας καὶ πρᾶος τὸ ἦθος, ἑτέρου δὲ τοιούτου ἐρῶν ἢ καὶ πρότερόν ποτε ἐρασθείς, λεγόντων, ὡς διὰ σμικρὰ μεγάλας ἔχθρας οἱ ἐρασταὶ ἀναιροῦνται καὶ ἔχουσι πρὸς τὰ παιδικὰ φθονερῶς τε καὶ βλαβερῶς, πῶς οὐκ ἂν οἴει αὐτὸν ἡγεῖσθαι ἀκούειν ἐν ναύταις που τεθραμμένων καὶ οὐδένα ἐλεύθερον ἔρωτα ἑωρακό-
D των, πολλοῦ δ' ἂν δεῖν ἡμῖν ὁμολογεῖν ἃ ψέγομεν τὸν Ἔρωτα;

γυμνῇ τῇ κεφαλῇ] τῇ om. Bodl.; non probo.
ἅττ' ἂν ἐμοὶ εἶπες] V. εἴπῃς. Indicativum Bodl. Vat. Parisini, Florr. Ven. Vindd. aliique dederunt. Sententia est: nihil legendum censet. — κατ' αὐτό γε τοῦτο, in hoc ipso.

C. οὗτός τε καὶ — ῥηθείς] Damnat haec ut otiosa Hirschigius. Nec tamen omnia, quae omitti potuerunt, protenus pro otiosis ducenda sunt neque talis epexegesis omnino vi sua caret; v. ad Apolog. Socrat. p. 23. E. et 25. A. ad Phaedon. p. 114. B. al.

ἐν ναύταις που τεθραμμένων] Nautas inter homines vilissimos numeratos esse docet Heindorf. ad h. l. et ad Horat. Satir. I. 5, 4. Adde Interprett. ad Athenaeum VI. p. 254. B. = p. 474., ubi Theopompus dixisse narratur πλήρεις εἶναι τὰς Ἀθήνας διονυσοκολάκων καὶ ναυτῶν καὶ λωποδυτῶν κτλ. Lege inprimis etiam ipsum Platonem Legg. IV. p. 704 sqq. Deinde ἐλεύθερον i. q. ἐλευθέριον, quod parum consulte de suo invexit Hirschig. Menex. p. 245. C. τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον. Legg. VII. p. 808. A. αἰσχρὸν καὶ οὐκ ἐλευθέριον. Gorg. p. 485. C. D. Theaet. p. 173. A. De Rep. VI. p. 499. A. VIII. p. 567. A. Pindar. Pyth. 2, 57. ἐλευθέρᾳ φρενί, h. e. generosa mente, al. De structura verborum ἃ ψέγομεν τὸν Ἔρωτα v. Matthiae Gr. §. 421. 2. Rost. §. 104. 3. d. p. 497. ed. VII. Compares Sympos. p. 222. A. ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ. Ibid. p. 221. B. πολλὰ μὲν οὖν ἄν τις καὶ ἄλλα ἔχοι Σωκράτη ἐπαινέσαι. Aristotel. Polit. VIII. 1. ἐπαινέσειε δ' ἄν τις καὶ τοῦτο Λακεδαιμονίους.

D. ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι] Tractavit hunc locum Wyttenbach. Epist. Crit. p. 271. ed. Lips., qui imitatores recensuit eiusque fontem iudicavit esse Eurip. Hippolyt. 653. ἃ 'γὼ ῥυτοῖς να-

ΦΑΙ. Ἴσως νὴ Δί', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτόν γε τοίνυν ἔγωγε αἰσχυνόμενος καὶ αὐτὸν τὸν Ἔρωτα δεδιὼς ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι. συμβουλεύω δὲ καὶ Λυσίᾳ ὅ τι τάχιστα γράψαι, ὡς χρὴ ἐραστῇ μᾶλλον ἢ μὴ ἐρῶντι ἐκ τῶν ὁμοίων χαρίζεσθαι.

ΦΑΙ. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὅτι ἕξει τοῦθ' οὕτως· σοῦ γὰρ εἰπόντος τὸν τοῦ ἐραστοῦ ἔπαινον, πᾶσα ἀνάγκη Λυσίαν ὑπ' ἐμοῦ ἀναγκασθῆναι γράψαι αὖ περὶ τοῦ E
αὐτοῦ λόγον.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν πιστεύω, ἕωςπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ.

ΦΑΙ. Λέγε τοίνυν θαῤῥῶν.

ΣΩ. Ποῦ δή μοι ὁ παῖς, πρὸς ὃν ἔλεγον; ἵνα καὶ τοῦτο ἀκούσῃ, καὶ μὴ ἀνήκοος ὢν φθάσῃ χαρισάμενος τῷ μὴ ἐρῶντι.

mihi gratius iatis potuisses dicere. Astius εἴποις coni.

D. Τοῦτόν γε τοίνυν —] Fuit qui τε pro γε mallet. Non opus.

E. καὶ τοῦτο ἀκούσῃ] Sic Bodl. et non pauci alii. Vulgo τοῦτον.

σμοῖσιν ἐξομόρξομαι Εἰς ὦτα κλύζων. Alia contulit Creuzerus ad Plotin. de Pulcrit. p. 465 sq. Usus est his verbis etiam Athenaeus libr. III. p. 121. E. F. et p. 122. A. — ἐκ τῶν ὁμοίων, recte Heindorfius interpretatur: si cetera paria sint, *bei gleichen Verhältnissen.* Cui frustra obloquitur Astius, ἐκ τῶν ὁμοίων ratus idem esse quod ὁμοίως, ut hic sit sensus verborum: perinde atque contendit amoris experti potius quam amanti gratificandum esse. Ita vero ἐκ τῶν ὁμοίων alia sede collocandum fuit, non ante χαρίζεσθαι. Ceterum Socrates non sine causa acriter exagitat superiorum orationum argumentum. Enimvero in utraque amoris vis et natura ea informata est, ut facile appareat, qui ita censeat, eum non ultra vulgus sapere. Itaque Socrates iam Lysiae sermoni aliam oppositurus est orationem, in qua nobiliorem ac vere sublimem describit amoris vim. v. Prolegg.

E. ὥςπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ] In talibus vulgo ὅς pro οἷος dictum putant. Perperam. Nam οἷος semper ad qualitatem, ὅς ad ipsam vim et naturam alicuius vel rei vel personae refertur. Itaque ὅς certe gravius est quam οἷος. Veluti hoc loco Germanice dicendum: so *lange du bist, der du bist*, quod nonnihil differt ab altera formula: so *lange du ein solcher bist, wie du bist.* Nimirum Socrates hoc dicit: quam diu Phaedrus es, hoc est is, in cuius natura et ingenio positum est, ut orationum audiendarum sis cupidissimus. Exempla huius loquendi rationis attulerunt Heindorf. ad h. l. Porson. et Schaefer. ad Eurip. Orest. 910. Confer etiam Bremium ad Lysiam p. 193.

ΦΑΙ. Οὗτος παρά σοι μάλα πλησίον ἀεὶ πάρεστιν, ὅταν σὺ βούλῃ.

Cap. XXII. ΣΩ. Οὑτωσὶ τοίνυν, ὦ παῖ καλέ,
244 ἐννόησον, ὡς ὁ μὲν πρότερος ἦν λόγος Φαίδρου τοῦ Πυθοκλέους, Μυῤῥινουσίου ἀνδρός· ὃν δὲ μέλλω λέγειν, Στησιχόρου τοῦ Εὐφήμου, Ἱμεραίου. λεκτέος δὲ ὧδε, ὅτι Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος, ὃς ἂν παρόντος ἐρα-

ὅταν σὺ βούλῃ] V. ὅταν καὶ σὺ β. praeter fidem codicum.
P. 244. Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος] Sic Bodl. ΔΠΣΦDNOT alii pro vulg. ἔτυμος ὁ λόγος. Paullo ante Bodl. λεκτέος om.

παρά σοι μ. πλ. ἀεὶ πάρεστιν] Haesit in his nuper Cobetus Varr. Lectt. p. 119. Graecum esse negans παρεῖναι παρά τινι, ideoque scribendum contendens: πάρα σοι extruso verbo πάρεστιν. Nos vero πάρα σοι a prosa oratione alienum putamus esse servandamque lectionem librorum utpote integerrimam. Nam παρά neutiquam abundanter cum πάρεστιν iunctum, sed hoc potius significat: **Hic in vicinia tua** admodum prope semper praesens adest, ut facile appareat verbi παρεῖναι notionem accuratius definiri graviusque notari praesentiam. Sophocl. Philoct. 1057. ἐπεὶ πάρεστι μὲν Τεῦκρος παρ' ἡμῖν, ubi temere offenderunt intpp., siquidem hoc dicitur: nam adest Teucer in vicinia nostra. Oed. Col. v. 1269. πρός σοι παρασταθήτω. Electr. v. 610. σὺν δίκῃ ξύνεστιν. Ibid. v. 1242. κἂν γυναιξὶν ὡς Ἄρης ἔνεστιν. Oed. Col. v. 115. ἐν γὰρ τῷ μαθεῖν ἔνεστιν ηὐλάβεια τῶν ποιουμένων. Dixit de hoc loquendi genere Bastius Epistol. Crit. ad Boissonad. p. 124 sqq.

P. 244. λόγος Φαίδρου — Ἱμεραίου] Verissima est disputatio Astii, ludere Socratem in nominibus atque inde repetere ipsarum orationum ingenium ac discrimen putantis. „Oratio prior, inquit, dicitur Phaedri esse, cuius nomine significatur is, qui vana oblectatur specie; isque filius vocatur Pythoclis, quo homo famae et gloriae cupidus designatur; praeterea Myrrhinusius vocatur, quasi in toris myrteis cubans, quod moris est delicatorum et otiosorum, v. Polit. II. 372. B, vel sertis myrteis redimitus.“ (In quo observandum cod. Bodl. scribere μυῤῥινουσίου.) „Alterius contra orationis, quam Socrates dicturus est, ingenium vere musicum ac religiosum egregie hoc indicatur, quod Stesichori fingitur esse. Stesichorus videlicet a choris instituendis nomen invenit; porro filius fuit Euphemi, quo vir pius significatur, et Himera oriundus, quo vir amore (ἱμέρῳ) quasi initiatus designatur. Egregie igitur Plato veterum consuetudinem morum, ingenii, vel fatorum alicuius hominis ab eius nomine repetendorum, de qua v. Valcken. ad Phoeniss. p. 242. Iacobs. ad Anthol. Gr. Vol. III. P. II. p. 231. Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 288. et Aglaopham. Libr. II. p. 870., in rem suam accommodavit.“ De studio veterum nomina ad rationem etymologicam revocandi legas etiam Meinekium ad Euphor. p. 128. et Creuzerum De arte hist. Gr. p. 52.

εἰ — γὰρ ἦν ἁπλοῦν] H. e:

στοῦ τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον φῇ δεῖν χαρίζεσθαι, διότι δὴ ὁ μὲν μαίνεται, ὁ δὲ σωφρονεῖ. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἁπλοῦν τὸ μανίαν κακὸν εἶναι, καλῶς ἂν ἐλέγετο· νῦν δὲ τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν γίγνεται διὰ μανίας, θείᾳ μέντοι δόσει διδομένης. Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς προφῆτις αἵ τ' ἐν Δωδώνῃ ἱέρειαι μανεῖσαι μὲν B
πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ τὴν Ἑλλάδα

cum Δ G Y et pr. Π.

B. Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς] δὴ om. Bodl. Flor. g, sed ras. post γάρ.

simpliciter ac sine exceptione verum; v. ad Sympos. p. 183. D. Reip. VIII. p. 545. D. ibique annot.

νῦν δὲ τὰ μέγιστα] Furorem non simpliciter in malis ducendum esse vel ex eo apparere arbitratur, quod hominibus per eum maxima quaeque bona obtingere soleant, siquidem ille divino munere, θείᾳ μοίρᾳ, mortalibus tribuatur. Quod quorsum pertineat, disputavimus suo loco in Prolegomenis. Distinguuntur autem divini furoris genera quattuor, sicuti apparet etiam ex p. 265. B. C, ubi ad hunc locum respicitur, μαντική, quae Apollini debetur, τελεστική, expiatio et lustratio, καθαρμός, ἁγνισμός, τελετή, quae adscribitur Baccho, ποιητική, quae Musis accepta refertur, denique ἐρωτική, Veneris et Amoris munus ac beneficium, quod furoris genus, quia ad divinae veritatis refertur scientiam et cognitionem, iudicatur omnium esse praestantissimum et mortalibus ad summam eorum felicitatem datum. Et primum quidem μαντικὴν vitae mortalium maxime salutarem extitisse, perspicuum esse censet exemplo Pythiae, sacerdotum Dodonaearum, Sibyllarum, aliorum vatidicorum hominum; patere item ait ex ipso nomine μαντικῆς, quam cum irrisione sophistarum, vocabulorum originatione, sicuti ex Cratylo constat, male abutentium, olim veteres vere μανικὴν appellaverint, utpote rati eam ut pulcrum quiddam hominibus obtigisse, quum recentiores inserta littera ταῦ prave μαντικὴν vocaverint. Qua opportunitate, quo maior etiam fiat irrisionis acerbitas, etiam aliud affertur exemplum perversae et ridiculae vocabulorum derivationis, quo tamen philosophus item facete et urbane in rem suam utitur, quandoquidem recentiores dicit etiam οἰωνιστικὴν perperam isto nomine insignivisse, quum antiqui nominum conditores eam vocaverint potius οἰονοϊστικήν, quippe quae sobriae mentis cogitatione futurarum rerum notitiam quaereret. Quocirca eam ab οἴησις, νοῦς et ἱστορία appellatam esse statuit, qua originatione nihil potest esse insulsius, ut ne Indici quidem etymologi nostri, lepida sane interdum capita, quidquam magis ridiculum in medium attulisse videantur. His vero tamquam obiter expositis sic fere pergit: „Sed arte augurali," inquit, „quanto illa et re et nomine est praestabilior, tanto furor divinus excellentior est omni humana praestantia." Quibus ita expositis deinde inde a verbis: Ἀλλὰ μὴν νόσων γε κτλ. transitur ad describenda alia divini furoris genera.

εἰργάσαντο, σωφρονοῦσαι δὲ βραχέα ἢ οὐδέν. καὶ ἐὰν δὴ λέγωμεν Σίβυλλάν τε καὶ ἄλλους, ὅσοι μαντικῇ χρώμενοι ἐνθέῳ πολλὰ δὴ πολλοῖς προλέγοντες εἰς τὸ μέλλον ὤρθωσαν, μηκύνοιμεν ἂν δῆλα παντὶ λέγοντες. τόδε μὴν ἄξιον ἐπιμαρτύρασθαι, ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν οἱ τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐκ αἰσχρὸν ἡγοῦντο,
C οὐδὲ ὄνειδος μανίαν· οὐ γὰρ ἂν τῇ καλλίστῃ τέχνῃ, ᾗ τὸ μέλλον κρίνεται, αὐτὸ τοῦτο τοὔνομα ἐμπλέκοντες μανικὴν ἐκάλεσαν· ἀλλ' ὡς καλοῦ ὄντος, ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γίγνηται, οὕτω νομίσαντες ἔθεντο. οἱ δὲ

προλέγοντες εἰς τὸ μέλλον ὤρθωσαν] Stephanus cum Aldo: προὔλεγον — ὀρθῶς. Sed προλέγοντες est in Bas. 2. et in mss. omnibus. Istud ὀρθῶς autem ex ὤρθωσα natum, quod servavit Venet. Σ et corr. Φ cum Aristide Oratt. Platt. I. T. II. p. 13. ed. Iebb. ὄρθωσαν est in H et corr. F et marg. T, ut corruptelae origo sit manifesta. Pro χρώμενοι ἐνθέῳ Bodl. ΔΠGN OT Vind. 4. 7. α. Flor. g. h. Mon. ἐν θεοῖς, unde Winckelmannus extundebat ἐνθέως. Vera tamen lectio vulgata videtur. v. ann. Articulum τὸ ante μέλλον uncis seclusit Hirschig.

C. τὸ ταῦ ἐπεμβάλλοντες] Sic codd. mss. ad unum omnes. Vulgo ἐπεμβαλόντες.

ὀρνίθων ποιουμένων] Sic codd. Platonis ad unum omnes.

B. μαντικῇ χρώμενοι ἐνθέῳ] Mox C. ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γίγνηται. D. μανίαν τὴν ἐκ θεοῦ. P. 245. B. μανίας γιγνομένης ἀπὸ θεῶν. De ipsa re vide Ciceron. De Divin. I. 18. 19. 31. 37. ibique Davisium.

C. ἀλλ' ὡς καλοῦ ὄντος] Participium ad praedicatum accommodatum, cuius usus exempla plurima congessimus ad Reip. I. p. 333. D. Protag. p. 354. C. supra ad p. 239. B. De participio atque ὡς conf. Phileb. p. 16. D. ταύτην φήμην παρέδοσαν, ὡς ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ πολλῶν ὄντων τῶν ἀεὶ λεγομένων εἶναι. Cratyl. p. 439. C. διανοηθέντες — ὡς ἰόντων τε ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων. Lucian. Dial. Mort. II. 2. οὕτω γιγνώσκετε, ὡς οὐδὲ παυσαμένου μου, vid. Lobeck. ad Soph. Aiac. v. 281. De re Cicero De Divin. I. 1. in.: Itaque ut alia nos melius multa, quam Graeci, sic huic praestantissimae rei (praesensioni et scientiae rerum futurarum) nomen nostri a divis (divinationem dicit), Graeci, ut Plato interpretatur, a furore duxerunt. Ceterum verissime statuit Astius hanc vocabulorum originationem non carere Sophistarum irrisione, quorum perversitas imitatione perstringatur.

ἐπεὶ καὶ τήν γε τῶν ἐμφρ.] Comparaturus disciplinam augurandi humanam cum divino illo vatum furore ita pergit explicare sermonem, ut οἰωνιστικὴν tanquam aliud pravae vocabulorum mutationis exemplum in medium afferat. Quod diligenter tenendum est, ne totum

νῦν ἀπειροκάλως τὸ ταῦ ἐπεμβάλλοντες μαντικὴν ἐκάλεσαν. ἐπεὶ καὶ τήν γε τῶν ἐμφρόνων ζήτησιν τοῦ μέλλοντος, διά τε ὀρνίθων ποιουμένων καὶ τῶν ἄλλων σημείων, ἅτ' ἐκ διανοίας ποριζομένων ἀνθρωπίνῃ οἰήσει νοῦν τε καὶ ἱστορίαν, οἰονοϊστικὴν ἐπωνόμασαν, ἣν νῦν οἰωνιστικὴν τῷ ῶ σεμνύνοντες οἱ νέοι καλοῦ- D *σιν. ὅσῳ δὴ οὖν τελεώτερον καὶ ἐντιμότερον μαντικὴ οἰωνιστικῆς, τό τε ὄνομα τοῦ ὀνόματος ἔργον τ' ἔργου, τόσῳ κάλλιον μαρτυροῦσιν οἱ παλαιοὶ μανίαν σωφροσύνης, τὴν ἐκ θεοῦ τῆς παρ' ἀνθρώπων γιγνο-*

Sed Stephan. Heind. Astius ex Aristide l. c. dederunt *ποιουμένην*. Quae lectio eo magis videtur dubia, quod etiam Aristidis codd. plurimi *ποιουμένων*, non improbante Reiskio, probante Dindorfio. Et ibidem p. 39. 10. Aristides vulgo *πονουμένην*.

ἀνθρωπίνῃ οἰήσει] Ita codd. optimi quique pro vulg. *νοήσει*. Quanquam Bodl. a pr. m. habet: *ἀνθρωπίνην οἰήσει*. Deinde vulg. *οἰονοηστικήν*. Sed *οἰονοϊστικὴν* Flor. a. c. Vind. 1. 3. 6. Ven. Σ alii, quod auctore Buttmanno suscepimus. Bodl. et alii *οἰωνιστικήν*, ac dein ΦDNO al. *ὠωνιστικήν*, quod legit etiam Schol. Hermogen. cod. Paris. 1983. f. 186, cuius verba apposuit Bekker.

D. *τῷ ῶ σεμνύνοντες*] Sic Bodl. Vin. 1. 4. et octo fere alii pro vulg. *τὸ ῶ σεμν.*

hunc locum sinistre intertextum esse opineris. De ipsa originatione audias Hermiam p. 110. *τὰ τρία ταῦτα οἱ παλαιοὶ ὀνόματα οἴησιν, νοῦν καὶ ἱστορίαν ἐντείναντες εἰς ἓν ὄνομα οἰονοϊστικὴν αὐτὴν προσηγόρευσαν, πᾶσαν στοχαστικὴν [καὶ] ἀνθρωπικὴν οἰονοϊστικὴν προσαγορεύσαντες, ἀπὸ μὲν* (male leg. *μέντοι*) *τοῦ οιο τὴν οἴησιν δηλοῦντες, ἀπὸ δὲ τοῦ νο τὸν νοῦν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἰστικην τὴν ἱστορίαν σημαίνοντες.* Tenuimus vero veterem lectionem *ποιουμένων*, ad quod liquet repetendam esse ex antegressis *τὴν ζήτησιν*, ita ut idem sit quod *ζητούντων*. Redit autem res eodem, sive ipsa *ζήτησις* dicitur *δι' ὀρνίθων ποιεῖσθαι*, sive ea perhibetur esse *τῶν ἐμφρόνων αὐτὴν δι' ὀρνίθων ποιουμένων*. Quocirca nulla omnino caussa est, cur codicum auctoritatem deserendam existimemus.

D. *ἣν νῦν οἰωνιστ.*] Nam Graecia olim ῶ ignoravit, de quo Heindorf. laudat Muretum Var. Lectt. XVIII. 1. — *τῷ ῶ σεμν.*, istud ῶ cum ostentatione tanquam iactantes. Hermias: *τὸ ō μεταβάλλοντες εἰς τὸ ῶ ὡς εἰς ὀγκοειδέστερον — καὶ μεγαλοφωνότερον.* Theaet. p. 168. D. *ἀποσεμνύνων τὸ πάντων μέτρον.* Phileb p. 28. B. *σεμνύνεις γὰρ τὸν σαυτοῦ θεόν.* Gorg. p. 511. D. 512. C. Parmen. p. 128. C. Reip. III. 13. conf. Valcken. ad Hippol. p. 176. Spanhem. ad Iulian. Caesar. p. 54. ed. Heus.

τό τε ὄνομα —] Nam *οἰωνιστικῆς* nomen graviorem subiit corruptelam.

μένης. Ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων τῶν μεγίστων,
ἃ δὴ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ποθὲν ἔν τισι τῶν γε-
E *νῶν, ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα οἷς ἔδει*
ἀπαλλαγὴν εὕρετο, καταφυγοῦσα πρὸς θεῶν εὐχάς τε

ἃ δὴ παλαιῶν — τῶν γενῶν] Stephan. de sola Cornarii, ut videtur, coniectura dedit: *μεγίστων δὲ ἁμαρτήματα ἐκ μηνιμάτων που θεῶν ἔν τισι γενομένων, ἡ μανία κτλ.*, quod adversatur codicum testimoniis.

E. *ὅθεν δὴ καθ.*] *δὴ* om. Bodl.

Ἀλλὰ μὴν νόσων γε—] Facile est ad intelligendum verba primariam partem enuntiati efficientia inter se ita cohaerere: *ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων* (aerumnarum, ut Eurip. Orest. v. 281.) *τῶν μεγίστων ἀπαλλαγὴν εὕρετο ἡ μανία ἐγγενομένη οἷς ἔδει (ἐνεῖναι) καὶ προφητεύσασα οἷς ἔδει (προφητεῦσαι), καταφυγοῦσα κτλ.*, ut profecto non videam, cur Astius in his adeo haeserit. Sensus hic est: Iam vero de morbis atque calamitatibus maximis furor, quum et inesset, in quibus inesse oporteret, et vaticinaretur quibus deberet, facile illorum invenit remedium. Plus molestiae afferunt verba intermedia: *ἃ δὴ παλαιῶν — τῶν γενῶν*, de quorum et iunctura et sententia accuratius dicendum. Et Heindorf. quidem pro *ἃ δὴ* scribendum putat: *ἅτε*. Quem ita refellere studet Astius, ut *ἃ δὴ* statuat idem quod *ἅτε* valere. Quod licet affirmaverit etiam Lobeckius ad Aiac. p. 386.; tamen rem secus habere plane nobis persuasimus. Ut paucis praecidam, *ἃ* neutro genere post masculinum illatum est, quum exspectares *οἷ*. Quam loquendi rationem nihil habere insolentiae docebit Matth. Gr. §. 439. Quocirca *ἦν* vel *ἐγένετο* intelligendum relinquitur, quod et ipsum eiusmodi est, nulla ut indigeat excusatione. Quamquam in eo nuper offendit Hermannus, qui arbitrio suo scripsit: *τῶν γενῶν ᾗ*, articulo *ἡ* ante *μανία* deleto. Sed quum ita de grammatica constet verborum ratione, tum etiam de eorundem sententia diligentius quaerendum est. Itaque *παλαιὰ μηνίματα* sunt irae deorum antiquitus susceptae propter scelera a maioribus commissa, quae quidem in posteris puniri vulgaris erat opinio, de qua dixit Valcken. ad Eurip. Hippolyt. p. 253. Quod vero adiicitur *ποθέν*, id infinitum facit scelerum illorum indicium, ut hoc dicatur: propter iram inveteratam alicunde oriundam. Apte contulit Buttmannus Eurip. Phoeniss. v. 948. *Κάδμῳ παλαιῶν Ἄρεος ἐκ μηνιμάτων.* Recte igitur Scholiastes Aristidis T. II. p. 13. ed. Iebb. *παλαιῶν μηνιμάτων λέγει τῶν προγονικῶν.* Superest, ut dicatur de verbis *ἔν τισι τῶν γενῶν.* Ea vero nuper egregie interpretatus est Lobeck. Aglaophami Tom. I. p. 636. Quippe *γένη* non sunt familiae sacerdotales, ut Astius olim opinabatur, quales fuere Eumolpidae aut Arestoridae. Hi enim nunquam vaticinandi et medicandi munere functi sunt; sed intelliguntur aegroti ipsi, piacularium hominum posteri, qui noxa maiorum capitali afflicti erant. Quum vero huius culpae conscientia non omnes eiusdem stirpis ho-

καὶ λατρείας, ὅθεν δὴ καθαρμῶν τε καὶ τελετῶν τυχοῦσα ἐξάντη ἐποίησε τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον, λύσιν τῷ ὀρθῶς μανέντι τε καὶ κατασχομένῳ τῶν παρόντων κακῶν εὑρομένη. Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν κατοκωχή τε καὶ μα- 245

τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα] V. *τὸν αὑτὴν ἔχοντα*, praeter fidem librorum fere omnium.

P. 245. *κατοκωχή τε κ. μ.*] Sic Flor. b c. g. i. Vind. 1. alii. Bodl. *κατοικωχή*, et supra vers. *κατακωχή*. Vulgo *κατοχή*.

mines pariter exagitet, recte sane vis mali dicitur conspicua esse *ἐν τισι τῶν γενῶν*. Comparat Lobeckius Pausan. IX. 5. *τῶν Ἐριννύων τοῦ Λαΐου καὶ Οἰδίποδος Τισαμενῷ μὲν οὐκ ἐγένετο μήνιμα, Αὐτεσίωνι δὲ τῷ Τισαμενοῦ*. Ceterum vir doctissimus totum hunc locum sic descripsit: *ἀλλὰ μὴν νόσων καὶ πόνων τῶν μεγίστων, ἃ δὴ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ποθὲν ἐν τισι τῶν γενῶν ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα, οἷς ἔδει ἀπαλλαγὴν εὕρετο καταφυγοῦσα κτλ.*, in quo perspicuum est eum *οἷς ἔδει* cum consequentibus iunxisse, ut intellexerit *ἀπαλλαγὴν εὑρίσκεσθαι*: minus liquet, quid de reliqua enuntiati parte statuerit.

E. *ὅθεν δὴ καθαρ.*] H. e. *ἐξ ὧν δὴ εὐχῶν τε καὶ λ.* De re ipsa conf. Cratyl. p. 405. A. Reip. II. p. 364. B. sqq. et Lobek. Aglaoph. p. 726 sqq. Pro *ἐξάντη ἐποίησεν* Cratyli loco dixit *καθαρὸν παρεῖχεν*. Videlicet *ἐξάντης* est *ἔξω ἄτης* s. *βλάβης ὤν*, ut recte Timaeus Gloss. p. 108, ubi v. Ruhnken. Deinde *τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα*, **ipsius aliquid** possidentem, **ipsius participem**, quam rationem illustravit Matth. Gr. §. 323, qui inter alia contulit locum Sophoclis plane consimilem Oedip. Tyr. 709. *μάθ' οὕνεκ' ἐστί σοι βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης*. Aliam tamen iniit rationem qui nuper *τὸν ἔχοντα* accepit ineptе pro substantivo, cui adiunctus genitivus esset.

τῷ ὀρθῶς μανέντι τε καὶ κατασχομένῳ] *Κατέχεσθαι* proprie dicitur de iis, qui divino numine afflati et furore concitati sunt. v. Ion. p. 533. E. Menon. p. 99. D. Symp. p. 215. C. Xenoph. Sympos. I. 10. ibique interpp. Aoristus autem medii pro passivo accipiendus est, quem usum, epici sermonis proprium, in verbo *ἔχειν* eiusque compositis Attici quoque servarunt scriptores, fugientes, ut videtur, formam, non quidem obsoletam, sed pronuntiantis ori minus commodam, *ἐσχέθην*. Conf. Matth. Gr. §. 496. 7. p. 935. Rost. Gr. §. 114. annot. 3. p. 562. ed. IV.

P. 245. *κατοκωχή τε καὶ μανία*] De originatione et scriptura nominis *κατοκωχὴ* copiose disputarunt Valcken. ad Ammon. p. 23 sq. Pierson. ad Moer. p. 221. Ducta nimirum vox est ab *ὄκωχα*, unde *ὀκωχή*, de quo vide Buttmann. Gr. Amplior. §. 85. ann. 5. De participiorum cumulatione exposuimus iam ad p. 228. B. De sententia vero, qua poesis e divino mentis instinctu et furore oriri iudicatur, conf. infra p. 265. B. Ion. p. 533. E. 534. A. Apolog. Socr. p. 22. B. Eandem Democrito placuisse constat. v. Cicer. De Orat. II. c. 46. §. 194. De divinat. I. 37. Horat. Epist. ad Pison. v. 295. Clement. Al.

νία λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχήν, ἐγείρουσα καὶ ἐκβακχεύουσα κατά τε ᾠδὰς καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ποίησιν μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα τοὺς ἐπιγιγνομένους παιδεύει. ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις, ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ἡ τοῦ σωφρονοῦντος, ἠφανίσθη.

B Cap. XXIII. Τοσαῦτα μέν τοι καὶ ἔτι πλείω ἔχω μανίας γιγνομένης ἀπὸ θεῶν λέγειν καλὰ ἔργα.

ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος] Male vulgo ἱκανῶς, quod e plurimis optimisque codd. correctum.

Strom. VI. p. 827. ποιητὴς δὲ ἅσσα μὲν ἂν γράφῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ πνεύματος, καλὰ κάρτα ἐστίν. Quod autem Plato hic arbitratur neminem unquam praeclarum poetam esse exstiturum, nisi qui divino instinctu concitatus et tanquam θείᾳ μοίρᾳ factus poeta fuerit; id minime adversatur celeberrimae ipsius sententiae, qua poetis scientiae laudem eripuit et unis maxime philosophis vindicavit. Nam etiam τῇ θείᾳ μοίρᾳ suum honorem constare voluit. Quapropter erraruut qui haec putarunt inde habere excusationem, quod Phaedrus a iuvene philosopho sit conscriptus. At vide p. 248. ibique ann.

ἄβατον ψυχήν] ἄβατον quum proprie dicatur de locis sacris, ad quae profanis nefas est accedere, eleganter h. l. ad animum purum, intactum, integrum transfertur.

κατά τε ᾠδὰς —] Menex. p. 239. E. εἰς ᾠδάς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν. In quibus ᾠδαί sunt carmina lyrica. Alterum κατὰ ante τὴν ἄλλην Hirschig. delendum censet. Non opus.

ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται] Senec. de Tranq. An. 15. poeticas fores pepulit. Ceterum conferas ann. ad p. 233. E.

πεισθεὶς ὡς ἄρα — ἐσόμενος] vana hac ductus opinione, se arte ac disciplina bonum poetam evasurum esse. De αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις v. ad Symp. 221. 8.

ἀτελὴς — ἠφανίσθη] Dictum est per prolepsin pro ἠφάνισται, ὥστε ἀτελὴς εἶναι. v. ad Remp. p. 560. D.

B. θορυβεῖτω δεδιττόμενος] δεδίσκεσθαι et δεδίττεσθαι ab Atticis scriptoribus fere terrendi ponitur significatione, ut Graevius ad Luciani Soloecist. T. III. p. 565. Pierson. ad Moer. p. 119. Lobeck. ad Phrynich. p. 320. observarunt. Apud Homerum autem etiam timendi notionem exprimit, de qua re monuit iam Eustath. ad Iliad. XIII. 943., eiusque exemplum Polyaenus aliique posteriore tempore sunt secuti. Hoc loco priorem significationem locum habere nemini obscurum

ὥςτε τοῦτο γε αὐτὸ μὴ φοβώμεθα, μηδέ τις ἡμᾶς
λόγος θορυβείτω δεδιττόμενος, ὡς πρὸ τοῦ κεκινημέ-
νου τὸν σώφρονα δεῖ προαιρεῖσθαι φίλον· ἀλλὰ τόδε
πρὸς ἐκείνῳ δείξας φερέσθω τὰ νικητήρια, ὡς οὐκ ἐπ'
ὠφελείᾳ ὁ ἔρως τῷ ἐρῶντι καὶ τῷ ἐρωμένῳ ἐκ θεῶν
ἐπιπέμπεται, ἡμῖν δὲ ἀποδεικτέον αὖ τοὐναντίον, ὡς
ἐπ' εὐτυχίᾳ τῇ μεγίστῃ παρὰ θεῶν ἡ τοιαύτη μανία
δίδοται. ἡ δὲ δὴ ἀπόδειξις ἔσται δεινοῖς μὲν ἄπιστος, C
σοφοῖς δὲ πιστή. δεῖ οὖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως πέρι
θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἰδόντα πάθη τε καὶ ἔργα
τἀληθὲς νοῆσαι. ἀρχὴ δὲ ἀποδείξεως ἥδε.

B. *τοσαῦτα μέν τοι*] *τοι* Bodl. *ΔΙΙ*DGNOT. Vulgo erat *μέν σοι*.

esse potest. Desideravit vero **Heindorfius** pro *δεδιττόμενος* verbum aliquod **ostendendi** et **probandi**, quod responderet seqq. *ἀλλὰ τόδε — δείξας*. Ac facile aliquis suspicetur *ἐπιδεικνύμενος* aut simile quid requiri. Qua tamen opinione nihil est inanius. Positum enim verbum **terrendi** est significatione praegnanti, ut *δεδιττόμενος* sit: **dum nos terret iactans et contendens**, ***indem er uns durch die Behauptung zu schrecken sucht, dass*** etc., qui usus loquendi in verbis **timendi** ac **terrendi** non adeo rarus est. Rei exempla bene multa attulerunt **Schaeferus** Apparat. Demosthen. I. p. 663. et 779. ad Eurip. Med. Porson. p. 39. et 92. edit. Lips. 3. intpp. ad Xenoph. Cyrop. VI. 2, 12. VI. 2, 30. **Matthiae** Gr. §. 520. 1. Unum hic memorasse sufficiet **Demosthen.** De symmoriis p. 185. 5. ed. Reisk. *εἰ πάντες οἱ ἐνταυθὶ λέγοντες φοβοῖεν, ὡς ἥξει βασιλεύς, ὡς πάρεστι, κτλ.* si **omnes**, qui hic **verba faciunt**, **terrorem nobis incutientes dictitarent et contenderent** etc. Ceterum **Astius** censuit Platoni obversatum esse locum Homeri Iliad. XX. 201. *Πηλείδη, μὴ δή μ' ἐπέεσσί γε νηπύτιον ὥς Ἔλπεο δειδίξεσθαι.* — Dein *ὁ κεκινημένος* est *ὁ ἔνθεος* s. *ὁ μανεὶς καὶ κατασχόμενος*. **Horatius** Sermon. II. 3, 209. et 278. **commotos** s. **commotae mentis** vocat. Inde *παρακινεῖσθαι* de insanis dicitur, de quo v. **Suidas** T. III. p. 52. qui interpretatur *τὴν γνώμην διαφθείρεσθαι*.

C. *δεινοῖς μὲν ἄπιστος*] H. e. **omnia argutius rimantibus utpote graviter exercitatis in arte sophistica et rhetorica**, sublimiore autem veri sensu destitutis. Unde opponuntur *σοφοί*. Dictum enim ironice de sophistis, ut nostrum, ***starke Geister***. Ita supra p. 229. D. *λίαν δεινός* vocatur qui in fabulis argute explicandis nimius est; ubi v. ann. Sophistas atque rhetores a Platone eximie *δεινοὺς* appellari, ut Theaet. p. 164. C. multis locis **Heindorfius** demonstravit ad h. l.

Cap. XXIV. *Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. τὸ γὰρ ἀεικίνητον ἀθάνατον· τὸ δ' ἄλλο κινοῦν καὶ ὑπ' ἄλλου κινούμενον, παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς. μόνον δὴ τὸ αὐτὸ κινοῦν, ἅτε οὐκ ἀπολεῖπον ἑαυτό, οὔ ποτε λήγει κινούμενον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα*
D *κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. ἀρχὴ δὲ ἀγένητον. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἀνάγκη πᾶν τὸ γιγνόμενον γίγνεσθαι, αὐτὴν δὲ μηδ' ἐξ ἑνός· εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ γίγνοιτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀγένητόν*

C. *ψυχὴ πᾶσα ἀθ.*] Ita codd. fere ad unum omnes. V. *Πᾶσα ψυχή.*

D. *οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο*] Vind. 4. *οὐκ ἂν ἀρχήν.* ut Muretus coniecit.

τὸ αὐτὸ αὐτὸ κινοῦν] *αὐτὸ* nuper ex codd. accessit.

E. *πᾶσάν τε γένεσιν*] Vett. editt. *γῆν*, quod exstat in marg. Flor. a. c.

καὶ μή ποτε αὖθις ἔχειν] Vulgo post *ἔχειν* repetitum est

Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος] Latinum fecit hunc locum Tullius Tusculan. I. 23. et De Republ. VI. 25. 26., cuius interpretationem cum graecis contendit Ant. Muretus Varr. Lectt. VIII. 3. Istud *πᾶσα ψυχή* olim multum disputatum est, num de singulis animis esset accipiendum, an de anima universa. Prior sententia placuit Harpocrationi, de quo v. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 159. Posterior defensorem nacta est Posidonium Rhodium; v. Backius De Posidon. Rhodio p. 241. Singulas animas pariter atque universam animam philosophus in eadem caussa intellexit Legg. X. p. 896. D sqq.

παῦλαν ἔχει ζωῆς] Afferens haec Scholiastes Aristophanis ad Nubb. v. 95. exhibet *παῦλαν, ἔχει καὶ ζωῆς*, quod per se non displicet, sed a codicibus nihil habet commendationis.

τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως] V. ad p. 249. C. Cicero l. c. quin etiam ceteris, quae moventur, **hic fons, hoc principium.**

D. *μηδ' ἐξ ἑνός*] plane nulla ex re alia. Nam *μηδὲ εἷς* paullulum differt a *μηδείς*. v. ad Rempubl. p. 506. A. Phaed. p. 72. D. Sympos. p. 177. A. 214. D.

εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ —, οὐκ — γίγνοιτο] Muretus l. c. coniecit *οὐκ ἂν ἀρχὴ γένοιτο*, vel potius *γίγνοιτο*. Cicero: nec enim esset id principium, quod gigneretur aliunde. Buttmanno placebat: *οὐκ ἂν ἔτι ἀρχὴ γένοιτο*, quod legisse videntur Iamblich. Introd. in Nicom. Arithm. p. 111. Theodoret. Therap. II. p. 504. A. Sed facile isto *ἔτι* caremus nec opus est ut *οὐκ ἀρχὴ* scribatur. Docetur enim his verbis, solum principium esse ideoque extra ipsum principium nullum posse cogitari, unde ipsum gignatur. Recte iam **Ficinus:** Principium autem sine ortu est; ex principio enim necesse est quidquid generatur oriri ipsum autem ex nullo

ἐστι, καὶ ἀδιάφθορον αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι. ἀρχῆς γὰρ
δὴ ἀπολομένης οὔτε αὐτή ποτε ἔκ του οὔτε ἄλλο ἐξ
ἐκείνης γενήσεται, εἴπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίγνε-
σθαι. οὕτω δὴ κινήσεως μὲν ἀρχὴ τὸ αὐτὸ αὑτὸ κι-
νοῦν. τοῦτο δὲ οὔτ' ἀπόλλυσθαι οὔτε γίγνεσθαι δυ-
νατόν, ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν συμπε- E
σοῦσαν στῆναι καὶ μή ποτε αὖθις ἔχειν ὅθεν κινη-
θέντα γενήσεται. ἀθανάτου δὲ πεφασμένου τοῦ ὑφ'
ἑαυτοῦ κινουμένου, ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦ-

verbum στῆναι, quod Muret., Cornar., Stephan., Heindorf., Ast., Bekker. (hic quidem lectore non monito) repudiarunt. Deest in Vind. α, ita ut spatium vacuum relictum sit. Neque est in codd. Stob. Ecclogg. Phys. I. Bouhierii correctio Animadv. ad Cic. Tusc. p. 30. proposita: ἔχειν σθένος, ne digna est quidem, quam commemoremus.

ἀθανάτου δὲ] δὲ om. Bodl. et qui fere cum ipso faciunt.

καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν] V. τοῦτο αὐτό quod ex optimis plurimisque codd. emendatum. v. Schneider ad Remp. III. 386. E.

nam si principium oriretur ex aliquo, ex principio utique non oriretur, h. e. illud ipsum, unde oriretur, non esset principium, propterea, quod principium ipsum principium est nec vero aliud quiddam praeter ipsum. Ceterum ad rem bene confert Astius locum Timaei ap. Clement. Alex. Strom. V. p. 604. B. Sylb. et Euseb. Praepar. Evang. XIII. 13. p. 681. D.

E. ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν — στῆναι] Verissimam hanc lectionem codd. manuscripti magna consensione firmarunt, quum olim πᾶσάν τε γῆν circumferretur. Enimvero οὐρανὸν non viderunt esse rerum universitatem; γένεσιν autem generationem, qua, quaecunque illa continentur, oriuntur atque nascuntur, quaeque opposita est τῷ στῆναι. Recte Cicero: Vel concidat omne coelum omnisque natura. Nec male Ficinus: Alioquin omne coelum omnisque generatio etc. Etiam Planudem γένεσιν legisse compertum habemus. Ad στῆναι e praecedenti δυνατὸν per zeugma intelligendum esse ἀναγκαῖον, verissima est Heindorfi observatio, quam si quis exemplis firmatam cupiat, inspiciat ea quae disputavimus ad Reip. VI. p. 490. A. et quae monuit Hermannus ad Lucian. De Conscrib. Histor. p. 42 sq. Conf. p. 271. B.

ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν τις λέγων] Recte libri optimi et plurimi τοῦτον αὐτὸν pro τοῦτο αὐτό: quod qui amplexati sunt, immemores fuerunt illius attractionis, de qua Matth. Gr. p. 822 sq. §. 440. 7. exposuit. Iam si quaeris verborum sententiam, non potest dubitari, quin philosophus hoc dicat: Quum apparuerit id quod se ipsum moveat esse immortale atque aeternum, nemo iam verecundabitur affirmare eam ipsam esse animi naturam atque ratio-

τὸν αὐτόν τις λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται. πᾶν γὰρ σῶμα, ᾧ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον, ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ ἐξ αὑτοῦ, ἔμψυχον, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς. εἰ δ' ἔστι τοῦτο οὕτως ἔχον, μὴ ἄλλο τι εἶναι
246 τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν ἢ ψυχήν, ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν

ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ] V. *αὐτό*, praeter fidem permultorum eorumque optimorum codicum.

P. 246. *ἀγένητόν τε καὶ ἀθ.*] Aliquot codd. *ἀγέννητον*.

nem, ut se ipsum moveat. *Λόγος* h. l. est notio, quam de animi vi et natura mente complectimur. Recte Schleiermacherus: *dieses für das Wesen und den Begriff der Seele zu erklären.* Ceterum argumentum hoc immortalitatis ex libero animi motu petitum tractavit philosophus uberius Legum Libr. X. p. 890—896. A. conf. Aristotel. De Anim. I. 2.

P. 246. *περὶ δὲ τῆς ἰδέας αὐτῆς* —] Animi naturam illustraturus fabulae utitur involucro. Quod quamnam ob caussam ita fecerit, in Prolegomenis exposuimus. Conf. annot. ad Phaedon. p. 107. D. Sed audias ipsum Tim. p. 29. C. *ἐὰν οὖν μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα πάντῃ πάντως αὐτοὺς αὑτοῖς ὁμολογουμένους λόγους καὶ ἀπηκριβωμένους ἀποδοῦναι, μὴ θαυμάσῃς, ἀλλ' ἐὰν ἄρα μηδενὸς ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας, ἀγαπᾶν χρή, μεμνημένον, ὡς ὁ λέγων ἐγὼ ὑμεῖς τε οἱ κριταὶ φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχομεν, ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους πρέπει τούτου μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν.* Legg. X. p. 898. D. *μὴ τοίνυν ἐξ ἐναντίας οἷον εἰς ἥλιον ἀποβλέποντες ποιησώμεθα τὴν ἀπόκρισιν — πρὸς δὲ εἰκόνα τοῦ ἐρωτωμένου βλέποντας ἀσφαλέστερον ὁρᾶν.* Reip. IX. p. 588. C sqq. Phaedon. p. 108. D. 110. B. 114. D. Censet autem declarandum esse, quaenam sit via animi tum divini tum humani; quod diligenter tenendum est, ne in interpretando loco temere ruamus.

πάντῃ πάντως] Vide ad Remp. VI. p. 490. A. X. p. 612. A. Tim. p. 29. C.

Ἐοικέτω δὴ ξυμφ. — ἡνιόχου] Similis sit concretae cuidam ex auriga bigisque pennatis naturae. Mirati sunt saepenumero viri docti, cur philosophus animis alas attribuerit, eiusque rei caussam modo in Pythagoreorum placitis, modo in doctrina Orphicorum, modo in loco nescio quo aut in irrisione quaerendam censuerunt. Verum enim vero hi si paullulum istas doctrinae copias seposuissent et id ipsum, de quo peroratur, diligentius consideravissent, plus certe fuerant expedituri, quam mentis acie veluti praestricta efficere potuerunt. Describit Socrates toto hoc loco divini vim amoris, quo agitantur eorum pectora, qui coelestibus sacris initiari cupiunt. Iam vero quemadmodum Amor vulgo alatus fingebatur, de qua re v. Eurip. Hippol. 1270 sqq. Aristoph. Avv. v. 573. ibique Schol.; coll. Voss. *Mythol. Briefe*, T. II. p. 30 sqq., ita etiam animus alis instruitur, quod veluti signum est vehementis appetitionis, qua fertur ad ea, quorum studio est incensus atque inflammatus. Enimvero Graeci *ἀναπτεροῦσθαι* et

τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη. Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς ἱκανῶς.

Cap. XXV. *Περὶ δὲ τῆς ἰδέας αὐτῆς ὧδε λεκτέον· οἷον μέν ἐστι, πάντῃ πάντως θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγήσεως, ᾧ δὲ ἔοικεν, ἀνθρωπίνης τε καὶ ἐλάττονος. ταύτῃ οὖν λέγωμεν. Ἐοικέτω δὴ ξυμφύτῳ*

Ἐοικέτω δὴ ξυμφύτῳ] V. *Ἔοικε δὴ τῇ ξ. δ.*, quod e plurimis codd. correctum. Bodl. *ἔοικε τῷ. δή*, unde apparet caussa erroris.

πτερῖσθαι dicunt eos, qui studio et affectu vehementer moventur; de quo usu loquendi vide annot. ad Sympos. p. 206. D. Phaedon. p. 68. C. Xenoph. Sympos. IX. 5. Markland. ad Eurip. Suppl. v. 89. Et in divino quidem animo atque mente nunquam restinguitur illud rerum divinarum desiderium, unde *ψυχὴ τελέα οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ*, h. e. regit et gubernat. Sed alia est aliorum animorum conditio, ut qui bigis similes sint, quibus duo equi sunt iuncti, ex quibus alter contumax est ac refractarius. Enimvero, quod iam Plutarch. Quaestt. Platt. p. 1008. C. vidit, dubitari non potest, quin philosophus partem animi rationalem sive *τὸ λογιστικὸν* comparaverit aurigae; partem alteram, quae *τὸ θυμικὸν* audit, utpote cupiditatibus generosiorem, equo morigero atque bono; denique *τὸ ἐπιθυμητικὸν* equo feroci nec ita facile domando. conf. Reipubl. IV. p. 439. D. IX. p. 580. D sqq. X. p. 604. D. Ex hac igitur animorum natura explicatur, qui fiat, ut sensim paullatimque, divinae immemores originis, amittant alas. Qua quidem *πτερορρυήσει* nihil aliud putamus significari, quam studii rerum divinarum remissionem, qua fiat, ut animus in dies magis cupiditatibus indulgeat atque sensuum illecebris obnoxius ad ea praeceps feratur, quae ipsum a rerum coelestium amore avertant. En habes nostram de hac re sententiam, qua, nisi egregie fallimur, omnes tenebrae loco offusae protenus dispelluntur. Pauca de hac re etiam in Prolegomenis disputavimus. Ceterum Hierocles in Aur. Carm. ad v. 69. ab Heindorfio laudatus: *ὁ ἄνθρωπος — ψυχὴ λογικὴ μετὰ συμφυοῦς ἀθανάτου σώματος. Καὶ τοῦτο τῶν Πυθαγορείων ἦν δόγμα, ὃ δὴ Πλάτων ὕστερον ἐξέφηνεν, ἀπεικάσας ξυμφύτῳ δυνάμει ὑποτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου πᾶσαν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ψυχήν.* Quae quam vera sint, nunc non decernam. Negavit enim Schleiermacherus Platonem in hac doctrina sua efformanda Pythagoreis aliquid debuisse. Quanquam illud nemo infitiabitur, Pythagoreos animi naturam vel duplicem vel etiam triplicem finxisse, prouti *τὸ θυμικὸν* et *τὸ ἐπιθυμητικὸν* vel segregarunt vel tanquam unum quiddam rationi opposuerunt; de qua re vid. Cicero n. Tuscul. IV. 5. Plutarch. de placit. Philos. IV. 4. 5. II. 5. Diogen. Laërt. VIII. 30. Stobaeus Ecclogg. Phys. I. 2. Apuleius de habitud. Doctr. Plat. i. p. 586. Suidas s. v. *νοῦς*. Quae si quis diligenter consideraverit, vestigia Pythagoricae doctrinae in his Platonis placitis conspicua esse

δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου. θεῶν μὲν οὖν ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες αὐτοί τε ἀγαθοὶ καὶ
B ἐξ ἀγαθῶν, τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικται. καὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων ξυνωρίδος ἡνιοχεῖ, εἶτα τῶν ἵππων ὁ μὲν αὐτῷ καλός τε καὶ ἀγαθὸς καὶ ἐκ τοιούτων, ὁ δὲ ἐξ ἐναντίων τε καὶ ἐναντίος. χαλεπὴ δὴ καὶ δύςκολος ἐξ ἀνάγκης ἡ περὶ ἡμᾶς ἡνιόχησις. Πῇ δὴ οὖν θνητὸν καὶ ἀθάνατον ζῶον ἐκλήθη, πειρατέον εἰπεῖν. πᾶσα ἡ ψυχὴ παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου, πάντα δὲ οὐρανὸν περιπολεῖ, ἄλλοτ᾽ ἐν ἄλλοις εἴδεσι γιγνο-
C μένη. τελέα μὲν οὖν οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ· ἡ δὲ πτερορ-

ἡνίοχοι πάντες αὐτοί τε] καὶ πάντες αὐτοὶ Bodl. Δ Π D G T sub quo Bacterus latere suspicatur: *πάντες καὶ αὐτοί*.

B. *ὁ μὲν αὐτῷ καλός*] Heindorfius coni. *αὐτῶν*, quod est in Vind. 4. Non debebam olim recipere.

θνητὸν καὶ ἀθαν.] Vulgo *θνητόν τε καὶ ἀθ.* Nunc *τε* Hermanno praeeunte cum Bodl. Δ G T et pr. Π. omisimus. Mox *οὖν* post *τελέα μὲν* cum libro Vaticano om. plurimi.

vix negare audebit. Illud quoque manifestum arbitramur, philosophum, quo tempore Phaedrum scripsit, iam eandem de animi humani natura sententiam animo suo informatam tenuisse, quam in libris de Republica copiosius illustravit.

ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν] Sic infra p. 249. E. p. 274. A. Laudant Markland. ad Lys. p. 367. Reisk. Welcker. ad Theogn. Prolegg. p. LIV. intpp. ad Soph. Phil. v. 384. et 874. Aristoph. Rann. v. 744. Iam vero quum adiiciatur *τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικται*, non est obscurum, in qua re deorum virtus cernatur. Dein *αὐτῷ* refer ad aurigam. Non opus, ut *αὐτῶν* scribatur, quod volebat Heindorf.

B. *καὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων —*]. Duae sunt res, quibus humani animi currus a divino differre statuitur, primum quod ille bigis vehitur; nam *ξυνωρίδος* maiore vocis gravitate efferendum: deinde quod bigis istis bonus atque malus equus iunctus est. Deorum vehiculum quale informari debeat, non accuratius indicatur; hoc unum intelligitur, constans illud esse, aequabile, nihil alienum ac dispar in se continens.

Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον —] Subiectum enuntiati est *ἡ ψυχή*. Disquiritur enim nunc, qua ratione (*πῇ*, divina an humana) animus nomen acceperit animalis mortalis atque immortalis. Et mortalis quidem *ζώου* nomen inde repetitur, quod animi, quum servata nativa sua virtute *τῷ ἀψύχῳ* praesint et omnem rerum universitatem permeent aliis atque aliis formis informati (de qua sententia disputatur fusius Legg. X. p. 896. D. sqq.), tamen item, ubi vitae

ῥυήσασα φέρεται, ἕως ἂν στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται, οὗ κατοικισθεῖσα, σῶμα γήϊνον λαβοῦσα, αὐτὸ αὑτὸ δοκοῦν κινεῖν διὰ τὴν ἐκείνης δύναμιν, ζῷον τὸ ξύμπαν ἐκλήθη, ψυχὴ καὶ σῶμα παγέν, θνητόν τ' ἔσχεν ἐπωνυμίαν· ἀθάνατον δὲ οὐδ' ἐξ ἑνὸς λόγου λελογισμένου, ἀλλὰ πλάττομεν, οὔτε ἰδόντες οὔθ' ἱκανῶς νοήσαντες, θεὸν ἀθάνατόν τι ζῷον, ἔχον μὲν ψυχήν, D ἔχον δὲ σῶμα, τὸν ἀεὶ δὲ χρόνον ταῦτα ξυμπεφυκότα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω. τὴν δ' αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς, δι' ἣν ψυχῆς ἀποῤῥεῖ, λάβωμεν. ἔστι δὲ τις τοιάδε.

πᾶσα ἡ ψυχὴ π. ἐπ.] Sic Bodl. ΔGF et pr. Π. In Flor. g. h. Vind. 4 7 α. est *πᾶσα ψυχή*. V. *ψυχὴ πᾶσα*.

C. *μετεωροπορεῖ τε καὶ π.*] Sic codd. Legebatur *μετεωροπολεῖ*. Dein vulgo *ἅπαντα*, invitis codd. fere omnibus.

ἀλλὰ πλάττομεν —] V. *πλαττομένου*. Illud cum Bekkero restitui e Flor. c. DNO, marg. F., et corr. Φ. Dein Bodl. Vatic. Ven. Π et alii nonnulli *οὔτ' εἰδότες*. Ibidem est *τὸ ζῷον*.

divinae appetitio in iis sit debilitata (*πτεροῤῥυήσασα*), cum mortalibus sive terrenis corporibus coniungantur, quae propter animi vim videantur semet ipsa movere posse. Quocirca corpus cum animo conglutinatum, quum mortale sit, et tamen proprio motu pollere videatur, *θνητὸν ζῷον* dictum esse statuitur. His vero expositis deinceps etiam de nomine *ζώου ἀθανάτου* disseritur. Quod quidem iudicatur neutiquam certa et explorata niti ratione, quandoquidem ita loquentes deum informemus tamquam animal quoddam immortale, quod corpus et animum ita coniunctum habeat, ut utriusque coniunctio sempiterna sit, quum tamen deum nec conspexerimus unquam nec satis mente et cogitatione assequuti simus. Quibus verbis carpitur vulgaris quaedam ea de re sententia. Sed his de loci sententia expositis restat ut etiam de verborum ratione dicatur, quae iam vulgato *πλαττομένου* in *πλάττομεν* mutato et commate post *θεόν* sublato non adeo difficilis ad explicandum videtur. Nam ad ista: *ἀθάνατον δὲ — λελογισμένου* ex superioribus liquet repetendum esse *ἔσχεν ἐπωνυμίαν*, ut nec coniectura Car. Badhami opus sit, qui *λελογίσμεθα* legi voluit. Quippe *λόγος λελογισμένος* est ratio recte conclusa, cui apponitur quodammodo proximum *ἱκανῶς νοῆσαι*. De *οὐδὲ εἷς* vero v. ann. ad Phaedon. p. 72. D. Symp. p. 214. D. Reip. VI. p. 506. A. al.

D. *Τὴν δ' αἰτίαν — λάβωμεν*] De Republ. VII. p. 533. B. *ὃ ἔστιν ἕκαστον, οὐκ ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν*. Legg. III. p. 676. C. de quo loco v. Boeckhius in Min. p. 155.

Cap. XXVI. *Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω μετεωρίζουσα, ᾗ τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ. κεκοινώνηκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου [ψυχή]. τὸ δὲ θεῖον καλόν, σοφόν, ἀγαθὸν*

D. *τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου ψυχή*] Codd. *ΛB τὸ θεῖον σῶμα*, quod est etiam in Flor. b. i. Sed cod. E. et pr. F *τοῦ θείου σῶμα*. Vor. *ψυχή* eiecerunt Turicenses de sententia Heindorfii. v. explicat. Mox Bodl. *ΠG μάλιστά τε τὸ τ.* Vat. et DN *μάλιστά γε τὸ τῆς*, quod Turr. dederunt.

κεκοινώνηκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τ. θ.] *Τὰ περὶ τὸ σῶμα* sunt corporea, quae ad corpus pertinent, nota periphrasi. Iam si additur *ψυχή*, facile apparet ineptam exsistere sententiam, quandoquidem etiam *ψυχὴ* ad corporea referretur. Itaque Heindorfius Plutarchi usus auctoritate Quaest. Plat. p. 1004. C. = 265. ed. Hutten. istud *ψυχή* tanquam turpissimum glossema extrusit. Quo expulso sententiarum ordo hic est: Alae vis ita comparata est, ut gravia sursum evehat in ea loca, in quibus deorum genus habitat. Iam vero inter corporea ala maxime particeps est rerum divinarum. Nam *τὸ πτέρωμα* est impetus ille, quo animus ad aliquid fertur et ad sublimia extollitur. Quidquid autem divinum est, id in pulcro, honesto, bono cernitur. Ex quo consequitur, ut animi ala illis maxime nutriatur et corroboretur. Schleiermacherus *ψυχῇ* putabat scribendum esse, quo restituto hunc volebat esse sensum verborum: *Auch theilt er vorzüglich der Seele mit von dem, was des göttlichen Leibes ist.* Iunxit igitur primum *τοῦ θείου* cum *τὸ σῶμα*; deinde hoc ipsum non recte interpretatus est; denique *κεκοινώνηκε* pro verbo activo habuit. In quibus quantum fraudis et erroris insit, nemo est quin sponte videat. Nihilominus minime putamus temere reiiciendam esse viri acutissimi coniecturam, modo locus aliter intelligatur. Constat enim *κοινωνεῖν τινί τινος* ita dici, ut sit: cum aliquo in alicuius rei communionem venire; vid. Matthiae Gr. §. 325. annot. 2. Itaque ala dicitur omnium rerum corporearum maxime una cum animo rerum divinarum particeps esse. Quae sententia ipsi rei est longe convenientissima. Enimvero quod antea dicitur *ἡ πτεροῦ δύναμις*, id non pertinet ad mentis alam, ut sibi persuaserat Heindorfius; sed universe alam quamcunque eamque corpoream et adspectabilem indicat, ita ut philosophus tacite transeat ad metaphoricum usum vocabuli, cui iam praelusit verbis antegressis: *ᾗ τὸ θεῶν γένος οἰκεῖ.* Iam vide mihi argumentationis et simplicitatem et perspicuitatem, ac non dubitabis, quin *ψυχῇ* legendum sit. Alae cuiusvis natura, inquit, ea est, ut gravia sursum evehat, ubi est sedes deorum immortalium. Ergo inter omnia, quae ad corpus pertinent, ea una maxime cum animo particeps extitit rerum divinarum. Divinum autem in pulcritudine, sapientia, honestate, et id genus

καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. τούτοις δὴ τρέφεταί τε καὶ E
αὔξεται μάλιστα τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα, αἰσχρῷ δὲ
καὶ κακῷ καὶ τοῖς ἐναντίοις φθίνει τε καὶ διόλλυται.
ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς ἐλαύνων πτη-

E. ἐλαύνων πτηνὸν ἅρμα] V. πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων invitis codicibus. Voc. ἡγεμὼν Groen. van Prinsterer. Prosopogr. Plat. p. 161. delendum censet, collato loco Sophocl. Electr. v. 174 sq. Nec habet illud Plutarch. p. 1102. E. Sed tuetur Dionys. De admir. vi Dem. VI. p. 971. ed. Reisk. qui pro τῷ δὲ ἔπ. offert τοῦ δὲ ἔπ.

aliis rebus cernitur. Unde consequens est, ut τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα iisdem nutriatur. In qua argumentatione rectissime illud se habet, quod animum natura sua rerum divinarum capacem esse commonemur: unde ipsa etiam alae ope ad res divinas evolat. conf. infra p. 248. B. C. In ordine verborum non est quod quis haereat. Recte enim ψυχῇ in clausula positum. Atque haec si probabiliter explicavimus, cur ψυχή, quod omnes codd. tuentur, non temere eiiciendum fuerit, satis constare arbitramur.

E. ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν —] Locus multum celebratus a posteris scriptoribus, quem ridet propter nimiam granditatem et sermonis ampullas Lucianus Piscat. §. 22. Bis Accus. §. 33. quia dithyrambici quiddam habeat, reprehendit Dionysius Hal. De admir. vi Demosthen. T. VI. p. 971 sq. ed. Reisk. Nimirum describitur vita deorum atque animorum coelestis, ita ut simul etiam totius rerum universitatis imago ac pictura exhibeatur. Summa disputationis haec est. Duodecim dii Iove duce singulis praefecti agminibus e domo sua, quam Vesta interea servat, in coelum versus proficiscuntur. Et intra coeli quidem terminos (ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ) multa et beata sunt eorum spectacula, sequiturque agmina quicunque et vult et potest. Sed quum dii proficiscuntur ad epulas, quae supra coeli fornicem celebrantur iisque aeternum praebent pabulum (Plato idearum contemplationem significat), tum vero sub coelestem fornicem per acclive escendunt, ut iter fiat difficillimum. Et deorum quidem vehicula, quia servant aequilibrium ac facile frenis reguntur, nullo negotio in eum, in quem contendunt, locum perveniunt; cetera autem aegre eodem evehuntur, quia equus ille non expers pravitatis, si non satis domitus est, pro ingenio suo lubenter fertur deorsum. Iam vero immortales animi, qui deorum sunt, ubi ad summa pervenerunt cacumina, continuo superatis coeli huius mundani finibus in dorso eius consistunt. Hinc autem circa coelum aguntur, atque mente et ratione ea, quae extra coelum sunt, spectant et intuentur: quae quoniam in se vera sunt atque absoluta, etiam perfectam menti afferunt scientiam et cognitionem. Quocirca animi immortales illic intuentur ipsam iustitiam, temperantiam, sapientiam, in se absolutam et ab omni vicissitudinis inconstantia liberam atque immunem. Circumacti autem et rursus in pristinum locum reversi intra coeli terminos submergunt redeuntque domum, ubi equi ambrosia et nectare pascuntur. Hoc fere argumentum est totius loci, qui quomo-

νὸν ἅρμα πρῶτος πορεύεται, διακοσμῶν πάντα καὶ
ἐπιμελούμενος· τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαι-
247 μόνων κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη. μένει γὰρ Ἑστία
ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη· τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι ἐν τῷ τῶν
δώδεκα ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες ἡγοῦνται
κατὰ τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη. πολλαὶ μὲν οὖν καὶ
μακάριαι θέαι τε καὶ διέξοδοι ἐντὸς οὐρανοῦ, ἃς
θεῶν γένος εὐδαιμόνων ἐπιστρέφεται, πράττων ἕκα-
στος αὐτῶν τὸ αὑτοῦ. ἕπεται δὲ ὁ ἀεὶ ἐθέλων τε καὶ
δυνάμενος· φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται.
B ὅταν δὲ δὴ πρὸς δαῖτα καὶ ἐπὶ θοίνην ἴωσιν, ἄκραν
ὑπὸ τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα πορεύονται πρὸς ἄναντες
ἤδη. τὰ μὲν οὖν θεῶν ὀχήματα ἰσοῤῥόπως εὐήνια ὄντα
ῥᾳδίως πορεύεται, τὰ δὲ ἄλλα μόγις· βρίθει γὰρ ὁ

P. 247. ὁ ἀεὶ ἐθέλων] V. θέλων, quod ex optimis libris mutatum. Dein vett. editt. πρὸς δαῖτά τε καὶ ἐπὶ θοίνην: sed τε om. Bodl. et non pauci alii. v. Winckelmann. ad Euthyd. p. 46. Ordinem verborum θείου χοροῦ item debemus libris optimis. Vulgo χοροῦ θείου.

B. ὑπὸ τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα] V. ἐπὶ τὴν οὐρ. ἁψ. Sed plurimi in iisque etiam Bodl., scribunt ὑπὸ τὴν ὑπουράνιον vel ὑπουρανίαν ἁψῖδα, quod nunc praeeunte Bekkero recepimus. Etenim fastigium et culmen universi ex inferioribus locis spectantibus utique est ὑπουράνιος ἁψίς. Quamquam etiam οὐράνιος vocari potuit. Atque eo fit, ut multi hinc memoraverint simpliciter ἁψῖδα οὐράνιον, veluti Maxim. Tyr. Diss. XVI. p. 316. Iulian. IV. p. 132. C. 149. D. Euseb. Praep. Ev. XIII. 16 al. quos magnam partem attulit Astius. Sed credibile tamen est ὑπουράνιον esse Platonis. Nam primum quidem huius usu vocabuli gravius commonemur istam itineris difficultatem in regionibus coelesti fornici subiectis, non item in superioribus, emergere. Deinde convenit hoc ipsum etiam verbis proximis: πρὸς ἄναντες ἤδη. Denique audias Proclum Theol. Plat. IV. 7. μετὰ δὲ τὸν ὑπουράνιον τόπον καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἡ ὑπουράνιός ἐστιν ἁψὶς, ἣν ὅτι μὲν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν δεῖ τάττειν, ἀλλ' οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ οὐρανῷ, παντὶ καταφανές. οὐ γὰρ οὐράνιος ἁψὶς ἀλλ' ὑπουράνιος παρὰ Πλάτωνι προσείρηται. Ibid. IV, 6. Πλάτων διαστέλλει τοὺς τρεῖς τούτους διακόσμους, τὸν ὑπερουράνιον πόλον, τὴν οὐρανίαν περιφοράν, τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα.

do subtilius sit expliandus atque illustrandus, copiosius in Prolegomenis disputavimus.

P. 247. πράττων ἕκαστος] Ita dicitur perinde ac si praecesserit θεοὶ εὐδαίμονες ἐπιστρέφονται. Deos Platonis sententia invidia liberos esse, testatur locus Tim. p. 29. D. Platonis hoc effatum quam multi celebraverint, disces a Wyttenbachio ad Eunap. p. 102. Vulgaris erat sententia: τὸ θεῖον πᾶν φθονερόν. v. Herod. I. 23.

B. ᾧ μὴ καλῶς ἦν τεθραμμένος] si cui antea

τῆς κάκης ἵππος μετέχων, ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων, ᾧ μὴ καλῶς ἦν τεθραμμένος τῶν ἡνιόχων. ἔνθα δὴ πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος ψυχῇ πρόκειται. αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατοι καλούμεναι, ἡνίκ' ἂν πρὸς ἄκρῳ γένωνται, ἔξω πορευθεῖσαι ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ C
οὐρανοῦ νώτῳ, στάσας δὲ αὐτὰς περιάγει ἡ περιφορά, αἱ δὲ θεωροῦσι τὰ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. Cap. XXVII. τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησέ πω τῶν τῇδε ποιητὴς οὔτε ποθ' ὑμνήσει κατ' ἀξίαν. ἔχει δὲ ὧδε. τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν, ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα. ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφὴς οὐσία, ὄντως οὖσα, ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴ νῷ, περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος, τοῦτον ἔχει τὸν τόπον. ἅτ' οὖν θεοῦ D

Deinde e Flor. ϑ. Vind. 6. et corr. ΓΦ reposui τὰ μὲν οὖν θεῶν ὀχήματα, Vulgo οὖν deest: in quo asyndeto haesit Heindorf. Nec placuit illud Schneidero, qui in Commentat. De locis nonnullis Phaedri Platonici p. 11. legendum suasit ᾗ δὴ τὰ μὲν θεῶν ὀχ. κτλ.

ᾧ μὴ καλῶς ἦν τεθραμμένος] Vett. editt. ἦν μὴ καλῶς ᾖ τεθραμμένος ὑπὸ τῶν ἡνιόχων. At primum quidem ὑπὸ in omnibus codd. desideratur, ut vel hanc ab causam delendum fuerit. Deinde ᾧ μὴ Bodl. cum plurimis codd. mss. et edit. Bas 2.; solus Ven. Ξ cum Ald. Bas. 1. Stephan. ἣν μή. Iam quum libri plurimi ᾖ tueantur, olim cum Bekkero ᾧ ἂν μὴ κ. edidimus. Sed ἂν ne unus quidem codex suppeditavit. Itaque nunc cum Astio e Par. NO et Monacc. scripsimus ἦν, quod in ἦι h. e. ᾖ facillime potuit mutari. Turicenses: ᾧ μὴ καλῶς ᾖ. Fortasse ἤ h. e. ἦν voluerunt.

C. στάσας δὲ αὐτὰς περ.] V. ἱστάσας, quod correxit Heindorf. e Proclo Theol. Plat. p. 211. et Bekker. ex Damascii cod. Paris. Pro θεωροῦσι Bodl. Coisl. Vat. Ven. ΔΠ Vind. Φ Par. BCEGNOT r. b. Flor. b. i. ϑ. scriptum habent θεωροῦσαι.

μόνῳ θεατὴ νῷ] V. μόνῳ θεατῇ νῷ χρῆται. Sed χρῆται deest in Bodl. ΔGT et pr. Π. Itaque cum Astio pro θεατῇ scripsimus θεατή, quod servarunt Clem. Al. Strom. V. p. 553. A. Damasc. de princip. p. 353. Kopp. Proclus in Alcibiad. I. p. 77. ed. Creuz. Origen. c. Cels. VI. 19. et Pollux II. 56. Antea mutato ordine ψυχῆς vel ψυχῇ οὖσα quidam cum Bodl.

non erat bene educatus et instructus. Ferri non potest quod Bekker. edidit ᾧ μὴ κ. ᾖ. Quod autem dedit Heindorf. ᾧ ἂν μ. κ. ᾖ, id librorum destituitur testimoniis. Verum postrema editione Ast. assecutus est.

C. περὶ ἀληθείας λέγοντα] V. ad Criton. p. 49. A.

περὶ ἣν τὸ τῆς ἀλ. — ἔχει τὸν τόπον] ad quam οὐσίαν absoluta scientia et cognitio pertinet. Fallitur Heindorf. Platonem ratus hoc dicere, ceteras ideas,

διάνοια νῷ τε καὶ ἐπιστήμῃ ἀκήρατος στρεφομένη, καὶ
ἁπάσης ψυχῆς, ὅσῃ ἂν μέλλῃ τὸ προσῆκον δέξασθαι,
ἰδοῦσα διὰ χρόνου τὸ ὂν ἀγαπᾷ τε καὶ θεωροῦσα
τἀληθῆ τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ, ἕως ἂν κύκλῳ ἡ πε-
ριφορὰ εἰς ταὐτὸν περιενέγκῃ. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ κα-
θορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σωφροσύ-
νην, καθορᾷ δὲ ἐπιστήμην, οὐχ ᾗ γένεσις πρόσεστιν,
E οὐδ' ἥ ἐστί που ἑτέρα ἐν ἑτέρῳ οὖσα ὧν ἡμεῖς νῦν
ὄντων καλοῦμεν, ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ ὅ ἐστιν ὂν ὄντως
ἐπιστήμην οὖσαν· καὶ τἆλλα ὡσαύτως τὰ ὄντα ὄν-

D. *ἀκήρατος στρεφομένη*] Nuper *τρεφομένη* e Vindd. 1. 3. 4. 7. α. Flor. h. Mon. aliis, editum. Dein vulgo *ἀκηράτῳ*. Sed recte Bodl. et Vat. cum permultis aliis *ἀκήρατος*. Nonnulli *ἀκηράτως*, quod ostendit erroris origines. Antea Bodl. *ἔχει τὸν τρόπον*.

ὅσῃ ἂν μέλλῃ — δέξασθαι] V. *ὅσην*. Bodl. *ὅσῃι*. Δ. *ὅσοι*. Ceteri *ὅσῃ*. Pro *μέλλῃ* cod. Λ *μέλῃ*. Aoristum *δέξασθαι* tuentur plerique omnes. Vulgo erat *δέξεσθαι*.

ut *δικαιοσύνην*, *σωφροσύνην*, alias, circa hanc *τοῦ ὄντως ὄντος ἰδέαν* versari.

D. *ὅσῃ ἂν μέλλῃ — δέξασθαι*] h. e. cui (fatorum voluntate) destinatum est ut accipiat quod ipsi conveniat. Sic enim *μέλλειν* intelligendum, ut sexcenties. Ne vero haereas in isto *ἁπάσης ψυχῆς*, *ἅπας* est unusquisque, de quo dictum est ad Phaedon. p. 108. B. Est tamen aliud quid, quod in scriptura nuper inde a Bekkero ab omnibus recepta: *ἀκηράτῳ τρεφομένη*, vehementer displiceat. Nam vide mihi haec: *ἅτε οὖν θεοῦ διάνοια — τρεφομένη — τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ*. Dicitur igitur mens divina et cuiusque bonae animae intelligentia **nutrita** denuo veritatis contemplatione **nutriri**. Quae certe est balbutientis oratio. Nimirum unice verum est quod optimi plurimique codd. mss. servarunt, *ἀκήρατος στρεφομένη*, hoc sensu: Utpote igitur dei ratio (*Geist*) **propter mentem et scientiam** sese vertens **pura et intaminata** et cuiusque animi aliquando id quod ipsi convenit assequuturi tandem aliquando (*διὰ χρόνου*) id, quod est conspicata, illud amat atque diligit veroque intuendo nutritur et suaviter afficitur etc. Praeterea vero haud scimus an istud *ἅτ' οὖν* cum Heindorfii amico mutandum sit in *ἥ τ' οὖν*. — *διὰ χρόνου*, tandem aliquando. De *εὐπαθεῖν*, suaviter affici, v. Wyttenbach. ad Plut. apophthegm. p. 176. B. Lobeck. ad Phrynich. p. 283. Bähr. ad Plutarch. Pyrrh. p. 206.

αὐτὴν δικαιοσύνην] Stephanum mireris articulo interposito scribi voluisse *αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην*: multo magis etiam mireris Heindorfium *αὖ τὴν δικ.* coniectantem. Nimirum quum intelligatur iustitia, temperantia, sapientia, per se absoluta, arti-

τως θεασαμένη καὶ ἑστιαθεῖσα, δῦσα πάλιν εἰς τὸ εἴσω τοῦ οὐρανοῦ, οἴκαδε ἦλθεν. ἐλθούσης δὲ αὐτῆς ὁ ἡνίοχος πρὸς τὴν φάτνην τοὺς ἵππους στήσας παρέβαλεν ἀμβροσίαν τε καὶ ἐπ' αὐτῇ νέκταρ ἐπότισε. Cap. XXVIII. Καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος. αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί, ἡ μὲν ἄριστα θεῷ ἑπομένη καὶ εἰκασμένη ὑπερῆρεν εἰς τὸν ἔξω τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλήν, 248
καὶ συμπεριηνέχθη τὴν περιφοράν, θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ μόγις καθορῶσα τὰ ὄντα· ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἦρε, τοτὲ δ' ἔδυ, βιαζομένων δὲ τῶν ἵππων τὰ

καθορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην] V. δικαιοσύνη, σωφροσύνη et ἐπιστήμη. Accusativum cum Bodl. plurimi suppeditarunt.

οὐδ' ἥ ἐστί που] Sic permulti libri pro eo quod Steph. habet οὐδ' ἧ.

E. τὰ ὄντα ὄντως] Sic codd. fere omnes. Vulgo τὰ ὄντως ὄντα. conf. p. 249. C.

P. 248. ἄριστα θεῷ ἑπομένη] Vulgatum θεῶν correctum ex codd. praeter unum omnibus.

τοτὲ δ' ἔδυ] V. τοτὲ δὲ καὶ ἔδυ, quod paucissimi habent.

culus recte omitti potuit. Phileb. p. 62. A. ἔστω δή τις ἡμῖν φρονῶν αὐτῆς πέρι δικαιοσύνης, ὅ τι ἐστιν. Theaet. p. 175. C. εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας. Parmenid. p. 133. D. αὐτὴ δεσποτεία αὐτῆς δουλείας. P. 134. B. αὐτῆς ἐπιστήμης οὐ μετέχομεν. P. 133. D. οὐκ αὐτοῦ δεσπότου δήπου, ὅ ἐστι δεσπότης, ἐκείνου δοῦλός ἐστιν. Ibid. οὐδὲ αὐτοῦ δούλου δεσπότης ὁ δεσπότης. Et sic saepius in Parmenide αὐτὸ μέγεθος αὐτῆς σμικρότητος, κτλ. De Rep. V. p. 476. C. αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων κτλ.

οὐχ ἧ γένεσις — καλοῦμεν] Nam quae sub sensus subiecta sunt, ea oriuntur, mutantur, pro varia, qua cum aliis rebus continentur, necessitudine, alia atque alia evadunt, denique sicuti originem habuere, ita etiam occidunt et iatereunt. Longe aliter se habeat quae in se sunt absoluta atque aeteraa. conf. Sympos. p. 210. E sqq.

P. 248. αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί —] Qni animi utuntur effreno et contumaci equo, hoc est sensibus et cupiditatibus indulgent, ii consistere in coeli dorso nequeunt neque tranquille intueri extra mundum collocatas rerum puras notiones: itaque decidunt in terram et mortales uascuntur homines. Horum autem pro cognitionis rerum coelestium diversitate novem constituuntur classes, quas describit Plato infra. D.

ὑπερῆρεν εἰς τὸν ἔξω τόπον —] Itaque illae uao capite emergunt, ut clarissime appareat coeli superficiem fingi aethereatm, non aheneam. Vult autem hoc significare, ratione et intellectu, non τῷ θυμικῷ aut τῷ ἐπιθυμητικῷ percipi rerum coelestium cognitionem.

τοτὲ μὲν ἦρε] h. e. ὑπερῆρε τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλὴν εἰς τὸν ἔξω τόπον. Quod non repetitum est ὑπερῆρεν, eius rei causam disces ex annot. ad Phaedon. p. 59. B.

μὲν εἶδε, τὰ δ' οὔ. αἱ δὲ δὴ ἄλλαι γλιχόμεναι μὲν ἅπασαι τοῦ ἄνω ἕπονται, ἀδυνατοῦσαι δὲ ὑποβρύχιαι ξυμπεριφέρονται, πατοῦσαι ἀλλήλας καὶ ἐπιβάλλουσαι,
B *ἑτέρα πρὸ τῆς ἑτέρας πειρωμένη γενέσθαι. θόρυβος οὖν καὶ ἅμιλλα καὶ ἱδρὼς ἔσχατος γίγνεται. οὗ δὴ κακίᾳ ἡνιόχων πολλαὶ μὲν χωλεύονται, πολλαὶ δὲ πολλὰ πτερὰ θραύονται· πᾶσαι δὲ πολὺν ἔχουσαι πόνον ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας ἀπέρχονται, καὶ ἀπελθοῦσαι τροφῇ δοξαστῇ χρῶνται. οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδὴ τὸ ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον οὗ ἐστιν, ἥ τε δὴ προσήκουσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομὴ ἐκ τοῦ ἐκεῖ*

πατοῦσαι ἀλλήλας] V. perperam *ἀλλήλαις*, praeter fidem codicum fere omnium.

B. *οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπ.*] Sic corr. II. V. *οὗ δὴ ἕνεχ' ἡ π. σπ.* Bodl. *οὐδὲν ἔχει πολλὴ σπ.* ut est etiam in ΔGT et pr. II. Alii *οὗ δ' ἐνέχει* vel *οὗ δὴ ἐνέχει.* Verum primus restituit

ὑποβρύχιαι ξυμπεριφέρονται] h. e. sub coeli superficiem submersae, ut ne aurigae quidem caput promineat, h. e. intellectu et ratione nihil percipiatur.

B. *πολλαὶ μὲν χωλεύονται*] *Χωλός*, quod vulgo claudum interpretantur, significat eum, qui aliquo corporis membro debilitatus est. Itaque plus est *θραύονται*, pro quo non inepte Hermias legit *καταθραύονται*, penitus confringuntur. Quod ita accipimus, ut *πολλὰ* exterminandum censeamus. Et habent tres libri Parisini inverso ordine *πτερὰ πολλά*. Nisi forte scribendum est: *πολλαὶ δὲ πολλάκις πτερὰ θρ.*

ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας ἀπ.] Imago petita est a mysteriorum spectatione, ut infra p. 249. C. et p. 250. B. Conf. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 23. Creuzer. ad Plotin. de pulcr. CVII. CXI. et Wyttenbach. ad Phaedon. p. 134 sqq.

οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδή] *Ἡ πολλὴ σπουδὴ* nunc est magnum illud, de quo dixi, studium. Nam ita capiendus articulus est. Phaedon. p. 58. C. *διὰ ταῦτα καὶ ὁ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ*, quanquam ibi optimi codd. omittunt articulum. Ibid. p. 88. A. *ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν.* Infra p. 270. A. *τὸν πολὺν λόγον ἐποιεῖτο.* Demosthen. De Coron. p. 278. *τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν;* h. e. multa ista. vid. Matth. Gr. §. 267. coll. 266. Praeterea advertas breviloquentiam. Nam quum in apodosi inferri deberet: *τοῦτό ἐστι, ὅτι ἥ τε δὴ προσήκουσα ψ. κ. τ. λ.*, omissa ea parte, in qua esse oportebat demonstrativum, statim res ipsa indicatur. Quae quidem loquendi forma utriusque linguae scriptoribus admodum est usitata, ut nec opus esse putemus coniectura Caroli Badhami, qui scribendum censuit: *ὧν δ' ἕνεχ' ἰδεῖν — πεδίον, δύ' ἐστόν*, h. e. eius rei duae sunt caussae, praesertim quum nec vulgatum *οὗ ἐστιν* otiosum sit nec

λειμῶνος τυγχάνει οὖσα, ἥ τε τοῦ πτεροῦ φύσις, ᾧ ψυχὴ κουφίζεται, τούτῳ τρέφεται, θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε, ἥτις ἂν ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδὸς γενομένη κατίδῃ τι τῶν ἀληθῶν, μέχρι τε τῆς ἑτέρας περιόδου εἶναι ἀπήμονα, κἂν ἀεὶ τοῦτο δύνηται ποιεῖν, ἀεὶ ἀβλαβῆ εἶναι· ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ, καί τινι συντυχίᾳ χρησαμένη λήθης τε καὶ κακίας πλησθεῖσα βαρυνθῇ, βαρυνθεῖσα δὲ πτερορῥυήσῃ τε καὶ ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ, τότε νόμος ταύτην μὴ φυτεῦσαι εἰς μηδεμίαν θηρείαν φύσιν ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει, ἀλλὰ τὴν μὲν πλεῖστα ἰδοῦσαν εἰς γονὴν C D

Bekker. Mox vett. editt. ἐκ τοῦ ἐκεῖσε λειμῶνος, quod habet vix unus alterve liber manuscriptus.
C. ᾧ ψυχὴ κ.] ψυχῇ Bodl.
ἀπήμονα, κἂν ἀεὶ] Bodl. ἀπήμονα εἰ τοῦ τοδ. π. κἂν ἀ.
D. θηρείαν φύσιν] Vulgatum θήρειον e Bodl. aliisque libris bonae notae mutatum est.

istud δὐ' ἐστόν satis placeat, quo proximorum verborum structura hiulca efficitur. Aristoph. Rann. v. 108. ἀλλ' ὥνπερ ἕνεκα τήνδε τὴν σκευὴν ἔχων ἦλθον κατὰ σὴν μίμησιν, ἵνα μοι τοὺς ξένους τοὺς σοὺς φράσειας, ubi ante ἵνα — φράσειας intell. τοῦτ' ἦν. Ex oratoribus collegit exempla Fr. Aug. Wolf. ad Leptin. p. 372. alia suppeditabit Matth. Gr. §. 432. — Mox ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ est praestantissimae animi parti, h. e. menti et rationi. v. ad Reip. VI. p. 507. C. coll. 490. B. — ἐκ τοῦ ἐκεῖ λειμῶνος, est enim campus aeternae veritatis, qua animi pascuntur, super coelo: quem quantopere celebraverint scriptores posterioris aetatis, docte demonstravit Astius Commentar. in Plat. p. 421. Opp. T. XII.

C. ἥ τε τοῦ πτεροῦ φύσις] Quod de usu vocabuli φύσις ad Sympos. p. 191. A. et ad Phaedon. p. 79. B. scripsimus, elegantissimae illud inservire periphrasi, tenendum est illam ipsam elegantiam in eo positam esse, quod φύσις non redundat, sed indicat id, quod per se et natura sua hoc vel illo modo comparatum est. Ita hoc loco ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις est penna vel ala natura sua ita comparata, ut p. 246. E. 251. B. al.

C. θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε] h. e. necessitatis aeternae et inevitabilis: de qua v. Mitscherlich. ad Horat. Carm. III. 24, 6. In Reipubl. libr. X. p. 762. E. ei ἠλακάτη τε καὶ τὸ ἄγκιστρον ἐξ ἀδάμαντος tribuitur. Intelligitur autem lex divina, nec de coeca fatorum necessitate cogitandum est. De qua re legas quae expositiri sumus ad Legg. IV. p. 709. B. ubi docetur, deum quidem regere omnia; sed una cum deo casum et fortunam in rebus humanis dominari, ita quidem, ut fortuna deo, summo rerum omnium gubernatori, subiecta sit.

καί τινι συντυχίᾳ — βαρυνθῇ] Haec adduntur ad interpretanda praecedentia, ὅταν ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ. Quocirca καὶ explicare licet id est, hoc est.

ἀνδρὸς γενησομένου φιλοσόφου ἢ φιλοκάλου ἢ μουσικοῦ τινος καὶ ἐρωτικοῦ, τὴν δὲ δευτέραν εἰς βασιλέως ἐννόμου ἢ πολεμικοῦ καὶ ἀρχικοῦ, τρίτην εἰς πολιτικοῦ ἤ τινος οἰκονομικοῦ ἢ χρηματιστικοῦ, τε-
E τάρτην εἰς φιλοπόνου ἢ γυμναστικοῦ ἢ περὶ σώματος ἴασίν τινα ἐσομένου, πέμπτην μαντικὸν βίον ἤ τινα τελεστικὸν ἕξουσαν· ἕκτη ποιητικὸς ἢ τῶν περὶ μίμη-

ἴασιν τινὰ ἐσομ.] Herm. de coni. dedit *ἴασιν τινὸς ἐσομ.* quod factum nollemus. Nam *περὶ ἴασιν τινὰ ἐσομένου* idem est quod *ἰατρικοῦ τινος ἐσομένου*, ut verborum structura vel potius oratio nonnihil variata sit.

E. *ἕκτῃ ποιητικὸς κτλ.*] Vulgo scribebatur: *ἕκτην, ποιητικόν· ἑβδόμη γεωμετρικὸς, ἢ δημιουργικός· ὀγδόη σοφιστικός — ἐνάτη τυραννικός.* Sequuti sumus cum Bekkero et Astio cod. Bodlei. plurimorumque librorum scripturam. Quippe soli Par. EF cum Ald. Bas. I. Stephan. habent: *ἕκτην, ποιητικόν· ἑβδόμη, γεω-*

εἰς μ. θηρείαν φύσιν] Quanquam *θήρειον* per se non contemnendum esse docebit Buttmann. Gr. max. §. 603., tamen ob codd. auctoritatem *θηρείαν* reponendum duximus. Idem censuit Bekker.

D. *ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει*] in prima generatione, quum animus in terram delapsus primum terreno corpore includitur. Manifestum est enim varios a Platone statui cursus et migrationes animorum. Similiter res explicatur De Republ. libr. X. p. 614 sqq.

ἢ φιλοκάλου ἢ μουσικοῦ τινος ἢ ἐρωτικοῦ] Nam hi omnes cum vero philosopho tanta continentur cognatione et necessitudine, ut sint iidem propemodum. Quippe verus amor versatur in diligendis expetendisque rebus divinis, pertinetque ad id, quod naturu sua verum, bonum, honestumque est. Quocirca philosophus germanus est item *φιλόκαλος* et *ἐρωτικός*. Reip. VI. p. 490. A. B. *ἆρ' οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε ὄντως φιλομαθής, καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι ἑκάστοις, ἀλλ' ἴοι καὶ οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἅψασθαι κτλ.* Sed legendus est hac de re divinus ille locus Symposii p. 206. B. sqq. Institutionem autem et eruditionem hominis, quae a philosophia proficiscitur, a Platone constat ad *μουσικὴν* esse relatam; unde ipsa philosophia est *ἡ μεγίστη μουσική*, Phaedon. p. 61. A. Cui quidem quum id maxime debeat esse propositum, ut animum evehat ad sublimem illum rerum divinarum amorem, non potest cuiquam dubium videri, cur nunc *ὁ μουσικὸς* una cum *τῷ ἐρωτικῷ* commemoretur. Quippe *δεῖ τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά*, ut est Reip. III. p. 403. C. Quod qua ratione efficiatur, praeclare docetur Sympos. 209. A. — 212. A.

εἰς φιλοπόνου γυμναστικοῦ] Badham. legendum coniecit *εἰς φιλοπόνου ἢ γυμν.* Sed intelliguntur gymnastae et medici.

πέμπτην μαντικὸν βίον — ἕξουσαν] Vates ac sacerdotes cur in quintum detruserit ordinem, qui Platonis de his rebus

σίν τις ἄλλος ἁρμόσει, ἑβδόμῃ δημιουργικὸς ἢ γεωργικός, ὀγδόῃ σοφιστικὸς ἢ δημοκοπικός, ἐννάτῃ τυραννικός. ἐν δὴ τούτοις ἅπασιν ὃς μὲν ἂν δικαίως διαγάγῃ, ἀμείνονος μοίρας μεταλαμβάνει, ὃς δ' ἂν ἀδίκως, χείρονος. Cap. XXIX. *Εἰς μὲν γὰρ τὸ αὐτό, ὅθεν ἥκει ἡ ψυχὴ ἑκάστη, οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων· οὐ γὰρ πτεροῦται πρὸ τοσούτου χρόνου, πλὴν ἡ τοῦ φιλοσο-* 249

μετρικός. Dein *δημιουργικὸς ἢ γεωργικός* Bodl. et reliqui cum Bas. 2. pro *γεωμετρικὸς ἢ δημιουργικός*, quod est in Ald. Bas. 1. Steph. et cod. Par. E. Pro *δημοκοπικός* Bodl. et *ΔΠ*DGT praebuerunt *δημοτικός.* Id nuper susceperunt Turicenss. Si quid mutandum, *δημοκόπος* scripserim. Mox *διαγάγῃ* pro vulg. *διάγῃ* item debetur codd. fere omnibus. Idem dictum esto de *ἐννάτῃ*, pro quo Steph. *ἐνάτῃ.* Tum *ἐν δὴ τοίτοις ἅπ.* Bodl. *ΔΞΠ*DNOT. Volgo erat: *ἐν δ' ἐ τούτοις κτλ.*

οὐκ ἀφικνεῖται] V. *οὐ καθικνεῖται*, quod habent paucissimi libri.

sententiam accuratius cognoverint, minime ambigent. Quippe *οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοὶ οὐ σοφίᾳ, ἀλλὰ φύσει τινὶ ἐνθουσιάζουσιν*, ut est Apolog. p. 22. C. Menon. p. 99. C. Poëtas autem quod etiam infra illos collocavit, eius rei rationem ipse satis aperuit verbis: *ἢ τῶν περὶ μίμησίν τις ἄλλος.* Quippe poësin Plato censuit contineri imitandi quadam solertia, e furore magis quam mentis intelligentia oriunda; unde eam indicavit nihil valere ad veritatis atque honestatis rationem recte percipiendam. v. libr. III. et X. de Republ. imprimis p. 598. C. D. E. coll. Legg. II. p. 668. C. IV. p. 719. C.

E. *ἑβδόμῃ δημιουργικὸς ἢ γεωργικός*] Richterus De Ideis Platonis p. 19. quum *δημιουργικὸν* explicavisset artificem, sibique persuasisset de variis scientiae gradibus sermonem agitari, retinendum censuit quod vulgo legebatur, *γεωμετρικὸς ἢ δημιουργικός.* At primum *δημιουργικὸν* non artificem, sed opificem significat; deinde vix assequaris, cur geometrae, quem philosophus sane magno in honore habuit, v. de Republ. VI. p. 510 C. sqq., tam humilis locus attribuatur; denique non de una scientia agitur, sed illud potius declaratur, quomodo animi a summo sapientiae fastigio paullatim descendant ad imam vitae humanae pravitatem et turpitudinem, quae in vita tyranni cernitur. Tyranni ingenium et mores Plato vividis coloribus depinxit Reipubl. VIII. p. 562. A. sqq. Ab hac autem turpitudine proxime abest *ὁ σοφιστικὸς ἢ δημοκοπικος βίος.* Nam sophistae pariter atque oratores populares (*δημαγωγοὶ*) plebis auram captant eiusque cupiditatibus turpiter adulantur: de qua re vide Praefat. ad Gorgiam p. 19 sqq. Quod apte significatur voc. *δημοκοπικός* s. *δημοκόπος*, quod de ambitu usurpari demonstrarunt Dorvill. ad Mariton. p. 58. et Wyttenbach. ad Plutarch. Vol. II. p. 91. D. Animadv. Vol. I. p. 509. ed. Lips. Debilius est *δημοτικός.* De universo vitarum ordine a Platone hic constituto adhuc multum ambigitur.

οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων] Etiam libro X. de Republ. p. 614. A. sqq. animorum migrationes similiter describun-

φήσαντος ἀδόλως ἢ παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας. αὗται δὲ τρίτῃ περιόδῳ τῇ χιλιετεῖ, ἐὰν ἕλωνται τρὶς ἐφεξῆς τὸν βίον τοῦτον, οὕτω πτερωθεῖσαι τριςχιλιοστῷ ἔτει ἀπέρχονται. αἱ δὲ ἄλλαι, ὅταν τὸν πρῶτον βίον τελευτήσωσι, κρίσεως ἔτυχον. κριθεῖσαι δὲ αἱ μὲν εἰς τὰ ὑπὸ γῆς δικαιωτήρια ἐλθοῦσαι δίκην ἐκτίνουσιν, αἱ δ' εἰς τοῦ οὐρανοῦ τινα τόπον ὑπὸ τῆς
B δίκης κουφισθεῖσαι διάγουσιν ἀξίως οὗ ἐν ἀνθρώπυυ εἴδει ἐβίωσαν βίου. τῷ δὲ χιλιοστῷ ἀμφότεραι ἀφικνούμεναι ἐπὶ κλήρωσίν τε καὶ αἵρεσιν τοῦ δευτέρου

P. 249. A. εἰς τοῦ οὐρανοῦ] τοὐρανοῦ ΔDGNO. C. εἰς τὸ ὂν ὄντως] V. εἰς τὸ ὄντως ὄν, invitis optimis codicibus.

tur, quamquam non commemorantur decem annorum millia. Ante ψυχὴ ἑκάστη in libro Stephani et ap. Euseb. Praep. Ev. XIII. 14. articulus abest, non improbante Heindorfio, quamquam is nec vulgatam lectionem aspernatur. Sed quem comparavit locum Apolog. Socrat. p. 39. A. ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, is alius est generis, propterea quod nomen cum articulo est postpositum. Rectius talia contendas: De Rep. I. p. 339. C. ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις. Cratyl. p. 389. C. εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον. Thucyd. VI. 63. κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην.

P. 249. ἢ παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας] Haec quid significent, optime perspicias ex Diotimae oratione in Sympos. p. 206. B. — 212. B. sqq. et ex ipso Phaedro infra p. 251. A. sqq. coll. Legg. VIII. p. 837. B. Dein αὗται, pluralis post singularem, infertur, ut p. 231. A., ubi v. annot. Quippe intelliguntur animi philosophorum, quibus philosophus arbitratur hoc contingere, ut confecto tertio mille annorum circuitu, si ter deinceps eandem elegerint vitam, in pristinam sedem suam revertantur ibique fruantur deorum consuetudine ac beatitate.

κρίσεως ἔτυχον] Iudicium de animis habendum magnifice describitur De Rep. X. p. 614. B. sqq. Gorg. p. 523. A. sqq. Phaedon. p. 107. D. sqq., quae contulisse non iniucundum erit. Mox ὑπὸ τῆς δίκης κουφισθεῖσαι recte interpretatur Ficinus: aliae in coeli quendam locum per iudicium elevatae.

B. ἔνθα καὶ εἰς θηρίου B.] Comparata haec esse ad doctrinam Pythagoreorum de animorum migrationibus, vix est quod moneamus. Ad eandem etiam supra respiciebatur. Pro ἔνθα quod nuper fuit qui requireret ἔνθεν, non vidit ille, quid ἔνθα nunc significet.

εἰς τόδε ἥξει τὸ σχῆμα] Videlicet τὸ τοῦ ἀνθρώπου. Et caussam quidem, cur is tantum animus, qui conspexerit aliquando aeternam veritatem, in humanum corpus migrare queat, proximis verbis declarat, δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κτλ. In quibus ξυνιέναι absolute sine casu obiecti positum, sicut nostrum erkennen, ut non opus sit aut τὸ post ξυνιέναι inserere aut ἀλήθειαν ex superioribus repetere. Nimirum obiecti notio continetur quodammodo in verbis κατ' εἶδος, de quo loquendi genere consulas quae scripsimus ad Reip. IV. p. 436. A. Phileb. p. 65. A.

βίον αἱροῦνται ὃν ἂν ἐθέλῃ ἑκάστη. ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται, καὶ ἐκ θηρίου ὅς ποτε ἄνθρωπος ἦν πάλιν εἰς ἄνθρωπον. οὐ γὰρ ἥ γε μή ποτε ἰδοῦσα τὴν ἀλήθειαν εἰς τόδε ἥξει τὸ σχῆμα. δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον, ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ C ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχὴ συμπορευθεῖσα θεῷ καὶ ὑπεριδοῦσα ἃ νῦν εἶναί φαμεν καὶ ἀνακύψασα εἰς τὸ ὂν ὄντως. διὸ δὴ δικαίως μόνη πτεροῦται ἡ τοῦ φι-

dicibus atque longe plurimis. conf. p. 247. E.

Iam vero subiungitur: λεγόμενον, h. e. quod vocatur, sicuti dicitur; de quo diximus ad Phileb. p. 20. B. Porro εἶδος emergere indicatur ἐκ πολλῶν αἰσθήσεων, h. e. ex multis visis, ex multis sensuum perceptionibus: nam idea sive notio mentis communis comprehendit singularum rerum formas atque in animis nostris rerum sensibus subiectarum consideratione denuo exsuscitatur. Itaque manifesto verborum sententia haec est: nam fas est hominem cognoscere secundum commune genus (nach Begriff od. Idee), quod fere dicitur; quod quidem, quum ex multis prodeat visis, mentis cogitatione in unum comprehenditur. Dubitatur tamen, num ipsum εἶδος recte dicatur ξυναιρεῖσθαι. Quocirca Heindorf. Ast. Schleierm. alii, ξυναιρουμένων corrigendum censuerunt, quod cohaereret cum αἰσθήσεων. Sed primum quidem ita expectaveris potius ξυλληφθεισῶν. Deinde non intelligimus, cur non rectissime τὸ εἶδος dicatur mente comprehendi; quo certe nihil significatur aliud, quam effici illud mentis comprehensione, id quod profecto est eiusmodi, ut in naturam eius planissime conveniat. Denique nec alterum participium, ἰόν, ullo modo officit lectioni librorum omnium ξυναιρούμενον. Non raro enim complura participia ita coniungi novimus, ut aliud alio definiatur, id quod hic quoque ita fieri nemo negaverit. Nam verbis, ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων apertum est indicari viam et rationem, qua fieri possit, ut mens τὸ εἶδος in unum coniungat et comprehendat. Exempla huius participiorum accumulationis bene multa apud ipsum Platonem reperiri ostendimus ad Phileb. p. 22. A. Politic. p. 293. B. 272. D. Gorg. p. 464. B. 471. C. et supra ad p. 228. B. Itaque omnia sarta tecta sunt, nec quidquam sollicitandum. Ceterum eleganter hoc loco describitur dialecticae munus et officium, similiter depictum illud etiam in Sophista p. 253. D. Politic. p. 285. A. Phileb. p. 15. sqq. infra Phaedr. p. 265. CDE. p. 266. B. p. 273. E. Quod vero Platoidearum cognitionem a vitae superioris una cum diis in rerum divinarum contemplatione actae repetit, conf. de hac sententia etiam Phaedon. p. 72. D. — 77 D. Menon. p. 81. C. Cicer. Tusc. I. 24.

C. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις] Ne putes αὕτη fuisse

λοσόφου διάνοια· πρὸς γὰρ ἐκείνοις ἀεί ἐστι μνήμῃ κατὰ δύναμιν, πρὸς οἷςπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι. τοῖς δὲ δὴ τοιούτοις ἀνὴρ ὑπομνήμασιν ὀρθῶς χρώμενος, τελέους ἀεὶ τελετὰς τελούμενος, τέλεος ὄντως
D μόνος γίγνεται. ἐξιστάμενος δὲ τῶν ἀνθρωπίνων σπου-

πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι] Quattuor lectiones memorat Hermias ad h. l. Τέσσαρες, inquit, φέρονται γραφαί· ἢ πρὸς οἷςπερ ὁ θεὸς ὢν θεὸς ἐστιν, ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν, ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου, πρὸς οἷςπερ ὁ θεὸς ὢν θεός ἐστιν, ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν. Articulum ὁ vulgo ante θεὸς interpositum om. Bodl. Vat. Ven. II. Par. GNOT Flor. g. h. Dativum μνήμῃ pro μνήμη iam Hermias scribendum, p. 245. D. τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. Reip. I. p. 344. A. ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς, ubi v. annot. Gorg. p. 504. D. ταῦτα δ' ἐστὶ δικαιοσύνη. Phaedon. p. 73. D. τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνάμνησις. Apol. Socr. p. 29. A. καίτοι τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστίν. Videlicet τοῦτο est τὸ ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον κτλ. Conf. Schaefer. ad Demosthen. Appar. T. V. p. 289.

πρὸς γὰρ ἐκείνοις — θεῖός ἐστι] Dictionem πρός τινι εἶναι vel γίγνεσθαι, in aliqua re esse defixum, totum in aliqua re esse, illustravimus ad Remp. VIII. p. 567. A. Adde quae collegit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 223. et Menex. p. 239. D. ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γιγνόμενον λόγῳ. Legg. III. p. 683. C. γενώμεθα ταῖς διανοίαις ἐν τῷ τότε χρόνῳ. De Rep. III. p. 396. D. Mox ante θεὸς cum Astio codicibus obtemperavimus articulum omittentibus. Sic P. 248. A. ἡ μὲν ἄριστα θεῷ ἑπομένη. Ibid. C. ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδός. P. 249. C. συμπορευθεῖσα θεῷ.

D. νουθετεῖται — ὡς παρακινῶν] Vulgaris haec fuit philosophorum reprehensio, quam Plato tetigit etiam De Republ. VI. p. 487. VII. p. 517. D. pulcherrime exornavit Gorg. p 481. C. sqq. — παρακινεῖν, vesanum esse, commotae mentis esse, delirare, ut De Republ. VII. p. 540. A. Aristoph. Ran. 658. v. Schaefer. ad Sophocl. Aiac. p. 227. Ast. ad h. l. Hermann. ad Lucian. de Hist. Conscr. p. 278. Eodem modo ὑποκινεῖν positum De Rep. IX. p. 573. C.

Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο—] Reversurus orator ad illa, quae supra de variis animi concitationis generibus exposuit, utitur particulis δὴ οὖν, quarum vim ita licebit declarare, ut hanc dicamus esse sententiarum consecutionem: Iam vero ut revertamur unde deflexit oratio, incidimus nunc ipsum in quartum furoris genus, de quo explicandum erit. Quippe illustratis tribus furoris generibus, in divinatione, scelerum expiatione cum initiationibus mysticis, atque instinctu poetico conspicuis, inde a p. 245. C. coeperat demonstrare animos esse immortales et in vita olim cum diis acta res coelestes spectavisse. Iam quum sermo velnti sponte ad prius argumentum delatus videatur, quartum furoris genus instituit illustrare, quod positum est in amore, quodque vult esse omnium longe praestantissimum.

ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις ὁρῶν — ἐραστὴς καλεῖται] Ita totum hunc locum e codd. mss.

δασμάτων καὶ πρὸς τῷ θείῳ γιγνόμενος νουθετεῖται μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς παρακινῶν, ἐνθουσιάζων δὲ λέληθε τοὺς πολλούς.

Cap. XXX. *Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας, ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις*

et Lambin. ad Horat. T. II. p. 253. A. legerunt: resposuerunt nuper Heindorfius, Astius, Bekker.

D. *ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις ὁρῶν κ.* —] *ἣν* pro vulg. *ἵν'* codd. omnes. Dein vett. editt. *ἀναπτερῶται.* Sed *πτερῶται* cum Bodl. optimi. Praeterea vulgo *προθυμῆται*, quod unus Ξ cum vett. fere Vat. Ven. *Π* plurimi et editt. habet.

praeeunte **B e k k e r o** emendavimus. Primaria enuntiati pars haec est: *Ἔστι δὴ οὖν ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας, ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων ἀρίστη — καὶ ὅτι ταύτης μετέχων τῆς μανίας ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν ἐραστὴς καλεῖται.* Verum istis, verborum praecedentium habita ratione, interserta sunt haec: *ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις κάλλος — διακείμενος*: quorum structura est sane paullo impeditior. Patet autem, sicut dudum monuimus, haec obtinere locum praecipuum: *ἣν — αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος.* Quippe *ἣν*, videlicet *μανίαν*, est accusativus absolutus, cohaerens ille cum *αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος.* Poterat etiam dici *καθ' ἣν αἰτίαν ἔχει κτλ.* quanquam vehementer deprecamur, ne quis nobis *κατὰ* in talibus supplendum videri criminetur. Reliqua sunt verba haec: *ὅταν τὸ τῇδε — ἀμελῶν*, in quibus levem quandam agnoscimus anacoluthiam. Quum enim haec omnia aut per participia possent enuntiari, aut efferri sic, ut *ὅταν* cum modo coniunctivo poneretur; scriptor utramque miscuit constructionem, et quum ab *ὅταν* sequente coniunctivo orationem orsus esset, deinde memor iam eorum quae subiicere volebat, *αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος*, per anacoluthon ad participiorum usum transiit. Quod quo clarius intelligatur quale sit, memineris orationem vulgari loquendi consuetudine sic fere fuisse conformandam: *ὅταν — πτερῶταί τε καὶ ἀναπτερούμενος προθυμῆται ἀναπτέσθαι, ἀδυνατῇ δέ, ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω τῶν δὲ κάτω ἀμελῶν αἰτίαν ἔχει* etc. In eandem fere interpretationem incidit etiam **A s t i u s**, quem tamen mirati sumus in Commentariis T. X. p. 438. post participia ista *ᾖ* supplendum iudicavisse, quod nullo pacto fieri posse contendimus. Aliter de toto loco statuit **C a r. S c h n e i d e r u s** De locis nonnullis Phaedri Platonici p. 2—6, cuius sententiam referre longum est. Ceterum similem locum tractavimus De Republ. IV. p. 440. C. conf. **M a t t h i a e** Gr. §. 556. annot. 2. Sed reliquum est, ut etiam de aliis quibusdam rebus dicendum sit. Itaque primum quidem *τὸ τῇδε κάλλος* dictum est *δεικτικῶς* de pulcro sub sensus subiecto. Nos dicimus: ***die Schönheit hier, in der Sinnenwelt.*** Ita *ταῦτα* et *τάδε* saepe apud Platonem usurpatur. Mox p. 250. A. *ἀναμιμνήσκεσθαι δ' ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα.* Ibid. B. *ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν.* Menon. p. 81. C. *τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν ᾅδου.* Phileb. p. 58. E. *αἱ πολλαὶ τέχναι καὶ ὅσαι περὶ ταῦτα πεπόνηνται*, ubi vid. annot. Dein

ὁρῶν κάλλος, τοῦ ἀληθοῦς ἀναμιμνησκόμενος, πτερῶ-
ταί τε καὶ ἀναπτερούμενος προθυμούμενος ἀναπτέ-
σθαι, ἀδυνατῶν δέ, ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω, τῶν
E κάτω δὲ ἀμελῶν, αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος,
ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων ἀρίστη τε καὶ
ἐξ ἀρίστων τῷ τε ἔχοντι καὶ τῷ κοινωνοῦντι αὐτῆς γί-
γνεται, καὶ ὅτι ταύτης μετέχων τῆς μανίας ὁ ἐρῶν
τῶν καλῶν ἐραστὴς καλεῖται. καθάπερ γὰρ εἴρηται,
πᾶσα μὲν ἀνθρώπου ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα,
250 ἢ οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς τόδε τὸ ζῶον· ἀναμιμνήσκεσθαι δ'
ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα οὐ ῥᾴδιον ἁπάσῃ, οὔτε ὅσαι βραχέως
εἶδον τότε τἀκεῖ, οὔτε αἳ δεῦρο πεσοῦσαι ἐδυστύχησαν,
ὥςτε ὑπό τινων ὁμιλιῶν ἐπὶ τὸ ἄδικον τραπόμεναι
λήθην ὧν τότε εἶδον ἱερῶν ἔχειν. ὀλίγαι δὴ λείπονται,

E. *μανικῶς διακ.*] *μανικὸς* Bodl. et alii quidam.

P. 250. A. *ὥςτε ὑπό τ. ὁμ. — ἔχειν*] V. *οὔτε ὑπὸ τι — ἔσχον*, quod ex codd. et longe plurimis et optimis emendatum est.

ἱερῶν ἔχειν] V. *ἔσχον*, invitis codd.

ὅταν τι τῶν ἐκεῖ ὁμ.] V. *ὁπόταν*, invitis codd. paene omnibus. Dein Bodl. *οὐκ ἔτ' αὐτῶν*.

istud *ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω*, avis instar sursum spectans, quo stultitiae importunitas depingitur, Comicus saepius adhibuit, ut Avv. v. 50. 169. 264. 308. al., ut proverbii locum obtinuisse videatur. Alia collegit Iacobsius ad Achillem. Tat. p. 847. Porro *αἰτίαν ἔχειν* omnino est argui, existimari, putari, de quo formulae usu dictum est ad Reip. IV. p. 435. E. Denique observetur usus voculae *ἄρα* in verbis *ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τ. ἐνθ.*, qui post longiorem orationis intercapedinem saepe reperitur.

E. *φύσει τεθέαται*] h. e. quia eius natura ita fert, naturaliter, naturgemäss. Habet enim vim ac potestatem adverbii, unde omissus est articulus, ut solet ante nomina adverbiorum vice fungentia omitti. Eodem modo Legg. VI. p. 777. D. Menex. p. 246. C. De Rep. VII. p. 515. C. 513. A. X. 598. A. al. — Deinceps *ἢ* est alioquin, quem usum atigimus ad Reip. V. p. 463. D. illustravit etiam Boissonad. ad Philostrati Her. p. 346.

P. 250. *οὔτε ὅσαι —*] h. e. *οὔτε ταύταις, ὅσαι.* — Cum toto hoc loco compares Plutarchum T. II. p. 745. D. E. fabulam de Sirenibus ad mentem Platonis explicantem.

ὅταν τι τῶν ἐκεῖ ὁμοίωμα ἴδωσιν] Nam res adspectabiles ad idearum similitudinem efformatae et expressae sunt. — *οὐκέθ' αὑτῶν γίγνονται*, non iam sui compotes manent. Graeci dicunt *εἰς αὑτὸν ἐλθεῖν* et *ἑαυτοῦ γενέσθαι*, cuius contrarium erat *ἐκστῆναι ἑαυτοῦ*. v. Abresch. Animadv. in Aeschyl. p. 173. Gataker. Oper.

αἷς τὸ τῆς μνήμης ἱκανῶς πάρεστιν. αὗται δὲ ὅταν
τι τῶν ἐκεῖ ὁμοίωμα ἴδωσιν, ἐκπλήττονται καὶ οὐκέθ' ἐν
αὐτῶν γίγνονται, ὃ δ' ἔστι τὸ πάθος ἀγνοοῦσι διὰ
τὸ μὴ ἱκανῶς διαισθάνεσθαι. δικαιοσύνης μὲν οὖν καὶ B
σωφροσύνης, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια ψυχαῖς, οὐκ ἔνεστι
φέγγος οὐδὲν ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν, ἀλλὰ δι' ἀμυ-
δρῶν ὀργάνων μόγις αὐτῶν καὶ ὀλίγοι ἐπὶ τὰς εἰκό-
νας ἰόντες θεῶνται τὸ τοῦ εἰκασθέντος γένος. κάλλος
δὲ τότ' ἦν ἰδεῖν λαμπρόν, ὅτε σὺν εὐδαίμονι χορῷ μα-
καρίαν ὄψιν τε καὶ θέαν, ἑπόμενοι μετὰ μὲν Διὸς
ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ' ἄλλου θεῶν, εἶδόν τε καὶ ἐτε-
λοῦντο τῶν τελετῶν ἣν θέμις λέγειν μακαριωτάτην, ἣν C
ὠργιάζομεν ὁλόκληροι μὲν αὐτοὶ ὄντες καὶ ἀπαθεῖς
κακῶν, ὅσα ἡμᾶς ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὑπέμενεν, ὁλόκληρα

B. *καὶ ὀλίγοι*] *ὀλίγοις* ΔΕΝΟΤ b.
τότ' ἦν ἰδεῖν λαμπρὸν] Bekkerus invitis libris cum vett. editt. dedit: *τότε τε ἦν ἰδεῖν.*
τῶν τελετῶν] Articulus e libris permultis iisque optimis uuper revocatus. Mox vulgo *ὀργιάζομεν*. Recte Ven. Σ Vind. 1. 3. 4. 6. 7.

p. 739. ad Antonin. VI. §. 35. intpp. ad Sophocl. Oed. Col. v. 651. Philoctet. v. 950. ad Aristoph. Vesp. v. 642. (662. ed. Inven.) Commentar. Dindorf. p. 445. Hermann. ad Viger. p. 749. ann. 171. et p. 858. ann. 389. Valcken. Opuscul. T. II. p. 291 sqq.

B. *μόγις αὐτῶν καὶ ὀλίγοι ἐπὶ τ. εἰκ.*] Dissentimus de his nonnihil cum C. Fr. Hermanno, qui ita scribendum censuit: *μόγις καὶ ὀλίγοι αὐτῶν*. Qua transpositione verborum certe non opus videbitur, nbi *αὐτῶν* retuleris ad *δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ὅσα ἄλλα τίμια ψυχαῖς*, ut genitivus ex *τὰς εἰκόνας* pendere existimetur. De *μόγις καὶ ὀλίγοι*, adverbio cum adiectivo coniuncto, v. ad Phaedon. p. 93. B. Politic. p. 276. B. supra ad p. 234. E.

κάλλος δὲ τότ' ἦν —] V. ad p. 248. B. collatis iis, quae scripsimus ad Phaedon. p. 69. C. Sympos. p. 209. E., unde disces Platoni huius imaginis usum admodum esse frequentatum. Praeterea adeas Lobeckium Aglaopham. T. I. p. 34 sqq. et p. 128. Dictionem *ἕπεσθαι μετά τινος* Astius et Heindorf. ad h. l. exemplis illustrarunt.

C. *ἣν ὠργιάζομεν ὁλόκληροι —*] *Ὀργιάζειν*, quod proprie est orgia celebrare, hoc loco ad mysteria translatum. v. Iacobs ad Philostrat. Imagg. p. 325. — *ὁλόκληροι*, integri ac puri, quales fas erat esse eos, qui se mysteriis initiari vellent. Mox Hirschig. pro *ὑπέμενεν* consilio parum deliberato edidit: *περιέμενεν*. Polyb. I. 81, 3. *ἡ κόλασις ὑπομένει αὐτόν* al.

δὲ καὶ ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ καὶ εὐδαίμονα φάσματα μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ, καθαροὶ ὄντες καὶ ἀσήμαντοι τούτου, ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμευμένοι. Cap. XXXI. Ταῦτα μὲν οὖν μνήμῃ κεχαρίσθω, δι' ἣν πόθῳ τῶν τότε νῦν μακρότερα εἴρηται. περὶ δὲ κάλ-
D λους, ὥςπερ εἴπομεν, μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν, δεῦρό τε ἐλθόντες κατειλήφαμεν αὐτὸ διὰ τῆς ἐναργεστάτης αἰσθήσεως τῶν ἡμετέρων στίλβον ἐναργέστα-

C. ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες] V. ὃ δὴ νῦν, invitis codd. optimis. Dein Bodl. δεδεσμευμένον — μνήμη.
D. μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν] Sic Bodl. ΓΔΛΣΦG Vind. 1. 3. 6. Florr. b. g. ϑ. alii, pro vulg. ἰόν. Pro τε vulg. δὲ

ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ] Recte Astius ἀτρεμῆ interpretatur placida s. sonstantia. Non opus est coniectura Sylburgi ad Clement. Alexandr. Strom. V. p. 614. B, qui ἀτρεκῆ, vera, legendum putabat. Mox φάσματα qualia informanda sint, praeclare disputsvit Lobeck. l. c. p. 57 sqq., qui deorum quorundam simulacra et symbola initiatis ad intuendum proposita esse certissimis argumentis demonstravit. Verbis autem μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες quod Heindorf. cum Valcken. ad Hippolyt. v. 25. respici arbitratur ad morem quendam, quo mystae post quinquennium demum ad interiorem sacrorum spectationem admissi fuerint, totum hoc de quinquennio isto commentum nuper confutavit idem Lobeck. l. c. p. 33 sqq.

καὶ ἀσήμαντοι] „nec signati hoc, quod nunc circumferentes corpus vocamus. Voce ἀσήμαντοι significatur σῶμα tanquam σῆμα, h. e. sepulcrum animi, ex Orphicorum sententia. vid. Gorg. p. 493. A. Cratyl. p. 400. B." ASTIUS. Cum proximis contendas Phileb. p. 21. C. ζῆν δὲ οὐκ ἀνθρώπου βίον, ἀλλά τινος πνεύμονος, ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρείνων ἔμψυχά ἐστι σωμάτων, ubi de scriptura vocis ὄστρεον sstis exposuimus, de qua v. etism Heindorf. ad Cratyl. p. 424. D. Ceterum corpus de Platonis sententia esse animi vinculum atque carcerem, nemo est qui ignoret. v. Phaedon. p. 62. B sqq. et quae disputavit Wyttenbach. ad Plut. d. S. N. V. p. 135. al.

περὶ δὲ κάλλους] absolute dicitur, ut Lat. de pulcritudine autem, h. e. quod autem attinet ad pulcritudinem. Cuius usus exempla quoniam Heindorf. desideravit, ad ea, quae olim dedi, nunc accedant haec: Infra p. 270. C. p. 274. B. De Rep. VII. p. 538. E. Tim. p. 20. A. Menon. p. 90. B. Theaet. p. 179. E. Legg. XI. p. 915. E. 932. E. 936. A. Similiter εἰς usurpatur, de quo Heindorf. ad Lysid. §. 16. exposuit.

D. μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν] Recte hoc nuper Astius e nonnullis codd., inter quos est Clarkianus s. Bodleianus, restituendum censuit. Nam quod vulgo editum est ἰόν, id sicuti omnino non convenit in idearum

τα. ὄψις γὰρ ἡμῖν ὀξυτάτη τῶν διὰ τοῦ σώματος ἔρχεται αἰσθήσεων· ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται, δεινοὺς γὰρ ἂν παρεῖχεν ἔρωτας, εἴ τι τοιοῦτον ἑαυτῆς ἐναργὲς εἴδωλον παρείχετο εἰς ὄψιν ἰόν, καὶ τἆλλα ὅσα ἐραστά· νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν, ὥςτ' ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον. ὁ μὲν οὖν μὴ νεοτελὴς ἢ διεφθαρμένος οὐκ ὀξέως ἐνθένδε E
ἐκεῖσε φέρεται πρὸς αὐτὸ τὸ κάλλος, θεώμενος αὐτοῦ τὴν τῇδε ἐπωνυμίαν. ὥςτ' οὐ σέβεται προςορῶν, ἀλλ'

invitis libris mss. plurimis.

παρεῖχεν ἔρωτας] ΠDPT παρεῖχεν εἰς ὄψιν ἔρωτας.

καὶ τἆλλα ὅσα ἐραστά] Buttm. coni. οἷον καὶ τἆλλα, probante Heindorfio.

constantiam, ita etiam ab aeterna pulcritudinis specie alienum est. — μετ' ἐκείνων, sc. τῶν φασμάτων.

ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται] Unam pulcritudinem ait hoc sibi habere proprium, ut oculis cernatur. Aliam esse φρονήσεως sive sapientiae rationem, quam, si oculis conspiceretur, ingentes amores sui esse excitaturam (Cicer. Offic. I, 5. De Fin. II, 16); neque aliter de ceteris rebus existimari oportere, ad quas philosophorum amor feratur. In hac sententiae perspicuitate equidem non video, cur Heindorf. et Buttmann. οἷον καὶ τἆλλα ὅσα ἐραστὰ scribendum existimaverint. Quippe τἆλλα sunt quae praeter φρόνησιν poterant memorari, iustitia, fortitudo, temperantia. — ἔρχεται, ut Lat. venire, est obtingit, monente Dissenio ad Pindar. p. 18. Baiterus tamen ἔρχεται abesse mavult; iniuria, opinor.

E. ὁ μὲν οὖν μὴ νεοτελὴς —] De Geerius Diatrib. De Polit. Platon. Princip. p. 92. hoc loco scribi iubet ὁ μὲν οὖν ἀρτιτελής, et deinde ὁ δὲ μὴ νεοτελής. In quo fateor me viro eruditissimo accedere non posse. Nam νεοτελής, ut recte iudicavit Heindorfius, est is, qui recens demum coelestibus illis initiationibus interfuit, ideoque nondum diuturna earum oblivione labem contraxit. Quocirca τῷ μὴ νεοτελεῖ recte deinde opponitur ὁ ἀρτιτελής. — τὴν τῇδε ἐπωνυμίαν, h. e. id quod ab ipsa pulcritudinis specie nomen accepit suum, sive res pulcras. Nomen abstractum enim positum pro concreto τὸ ἐπώνυμον s. τὰ ἐπώνυμα. — ἡδονῇ παραδούς. Eurip. Phoeniss. v. 21. ὁ δ' ἡδονῇ δοὺς εἴς τε βακχεῖον πεσὼν Ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα, ubi v. Valckenar. Plene Lucian. T. II. p. 571. ἔρωτι — δοὺς ἐμαυτόν. — τετράποδος νόμον βαίνειν est quadrupedum ritu coire. Nam βαίνειν et ἐπιβαίνειν de brutis animantibus, non de homine dicitur. Aristotel. Hist. Animal. VI. 21. de bove: βαίνει δὲ σφοδρῶς, ὥςτε συγκύπτεσθαι τὴν βοῦν. Plura suppeditabunt Gataker. De Styl. N. T. p. 78. Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 322. B. Frommel. ad Theopomp. Fragment. In Creuzeri Melett. III. p. 157. Hinc lux affundenda loco Aristophanis Pac. v. 892, ubi est τετραποδηδὸν ἑστάναι.

ἡδονῇ παραδοὺς τετράποδος νόμον βαίνειν ἐπιχειρεῖ
251 καὶ παιδοσπορεῖν, καὶ ὕβρει προσομιλῶν οὐ δέδοικεν, οὐδ' αἰσχύνεται παρὰ φύσιν ἡδονὴν διώκων. ὁ δὲ ἀρτιτελής, ὁ τῶν τότε πολυθεάμων, ὅταν θεοειδὲς πρόσωπον ἴδῃ κάλλος εὖ μεμιμημένον, ἤ τινα σώματος ἰδέαν, πρῶτον μὲν ἔφριξε, καί τι τῶν τότε ὑπῆλθεν αὐτὸν δειμάτων, εἶτα προσορῶν ὡς θεὸν σέβεται, καὶ εἰ μὴ δεδιείη τὴν τῆς σφόδρα μανίας δόξαν, θύοι ἂν ὡς ἀγάλματι καὶ θεῷ τοῖς παιδικοῖς. ἰδόντα δὲ αὐτόν, οἷον ἐκ τῆς φρί-
B κης, μεταβολή τε καὶ ἱδρὼς καὶ θερμότης ἀήθης λαμβά-

E. τετράποδος νόμον] V. νόμῳ, quod ex optimis atque longe plurimis codd. mutatum.

P. 251. ἤ τινα σώματος ἰδέαν] Sic codd. communi fere consensione loco vulg. ἤ τινα ἀσώματον ἰδέαν.

εἰ μὴ δεδιείη] V. δεδίει. Flor. c. ἐδεδίει. Bodl. δεδίει ἢ (sic). Unde cum Bekkero dedi δεδιείη, quod est in ΔGT. Buttmannus Gr. Gr. T. I. p. II. p. 103. mavult δεδιοίη, quanquam idem etiam vulgatum tolerari posse arbitratur.

P. 251. κάλλος εὖ μεμιμημένον] h. e. quod ipsam pulcritudinis speciem imitatum est; in quo ipsius pulcritudinis species expressa cernitur. Ad ἰδέαν liquet denuo intelligendum esse θεοειδῆ.

τῶν τότε — δειμάτων] „Hic, ut in sequentibus ἐκ τῆς φρίκης, imago sumpta est ab horrore illo sancto, quo in mysteriis perfundebantur ad divinae maiestatis spectationem admissi. v. Iamblich. De Myst. III. 14. et St. Croix. De Myster. p. 206. Hinc Plutarch. De Poet. intellig. 26. B. δεῖ δὲ μὴ δειλῶς μηδὲ ὥςπερ ὑπὸ δεισιδαιμονίας ἐν ἱερῷ φρίττειν ἅπαντα καὶ προςκυνεῖν. De Superstit. 166. E. al. Hinc ὄργια φρικτὰ θεῶν Orphic. Argon. v. 469. Cfr. Valcken. ad Eurip. Hippol. v. 25. Ruhnk. ad Hom. Hymn. in Cer. v. 478. al. Huic vero bene respondet quod sequitur δειμάτων, pro quo Heusdius, ut refert de Geer l. c. p. 92, corrigebat δειγμάτων.“ ASTIUS.

ὡς ἀγάλματι] Homines pulcritudine insignes non raro cum statuis comparantur. Plat. Charm. p. 154. ἀλλὰ πάντες αὐτὸν ὥςπερ ἄγαλμα ἐθεῶντο. Eurip. Hecub. 560. μαστούς τ' ἔδειξε στέρναθ' ὡς ἀγάλματος κάλλιστα. ubi v. Pflugk et Iacobs.

αὐτὸν, οἷον ἐκ τῆς φρίκης] Ad οἷον ἐκ τῆς φρίκης assumendum λαμβάνει. Eadem structura est, quam habes Euthydem. p. 272. A. συγγράφεσθαι λόγους οἵους εἰς τὰ δικαστήρια. Euthyphron. p. 2. C. εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον, οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον. Ad proxima Heusdius Init. Phil. Plat. P. I. p. 133. comparat illa Sapphus: κὰδ δ' ἱδρὼς ψυχρὸς χέεται, τρόμος δὲ πᾶσαν ἀγρεῖ.

B. τοῦ κάλλους τὴν ἀποῤῥοήν] Eurip. Hippolyt. v. 528. Ἔρως, ὃς κατ' ὀμμάτων στάζει

νει. δεξάμενος γὰρ τοῦ κάλλους τὴν ἀποῤῥοὴν διὰ τῶν ὀμμάτων, ἐθερμάνθη ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται. θερμανθέντος δὲ ἐτάκη τὰ περὶ τὴν ἔκφυσιν, ἃ πάλαι ὑπὸ σκληρότητος συμμεμυκότα εἶργε μὴ βλαστάνειν. ἐπιῤῥυείσης δὲ τῆς τροφῆς ᾤδησέ τε καὶ ὥρμησε φύεσθαι ἀπὸ τῆς ῥίζης ὁ τοῦ πτεροῦ καυλὸς ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψυχῆς εἶδος· πᾶσα γὰρ ἦν τὸ πάλαι πτερωτή. Cap. XXXII. ζεῖ οὖν ἐν τούτῳ ὅλη καὶ ἀνακηκίει, καὶ ὅπερ τὸ τῶν ὀδοντοφυούντων πά- C
θος περὶ τοὺς ὀδόντας γίγνεται, ὅταν ἄρτι φύωσι,

B. ᾗ ἡ τοῦ πτ.] ᾗ om. Bodl. Vat. Ven. *Π*. GPT.
C. ζεῖ οὖν] ζῇ Bodl. Vat. *ΔΠ*FG et pr. *Φ*B al. vitiose quidem.
ὅταν ἄρτι φύωσι] φυῶσι scribunt *ΔΠ*DGOPTN, unde Bekkerus reposuit. Bodl. accentu caret. Verum est φύωσι, quod tamen nuper etiam Turicc. mutarunt in φυῶσι. Dein *ΔΠΣΦ*DGHNOPT alii κίνησις, quod placet Winckelmanno ad Plut. Erot. p. 224. At v. nostra ad Phileb. p. 46. E. = 269. ed. Goth. coll. Spanhem. ad Arist. Plut. v. 974. Obss. Misc. T. v. p. 57. VI. p. 302.

πόθον, εἰςάγων γλυκεῖαν ψυχᾷ χάριν. Sophocl. Antig. v. 795. Aiac. v. 140. 1266. Aeschyl. Agam. v. 419. Locum imitatione expressit sedulus flosculorum Platonicorum captator Aristaenetus Epist. II. 18, ubi v. intpp. p. 710.

B. ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται] Astius etsi ter diversis temporibus affirmavit haec verba sibi videri insiticia esse aut alieno loco collocata, tamen suspicionis causam idoneam ne semel quidem prodidit. Nec ego ullam potui indagare. Certe quidem ᾗ, qua ratione, nihil habet molestiae. Deinceps tamen fortasse aliquis scriptum vellet: θερμανθέντος γὰρ ἐτάκη. Inaerviunt enim haec uberiori explicationi antecedentium: ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται.

εἶργε μὴ βλαστάνειν] Schaefer. ad Demosth. Appar. T. IV. p. 164. „Verbi εἶργε vis est praegnans, quam vulgo dicunt: quippe valet εἴργοντα ἐποίει.“ Copiosissime hoc Graecae linguae idioma illustravit Buttm. Excurs. II. ad Demosthenis Or. Mid. p. 142 sqq. et nuper Wexius ad Sophocl. Antigon. p. 140. Latine dixeris: quae dudum propter duritiem suam occlusa prohibebant, ne illae pullularent. De aoristis ᾤδησέ τε καὶ ὥρμησε vid. ann. ad p. 232. E. — ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψ. εἶδος, subter universam animi speciem.

C. ὅταν ἄρτι φύωσι] Coniunctivi forma φυῶσι, ducta illa ab aoristo ἐφύην, φυῆναι, φυείς, qui citeriori Graecitati proprius videtur, apud Platonem tam multis locis obvia est, ut piaculum videatur contra codicum auctoritatem ubique φύωσι corrigere. v. quos locos laudavit Matthiae Gr. T. I. p. 496, quibus adde Reip. V. p. 473. D. X. 597. C. Hoc tamen loco φύωσι vel invitis codd. tenendum. Non enim οἱ ὀδόντες intelligendum, sed subiectum est οἱ ὀδοντοφυοῦντες, ita ut ad φύωσι intelligen-

κνῆσίς τε καὶ ἀγανάκτησις περὶ τὰ οὖλα, ταὐτὸν δὴ πέπονθεν ἡ τοῦ πτεροφυεῖν ἀρχομένου ψυχή· ζεῖ τε καὶ ἀγανακτεῖ καὶ γαργαλίζεται φύουσα τὰ πτερά. ὅταν μὲν οὖν βλέπουσα πρὸς τὸ τοῦ παιδὸς κάλλος, ἐκεῖθεν μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα, ἃ δὴ διὰ ταῦτα ἵμερος καλεῖται, δεχομένη τὸν ἵμερον ἄρδηταί τε
D καὶ θερμαίνηται, λωφᾷ τε τῆς ὀδύνης καὶ γέγηθεν· ὅταν δὲ χωρὶς γένηται καὶ αὐχμήσῃ, τὰ τῶν διεξόδων στόματα, ᾗ τὸ πτερὸν ὁρμᾷ, συναυαινόμενα μύσαντα ἀποκλείει τὴν βλάστην τοῦ πτεροῦ. ἡ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἱμέρου ἀποκεκλῃμένη, πηδῶσα οἷον τὰ

μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα] V. ἐπιόντα δήπου καὶ ῥέοντα, qnod paucissimi confirmant; plerique omnes cum Bodl. δήπου omittunt.

D. *μετὰ τοῦ ἱμέρου ἀποκεκλῃμένῃ*] Ita post Bekkerum pro vulg. ἀποκεκλεισμένη e Bodl. aliisque plurimis codicibus dedidum sit τοὺς ὀδόντας. Hanc rationem suadet etiam qnod statim seqnitur: φύουσα τὰ πτερά.

ζεῖ τε καὶ ἀγανακτεῖ καὶ γαργαλίζεται] Piersono ad Moer. p. 41. In mentem venit pro ἀγανακτεῖ corrigere ὀδαξεῖ. A quo consilio eum vel praegressum illud κνῆσίς τε καὶ ἀγανάκτησις dehortari debuit. Commode Heindorf. hunc retulit De Red. IV. p. 440. C. ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει. Quod si cui nondum satisfaciat, certe omnem tollet dubitationem Phileb. p. 47. A. τὸ μὲν ὑπομεμιγμένον τῆς λύπης γαργαλίζει τε καὶ ἠρέμα ἀγανακτεῖν ποιεῖ, τὸ δ' αὖ τῆς ἡδονῆς — ξυντείνει τε καὶ ἐνίοτε πηδᾶν ποιεῖ. Ceterum de hac enuntiati appositione conferas haec: Menon. p. 74. A. πάλιν — ταὐτὸν πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ εὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες. Politic. p. 291. B. καὶ γὰρ δὴ καὶ νῦν αὐτός τοῦτ' ἔπαθον· ἐξαίφνης ἠμφιγνόησα κατιδὼν — τὸν χόρον. Menex. p. 235. B. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ταὐτὰ ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν, θαυμασιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι εἶναι ἢ πρότερον. Phaedon. p. 68. E. Apolog. Socr. p. 22. Gorg. p. 513. A. Ibid. p. 450. A. B. p. 465. D. p. 479. B. C. Lucian. Imagg. T. VI. ed. Lehm. p. 38. οἷς ἐπὶ τῶν ὁρωμένων πάσχομεν· ἢν μὲν παντὶ ὁρῶμεν κτλ..

δεχομένη τὸν ἵμερον —] Astius verba ἐκεῖθεν μέρη. ἐπ.... καλεῖται pro glossemate habet, quod ad vocem ἵμερος adscriptum sit. Cuius tamen sententiae argumenta quae attulit, ea fateor mihi parum probari. Nam quod hunc locum censet adversari alteri illi Cratyl. p. 419. E, non reputavit philosophum in vocabulorum originatione pro varia sententiarum ratione vario modo ludere solere. Deinde dubitatum est, sitne accusativus τὸν ἵμερον mutandus in τῷ ἱμέρῳ, quae Heindorfii sententia fuit, vel etiam ut glossema abiciendus. Sed totum hoc membrum firmatur certe iis, quae leguntur p. 255. C. Ac ne τὸν ἵμερον quidem sollicitandum videtur. Nam quum antegressum

σφύζοντα, τῇ διεξόδῳ ἐγχρίει ἑκάστῃ τῇ καθ' αὑτήν, ὥςτε πᾶσα κεντουμένη κύκλῳ ἡ ψυχὴ οἰστρᾷ καὶ ὀδυνᾶται. μνήμην δ' αὖ ἔχουσα τοῦ καλοῦ γέγηθεν. ἐκ δ' ἀμφοτέρων μεμιγμένων ἀδημονεῖ τε τῇ ἀτοπίᾳ τοῦ πάθους καὶ ἀποροῦσα λυττᾷ, καὶ ἐμμανὴς οὖσα E
οὔτε νυκτὸς δύναται καθεύδειν οὔτε μεθ' ἡμέραν, οὗ ἂν ᾖ, μένειν, θεῖ δὲ ποθοῦσα ὅπου ἂν οἴηται ὄψεσθαι τὸν ἔχοντα τὸ κάλλος. ἰδοῦσα δὲ καὶ ἐποχετευσαμένη ἵμερον ἔλυσε μὲν τὰ τότε συμπεφραγμένα, ἀναπνοὴν δὲ λαβοῦσα κέντρων τε καὶ ὠδίνων ἔληξεν, ἡδονὴν δ' αὖ ταύτην γλυκυτάτην ἐν τῷ παρόντι

mus, qui habent ἀποκεκλημένη. v. Poppo Prolegg. ad Thucyd. I. I. p. 212.

ἐγχρίει ἑκάστῃ] Perperam Astius et Voegelin. Ep. Crit. p. 9. ἑκάστη nominativum requiruut, quem nou debebant repouere Turicenses. Nam una tantum est βλάστη τοῦ πτεροῦ, sed multae διέξοδοι, per quas τὸ πτερὸν propullulat.

μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα pro verbi δεχομένη obiecto, quod technici vocant, habendum sit, tamen post ἃ δὴ διὰ ταῦτα ἵμερος καλεῖται utique inferri potuit pro illo etiam τὸν ἵμερον, quod eius quasi instar est. Itaque oratio sane liberius est conformata, quandoquidem alterutrum obiectum redundare videtur. Nec tamen siue caussa ita scriptum arbitramur. — Λωφᾷν de vi morbi iuterquiescente usurpatum, ut sit intermittere, docte illustravit Valcken. in Eurip. Rell. p. 126. Mox συναναινόμενα μύσαντα ἀποκλείει est: dum ariditate s. exarescendo coustringuntur. Participiorum usum supra p. 228. B. et alibi illustravimus.

D. ἡ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἱμ. —] haec vero (ἡ τοῦ πτεροῦ βλαστὴ) intus una cum cupiditate occlusa, saliens tanquam micantes, vel palpitantes, arteriae, exitum pulsat quemque ei adversum, eius duritiem et rigiditatem perruptura. Enimvero σφύζειν proprium est verbum de arterlis palpitantibus, ut docuit Foës. Oecon. Hippocrat. p. 605 sq. iam ab aliis laudatus. Praeterea Hermias: ἐγχρίει, inquit, ἀντὶ τοῦ κεντεῖ καὶ ἐμπίπτει, ὡς ἐπὶ τῶν φαλαγγιῶν, καὶ τῶν μυώπων, καὶ τῶν μελισσῶν. Elegans est Ruhnkenii de hoc verbo disputatio ad Timaei Gloss. p. 104 sqq. Pro ἑκάστῃ, dativo, Astius nuper ἑκάστη scribendum coniecit, quod nemo, opiuor, amplectetur.

ἀδημονεῖ τε τῇ ἀτοπίᾳ] Ingeuiose Buttm. Lexilog. II. p. 135. ἀδημονεῖν ab δῆμος deduxit, ut proprie sit nostrum: *unheimisch* vel *unheimlich sein*. Mox μεθ' ἡμέραν est interdiu, ut ap. Eurip, Orest. v. 58. Pind. Nem. VI. 12. μετὰ νύκτας. Quod loquendi genns illustrat Fischer. ad Weller. Vol. III. P. II. p. 201.

E. ὠδίνων ἔληξεν] Ὠδῖνες de doloribus ex amore pulcri susceptis Sympos. 206. E. πολλὴ ἡ πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλὸν διὰ τὸ μεγάλης ὠδῖνος ἀπολύειν

252 χαρποῦται. ὅθεν δὴ ἑκοῦσα εἶναι οὐκ ἀπολείπεται, οὐδέ τινα τοῦ καλοῦ περὶ πλείονος ποιεῖται, ἀλλὰ μητέρων τε καὶ ἀδελφῶν καὶ ἑταίρων πάντων λέλησται, καὶ οὐσίας δι' ἀμέλειαν ἀπολλυμένης παρ' οὐδὲν τίθεται, νομίμων δὲ καὶ εὐσχημόνων, οἷς πρὸ τοῦ ἐκαλλωπίζετο, πάντων καταφρονήσασα δουλεύειν ἑτοίμη

P. 252. καὶ ἑταίρων πάντων] V. ἑτέρων, frequenti permutatione. Veram lectionem Bodl. aliique suppeditarunt.
ὅπου ἂν ἐᾷ —] ὅπου ἐὰν ἐᾷ ἐγγυτάτω Bodl. vitiose.
πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι] Sic recte Bodl. cum plurimis optimisque reliquorum librorum. Vulgo τό.

τὸν ἔχοντα. De Rep. VI. p. 490. B. καὶ οὕτω λήγει ὠδῖνος. Neque κέντρων mentio in re amatoria infrequens, v. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 1303.

P. 252. ἀλλὰ μητέρων τε καὶ ἀδελφῶν] Carissimos quosque memorans patrum mentionem praetermittere potuit, ut nolim cum Heindorfio credere post μητέρων τε excidisse καὶ πατέρων. Paullo alia ratio est locorum Protag. §. 83. et Criton. p. 51. B. Ceterum liquet esse haec opposita iis, quae Lysias p. 233. D. 231. B. E. et ipse Socrates priore oratione sua p. 239. E. 240. A. de ea re indicaverant. Canit igitur vir sapientissimus hic quoque palinodiam. Mox ad ἑτοίμη usu fere constanti ἐστὶν supplendum relinquitur. Τίθεσθαι παρ' οὐδέν, nihili facere; v. Valck. Diatrib. p. 9.

πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι—] Nam praeterquam quod pulcrum illum formosumque veneratur, eum etiam solum nactus est medicum maximorum, quibus laborat, dolorum. vid. p. 240. B. E. ibique annot. De Rep. I. p. 337. D. III. p. 408. E. Protagor. p. 333. A. al.

B. λέγουσι δέ, οἶμαι, τινὲς Ὁμηριδῶν —] Ridet Homeridas, qui quales fuerint, nuper curiosius quaesiverunt Niebuhrius Histor. Rom. Vol. I. p. 324. ed. 2. Welcker. ad Philostrati Imagg. p. 266 sq. ed. Iacobs. Nitschius De Histor. Hom. Meletem. p. 128 sq. Quaecunque autem fuit eorum ratio et conditio, illud quidem verissime indicavit Astius, eos hic pariter atque alibi ipsum Homerum, qui adeo Iovem lubidinosum finxisset (v. De Rep. p. 390. B. C.), propter poesis lasciviam et petulantiam corripi atque exagitari. Profert igitur philosophus δύο ἔπη, h. e. duos versus hexametros (ut Xenoph. Mem. I. 3, 3.) ex carminibus, quae illi habebant recondita et in suum usum ita seposita, ut communi usui exemta essent. Nam ita ἀπόθετα ἔπη cum Schlegelio Hist. Poes. Epic. c. I. Astio, Lobeckio Aglaopham. T. II. p. 861. aliis, intelligenda censemus, quae Wernsdorfius ad Himer. Or. III. p. 430. male de carminibus brevibus, recisis, separatis intelligebat, consentientibus Heindorfio et Schleiermachero; Heynius autem ad Homer. T. VIII. p. 793. interpretabatur carmina minus lecta et frequentata, recondita, minus nota. Enimvero Homeridis verisimile est suppetiisse carmina quaedam antiquiora, quae Homericam su-

καὶ κοιμᾶσθαι ὅπου ἂν ἐᾷ τις ἐγγυτάτω τοῦ πόθου· πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι τὸν τὸ κάλλος ἔχοντα ἰατρὸν εὕρηκε μόνον τῶν μεγίστων πόνων. τοῦτο δὲ τὸ πάθος, ὦ παῖ καλέ, πρὸς ὃν δή μοι ὁ λόγος, ἄνθρωποι μὲν Ἔρωτα ὀνομάζουσι, θεοὶ δὲ ὃ καλοῦσιν ἀκούσας εἰκότως διὰ νεότητα γελάσει. λέγουσι δέ, οἶ- B

B. *τοῦτο δὲ τὸ πάθος*] V. *δή*, praeter fidem optimorum plurimorumque codicum.

διὰ νεότητα γελάσει] V. *γελάσειας*, quod e Bodl. aliisque emendatum. De futuro *γελάσομαι* v. Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 92.

perent sapientiam. Quae quidem illi secreta ac recondita habebant, non mediocriter ipsis gloriantes ac superbientes. Quo sensu etiam Athenaeus V. p. 214. E. *βιβλίον παλαιὸν καὶ ἀπόθετον* memorat. Ex his igitur carminibus Homeridarum arcanis ac reconditis Plato nunc duo affert versiculos, quos num ipse per ludibrium quoddam confinxerit iisque per veri speciem tribuerit, sicuti Heynio ad Hom. T. IV. p. 109. Schleiermachero ann. ad h. l. Astio ad h. l. et De Vita ac Scriptis Plat. p. 102. Nitschio ad Plat. Ion. p. 11. atque nobismet ipsis visum est, an revera ex Homeridarum penu depromserit vel etiam ex antiquo aliquo poeta repetierit, quod fere placuit Welckero ad Philostr. p. 266 sq. et Lobeckio Aglaopham. Vol. II. p. 861. quaestio anceps est neque unquam solubilis. Verum hoc utcunque sese habet, illud quidem manifestum putamus, tribui hos versiculos a Platone ipsis Homeridis, ut per occasionem arcanam istam poesin Homericam eodem nomine corripiat, quo in Republica inprimis ipsum Homerum perstrinxit et exagitavit. Quippe notatur *τὸ ἕτερον ἔπος*, alter versiculus, tamquam *ὑβριστικὸν πάνυ καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον*. Quod quidem ad secundum versum pertinere, qui nescio quid lasciviae habeat, verissime perspexit Astius. Nam vel ipsum nomen *Πτέρως* habet aliquid obsceuse ambiguitatis, utpote ductum illud a *πτεροῦν*, quod vulgari usu etiam significabat cupiditate inflammare, sicuti animadvertimus supra ad p. 246. A. Accedit vero *πτερόφοιτος ἀνάγκη*, quod apertius etiam vim lubidinis indicat. Nam *ἀνάγκη* dici consuevit eximie etiam de necessitate cupiditatis vel de naturae instinctu (*Naturtrieb*), ut Xenoph. Cyneg. v. 6. de lepore: *συνδυάζεται ἀεὶ — ὥστε ἐξ ἀνάγκης μετ' ἀλλήλων πλανώμενοι ταῦτα ποιοῦσιν* (natura eos ad coitum impellente). Ibid. VII. 1. de canibus earumque tempore catulieudi: *τεσσαρες καίδεκα ἡμέραι, ἐν αἷς ἡ ἀνάγκη αὕτη ἔχει*. al. *Πτερόφοιτος* autem etiamsi proprie ad unum pennarum volatum pertinere videatur, tamen item ambigue denotat prorumpentem lubidinem, quandoquidem *φοιτᾶν* interdum de insania et furore dicitur, et *φοιτάλεος* est furibundus ac *φοιτάς* insana. v. Valckenar. ad Ammon. p. 149. et Blomfield. Glossar. ad Aeschyl. Agamemn. vers. 1244. et ad Prometh. v. 620. Ex quo intelligi debet, quid de altera lectione *πτεροφύτορ'*, ab Heindorfio, Bekkero, Butt-

μαι, τινὲς Ὁμηριδῶν ἐκ τῶν ἀποθέτων ἐπῶν δύο ἔπη εἰς τὸν Ἔρωτα, ὧν τὸ ἕτερον ὑβριστικὸν πάνυ καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον. ὑμνοῦσι δὲ ὧδε·

τὸν δ' ἤτοι θνητοὶ μὲν Ἔρωτα καλοῦσι ποτηνόν,
C *ἀθάνατοι δὲ Πτέρωτα διὰ πτερόφοιτον ἀνάγκην.*

τούτοις δὴ ἔξεστι μὲν πείθεσθαι, ἔξεστι δὲ μή· ὅμως δὲ ἥ γε αἰτία καὶ τὸ πάθος τῶν ἐρώντων τοῦτ' ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν. Cap. XXXIII. *τῶν μὲν οὖν Διὸς ὀπαδῶν ὁ ληφθεὶς ἐμβριθέστερον δύναται φέρειν τὸ τοῦ πτερωνύμου ἄχθος· ὅσοι δὲ Ἄρεώς τε θεραπευταί, καὶ μετ' ἐκείνου περιεπόλουν, ὅταν ὑπ' Ἔρω-*

τινὲς Ὁμηριδῶν] V. *Ὁμηρίδαι*, praeter codd. fidem. Ceterum Bodl. et alii quidam: *δὲ οἱ μὲν τινὲς Ὁμηριδῶν.*

ὑβριστικὸν πάνυ] Sic Bodl. cum permultis aliis. V. *πάνυ ὑβριστικόν*. Dein vulgo *σφόδρα τοι*, quod est in paucissimis.

τὸν δ' ἤτοι θνητοί] *δή τοι* plurimi cum Bodl.

C. *διὰ πτερόφοιτον ἀνάγκην*] Bekker. et Buttm. *πτεροφύτορ'*, quod soli habent **GT** cum Stobaeo T. I. p. 276. Bodl. cum aliis permultis *πτερόφυτον*, quod ipsum videtur vulgatam lectionem confirmare. Nec tamen verum est, quod Astius scribit, *πτεροφύτορ'* metro adversari.

manno, aliis, probata, existimandum sit. Liquido igitur apparet alterum esse versum, qui lasciviae nomine corripiatur eoque pertinere *τὸ ὑβριστικὸν πάνυ*, quod memoratur. Nec vero aliorsum referri putamus quod additum legitur: *καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον*. Quod qui ad versus inconcinnitatem spectare iudicaverunt, quandoquidem et portentosum sit vocabulum *Πτέρως*, et insolentior antecedentis syllabae correptio vel etiam productio ultimae voc. *διά*, ii neglexerunt id, unde rei universae iudicium maxime suspensum est. Etenim plectuntur Homeridae certe non propter versuum et numerorum pravitatem, sed potius propterea, quod verba eorum, praesertim si quae linguae ipsorum deorum attributa sint, non vocent obscena ac lubidinosa ambiguitate. Quocirca etiam *οὐκ ἔμμετρον* est non modestum, h. e. non satis pudicum. Nam *ἔμμετρον* omnino dicitur id, in quo modus adhibetur, moderatum, modicum, ideoque etiam modestum. Iam vero quod dii immortales dicuntur Amorem *Πτέρωτα* appellare ideoque ipsis immortalibus tribuitur quod *ὑβριστικὸν καὶ οὐκ ἔμμετρον* videatur, latet in hoc ipso aculeus in Homeridas, quem facile sentient, si qui totam sententiam accuratius examinaverint. De lingua deorum autem, ad quam nominis origo refertur, v. Valckenar. Diatrib. p. 275. Koen. ad Gregor. Corinth. p. 38. Lobeck. Aglaopham. II. p. 858 sq. Göttling. ad Hesiod. Theog. v. 831. ed Goth. 2. Itaque manifestum esse arbitramur, quidnam tandem sit, cur Homeridae veluti per occasionem deludantur. Sed quaerendum adhuc restat, quamnam ob caussam phi-

τος ἁλῶσι καί τε οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, φονικοὶ καὶ ἕτοιμοι καθιερεύειν αὐτούς τε καὶ τὰ παιδικά. καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον θεόν, οὗ ἕκα- D στος ἦν χορευτής, ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος εἰς τὸ δυνατὸν ζῇ, ἕως ἂν ᾖ ἀδιάφθορος, καὶ τὴν τῇδε πρώτην γένεσιν βιοτεύει· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ πρός τε τοὺς ἐρωμένους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ὁμιλεῖ καὶ προσφέρεται. τόν τε οὖν ἔρωτα τῶν καλῶν πρὸς τρόπου ἐκλέγεται ἕκαστος, καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὄντα ἑαυτῷ οἷον ἄγαλμα τεκταίνεταί τε καὶ

Ἀρεώς τε θερ.] V. Ἄρεος, quod ex optimis libris correctum.

D. γένεσιν βιοτεύει] V. βιοτεύῃ, quod e plurimis optimisque codd. mutatum. Dein vulgo: πρός γε τούς. Recte codd. optimi τε.

ὁμιλεῖ καὶ προσφέρεται] Steph. ὁμιλῇ τε καὶ προσφέρηται, ut est in uno Γ ex corr. Alii ὁμιλεῖ τε καὶ προσφ. Sed τε om. Bodl. et alii.

τεκταίνεταί τε καὶ κ.] τε accessit e plurimis codd., quamquam vocula caret Bodl.

losophus omnino haec interposuerit. Enimvero nos quidem si quid iudicare possumus, voluit ille facete et urbane amorem divinum, quem vividis depinxit coloribus, etiam eo nomine insignire, quod singularem eius vim atque impetum indicaret. Quocirca lepidissime ex deorum lingua Homeridarum tale nomen repetiit satis mire illud formatum. Iam vero eadem opera etiam delusit Homeridas earumque sapientiam, quam tecte significavit a vera sapientia et honestate longius recedere. Totus igitur locus est sane urbanissimae ironiae salibus conditus ac veluti perfusus. Ceterum de ὑβριστικὸν πάνυ v. ad p. 256. E.

C. ἐμβριθέστερον δύναται φέρειν τὸ τοῦ πτ. ἄχθ.] gravius ferre potest dei a volando nominati pondus, h. e. non tam facile cedit amoris impetui. Quippe Ζεὺς Platoni est summae rationis imago: de quo decreto videnda sunt quae ad Phileb. p. 29. D. exposuimus. Adde locum Cratyli p. 396. A. B. et quae laudavit Creuzer. ad Olympiodor. in Alcibiad. I. p. 77. — Post Ἀρεώς τε θεραπευταὶ intelligendum esse εἰσί, iam ad Rempubl. II. p. 358. E. significavimus.

D. καθ' ἕκαστον θεὸν] more et exemplo cuiusque dei. Quod quid sit, declaratur verbis: ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος. v. ad p. 227. E. Nimirum ista facile apparet salva sententia etiam omitti potuisse. — ἕως ἂν ᾖ ἀδιάφθορος, quamdiu est incorruptus. Absurde alii: donec incorruptus sit animo a corpore seiuncto.

τόν τε οὖν ἔρωτα] V. ad Sympos. p. 196. D. p. 89 sq. — αὐτὸν ἐκεῖνον, sc. τὸν καλόν, s. τὸν παῖδα, οὗ ἐρᾷ.

καταχοσμεῖ, ὡς τιμήσων τε καὶ ὀργιάσων. οἱ μὲν
E δὴ οὖν Διὸς Δἶόν τινα εἶναι ζητοῦσι τὴν ψυχὴν τὸν
ὑφ᾽ αὐτῶν ἐρώμενον. σκοποῦσιν οὖν, εἰ φιλόσοφός
τε καὶ ἡγεμονικὸς τὴν φύσιν, καὶ ὅταν αὐτὸν εὑ-
ρόντες ἐρασθῶσι, πᾶν ποιοῦσιν, ὅπως τοιοῦτος ἔσται.
ἐὰν οὖν μὴ πρότερον ἐμβεβῶσι τῷ ἐπιτηδεύματι, τότε
ἐπιχειρήσαντες μανθάνουσί τε ὅθεν ἄν τι δύνωνται
καὶ αὐτοὶ μετέρχονται. ἰχνεύοντες δὲ παρ᾽ ἑαυτῶν
253 ἀνευρίσκειν τὴν τοῦ σφετέρου θεοῦ φύσιν, εὐποροῦσι
διὰ τὸ συντόνως ἠναγκάσθαι πρὸς τὸν θεὸν βλέπειν,

E. *οἱ μὲν δὴ οὖν Δ.*] *οὖν* nuper e plurimis codd. restitutum. Indidem rediit *εἶναι*, quod vulgo desiderabatur. Neutrum tamen ex Bodl. enotatum est. Pro vulg *Δἶον*, Bodl. G T *δι᾽ ὅν*, in quo latet *Δἶον*, quod habent *Δ* et pr. *Π*.

P. 253. *εὐποροῦσι διὰ τ. σ.*] V. *εὐροῦσι* praeter Bas. 2. Nonnulli libri *ἀποροῦσι*, vel *ἐποροῦσι*.

E. *οἱ μὲν δὴ οὖν Διὸς —*] Philosophi illi amatores non omnes promiscue amant, sed quem quisque in coelesti illo volatu deum est secutus, eius dei similem sibi quaerit amasium. Itaque qui Iovem Iovialem; Martialem vero qui Martem: et sic alii Iunonios, Bacchicos, Apollineos: atque talem ubi invenerunt inventumque amare coeperunt, omnia moliuntur, ut et deo illi, quem ipsi sectati sunt, et adeo sibimet ipsis reddant quam simillimum. Itaque verus germanusque philosophus, quippe qui primum inter homines sapientiae gradum teneat, unice expetit Ioviales amasios, hoc est eos, qui vel ad sapientiam vel ad imperium obtinendum natura sint comparati. Etenim Iovi et summa tribuitur sapientia et omnium rerum gubernatio. Phileb. p. 28. D. *νοῦς ἐστι βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς.* Ibid. p. 30. D. *οὐκοῦν ἐν μὲν τῇ τοῦ Διὸς ἐρεῖς φύσει βασιλικὴν μὲν ψυχήν, βασιλικὸν δὲ νοῦν ἐγγίγνεσθαι*; Unde supra p. 246. E. *Ζεὺς μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ.*

ἐὰν οὖν μὴ πρ. ἐμβ. τῷ ἐπιτ.] Si antea nondum in eo studio versati fuerint, h. e. nondum didicerint, quo sint ipsi ingenio aut ad cuiusnam dei exemplum vitam suam componere ac studia sua regere debeant; certe id tum discunt undecunque possunt et ipsi indagare student. Verba *μετέρχεσθαι*, persequi, et *ἰχνεύειν*, investigare, studere, a venatione ducta, illustrarunt Ast. ad h. l. et Creuzer. ad Procl. in Alcibiad. p. 177. Deinde amatores dicuntur Dei quem olim sectati sunt naturam ita investigare, ut suam ipsorum mentem atque animum veluti introspiciant. Itaque *εὐποροῦσι διὰ τὸ συντόνως ἠναγκάσθαι πρὸς τὸν θεὸν βλέπειν.* Ineptum est *ἀποροῦσιν*, quod in libris aliquot extat.

P. 253. *ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ — ἐνθουσιῶντες —*] V. ad p. 228. B. *ἐξ ἐκείνου*, sc. *τοῦ σφετέρου θεοῦ.*

τούτων δὴ —] Sc. τοῦ *λαμβάνειν τὰ τοιαῦτα ἔθη καὶ ἐπιτηδεύματα.* Pluralem ne mireris, vid. ann. ad Apol. Socr. p. 19. D. Phadon. p. 70. D. Gorg.

καὶ ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ τῇ μνήμῃ ἐνθουσιῶντες ἐξ ἐκείνου λαμβάνουσι τὰ ἔθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, καθ' ὅσον δυνατὸν θεοῦ ἀνθρώπῳ μετασχεῖν. καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρώμενον αἰτιώμενοι ἔτι τε μᾶλλον ἀγαπῶσι, κἂν ἐκ Διὸς ἀρύτωσιν ὥςπερ αἱ βάκχαι, ἐπὶ τὴν τοῦ ἐρωμένου ψυχὴν ἐπαντλοῦντες ποιοῦσιν ὡς δυνατὸν ὁμοιότατον τῷ σφετέρῳ θεῷ. ὅσοι δ' αὖ μεθ' Ἥρας εἵποντο, βασιλικὸν ζητοῦσι, καὶ εὑρόντες περὶ τοῦτον πάντα δρῶσι τὰ αὐτά. οἱ δὲ Ἀπόλλωνός τε καὶ ἑκάστου τῶν θεῶν οὕτω, κατὰ τὸν θεὸν B

καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρ.] V. τοῦτον, quod iam Heindorf. correxit, consentientibus Vind. 4. 7. *a*. Monacc. aliis. Genitivum legit etiam Ficinus.

B. μεθ' Ἥρας] Bodl. Vat. Ven. *Π* alii plurimi ridicule μεθ' ἡμέρας.

p. 447. A. Protag. p. 331. E. Ceterum αἰτιώμενοι nunc est simpliciter αἴτιον νομίζοντες, auctorem putantes, h. e. haec omnia amasio tanquam auctori tribuentes. Aliis locis plenius dicitur αἴτιόν τινα αἰτιᾶσθαι, ut Gorg. p. 518. D. p. 519. A. Hipp. min. p. 374. E. al.

κἂν ἐκ Διὸς ἀρύτωσιν, ὥςπερ αἱ βάκχαι] et quum e Iove, quippe deo suo, quem olim in coelestium rerum spectatione sunt secuti, animi veluti nutrimenta hauriunt, haec ipsa in amasii animum transfundunt, eoque illum reddunt deo suo quam simillimum, h. e. vere philosophum, quandoquidem Iupiter perfectae sapientiae est imago atque exemplar. Quod autem interponitur ὥςπερ αἱ βάκχαι, eleganter hac imagine illustratur hauriendi ratio; Bacchae enim, quum divino furore agitabantur, e mellis, lactis atque vini rivulis haurire putabantur. Quam in rem comparentur illa Euripidis Bacch. v. 142. ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον, ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσῶν νέκταρι. Ibid. v. 704. Θύρσον δέ τις λαβοῦσα ἔπεσεν ἐς πέτραν, ὅθεν δροσώδης ὕδατος ἐκπηδᾷ νότις κτλ. ubi plura interpretes. Addas Platon. Ion. p. 534. A. et Aeschinis Socrat. fragm. II. ap. Fischer., quod extat ap. Aristid. T. II. p. 20. Iebb.

B. οἱ δὲ Ἀπόλλωνός τε—] Fallitur Astius, genitivos Ἀπόλλωνος et ἑκάστου ita poni existimans, ac si ὀπαδοί, non μεθ' Ἥρας εἵποντο praecesserit. Imo οἱ Ἀπόλλωνος eodem modo dictum, quo οἱ Πλάτωνος, οἱ Ζήνωνος, et sexcenta id genus alia. — Proxima, οὕτω — τὸν σφέτερον παῖδα πεφυκέναι ζητοῦσιν, facile intellexeris, ubi οὕτω ad praecedentem deorum mentionem pertinere animadverteris. Nam sententia haec est: cupiunt puerum, quem amant, natura sic comparatum esse, ut est deus ille, quem ipsi sectati sunt. Quocirca οὕτω cohaeret cum πεφυκέναι. Usu autem isto verbi ζητεῖν apud Platonem nihil frequentius. v. ad Reip. II. p. 375. E. Apolog. Socr. p. 37. C. Protagor. p. 322. B. Euthyphr. p. 7. A. Menon. p. 74. B. al. Iam vero quid signi-

ἰόντες, ζητοῦσι τὸν σφέτερον παῖδα πεφυκέναι, καὶ ὅταν κτήσωνται, μιμούμενοι αὐτοί τε καὶ τὰ παιδικὰ πείθοντες καὶ ῥυθμίζοντες εἰς τὸ ἐκείνου ἐπιτήδευμα καὶ ἰδέαν ἄγουσιν, ὅση ἑκάστῳ δύναμις, οὐ φθόνῳ οὐδ' ἀνελευθέρῳ δυσμενείᾳ χρώμενοι πρὸς τὰ παιδικά,
C *ἀλλ' εἰς ὁμοιότητα αὐτοῖς καὶ τῷ θεῷ, ὃν ἂν τιμῶσι, πᾶσαν πάντως ὅ τι μάλιστα πειρώμενοι ἄγειν οὕτω ποιοῦσι. προθυμία μὲν οὖν τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων καὶ τελετή, ἐάν γε διαπράξωνται ὃ προθυμοῦνται, ἣν λέγω, οὕτω καλή τε καὶ εὐδαιμονικὴ ὑπὸ τοῦ δι'*

C. *καὶ τελετή, ἐάν γε διαπρ.*] Bodl. et alii plurimi *τελευτή*, quod ortum e scioli emendatione. Nimirum *τελετή* est, quum amati amoris divinioris sacris ita initiantur, ut sese ad dei sui similitudinem componant eoque modo amatoribus gratificantur. Probat tamen Winckelm. istud *τελευτή*, cui quem sensum subiecerit, nescimus. Deinde vulgo *ἐάν γ' ἐνδιαπράξωνται*. Recte Vind. 4. Flor. g. h. *ϑ*. Mon. Hermias *ἐάν γε διαπρ*. Bodl. cum multis aliis: *ἐάν τ' ἐνδιαπρ*. Unde Winckelm. coni. *ἐάν τι ἓν διαπρ.*, quod vehementer displicet. Tum Vind. *α*. Flor. a. c. h. Mon. CDHNOP ficet istud, *κατὰ τὸν θεὸν ἰόντες*, nemini potest esse obscurum: est enim nihil aliud quam dei sui exemplum sectantes, ut post *οὕτως* illustrationis gratia sit interpositum. — *εἰς τὸ ἐκείνου ἐπιτήδ. καὶ ἰδέαν ἀγ.* h. e. *ποιοῦσιν ὡς δυνατὸν ὁμοιότατον τῷ σφετέρῳ θεῷ.*

C. *πειρώμενοι ἄγειν οὕτω ποιοῦσι*] Aptissime Heindorf. comparavit Gorg. p. 507. D. *καὶ πάντα εἰς τοῦτο καὶ τὰ αὑτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν.*

προθυμία μὲν οὖν — ἐὰν αἱρεθῇ] Haec quum vulgo sint interpunctionis pravitate vehementissime deturpata, tum vereor, ut vel nunc careant vitio. Nam istud *ἣν λέγω* dici non potest quantopere frigeat, praesertim quum necessario ad praecedentia illa: *προθυμία καὶ τελετή*, referatur. Neque enim fieri ullo modo potest, quod Astius duce Schleiermachero statuit, ut *ἣν λέγω* cum *οὕτω καλή τε καὶ εὐδαιμονικὴ* connectatur. Qua ratione neque ad sententiam quidquam proficitur, neque structura verborum recte explicatur. Verbo dicam quod sentio. Corrigendum est: *ᾗ λέγω*, vel, si codd. pressius sequamur, *ᾗ ἐγὼ λέγω*, qua ratione ego censeo s. dico. Quod quum pertineat ad proxime antecedentia: *ἐάν γε διαπράξωνται ὃ προθυμοῦνται*, omnia iam rectissime decurrunt facillimamque habent interpretationem. Est enim verborum sententia haec: voluntas igitur vere amantium et initiatio, siquidem illi ea, qua dixi, ratione perficiunt, quod student, tam praeclara et beata per eum, qui amore furit, amato obtingit, ubi hic captus ab illo fuerit. Nimirum verba *ὑπὸ τοῦ δι' ἔρωτα μανέντος*, quod post *τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων*, addita sunt

ἔρωτα μανέντος φίλον τῷ φιληθέντι γίγνεται, ἐὰν αἱρεθῇ. ἁλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἱρεθεὶς τοιῷδε τρόπῳ.

Cap. XXXIV. Καθάπερ ἐν ἀρχῇ τοῦδε τοῦ μύθου τριχῇ διειλόμην ψυχὴν ἑκάστην, ἱππομόρφω μὲν δύο τινὲ εἴδη, ἡνιοχικὸν δὲ εἶδος τρίτον, καὶ νῦν ἔτι D ἡμῖν ταῦτα μενέτω. τῶν δὲ δὴ ἵππων ὁ μέν, φαμέν, ἀγαθός, ὁ δ' οὔ· ἀρετὴ δὲ τίς τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ κακοῦ κακία, οὐ διείπομεν, νῦν δὲ λεκτέον. ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὢν τό τε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην, ἐπίγρυπος, λευκὸς

δ' ἐγὼ λέγω. Bodl. aliique ἦν δ' ἐγώ omisso verbo λέγω. Ven. Σ corr. et Par. CDHNOP al. ἐγὼ λέγω. Dein Bodl. γίγνηται. Pro αἱρεθῇ et αἱρεθεὶς Heindorf. malebat εὑρεθῇ et εὑρεθεὶς, probante Schleiermachero. Cui sententiae Ast. ita adversatur, ut αἱρεῖσθαι moueat nunc non esse capi, sed eligi. sed v. annot.

D. καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μ.] V. ταυτά. Illud permulti cum Vat. et Ven. Π habent, et placuit etiam Bekkero. Mox τοῦ ante κακοῦ κακία ex Venet. Σ et Vat. b recepi.

per redundantiam quandam, in eo nemo temere haerebit. Frustra Winckelm. coni. καὶ οὕτω καλεῖται εὐδ.

ἁλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἱρεθείς] Dictum videtur per prolepsin quandam, cuius aliud exemplum Schneiderus ad Reip. VII. p. 526. B. affert: Legg. IX. p. 369. A. Rectius tamen Astius αἱρεθεὶς interpretatur electus, i. e. *der Erkohrene;* de quo vide inprimis p. 255. A — E.

ἱππομόρφω μὲν —] Accusativus post dividendi verbum de more infertur, ut non sit opus praepositione εἰς. v. ad Phileb. p. 60. et quae laudavit Schaefer. ad Lambert. Bos. p. 683. Pro διειλόμην vero Heindorf. requirebat διείλομεν, quoniam deinceps numerus multitudinis in eadem re ponitur. Etiam Ficinus vertit: divisimus. Sed libri mss. cum vett. editt. constanter tuentur vulgatam lectionem. Nec vero διελέσθαι minus usitatum fuit quam διαιρεῖν, quam in rem Ast. comparat Phaedr. p. 265. B. p. 270. B. Phaedon. p. 99. B. Theaet. p. 181. D. 182. C. Sophist. p. 217. A. p. 219. E. p. 220. B. p. 248. A. p. 264. C. al. Quocirca unus ille scrupulus residet, quem numerorum iniicit variatio. Nec tamen is est eiusmodi, ut non queat eximi commodissime. Quippe Socrates quum deinde addat, καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μενέτω, iam deinceps recte potuit dicere plurali numero φαμέν et διείπομεν, etiamsi antea de se uno erat locutus.

D. τό τε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρθ.] Haec non dubitamus quin e physiognomicis veterum Graecorum placitis sint illustranda. In quo tamen tenendum universam hanc descriptionem ita esse compositam, ut simul varia hominum depingantur ingenia. In quo magna philosophi ars atque sollertia cernitur. Cum prioribus contendas Pelagonium in Geoponicis T. IV. p. 1109. ed. Niclas, qui boni equi notas has

ἰδεῖν, μελανόμματος, τιμῆς ἐραστὴς μετὰ σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς, καὶ ἀληθινῆς δόξης ἑταῖρος, ἄπληκτος κελεύματι μόνον καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται· ὁ δ' αὖ
E σκολιός, πολύς, εἰκῇ συμπεφορημένος, κρατεραύχην, βραχυτράχηλος, σιμοπρόσωπος, μελάγχρως, γλαυκόμ-

καὶ ἀληθινῆς δόξης] In his *καὶ* deletum ivit Badham.

κελεύματι μόνον] V. *κελεύσματι*, quod e Bodl. *Δ*. *δ*. et pr. *ΓΠB* cum Bekkero et Astio mutavimus. v. Schneider. ad Polit. Vol. I. p. 289 sq. Codd. nonnulli *μόνῳ*; sed v. Heindorf. ad Euthyd. p. 389. Winckelm. ibid. p. 114. Bremi ad Lys. Orat. Sel. Exc. XI. p. 450 sq.

esse vult, ut habeat *πρόσωπον σιμὸν ἢ ἐπίγρυπον* sitque *ὑψαύχην*, *γλαυκός*, *δυσγαργάλιστος*, praeterea prae se ferat *ὀρθὸν τράχηλον*, *πλήρη τε καὶ παχύν*, *τουτέστιν οὐ βραχὺν τράχηλον*, *γαστέρα συμπεπιεσμένην καὶ ταῖς λαγόσι συνεσταλμένην*, *τὸ μέγεθος ἱκανόν*, *τὰς δι' ὅλου τοῦ σώματος φλέβας εὐσήμους καὶ ἐπηρμένας*, *τὴν χροιὰν κατακόρως μέλανα*. Quibuscum comparea Xenophont. de equit. c. I. Absyrtum in Geopon. T. IV. p. 1102 sqq. Oppian Cyneg. I. 173 sqq. Polluc. I. 11. 189. Albi coloris equos, Platoni probatos, laudat iam Homer. Iliad. *κ*, 437, ubi Rhesi equi praestantissimi dicuntur *λευκότεροι χιόνος*, *θείειν τ' ἀνέμοισιν ὅμοιοι*.

E. *εἰκῇ συμπεφορημένος*] Winckelmannus Praef. ad ed. Turic. min. p. XI. mavult: *πολυειδής*, *εἰκῇ συμπεφυρμένος*. Hermias: *πολύς*: *οὐ κατέχεται ἑνὶ εἴδει*, *ἀλλὰ πολυειδής ἐστι καὶ τῷ πλήθει φίλος*. De *συμπεφορημένος* v. Phileb. p. 64. E., ubi est *ξυμπεφορημένη ξυμφορά*. Nimirum *πολύς*, de corpore dictum, est ingens, vastus, informis (*plump*), quod bene opponitur antegresso *διηρθρωμένος*. Cuius modi forma cur alteri isti equo tribuatur, apertum est. Significatur enim utique *ἡ τῶν αἰσθητῶν φύσις πολυειδὴς καὶ συμπεφορημένη καὶ ῥέουσα*, ut loquitur. Max. Tyr. XVII. 7. ubi v. Davis. Sed ab hoc tamen loco *πολυειδής* prorsus alienum. De *πολύς* pro *μέγας* et *παχύς* usurpato v. Schaefer. ad Long. p. 352. Valcken. ad Mosch. Id. IV. 28.

κρατεραύχην, *βραχυτράχηλος*] Dura vocatur equi pravi cervix et breve collum. Quae fuerunt etiam signa hominis stupidi et communi sensu carentis. Nam in libello Aristotelis, qui vulgo fertur, *φυσιογνωμικῶν* c. III. p. 1173. B. inter *ἀναισθήτων* notas sunt *τὰ περὶ τὸν αὐχένα σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα καὶ τράχηλος παχύς*, et c. VI. p. 1178. C. legimus: *οἷς τὰ περὶ τὰς κλεῖδας συμπεριπεφραγμένα*, *ἀναίσθητοι*. Praeterea alius etiam mali indicium facit ista naturae conformatio. Nam, *οἷς τράχηλος παχὺς καὶ πλέως*, *θυμοειδεῖς*· *οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν*, *ἐπίβουλοι*. Polemo in Aristotele Sylburgiano, I. 14. p. 176. *παχὺς αὐχήν*, *ὥσπερ λοφιά*, *ἀμαθῆ σὺν ὕβρει τὸν ἔχοντα μαρτυρεῖ*. Adamantius ibid. c. XVI. p. 207. *οἱ ὑπερφυῶς παχυτράχηλοι δυσόργητοι*, *σκαιοί*, *ἀμαθεῖς*, *ὑώδεις*.

σιμοπρόσωπος] Videtur Socrates iocose semet ipsum significare. v. Xenoph. Sympos. c. V. Plat. Sympos. c. XXXV.

ματος, ὕφαιμος, ὕβρεως καὶ ἀλαζονείας· ἑταῖρος, περὶ ὦτα λάσιος, κωφός, μάστιγι μετὰ κέντρων μόγις ὑπείκων. Cap. XXXV. *ὅταν δ' οὖν ὁ ἡνίοχος ἰδὼν τὸ ἐρωτικὸν ὄμμα, πᾶσαν αἰσθήσει διαθερμήνας τὴν ψυχήν, γαργαλισμοῦ τε καὶ πόθου κέντρων ὑποπλη-*

E. *λάσιος, κωφός, μ.*] Bodl. *λασιο κωφοσ*, omisso ς finali, sed vacuo spatio relicto. Inde ortum quod *Δ*GT et pr. *Π* habent *λασιόκωφος*, quod Photius p. 209. 17. et Suidas in voc. interpretantur: *ὁ λίαν κωφός, οἷον λάσια τὰ ὦτα ἔχων, ὡς συγκεκωφῶσθαι καὶ ἀναισθητεῖν.*

ὅταν δ' οὖν ὁ ἡνίοχος] Codd. DNOP. alii *ὅταν δὴ οὖν*. male.

Theaetet. princip.. ubi Theaetetus Socrati dicitur simillimus esse *τήν τε σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων.* Polemo l. c. p. 272. 9. *Οἱ δὲ σιμοὶ λάγνοι καὶ μοιχοὶ ἄνδρες. Μυκτῆρας ἀνεῳγμένους οἱ ἔχοντες θυμώδεις καὶ δυνατοί, ὥςπερ ἐπὶ τῶν ταύρων καὶ τῶν λεόντων.* Eadem fere habet Adamant. 2, 18. p. 210. 6. Zopyrus ap. Aristotelem. l. c. p. 1179. B. *οἱ σιμὴν ἔχοντες ῥῖνα, λάγνοι.*

ὕφαιμος] Apud. Aristot. Physiogn. II. iungitur *θερμὸς καὶ ὕφαιμος*, ut significetur sanguineus, quem recentiores physiognomones appellare solent. Heindorf. et Ast. intelligunt *τὰ ὄμματα*, quo non opus. Vana est etiam Astii suspicio, *γλαυκόμματος καὶ ὕφαιμος* scribendum arbitrantis.

περὶ ὦτα λάσιος] circa aures hirsutus. In hominibus hoc erat signum libidinis. Arist. Physiogn. p. 1174. C. *λάγνου οἱ κρόταφοι δασεῖς.* Itaque recte *λάσιος* per se seorsum memoratur; cui bene subiunctum est quod inde consequitur: *κωφός.* Scripturam *λασιόκωφος* igitur vix probaveris, licet eam nuper commendaverit Winckelmannus Praefat. ad ed. Turicens. min. p. XI. qui in eo quoque fuit audacior, quod verba *περὶ ὦτα*, communi librorum auctoritate confirmata, eliminanda censuit. Recte locum legit Plutarchus Quaest. Platon. p. 276. ed. Hutten. — *κωφὸς* est in universum hebes, obtusus, deinde non obtemperans, *der nicht hört u. sieht*, quam in rem Ast. laudat Valcken. ad Ammon. p. 133. et Wesseling. ad Diodor. Sic. III. 51. Quippe *ἀκούειν, κλύειν, ἀκροᾶσθαι* dicitur pro *ὑπακούειν καὶ ὑποτετάχθαι*, ut observat Grammaticus in Bekkeri Anecdot. I. p. 366. 28. cf. Sophocl. Ai. v. 591. 1071. Oed. Col. v. 172. 1645. al.

ἰδὼν τὸ ἐρωτικὸν ὄμμα] Recte Heindorfius: amatorium illud spectaculum, quo sensu *ὄμμα* apud poetas quidem non infrequens esse docuit Valcken. ad Eurip. Phoen. p. 152. et ad Ammon. p. 76. Sed quod idem vir doctus in *αἰσθήσει* haesit, mihi ea de re secus videtur iudicari oportere. Nam labes haeret potius in verbo *διαθερμήνας.* Quid enim? auriga num dici recte potest illius spectaculi perceptione universam calefecisse animam? Minime vero. Huius enim est equos ferocientes domare atque cohibere. Legendum censemus *διαθερμῆναι.* Quo facto sententia neque absurda exsistit et clara fit atque perspicua.

254 σθῇ, ὁ μὲν εὐπειθὴς τῷ ἡνιόχῳ τῶν ἵππων, ἀεί τε
καὶ τότε αἰδοῖ βιαζόμενος, ἑαυτὸν κατέχει μὴ ἐπιπη-
δᾶν τῷ ἐρωμένῳ· ὁ δὲ οὔτε κέντρων ἡνιοχικῶν οὔτε
μάστιγος ἔτι ἐντρέπεται, σκιρτῶν δὲ βίᾳ φέρεται, καὶ
πάντα πράγματα παρέχων τῷ σύζυγί τε καὶ ἡνιόχῳ
ἀναγκάζει ἰέναι τε πρὸς τὰ παιδικὰ καὶ μνείαν ποιεῖ-
σθαι τῆς τῶν ἀφροδισίων χάριτος. τὼ δὲ κατ' ἀρχὰς
μὲν ἀντιτείνετον ἀγανακτοῦντε, ὡς δεινὰ καὶ παρά-
B νομα ἀναγκαζομένω· τελευτῶντε δέ, ὅταν μηδὲν ᾖ
πέρας κακοῦ, πορεύεσθον ἀγομένω, εἴξαντε καὶ ὁμο-
λογήσαντε ποιήσειν τὸ κελευόμενον. καὶ πρὸς αὐτῷ
τ' ἐγένοντο καὶ εἶδον τὴν ὄψιν τὴν τῶν παιδικῶν
ἀστράπτουσαν. ἰδόντος δὲ τοῦ ἡνιόχου ἡ μνήμη πρὸς
τὴν τοῦ κάλλους φύσιν ἠνέχθη, καὶ πάλιν εἶδεν αὐ-

P. 254. *ἀντιτείνετον ἀγανακτοῦντε*] ΓΝ ἀγανακτοῦντες. v. ad p. 256. C. Dein Bodl. cum ΔΠGT τελευτῶντες et mox Ven. II. ὁμολογήσαντες. Item C. duo libri ἀπελθόντες. Incertum sane in tanta scripturae varietate manet, quid amplectendum sit, ut ne τελευτῶντες quidem cum Herm. revocare ausi simus, quamvis meliorum librorum auctoritate munitum. Ceterum conf. ann. ad p. 261. B.

P. 254. *ἀεί τε καὶ τότε αἰδοῖ β.*] tunc ut semper, ut recte interpretatur Schaefer. ad Sophocl. Ant. 181. Sic Phileb. p. 60. C. καὶ τότε καὶ νῦν, nunc ut antea. Sophist. p. 239. B. πάλαι καὶ τὰ νῦν, nunc ut iam dudum. Gorg. p. 523. A. Phaedon. p. 58. B. Lysias adv. Theomn. §. 20. νῦν τε καὶ πάλαι. Ibid. νῦν τε καὶ πρότερον.

οὔτε μάστιγος ἔτι ἐντρέπεται] οὐκ ἐντρέπεσθαί τινος, *sich nicht an etwas kehren*, i. e. aliquid nihil curare, aliquid negligere. Ita Criton. p. 52. C. Sic etiam στρέφεσθαι ponitur. Sophocl. Ai. 1117. τοῦ δὲ σοῦ ψόφου Οὐκ ἂν στραφείην, ἕως ἂν ᾖς οἷόςπερ εἶ: nam sic ibi pro ὡς ἂν ᾖς scribendum censemus. Ceterum haec affert Priscianus XVIII. p. 1182. ed. Putsch. docens Atticis ἐντρέπομαι τοῦτο et τούτου in usu fuisse.

τὼ δὲ κατ' ἀρχάς —] Videl. equus ingalis et auriga. Verbum ἀναγκάζειν cum accusativo iunctum illustravit Matth. Gr. §. 419., qui nec huius loci fuit immemor. Atque ita Latine dicitur aliquis **aliquid** cogi, de qua loquendi ratione vid. Gronov. ad Liv. IV. 26.

B. *ἐγένοντο καὶ εἶδον*] V. ad p. 232. E.

πρὸς τὴν τοῦ κάλλους φύσιν] h. e. absolutae ac coelestis pulcritudinis. — Tum ἐν ἁγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν est in sancto quodam stantem fundamento. Locum qui imitatione expresserunt, fere ἱδρυμένην posuerunt pro βεβῶσαν, ut apparet ex iis, quae collegit Wyttenbach. Epist.

τὴν μετὰ σωφροσύνης ἐν ἁγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν.
ἰδοῦσα δὲ ἔδεισέ τε καὶ σεφθεῖσα ἀνέπεσεν ὑπτία, καὶ
ἅμα ἠναγκάσθη εἰς τοὐπίσω ἑλκύσαι τὰς ἡνίας οὕτω C
σφόδρα, ὥςτε ἐπὶ τὰ ἰσχία ἄμφω καθίσαι τὼ ἵππω,
τὸν μὲν ἑκόντα διὰ τὸ μὴ ἀντιτείνειν, τὸν δὲ ὑβρι-
στὴν μάλα ἄκοντα. ἀπελθόντε δὲ ἀπωτέρω, ὁ μὲν
ὑπ' αἰσχύνης τε καὶ θάμβους ἱδρῶτι πᾶσαν ἔβρεξε
τὴν ψυχήν, ὁ δέ, λήξας τῆς ὀδύνης, ἣν ὑπὸ τοῦ
χαλινοῦ τε ἔσχε καὶ τοῦ πτώματος, μόγις ἐξαναπνεύ-
σας ἐλοιδόρησεν ὀργῇ, πολλὰ κακίζων τόν τε ἡνίο-
χον καὶ τὸν ὁμόζυγα ὡς δειλίᾳ τε καὶ ἀνανδρίᾳ λι-
πόντε τὴν τάξιν καὶ ὁμολογίαν. καὶ πάλιν οὐκ ἐθέ- D
λοντας προςιέναι ἀναγκάζων μόγις συνεχώρησε, δεομέ-
νων εἰςαῦθις ὑπερβαλέσθαι. ἐλθόντος δὲ τοῦ συν-

B. *καὶ σεφθεῖσα*] Vitiose aliquot libri *στρεφθεῖσα*: alii *στεφθεῖσα*.

C. *ἑλκύσαι τὰς ἡνίας*] V. cum Aldo *ἀνελκύσαι*, praeter fidem codicum.

διὰ τὸ μὴ ἀντιτείνειν] Haec deleri vult Hirschig. tamquam orta ex glossemate. Prave, sicuti vel ex seq. *τὸν δὲ ὑβριστὴν* intelligitur.

λιπόντε τὴν τ.] *λιπόντα* prave Bodl. Vat. G T et pr. *Π*.

Crit. p. 250. ed. Lips. Delect. Epigrammat. ed. Fr. Iacobs. p. 341. *Τίς ποκ' ἀπ' Οὐλύμποιο μετάγαγε παρθενεῶνα, Τὸν πάρος οὐρανίας ἐμβεβαῶτα δόμοις;* Aristid. Orat. in Iov. T. I. p. 4. ed. Dind. *ἄρχεται ἐκ θεμελίων καὶ ποιεῖ τὴν γῆν, ὅπως αὐτῷ τὰ πάντα ἐπὶ ταύτης βεβήκοι.*

καὶ σεφθεῖσα] Grammaticus in Bekkeri Anecdot. I. p. 113. 31. *σεφθεῖσα, ἀντὶ τοῦ σεβασθεῖσα. Πλάτων Φαίδρῳ.* Photius p. 508 = 438. ed. Dind. *Σέφθησαν· καὶ οἱ τραγικοί, καὶ Πλάτων Φαίδρῳ, ἀντὶ ἐσεβάσθησαν.* Suidas s. v. *Ἐσέφθη· ἐσεβάσθη, ἐτίμησεν, ἐθαύμασεν, ἐξεπλάγη.* Hesychius T. I. p. 1456. *Ἐσέφθην· ἐσεβάσθην, ἡσύχασα, ᾐσχύνθην. Σοφοκλῆς Δαιδάλῳ.* Pro *ἰδοῦσα* exspectabas *ἰδών*, sc. *ὁ ἡνίοχος*: sed feminino utitur in animo habens praegressum istud *τοῦ ἡνιόχου ἡ μνήμη*. Atque hinc nunc defendimus quod legitur Reipubl. VI. p. 503. E. *δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν*, licet remotius sit *ἡ φύσις αὐτοῦ*.

C. *ἐλοιδόρησεν — πολλὰ κακίζων*] De Rep. VIII. p. 560. A. *νουθετούντων τε καὶ κακιζόντων*. Herodot. III. 145. *λοιδορέων καὶ κακίζων μιν, ἀνέπειθε.* Est enim *κακίζειν* aliquid alicui cum conviciis exprobrare; opprobriis aliquem onerare.

D. *μόγις συνεχώρησε — ὑπερβαλέσθαι*] vix iis concedit rogantibus, ut in posterum differatur. Genitivus absolutus pro dativo, qui ex verbo penderet, illatus. v. Matthiae Gr. §. 561. Schae-

τεθέντος χρόνου, [οὐ] ἀμνημονεῖν προςποιουμένω ἀναμιμνήσκων, βιαζόμενος, χρεμετίζων, ἕλκων ἠνάγκασεν αὖ προςελθεῖν τοῖς παιδικοῖς ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους. καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἐγκύψας καὶ ἐκτείνας τὴν κέρκον ἐνδακὼν τὸν χαλινὸν μετ' ἀναιδείας ἕλκει.
E *ὁ δ' ἡνίοχος ἔτι μᾶλλον ταὐτὸν πάθος παθών, ὥςπερ ἀπὸ ὕσπληγος ἀναπεσών, ἔτι μᾶλλον τοῦ ὑβριστοῦ ἵππου ἐκ τῶν ὀδόντων βίᾳ ὀπίσω σπάσας τὸν*

D. *καὶ ἐκτείνας τὴν κ.*] ΔΠDGNOPT Flor. g. h. Vind. 4. 7. alii *ἐντείνας.*

E. *ταὐτὸν πάθος π.*] V. *ταὐτό*, praeter fidem plurimorum optimorumque librorum. Deinde aliquot libri *ὑπὸ ὕσπληγος.*

fer. ad Aesop. p. 137. et 149. ed. Heus. ad Lambert. Bos. p. 50. ad Demosthen. de Corona p. 272. 11. ed. R. = p. 202. Apparat. coll. not. ad Reip. VII. p. 518. A. VIII. p. 547. C. Nam genitivi fere ponuntur, quum alterum orationis membrum, quo magis eius vis et gravitas percipiatur, tanquam per se absolute enuntiatur. Ita hoc loco, si rem ad amussim velis exigere, proprie dicitur: vix concedit, quum illi rogant, ut etc., quod etsi idem fere quod dativus casus significat, tamen hoc habet discriminis, quod rogantium mentio per se scorsum fit, neque ii a contumacis equi venia pendere cogitantur. Idem dictum velim de Latinorum ablativo absoluto, quem eodem modo poni solere docebunt Dukerus ad Flor. IV, 12, 28. interpp. ad Sueton. Tiber. 31. Ruddimannus Institutt. Grammat. T. II. p. 302 sq. De numero plurali *ἐθέλοντας*, pro quo Hirschig. inconsulte scripsit *ἐθέλοντε*, v. ann. ad Protagor. p. 317. D. Gorg. p. 481. D. Euthydem. p. 273. D. coll. infra p. 278. B. al. Neque criticus Batavus satis caute egit *δεομένοιν* scribendo pro *δεομένων.*

[*οὐ*] *ἀμνημονεῖν προςποιουμένω* —] Nondum mihi persuasi istud *οὖ*, quod facile potuit e praecedenti syllaba oriri, a Platonis manu esse profectum. Nam quam excogitavit Astius loci explicationem, eam si a Graecae linguae natura et indole abhorrere dicam, nihil videor affirmare, quod a vero alienum sit. Vult enim ille *οὖ* illatum esse, quia scriptor deinceps fuerit dicturus *ἀναμιμνήσκει*, sed impetu quodam, quo scilicet equi urgentis cupiditas depingatur, ad participiorum usum fuerit abreptus. In quo nihil inest verisimilitudinis; neque istius picturae elegantia nobis unquam placuit. — *ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους*, de quibus antea p. 254. A.

καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν — ἕλκει] *ἦσαν* dixit, quia aoristum *εἷλκεν* erat subiuncturus, quem Boeckhius in Min. p. 167. frustra desiderat, quandoquidem praesens saepe ita cum illo aoristo copulatur. v. infra ad p. 255. D. Multo minus cum Buttmanno *εἰσὶν* reposuerim. Paullo aliter loci integritatem defendere studuit Astius. Deinde *ἐγκύψας* est caput demittens, ut positum sit intransitive. Quae res quia non diligenter animadversa est, factum videtur, ut in bona librorum parte scriptum sit *καὶ ἐν-*

χαλινόν, τήν τε κακηγόρον γλῶτταν καὶ τὰς γνάθους καθῄμαξε καὶ τὰ σκέλη τε καὶ τὰ ἰσχία πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας ὀδύναις ἔδωκεν. ὅταν δὲ ταὐτὸν πολλάκις πάσχων ὁ πονηρὸς τῆς ὕβρεως λήξῃ, ταπεινωθεὶς ἕπεται ἤδη τῇ τοῦ ἡνιόχου προνοίᾳ, καὶ ὅταν ἴδῃ τὸν καλόν, φόβῳ διόλλυται. ὥςτε ξυμβαίνει τότ' ἤδη τὴν τοῦ ἐραστοῦ ψυχὴν τοῖς παιδικοῖς αἰδουμένην τε καὶ δεδοικυῖαν ἕπεσθαι. Cap. XXXVI. *ἅτε οὖν πᾶσαν* 255

κακηγόρον γλῶτταν] Ita Bekk. e *ΔΠ*DGT. Vulgo *κακήγορον.*

τότ' ἤδη τὴν τοῦ ἐρ.] V. *ποτ' ἤδη*, quod e Bodl. aliisque plurimis emendatum. Praeterea *φόβῳ διολλ.* Bodl. Vat. Par. G et pr. Ven. *Π.*

τείνας, quod olim cum Bekkero suscepimus. At enimvero *ἐγκύψας* non cum *τὴν κέρκον* cohaeret, sed per se seorsum accipiendum est, ut recte fecit Astius.

E. *ὥςπερ ἀπὸ ὕσπληγος ἀναπεσών —*] Recte Heindorfius: velut statim a carceribus retro relapsus: ut haec verbis *ταὐτὸν πάθος παθὼν* interpretationis gratis adiecta sint. Spectant sutem haec ad praecedentia illa: *ἰδοῦσα δὲ ἔδεισέ τε καὶ σεφθεῖσα ἀνέπεσεν ὑπτία*, quod neminem, opinor, lstuerit. De *ὕσπληγι* carcerum repagulo v. Hemsterhus. ad Lucian. Tim. 20. — *πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας*, quod supra p. 254. C. dicebatur *ἐπὶ τὰ ἰσχία ἄμφω καθίσαι τὼ ἵππω.* — *ὀδύναις ἔδωκεν*, ut Hom. Il. V. 397: *ὀδύνῃσιν ἔδωκεν.* Odyss. XIX, 167: *ἀχέεσσί γε δώσεις.* Plst. Rep. IX. p. 574. C: *πληγαῖς δοῦναι.* ib. VIII. p. 566. C. *θανάτῳ δίδοται.* v. Dorvill. ad Chsrit. p. 561. Sic etiam Latini exitio dare, leto dare, al.

P. 255. *ἅτε οὖν πᾶσαν θεραπείαν — εἰς ὁμιλίαν*] Turpissimo glossemate expulso totius loci sententia haec est: Quum igitur omni cultu tanquam deus aliquis colatur ab amatore, non simulante amorem, sed revera illo affecto, ipseque natura amicus sit cultori (nam uterque eidem deo est quasi dedicatus); etiamsi forte superiore tempore a condiscipulis et aliis quibusdsm in rei odium et invidiam adductus fuerit, dictitantibus amanti appropinquare turpe esse, ideoque amatorem repudiet, tamen tempore iam procedente tum aetatis robur tum necessitas eum illuc perducunt, ut ipsum (amatorem) ad suam admittat consuetudinem. Quibus postremis haud scio an verba *εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν* interpretationis gratia adscripta fuerint. Nihil vero ism in his inesse putamus, quod ullo modo molestum accidat. Nam quod post *ἐὰν ἄρα καὶ* in apodosi *δέ* infertur, de eo vide Hermannum ad Viger. p. 846 sq. annot. 544. Herodot. VII, 103. *εἰ γὰρ κείνων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν ἀντάξιός ἐστι, σὲ δέ γε δίζημι εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον.* — *Διαβάλλεσθαί τινι* vero ad Phsedon. p. 67. E. illustravimus. Male enim Heindorfius aliique hoc loco deceptum esse interpretantur.

θεραπείαν ὡς ἰσόθεος θεραπευόμενος οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου τοῦ ἐρῶντος, ἀλλ' ἀληθῶς τοῦτο πεπονθότος, καὶ αὐτὸς ὢν φύσει φίλος [εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν] τῷ θεραπεύοντι, ἐὰν ἄρα καὶ ἐν τῷ πρόσθεν ὑπὸ ξυμφοιτητῶν ἤ τινων ἄλλων διαβεβλημένος ᾖ, λεγόντων, ὡς αἰσχρὸν ἐρῶντι πλησιάζειν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπωθῇ τὸν ἐρῶντα, προϊόντος δὲ ἤδη τοῦ χρόνου ἥ τε ἡλικία καὶ τὸ χρεὼν ἤγαγεν εἰς τὸ
B προςέσθαι αὐτὸν εἰς ὁμιλίαν. οὐ γάρ δή ποτε εἵμαρται κακὸν κακῷ φίλον οὐδ' ἀγαθὸν μὴ φίλον ἀγαθῷ εἶναι. προςεμένου δὲ καὶ λόγον τε καὶ ὁμιλίαν δεξαμένου, ἐγγύθεν ἡ εὔνοια γιγνομένη τοῦ ἐρῶντος ἐκ-

καὶ δεδοικυῖαν ἕπεσθαι] *δεδιυῖαν* ΠGT, quod receperunt Bekkerus et Astius. v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. P. II. p. 103. *δεδικυῖαν* Vat. Δ.

P. 255. *οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου* —] Bod. *οὐχ ὑποσχημένου*, quod a pr. man. mutatum in *οὐχ ὑποσχηματιζομένου*. Et sic scriptum in septem Florr.

εἰς ταὐτὸν ἄγει τ. φιλίαν] Omittunt haec verba Bodl. ΓΣΦCDFGHT, quinque Florr. alii; recte. v. ann. Tum Steph. coni. *καὶ ἐὰν ἄρα*, vel *ἐὰν δ' ἄρα*.

ἀπωθῇ τὸν ἐρῶντα] V. *ἀπωθεῖ*, quod e duobus Florr. Par. H. et corr. Γ mutatum. Alii *ἀπωθοίη* vel *ἀπωθοῖ*. Pro *ἐρῶντα* ΔΞΠΣDEFPT et pr. BC scriptum exhibent *ἔρωτα*.

οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου — πεπονθότος] *τοῦτο*, intell. *τὸ ἐρᾶν*. Quod alii legunt *οὐχ ὑποσχηματιζομένου*, Ruhnkenio ad Tim. p. 245., Heindorfio, aliis assentientibus, id etsi per se recte habet, quandoquidem *ὑποσχηματίζεσθαι* pro *προςποιεῖσθαι καὶ πλάττεσθαι* dici consuevit; tamen vulgatae lectioni non praeferam. Nam primum praepositione *ὑπό* aegre caruerim. Deinde facile potuit accidere, ut *ὑπό* cum sequenti *σχηματίζεσθαι* connecteretur, quia post *ἀλλά* non est repetitum. Quod tamen eiusmodi est, nihil ut habeat offensionis. Conf. infra p. 273. E. Demosthen. Olynth. I. p. 10. 32. Reisk. *ὅτε νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ*. Id. De Corona §. 91. p. 264. R. *οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὥρισται*. Plat. Theaet. p. 149. C. *γιγνώσκεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων*. Denique *σχηματίζεσθαι* simulandi significatione positum sicuti non ab usu loquendi abhorret, ita ab librariis facile postponi potuit usitatiori illi *ὑποσχηματίζεσθαι*.

B. *οὐ γὰρ δή ποτε — ἀγαθῷ εἶναι*] nunquam enim fato est constitutum, ut malus malo amicus sit, aut bonus non sit amicus bono. Illustrant haec verba quod modo dixerat *καὶ τὸ χρεὼν ἤγαγεν*. De sententia conf. Symp. p. 195. B. Lys. p. 214. A.

πρὸς τὸν ἔνθεον φίλον] si ad amicum numine plenum comparentur.

πλήττει τὸν ἐρώμενον, διαισθανόμενον, ὅτι οὐδ' οἱ
ξύμπαντες ἄλλοι φίλοι τε καὶ οἰκεῖοι μοῖραν φιλίας
οὐδεμίαν παρέχονται πρὸς τὸν ἔνθεον φίλον. ὅταν
δὲ χρονίζῃ τοῦτο δρῶν καὶ πλησιάζῃ μετὰ τοῦ ἅπτε-
σθαι ἔν τε γυμνασίοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ὁμιλίαις, C
τότ' ἤδη ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγή, ὃν ἵμερον
Ζεὺς Γανυμήδους ἐρῶν ὠνόμασε, πολλὴ φερομένη
πρὸς τὸν ἐραστήν, ἡ μὲν εἰς αὐτὸν ἔδυ, ἡ δ' ἀπο-
μεστουμένου ἔξω ἀποῤῥεῖ· καὶ οἷον πνεῦμα ἤ τις ἠχὼ
ἀπὸ λείων τε καὶ στερεῶν ἀλλομένη πάλιν ὅθεν ὡρ-
μήθη φέρεται, οὕτω τὸ τοῦ κάλλους ῥεῦμα πάλιν
εἰς τὸν καλὸν διὰ τῶν ὀμμάτων ἰόν, ᾗ πέφυκεν ἐπὶ

εἰς τὸ προσίεσθαι] V. *προίεσθαι*, quod Heindorf. mutandum vidit. Multi libri *πορεύεσθαι*. Unus *Γ* *προσιέσθαι*. Flor. i. *προςίεται*: unde recepta lectio confirmatur.

B. *καὶ λόγον τε καὶ ὁμ.*] *τε* om. Bodl. *ΔΠ*DEFGNO PT. Noluimus voculam abiicere, a criticis, ut videtur, ideo deletam, quia *καὶ λόγον τε* moleste ferebant.

μετὰ τοῦ ἅπτεσθαι] Bodl. et multi alii *μετὰ τοῦτο ἅπτεσθαι*. Dein *ἐν* ante *ταῖς ἄλλαις* Hirsch. sine caussa extrusit.

C. *ἔξω ἀποῤῥεῖ*] *ἀπορεῖ* Bodl.

ἀλλομένη πάλιν] V. *ἀλωμένη*, quod e Bodl. Flor. a. b. c. g. h. *ϑ*. Vindobb. 1. 3. 4. 6. 7. *α*. al. et Euseb. Praep. Evang. XIII. 20. p. 709. C. emendatum, qui partim *ἀλλομένη* scribunt.

ὅταν δὲ χρονίζῃ —] Subiectum, quod vocant, non esse amatorem, sed amatum, satis docent quae sequuntur: *καὶ πλησιάζῃ μετὰ τοῦ ἅπτεσθαι*, et *φερομένη πρὸς τὸν ἐραστήν*. Quocirca Astius minus recte statuit *τοῦτο δρῶν* referri ad superiora illa *ἐγγύθεν ἡ εὔνοια γιγνομένη* et *φιλίαν παρέχονται*, quum intelligatur potius *τὸ προςίεσθαι αὐτὸν καὶ λόγον τε καὶ ὁμιλίαν δέξασθαι*, ut iam Heindorf. et Schleiermach. animadverterunt. Ceterum de amore adolescentium in gymnasiis orto v. Sympos. p. 409. C. et Theag. p. 234. C.

C. *ὃν ἵμερον — ὠνόμασε*] Lepide Iupiter ipse, amoris philosophi auctor, fingitur *τοῦ ἱμέρου* nomen posuisse, de quo supra p. 251. C. Quod *ὃν ἵμερον* dictum est, pronomine relativo sequenti nomini accommodato, de eo iam olim conferri iussimus Schaeferum ad Viger. p. 708. Epimetr. ad Aristoph. Plut. p. XLV. Hodie addes quae de hac loquendi forma, utriusque linguae scriptoribus communi, subtiliter disseruit G. T. A. Krüger De Attractione Linguae Lat. p. 122 sqq. §. 53.

τὸ τοῦ κάλλους ῥεῦμα — διὰ τῶν ὀμμάτων ἰόν] De pulcritudinis effluvio (*κάλλους ἀποῤῥοῇ*) v. Aeschyl. Agam. 419. Sophocl. Antig. 795. Eurip. Hippolyt. 527. ibique Valcken. p. 224. Mox quod vulgo scribebatur *ἀφικόμενον, καὶ ἀναπτερῶσαν τὰς διόδους*, id Heindorfium in eum induxit errorem, ut *ἀναπτερῶσαν*, quippe incommode neque usitato signi-

τὴν ψυχὴν ἰέναι, ἀφικόμενον καὶ ἀναπτερῶσαν τὰς
D διόδους τῶν πτερῶν ἄρδει τε καὶ ὥρμησε πτεροφυεῖν
τε, καὶ τὴν τοῦ ἐρωμένου αὖ ψυχὴν ἔρωτος ἐνέπλη-
σεν. ἐρᾷ μὲν οὖν, ὅτου δέ, ἀπορεῖ· καὶ οὔθ' ὅ τι
πέπονθεν οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι, ἀλλ' οἷον ἀπ'
ἄλλου ὀφθαλμίας ἀπολελαυκὼς πρόφασιν εἰπεῖν οὐκ
ἔχει, ὥςπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ ἐν τῷ ἐρῶντι ἑαυτὸν
ὁρῶν λέληθε. καὶ ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρῇ, λήγει κατὰ
ταὐτὰ ἐκείνῳ τῆς ὀδύνης· ὅταν δὲ ἀπῇ, κατὰ ταὐτὰ

D. *ἀντέρωτα ἔχων*] V. *ἀντ' ἔρωτος ἔχων*. Veram lectionem codd. fere omnes servarunt. Bodl. *ἀντ' ἔρωτα*, unde erroris causa apparet. v. Cens. in Ephemer. Ienens. a. 1824. n. 208. p. 213.

ficatu positum, in *ἀναπληρῶσαν* mutandum putaret. At enim vero recte observavit Astius *τὰς διόδους* cum sqq. *ἄρδει* cohaerere, ut ad *ἀναπτερῶσαν* intelligendum sit *αὐτόν*. — De praesentis *ἄρδει* cum aoristo *ὥρμησε* coniunctione vide Heindorf. ad Phaedon. p. 84. D Matth. Gr. §. 504.

D. *καὶ οὔθ' ὅ τι πέπονθεν οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι*] Hic locus non caret offensione. Nam etiamsi concesseris non praeter usum rectamque rationem post *οὔτε* hoc loco in altero membro *οὐδὲ* inferri, de quo loquendi genere alibi explicavimus, tamen nemo erit quin facile largiatur ita hanc potius requiri verborum collocationem: *καὶ ὅ τι πέπονθεν οὔτ' οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι*. Quocirca haud scio an Buttmanno adstipulandum sit *οὐδ' ὅ τι πέπονθεν* emendanti. Nam ita haec erit verborum sententia: ne hoc quidem novit, quid sit illud, quo affectus sit, neque eloqui illud potest. Quippe prius *οὐδὲ* est ne quidem; alterum autem copulandi vim et potestatem habet. Quam quidem rationem etiam C. Fr. Hermann. nuper comprobavit.

ἀλλ' οἷον — λέληθε] sed quasi per alium lippitudine affectus causam rei nullam afferre potest, sed tanquam in speculo in amatore suam ipsius imaginem inscius conspicit: hoc est, amatoris adspectu ipse quoque amoris affectu movetur atque concitatur. Elegans comparatio, ducta a veterum opinione, qua credebant morbos oculorum per ipsum adspectum cum aliis communicari; qua de re Heindorf. conferri iussit Gesnerum ad Orat. de Haruspicum Respons. p. 345. ed. Wolf. Cui addendus Wyttenbach. ad Plut. Mor. p. 681. D. *τῶν ἄλλων νοσημάτων μάλιστα καὶ τάχιστα τὰς ὀφθαλμίας ἀναλαμβάνουσιν οἱ συνόντες*. et ad Plut. p. 53. C. Loco genitivi *ὀφθαλμίας* etsi accusativus expectabatur *ὀφθαλμίαν*, quia *ἀπολαύειν τινος* est fructum ex aliqua re percipere; tamen genitivum partitionis locum habere posse, etiamsi accipiendi notio verbo sit attributa, plane nobis persuasimus. Vide quae scripsimus ad Reipubl. III. p. 395. C. coll. Matth. Gr. §. 327. Dein poterat etiam dici: *ὥςπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ τῷ ἐρῶντι*, praepositione secundo loco omissa; sicuti scribi iubet Cobet. Varr.

αὖ ποθεῖ καὶ ποθεῖται, εἴδωλον ἔρωτος ἀντέρωτα
ἔχων· καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ οἴεται οὐκ ἔρωτα, ἀλλὰ φι- E
λίαν εἶναι. ἐπιθυμεῖ δὲ ἐκείνῳ παραπλησίως μέν, ἀσθε-
νεστέρως δὲ ὁρᾶν, ἅπτεσθαι, φιλεῖν, συγκατακεῖσθαι.
καὶ δή, οἷον εἰκός, ποιεῖ τὸ μετὰ τοῦτο ταχὺ ταῦτα.
ἐν οὖν τῇ συγκοιμήσει τοῦ μὲν ἐραστοῦ ὁ ἀκόλαστος
ἵππος ἔχει ὅ τι λέγει πρὸς τὸν ἡνίοχον, καὶ ἀξιοῖ
ἀντὶ πολλῶν πόνων σμικρὰ ἀπολαῦσαι· ὁ δὲ τῶν παι- 256
δικῶν ἔχει μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, σπαργῶν δὲ καὶ ἀπορῶν

E. *ἔχει ὅ τι λέγει*] V. *λέγοι*. Codd. omnes *λέγει*. Bekkerus edidit *λέγῃ*. Mox Par. NOP et Monacc. *ἀντὶ τῶν πολλῶν*, probante Astio.

Lectt. p. 165; sed vide annot. ad Phaedon. p. 67. D. — *κατὰ ταὐτὰ ἐκείνῳ*, pariter atque ille.

εἴδωλον ἔρωτος ἀντέρωτα ἔχων] Hanc lectionem cum Bekkero, Schneidero, Astio, aliis, unice veram putamus. Quippe *ἀντέρως* est amor mutuus. Qui quod vocatur *εἴδωλον ἔρωτος*, intelligitur quasi amoris imago repercussa. Pulcerrima est imago, qua *Ἀντέρως* cum Amore de palma certare fingebatur. v. Pausan. VI. 234. Ceterum *Ἀντέρως* etiam vindex putabatur esse amoris repudiati; de quo v. Böttiger. in Commentatione: Eros u. Anteros, quae inserta est Vol. I. operis: *kleine Schriften* etc. p. 159 sqq.

E. *ἔχει ὅ τι λέγει*] Locus admodum controversus. Veteres editt. *λέγοι*, quod sicuti caret codicum auctoritate, ita nec ad rem satis aptum videtur. Nam etiamsi optativum interpreteris ita, ut dicas eum ad ipsius equi mentem ac voluntatem referri oportere, adeoque significet: quod dicere cupiat; tamen ea ratio minime in hunc locum congruit, sicuti apparet ex oppositis verbis: *ἔχει μὲν οὐδὲν εἰπεῖν*. Im. Bekkerus de coniectura scripsit *λέγῃ*. Atenimvero id, quia item librorum destituitur testimoniis, nondum adduci potui ut pro vero habeam, etiamsi per se dici potuit rectissime. Codices fere omnes quum scriptum exhibeant *ὅ τι λέγει*, G. Hermannus *ὅ τι λέγειν* corrigendum suspicatur, collatis iis, quae ad Sophocl. Oed. Col. 48. annotavit. Nec tamen opus esse existimamus a librorum scriptura vel tantillum discedere. Nam istud *ἔχει ὅ τι λέγει* quid tandem aliud significat, nisi hoc: in promtu habet id, quod dicit, ut prope idem sit quod *ἔχει τι, ὃ λέγει*? Quid autem illud sit quod iam proferat, dilucidius exponitur verbis sequentibus: *καὶ ἀξιοῖ — ἀπολαῦσαι*, ut facile appareat, cur scriptor *ἔχει ὅ τι λέγει* quam *ἔχει τι λέγειν* dicere maluerit.

P. 256. *σπαργῶν δὲ καὶ ἀπ.*] *σπαργᾶν* dici qui venere tumeant, ostendit Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 234. Proxima, *οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι*, sic interpreteris: *τοιοῦτός ἐστιν, ὥστε μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι*, h. e. iam talis evasit, sive eo pervenit, ut non recusaturus sit pro parte virili morigerari amatori etc. Non pauci tamen codd. *ἂν* ignorant.

περιβάλλει τὸν ἐραστὴν καὶ φιλεῖ, ὡς σφόδρ' εὔνουν ἀσπαζόμενος, ὅταν τε συγκατακέωνται, οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι τὸ αὐτοῦ μέρος χαρίσασθαι τῷ ἐρῶντι, εἰ δεηθείη τυχεῖν. ὁ δὲ ὁμόζυξ αὖ μετὰ τοῦ ἡνιόχου πρὸς ταῦτα μετ' αἰδοῦς καὶ λόγου ἀντιτείνει. Cap. XXXVII. ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας
B ἀγαγόντα, μακάριον μὲν καὶ ὁμονοητικὸν τὸν ἐνθάδε βίον διάγουσιν, ἐγκρατεῖς αὑτῶν καὶ κόσμιοι ὄντες, δουλωσάμενοι μὲν ᾧ κακία ψυχῆς ἐνεγίγνετο, ἐλευθερώσαντες δὲ ᾧ ἀρετή· τελευτήσαντες δὲ δή, ὑπόπτεροι καὶ ἐλαφροὶ γεγονότες, τῶν τριῶν παλαισμάτων τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν ἓν νενικήκασιν, οὗ μεῖ-

P. 256. A. *μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι*] ἂν om. Bodl. ΔΣDGT et pr. Φ probante Hermanno, qui in *οἷός ἐστι* vim particulae contineri statuit. In quo cum viro doctissimo utique dissentimus, quum *δύνασθαι* et *οἷόν τ' εἶναι* longe aliud quid significet quam *ἂν* cum modis verbi consociatum (conf. ad p. 235. B.) criticus autem ille, cui horum codicum recensionem debemus, particulam *ἂν* post ista verba illatam aegre tulisse videatur, utpote insolentius usurpatam.

B. *ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ φ.*] Accessit *δὴ* e Bodl. aliisque plurimis. Plene Bodl. *ἀντιτείνει: ἂ μὲν δή.* Idem mox vitiose *νικήσει* pro *νικήσῃ*.

ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην —] Iungas in hunc modum: *ἐὰν μὲν δὴ οὖν τὰ βελτίω τῆς διανοίας νικήσῃ ἀγαγόντα εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν.*

B. *δουλωσάμενοι μὲν ᾧ κακία ψυχῆς ἐνεγίγνετο*] h. e. *δουλωσάμενοι μὲν τοῦτο τῆς ψυχῆς* (eam animi partem), *ᾧ κακία ἐνεγίγνετο.* De Rep. VI. p. 490. B. *ᾧ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου.* Ibid. p. 507. C. *τῷ οὖν ὁρῶμεν ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὁρώμενα;*

τῶν τριῶν παλαισμάτων —] Respicit ad p. 249. A. Ceterum luctator ter demum deiecto adversario victor renuntiabatur; unde proverbiale loquendi genus fluxit *τὸ τρίτον πάλαισμα*, quo usus est Plato etiam Euthydem. p. 277. C. atque vocc. *τριάζειν, τριαγμός, τριακτός* et *τριακτήρ.* Rem fusius persequuntur Spanhem. ad Iulian. Orat. I. p. 261 sqq. conf. Wyttenbach. ad eand. p. 214. ed. Lips. Iacobs ad Achill. Tat. p. 986. Huschke Anal. Crit. p. 155.

C. *τάχ' ἄν που ἐν μέθαις — διεπράξαντο*] h. e. facile accidere potest, ut in ebrietate vel alia quadam incuria ferocientes ipsorum equi animos non satis custoditos deprehendant iisque in unum conductis illud, quod vulgus beatissimum praedicat, eligant atque perficiant. Quippe *λαμβάνειν* hic quoque ita dictum, ut fere idem sit quod *καταλαμβάνειν*: de qua re quae scripsimus ad Gorg. p. 473. et Rempubl.

ζον ἀγαθὸν οὔτε σωφροσύνη ἀνθρωπίνη οὔτε θεία μανία δυνατὴ πορίσαι ἀνθρώπῳ. ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ φορτικωτέρᾳ τε καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσωνται, τάχ' ἄν που ἐν μέθαις ἤ τινι ἄλλῃ ἀμελείᾳ τὼ C
ἀκολάστω αὐτοῖν ὑποζυγίω λαβόντε τὰς ψυχὰς ἀφρούρους, ξυναγαγόντε εἰς ταὐτόν, τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν μακαριστὴν αἵρεσιν εἱλέτην τε καὶ διεπράξαντο· καὶ διαπραξαμένω τὸ λοιπὸν ἤδη χρῶνται μὲν αὐτῇ, σπανίᾳ δέ, ἅτε οὐ πάσῃ δεδογμένα τῇ διανοίᾳ πράττοντες. φίλω μὲν οὖν καὶ τούτω, ἧττον δὲ ἐκείνων ἀλλήλοιν διά τε τοῦ ἔρωτος καὶ ἔξω γενομένω διάγουσι, D
πίστεις τὰς μεγίστας ἡγουμένω ἀλλήλοιν δεδωκέναι τε καὶ δεδέχθαι, ἃς οὐ θεμιτὸν εἶναι λύσαντας εἰς

C. *τάχ' ἄν που ἐν μέθαις*] Vind. 1. 3. *τάχα που.*

ξυναγαγόντε εἰς ταὐτόν] Flor. a. b. c. i. Par. NOP. *ξυναγαγόντες.* ΓΣBCEH *συναγαγόντες.* v. annot. Tum Euseb. *καὶ διεπραξάσθην.* Dein vulgo *σπάνια*, quod ex codd. emendatum. Ceterum Heindorfius adstipulante Astio ex uno Eusebio dedit *αἵρεσιν εἱλέσθην.* Codd. tenent *εἱλέτην.* Nimirum *εἱλέτην* est capiunt, sumunt *sie ergreifen die Wahl*, nec vero: sibi eligunt. Recte igitur activum se habet, de quo non debebat dubitare Voegelinus cum Astio et Heindorfio. Mox vulg. *σπάνια*, invitis codd.

X. p. 609. C. iis adde quae iam a Dorvillio ad Chariton. p. 599. notata sunt. Neque aliter Latini. Horat. Carm. II. 16, 1. Otium rogat in patenti — prensus Aegeo. Virgil. Aen. V, 52. Pluralis numerus cum duali consociatus ne quem offendat, Protagor. p. 317. C. *ἐν δὲ τούτῳ Καλλίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην ἄγοντε τὸν Πρόδικον, ἀναστήσαντες ἐκ τῆς κλίνης*, ubi Heindorfius coniectabat *ἀναστήσαντε.* Homer. Iliad. ψ, 639. *παρήλασαν Ἀκτορίωνε, πλήθει πρόσθε βαλόντες.* Platon. Euthydem. p. 273. D. *ἐγελασάτην γοῦν ἄμφω, βλέψαντες εἰς ἀλλήλους.* Etiam infra pag. 261. B. optimi libri: *σχολάζοντες συνεγραψάτην*, ubi vulgo *σχολάζοντε.* Pag. 278. B. *νὼ καταβάντε — ἠκούσαμεν λόγων.* conf. p. 254. A. ibique varr. lectt. Verbi *διαπράττεσθαι* usum ad p. 232. D. et 234. A. notavimus. De *τάχ' ἄν* v. Hermannum De particula *ἄν* p. 43 sq.

διά τε τοῦ ἔρωτος —] „Recte Ficinus: tum fervente amore, tum restincto; ut *διὰ βίου, δι' ἔτους.* v. Valcken. ad Herod. VI, 12." HEINDORF. — Verissime Schleiermach.: *als Freunde also werden auch diese, obgleich nicht ganz so wie iene, mit einander während ihrer Liebe und auch, wenn sie darüber hinaus sind, leben.*"

καὶ δεδέχθαι] Int. *παρ' ἀλλήλοιν.* v. ad Menex. p. 243. D.

ἔχθραν ποτὲ ἐλθεῖν. ἐν δὲ τῇ τελευτῇ ἄπτεροι μέν, ὡρμηκότες δὲ πτεροῦσθαι ἐκβαίνουσι τοῦ σώματος, ὥςτε οὐ σμικρὸν ἆθλον τῆς ἐρωτικῆς μανίας φέρονται· εἰς γὰρ σκότον καὶ τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν οὐ νόμος ἐστὶν ἔτι ἐλθεῖν τοῖς κατηργμένοις ἤδη τῆς ὑπουρανίου πορείας, ἀλλὰ φανὸν βίον διάγοντας εὐδαιμονεῖν μετ'
E *ἀλλήλων πορευομένους, καὶ ὁμοπτέρους ἔρωτος χάριν, ὅταν γένωνται, γενέσθαι.*

Cap. XXXVIII. *Ταῦτα τοσαῦτα, ὦ παῖ, καὶ*

D. *τῆς ὑπουρανίου πορείας*] Legebatur *ἐπουρανίου*, quod ex codd. longe plurimis et Euseb. mutatum est. Bodl. tamen vulgatum servare videtur, si quid ex Gaisfordi silentio colligere licet. Illud ob adiectum *κατηργμένοις* placet. Vulgatum tenuit Astius et Hermann. Buttmannus Excurs. p. 384. requirebat *ὑπερουρανίου*. Atqui intelligitur animorum iter sursum inde a terra ad *τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα* susceptum: neque enim illi continuo in superficie coeli vehuntur. Ex quo apparet veram esse codicum lectionem.

E. *ὅταν γένωνται*] Sic Ald. cum Bodl. aliisque plurimis.

D. *ἐν δὲ τῇ τελευτῇ — φέρονται*] Schleiermach.: „*Am Ende aber gehen sie unbefiedert zwar, doch schon mit dem Triebe sich zu befiedern, aus dem Körper, so dass auch sie nicht geringen Lohn für den Wahnsinn der Liebe davontragen.*“ De re conf. Phaedon. p. 81. A sqq.

E. *ὅταν γένωνται, γενέσθαι*] Male Astius *ὅταν* interpretatur ut, *gesetzt dass.* Imo vocula indicat tempus indefinitum, ut sit quandocunque, vel si quando. v. Phaedon. p. 68. D. Phileb. p. 31. B. Euthyphr. p. 7. D. Gorg. p. 468. A. B. Polit. II. p. 374. A. Ibid. IV. p. 439. C. Euthydem. p. 280. B., de quibus locis alibi monuimus. Quippe *ὅταν* nunquam non ad tempus designandum adhibetur.

καὶ θεῖα οὕτω] Charmid. p. 157. B. *μήτε πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον.* De Republ. VI. p. 500. A. *χαλεπὴν οὕτω φύσιν εἶναι*, ubi v. ann. coll. Baehr. ad Plutarch. Philopoem. p. 48 sqq. Etiam alia adverbia ita postponuntur. Parmenid. p. 129. E. *ἀνδρείως πάνυ.* Ion. p. 533. E. *μακρὸς πάνυ.* Gorg. 450. D. *ἢ βραχέος πάνυ.* p. 488. E. *βελτίους πολύ.* Hipp. mai. p. 282. E. *ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνυ.* Menex. p. 235. A. *γενναίως πάνυ.* Phaedr. p. 252. B. *ὑβριστικὸν πάνυ.* Aristoph. Rana v. 615. *πρᾶγμα γενναῖον πάνυ.* Ibid. v. 768. *πολλὴ πάνυ.* Ibid. 1124. et 1134. Plat. Sophist. p. 225. C. *κατὰ τὰ σμικρὰ λίαν καὶ παντοδαπὰ διῄρηται.* Eurip. Hippolyt. p. 489. *οἱ καλοὶ λίαν λόγοι.* al.

ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐρ. —] Egregie Schleiermach.: „*Die Vertraulichkeit aber mit dem Nichtliebenden, welche durch sterblishe Besonnenheit verdünnt auch nur sterbliches und sparsames austheilt, erzeugt in der geliebten Seele iene von der Menge als Tugend gelobte Gemeinheit, und wird ihr Ursach neuntau-*

θεῖα οὕτω σοι δωρήσεται ἡ παρ' ἐραστοῦ φιλία. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐρῶντος οἰκειότης, σωφροσύνῃ θνητῇ κεκραμένη, θνητά τε καὶ φειδωλὰ οἰκονομοῦσα, ἀνελευθερίαν ὑπὸ πλήθους ἐπαινουμένην ὡς ἀρετὴν τῇ φίλῃ ψυχῇ ἐντεκοῦσα, ἐννέα χιλιάδας ἐτῶν περὶ γῆν 257
κυλινδουμένην αὐτὴν καὶ ὑπὸ γῆς ἄνουν παρέξει.

Αὕτη σοι, ὦ φίλε Ἔρως, εἰς ἡμετέραν δύναμιν ὅ τι καλλίστη καὶ ἀρίστη δέδοταί τε καὶ ἐκτέτισται παλινῳδία, τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἠναγκασμέ-

Legebatur olim *γένηται*, quod habent codd. EF.

καὶ θεῖα οὕτω] Sic Bodl. *ΔΠ*DGN. Florr. g. h. al. Vulgo erat *καὶ οὕτω θεία*. v. annot.

P. 257. *περὶ γῆν κυλινδ.*] Sic CH rb et rec. *Γ*BDE et alii nonnulli. Vulgatum *περὶ τὴν* iam Dorvill. ad Charit. p. 160. emendavit.

δέδοταί τε] *δέδονται* Bodl. cum aliis bene multis. NO *δέδεκται*, unde Winckelm. ad Euthyd. p. 18. putabat *δέδεικται* scribendum esse. Non credo.

send Iahre auf der Erde sich herum zu treiben und vernunftlos unter der Erde" Quippe *κεράννυσθαι*, *συγκεράννυσθαι*, al, non raro adulterandi, polluendi, conturbandi notionem comprehendunt, quae sunt verba Creuzeri ad Plotin. de Pulcr. p. 256. Animos eorum, qui corporum cupiditatibus dediti fuerunt, nec post mortem in coelum evolare, sed circa terram volutari, philosophus etiam Phaedon. p. 81. C sqq. et aliis locis statuit.

P. 257. *ἐκτέτισθαι παλινῳδία*] *ἐκτέτισται* significat hanc alteram orationem Amori tanquam debitum quoddam persolutam esse, quippe in quem antea graviter esset peccatum. Mire Astius: „Exstructum est tanquam monumentum," afferens insuper Horatianum illud: „Exegi monumentum aere perennius" iuxta cum Pindaricis quibusdam. Istud vero est non quidem docte sed perquam indocte hallucinari. De *εἰς δύναμιν* cum *ὅ τι καλλίστη* coniuncto ne quis incertus haereat, eodem modo Reipubl. IV. p. 427. E. Legg. V. p. 458. E. *εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα*. Legg. V. p. 739. D. *ὅ τι μάλιστα κατὰ δύναμιν*. Ibid. IV. p. 717. C. *εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα*. IV. p. 783. D. *ὡς ὅ τι καλλίστους εἰς δύναμιν*. VII. p. 817. B. *κατὰ δύναμιν ὅ τι κάλλιστα*. Ibid. V. p. 739. C. bis. E. VI. p. 766. A. 777. D. Politic. p. 273. B. 308. A. 279. C. Sophist. p. 226. A.

τά τε ἄλλα — διὰ Φαῖδρον εἰρῆσθαι] Heusdius Init. Phil. Plat. Vol. I. p. 137: „Scilicet scripsit hunc dialogum Plato, non ut Symposium provectiore aetate, sed ipso inventutis vigore. Quo factum, ut vim poeticam, qua natura valebat, in eo scribendo explicaret totam Et hinc sublimitas illa, hinc sensus illi excelsi de pulcro et vero, quales hic unice expressos reperimus. Exstant in hoc dialogo Pythagoreorum placita: *μῦθον* illum eorum metempsychosi magnam partem debemus. Quodsi cum hisce Pythagorica compara-

νη ποιητικοῖς τισι διὰ Φαῖδρον εἰρῆσθαι. ἀλλὰ τῶν προτέρων τε συγγνώμην καὶ τῶνδε χάριν ἔχων εὐμενὴς καὶ ἵλεως τὴν ἐρωτικήν μοι τέχνην, ἣν ἔδωκας, μήτε ἀφέλῃ μήτε πηρώσῃς δι' ὀργήν, δίδου δ' ἔτι μᾶλ-
B λον ἢ νῦν παρὰ τοῖς καλοῖς τίμιον εἶναι. τῷ πρόσθεν δ' εἴ τι λόγῳ σοι ἀπηνὲς εἴπομεν Φαῖδρός τε καὶ ἐγώ, Λυσίαν τὸν τοῦ λόγου πατέρα αἰτιώμενος παῦε τῶν τοιούτων λόγων, ἐπὶ φιλοσοφίαν δέ, ὥςπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πολέμαρχος τέτραπται, τρέψον, ἵνα καὶ ὁ ἐραστὴς ὅδε αὐτοῦ μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ, καθάπερ νῦν, ἀλλ' ἁπλῶς πρὸς Ἔρωτα μετὰ φιλοσόφων λόγων τὸν βίον ποιῆται.

τὴν ἐρωτικήν μοι τέχνην] Sic Vat. Ven. *Π* Bodl. et alii multi. V. *τήν μοι ἐρ. τ.* Dein vett. editt. *δέδωκας*, quod item e Bodl. et non pancis aliis correctum. Pro *δ' ἔτι* vulgo erat *τ' ἔτι*, invitis codd. melioribus.

B. *τῷ πρόσθεν —*] Vulg. *ἐν τῷ πρ.* Praepositionem omittunt Bodl. *ΔΠ* D G N O P T Florr. g. h.

mus, quae in Phaedone v. c. et in Politia occurrunt, sic vero nobis in Phaedro iuvenilis auctoris vigor apparebit. Nec vero diffiteor vitia hinc etiam contraxisse dialogum. Qui enim ordo in Symposio, in Phaedone, in aliis philosophi scriptis perfectus est fere, desideratur ille in Phaedro. Dictio item, quod veteres reprehenderunt, sic migrat subinde prosae orationis fines, ut poetica atque adeo dithyrambica videatur. Sed vitia haec iuvenilis luxuriantisque ingenii quis est adeo severus, quin huic aetati ignoscat?" — Haec igitur H e u s d i u s, qui hac in re cum S c h l e i e r m a c h e r o consentit. Miramur vero homines acutissimos huius loci fuisse immemores, in quo Platonem videmus aperte profiteri Socratem ab se poetice disputantem introduci Phaedri gratia. Nimirum propter Phaedrum sese simulat hoc genere dicendi usum esse, quum rerum ipsarum sublimitas et magnificentia, ad quam colloquentis animum a vulgari amoris humilitate sublatum evehere voluit, ipsum coegerit etiam oratione uti ea, quae illi responderet. Sed respicit facete et urbane ad illa Phaedri p. 234. C. *τί σοι φαίνεται ὁ λόγος, ὦ Σώκρατες; οὐχ ὑπερφυῶς τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν εἰρῆσθαι;* Quam igitur in Platone reprehendunt orationis vel libertatem vel luxuriam, ea tantum abest ut ab ipso non sit animadversa, ut ipsius argumenti gratia studiose quaesita videatur. Itaque ne illud quidem hinc concludere licebit, scriptum esse librum a Platone adolescente; nisi forte contendere velis ingenium virili aetate ipsi fuisse adeo intermortuum, ut ne tum quidem, quum ipse vellet, eo in scribendo uti potuerit. Quae sane sententia fuerit perabsurda.

παρὰ τοῖς καλοῖς τίμιον εἶναι] ut apud pulcros sim in honore.

B. *τὸν τοῦ λόγου πατέ-*

Cap. XXXIX. *ΦΑΙ.* Συνεύχομαί σοι, ὦ Σώκρατες, εἴπερ ἄμεινον ταῦθ' ἡμῖν εἶναι, ταῦτα γίγνεσθαι. τὸν λόγον δέ σου πάλαι θαυμάσας ἔχω, ὅσῳ C καλλίω τοῦ προτέρου ἀπειργάσω, ὥςτε ὀκνῶ, μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ, ἐὰν ἄρα καὶ ἐθελήσῃ πρὸς αὐτὸν ἄλλον ἀντιπαρατεῖναι. καὶ γάρ τις αὐτόν, ὦ θαυμάσιε, ἔναγχος τῶν πολιτικῶν τοῦτ' αὐτὸ λοιδορῶν ὠνείδιζε, καὶ διὰ πάσης τῆς λοιδορίας ἐκάλει λογογράφον. τάχ' οὖν ἂν ὑπὸ φιλοτιμίας ἐπίσχοι ἡμῖν ἂν τοῦ γράφειν.

ὥςπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] V. ὁ ἀδελφὸς Bekkerus mutavit in ἀδελφός, quoniam libri plurimi ἀδελφὸς sine articulo scriptum exhibent. Ipse olim articulum abieci, ut Euthydem. p. 297. B. collato Schaefero Melett. p. 45. et 116. et ad Sophocl. Oed. T. v. 630. Nunc tamen cum Bodl. ΠΞ, al. servandum duxi. Dein mire Bodl. Vat. G γέγραπαί τε τέτραπται.

C. καὶ γάρ τις αὐτόν, ὦ θ.] V. αὐτῶν, quod Heindorfius in αὐτῷ mutavit, qui dativus ex ὠνείδιζε penderet. Codd. optimi atque plurimi αὐτόν, quod cum λοιδορῶν nectendum.

ρα] orationis auctorem, ut Sympos. p. 177. D. v. Iacobs Delect. Epigr. p. 377. Evidentissime vero hinc intelligitur Lysiam in hoc dialogo ideo maxime a Platone reprehendi, quod sese inani oratiuncularum scribendarum studio dedisset, a philosophiae amore esset alienior. De Polemarcho, Lysiae fratre natu maximo, praeter Taylorum Vit. Lys. p. 106. conf. Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 112. Apud Plutarchum De usu Carn. p. 998. B. simpliciter vocatur Πολέμαρχος ὁ φιλόσοφος.

μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ] non amplius fluctuet inter inane istud declamatiuncularum amatoriarum studium et veram sapientiam. Quae interpretatio verbis sequentibus confirmatur, in quibus Phaedrus eo dicitur deducendus esse, ut amorem cum orationibus philosophia coniunctum sequatur. Verbum ἐπαμφοτερίζειν illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 108.

C. θαυμάσας ἔχω] Notissima loquendi ratio, de qua vide, sis, Matth. Gr. §. 559. b. Mox ἀντιπαρατεῖναι simpliciter est opponere certaminis gratia. Male enim Astius nuper de copiosa et prolixa oratione intellexit.

ἐκάλει λογογράφον] Apte Heindorf. comparat Demosth. de Falsa Legat. T. I. p. 417. ed. R. λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς ἀποκαλῶν τοὺς ἄλλους καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος. Ceterum non tantum de causarum forensium scriptore cogitandum, quod cum Scholiasta fecerunt Heindorf. atque Ast.; sed omnino de vanae rhetoricae ostentatore agitur, quam Lysias ita factitabat ut etiam amatorias componeret scriptiones, de quo copiosius in Prolegg. explicavimus. — Mox de τάχ' οὖν ἂν — ἡμῖν ἂν v. intpp. ad Gregor. Corinth. p. 44. ed. Schaefer., et de dativo ἡμῖν De Rep. I. p. 343. A. ibique annot.

ΣΩ. Γελοῖόν γ', ὦ νεανία, τὸ δόγμα λέγεις, καὶ
D τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις, εἰ αὐτὸν οὕτως ἡγεῖ τινα ψοφοδεᾶ. ἴσως δὲ καὶ τὸν λοιδορούμενον αὐτῷ οἴει νομίζοντα λέγειν ἃ ἔλεγεν.

ΦΑΙ. Ἐφαίνετο γάρ, ὦ Σώκρατες, καὶ σύνοι-

D. ἡγεῖ τινα ψοφοδεᾶ] V. τινὰ ἡγῇ ψ., quod ex Bodl. aliisque non paucis mutatum.

D. τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις] Eadem loquutio est De Rep. I. p. 334. D, quem locum comparavit Heindorf. Contrarium est τυγχάνειν τινός. Hipp. mai. p. 291. E. ἀλλὰ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς οὐ τυγχάνομεν, h. e. viri mentem ac sententiam non assequimur. — ψοφοδεᾶ, timidum, qui vel tale revereatur iudicium. — νομίζοντα λέγειν, h. e. serio dicere, ut ita ei persuasum sit. Deinde συνειδέναι τινί τι, quod proprie est: aliquid cum aliquo scire, alicui alicuius rei conscium esse, rariore usu ponitur pro aliquid de aliquo scire; quod loquendi genus illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 92. C. St. = p. 241. ed. Lips. et ad Plutarch. T. V. p. 836.

μὴ σοφισταὶ καλῶνται] Nam sophistae nomen viris principibus visum est ignominiosum. v Xenoph. De Venat. c. 13. ibique ann. Schneideri. et Plat. Prot. p. 312. A.

Γλυκὺς ἀγκών, ὦ Φαῖδρε, λέληθέ σε —] Hic locus dici non potest quantopere quum veterum tum recentiorum interpretum ingenia exercuerit. v. praeter Schol. ad h. l. Eustathium ad Iliad. κ'. p. 791. ed. Rom. in. π'. 1082. qui sua hausit ex Athenaeo XII. p 516. A. Hesych. T. I. p. 839. Suidam s. v. Zenob. II. 92. et e recentioribus Dorvill. Vann. Crit. p. 492. Heindorfium et Astium ad h. l. Schneiderum De locis nonnullis Phaedri Platonici p. 16 sqq., qui pro μακροῦ ἀγκῶνος scribi vult πικροῦ ἀγκῶνος. Horum omnium sententias exponere longum est et ab huius editionis consilio alienum. Itaque satis erit apposuisse quae vir quidam eruditus insigni acumine commentatus est in Indic. Lectionum in Academia Regia Guestphala Monasteriensi per menses hibernos a. 1830 — 31. habendarum; quo facto nostram sententiam in medium afferemus. Sunt autem illius haec: De verbis γλυκὺς ἀγκὼν — ἐκλήθη, inquit, interpretes fere omnes desperavere, eaque Heindorfius neque se intelligere neque quenquam hodie intellexisse profitetur. Sed, aliis praetermissis, vir quidam doctus, Fr. Reinhardt, in actis literariis Ienensibus (Mai 1830. Intelligenzblatt. N. 28.) non solum, quod antea putabat etiam Heindorfius, verba: ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη, ut vanum Grammatici additamentum, expungenda censuit, sed etiam pro γλυκὺς ἀγκὼν γλυκεῖ' ἀνάγκα scribendum proposuit, Platonem contendens haec ex Scolio Bacchylidis repetiisse: γλυκεῖ' ἀνάγκα σευομένα κυλίκων θάλπῃσι θυμὸν Κύπριδος, quod legitur apud Athen. II. p. 40. ed. Casaub., ut sensus verborum sit: „Suavis necessitas, Phaedre; hoc est: natura et negotia viris in republica versantibus non concedunt, ut scripta componant;

σθά που καὶ αὐτός, ὅτι οἱ μέγιστον δυνάμενοί τε καὶ σεμνότατοι ἐν ταῖς πόλεσιν αἰσχύνονται λόγους τε γράφειν καὶ καταλείπειν συγγράμματα ἑαυτῶν, δόξαν φοβούμενοι τοῦ ἔπειτα χρόνου, μὴ σοφισταὶ καλῶνται.

ΣΩ. Γλυκὺς ἀγκών, ὦ Φαῖδρε, λέληθέ σε, ὅτι

νομίζοντα λέγειν] Bodl. *οἴει ὀνειδίζοντα νομίζοντα λέγειν*:

non voluntate et iudicio fit, sed necessitate, ut a scribendo abhorreant. At de verborum: *γλυκὺς ἀγκὼν — ἐκλήθη* integritate ne suspicari quidem ullo modo liceat. Ea est enim lectio omnium librorum, firmaturque auctoritate Hermiae, qui certe *γλυκὺς ἀγκὼν* proverbium esse dicit, a quodam Aegypti loco ductum, ubi multa navigandi difficultas sit, tum explicatione proverbii proposita addit: *ὃ λέγει νῦν, τοῦτό ἐστι, ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνο λέληθέ σε, πόθεν ἐκλήθη, γλυκὺς ἀγκών, δυςχερὴς ὢν καὶ πικρὸς ὁ τόπος, οὕτω καὶ τοῦτο λέληθεν, ὅτι αἰσχρὸν ἐκλήθη τὸ λογογραφεῖν, ἐπαινετὸν ὂν καὶ καλόν.* Tum Eustath. ad Il. κ'. p. 791. *γλυκὺς ἀγκὼν* proverbium item ad Nili cubitum refert, longum et navigantibus laboriosum, cuius mentionem Plato in Phaedro faciat. Mittimus Scholiasten Platonicum, Suidam, Hesychium, alios lexicographos, denique paroemiographum Zenobium. Ex quibus omnibus ut primum hoc liquet, verba certe *γλυκὺς ἀγκὼν* nullo modo posse tentari, ita etiam solum illud *γλυκὺς ἀγκὼν* pro proverbio usurpatum fuisse, *γλυκὺς ἀγκὼν λέληθέ σε*, quod statuebat Heindorfius, cum eoque statuit etiam Schleiermacherus, immo *λέληθέ σε* quum a Platone addatur, id ipsum sequentia poscere videtur: *ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη*, praeter quod etiam haec eadem constant codicum auctorumque auctoritate.

Quae quum ita sint, proverbium *γλυκὺς ἀγκὼν* undecunque profectum est, Platonem certe hoc loco a Nili cubito derivare statuendum est. Qui sive singularis quidam fuerit fluminis flexus prope ipsam urbem Memphim, seu, quod potius verba *ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος* indicare videntur, longus ille et flexuosus Nili cubitus versus occidentem porrigens, quem Canobicum vocant, ipsi vero Graeci Aegypti incolae (per euphemismum) *ἀγαθὸν δαίμονα* vocabant, et quem tenui solummodo aquarum altitudine adire nautae coacti erant, alias fossa potius navigantes, rectiori cursu Naucrati Memphim ducente (v. Mannert. Geograph. Afr. P. I. p. 540.), certe non longus solummodo erat, verum etiam indidem fortasse naviganti-bus durus et laboriosus, ab iisdem tamen, ut solent homines rem tristem per iocum leni nomine mitigare, dulcis cubiti nomen accepit. Ita etiam Lydi locum quendam, in quem regina Omphale ad ulciscendam contumeliam, olim sibi ipsi allatam, dominorum filias per vim congregatas una cum servis inclusit, acerbitatem rei indignitatemque verbo lenientes *γλυκὺν ἀγκῶνα*, dulcem amplexum, vocarunt, auctore Clearcho Solensi ap. Athen. XII. p. 516. Unde alteram proverbii explicationem proponit Eustath. ad Il. π. p. 1082, illam a Nili cubito expresse referens ad Iliad. κ. p. 791. Utramutram sequaris, significatio pro-

E ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη. καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι λανθάνει σε, ὅτι οἱ μέγιστον φρονοῦντες τῶν πολιτικῶν μάλιστ' ἐρῶσι λογογραφίας τε καὶ καταλείψεως συγγραμμάτων, οἵ γε καί, ἐπειδάν τινα γράφωσι λόγον, οὕτως ἀγαπῶσι τοὺς ἐπαινέτας, ὥςτε προςπαραγράφουσι πρώτους, οἳ ἂν ἑκασταχοῦ ἐπαινῶσιν αὐτούς.

κατὰ Νεῖλον ἐκλ.] V. *κατὰ τὸν Νεῖλον.* Articulum om. Bodl. cum plurimis optimae notae libris.

E. *Πῶς λέγεις τοῦτο*] V. *πῶς τοῦτο λέγεις;* praeter fidem meliorum librorum.

P. 258. *συγγράμματι πρῶτος*] V. *συγγράμματος*, quod est in libris paucissimis.

verbii certe eadem est. Quam significationem optime expressit Clearchus, quum *Λυδοί*, ait, *τὸ πικρὸν τῆς πράξεως ὑποκοριζόμενοι τὸν τόπον καλοῦσι γλυκὺν ἀγκῶνα.* Nam *ὑποκορίζεσθαι* de iis dicitur, qui veram rei conditionem ut celent, aut rem turpem honesto, ut duram leniori, vel etiam odio bonam et probam turpiori nomine designant, peccatum specioso nomine praetexunt, aut omnino specioso praetextu aliquid excusant. De quibus omnibus adhiberi poterat proverbium illud *γλυκὺς ἀγκών.* Atque iam idem agebant viri illi in republica administranda versantes, de quibus hoc Phaedri loco agitur. Etenim cupere eos summopere ait Socrates orationes componere et scripta sua relinquere. Nihilominus iidem verentes videri volebant, et eo quidem specioso praetextu, ne sophistae fuisse posteris viderentur. Atque hoc prae se ferentibus Phaedrus omnino et sine suspicione fidem tribuebat. Itaque Socrates *γλυκὺς ἀγκών*, ait, *λέληθέ σε, ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη*, quibus tanquam explicationis causa statim sequentia addit: *καὶ πρὸς τῷ ἀγκ.* — *συγγραμμάτων*: fugit te, Phaedre, proverbio *γλυκὺς ἀγκών* longe aliud significari, quam verba sonant; speciosum hoc nomen esse rei, cuius longe alia conditio sit, nempe cubiti illius longi et navigantibus laboriosi. Ita illi revera scripta componere, et posteris relinquere cupiunt, non cupere simulant, specioso praetextu, ne posteris sophistae videantur. Quod igitur praedicant, eius ratio eadem est ac proverbii illius *γλυκὺς ἀγκών.* Ut nautae Nili cubitum illum longum et ad navigandum perdifficilem felicem ideoque suavem nuncuparunt, ita viri illi reipublicae gubernandae studiosi specioso praetextu scribendi negotium vilipendunt, revera grave et honestum iudicantes ideoque etiam amantes et cupientes." Haec igitur vir ille doctissimus. Cui de de summa re omnino assentimur, hoc uno fere excepto, quod inter duo orationis membra, quae a Platone diserte seiunguntur verbis: *καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι κτλ.* non satis distinxit. Nostra igitur sententia Plato hoc dicit: L a t e t   t e   i l l o s   p r i m u m   c o n s i l i o   i s t i   s u o,   q u o d   s i m u l a n t,   s p e c i o s u m   p r a e t e x e r e   n o m e n,   a c   p r a e t e-

ΦΑΙ. Πῶς λέγεις τοῦτο; οὐ γὰρ μανθάνω.

ΣΩ. Οὐ μανθάνεις, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἀνδρὸς πολιτικοῦ συγγράμματι πρῶτος ὁ ἐπαινέτης γέγραπται; 258

ΦΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἔδοξέ πού φησι τῇ βουλῇ ἢ τῷ δήμῳ ἢ ἀμφοτέροις· καὶ ὃς εἶπε, τὸν ἑαυτὸν δὴ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων, ὁ συγγραφεύς· ἔπειτα λέγει

Ἔδοξέ πού φησι] Post φησι vulgo interpositum legitur: αὐτὸ τὸ σύγγραμμα, quod glossema, indicandi subiecti caussa temere inculcatum, recte omittunt Bodl. ΔΠDGNOPT Flor. g. h. Vind. 4. 7. α. Monacc. In aliis quibusdam est αὐτῶν τὸ σύγγραμμα. Voculam που Heindorf. delendam putabat. In οὐ mutavit olim Ast., qui postea nostrae accessit sententiae. Mox αὐτὸν δὴ λ. Bodl. ΔΠGNOPT.

rea etiam orationum scribendarum esse longe cupidissimos. Repetit autem Socrates sententiae suae argumentum inde, quod quum viri in republica gubernanda versantes λογογράφοι videri nolint, tamen mirifice superbiant, si qui ipsorum scripta commendent, ita ut etiam horum nomina iis praefigere soleant. Nam id vocabulo ἐπαινέτης, de quo v. ad Protagor. p. 309 A. utique significatur. Ceterum suspicari licet Platonem locutionem illam, quae proverbii speciem refert, primum usurpasse, siquidem Phaedrum post prima itinera sua litteris exaravit. Conf. p. 275. B. Inde Comici et Sophistae eam vario sensu celebraverunt.

E. οἵ γε καὶ ἐπειδάν τινα —] Sic Phaedon. p. 96. E. πόῤῥω που ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι —, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμοῦ. Euthyphr. p. 4. A. πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε δὴ τυγχάνει ὢν εὖ μάλα πρεσβύτης. Gorg. p. 471. A. πῶς οὐκ ἄδικος, ᾧ γε προςῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδὲν κτλ. Ibid. p. 274. A. τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν, ὅς γε — ἀπέσφυξεν. Thucyd. I. 11. ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες εἷλον, οἵ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι — ἀντεῖχον.

P. 258. ἐν ἀρχῇ — γέγραπται] „Iunge: τῷ συγγράμματι ὁ ἐπαινέτης ἐν ἀρχῇ γέγραπται." BUTTMANN.

Ἔδοξέ πού φησι τῇ β.] Male vulgo distinguebatur Ἔδοξέ που, φησὶ, τ. β. Nam πού enclitica cum φησί cohaeret, ut sit opinor, nisi fallor, quo significatur assensum colloquentis exspectari, sicut recte monet Buttmann., quem vide in indice ad Menon. s. v. Quippe encliticae atque aliae id genus voces traiiciuntur, ubi parenthesis cum universa oratione quasi in unum coaluit. Disputavit de hac re Ast. ad Legg. p. 216. Commentar. ad Protagor. p. 99., qui inter alia comparat Legg. III. p. 681. κτίσσε δὲ Δαρδανίην γάρ πού φησιν, ἐπεὶ οὔπω Ἴλιος ἱρή κτλ. Ibid. VI. p. 773. A. ὦ παῖ τοίνυν φῶμεν. Ibid. X. p. 899. D. ὦ ἄριστε δὴ φῶμεν. Sic etiam Phileb. p. 34. E. διψῇ που λέγομεν ἑκάστοτέ τι. ubi v. annot. nostr. Theaet. p. 200. E. ἔφη ἄρα δείξειν κτλ. Euthydem. p. 278. C. 297. C. μοι δοκεῖ. Infra 262. D. Est autem verbi φησί subiectum ὁ πολιτικὸς ἀνήρ, cuius modo iniecta mentio est, h. e. sciti vel scripti auctor, qui proprie dictus est ὁ συγγραφεύς; v. Harpo-

δὴ μετὰ τοῦτο, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐπαινέταις τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν, ἐνίοτε πάνυ μακρὸν ποιησάμενος σύγγραμμα. ἤ σοι ἄλλο τι φαίνεται τὸ τοιοῦτον ἢ λόγος

B συγγεγραμμένος;

ΦΑΙ. Οὐκ ἔμοιγε.

B. *ἐὰν δὲ ἐξαλειφθῇ*] Sic Bekkerus e Bodl. *Δ*G et pr. *Π*.

crat. p. 325. al. Unde deinde etiam subiicitur *ὁ συγγραφεύς*. Ex quo liquido apparet verba *αὐτὸ τὸ σύγγραμμα* recte in cod. Bodl. aliisque omissa et a Bekkero Astioque deleta esse. Nulla vero de re referri ad populum per leges licebat, nisi de qua senatusconsultum antea factum et populo propositum esset. Ubi autem senatusconsultum a populo erat comprobatum, psephismati, vel, ut hoc loco dicitur, *συγγράμματι*, praeter illius nomen, qui senatus auctoritatem in comitiis oratione commendaverat et dicendo probaverat, id quod aut unius e Proedris contribulibus aut eius, in cuius sententiam senatus auctoritas perscripta esset, officium fuisse videtur, praeter illius igitur nomen psephismati adscribebatur formula haec: *γνώμη βουλῆς καὶ δήμου* aut *βουλῆς γνώμη*, ut appareret ipsum senatum populumque psephismatis auctoritatem comprobare. v. Schömann. De Comitiis Atheniens. p. 95 sqq. Ex quo apparet quorsum verba Socratis referantur. Nam ille ipse, qui legem suasisset vel ex auctoritate senatus rogationem ad populum tulisset, vulgo dictus est *εἰπεῖν*. v. Xenoph. Hellen. I. 7. §. 9. *ἡ βουλὴ εἰςένεγκε τὴν ἑαυτῆς γνώμην, Καλλιξένου εἰπόντος, τήνδε, κτλ.* Demosthen. De Coron. p. 265. *εἶπε Καλλίας Φρεάῤῥιος, πρυτάνεων λεγόντων, βουλῆς γνώμη· ἐπειδὴ Χαρίδημος καὶ Διότιμος ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίοις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον κτλ.* Conferas etiam psephismatum formulas ap. Demosth. De Cor. p. 235. 253. 261. 266. 282. 283. 289. Andocid. de myster. p. 39. Thucyd. IV. 118. al., ex quibus locis cognosces modo *ἔδοξε τῇ βουλῇ*, modo *ἔδοξε τῷ δήμῳ*, modo *ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ* reperiri. Itaque sententia verborum haec est. Visum est (sic dicit ille, opinor,) senatui aut populo aut utrique, atque hic suasit legem, semet ipsum scilicet admodum graviter significans et praedicans, videlicet ipse legis suasor. Tum vero postea (in psephismate suo) verba facit, ostentans laudatoribus suis suam ipsius sapientiam, dum interdum rogationem affert satis amplam et copiosam. Quocirca non est cur Winckelmanno aliquid tribuamus Praef. ad Phaedr. ed. Turic. min. p. VIII. locum violenter corrigenti hunc in modum: *ἔδοξεν, αὐτό φησι, τῇ βουλῇ ἢ τῷ δήμῳ ἢ ἀμφοτέροις· ὃς καὶ ὃς εἶπεν, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀεὶ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων ὁ συγγραφεὺς ἔπειτα λέγει, μετὰ τοῦτο δὴ ἐπιδεικνύμενος* etc. Quae balbutientis foret oratio. De *καὶ ὃς* pro *καὶ οὗτος* posito v. Sympos p. 201. E. Xenoph. Cyr. V. 4, 4. et 5, 36. coll. Matthiae Gramm. §. 484. qui tamen fallitur ὃς istud pro relativo habens; est enim articulus postpositivus, qui abiit

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής· ἐὰν δὲ ἐξαλειφῇ καὶ ἄμοιρος γένηται λογογραφίας τε καὶ τοῦ ἄξιος εἶναι συγγράφειν, πενθεῖ αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι.

Vulgo erat ἐξαλειφθῇ. Miro commento Winckelmannus coni. ἐὰν δὲ διαγραφῇ, πενθεῖ αὐτός etc. eiectis reliquis.

in pronomen demonstrativum. Itaque non erat, cur istud καὶ ὥς εἶπε sollicitaretur. Iam vero quod τὸν ἑαυτόν scriptum est, significatur addito articulo, eiusmodi hominem, fastu ac superbia inflatum, semet ipsum quasi digito monstrare. Quocirca nec hic quidquam attrectandum. Nam pronomina personalia cum articulo non uno modo iungi solere certum et exploratum habetur. v. praeter Heindorfium ad h. l. nostra ad Phileb. p. 20. B. Sophist. p. 239. B. Theaet. p. 166. A. ubi vindicavimus librorum lectionem: γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξεν. Epist. Plat. VII. p. 329. D. ibique varr. lectt. Audias praeterea Grammat. in Bekkeri Anecd. II. p. 923. Ἀττικοὶ γὰρ τὸν ἐμέ φασιν, ὡς καὶ Καλλίμαχος· ναὶ μὰ τὸν αὐτὸν ἐμέ· καὶ τὸν σὲ Κρονωνιάδην· (v. Ruhnken. ad Callim. Fr. 315.) καὶ Μένανδρος· τὸν ἐμὲ τουτονί. Apollon. De Pronom. p. 275. De Syntax. I. 28. p. 59. ed. Bekk. Grammat. ap. Valckenar. ad Ammon. p. 201. Sed hoc quidem iam in aprico esse putamus. Pergimus ad ὁ συγγραφεύς. Quo iteratur notio subiecti ita, ut irrisionis fiat indicium. Usum hunc appositionis quum alibi tum ad Criton. p. 51. A. attigimus. Itaque hoc quoque caret offensione, recteque videmur post ἐγκωμιάζων commate distinxisse orationem. Nec vero ante ἔπειτα λέγει gravior tollenda fuit verborum interpunctio. Orditur enim hinc novum orationis membrum, quo non iam refertur, sed narratur, quodnam sit scripti a viro civili confecti argumentum et consilium. Dicitur enim homo in eo verba facere sic, ut satis longis orationis ambagibus suam ipsius sapientiam ostentare conetur. Verum sufficiant haec de loco sanequam difficili; cui si quid lucis affudisse videbimur, certe non erit, cur nos operae in eo interpretando positae ullo modo poeniteat.

B. ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ] Pronomen οὗτος cum Schol. refer ad λόγος, qui ἐμμένειν dicitur, quum non reiicitur, sed probatur. Dein comparatio per appositionem expressa, quum dici licuisset, γεγηθὼς ἀπέρχεται ὡς ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής. Aristoph. Avv. v. 169. Ἄνθρωπος ὄρνις ἀστάθμητος, πετόμενος, Ἀτέκμαρτος, οὐδὲν οὐδέποτ' ἐν ταὐτῷ μένων, i. e. ὡς ὄρνις. Horat. Epist. I. 2, 42. Qui recte vivendi prorogat horam, rusticus exspectat, dum defluat amnis. Tibull. I. I. ipse seram vites rusticus. Perperam locum interpretatur Dorvill. ad Charit. p. 289. iure ab Heindorfio castigatus. Praeterea observes repentinam subiecti mutationem; nam ad γεγηθὼς ἀπέρχεται intelligitur ὁ συγγραφεύς: ad ἐξαλειφῇ autem ὁ λόγος et tum rursus idem ille συγγραφεύς. Sed quantum Graeci hoc in genere sibi indulserint, docebit annot. ad Protagor. p. 320. A. B. Remp. II. p. 360. A. Gorg. p. 510. B.

B. ἐὰν δὲ ἐξαλειφῇ καὶ ἄμοιρος γ.] Ut in γραφῇ πα-

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Δῆλόν γε, ὅτι οὐχ ὡς ὑπερφρονοῦντες τοῦ ἐπιτηδεύματος, ἀλλ' ὡς τεθαυμακότες.

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; ὅταν ἱκανὸς γένηται ῥήτωρ ἢ βασιλεύς, ὥςτε λαβὼν τὴν Λυκούργου ἢ Σόλωνος ἢ
C Δαρείου δύναμιν ἀθάνατος γενέσθαι λογογράφος ἐν πόλει, ἆρ' οὐκ ἰσόθεον ἡγεῖται αὐτός τε αὑτὸν ἔτι ζῶν, καὶ οἱ ἔπειτα γιγνόμενοι ταὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτοῦ νομίζουσι, θεώμενοι αὐτοῦ τὰ συγγράμματα;

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Οἴει τινὰ οὖν τῶν τοιούτων, ὅςτις καὶ ὁπωςτιοῦν δύςνους Λυσίᾳ, ὀνειδίζειν αὐτὸ τοῦτο, ὅτι συγγράφει;

Τί δέ; ὅταν ἱκ.] δαὶ Bekk. ex uno F.

C. *Οἴει τινὰ οὖν τ. τ.*] V. οἴει οὖν τινα, quod e Florr. g. h. θ. Vind. 4. Monacc. et Bekk. ΔΠDGNOPT mutatum. In Bodl. οὖν deest. Paullo ante vulgo scribebatur ἆρ' οὖν οὐκ ἰσόθεον, praeter fidem codd. optimorum atque plurimorum.

Οὔκουν εἰκός γε] Flor. a. c. i. οὐκοῦν. Dein Bodl. Vat. Ven. Π. et alii ἑαυτοῦ ἐπιθυμίᾳ. Vett. editt. αὑτοῦ ἐπ.

D. *οἶμαι αἰσχρὸν ἤδη*] Vulgo οἶμαί γε; sed γε om Bodl.

ρανόμων, de qua v. Schömann. De comitiis p. 160 sq. Meier. De bonis damnat. confisc. p. 130. Hermann. *Griech. Staatsalterthümer* §. 132. ann. 8. De ἐξαλείφειν conf Lycurg. in Leocr. p. 184. ed. Reisk. εἴ τις ἕνα νόμον εἰς τὸ μητρῷον ἐλθὼν ἐξαλείψειεν — ἆρ' οὐκ ἂν ἀποκτείναιτ' αὐτόν;

ἱκανὸς — ὥςτε — γενέσθαι] Sic Politic. p. 295. A. ἱκανὸς γένοιτ' ἂν — ὥςτε — προςτάττειν τὸ προςῆκον. Legg. IX. p. 875. A. φύσις ἀνθρώπων οὐδενὸς ἱκανὴ φύεται, ὥςτε γνῶναι — τὰ ξυμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν. Protag. p. 338. C. ubi plura adscripsimus. Usum loquendi illustrarunt etiam Valcken. ad Eur. Hippol. v. 1327. et A. Matthiae Gr. Gr. §. 532. 2. coll. 533. 1.

C. *Οὔκουν εἰκός γε*] Cratyl. p. 408. B. οὔκουν ἀμήχανός γ' εἰμὶ λόγου. Lachet. p. 195. A. Οὔκουν φησί γε Νικίας. Ibid. p. 192. D. Οὔκουν δίκαιόν γε. Sophist. p. 231. B. Οὔκουν τό γε εἰκός. Ibid. p. 235. E. p. 238. B., ubi vulgo erat οὐκοῦν ἂν ὀρθῶς γε. Euthydem. p. 307. B. οὔκουν δίκαιόν γε, ubi vulgo οὐκοῦν. Gorg. p. 516. E. οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι, ubi vulgo item οὐκοῦν. Legg. VII. p. 807. A. οὔκουν τό γε δίκαιον. Ibid. p. 810. D. Reipubl. III. p. 398. C. VIII. p. 552. B. X. p. 611. B. Theaet. p. 142. D. οὐ μὰ τὸν Δία, οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος. Ibid. p. 186. D. Sophocl. Phil. 907. οὔκουν ἐν οἷς γε δρᾷς

ΦΑΙ. Οὔκουν εἰκός γε ἐξ ὧν σὺ λέγεις· καὶ γὰρ ἂν τῇ ἑαυτοῦ ἐπιθυμίᾳ, ὡς ἔοικεν, ὀνειδίζοι.

Cap. XL. *ΣΩ.* Τοῦτο μὲν ἄρα παντὶ δῆλον, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν αὐτό γε τὸ γράφειν λόγους. D

ΦΑΙ. Τί γάρ;

ΣΩ. Ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαι αἰσχρὸν ἤδη, τὸ μὴ καλῶς λέγειν τε καὶ γράφειν, ἀλλ' αἰσχρῶς τε καὶ κακῶς.

ΦΑΙ. Δῆλον δή.

ΣΩ. Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν; δεόμεθά τι, ὦ Φαῖδρε, Λυσίαν τε περὶ τούτων ἐξετάσαι καὶ ἄλλον, ὅστις πώποτέ τι γέγραφεν ἢ γράψει, εἴτε πολιτικὸν σύγγραμμα εἴτε ἰδιωτικόν, ἐν μέτρῳ ὡς ποιητής, ἢ ἄνευ μέτρου ὡς ἰδιώτης;

ΦΑΙ. Ἐρωτᾷς, εἰ δεόμεθα; τίνος μὲν οὖν ἕνε- E
κα κἂν τις ὡς εἰπεῖν ζῴη, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδο-

Flor. g. ΔΠΣGNOPT.

Τίς οὖν ὁ τρόπος — μὴ γράφειν;] Haec vulgo Phaedro adscribebantur, quod recte mutavit Heindorfius, nec invitis codicibus. Dein vett. editt. *δεόμεθά τοι*, quod ex optimis et plurimis codd. emendatum. Post *Λυσίαν* accessit *τε* ex optimis plurimisque codicibus.

E. *ἕνεκα κἂν τις*] Sic Bodl. ΔΠGLT Flor. g. Vett. editt. *ἕνεκ' ἂν τις.*

(*αἰσχρὸς φανεῖ*). Antigon. 321. verissime Hermannus *Οὔκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας.* Aristoph. Plut. 890. *μὰ καὶ οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.* Nimirum his voculis Graeci utuntur, quum id, quod alter in dubitationem vocavit, negant, sed cum restrictione. — Paullo ante *αὐτὸ τοῦτο* est: id ipsum.

D. *αὐτό γε τὸ γρ. λ.*] h. e. ipsum per se.

ὡς ἰδιώτης] h. e. prosae orationis scriptor. Eadem prorsus oppositionis ratio est Sympos. p. 178. B. Plutarch. Vitt. Vol. II. p. 135, 10. ed. Schaef. recentiss. v. Hemsterhus. ad Lucian. Necyom. p. 484. et quem iam Heindorf. laudavit Ruhnk. ad Longin. p. 410. ed. Weisk.

E. *τίνος μὲν οὖν ἕνεκα — κέκληνται*] Haeserunt in his Heindorfius et Schleiermacherus, qui ea Phaedri ingenio indigna esse censuerunt. Cui incommodo ut occurreretur, postea Godofr. Bernhardy Encyclop. Philol. p. 94. hanc suasit verborum distributionem: *Φ. Ἐρωτᾷς, εἰ δεόμεθα; Σ Ω. Τίνος μὲν οὖν ἕνεκα — κέκληνται. Φ. Σχολὴ μὲν δή, ὡς ἔοικε. Σ Ω. Καὶ ἅμα κτλ.* At nos quidem nullam plane hic videmus difficultatem. Imo sunt omnia nostro iudicio menti et ingenio Phaedri longe convenientissima. Etenim homo sermonum avidissimus, ubi a Socrate interrogatus est, num bene scribendi ars explorandis Lysiae aut alius cuiusvis orationibus diligentius cognoscenda et intelligenda sit, respondet ut

νῶν ἕνεκα; οὐ γάρ που ἐκείνων γε, ὧν προλυπηθῆναι δεῖ, ἢ μηδὲ ἡσθῆναι, ὃ δὴ ὀλίγου πᾶσαι αἱ περὶ

vehementissime animo commotus, ideoque continuo docentis partes auscipit, ita ut adeo addat quae sublimiorem sapientiam spirare videantur: τίνος μὲν οὖν ἕνεκα κτλ. h. e. **imo** (μὲν οὖν) cuiusnam rei gratia adeo prope vixerit quispiam, nisi talium voluptatum gratia? Non enim, opinor, illarum certe caussa vivendum est, ante quas oporteat nos dolore et tristitia affici aut plane carere voluptate, quod fere omnes corporis voluptates sibi habent proprium; quapropter etiam iure vocantur **illiberales**. Nimirum urbane faceteque Plato ita hominem mollem nec naturae voluptatum imperitum, sed interiore earum notitia imbutum finxit ideoque hanc sapientiam suam ita expromere iussit, ut summum, quo captus tenetur, sermonum instituendorum et audiendorum desiderium palam faciat, et illiberale dicat esse, aliis indulgere voluptatibus. Cui deinde assentiens Socrates, scite et urbane cavillans quae ille professus est, etiam cicadas in vicinia morantes ait ipsos graviter commonere, ut de talibus rebus sermones misceant, quippe quae Musarum sint nuntiae, Uraniae et Calliopae commendantes eos, qui in rerum graviorum commentatione versentur, eos autem, qui iam tempore meridiano somno indulgeant, tamquam illiberales (ἀνδράποδα) contemturae sint: quae ipsa verba certissimo sunt argumento, Phaedrum antea τὰς ἀνδραποδώδεις ἡδονάς commemorasse, quae hic faceta allusione tanguntur. Itaque facile, opinor, intelligitur, totum locum esse sanum et incorruptum neque ullo modo sollicitari oportere. Superest tamen, ut de duabus rebus admonendum sit, quae ad eundum clarius illustrandum valeant. Etenim primum quidem de cicadarum fabula paucis explicavisse iuvabit, quae quorsum pertineat, ab interpretibus non usquequaque perspectum est. Duplici autem nomine videtur fabella notabilis esse adeoque duplicem ob caussam interposita, siquidem et ad lepidam cavillationem comparata est, et valet etiam eo, ut hominem ad liberalium artium ac doctrinarum studium a natura factum esse ostendatur. Etenim cicadas constat a Graecis veteribus habitas esse pro garrulitatis et loquacitatis indicibus, ut etiam proverbium: τέττιγος εὐφωνότερος, cicada vocalior, in hominem impendio garrulum usurparetur. Quo nomine etiam Athenienses interdum cum cicadis comparantur, quorum imprimis inde ab aetate Periclis ingens extitisset garrulitas atque immoderata disserendi ac litigandi cupiditas. v. praeter Homer. Iliad. III. v. 151 sqq. qui hunc usum loquendi praeivisse videtur, Aristoph. Avv. v. 39. ibique intpp. Nub. v. 980. Equitt. v. 133. coll. Thucyd. I. 6. Platon. Lgg. I. p. 641. E. Aristotel. Rhet. II. 23, n. Itaque Socrates hac fabula enarranda Phaedrum videtur lepide urbaneque ridere utpote confabulandi cupidissimum omninoque sermonum longe amantissimum eoque ipso etiam Athenienses leniter cavillari. Cavendum tamen est, ne in hoc uno putemus inesse omnia. Nam merae irrisionis gratia si fabula interposita esset, sane ea vehementer displicere deberet utpote alienior ab argumento libri primario, praesertim quum etiam longior sit atque

τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἔχουσι· διὸ καὶ δικαίως ἀνδραποδώδεις κέκληνται.

copiosior. Itaque nos quidem putamus ei etiam aliud quid esse propositum. Quod quale sit, ipsius Socratis prodit oratio, qui posteaquam Phaedrus enuntiavit haec: „Cuiusnam taudem rei gratia vivat aliquis, si non talium voluptatum caussa?" eam sententiam utique probat continuo et quo magis etiam ipsam confirmet, eam, de qua agitur, fabulam in medium affert. Nimirum docetur, opinor, data occasione vel potius admonetur, id quod universi libri argumento sane longe est convenientissimum, ipsam hominis naturam atque indolem eam esse, quae ad sermones de rebus ad philosophiam et artes liberales pertinentibus instituendos feratur atque adeo *τῆς μουσικῆς* sensu atque studio praedita sit. De qua re Plato postea senex factus exposuit copiosius in Legg. II. p. 653 sqq. Hoc ipsum autem item potuit commodissime cicadarum exemplo declarari. Etenim cicadarum cantus etiam bono sensu et cum laude dicitur sic, ut eius similitudine orationis vis atque suavitas atque adeo artis poeticae et oratoriae facultas declaretur, de qua re dudum monuit Eustathius ad Iliad. γ'. 395. v. 151 sqq. Pertinet huc Timonis carmen in Platonis eloquentiam apud Diogen. Laert. III. 7. *Τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς Ἡδυεπής, τέττιξιν ἰσογράφος, οἵ θ' Ἑκαδήμου Δένδρε' ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱᾶσιν*: Cunctos auitbat latissimus ille, suavis orator, cuius non cedunt scripta cicadis, quae super arboribus resident lucis in opacis, ac mittunt vocem modulato gutture amoenam; in quibus versiculis nomine *πλατύστατος* ad Platonem et nomine *Ἑκαδήμου* ad Academiam alludi manifestum est. Nec minus recte huc referas illa Theocriti Idyll. I. v. 148. *τέττιγος ἐπεὶ τύ γα φέρτερον ᾄδεις.* Nimirum cantus cicadarum veteribus in deliciis fuit, ut etiam laudis gratia commemorari potuerit: v. Anacr. Carm. 43. 1. ibique Fischer. et Schneider. *Anmerkungen über d. Anacreon* p. 61. Virgil. Eclog. V. 77. Georgic. III. v. 328. ibique Vossium coll. Beckio ad Avv. Aristoph. v. 39. Itaque faceta et urbana Socrates utitur dilogia, qui cum Phaedrum leniter ridet, tum eadem opera etiam suavissime ostendit ac declarat, natum esse hominem ad sermonum generosiorum et nobiliorum usum et consuetudinem; qua quidem ratione quodammodo praeludit iis, quae infra de studio hominis nativo divinum amorem cum aliis communicandi deque dialectica ut arte plane amatoria disputaturus est. Sed haec satis sunto de fabula lepidissima, cuius vim rationemque interpretes adeo non perspexerunt, ut non modo universum eius sensum miris modis perturbaverint, sed etiam singulas loci, quamvis longe sincerissimi, partes temere sollicitaverint. Sequitur iam, ut etiam paucis exquirendum sit, quaenam dicantur *ἀνδραποδώδεις ἡδοναί.* Eae vero sunt voluptates corporis vulgares, liberali homine indignae, et partim cum doloris societate coniunctae. v. De Rep. IX. p. 583. B. Phileb. p. 31. D sqq. quo loco subtiliter de mixtis cum dolore et molestiae sensu voluptatibus explicatur. De voc. *ἀνδραποδώδης* ita posito conf. Legg. IX. p. 880. A. ubi iungi-

ΣΩ. Σχολὴ μὲν δή, ὡς ἔοικε. καὶ ἅμα μοι δο-
κοῦσιν ὡς ἐν τῷ πνίγει ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν οἱ τέτ-
259 *τιγες ᾄδοντες καὶ ἀλλήλοις διαλεγόμενοι καθορᾶν. εἰ*
οὖν ἴδοιεν καὶ νῷ καθάπερ τοὺς πολλοὺς ἐν μεσημ-
βρίᾳ μὴ διαλεγομένους, ἀλλὰ νυστάζοντας καὶ κηλου-
μένους ὑφ' αὑτῶν δι' ἀργίαν τῆς διανοίας, δικαίως
ἂν καταγελῷεν, ἡγούμενοι ἀνδράποδα ἄττα σφίσιν
ἐλθόντα εἰς τὸ καταγώγιον ὥσπερ προβάτια μεσημ-
βριάζοντα περὶ τὴν κρήνην εὕδειν. ἐὰν δὲ ὁρῶσι δια-
λεγομένους καὶ παραπλέοντάς σφᾶς ὥσπερ Σειρῆνας
B *ἀκηλήτους, ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν ἀνθρώποις*
διδόναι τάχ' ἂν δοῖεν ἀγασθέντες.

Cap. XLI. *ΦΑΙ. Ἔχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; ἀνή-*
κοος γάρ, ὡς ἔοικε, τυγχάνω ὤν.

ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν] V. *ἡμῖν*, praeter fidem codicum omnium, si a Par. O. discesserimus.

P. 259. *διαλεγόμενοι καθορᾶν* [*καὶ ἡμᾶς*] Bodl. *Δ* GT. et pr. *Π*. omittunt *καὶ ἡμᾶς*, probante Bekkero et Astio. Recte. Igitur delevi. Deleverunt nuper etiam Turicenss. Pertinebat glossema ad *καὶ νῷ*.

B. *παρὰ θεῶν ἔχουσιν*] V. *ἔχουσι παρὰ θεῶν*, quod soli tur cum *ἄγροικος* et *ἀνελεύθερος*. De Republ. IV. p. 430. B. ubi consociatur cum *θηριώδης*. Phaedon. p. 69. B. Et ipsam *ἡδονὴν ἀνδραποδώδη* reperimus Epist. Platon. VII. p. 335. A. Aristot. Eth. III. 10, 24. al. Phrynichi in Bekker. Anecdot. Vol. I. p. 29. *ἀνδραποδώδεις ἡδοναί· σημαίνει τὰς εἰκαίους καὶ ἀλογίστους ἡδονάς.*

ὡς ἐν τῷ πνίγει] utpote in calore; quippe quum aestus caloris eos ad canendum invitet. Nam: Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis, ut est apud Virgil. Eclog. II. v. 13. De cantu cicadarum v. etiam Aristoph. Rann. 1095. Aelian. Hist. Anim. III. 38. Aristoph. Auscult. mir. p. 137. ed. Beckm. Dion. Chrys. Orat. XLVII. p. 527. A. Themist. XXI. p. 246. A. al. Mireris vero Badhamum ita scribentem: „Quid sibi vult istud *ὡς*? aut quis unquam verbum *καθορᾶν* sine casu usurpari vidit?" Legit igitur *νῷ* pro *ὡς*, quo pronomine ait in eo ipso loco, qui ab *ὡς* occupatus sit, nihil aptius poni posse. At nimirum *ὡς* quid significet, modo indicavimus, nec poterit quisquam de isto voculae usu dubitare, dum modo legerit quae exposita sunt in Matthiae Gr. Gr. §. 628. 3. *Καθορᾶν* autem, quod ponitur absolute et sine casu obiecti, ut nostrum ***herabsehen***, praeivit hunc usum loquendi iam pater poeseos Iliad. XI. 337. *ἔνθα σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων, ἐξ Ἴδης καθορῶν.* Ibid. VII. 21. *Περγάμου ἐκ κατιδών.* Ibid. IV. 508. *νεμέσησε δ' Ἀπόλλων Περγάμου ἐκ κατιδών.* Quorum certe cri-

ΣΩ. Οὐ μὲν δὴ πρέπει φιλόμουσον ἄνδρα τῶν τοιούτων ἀνήκοον εἶναι. λέγεται δ', ὥς ποτ' ἦσαν οὗτοι ἄνθρωποι τῶν πρὶν Μούσας γεγονέναι. γενομένων δὲ Μουσῶν καὶ φανείσης ᾠδῆς, οὕτως ἄρα τινὲς τῶν τότε ἐξεπλάγησαν ὑφ' ἡδονῆς, ὥστε ᾄδοντες ἠμέλησαν σίτων τε καὶ ποτῶν, καὶ ἔλαθον τελευτήσαν- C
τες αὐτούς. ἐξ ὧν τὸ τεττίγων γένος μετ' ἐκεῖνο φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον, ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον εὐθὺς ᾄδειν, ἕως ἂν τελευτήσῃ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθὸν παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλειν, τίς τίνα αὐτῶν τιμᾷ τῶν ἐνθάδε. Τερψιχόρᾳ μὲν οὖν τοὺς ἐν τοῖς χοροῖς τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγγέλλοντες ποιοῦσι προσφιλεστέρους, τῇ δὲ Ἐρατοῖ τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς,

Par. EF tuentur.

Οὐ μὲν δὴ πρέπει] Vulgo *γε* post *πρέπει* interpositum, quod eieci cum Bodl. et Vatic.

λέγεται δ', ὥς ποτ' ἦσαν] Heindorf. *δὴ* malebat. Aliquot libri *δ'* om. Dein *τῶν* ante *πρὶν* sex fere codd. om.

C. *Τερψιχόρᾳ*] V. *Τερψιχόρῃ*, quod vix unus alterve librorum tuetur. Conferri iubet Bekker eam in rem Anecdot. sua p. 1173. med.

ticum decebat non esse immemorem. Denique nemo non largietur ultro, nullo pacto hic locum habere posse istud *νῷ* a Badhamo excogitatum, propterea quod deinceps infertur: *εἰ οὖν ἴδοιεν καὶ νῷ κτλ.* Sed de hoc verbo monuisse sufficiet.

P. 259. *ἀνδράποδα ἄττα*] Lepide alludit ad Phaedri *ἀνδραποδώδεις ἡδονάς*.

παραπλέοντας σφᾶς —] Respexit ad fabulam Hom. Odyss. XII. 39 sqq. conf. de hac comparatione Bergler. ad Alciphr. p. 179.

B. *λέγεται δ', ὥς ποτ' ἦσαν*] „Fabellam hanc elegantissimam, a Platone haud dubie fictam, sumsit hinc Himer. Eclog. X. p. 178. Vid. ibi et ad Eclog. XII. p. 199. Wernsdorfium.“ HEINDORF. — *τῶν πρὶν Μουσ. γενέσθαι*, e numero eorum, qui vixerunt, prinsquam Musae fuerunt.

C. *μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον*] Nam rore credebantur vesci, de qua re laudant Fischer. ad Anacreont. XLIII. p. 167. et 169. et Voss. ad Virgil. Eclog. V, 77. Ad *εὐθύς* ex superioribns repetendum *γενόμενον*, statim ut natum est, cui apte subiungitur: *ἕως ἂν τελευτήσῃ*. Itaque non est cur quis pro isto *εὐθύς* requirat potius *συνεχῶς* aut simile quiddam; nec vero andiendus Badhamus, qui *γενόμενον* censet facta verborum transpositione post *εὐθὺς* inserendum esse.

Τερψιχόρᾳ μὲν οὖν] Formam hanc vere Atticam esse testatur Choeroboscus in Bekkeri Anecdot. T. III. p. 1173. v. Buttmann. Gr. Ampl. T. II. p. 395.

καὶ ταῖς ἄλλαις οὕτως, κατὰ τὸ εἶδος ἑκάστης τιμῆς. τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν Οὐρανίᾳ τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ διάγοντάς τε καὶ τιμῶντας τὴν ἐκείνων μουσικὴν ἀγγέλλουσιν, αἳ δὴ μάλιστα τῶν Μουσῶν περί τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι θείους τε καὶ ἀνθρωπίνους ἱᾶσι καλλίστην φωνήν. πολλῶν δὴ οὖν ἕνεκεν λεκτέον τι καὶ οὐ καθευδητέον ἐν τῇ μεσημβρίᾳ.

ΦΑΙ. Λεκτέον γὰρ οὖν.

E Cap. XLII. ΣΩ. Οὐκοῦν, ὅπερ νῦν προὐθέμεθα, σκέψασθαι τὸν λόγον ὅπῃ καλῶς ἔχει λέγειν τε καὶ γράφειν καὶ ὅπῃ μή, σκεπτέον.

ΦΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐχ ὑπάρχειν δεῖ τοῖς εὖ γε καὶ καλῶς ῥηθησομένοις τὴν τοῦ λέγοντος διάνοιαν εἰδυῖαν τὸ ἀληθὲς ὧν ἂν ἐρεῖν πέρι μέλλῃ;

ΦΑΙ. Οὑτωσὶ περὶ τούτου ἀκήκοα, ὦ φίλε Σώ-

D. ταῖς ἄλλαις οὕτως] V. οὕτω. Sed pleniorem formam tuetur Bodl. cum aliis. v. ad Protagor. p. 351. B. et Gorg. p. 522. C.

ἑκάστης τιμῆς] V. τιμῆς ἑκάστης, invitis codicibus praeter. pr. E.

καὶ τῇ μετ' αὐτήν] V. καὶ τῇ μετὰ ταύτην, libris plerisque omnibus adversantibus.

πολλῶν δὴ οὖν ἕνεκεν λ.] Sic Bodl. Ven. Σ. Par. B H Coisl. Flor. a. c. g. h. ϑ. Vindobb. 1. 3. 6. alii. Vulgo erat πολλῶν οὖν δὴ ἕνεκεν. Bekker e codd. ΔΠG scripsit πολλῶν δὴ[illegible] οὕνεκεν.

D. τὴν ἐκείνων μουσικήν] Nam φιλοσοφία est μεγίστη μουσική, ut est in Phaedon. in. Quod autem philosophism Calliopae et Uraniae attribuit, eius rei rationem reddit verbis sequentibus: αἵ περί τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι κτλ., in quibus οὐρανὸν ad Urauiam, λόγους ad Calliopen referri manifestum est. Et Uraniam quidem Pythsgoreorum exemplo philosophiae videtur praefecisse: nisi forte superioris nsrrationis habuit rationem, in qua ideae fingebsutur in coelo esse collocatae. Ad ἱᾶσι καλλίστην φωνὴν conf. Legg. p. 890. D. ἀλλὰ πᾶσαν, τὸ λεγόμενον, φωνὴν ἱέντα — γίγνεσθαι. Euthyd. p. 292. E. Reip. V. p. 475. A. al.

Λεκτέον γὰρ οὖν] Postqusm Socrates urbsna cum festivitate ostendit meridianum tempus confabulatione potius quam quiete esse transigendum, quo scilicet per cicadas Musis tamquam homines philosophiae amantes commendentur; Phaedrus, ad cuius sententism et mentem hoc prorsus accommodatum est, misso de fabula illa sermone, continuo affirmat utique sermones esse miscendos. Qua re-

κρατες, οὐκ εἶναι ἀνάγκην τῷ μέλλοντι ῥήτορι ἔσεσθαι τὰ τῷ ὄντι δίκαια μανθάνειν, ἀλλὰ τὰ δόξαντα ἂν πλήθει, οἵπερ δικάσουσιν, οὐδὲ τὰ ὄντως ἀγαθὰ ἢ καλά, ἀλλ' ὅσα δόξει· ἐκ γὰρ τούτων εἶναι τὸ πείθειν, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἀληθείας. 260

ΣΩ. Οὔ τοι ἀπόβλητον ἔπος εἶναι δεῖ, ὦ Φαῖδρε, ὃ ἂν εἴπωσι σοφοί, ἀλλὰ σκοπεῖν, μή τι λέγωσι. καὶ δὴ καὶ τὸ νῦν λεχθὲν οὐκ ἀφετέον.

ΦΑΙ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Ὧδε δὴ σκοπῶμεν αὐτό.

ΦΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Εἴ σε πείθοιμι ἐγὼ πολεμίους ἀμύνειν κτησάμενον ἵππον, ἄμφω δὲ ἵππον ἀγνοοῖμεν, τοσόνδε μέντοι τυγχάνοιμι εἰδὼς περὶ σοῦ, ὅτι Φαῖδρος ἵππον ἡγεῖται τὸ τῶν ἡμέρων ζώων μέγιστα ἔχον ὦτα — B

ΦΑΙ. Γελοῖόν γ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴη.

ΣΩ. Οὔπω γε· ἀλλ' ὅτε δὴ σπουδῇ σε πεί-

E. τοῖς εὖ γε καὶ κ.] V. τε, quod e Bodl. Vat. Ven. Π. aliis multis mutatum.

Οὑτωσὶ περὶ τούτου ἀκ.] V. τούτων, quod habent libri ΞΗ.

P. 260. B. πολεμίους ἀμύνειν] V. τοὺς π. ἀμ. invitis codd. fere omnibus praeter Ven. Ξ.

Γέλοιόν γ' ἂν — εἴη] εἴη om. Bodl. Vat. Par. GT.

Οὔπω γε] Bodl. Vat. Ven. Π. alii nonnulli οὔ ποτε. male. Dein δὴ om. Bodl. ΔΠDOPT. probante Hermanno. Sed elegantius istud δὴ est quam ut criticorum arbitrio invectum sit.

sponsione denuo declarat, quanta sermonum lucensus sit cupiditate. Frustra in his quoque haesitavit Schleiermach. p. 388, cuius sententiam etiam Astius impugnavit.

E. καὶ ὅπῃ μή, σκεπτέον] Exspectabas ποιητέον: sed verbum σκέψασθαι animo tenens σκεπτέον dixit. Itaque non probo quod Heindorf. et Ast. post σκέψασθαι commate distinxerunt.

P. 260. οὐκ εἶναι — ἀλλ' ὅσα δόξει] Copiose hanc sophistarum sententiam tractavit Plato Gorg. p. 454. B sqq. Veterum de hac re opiniones exposuit Vossius Institutt. Oratt. L. 1. c. 1. Ceterum haec: ἀλλὰ τὰ δόξαντα — δόξει, ita explices: ἀλλὰ ταῦτα, ἃ δόξειεν ἂν πλήθει δίκαια, οἵπερ δικάσουσιν. Ficinus: sed quae iudicantium multitudini videantur. Particulam ἂν cum τὰ δόξαντα, h. e. ἃ δόξειεν ἄν, coniunctam abunde illustravimus ad Phileb. p. 30. C. et 52. C. al.

Οὔ τοι ἀπόβλητον ἔπος] Respiciuntur verba Nectoris Iliad. II. 361. Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσσεται ὅ ττι κεν εἴπω. conf. ct-

θοιμι, συντιθεὶς λόγον ἔπαινον κατὰ τοῦ ὄνου, ἵππον ἐπονομάζων καὶ λέγων, ὡς παντὸς ἄξιον τὸ θρέμμα οἴκοι τε κεκτῆσθαι καὶ ἐπὶ στρατείας, ἀποπολεμεῖν τε χρήσιμον καὶ προςενεγκεῖν δυνατὸν σκεύη καὶ ἄλλα πολλὰ ὠφέλιμον —

ΦΑΙ. Παγγέλοιόν γ' ἂν ἤδη εἴη.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ κρεῖττον γελοῖον ἢ δεινόν τε καὶ ἐχθρὸν εἶναι φίλον;

καὶ ἐπὶ στρατείας] V. *στρατιᾶς*. Illud solus T. exhibuit.

C. *καὶ ἐχθρὸν εἶναι φίλον;*] V. *εἶναι ἢ φίλον*. Cornar. corrigebat *εἶναι τὸν φίλον*. Verum vidit Heindorf. Deest *ἢ* in Vind. 4. 6. 7. *α*. Mon. Par. FNO. In cod. P. desunt verba *εἶναι ἢ φίλον*. Bekker. *ἢ φίλον* uncis inclusit.

iam Iliad. III. 65. Mox Schaefer. ad Greg. Corinth. p. 824. *μή τι λέγουσι* malebat, quod genus loquendi ad Menon. p. 78. B. illustravimus. Postea tamen ipse ad Plutarch. Vitt. Vol. V. p. 572. suam rettractavit sententiam. Winckelmannus Praefat. ad edit. min. Turic. p. IX. coni. *εἴ πῃ τι λέγουσιν*, collato loco, qui infra legitur p. 272. C. Coniunctivum tamen tuemur ea ratione, quam ad Phaedon. p. 70. A. et Hipp. maior. p. 300. D. significavimus. Sententia verborum est haec: videndum, ne dicant aliquid, quod dignum sit, cuius habeamus rationem.

B. *καὶ ἐπὶ στρατείας*] Libri omnes praeter unum solum T. *στρατιᾶς*, quod primus correxit Heindorf. de Spaldingi sententia, mutavit etiam Bekker. Enimvero *στρατιὰ* fere exercitum, *στρατεία* expeditionem denotat. v. Dorvill. ad Charit. p. 540. Promiscuum tamen voc. *στρατιὰ* usum agnoscit Photius p. 468. ed. Lips. *Στρατιὰν, συστέλλοντες τὴν δευτέραν συλλαβὴν, οὐ μόνον τὸ στράτευμα λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν στράτευσιν· οὕτως Ἀριστοφάνης.* Nec temere Aristophan. Lysistr. 99. *τοὺς πατέρας οὐ ποθεῖτε τοὺς τῶν παιδίων, ἐπὶ στρατιᾶς ἀπόντας; εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι*, ubi metro vides *στρατιᾶς* necessario requiri. Ibid. 592. *μονοκοιτοῦμεν διὰ τὰς στρατιάς*, quod non minus est certum. Ibid. 1141. *στρατιὰν προςαιτῶν*. Thesmoph. 828. et 1169. Acharn. 251. 1143. al. Quae quum ita sint, mirandum profecto non est, quod etiam apud prosae orationis scriptores, Thucydidem, Xenophontem, Polybium, alios, perpetua est codicum in his vocabulis fluctuatio: nec quisquam paullo prudentior negaverit *στρατιὰν* pro *στρατείᾳ* Atticis in usu fuisse. Apud Platonem tamen haud scio an nullus exstet praeter hunc unum locus, in quo non unus alterve meliorum librorum cum vulgaribus grammaticorum praeceptis conveniat. Vide modo Reip. III. p. 404. A. et B. Charm. p. 156. C. Legg. XII. p. 94. A. ubi codd. *στρατιῶν*. al. et quae laudavit Ruhnken. ad Tim. p. 240. Quocirca nos quoque quamvis omnibus codicibus invitis *ἐπὶ στρατείας* reposuimus. Ceterum ita nobis persuasimus: licet *στρατιὰ* utroque significatu ponatur, ut tum expeditionem tum exercitum significet; tamen vicissim *στρατείαν* nusquam ibi

ΦΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὅταν οὖν ὁ ῥητορικὸς ἀγνοῶν ἀγαθὸν καὶ κακόν, λαβὼν πόλιν ὡσαύτως ἔχουσαν πείθῃ, μὴ περὶ ὄνου σκιᾶς ὡς ἵππου τὸν ἔπαινον ποιούμενος, ἀλλὰ περὶ κακοῦ ὡς ἀγαθοῦ, δόξας δὲ πλήθους μεμελετηκὼς πείσῃ κακὰ πράττειν ἀντ' ἀγαθῶν, ποῖόν τινα οἴει μετὰ ταῦτα τὴν ῥητορικὴν καρπὸν ὧν ἔσπειρε D θερίζειν;

D. *καρπὸν ὧν ἔσπειρε*] ὧν Vind. 1. 3. 6. Flor. a. c. h. ΓΣΦΒΗ, quod desiderabat Stephan., probante Heindorfio, Bekkero, Buttmann. Vulgo legitur ὅν. Mox γε post οὐ πάνυ ex optimis libris revocatum est.

adhiberi, ubi exercitus intelligendus est. Quod ipsum videtur effecisse, ut στρατιὰ maxime de exercitu frequentaretur.

ἀποπολεμεῖν τε χρήσιμον] h. e. πολεμεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ut recte interpretatur Heindorf., comparans Protagor. p. 350. A. ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν.

C. *Ἆρ' οὖν οὐ κρεῖττον —*] Ficinus: Nonne praestat ridiculum amicum (i. e. tanquam amicum) esse, quam gravem (callidum) et inimicum (malitiosum)? Nimirum hoc dicit, eum, qui quid suadeat, quem quidem nunc appellat φίλον, potius fore ridiculum, quam eius rationibus, cui aliquid suadere conetur, gravem et inimicum. Φίλον, quod vocat τὸν πείθοντα, sumit atque ponit illum, qui alteri aliquid suadeat, erga hunc esse benevolum. Quod quidem lepide et urbane Phaedri gratia ita fieri videtur, cui Lysias, quamvis amoris divinioris natura non perspecta, tamen sententiam suam ut amicus benevolus persuaserat.

μὴ περὶ ὄνου σκιᾶς] Alludens ad proverbium ὄνου σκιά, quod significat rem nihili, pro ὄνου dixit ὄνου σκιᾶς. Male igitur Heindorf., quamvis assentiente Bernhardy Encyclop. Philol. p. 147. voc. σκιᾶς exterminavit, iure ab Astio reprehensus. Praeterea lege Schol. ad h. l.

D. *καρπὸν ὧν ἔσπειρε θ.*] Legitur vulgo ὅν, quod Astius sic defendit: „Καρπὸν ὃν ἔσπειρε θερίζειν, inquit, Plato sine dubio posuit propter proverbium, quod Hermias p. 182. affert: ὁ κακὰ σπείρων κακὰ θερίζει. conf. Schol. p. 317. Bekk. et Erasmi Adagg. III. 7. 60. p. 649. ed. Col. Verba, praemisso ποῖόν τινα, in quo sententiae vis inest, ita coacta sunt, ut solvi possint: καρπὸν ὃν ἔσπειρε, ποῖόν τινα οἴει εἶναι ὃν μετὰ ταῦτα ἡ ῥητορικὴ θερίζει;“ Artificiosior tamen et contortior ea est verborum explicatio. Ac videtur praeterea etiam res ipsa hanc flagitare sententiam: quemnam fructum putas artem oratoriam ex iis, quae tanquam semina sparserit, percepturam esse, nam scribendum: ποῖόν τιν' ἂν οἴει. Accedit quod ὧν in libris non paucis iisque satis probis repertum est. Praeterea alluditur fortasse ironice ad dictum quoddam Gorgiae, cuius meminit Aristoteles Rhetor. III. 3. οὐ δὲ ταῦτα

ΦΑΙ. *Οὐ πάνυ γε ἐπιεικῆ.*

Cap. XLIII. *ΣΩ.* *Ἆρ' οὖν, ὦ 'γαθέ, ἀγροικότερον τοῦ δέοντος λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνην, ἡ δ' ἴσως ἂν εἴποι· Τί ποτ', ὦ θαυμάσιοι, ληρεῖτε; ἐγὼ γὰρ οὐδέν' ἀγνοοῦντα τἀληθὲς ἀναγκάζω μανθάνειν λέγειν, ἀλλ', εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή,*

εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή] Vulgo erat: *εἴ τις ἐμῇ ξυμβουλῇ*, cui Stephan., probante Heindorfio et Winckelmanno *χρῆται* addendum censebat. Bodl. *Δ*G. et pr. *Π*. *εἴ τι*. Recte Vind. 3. *εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή*, quod coni. Schleiermacher. Deinde vett. editt. *λαμβάνειν*. Indicativum debemus Vind. 4. 7. *α*. Flor. h.; habent idem DNOP. Quamquam *λαμβάνειν*, ubi *κτησάμενον* scripseris, servari potest, si quis cum Aug. Matthiae Gr. Gr. §. 556. 2. p. 1292. ex *ἀναγκάζει* per zeugma statuat *κελεύω* vel *παραινῶ* repetendum esse. Idem vir doctus ad *εἴ τις ἐμῇ συμβουλῇ* intelligendum putat *αἰσχρῶς μὲν ἔσπειρας, κακῶς δὲ ἐθέρισας*, quae scita est coniectura Krischii De Phaedro Platonis p. 98 sq.

ἀλλ' εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή, κτησάμενος — λαμβάνει] Quod olim e codicibus reduximus, id etiam nunc tenemus, sententiam verborum sic interpretantes: sed, si quid meum valet consilium, quicunque mihi operam dat, is postquam veri cognitionem sibi comparavit, tum demum me amplecitur atque cognoscit. In qua sententia equidem non video, quid istud *λαμβάνει* habeat dubitationis. Voc. *οὕτως* post participia inferri solitum, ut Phaedon. p. 61. C. Protagor. p. 310. D. p. 314. C. Gorg. p. 457. D. p. 507. D. E. Cratyl. p. 425. A. B. Reip. IV. p. 435. A. V. p. 464. A. IX. p. 576. E. et centenis aliis locis. Ceterum post *ἀλλὰ* e praecedenti *οὐδένα* liquet intelligi oportere *ἕκαστος*, quam loquendi formam habes Theaet. p. 157. B. De Rep. II. p. 366. D. III. p. 382. E. IV. p. 438. A. VIII. p. 561. B. Sympos. p. 192. E, ubi v. ann.

τόδε δ' οὖν μέγα λέγω] h. e. magnum quiddam. Est enim idem, quod: *τόδε λέγω ὡς μέγα τι*. Legg. II. p. 653. A. *μέγα λέγεις*. XII. p. 960. D. *οὐ μικρὸν λέγεις*. v. ad Symp. 175. C. Deinde notabis *οὐδέν τι μᾶλλον* Attice pro *οὐδαμῶς* dictum, de quo loquendi genere dixerunt interpp. ad Gregor. Corinth. p. 60. Theaetet. p. 169. B. *ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μᾶλλον ἀφίσταμαι*.

E. *Φημί, ἐὰν οἵ γε ἐπιόντες —*] Phaedro sciscitanti, annon ars oratoria ista omnia recte pro se in medium sit allatura, Socrates ita respondet, ut se facile dicat haec largiri, siquidem aliae quaedam rationes, quae iam lustrandae veniant, ei artis nomen tribui permittant: esse enim quosdam, quibus rhetorice non ars, sed *ἄτεχνος τριβή* videatur, ut in quodam ingenii et exercitationis genere ponenda sit. In hac igitur sententiarum et simplicitate et perspicuitate equidem non assequor, quid Buttmann. in lectione nuper ex codd. mss. restituta desideraverit, ut maluerit amplecti eam quam suasit Heindorf. verborum distributionem. Vocatur autem rhetorice alibi etiam *ἄλογος τριβή*, ut infra p. 270. B. Phileb. p. 55. E. Gorg. p. 501. A. vel *ἐμπειρία καὶ τριβή*, ut

κτησάμενος ἐκεῖνο, οὕτως ἐμὲ λαμβάνει. τόδε δ' οὖν μέγα λέγω, ὡς ἄνευ ἐμοῦ τῷ τὰ ὄντα εἰδότι οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ.

ΦΑΙ. Οὐκοῦν δίκαια, ἐρεῖ λέγουσα ταῦτα; E

ΣΩ. Φημί, ἐὰν οἵ γε ἐπιόντες αὐτῇ λόγοι μαρτυρῶσιν εἶναι τέχνῃ. ὥςπερ γὰρ ἀκούειν δοκῶ τινων

μανθάνειν βούλεται: quod minus placet. Non enim dativus iste loquendi consuetudini convenire videtur.

τόδε δ' οὖν μέγα λέγω] V. τὸ δ' οὖν, invitis codd. plerisque omnibus. Dativum τέχνῃ praebuit Bodl. B. C. Vett. editt. τέχνη.

E. Οὐκοῦν δίκαια — ταῦτα;] Vulgo haec Socrati, et vicissim que sequuntur Φημί κτλ. Phaedro adscribunt usque ad πῶς λέγουσιν; Mutavi praeeunte Bekkero, libris scriptis suffragantibus. Ita nihil est, cur verba: τοῦ δὲ λέγειν — γένηται cum Heindorfio aliisque pro subditiciis habeamus.

Gorg. p. 463. B. Phileb. p. 55 E. usum nulla ratione collectum dixit Apulei. Doctr. Plat. II. p. 16. ed. Elm. De usu voc. ὥςπερ v. Heindorf. ad Phaedon. p. 143. ad Cratyl. §. 3. Hactenus igitur omnia sunt in vado. Sed quae deinceps adiunguntur, ea sunt impeditiora. Nam Heindorfio quidem, itemque Schleiermachero et Astio totum hoc, quod sequitur, enuntiatum: τοῦ δὲ λέγειν — ὕστερον γένηται, visum est subditicium. Quod tamen fateor mihi secus videri. Mitto virorum acutissimorum argumenta, ne longior disputatio evadat. Nam sponte ea concidant necesse est, ubi demonstratum fuerit verba illa propter totius argumentationis tenorem nullo modo abesse posse. Est autem, nisi fallor, sententiarum haec series et cohaerentia. Concedo, inquit Socrates, rhetoricam ista omnia recte pro sua causa afferre posse, siquidem ei artis nomen tribuendum sit. Iam vero sunt, qui hanc laudem ipsi eripiant eamque nihil esse statuant nisi usum quendam omnis artis expertem. Quod si ita habet, perspicuum est non recte rhetoricen sibi vindicare veri scientiam et cognitionem. Nam vera et germana dicendi ars, vel Spartano iudice, sine veritatis scientia non potest consistere. Si autem artis nomen non meretur, nec veritatis cognitio et scientia ei propria erit. Haec igitur quum sit sententiarum consequutio, equidem illo additamento aegre caruerim, quo veluti in antecessum significatur, quod Socrates deinceps accuratius est demonstraturus, rhetoricam cum philosophia coniunctam esse oportere, siquidem artis nomen tueri velit, neque illam artem appellari licere, quae a sapientiae disciplina abhorreat. Lepidum est autem, quod Laconum utitur testimonio: qua re nihil aliud videtur indicare, nisi hoc, vel sensum communem atque naturalem ad dicendi artem requirere solere veri scientiam et cognitionem. Atque haec si probabiliter disputavimus, iam tandem mirari desinent viri docti, cur Socrates hac utatur auctoritate. Narratiunculam Plutarchi p. 233. B. ex hoc ipso loco confictam putamus. Quippe ille haec habet: Μεγαλυνομένου τινὸς ἐπὶ τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ, εἶπέ τις Λάκων, ἀλλὰ νὴ τὼ Σιώ, τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτε ἔστι οὔτε μήποτε γένηται.

προςιόντων καὶ διαμαρτυρομένων λόγων, ὅτι ψεύδεται καὶ οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἄτεχνος τριβή. τοῦ δὲ λέγειν, φησὶν ὁ Λάκων, ἔτυμος τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτ' ἔστιν οὔτε μήποθ' ὕστερον γένηται.

261 *ΦΑΙ.* Τούτων δεῖ τῶν λόγων, ὦ Σώκρατες. ἀλλὰ δεῦρο αὐτοὺς παράγων ἐξέταζε, τί καὶ πῶς λέγουσιν.

ΣΩ. Πάριτε δή, θρέμματα γενναῖα, καλλίπαιδά τε Φαῖδρον πείθετε, ὡς, ἐὰν μὴ ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ, οὐδὲ ἱκανός ποτε λέγειν ἔσται περὶ οὐδενός. ἀποκρινέσθω δὴ ὁ Φαῖδρος.

ἔτυμος τ. ἄνευ] *ἕτοιμος ἄνευ* Bodl. pr.

ὕστερον γένηται] V. *ὑστέρως*, quod solus Par. E. tuetur. Vind. 3. 6. *Σ. γενήσεται.*

P. 261. *Τούτων δεῖ τῶν λόγων*] Sic ΣΦCr Flor. a. c. al. Vulgo *Τούτων δὴ τ. λ.*, quod mutavit etiam Bekkerus. Heindorf. coni. *τούτων δὴ τίνων λόγων;* sc. *δοκεῖς ἀκούειν.*

ὡς, ἐὰν μὴ ἱκανῶς φ.] Sic Bodl. cum plerisque omnibus. Vulg. *ἕως ἂν μὴ ἱκ. φ.*

Ἐρωτᾶτε] Hoc verbum Phaedro tribui praeeunte Bekkero. Ita dilucide Coisl. Ven. ΞΣ Par. BC Vind. 1. 3. 6. Flor. a. al. Vulgo tribuunt Socrati. Videndum vero num *Ἐρώτα δή*, scribendum sit, quod scite coniecit Krischius De Phaedro p. 95.

Quae vides excepta iurisiurandi formula totidem verbis apud Platonem exstare. Atqui non iam haec de uno aliquo Lacone accipienda sunt, sed singularis numerus *ὁ Λάκων* omnino de Laconibus intelligendus est. Nam etiam a Graecis numerum singularem nominum propriorum generatim usurpari constat, et istud ipsum *ὁ Λάκων* habet etiam Herod. VIII. 2. v. Fischerus ad Weller. III. p. 300. Bernhardy Syntax. p. 59 sq. Quibus ita expositis neminem putamus moraturum esse sententiam Voegelini Praef. ad ed. Tur. min. p. 12 sq. qui verba: *φησὶν ὁ Λάκων*, eiicienda et post *τριβή* commate interpungendum censet. Quamquam etiam eiecta Laconis mentione loci integritatem satis constare utique concedendum est.

P. 261. *Τούτων δεῖ τῶν λόγων*] Exclamat Phaedrus rei audiendae cupidissimus: His vero opus est sermonibus! ut verissime Bekker. *δεῖ* pro vulg. *δὴ* ex codicibus restituerit. Fallitur Astius genitivum putans esse absolutum atque locum hoc modo interpretans: *was diese Reden betrifft, bringe sie doch her, um zu sehen* etc.

καλλίπαιδά τε Φαῖδρον π.] h. e. pulcrorum huiusmodi *θρεμμάτων* s. liberorum patrem. Ita hoc *καλλίπαιδα* accipiendum esse docebit locus Plutarchi Quaest. Platt. p. 1000. F. = 255. ed. Hutten.

ΦΑΙ. Ἐρωτᾶτε.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν οὐ τὸ μὲν ὅλον ἡ ῥητορικὴ ἂν εἴη τέχνη ψυχαγωγία τις διὰ λόγων, οὐ μόνον ἐν δικαστηρίοις καὶ ὅσοι ἄλλοι δημόσιοι σύλλογοι, ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις, ἡ αὐτὴ σμικρῶν τε καὶ μεγάλων πέρι; B καὶ οὐδὲν ἐντιμότερον τό γε ὀρθὸν περὶ σπουδαῖα ἢ περὶ φαῦλα γιγνόμενον; ἢ πῶς σὺ ταῦτ᾽ ἀκήκοας;

ΦΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δί᾽, οὐ παντάπασιν οὕτως, ἀλλὰ μάλιστα μέν πως περὶ τὰς δίκας λέγεταί τε καὶ γράφεται τέχνῃ, λέγεται δὲ καὶ περὶ δημηγορίας· ἐπὶ πλέον δὲ οὐκ ἀκήκοα.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ἢ τὰς Νέστορος καὶ Ὀδυσσέως τέχνας

Ἆρ᾽ οὖν οὐ τὸ μ. ὅλ.] quod vulgo aberat οὖν e cod. Bodl. aliisqne plurimis nuper restitutum. Perperam tamen ἆρ᾽ Bodl.

B. ἢ περὶ φαῦλα] Praepositionem περὶ vulgo hic praetermissam codd. omnes redhibuerunt excepto uno Par. E.

λέγεταί τε καὶ γρ.] Aberat vulgo τε invitis codd. praeter Par. E.

Ἀλλ᾽ ἢ τὰς N.] V. ἦ, quod iam Heindorf. correxit, suffragante Vind. 1. 6. Dein vulgo σχολάζοντε, qnod e Bodl. Flor. g. h. Vind. 1. 3. 4. 7. α. ΔΠΣD aliia nunc mutavimus. Pluralem participii cum duali numero verbi coniunctum ad Phaedr. p. 256. C. Gorg. p. 481. D. Prot. p. 317. E. Euthydem. p. 273. D. al. attigimus. conf. etiam infra p. 278. D. Invitis optimis codd. tamen Turicenses σχολάζοντε servarunt.

HEINDORF. Scilicet Phaedrus καλλίπαις appellatur, quoniam sermonum habendornm dedit occasionem. Ita p. 257. B. Lysias vocatnr πατὴρ τοῦ λόγου. Quo nomine ipse Phaedrus quoque ornatur Sympos. p. 177. D.

ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις, ἡ αὐτὴ σμικρῶν τε καὶ μ. π.] Sic nunc primum distinximus postulante sententia. Vnlgo erat; ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις ἡ αὐτή, σμικρῶν τε κ. μ. π. Dicit autem hoc: nonne in universum rhetorica est ars animos flectendi quocunque veiis, non solum in indiciis aliisque conventibus publicis, verum etiam in privatis, eademque parvas non minus quam magnas res tractat, et vera eina rectaque ratio nihiio est praestabilior in gravibus occupata rebua quam in vilibus? — τό γε ὀρθόν, sc. αὐτῆς. — Locutionem γίγνεσθαι s. εἶναι περί τι de artibus et studiis in aliquo rernm genere versantibns frequentatam notavimus ad Remp. X. p. 602. C. conf. Dorvill. ad Charit. p. 142. et Boissonad. ad Phil. Her. p. 342.

B. ἐπὶ πλέον δὲ οὐκ ἀκ.] h. e. plus eam efficere non audivi. De ἐπὶ πλέον v. ad Gorg. p. 453. A. Repetendum vero λέγεσθαι καὶ γράφεσθαι τέχνῃ.

τὰς Νέστορος καὶ Ὀδυσσέως τ.] Schol. Γοργίας παράλληλος Νέστορι ὡς αἰδήμων καὶ πολυετής· ὀκτὼ γὰρ καὶ ἑκατὸν

μόνον περὶ λόγων ἀκήκοας, ἃς ἐν Ἰλίῳ σχολάζοντες
C *συνεγραψάτην, τῶν δὲ Παλαμήδους ἀνήκοος γέγονας;*

ΦΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε τῶν Νέστορος, εἰ μὴ Γοργίαν Νέστορά τινα κατασκευάζεις, ἤ τινα Θρασύμαχόν τε καὶ Θεόδωρον Ὀδυσσέα.

Cap. XLIV. *ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γὰρ τούτους ἐῶμεν· σὺ δ' εἰπέ, ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν; οὐκ ἀντιλέγουσι μέντοι; ἢ τί φήσομεν;*

ΦΑΙ. Τοῦτ' αὐτό.

ΣΩ. Περὶ τοῦ δικαίου τε καὶ ἀδίκου;

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τέχνῃ τοῦτο δρῶν ποιήσει φανῆ-
D *ναι τὸ αὐτὸ τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δίκαιον, ὅταν δὲ βούληται, ἄδικον;*

ΦΑΙ. Τί μήν;

C. *κατασκευάζεις*] *κατασκευάζῃς* Bodl. Dein *τε* om. DNOPT; sed Vat. *Δ*. Ven. *Π*. Par. G. pro eo *δὲ* scribunt.

D. *ὥςτε φαίνεσθαι τοῖς ἀκ.*] Sic Bodl. et reliqui fere omnes. Soli Pariss. EF cum Steph. *ὥςτε δοκεῖν φαίνεσθαι*: quod genus loquendi etsi non est infrequens, ut Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 39. Weisk. de Pleonasm. p. 92. Ast. et Heindorf. ad

ἔζησεν ἔτη· ὡς δεινοὶ οἱ ἄλλοι Ὀδυσσεῖ. Optime Astius: Festive, inquit, artis rhetoricae principes, Gorgias, Thrasymachus, Theodorus, alii, cum heroibus comparantur Homericis, Nestore, Ulixe, al. Ac Gorgias quidem Leontinus propter suavitatem orationis aetatisque longinquitatem (v. Foss. de Gorg. Leont. p. 10.) dicitur Nestor. Ulixis vero nomine designatur Thrasymachus vel Theodorus. Praeterea, quum Palamedem versutum veteres tradidissent ad Troiam otii ferendi causa cuborum calculorumque ludum invenisse (v. Plat. De Rep. VII. p. 522. D. Eust. ad Il. II. T. I. p. 433. ed. Flor. ibique Polit. Eurip. fragm. in Stob. Flor. II. p. 335. Gaisf. Foss. ad Gorg. Leont. p. 103 sqq. C. Iahn Palam. p. 5—13.), hos heroes Plato lepide fingit ad Troiam temporis traducendi causa artes conscripsisse oratorias; significantur enim percursationes et expeditiones quasi in nobiliores Graeciae urbes, quas et pecuniae faciendae et gloriae comparandae causa rhetores et sophistas constat obisse. Atque fieri potuit, ut in urbibus Graecis otium, quo fruerentur, ad praecepta rhetorica institutionis causa colligenda artesque (*τέχνας*), quas dicerent, componendas conferrent. Haec igitur Astius. Gorgiam *τῶν τεχνῶν* scriptorum numero exemit Spengelius Artium Scriptorr. p. 82 sqq. A quo tamen recte dissentit Krischius De Phaedro Plat. p. 101. testibus

ΣΩ. Καὶ ἐν δημηγορίᾳ δὴ τῇ πόλει δοκεῖν τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν ἀγαθά, τοτὲ δ' αὖ τἀναντία;

ΦΑΙ. Οὕτω.

ΣΩ. Τὸν οὖν Ἐλεατικὸν Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ, ὥςτε φαίνεσθαι τοῖς ἀκούουσι τὰ αὐτὰ ὅμοια, καὶ ἀνόμοια, καὶ ἓν καὶ πολλά, μένοντά τε αὖ καὶ φερόμενα;

ΦΑΙ. Μάλα γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα μόνον περὶ δικαστήριά τέ ἐστιν ἡ ἀντιλογικὴ καὶ περὶ δημηγορίαν, ἀλλ', ὡς ἔοικε, E
περὶ πάντα τὰ λεγόμενα μία τις τέχνη, εἴπερ ἔστιν, αὕτη ἂν εἴη, ᾗ τις οἷός τ' ἔσται πᾶν παντὶ ὁμοιοῦν τῶν δυνατῶν καὶ οἷς δυνατόν, καὶ ἄλλου ὁμοιοῦντος καὶ ἀποκρυπτομένου εἰς φῶς ἄγειν.

ΦΑΙ. Πῶς δὴ τὸ τοιοῦτον λέγεις;

h. l. docuerunt, tamen hic neque codicibus confirmatur, neque ipsi sententiae tam bene convenit, quam solum *φαίνεσθαι*.

E. *ᾗ τις οἷός τ' ἔσται*] V. *ἥτις οἷα δ' ἔσται*. Sed *οἷός τ'* cum Bodl. exhibent Flor. a. b. c. g. h. i. *ϑ*. Vind. *α*. ceterique omnes praeter ΞE et *ᾗ τις* Bekker. invenit in Paris. F. et corr. *Γ*. Ceterum Pariss. DNOP habent *εἴ τις*. Dein *παμπαντὶ* Bodl. Vat.

usus Diog. Laërt. VIII. 58. Sopat. in Hermogen. Rhet. in Rhetor. Graec. T. V. p. 7. ed. Walz. Quintil. III. 1, 8.

τῶν δὲ Παλαμήδους] Intelligitur Zeno Eleaticus, ut mox apparebit.

C. *τῶν Νέστορος*] Int. *ἀνήκοος γέγονα*. Dein eleganter Schleiermacherus: „*wenn du uns nicht den Gorgias als einen Nestor zurichten willst, oder einen Thrasymachus und Theodorus als Odysseus.*“ Nam *σκευάζειν* et *κατασκευάζειν* proprie ita dici docebit annotatio Schaeferi ad Plutarch. Vitt. Vol. V. p. 54. Theodorum hunc Byzantium, de quo v. etiam p. 353. B., cave cum Theodoro Cyrenaico confundas, qui in Theaeteto loquens inducitur. conf. Groen van Prinsterer Prosopogr. Platon. p. 96 sq. p. 107 sq. et p. 111. coll. Aristot. Sophistar. Elench. p. 638. ed. Buhl.

οὐκ ἀντιλέγουσι μέντοι;] V. ad p. 229. B. p. 266. D. et Protag. p. 309. A.

D. *Τὸν οὖν Ἐλεατικὸν Παλαμήδην*] Recte Schol. *Ζήνωνά φησι, τὸν Παρμενίδου ἑταῖρον.* conf. Diog. Laërt. IX. 25. et Plat. Parm. p. 127 sqq. ubi haec ipsa Zenonis placita illustrantur. De *ἀντιλογικῇ* vide quae exposuimus ad Reip. V. p. 453. E. coll. Aristotel. Top. I. 10.

E. *τῶν δυνατῶν*] *ὁμοιοῦσθαι*.

ΣΩ. *Τῇδε δοκῶ ζητοῦσι φανεῖσθαι. ἀπάτη πότερον ἐν πολὺ διαφέρουσι γίγνεται μᾶλλον ἢ ὀλίγον;*

262 ΦΑΙ. *Ἐν τοῖς ὀλίγον.*

ΣΩ. *Ἀλλά γε δὴ κατὰ σμικρὸν μεταβαίνων μᾶλλον λήσεις ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἢ κατὰ μέγα.*

ΦΑΙ. *Πῶς δ' οὔ;*

ΣΩ. *Δεῖ ἄρα τὸν μέλλοντα ἀπατήσειν μὲν ἄλλον, αὐτὸν δὲ μὴ ἀπατήσεσθαι τὴν ὁμοιότητα τῶν ὄντων καὶ ἀνομοιότητα ἀκριβῶς διειδέναι.*

ΦΑΙ. *Ἀνάγκη μὲν οὖν.*

ΣΩ. *Ἦ οὖν οἷός τε ἔσται, ἀλήθειαν ἀγνοῶν ἑκάστου, τὴν τοῦ ἀγνοουμένου ὁμοιότητα σμικράν τε*
B *καὶ μεγάλην ἐν τοῖς ἄλλοις διαγιγνώσκειν;*

ΦΑΙ. *Ἀδύνατον.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν τοῖς παρὰ τὰ ὄντα δοξάζουσι καὶ*

P. 262. *Ἀλλά γε δὴ κατὰ σμ.*] Accessit *γε* e Bodl. *ΔΠ* **DGNOPD** Flor. g. Mon. Vind. 4. *α*. Olim aberat.
αὐτὸν δὲ μὴ ἀπατήσεσθαι] Duo codd. *ἀπατηθήσεσθαι*, quod legitur Gorg. p. 499. C. Cratyl. 436. B.
σμικράν τε] V. *μικράν τε*, quod unus E. tuetur.
B. *Γίγνεται γοῦν οὕτως*] V. *οὖν* praeter fidem librorum fere omnium. Nimirum *γοῦν* habet vim confirmandi cum quadam restrictione, ut sexcenties. Bodl. *οὕτω*.

ἢ ὀλίγον] Breviter dictum pro *ἢ ἐν ὀλίγον διαφέρουσι*. Hirschig. correxit *ἢ ἐν ὀλίγον*.

P. 262. B. *τοῖς παρὰ τὰ ὄντα δοξάζουσι*] iis, qui secus opinantur atque res re vera habent.

Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται —] Iungas hunc in modum: *ἔστιν οὖν ὅπως ὁ μὴ ἐγνωρικὼς ὅ ἐστιν ἕκαστον τῶν ὄντων τεχνικὸς ἔσται μεταβιβάζειν (τινα) κατὰ σμικρόν, ἀπάγων (αὐτὸν) ἑκάστοτε ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐπὶ τοὐναντίον διὰ τῶν ὁμοιοτήτων, ἢ αὐτὸς τοῦτο (τὸ μεταβιβάζεσθαι ἀπαγόμενον) διαφεύγειν*. Lectionem vulg. *ἐγνωρικὼς* tenendam putamus utpote elegantissimam. Nam *γνωρίζειν τι* dicuntur qui se in alicuius rei notitiam et familiaritatem insinuant, quod nostrates dicunt *Bekanntschaft machen mit etwas od. mit iemand*. Hirschig. ante *μεταβιβάζειν* de coniectura sua inseruit *ἄλλον*; iusto audacius. Nec vero Badhamum probamus post *μεταβιβάζειν* desiderantem voc. *τινά* ac deinde corrigentem *παράγων*. Neutrum enim opus est.

C. *δόξας δὲ τεθηρευκώς*] Etsi dubito an Graeci discrimen aliquod verborum *θηρᾶν* et *θηρεύειν* translate positorum agnoverint, de qua re disputavit Iacob ad Lucian. Toxar. c. 1. Quaestion. Luciann. Cap. I.; tamen Plato quidem certe de ve-

ἀπατωμένοις δῆλον ὡς τὸ πάθος τοῦτο δι' ὁμοιοτήτων τινῶν εἰςεῤῥύη. C

ΦΑΙ. Γίγνεται γοῦν οὕτως.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται μεταβιβάζειν κατὰ σμικρὸν διὰ τῶν ὁμοιοτήτων ἀπὸ τοῦ ὄντος ἑκάστοτε ἐπὶ τοὐναντίον ἀπάγων, ἢ αὐτὸς τοῦτο διαφεύγειν, ὁ μὴ ἐγνωρικὸς ὃ ἔστιν ἕκαστον τῶν ὄντων;

ΦΑΙ. Οὐ μήποτε.

ΣΩ. Λόγων ἄρα τέχνην, ὦ ἑταῖρε, ὁ τὴν ἀλήθειαν μὴ εἰδώς, δόξας δὲ τεθηρευκὼς γελοίαν τινά, ὡς ἔοικε, καὶ ἄτεχνον παρέξεται. C

ΦΑΙ. Κινδυνεύει.

Cap. XLV. ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐν τῷ Λυσίου λόγῳ, ὃν φέρεις, καὶ ἐν οἷς ἡμεῖς εἴπομεν ἰδεῖν τι ὧν φαμὲν ἄτεχνόν τε καὶ ἔντεχνον εἶναι;

ἔσται μεταβιβάζειν] V. μεταβιβάζων, quod nuper e Galeno de Hippocr. et Platon. decret. IX. p. 331. atque codd. plurimis correctum. Bodl. et Vat. μεταβιβάζει, quod et ipsum confirmat infinitivum. Dein vett. editt. δι' ὁμοιοτήτων, quod habent codd. paucissimi neque ii optimi.

ὁ μὴ ἐγνωρικώς] Bas. 2. cum ΞDNOP. Florr. g. h. Vind. 4. 7. α. ἐγνωκώς, quod ego non praeferam vulgatae lectioni.

C. δόξας δὲ τεθηρευκώς] V. τεθηρακώς, quod ΞEF. et pauci alii tenent.

ritatis investigatione constanter θηρεύειν posuit; quam in rem iam alii laudarunt Theaet. p. 198. A. p. 200. A. Sophist. p. 222. A. Phileb. p. 20. D. Gorg. p. 489. B. p. 490. A. v. Wyttenbach. Ep. Crit. p. 5. ad Phaedon. p. 155. Heusd. Specim. Crit. p. 88. Boisson. ad Philostr. p. 418.

γελοίαν τινὰ — παρέξεται] Hunc usum verbi παρέχεσθαι illustrabunt quae collegit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 271 sq.

ἐν οἷς ἡμεῖς εἴπομεν] h. e. καὶ ἐν τούτοις, ἃ ἡμεῖς εἴπομεν. De hoc usu praepositionis ἐν diximus ad Rempubl. III. p. 392. D.

ὧν φαμὲν ἄτεχνόν τε καὶ ἔντεχνον εἶναι] Aut ὃ legendum, aut cum Heindorfio scribendum ἀτέχνων τε καὶ ἐντέχνων εἶναι, quod sane vellem a codicibus esset communitum. In re dubia librorum lectionem intactam relinquere consultum duximus, praesertim quum nuper exstiterint, qui vulgatam scripturam defenderent sic, ut in ea statuerent attractionem imperfectam cerni. Quamquam alterum talis attractionis exemplum, quod quidem certum sit, nullum usquam repertum iri arbitramur, ut eam plane commenticiam esse existimemus. — ψιλῶς πως, h. e. exemplis destituti, ut ipse interpretatur.

ΦΑΙ. Πάντων γέ που μάλιστα· ὡς νῦν γε ψιλῶς
πως λέγομεν, οὐκ ἔχοντες ἱκανὰ παραδείγματα.

ΣΩ. Καὶ μὴν κατὰ τύχην γέ τινα, ὡς ἔοικεν,
D ἐῤῥηθήτην τὼ λόγω ἔχοντέ τι παράδειγμα, ὡς ἂν
ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς προςπαίζων ἐν λόγοις παράγοι τοὺς
ἀκούοντας. καὶ ἔγωγε, ὦ Φαῖδρε, αἰτιῶμαι τοὺς ἐν-
τοπίους θεούς· ἴσως δὲ καὶ οἱ τῶν Μουσῶν προφῆ-
ται οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ᾠδοὶ ἐπιπεπνευκότες ἂν ἡμῖν
εἶεν τοῦτο τὸ γέρας. οὐ γάρ που ἔγωγε τέχνης τινὸς
τοῦ λέγειν μέτοχος.

ΦΑΙ. Ἔστω ὡς λέγεις· μόνον δήλωσον ὃ φῄς.

ΣΩ. Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι τὴν τοῦ Λυσίου λό-
γου ἀρχήν.

E *ΦΑΙ.* Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστα-
σαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν τούτων γενομέ-
νων, ἀκήκοας. ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν
δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὢν σοῦ τυγχάνω. ὡς ἐκεί-
νοις μὲν τότε μεταμέλει —

ΣΩ. Παῦσαι. τί δὴ οὖν οὗτος ἁμαρτάνει καὶ
263 ἄτεχνον ποιεῖ, λεκτέον. ἦ γάρ;

ΦΑΙ. Ναί.

E. *συμφέρειν ἡμῖν*] *ὑμῖν* Bodl. Vat. Ven. *Π*.
ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει —] Vulgo adduntur haec: *ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται*, quae recte in codd. omnibus praeter msrg. E. omittuntur. Quippe Socrates Phaedrum repente interpellare existimandus est.

D. *ὡς ἂν ὁ εἰδὼς — παράγοι*] quomodo in fraudem inducere possit. Nam ita *παράγειν* capiendum esse certum arbitramur. Reip. II. p. 383. A. *ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ*. Eodem modo antea *ἀπάγειν* dictum, de quo compares Gorg. p. 453. B.
τοὺς ἐντοπίους θεούς] V. supra p. 232. B. p. 238. C. p. 263. D. Callidus sapientiae suae dissimulator Socrates diis tribuit quae ipsi unice debentur.
μόνον δήλωσον] *μόνον* cum imperativo iunctum, ut Lat. modo. Phaedon. p. 63. E. *μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω*. Sed pervulgatus hic usus loquendi est, ut exemplorum confirmatione non indigeat.

Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι] Exspectabas: *Ἴθι δή, ἀνάγνωθί μοι τὴν τοῦ Λ. λ. ἀρχήν*. Sed noli quidquam attrectare. Similia exempla, in quibus *μοι* encliticum ita praemittitur, ut cum reliqua coaluerit oratione, collegit Fritschius Quaestionn.

Cap. XLVI. ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν οὐ παντὶ δῆλον τό γε τοιόνδε, ὡς περὶ μὲν ἔνια τῶν τοιούτων ὁμονοητικῶς ἔχομεν, περὶ δ᾽ ἔνια στασιωτικῶς;

ΦΑΙ. Δοκῶ μὲν ὃ λέγεις μανθάνειν, ἔτι δ᾽ εἰπὲ σαφέστερον.

ΣΩ. Ὅταν τις ὄνομα εἴπῃ σιδήρου ἢ ἀργύρου, ἆρ᾽ οὐ τὸ αὐτὸ πάντες διενοήθημεν;

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Τί δ᾽ ὅταν δικαίου ἢ ἀγαθοῦ; οὐκ ἄλλος ἄλλῃ φέρεται, καὶ ἀμφισβητοῦμεν ἀλλήλοις τε καὶ ἡμῖν αὐτοῖς;

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ. B

ΦΑΙ. Οὕτω.

ΣΩ. Ποτέρωθι οὖν εὐαπατητότεροί ἐσμεν, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐν ποτέροις μεῖζον δύναται;

ΦΑΙ. Δῆλον, ὅτι ἐν οἷς πλανώμεθα.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸν μέλλοντα τέχνην ῥητορικὴν μετιέναι πρῶτον μὲν δεῖ ταῦτα ὁδῷ διῃρῆσθαι, καὶ εἰληφέναι τινὰ χαρακτῆρα ἑκατέρου τοῦ εἴδους, ἐν ᾧ τε ἀνάγκη τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι καὶ ἐν ᾧ μή.

P. 263. A. *στασιωτικῶς*] Paullo ante Coisl. *τῶν ὄντων ὁμ.* Vulgo *στασιαστικῶς*, invitis codd. melioribus.
B. *τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι*] *τὸ εἶδος* Vat. Ven. *Π*. Par. DGNOPT.

Luciann. p. 27. Alia id genus ipsi ad p. 258. A. notavimus.
Παῦσαι] Int. *ἀναγιγνώσκων*. v. ad Apol. Socrat. p. 26. A. ed. 3. Collectis ibi a nobis rei exemplis adde nunc etiam Sophocl. Oed. Col. v. 1039. ed. Br. *πιστωθεὶς ὅτι, ἢν μὴ θάνω 'γὼ πρόσθεν, οὐχὶ παύσομαι*. ubi int. *οὕτω ποιῶν*. Aiac. v. 483. *παῦσαί γε μέντοι*, ubi ex *ἔλεξας* intellig. *λέγων*. Electr. v. 1428. *παύσασθε* sc. *διαλεγόμενοι*.
P. 263. B. *Ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν —*] Ita constanti loquendi consuetudine scriptum pro eo quod exspectabas *ἐν τοῖς μὲν ἄρα*. De Rep. V. p. 467. D. *εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβήσονται*. Menex. p. 241. C. Theaet. p. 167. E. Sed satis exemplorum collegerunt Fischer. ad Weller. I. p. 331. Hermann. ad Viger. p. 699. Ast. ad Legg. p. 177. Matthiae Gr. §. 288. ann. 3. p. 740 sq. ed. 3,
ὁδῷ διῃρῆσθαι] via et ratione discrevisse. Ita *ὁδῷ* legitur etiam Reip. VII. p. 533.

C ΦΑΙ. Καλὸν γοῦν ἄν, ὦ Σώκρατες, εἶδος εἴη κατανενοηκὼς ὁ τοῦτο λαβών.

ΣΩ. Ἔπειτά γε οἶμαι πρὸς ἑκάστῳ γιγνόμενον μὴ λανθάνειν, ἀλλ' ὀξέως αἰσθάνεσθαι, περὶ οὗ ἂν μέλλῃ ἐρεῖν, ποτέρου ὂν τυγχάνει τοῦ γένους.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τί οὖν τὸν ἔρωτα; πότερον φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων, ἢ τῶν μή;

ΦΑΙ. Τῶν ἀμφισβητησίμων δήπου. ἢ οἴει ἄν σοι συγχωρῆσαι εἰπεῖν ἃ νῦν δὴ εἶπες περὶ αὐτοῦ, ὡς βλάβη τέ ἐστι τῷ ἐρωμένῳ καὶ ἐρῶντι, καὶ αὖθις ὡς
D μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει;

ΣΩ. Ἄριστα λέγεις. ἀλλ' εἰπὲ καὶ τόδε — ἐγὼ γάρ τοι διὰ τὸ ἐνθουσιαστικὸν οὐ πάνυ μέμνημαι — εἰ ὡρισάμην ἔρωτα ἀρχόμενος τοῦ λόγου.

ΦΑΙ. Νὴ Δί' ἀμηχάνως γε ὡς σφόδρα.

ΣΩ. Φεῦ, ὅσῳ λέγεις τεχνικωτέρας νύμφας τὰς Ἀχελώου καὶ Πᾶνα τὸν Ἑρμοῦ Λυσίου τοῦ Κεφάλου

C. *ἢ οἴει ἂν — τυγχάνει*] In vett. editt. haec verba tribuuntur Socrati, Phaedro autem verba *Ἄριστα λέγεις*. Primus emendavit Heindorf.

D. *ὡς σφόδρα*] Bodl. cum ΔΠDGNOPT. Flor. g. h. Vind. 7. α. *ὡς* omittit. Dein *Ἀχελώιου* Bodl. et pro *Πᾶνα* Bodl. Vat. Ven. ΠΦ. Par. GPT *πάντα*. Mox Bodl. et pauci alii *πρὸς λόγου εἶναι*.

B. Aristotel. Top. II. 43. De verbo *διαιρεῖσθαι* v. Ind. ad Rempubl.

C. *πρὸς ἑκάστῳ γιγνόμενον μὴ λανθάνειν*] Repetendum *δεῖ* e superioribus. Hoc igitur dicit: oportet eum, quum in unumquodque mente et cogitatione pervenit, non latere etc. Dictionem: *πρός τινι γίγνεσθαι*, ad Phileb. p. 18. D. Politic. p. 264. A. et alibi illustratam dedimus. Paullo ante Badhamus scribendum censet: *Μᾶλλον γοῦν ἂν — ὁ τοῦτον (χαρακτῆρα) λαβών*. Non opus. Nam sententia haec potius est: Pulcram sane speciem intellexit, si quis hoc perceperit.

Τί οὖν τὸν Ἔρωτα; πότερον φῶμεν —] Accusativus, qui proprie cum sequenti verbo debebat cohaerere, interrogandi formula *τί οὖν* attractus. Sophist. p. 266. C. *τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἆρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῇ φήσομεν ποιεῖν;* Idem nominativi usus est. De Rep. I. p. 332. E. *τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν;* Atque ita nunc etiam p. 350. A. distinxerim: *τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσειεν ἄν;* Pro *πότερον* facile quis cum Hirschigio corrigendum putet *ποτέρων*. Quod tamen non est unice necessarium.

πρὸς λόγους εἶναι. ἢ οὐδὲν λέγω, ἀλλὰ καὶ ὁ Λυσίας ἀρχόμενος τοῦ ἐρωτικοῦ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ὑπολαβεῖν τὸν Ἔρωτα ἕν τι τῶν ὄντων, ὃ αὐτὸς ἐβουλήθη, E *καὶ πρὸς τοῦτο ἤδη συνταξάμενος πάντα τὸν ὕστερον λόγον διεπεράνατο; βούλει πάλιν ἀναγνῶμεν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ;*

ΦΑΙ. Εἰ σοί γε δοκεῖ· ὃ μέντοι ζητεῖς, οὐκ ἔστ' αὐτόθι.

ΣΩ. Λέγε, ἵν' ἀκούσω αὐτοῦ ἐκείνου.

Cap. XLVII. *ΦΑΙ. Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν τούτων γενομένων, ἀκήκοας. ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυ-* 264 *χῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὢν σοῦ τυγχάνω· ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται.*

ΣΩ. Ἦ πολλοῦ δεῖν ἔοικε ποιεῖν ὅδε γε ὃ ζητοῦμεν, ὃς οὐδὲ ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπὸ τελευτῆς ἐξ ὑπτίας

E. *αὐτὸς ἐβουλήθη*] Sic Bodl. Vindobonenses aliique plurimi. V. *ἠβουλήθη*. Paulio post vulgo *αὐτοῦ τὴν ἀρχήν*, praeter codicum fidem.

P. 264. *τότε μεταμέλει*] *τὸ τότε μ.* Bodl. cum Vat. et Ven. *Π.* Idem dein *ζητούμενος* pro *ζητοῦμεν* et *ἐρασθεὶς* pro *ἐραστής*, ut et Coisl.

Ἡ πολλοῦ δεῖν] V. *ἢ π. δ.* errore.

ἢ οἴει ἄν σοι συγχωρῆσαι —] an putas amorem tibi fuisse concessurum, ut de eo diceres quae paullo ante dixisti, nisi esset in numero *τῶν ἀμφισβητησίμων*? Nisi forte praestat cum Car. Badhamo pro *συγχωρῆσαι* refingere *ἐγχωρῆσαι*. De verbis *μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει* v. ad p. 230. A. unde Hirschigium apparebit non debuisse *ὢν* ante *τυγχάνει* inculcare.

D. *νύμφας τὰς Ἀχελώου —*] h. e. *τοὺς ἐντοπίους θεούς*, quibus supra suae orationis artificium tribuebat callidus *εἴρων*.

ἢ οὐδὲν λέγω, ἀλλὰ καὶ ὁ Λ.] Retractans atque corrigens quod modo dixit, interrogat: an nihil est (falsum) quod dico, coëgitque nos Lysias statim ab initio sermonis sui amatorii amorem tanquam unum quiddam mente concipere? In quibus apparet *ἕν τι* denotare generalem amoris notionem, qua omnia, quae ad eius vim et naturam pertineant, contineantur. Hinc perspicuum est, quorsum spectent verba proxima: *καὶ πρὸς τοῦτο — διεπεράνατο;*

P. 264. *ὃς οὐδὲ ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπὸ τελευτῆς —*] qui nec a principio, sed a fine supine orationem quasi retro transnare conetur. Quorum verborum sen-

ἀνάπαλιν διανεῖν ἐπιχειρεῖ τὸν λόγον, καὶ ἄρχεται ἀφ᾽ ὧν πεπαυμένος ἂν ἤδη ὁ ἐραστὴς λέγοι πρὸς τὰ παιδικά. ἢ οὐδὲν εἶπον, Φαῖδρε, φίλη κεφαλή;

B *ΦΑΙ. Ἔστι γέ τοι δή, ὦ Σώκρατες, τελευτὴ περὶ οὗ τὸν λόγον ποιεῖται.*

ΣΩ. Τί δὲ τἆλλα; οὐ χύδην δοκεῖ βεβλῆσθαι τὰ τοῦ λόγου; ἢ φαίνεται τὸ δεύτερον εἰρημένον ἔκ τινος ἀνάγκης δεύτερον δεῖν τεθῆναι, ἤ τι ἄλλο τῶν ῥηθέντων; ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν, ὡς μηδὲν εἰδότι, οὐκ ἀγεννῶς τὸ ἐπιὸν εἰρῆσθαι τῷ γράφοντι· σὺ δ᾽ ἔχεις τινὰ ἀνάγκην λογογραφικήν, ᾗ ταῦτα ἐκεῖνος οὕτως ἐφεξῆς παρ᾽ ἄλληλα ἔθηκε;

ΦΑΙ. Χρηστὸς εἶ, ὅτι με ἡγεῖ ἱκανὸν εἶναι τὰ
C *ἐκείνου οὕτως ἀκριβῶς διιδεῖν.*

ΣΩ. Ἀλλὰ τόδε γε οἶμαί σε φάναι ἄν, δεῖν πάντα λόγον ὥςπερ ζῶον συνεστάναι σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὑτοῦ, ὥςτε μήτε ἀκέφαλον εἶναι μήτε ἄπουν,

ἢ οὐδὲν εἶπον] V. *ἤ οὐδὲν εἶπον.* male.

Φαῖδρε, φίλη κεφ.] *ὦ Φ.* unus Φ quo non opus, v. ad Lach. et p. 197. E. Accedit, quod *ὦ* addito protenus disperit venusta imitatio Homerici Il. VIII. 281. *Τεῦκρε, φίλη κεφαλή.* Dein vulg. *ὦ* ante *Σώκρ.* om. invitis codd.

tentiam accuratius declarat verbis subsequentibus: ordiaturque ab iis, quae amator in fine demum orationis amato diceret. *Διανεῖν τὸν λόγον* imagine Platoni saepius adhibita dictum, id quod dudum observavit Ruhnken. ad Tim. p. 79. Nec *ἐξ ὑπτίας διανεῖν* ad explicandum difficile est, quod ab urinatorum arte petitum esse primus perspexit Ast., qui laudat Polluc. VII. 138. p. 787. et Reipubl. VII. p. 529. C.

B. *Ἔστι γέ τοι δή — τελευτή —*] Hoc dicit: Est sane quidem illud, de quo in principio loquitur, non exordium, sed finis, ut ab eo iustus rerum ordo neglectus videatur. Particulas *γέ τοι δὴ* habes Reip. V. p. 476. E. *δεῖ γέ τοι δή, ἔφη.* VI. p. 504. A. *πρέπει γέ τοι δή.* Criton. in. *φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.* v. Hermann. ad Viger. p. 828.

B. *οὐ χύδην δοκεῖ βεβλῆσθαι*] nonne temere profusa ac disiecta sunt?

οὐκ ἀγεννῶς τοὐπιὸν εἰρῆσθαι —] mihi enim satis confidenter a scriptore videtur dictum esse, quidquid ei in buccam venit, iusto rerum ordine prorsus neglecto. Cum reprehensione dici istud *οὐκ ἀγεννῶς* non est obscu-

ἀλλὰ μέσα τ' ἔχειν καὶ ἄκρα, πρέποντ' ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα.

ΦΑΙ. *Πῶς γὰρ οὔ;*

ΣΩ. *Σκέψαι τοίνυν τὸν τοῦ ἑταίρου σου λόγον, εἴθ' οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει· καὶ εὑρήσεις τοῦ ἐπιγράμματος οὐδὲν διαφέροντα, ὃ Μίδᾳ τῷ Φρυγί φασί τινες ἐπιγεγράφθαι.* D

ΦΑΙ. *Ποῖον τοῦτο, καὶ τί πεπονθός;*

ΣΩ. *Ἔστι μὲν τοῦτο τόδε·*

χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
ὄφρ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτου ἐπὶ τύμβου
ἀγγελέω παριοῦσι, Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

ὅτι δ' οὐδὲν διαφέρει αὐτοῦ πρῶτον ἢ ὕστατόν τι λέγεσθαι, ἐννοεῖς που, ὡς ἐγῷμαι, E

ΦΑΙ. *Σκώπτεις τὸν λόγον ἡμῶν, ὦ Σώκρατες.*

Cap. XLVIII. ΣΩ. *Τοῦτον μὲν τοίνυν, ἵνα μὴ σὺ ἄχθῃ, ἐάσωμεν — καίτοι συχνά γε ἔχειν μοι*

C. *ὥςτε μήτε ἀκέφαλον*] *μὴ τὸ* Vat. Par. **GT** et pr. Ven. *Π*.

D. *πολυκλαύτου*] *πολυκλαύστου* ΞΠDFGNOP. Flor. g. g. Vind. 4. 7. α. Paullo ante Bodl. *Μίδᾳ*.

E. *ἄχθῃ, ἐάσωμεν —*] V. *ἐάσω*, quod est in paucissimis codicibus.

rum, pro cum audaci temeritate: alibi est intrepide, fortiter, ut Gorg. p. 492. D. 521. A. Reip. VII. p. 529. A. Charmid. p. 158. C. Ironicum formulae usum aperte indicat istud *τὸ ἐπιὸν*, quo significatur quidquid primum in mentem venit. Fallitur ergo Hermogenes de formis I. 12. p. 279. ed. Walz. *οὐκ ἀγεννῶς* hic quoque cum laude dici existimans. Verba *ὡς μηδὲν εἰδότι* cum *ἐμοὶ* nectenda; nam hic quoque loquentem audimus callidum sapientiae suae dissimulatorem.

χρηστὸς εἶ] V. Ruhnken. ad Tim. p. 132.

C. *Ἀλλὰ τόδε γε οἶμαι σε φ. —*] Nobilissimum praeceptum, de quo vide etiam interpp. ad Longin. X. 1. Dionys. Art. rhet. c. X. §. 6. Eandem sententiam aliter paullo informavit Horat. Art. Poët. v. 1 sqq. — *τῷ ὅλῳ γεγραμμένα*, et inter se et cum toto convenienter descripta.

D. *Χαλκῆ παρθένος —*] De hoc epigrammate, cuius auctor iam Platonis aetate incertus fuit, v. Iacobs ad Anthol. Gr. T. I. p. 192. Anthol. Palat. T. I. p. 348. T. III. p. LIII. Ilgen ad Hymn. Hom. p. 607. et quae monuit Schleiermach. p. 391. Krisch. p. 105.

δοκεῖ παραδείγματα, πρὸς ἅ τις βλέπων ὀνίναιτ' ἄν, μιμεῖσθαι αὐτὰ ἐπιχειρῶν μὴ πάνυ τι — εἰς δὲ τοὺς
265 *ἑτέρους λόγους ἴωμεν. ἦν γάρ τι ἐν αὐτοῖς, ὡς δοκῶ, προςῆκον ἰδεῖν τοῖς βουλομένοις περὶ λόγων σκοπεῖν.*

ΦΑΙ. *Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;*

ΣΩ. *Ἐναντίω που ἤστην· ὁ μὲν γὰρ ὡς τῷ ἐρῶντι, ὁ δ' ὡς τῷ μὴ δεῖ χαρίζεσθαι ἐλεγέτην.*

ΦΑΙ. *Καὶ μάλ' ἀνδρικῶς.*

ΣΩ. *Ὤιμην σε τἀληθὲς ἐρεῖν, ὅτι μανικῶς. ὃ μέντοι ἐζήτουν ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο. μανίαν γάρ τινα ἐφήσαμεν εἶναι τὸν Ἔρωτα. ἢ γάρ;*

ΦΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Μανίας δέ γε εἴδη δύο, τὴν μὲν ὑπὸ νοσημάτων ἀνθρωπίνων, τὴν δὲ ὑπὸ θείας ἐξαλλαγῆς τῶν εἰωθότων νομίμων γιγνομένην.*

P. 265. C. *ἀπίθανον λόγον*] *λόγου* Bodl. et pr. Par. B. Dein *προςεπαίξαμεν* CH. et corr. ΣB. Flor. a. b. c. Sed de Attica

E. *πρὸς ἅ τις — μὴ πάνυ τι*] Verba nonnihil habent obscuritatis. Si genuina sunt, de quo tamen dubitamus, nullo pacto potest alius esse eorum sensus, nisi hic: multa oratio ista Lysiana habere videtur *παραδείγματα*, in quae quis intuens capiat utilitatem, dum ea videlicet conetur imitari non admodum. Ita vero *μὴ πάνυ τι* in clausula collocatum putamus propter insignem negationis gravitatem, in qua ratione nollem olim cum Heindorfio haesissemus. Nisi forte post *μὴ πάνυ τι* locum habet aposiopesis. Winckelmann. Praef. ad Phaedr. ed. min. Tur. p. IX. post *πάνυ τι* excidisse putat: *εὐφυὴς ὤν*. Quod ab universi loci sententia abhorret.

P. 265. *τῶν εἰωθότων νομίμων*] Recte huius loci integritatem defendit Osann. ad Lycurg. p. 42 sq., ubi haec sunt: *τοῖς νομίμοις τοῖς κατὰ τὴν Μεγαρέων πόλιν εἰθισμένοις.* Nam Heindorf. *εἰωθότων* aliunde putabat irrepsisse. Nec haerendum in eo, quod *νόμιμα* est loco substantivi: huius enim generis exempla collegit Heindorf. ad Sophist. §. 32. plura ipsi dabimus ad Legg. I. p. 636. B. Est autem verborum sententia haec: Duo furoris distinximus genera, alterum, quod ab humanis morbis proficisceretur; alterum, quod efficeretur divina quadam vi, qua ab iis, quae usu et consuetudine essent recepta, veluti dimoveremur.

B. *τεττάρων θεῶν — μέρη διελόμενοι*] Significantur ea, quae supra inde a p. 244. A. de furoris divinitus immissi generibus disputata leguntur. Etenim universi furoris duo ponuntur genera, alterum humanum, divinum alterum. Sed furoris divini rursus quatuor formae atque partes discernuntur.

ΦΑΙ. *Πάνυ γε.* B

ΣΩ. *Τῆς δὲ θείας τεττάρων θεῶν τέτταρα μέρη διελόμενοι, μαντικὴν μὲν ἐπίπνοιαν Ἀπόλλωνος θέντες, Διονύσου δὲ τελεστικήν, Μουσῶν δ' αὖ ποιητικήν, τετάρτην δὲ Ἀφροδίτης καὶ Ἔρωτος, ἐρωτικὴν μανίαν ἐφήσαμέν τε ἀρίστην εἶναι, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ τὸ ἐρωτικὸν πάθος ἀπεικάζοντες, ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι, τάχα δ' ἂν καὶ ἄλλοσε παραφερόμενοι, κεράσαντες οὐ παντάπασιν ἀπίθανον λόγον,* C *μυθικόν τινα ὕμνον προςεπαίσαμεν μετρίως τε καὶ εὐφήμως τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα, ὦ Φαῖδρε, καλῶν παίδων ἔφορον.*

ΦΑΙ. *Καὶ μάλα ἔμοιγε οὐκ ἀηδῶς ἀκοῦσαι.*

Cap. XLIX. *ΣΩ.* *Τόδε τοίνυν αὐτόθεν λά-*

forma v. Fischer. ad Weller. I. p. XXI. Praefat. et Lobeck. ad Phryn. p. 240.

ἔμοιγε οὐκ] V. *ἐμοὶ μὲν οὐκ* contra auctoritatem librorum Bodl. Vat. Ven. *ΠΣΦ.* Par. D O P al.

καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ — ἔφορον] In his verbis distinguendis sequendum duximus Im. Bekkerum, qui *μυθικόν τινα ὕμνον προςεπαίσαιμεν — τὸν — Ἔρωτα* coniunxit; hoc enim idem esse putamus ac si scriptum esset: *ἐπαίσαμεν μυθικόν τινα ὕμνον — εἰς τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα.* Neque aliam sententiam Buttm. est secutus, cuius haec sunt verba: „Mihi, inquit, duplex accusativus, *προςπαίζειν θεὸν ὕμνον*, ex hoc loco probandus videtur." Nimirum *προςεπαίσαμεν* per synesin dictum, idem est quod *προςπαίζοντες ὑμνήσαμεν.* Aliter tamen statuit Schleiermach., qui corrigendum censet: *κεράσαντες οὐ παντάπασιν ἀπιθάνῳ λόγῳ μυθικόν τινα ὕμνον, προςεπαίσαμεν κτλ.*, quod ne unus quidem codex confirmat. Alia etiam Heindorfii et Astii fuit sententia, qui post *ὕμνον* distinxerunt, ut haec: *μυθικόν τινα ὕμνον*, praegressis illis *οὐ παντάπασι ἀπ. λόγον*, explicationis gratia addita putanda essent. Participia, *ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι, τάχα δ' ἂν καὶ παραφερόμενοι*, inserviunt illustrandis verbis, *οὐκ οἶδ' ὅπῃ τὸ ἐρωτικόν πάθος ἀπεικάζοντες.* Verbum *εἰκάζειν* et *ἀπεικάζειν* comparandi positum significatione illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 95. Dein *μετρίως* idem fere est quod *καλῶς*, de quo usu v. ad Remp. VI. p. 484. B. *εὐφήμως* autem pertinet eo, quod de Amoris maiestate ac dignitate oratione illa nihil detraxit. — *καλῶν παίδων*, orationum.

C. *Καὶ μάλα — οὐκ ἀηδῶς*] Dicitur ut *καὶ πάνυ* sequente *οὐ*, cuius exempla afferre poenitet. Supra p. 228. A. *παντὸς μᾶλλον — οὐκ.*

αὐτόθεν] ex hac ipsa oratione videamus, quomodo a reprehensione ad laudes transiri potuerit.

βωμεν, ὡς ἀπὸ τοῦ ψέγειν πρὸς τὸ ἐπαινεῖν ἔσχεν ὁ λόγος μεταβῆναι.

ΦΑΙ. Πῶς δὴ οὖν αὐτὸ λέγεις;

ΣΩ. Ἐμοὶ μὲν φαίνεται τὰ μὲν ἄλλα τῷ ὄντι παιδιᾷ πεπαῖσθαι· τούτων δέ τινων ἐκ τύχης ῥηθέν-
D των δυοῖν εἰδοῖν, εἰ αὐτοῖν τὴν δύναμιν τέχνῃ λαβεῖν δύναιτό τις, οὐκ ἄχαρι.

ΦΑΙ. Τίνων δή;

ΣΩ. Εἰς μίαν τε ἰδέαν συνορῶντα ἄγειν τὰ πολλαχῇ διεσπαρμένα, ἵν' ἕκαστον ὁριζόμενος δῆλον ποιῇ περὶ οὗ ἂν ἀεὶ διδάσκειν ἐθέλῃ, ὥςπερ τὰ νῦν δὴ

D. αὐτοῖν τὴν δύναμιν] Sic ΓΔΞΠBCDGH. et corr. F. cum Florr. a. b. c. g. h. i. ϑ. Vind. 4. 7. α. Vulgo αὐτήν.
ἕτερον δὴ εἶδος] μὴ Bodl. Vat. Ven. Π. Par. D. quod videtur ortum ex μοι, ut scriptum habent Par. NOP.
E. δύνασθαι τέμνειν] V. διατέμνειν, quod e Bodl. et aliis mutatum.

τούτων δέ τινων ἐκ τύχης — οὐκ ἄχαρι] *von den beiden Arten dieser etwa zufällig gesprochenen Reden* etc. Referuntur haec ad superiora illa p. 265. A. ἐναντίω που ἤστην· ὁ μὲν γάρ, ὡς τῷ ἐρῶντι, ὁ δὲ ὡς τῷ μὴ δεῖ χαρίζεσθαι ἐλεγέτην. Indefinite vero Socrates argumentum eorum significat, quia non iam vult clarius significare quae sunt in duabus prioribus parum verecunde exposita. Depravavit locum Badhamus corrigendo: τούτων δέ τι νῶν ἐκ τύχης ῥηθέν, τὸ τοῖν εἰδοῖν. Genitivi usum ne mireris, alia id genus tetigit Matth. Gr. §. 342. 3. Intelligit autem τὴν δύναμιν κτλ. duplicem artis dialecticae usum, qui cernitur in notionibus vel ad unum genus revocandis vel recte dividendis, quem quidem usum Platone duce illustrat etiam Cicero Orat. c. 33. §. 117 sqq. De Orat. I. c. 44. §. 188 sqq. Nam dialectici ars duplici munere censetur, ut vel disiunctas ac dispersas notionum partes in unum colligat genus, quo iusta definitione explicentur, vel notiones generales accommodate ad membrorum compositionem, h. e. naturae ipsarum formarum convenienter, dissolvat riteque discernat. Quod ipsum amoris exemplo illustratur. Furor enim, quo omnis amoris vis comprehenditur, quum antea in formas suas esset divisus, h. e. in laevum quendam atque dextrum furorem; in laevo rursus diviso ait deinde iterum laevum quendam amorem esse repertum, in dextro autem emersisse amorem divinum omnium bonorum auctorem. P. 266. B. τούτων δὴ ἔγωγε αὐτὸς ἐραστής, τῶν διαιρέσεων καὶ συναγωγῶν. P. 273. E. ἐὰν μή τις κατ' εἴδη τε διαιρεῖσθαι τὰ ὄντα καὶ μιᾷ ἰδέᾳ δυνατὸς ᾖ καθ' ἓν ἕκαστον περιλαμβάνειν, οὔποτ' ἔσται τεχνικὸς λόγων πέρι. Sophist. p. 253. B. D. E. p. 254. D sqq. Phileb. p. 16. E. coll. 57. E. quo loco egregie illustratur synthetica pariter atque analytica notionum tractatio. Polit. p. 285 A sqq.

περὶ ἔρωτος ὃ ἔστιν ὁρισθέν, εἴτ' εὖ εἴτε κακῶς ἐλέχθη· τὸ γοῦν σαφὲς καὶ τὸ αὐτὸ αὐτῷ ὁμολογούμενον διὰ ταῦτ' ἔσχεν εἰπεῖν ὁ λόγος.

ΦΑΙ. Τὸ δ' ἕτερον δὴ εἶδος τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν κατ' E
ἄρθρα, ᾗ πέφυκε, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον· ἀλλ' ὥςπερ ἄρτι τὼ λόγω τὸ μὲν ἄφρον τῆς διανοίας ἕν τι κοινῇ εἶδος ἐλαβέτην, ὥςπερ δὲ σώματος ἐξ ἑνὸς διπλᾶ καὶ ὁμώνυμα πέφυκε, σκαιά, τὰ δὲ δεξιὰ κλη- 266

τὸ μὲν ἄφρον] *μὲν* vulgo aberat, quod libri habent plerique omnes.

P 266. *σκαιά, τὰ δὲ δεξιὰ κλ.*] Pariss. DNOP. Flor. g h. Vind. 4. 7. α. *τὰ μὲν σκαιά.* Sed *τὰ μὲν* sequeute *τὰ δὲ* recte omittitur, de quo loquendi genere v. ad Protag. p. 320. A. 331. B. Politic. p. 291. D. Male igitur Turicc. *τὰ μὲν* addiderunt. Dein

D. *συνορῶντα ἄγειν*] Recte Heindorfius scriptorem censet adhibito verbo *συνορᾶν* maluisse *ἄγειν* dicere quam *συνάγειν*. Praeterea etiam animadvertendum, *συνορῶντα ἄγειν* dictum esse *ἀνακολούθως*, perinde ac si praecedat: *οὐκ αχαρι τινὰ δύνασθαι λαβεῖν αὐτοῖν τὴν δύναμιν;* unde accusativus *συνορῶντα* habet explicationem. — *ὃ ἔστιν ὁρισθέν*, quum finitum esset, in quo Amoris vis et natura cerneretur. Nam *ὁρισθέν* est nominativus absolutus, pro *ὁρισθέντος* positus. Schleiermacherus: „*So wie wir ietzt eben von der Liebe erst nach gegebener Erklärung, was sie sei, vielleicht gut, vielleicht auch schlecht geredet haben; wenigstens das bestimmte und mit sich selbst übereinstimmende hatte unsere Rede von daher.*“ Nominativi absoluti usum eundem habes Lysiae Nicom. §. 2. *προςταχθὲν γὰρ αὐτῷ τεσσαρῶν μηνῶν ἀναγράψαι — κατέστησεν κτλ.* conf. intpp. ad Gregor. Corinth. p. 38 sqq. Hermann. ad Viger. p. 709, 213. Matthiae Gr. Ampl. §. 564. extr.

E. *καταγνύναι μέρος μηδέν*] Similis lusus est Menon. p. 77. A. *καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐξ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντας ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες.* Apte comparant Cic. de Fin. II. 9. hoc non est **dividere**, sed **frangere**. Rem ipsam philosophus, ut antea indicavimus, etiam in Sophista, Philebo, Politico, Republica, aliis libris, eodem modo illustrat. — *ἀλλ' ὥςπερ ἄρτι* —, h. e. *ἀλλ' οὕτω ποιεῖν, ὥςπερ ἄρτι κτλ.* In proximis quisque sua sponte levem animadvertet anacoluthiam, de qua verbo monuisse sufficiet. Nec quidquam obscuritatis habet participium *προτεινάμενος*, quod Astius scite interpretatur in medium afferens, proferens, collatis locis Gorg. p. 518. B. Legg. X. p. 897. D. Sophist. p. 247. D.

θέντα, οὕτω καὶ τὸ τῆς παρανοίας ὡς ἓν ἐν ἡμῖν πεφυκὸς εἶδος ἡγησαμένω τὼ λόγω, ὁ μὲν τὸ ἐπ' ἀριστερὰ τεμνόμενος μέρος πάλιν τοῦτο τέμνων οὐκ ἐπανῆκε, πρὶν ἐν αὐτοῖς ἐφευρὼν ὀνομαζόμενον σκαιόν τινα ἔρωτα ἐλοιδόρησε μάλ' ἐν δίκῃ, ὁ δ' εἰς τὰ ἐν δεξιᾷ τῆς μανίας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ὁμώνυμον μὲν ἐκείνῳ,
B θεῖον δ' αὖ τιν' ἔρωτα ἐφευρὼν καὶ προτεινάμενος ἐπῄνεσεν ὡς μεγίστων αἴτιον ἡμῖν ἀγαθῶν.

ΦΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

Cap. L. ΣΩ. Τούτων δὴ ἔγωγε αὐτός τε ἐραστής, ὦ Φαῖδρε, τῶν διαιρέσεων καὶ συναγωγῶν, ἵν' οἷός τε ὦ λέγειν τε καὶ φρονεῖν· ἐάν τέ τιν' ἄλλον ἡγήσωμαι δυνατὸν εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλὰ πεφυκόθ'

vulgo τάδε ἢ δεξιά, quod e plurimis optimisque libris est emendatum.

ὡς ἓν ἐν ἡμῖν π.] V. ὡς ἐν ἡμῖν. Codd. EF. ὡς ἓν ἡμῖν. Recepimus cum Heindorfio et Bekkero utrumque. Bodl. ὑμῖν.

εἰς τὰ ἐν δεξιᾷ τ. μ.] V. εἰς τὰ δεξιά. Bodl. et alii εἰς τὰ ἐνδέξια. Sed ΓΞΣΦBCHTr. liquido ἐν δεξιᾷ.

B. μεγίστων αἴτιον ἡμῖν] V. ἡμῖν αἴτιον, invitis codd. plerisque omnibus, exceptis prope solis Par. EF. et Coisl.

καὶ συναγωγῶν] V. συναγαγών, quod e ΣΦDr. Flor. g. h.

P. 266. A. πρὶν ἐν αὐτοῖς ἐφ. ὀν.] Refertur αὐτοῖς per synesin ad τὸ ἐπ' ἀριστερὰ μέρος in quo multitudinis notio comprehensa est. Quo neglecto Badhamus audacter refingi iussit: τὸ ἐπ' ἀριστερὰ τεμνόμενος εἰς μέρη κτλ. quod ne nauci quidem faciendum.

B. εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλά] Intelligit genera et partes notionum s. idearum; de quo v. Prolegomm. nostra ad Phileb. coll. Phileb. p. 16. E. — Verba κατόπισθε — θεοῖο clausulam hexametri conficiunt, ductam illam fortasse ex Homer. Odyss. V, 193. VII, 38., ut Heindorf. aliique censuerunt.

καλῶ δὲ οὖν —] Sed, utut hoc habet, certe adhuc dialecticos appellare soleo. De hoc usu vocularum δὲ οὖν v. ad Remp. X. p. 608. A.

C. τί χρὴ καλεῖν] quo nomine eos appellare oporteat, si qui a te Lysiaque didicerint. Nam accusativus μαθόντας ex καλεῖν pendet, in quo nemo haerebit, licet praecedat τοὺς δυναμένους. Formulam καλεῖν τινά τι, aliquem aliquo nomine vocare, ad Remp. X. p. 596. B. atque alibi tetigimus. De nomine dialecticorum v. Sophist. p. 253. D. de Rep. p. 533. C. p. 534. E. Phileb. p. 56. A. Gorg. p. 465. A. sqq. Theaet. p. 161. E. al.

ἢ τοῦτ' ἐκεῖνό ἐστιν, ἡ λόγων τέχνη] Verba commate distinxi, ita ut ἡ λόγων τέχνη per appositionem, quam vocant, accipiendum sit, hoc sensu: An hoc illud est, de quo mentio iniiciebatur antea, ars scilicet orationum componendarum? De for-

ὁρᾶν, τοῦτον διώκω κατόπισθε μετ' ἴχνιον ὥστε θεοῖο. καὶ μέντοι καὶ τοὺς δυναμένους αὐτὸ δρᾶν εἰ μὲν ὀρθῶς ἢ μὴ προσαγορεύω, θεὸς οἶδε, καλῶ δὲ οὖν μέχρι τοῦδε διαλεκτικούς. τὰ δὲ νῦν πα- C
ρὰ σοῦ τε καὶ Λυσίου μαθόντας εἰπὲ τί χρὴ καλεῖν; ἢ τοῦτ' ἐκεῖνό ἐστιν, ἡ λόγων τέχνη, ᾗ Θρασύμαχός τε καὶ οἱ ἄλλοι χρώμενοι σοφοὶ μὲν αὐτοὶ λέγειν γεγόνασιν, ἄλλους τε ποιοῦσιν, οἳ ἂν δωροφορεῖν αὐτοῖς ὡς βασιλεῦσιν ἐθέλωσι;

ΦΑΙ. Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες, οὐ μὲν δὴ ἐπιστήμονές γε ὧν ἐρωτᾷς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ εἶδος ὀρθῶς ἔμοιγε δοκεῖς καλεῖν διαλεκτικὸν καλῶν· τὸ δὲ ῥητορικὸν δοκεῖ μοι διαφεύγειν ἔθ' ἡμᾶς. D

Vind. 2. 7. aliis emendatum. Correxit iam olim Spalding. Dein vulgo πεφυκότα ὁρᾶν, Bodl. Vat. Ven. ΠΞ. Coisl. Par. BCGFH. al. πεφυκὼς ὁρᾶν, ut scripsit Bekker. Nos inde extudimus πεφυκόθ' ὁρᾶν.

C. τὰ δὲ νῦν π. σ.] V. τὰ νῦν δέ, quod e Bodl. aliisque melioris notae libris mutatum.

Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες] Bekker. scripsit ἄδρες. Plena oratio fuerit οὗτοι μέν εἰσιν ἄνδρες βασιλικοί, unde articulo nullus hic locus est. Dein τὸ ante εἶδος cum Bodl. om. plurimi.

mula τοῦτ' ἐκεῖνό ἐστιν v. supra ad p. 241. D. Symp. p. 210. E.

ἄλλους τε ποιοῦσιν] Intell. σοφοὺς λέγειν. Eadem ratio est infra p. 268. B. p. 270. D. Protagor. p. 312. E. p. 348. E. Sympos. p. 196. E. Gorg. p. 449. A. et centenis aliis locis. Verbis proximis: οἳ ἂν δωροφορεῖν κτλ. inest elegans irrisio tum ipsorum sophistarum, qui ingentis sapientiae speciem prae se ferentes magnam plerumque a discipulis suis exigere solebant institutionis mercedem (v. ad Apol. Socr. p. 19. E sqq. Hipp. mai. p. 282. B. coll. Boeckh. Oecon. Att. I. p. 133 sqq.), tum eorum, qui illos credula cum reverentia sectantes nihil non bonorum suorum profundebant, modo illorum familiaritate atque disciplina gauderent: cuius generis exemplum in principio Protagorae commemoratur. Quocirca sophistae hoc loco cum regibus Persarum comparantur, quibus constat ingentia vectigalia et tributa quotannis esse soluta. Quanquam Alcib. I. p. 123. A. B. ὁ βασιλικὸς φόρος etiam ad Lacedaemonios refertur, quibus item magna fuerit pendenda pecuniae summa, ut scriptor etiam Lacedaemoniorum reges in mente habere potuerit. Atque omnino reges in Graecia hoc nomine exosos fuisse patet ex Hesiod. Opp. et DD. I, 38. 282., ubi sunt βασιλῆες δωροφάγοι. Ex his vero loci elegantia facile poterit iudicari. Pro οὐ μὲν δὴ ἐπιστήμονές γε ne quis οὐ μὴν δὴ requirat, consulas annot. ad Euthyphron. p. 10. D. Symp. p. 90. al. Ceterum totum qui sequitur locum respicit Cicero Orat. 12, 39.

ΣΩ. *Πῶς φῄς; καλόν πού τι ἂν εἴη, ὃ τούτων ἀπολειφθὲν ὅμως τέχνῃ λαμβάνεται. πάντως δ' οὐκ ἀτιμαστέον αὐτὸ σοί τε καὶ ἐμοί. λεκτέον δέ, τί μέντοι καὶ ἔστι τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς;*

ΦΑΙ. *Καὶ μάλα που συχνά, ὦ Σώκρατες, τά γ' ἐν τοῖς βιβλίοις τοῖς περὶ λόγων τέχνης γεγραμμένοις.*

Cap. LI. ΣΩ. [*Καὶ*] *καλῶς γε ὑπέμνησας. προοίμιον μὲν οἶμαι πρῶτον ὡς δεῖ τοῦ λόγου λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ. ταῦτα λέγεις — ἦ γάρ; — τὰ κομψὰ τῆς τέχνης;*

D. *λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ*] *ἐπ' ἀρχῇ* Vat. Ven. *Π.* et alii. *καὶ ἐπιπίστωσιν λέγειν*] Recepimus *λέγειν* ex edit. Bas. 2. et codicibus tantum non omnibus. Dein codd. multi *λόγον δαίδαλον.* Unde Winckelm. Praef. ad Phaedr. ed. Tur. min. p. IX.

D. *καλόν πού τι — λαμβάνεται*] Haec ironice dicta esse bene monet Heindorf., locum ita interpretans: Praeclarum sane sit, quod ab arte dialectica seiunctum tamen arte quadam addisci queat: sed tamen non spernendum hoc nobis. Silicet ostendit Socrates, ne rhetoricen quidem arte dialectica destitutam esse oportere — *τούτων* i. e. *τῆς διαλεκτικῆς.* De hoc usu pluralis numeri v. ann. ad Apol. Socr. p. 19. D. Gorg. p. 447. B. De Rp. VI. p. 504. D. Phaedon. p. 70. D. Protagor. p. 331. E. Mox *τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς* est: reliqua rhetorices pars, praeter dialecticam. De *μέντοι* in interrogatione usurpato conf. supra p. 229. B. 261. C. 267. D.

τὰ κομψὰ τῆς τέχνης] scita illa artis inventa. v. Ruhnken. ad Tim. p. 161. Non vacare haec irrisione vix est quod moneamus. Memorat autem praeter exordium argumenti enarrationem cum testimoniis coniunctam, atque expositionem, etiam *τὰ εἰκότα*, quae qualia sint, optime decet Spengel De Artt. Scriptorr. p. 30 sq. Ceterum *ἦ γάρ;* similiter interpositum habes Gorg. p. 468. C. Heusdius tamen Init. Phil. Plat. Vol. II. P. II. p. 182. Platonem censet istud *ἦ γάρ;* non interposuisse sententiae, sed adiecisse ideoque verba sic distinguit: *ταῦτα λέγεις; ἦ γάρ; τὰ κομψὰ τῆς τέχνης.* Cui viri eximii iudicio nos non accedimus. Germanice dixeris: *dieses verstehst du — nicht wahr? unter den Feinheiten der Kunst?*

καὶ πίστωσιν οἶμαι — ἄνδρα] et, si recte memini, optimus ille orationum artifex Byzantius etiam *πίστωσιν* memorat et *ἐπιπίστωσιν.* Nam ita hoc *οἶμαι* intelligendum. Phaedon. p. 59. C. *Πλάτων δέ, οἶμαι, ἠσθένει.* Eundem usum verbi *δοκεῖν* Heindorf. ad Theaet. §. 2. notavit. De Theodoro Byzantio exposuit Spengel. l. c. p. 98 sqq. Qui quod ceteris rhetorum artificiis dicitur adiecisse *πίστωσιν* et *ἐπι-*

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερον δὲ δὴ διήγησίν τινα, μαρτυρίας τ' ἐπ' αὐτῇ, τρίτον τεκμήρια, τέταρτον εἰκότα· καὶ πίστωσιν οἶμαι καὶ ἐπιπίστωσιν λέγειν τόν γε βέλτιστον λογοδαίδαλον Βυζάντιον ἄνδρα.

ΦΑΙ. Τὸν χρηστὸν λέγεις Θεόδωρον;

ΣΩ. Τί μήν; καὶ ἔλεγχόν γε καὶ ἐπεξέλεγχον ὡς 267
ποιητέον ἐν κατηγορίᾳ τε καὶ ἀπολογίᾳ. τὸν δὲ κάλ-
λιστον Πάριον Εὔηνον εἰς μέσον οὐκ ἄγομεν, ὃς ὑπο-
δήλωσίν τε πρῶτος εὗρε καὶ παρεπαίνους; οἱ δ' αὐτὸν
καὶ παραψόγους φασὶν ἐν μέτρῳ λέγειν, μνήμης χάριν·

λόγων Δαίδαλον effinxit; repugnante quidem, ut arbitror, loquendi consuetudine.

P. 267. *εἰς μέσον οὐκ ἄγομεν*] ἐς ΔΠDGNP. Vind. 4. a., quod recepit Bekker.

πίστωσιν, Heindorfius qualem istam esse voluerit se non intelligere confitetur. Astius *πίστωσιν* dicit esse probationem ex ipsa rei natura ductam, *ἐπιπίστωσιν* vero ex ipsa oratoris persuasione petitam; Spengelius denique *πίστωσιν* et *ἐπιπίστωσιν* nihil ait esse nisi nova vocabula, a Theodoro ficta, quibus denotetur idem, quod alii *τῶν τεκμηρίων* et *τῶν εἰκότων* nomine appellaverint. Postremum fateor mihi omnium minime probari, et certe longe aliud quid indicat locus Aristot. Rhet. III, 13. *ἔσται οὖν, ἄν τις τὰ τοιαῦτα διαιρῇ, ὅπερ ἐποίουν οἱ περὶ Θεόδωρον, διήγησις ἕτερον καὶ ἐπιδιήγησις καὶ προδιήγησις, καὶ ἔλεγχος καὶ ἐπέλεγχος.* Vocabulorum originationem si spectamus, *πίστωσις* et *ἐπιπίστωσις* videtur esse: confirmatio primaria ac secundaria. Quam rhetor iste fortasse ab argumentis et probabilibus diversam esse voluit. Ceterum locum ob oculos habuere Cicero Orat. 12. et Quintil. III. 1, 11. — *τὸν χρηστὸν λέγεις*, ironice dictum; v. Ruhnk. ad Tim. p. 132.

P. 267. *Τὸν δὲ κάλλιστον Πάριον Εὔηνον*] De hoc vide Gaisford. Poet. Min. T. III, p. 277 sqq. et p. 280. ed. Lips. Groen v. Prinsterer. Iosopogr. Plat. p. 94 sq. Spengel. l. c. p. 92. Hermias p. 191: *παρεπαίνους δὲ λέγει, ἵνα ἀντικρὺς μὴ ἐπαινεῖ, δοκεῖ δὲ ἐπαινεῖν, ὁμοίως δὲ καὶ ψέγειν.* Itaque Spengel. *παρέπαινον* et *παράψογον* partes *ὑποδηλώσεως* fuisse suspicatur. Huiusmodi autem praecepta rhetorica Evenus in versus redegerat, quod non sine irrisione commemorari facile apparet, ut nollem Heindorfium ea in re offendisse. Similis hominis irrisio est Phaedon. p. 60. E. et 61. C.

σοφὸς γὰρ ἀνήρ —] *ἀνὴρ* i. q. *ἐκεῖνος*. v. ad Protagor. p. 315. E. Sic etiam mox. p. 267. C. De articuli usu conf. infra p. 279. A *ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ*, ubi nemo articulum *τοῦ* temere omiserit.

*σοφὸς γὰρ ἀνήρ. Τισίαν δὲ Γοργίαν τε ἐάσομεν εὕ-
δειν; οἳ πρὸ τῶν ἀληθῶν τὰ εἰκότα εἶδον ὡς τιμητέα
μᾶλλον, τά τε αὖ σμικρὰ μεγάλα καὶ τὰ μεγάλα σμι-*
B *κρὰ φαίνεσθαι ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου, καινά τε
ἀρχαίως τά τ' ἐναντία καινῶς, συντομίαν τε λόγων
καὶ ἄπειρα μήκη περὶ πάντων ἀνεῦρον. ταῦτα δὲ
ἀκούων ποτέ μου Πρόδικος ἐγέλασε, καὶ μόνος αὐτὸς*

Τισίαν δὲ Γοργ.] Sic codd. pro v. *Τισίαν τε Γοργ.* Dein *ἐάσωμεν* Coisl. et Ven. Σ. minus recte.

B. *ὧν δεῖ λόγων τέχνῃ*] Codd. fere omnes *τέχνην*. Male. Dativum enim proxima exigunt, ut frustra nuper accusativum retinuerint.

Τισίαν δὲ Γ.] V. Cicer. Brut. 12, 16. De Orat. I. 20, 91. III. 21. De Invent. II. 2. Quintil. II. 17, 7. III. 1, 8. Mongitor. Bibl. Sicul. T. I. p. 146. II. p. 267. Spengel. Artium Scriptorr. p. 23 sq. et Prolegg. Fuit ille magister Lysiae, cuius institutione usus est videtur quo tempore Thuriis commoratus est, quorsum etiam Tisias concesserat. v. Suid. in v. *Λυσίας*. Phot. p. 489. ed. Bekker. Plat. Vit. X. Oratt. Verba: *ἐάσομεν εὕδειν* interpretamur: sinemusne otiosos esse neque aliquid ad artis rationem conferre, scilicet inventis eorum silentio transmissis. Nam dormire et *εὕδειν* metaphorice dicitur de homine otioso, securo, a curis soluto atque vacuo. v. Schaefer. ad Sophocl. Oed. Col. v. 307. Huschk. ad Tibull. I. v. 48. intpp. ad Theocrit. Id. II. 126. Eurip. Hecub. v. 662. ed. Pors. Sed lepide etiam de homine inerti et ad ignaviam proclivi usurpatur, sicuti animadvertit Rhodigin. Antiqq. Lect. XII. 10. Itaque Socrates facete et urbane loquens hoc ait: *Wenden wir aber den Tisias und Gorgias faulenzen lassen?* quod cum irrisione dictum esse patet de rhetore ac sophista, qui vel maxime in arte oratoria praeceptis et artificiis novis locupletanda elaboravisset. Ex quo apparet, opinor, quo iure alii haec putaverint dicta esse cum contemtu. Futuro utitur significans non ita factum iri. Male nuper *ἐάσωμεν* editur. — *τὰ εἰκότα* quorsum pertineant, docuit Spengel. l. c. p. 32.

πρὸ τῶν ἀληθῶν — τιμητέα μᾶλλον] V. Matthiae Gr. §. 750. 1. De sententia Gorgiae, quae hic significatur, Gorg. p. 453. A. sqq. p. 454. B. 455. A. Phileb. p. 58.

φαίνεσθαι ποιοῦσι] Praesens inter *εἶδον* et *ἀνεῦρον* interpositum ne mireris, recte illud Ast. vidit ad libros Tisiae et Gorgiae illo tempore adhuc prostantes referri oportere. Nimirum illi libri suis videntur exposuisse, quomodo res, de qua esset dicendum, vel deprimi et extenuari, vel augeri et extolli posset.

v. *καινά τε ἀρχαίως τά ἐναντία καινῶς*] Intelligendum *λέγειν διδάσκουσι*, e praecedenti *ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου*. Fallitur enim Ast. haec cum praegressis *φαίνεσθαι ποιοῦσι* commode iungi posse ratus. De sententia Heindorf. apte com-

εὑρηκέναι ἔφη ὧν δεῖ λόγων τέχνη· δεῖν δὲ οὔτε μακρῶν οὔτε βραχέων, ἀλλὰ μετρίων.

ΦΑΙ. Σοφώτατά γε, ὦ Πρόδικε.

ΣΩ. Ἱππίαν δὲ οὐ λέγομεν; οἶμαι γὰρ ἂν σύμψηφον αὐτῷ καὶ τὸν Ἠλεῖον ξένον γενέσθαι.

ΦΑΙ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Τὰ δὲ Πώλου πῶς φράσομεν αὖ μουσεῖα C

C. *πῶς φράσομεν αὖ μ.*] Bodl. ΞGH. φράσωμεν. Flor. b. i. πῶς ἂν φράσωμεν. Dein ὡς Bodl. cum ΔΦGT. pro eo quod vulgo est ὅς. Fortasse in eo latet ἱκανῶς, ut scribendum sit: ἱκανῶς, ὃς κ. τ. λ. Pro Λικυμνίων Par. P. Λικυμνείων. Ast. mavult Λικυμνιείων. Dein Par. N. uno tenore προςποίησιν.

parat illa Isocratis Paneg. c. 1. οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν, ὥςθ' οἷόν τε εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τά τε μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος προςθεῖναι, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελθεῖν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν, ubi καινῶς et ἀρχαίως pariter atque hoc loco traxerim ad universae tractationis colorem v. Bremium p. 20 sq. et Bernhardy Syntax. p. 18.

συντομίαν τε λόγων —] Solebant sophistae profiteri se de eodem argumento et breviter et copiose posse dicere, quod de Gorgia narratur etiam in cognomine dialogo p. 449. C.

ποτέ μου Πρόδικος ἐγέλασε] Huius enim familiaritate sese usum esse Socrates non uno loco apud Platonem narrat, veluti Menon. p. 96. D. Protagor. p. 341. A. Charmid. p 163. D. Cratyl. p. 384, B. conf. Groen van Prinsterer. Prosopogr. p. 87. sqq. Verba, ὧν δεῖ λόγων τέχνη, sic intelligimus: quibus sermonibus s. orationibus ex arte opus sit. Quanquam si codices audiamus, τέχνην potius erit legendum. Sed fateor hunc accusativum mihi nunc videri duriorem quam qui a Platonis manu profectus sit: et dativus ille etiam alibi delusit librarios, veluti supra p. 260. D. οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ. p. 251. D. Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ, quibus locis in transcursu notabis eandem, quam hic habemus, vocabuli in clausula collocationem. Ast. tamen τέχνῃ vel τέχνην delendum censet.

Ἱππίαν δὲ οὐ λέγομεν] Hippiae placita exposuit Groen van Prinsterer l. c. p. 91 sqq. Vocabuli σύμψηφος usum notavit Lobeck. ad Phrynich. p. 2 sq.

C. *Τὰ δὲ Πώλου —*] De Polo v. ad Gorg. p. 448. C. et Groen van Prinsterer l. c. p. 184 sqq. Spengel. Artium Scriptor. p. 84 sqq. cuius μουσεῖα λόγων qualia sint, declaratur adiectis verbis ὡς διπλασιολογίαν καὶ γνωμολογίαν καὶ τ. λ. Frustra enim Heindorf. aliique coniecerunt libri a Polo compositi inscriptionem fuisse μουσεῖα λόγων, quum potius ista artificia rhetorica ita audiant. Quamobrem nec credibile est quod statuit nuper Krischius De Phaedro Plat. p. 111. lepide et urbane Platonem allusisse ad Euripideum illud: χελιδόνων μουσεῖα, de quo Schol. Aristoph. Rann. v. 93. et Suidas in v. χελ. μ. Quae-

λόγων, ὃς διπλασιολογίαν καὶ γνωμολογίαν καὶ εἰκονολογίαν ὀνομάτων τε Λικυμνίων, ἃ ἐκείνῳ ἐδωρήσατο, προςεποίησεν εὐεπείας;

ΦΑΙ. *Πρωταγόρεια δέ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἦν μέντοι τοιαῦτ' ἄττα;*

nam vero fuerit illa *διπλασιολογία* valde incertum est. Scholiastes et Hermias intelligunt *τὸ τὰ αὐτὰ δὶς λέγειν, οἷον φεῦ φεῦ.* Verum haec palillogia quum magis affectui quam arti sit propria, Heindorf. vocabulum putat intelligendum esse de artificio voces compositas fingendi, laudato Aristotele Rhetor. III. 3. Sed recte observat Spengel. istud quidem in singula nomina (*ὀνόματα*), non item in sententias convenire. Quocirca ipse nil nisi *ἰσόκωλα* et *πάρισα* intelligit, quum eadem bis ponuntur, veluti *φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυςμενείας.* Verum docebunt quae Gorgiae p. 448. C. legimus, ubi Polus ipse *διπλασιολογίᾳ* utitur hac: *πολλαὶ τέχναι ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν ἐκ τῶν ἐμπειριῶν ἐμπείρως εὑρημέναι· ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ — κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην. ἑκάστων δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως, τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἄριστοι*, unde huic loco clarissima lux affunditur. Jam vero *γνωμολογία* quae fuerit Poli, nemo dubitet. Pertinebat enim illa sine dubio ad prudentem usum sententiarum communium. Quamobrem recte Schol.: *γνωμολογία δέ, ὡς τό „δεινὸν ἡ πονηρία.“* Nec vero de *εἰκονολογίᾳ* multum ambigas, quam idem Schol. recte declarat verbis his: „*τὸ δὲ εἰκόνος καὶ δι' ὑποδείγματός τι δηλοῦν*“ Tribuntur autem Polo etiam nomina Licymnia. Quae qualia intelligenda sint, perspicitur ex Aristot. Rhetor. III. 13. et 2. ac Dionys. Hal. Lys. p. 458. T. V. ed. Reisk,. ubi Licymnius, qui fuit Poli magister, inprimis de fingendis apte suaviterque vocabulis elaborasse narratur. Schol. ad h. l. *ὁ Λικύμνιος δὲ Πώλου διδάσκαλος, ὃς διῄρει τὰ ὀνόματα εἰς κύρια, σύνθετα, ἀδελφά, ἐπίθετα, καὶ εἰς ἄλλα τινά.* Pluribus de hac re exposuit Spengel. l c. p 88. sqq. Itaque res ipsae, quae hic memorantur, clarae sunt ac perspicuae. Sed multum laboratum de verbis est. Quae tamen et ipsa ad intelligendum non adeo difficilia videntur, modo pro scriptura librorum *πρὸς ποίησιν* nobiscum refingas *προςεποίησεν*, quod Cornarii coniecturae debetur, et adversus Bodl. qui *ὡς* pro *ὃς* offert, veterem lectionem tuearis. Quod utrumque nos nunc ita faciendum statuimus. Nam ita structura verborum haec efficitur: *ὃς προςεποίησεν διπλασιολογίαν — καὶ εἰκονολογίαν, εὐεπείας τε ὀνομάτων Λικυμνίων, ἃ (ὁ Λικύμνιος) ἐκείνῳ* (Polo) *ἐδωρήσατο*: qui (inventis rhetorum) adiunxit *διπλασιολογίαν* — et verborum Licymniorum, quae illi Licymnius scilicet donaverat, suavitatem et venustatem. Nimirum ita Polus facete arguitur multa sive debuisse sive surripuisse magistro; quod significatur quodammodo etiam verbo *προςεποίησε*, cuius usum hunc esse constat, ut medio certe genere significet sibi aliquid arrogare. Urbane vero ipse magister dicitur ei *ὀνόματα* tanquam munera quaedam obtulisse, cuius sententiae acumen qui non perspicerent, temere in his verbis offenderunt

ΣΩ. Ὀρθοέπειά γέ τις, ὦ παῖ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλά. τῶν γε μὴν οἰκτρογόων ἐπὶ γῆρας καὶ πενίαν ἑλκομένων λόγων κεκρατηκέναι τέχνῃ μοι φαίνεται τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος. ὀργίσαι τε αὖ πολ-

eaque miris commentis suis contaminarunt, ut Winckelmann. Praef. ad ed. Turic. min. p. x. Nec vero grammatice spectata verba iam ullam habent difficultatem. Nam quod ex *Λικυμνίων* repetendum est nomen *Λικύμνιος*, illustravit hanc synesin, Graecis et Latinis communem, Porsonus ad Eurip. Med. v. 22. Astius ad Legg. p. 447. Quod autem *ἐκείνῳ* refertur ad Polum, de hoc usu v. Schaefer. ad Demosth. App III. p. 100. Bornemann. ad Xen. Cyrop. V. 2, 28. Matthiae Gr. §. 471. 10. Porro *εὐεπείας*, numerus pluralis nominis abstracti, neminem morabitur, qui meminerit qua lege ita dicatur. Positus enim est ut Latinum veneres, venustates, suavitates, neque ab usu loquendi Platonico ullo modo abhorret. Denique prima enuntiati verba, quae et ipsa perperam sunt sollicitata, hunc in modum explicanda censemus: Poli autem artes musicas quomodo exponemus nimirum ita, ut id satis digne fiat. Quod patet item dictum esse cum ironia quadam, perinde ac si facultas tantis inventis celebrandis par singularis esse debeat. Nam *φράσομεν* ita poni solere, vel ex eo intelligas, quod apud Aristotel. Pol. VII. 12. *φράζοντες καὶ διορίζοντες* copulantur quodque *φράζειν* apud Thucydidem alicubi idem est quod *ἑρμηνεύειν*. Ceterum quod nuper ex Bodl. aliisque libris pro *ὃς* scripserunt *ὡς*, ut id esset veluti, hunc usum loquendi Graecum esse omnino negamus; debebat potius pro *ὡς* poni *οἷον*, ut recta esset oratio.

Πρωταγόρεια δέ — οὐκ ἦν μέντοι —] *Ὀρθοέπεια* Protagorae sine dubio similiter atque descripsit Quintil. Inst. I. c. 6. §. 17 sqq. versata est in formis grammaticis explicandis definiendaque recte verborum elocutione; v. Aristot. Rhet. III. 5. De Sophistar. Elench. p. 574. ed. Buhle. et quae disputavit Spengel. p. 42 sq. Noli autem eam cum *ὀρθότητι ὀνομάτων* confundere, cuius doctrina explicata erat in libro *Ἀληθείας* nomine inscripto, id quod apparet e loco Cratyli p. 391. C. Locum nec Heindorf. nec Astius recte interpretati sunt. Ceterum de *μέντοι* ita posito v. ad p. 229. B.

τῶν γε μὴν οἰκτρογόων —] Thrasymachus Chalcedonius quid in arte dicendi efficere studuerit vel effecerit, optime docuerunt Spengel. l. c. p. 93 sqq. C. Fr. Hermann. Comment. De Thrasymacho Chalcedonio praemissa Indici Scholar. Academ. Georg. Aug. a 1848—49. 4; quem consulas inprimis p. II. et Franc. Dorotheus Gerlach in libro: *Historische Studien* p. 82. sqq. Tractavit autem potissimum artem affectuum commovendorum, quod argumentum habuere eius libri *Ἔλεοι* inscripti. v. Aristot. Rhet. III. 1. 20. Hermias p. 192. Quocirca hoc loco narratur arte orationum ad senectutem atque paupertatem traducendarum excelluisse excitandae misericordiae gratia. Poetica orationis forma Plato hoc loco usus videtur, quod hominem miserabiliter grandiloquum vellet

D λοὺς ἅμα δεινὸς ἀνὴρ γέγονε, καὶ πάλιν ὠργισμένοις ἐπᾴδων κηλεῖν, ὡς ἔφη· διαβάλλειν τε καὶ ἀπολύσασθαι διαβολὰς ὁθενδὴ κράτιστος. τὸ δὲ δὴ τέλος τῶν λόγων κοινῇ πᾶσιν ἔοικε συνδεδογμένον εἶναι, ᾧ τινες μὲν ἐπάνοδον, ἄλλοι δὲ ἄλλο τίθενται ὄνομα.

ΦΑΙ. Τὸ ἐν κεφαλαίῳ ἕκαστα λέγεις ὑπομνῆσαι ἐπὶ τελευτῆς τοὺς ἀκούοντας περὶ τῶν εἰρημένων.

ΣΩ. Ταῦτα λέγω, καὶ εἴ τι σὺ ἄλλο ἔχεις εἰπεῖν λόγων τέχνης πέρι.

ΦΑΙ. Σμικρά γε καὶ οὐκ ἄξια λέγειν.

268 ΣΩ. Ἐῶμεν δὴ τά γε σμικρά· ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν, τίνα καί ποτ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν;

ΦΑΙ. Καὶ μάλ' ἐῤῥωμένην, ὦ Σώκρατες, ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις.

δεινος ἀνὴρ γέγονε] Vulgo ἀνήρ. Recte ἀνὴρ Bekker. v. 267. A. ὁθενδὴ κρ.] ὅθεν δεῖ κρ. Bodl. cum aliia plurimis. Mox idem prave τιθέντες.

P. 268. τίνα καί ποτ' ἔχει] τίνα καὶ πότ' ἔχει vulgo, quod cod. Mon 407. consentiente correxit Heindorfius. Corrupte, ut sexcenties, Bodl. ὑπαύνασμα αλὸν ἴδωμεν ut habent et iam Vat. Ven. Π. Par. 520.

Ἀκουμενῷ εἶποι] Ald. Bas. I. et codd. nonnulli Ἀκουμένῳ. Male. Solent enim participia, ubi nominum propriorum induerunt naturam, accentum in ultima ferre syllaba.

ridere. Hinc τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος, quod Stephanus bene composuit cum vulgaribus illis, ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, βίη Ἡρακληείη, al.

D. ὠργισμένοις ἐπᾴδων κηλεῖν] veluti magicis quibusdam incantationibus mulcere. Nam ἐπᾴδειν, incantare, monendi, docendi, consolandi notione Platoni frequens, ut copiosa exemplorum enumeratione ostendit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 194 sq. De verbo κηλεῖν autem monuit Valcken. ad Eurip. Hipp. v. 303. Locutionem τίθεσθαί τινι ὄνομα attigimus ad Phileb. p. 60. A. Reip. III. p. 405. D. Ἐπάνοδον autem intelligit orationis conclusionem, quam alii appellarunt ἀνακεφαλαίωσιν. v. Voss. Institt. Orat. III. 6.

Ταῦτα λέγω, καὶ εἴ τι —] In his ταῦτα referendum ad illa omnia, de quibus hactenus explicavit, rhetorum artificia.

P. 268. ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν] Haec autem, quae enumeravimus, diligentius inspiciamus et examinemus. Loquendi genus illustrant interprett. ad Eurip. Hecub. v. 1154. et Ruhnk. ad Tim. p. 264.

τίνα καί ποτ' ἔχει τὴν τῆς τ. δ.] H. e. τίς καί ποτ' ἐστιν (quaenam tandem sit) ἡ τῆς τέχνης δύναμις, ἣν ἔχει:

ΣΩ. *Ἔχει γάρ. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε, ἰδὲ καὶ σύ, εἰ ἄρα καὶ σοὶ φαίνεται διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἠτρίον, ὥςπερ ἐμοί.*

ΦΑΙ. *Δείκνυε μόνον.*

Cap. LII. *ΣΩ.* *Εἰπὲ δή μοι· εἴ τις προςελ-
θὼν τῷ ἑταίρῳ σου Ἐρυξιμάχῳ ἢ τῷ πατρὶ αὐτοῦ
Ἀκουμενῷ εἴποι, ὅτι Ἐγὼ ἐπίσταμαι τοιαῦτ' ἄττα
σώμασι προςφέρειν, ὥστε θερμαίνειν τ', ἐὰν βούλωμαι,* B
*καὶ ψύχειν, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ μοι, ἐμεῖν ποιεῖν, ἐὰν
δ' αὖ, κάτω διαχωρεῖν, καὶ ἄλλα πάμπολλα τοιαῦτα,
καὶ ἐπιστάμενος αὐτὰ ἀξιῶ ἰατρὸς εἶναι καὶ ἄλλον
ποιεῖν, ᾧ ἂν τὴν τούτων ἐπιστήμην παραδῶ, τί ἂν
οἴει ἀκούσαντας εἰπεῖν;*

ΦΑΙ. *Τί δ' ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι, εἰ προςεπίσταται*

σώμασι προςφέρειν] Codd. *Φ*C. *σώματι*. V. *σώμασι* quod ceteri tuentur.

B. *ἀξιῶ ἰατρὸς εἶναι*] *ἰατρικὸς* Bodl. *ΔΠ*GNOPT. quod dederunt Turicenss. At redolet lectio utique scioli critici sapientiam, ut malim hic quoque confidere libris cetera minus praestantibus.

Τί δ' ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι] Bodl. Vind. 4. 7. Flor. h. Parr. DGT. Ven. *ΔΠ*. *τί γε ἄλλο ἢ ἐρέσθαι*. sed v. annot. Mox *μέχρι* pro *μέχρις* optimi plurimique libri.

noto dicendi genere. Voc. *καὶ* in interrogando sic usurpatum ad Lachet. p. 182. E. illustravimus. Quod Heindorfius requirebat: *καὶ πότ' ἔχει*, id Phaedri responsioni non bene convenit, quae ita haec potius esse debuit: *ἐῤῥωμ. καὶ ἐν πλήθους συνόδοις*.

ἰδὲ καὶ σύ, εἰ ἄρα καὶ σοὶ φαίνεται] Observes *καὶ* repetitum. v. ad Remp. p. 445. C. Similiter Alcibiad. I. p. 109. D. *φράσον οὖν καὶ ἐμοί, ἵν' αὐτῷ φοιτητὴν προξενήσῃς καὶ ἐμέ*. Quid sit *ἠτρίον*, optime exposuit Schneider. Ind. ad Script. Rei Rust. p. 365 sqq. et in Lexico s. v. conf. Ruhnk. ad Tim. p. 114. Bene Schleierm.: sieh doch auch du zu, ob dir das ganze Gewebe so lose erscheint als mir.

B. *Τί δ' ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι*] Hipp. Mai. p. 281. C. *τί δὲ οἴει — ἄλλο γε ἢ ἀδύνατοι ἦσαν;* Aristoph. Avv. v. 25. *τί δὴ λέγει περὶ τῆς ὁδοῦ;* Pisth. *τί δ' ἄλλο γ' ἢ βρύκουσ' ἀπέδεσθαί φησί μου τοὺς δακτύλους;* Ecclesiaz. v. 395. *ἀτὰρ τί τὸ πρᾶγμ' ἦν; — τί δ' ἄλλο γ' ἢ ἔδοξε τοῖς πρυτάνεσι κ. τ. λ.* Ibid. v. 769. *τί γὰρ ἄλλο γε;* Xenoph. Cyrop. IV. 4, 10. Plat. Phaedon. p. 63. D. *τί δέ — ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει*, ubi Platonica collegit Heindorfius. Adde etiam quae notavit Boissonad. ad Philostr. Her. p. 306. et 439.

καὶ οὕςτινας δεῖ καὶ ὁπότε ἕκαστα τούτων ποιεῖν, καὶ μέχρι ὁπόσου;

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴποι, ὅτι Οὐδαμῶς· ἀλλ' ἀξιῶ τὸν
C ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθόντα αὐτὸν οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν ἃ ἐρωτᾷς;

ΦΑΙ. Εἴποι ἄν, οἶμαι, ὅτι μαίνεται ἄνθρωπος, καὶ ἐκ βιβλίου ποθὲν ἀκούσας ἢ περιτυχὼν φαρμακίοις ἰατρὸς οἴεται γεγονέναι, οὐδὲν ἐπαΐων τῆς τέχνης.

ΣΩ. Τί δ' εἰ Σοφοκλεῖ αὖ προσελθὼν καὶ Εὐριπίδῃ τις λέγοι, ὡς ἐπίσταται περὶ σμικροῦ πράγματος ῥήσεις παμμήκεις ποιεῖν καὶ περὶ μεγάλου πάνυ
D σμικράς, ὅταν τε βούληται, οἰκτρὰς καὶ τοὐναντίον αὖ φοβερὰς καὶ ἀπειλητικάς, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα, καὶ διδάσκων αὐτὰ τραγῳδίας ποίησιν οἴεται παραδιδόναι;

C. *Εἴποι ἄν, οἶμαι*] Steph. coni. *εἴποιεν ἄν*, probante Heindorfio ad Cratyl. p. 32. et Car. Fr. Hermanno. Sed v. explicat. Heusdius Init. Philos. Plat. II. 2. p. 185. totum locum sic refingit: *ἃ ἐρωτᾷς· τί εἴποιεν ἄν. ΦΑΙ. Εἴποιεν ἄν, οἶμαι, ὅτι μαίνεται κ. τ. λ.* Quo non magis opus esse videtur; reticetur enim a Socrate apodosis, ut saepe fit in talibus apud Platonem. Dein Bekk. scripsit *ἄνθρωπος*. sed v. infra. Pro vulg. *φαρμακείοις* libri optimi plurimique *φαρμακίοις*. Solus Ven. Ξ *φαρμάκοις*.

παμμήκεις ποιεῖν] V. *εἰπεῖν* pro *ποιεῖν*, quod habent codd. tantum non omnes.

C. *οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν ἃ ἐρωτᾷς*] h. e. remedia adhibere, quibus, quando et quoad conveniat, sicut Ast. recte interpretatur. Frustra in verbo *ποιεῖν* Heindorf. haesit; nec audiendus Schleierm. *ἐπαΐειν* scribendum ratus.

Εἴποι ἄν, οἶμαι, —] Etsi lenissima est verborum *Εἴποι ἄν* in *εἴποιεν ἄν* mutatio, tamen quia antea dictum est *Ἐρυξιμάχῳ ἢ — Ἀκουμενῷ* non *καὶ Ἀκουμενῷ*, nolim libris invitis quidquam novare. Nam quod *ἀκούσαντας* praecedit, potuit hoc et ipsum post duorum hominum commemorationem inferri, nec tamen inde consequitur, ut etiam nunc pluralis numerus ponendus fuerit. Dein Bekker. scripsit *μαίνεται ἅνθρωπος*: et Heindorf. quoque desideravit articulum. Mihi vero *ἄνθρωπος* perinde atque in *οὗτος ἀνὴρ* cum contemtu et indignatione dictum videtur infinite. Sic Aeschin. de f. l. 19. p. 149. §. 7. ed. Bremi p. 321. Bekk. *καταψεύσεσθε ἀνθρώπου φθόνον ὑπερβάλλοντα.* Demosth. Philipp. I. c. §. 3. *οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄνθρωπος.* Aeschin. de fals. legat. p. 317. 11. ed. Bekker. p. 142. §. 4. ed. Brem. *τοσαύτην τόλμαν καὶ τερατείαν ἀνθρώπου.* Ibid. p. 161. = 333. *σκέψασθε δή — δεινὴν ἀν-*

ΦΑΙ. Καὶ οὗτοι ἄν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι, καταγελῷεν, εἴ τις οἴεται τραγῳδίαν ἄλλο τι εἶναι ἢ τὴν τούτων σύστασιν πρέπουσαν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ συνισταμένην.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀγροίκως γε, οἶμαι, λοιδορήσειαν, ἀλλ' ὥσπερ ἂν μουσικὸς ἐντυχὼν ἀνδρὶ οἰομένῳ ἁρμονικῷ εἶναι, ὅτι δὴ τυγχάνει ἐπιστάμενος ὡς οἷόν τε ὀξυτάτην καὶ βαρυτάτην χορδὴν ποιεῖν, οὐκ ἀγρίως εἴποι ἄν· Ὦ μοχθηρέ, μελαγχολᾷς, ἀλλ' ἅτε μουσικὸς ὢν πρᾳότερον, ὅτι Ὦ ἄριστε, ἀνάγκη μὲν καὶ ταῦτ' ἐπίστασθαι τὸν μέλλοντα ἁρμονικὸν ἔσεσθαι, οὐδὲν μὴν κωλύει μηδὲ σμικρὸν ἁρμονίας ἐπαΐειν τὸν τὴν σὴν ἕξιν ἔχοντα· τὰ γὰρ πρὸ ἁρμονίας ἀναγκαῖα μαθήματα ἐπίστασαι, ἀλλ' οὐ τὰ ἁρμονικά. E

καὶ τοὐναντίον αὖ φ.] Quod vett. editt. post ἐναντίον infercinnt καί, id omittunt ΣΨr. Vind. 1. 3. 6., quos etiam Bekk. et Ast. secuti sunt. Dein Bodl. Vat. καὶ ὅσα τ' ἄλλα, voc. καὶ ante διδάσκων omisso.

D. οὐκ ἂν ἀγροίκως] ἀγρίως Ven. Ξ pr.

E. μηδὲ σμικρόν] V. οὐδὲ σμ., quod soll Par. EF, tuentur.

πρὸ ἁρμονίας] Bodl. πρὸς ἁρμον. Qui error communis est etiam Vat. Coisl. Ven. Π. Par. BCDGHNPT.

αἰσχυντιὰν ἀνθρώπου, ubi frustra Marklandus τἀνθρώπου.

περιτυχὼν φαρμακίοις] Quum a φάρμακον non φαρμακεῖον sed φαρμάκιον deducatur, unice verum est quod codd. praebuerunt φαρμακίοις, in qua forma recte iudicavit Buttm. aliquid esse contemtionis. Theaet. p. 149. διδοῦσαι — αἱ μαῖαι φαρμάκια. Photius p. 554. ed. Lips. Φάρμακα τὰ τῶν ζωγράφων χρώματα. τὰ δὲ τῶν ἰατρῶν, φαρμάκια.

ῥήσεις παμμήκεις —] Non sophistarum ῥήσεις tanguntur, quod Astius sibi persuasit, sed ipsorum tragicorum, qui etiam de Rep. X. p. 605. D. μακρὰς ῥήσεις ἀποτείνειν dicuntur, ad quem locum plura diximus.

D. τὴν τούτων σύστασιν πρέπουσαν ἀλλήλοις —] Exspectabas πρεπόντων ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ συνισταμένων, quemadmodum supra p. 264. C. legimus πρέποντ' ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα. Sed non miranda haec, si qua est, hypallage praedicati. Ceterum Heindorfius πρέπουσαν — συνισταμένην dictum esse monet pro πρεπόντως συνισταμένην: de quo loquendi genere v. Poppo Prolegg. in Thucyd. I. p. 168. Huschke ad Tibull. I. 7, 52. Bentlei ad Horat. Serm. 1, 7, 28 Videlicet πρέπουσαν per prolepsin quandam dictum, ut idem valeat quod ὥστε πρέπειν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ. v. ad Remp. VIII. p. 560. D.

E. τὸν τὴν σὴν ἕξιν ἔχοντα] ἐπιστάμενον ὡς οἷόν τε ὀξυτάτην καὶ βαρυτάτην χορδὴν ποιεῖν. — Paullo ante ἀγρίως est

ΦΑΙ. Ὀρθότατά γε.

269 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὁ Σοφοκλῆς τόν σφισιν ἐπι-
δεικνύμενον τὰ πρὸ τραγῳδίας ἂν φαίη, ἀλλ' οὐ τὰ
τραγικά, καὶ ὁ Ἀκουμενὸς τὰ πρὸ ἰατρικῆς, ἀλλ' οὐ
τὰ ἰατρικά.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

Cap. LIII. ΣΩ. Τί δὲ τὸν μελίγηρυν Ἄδρα-
στον οἰόμεθα ἢ καὶ Περικλέα, εἰ ἀκούσειαν ὧν νῦν
δὴ ἡμεῖς διῇμεν τῶν παγκάλων τεχνημάτων, βραχυ-
λογιῶν τε καὶ εἰκονολογιῶν καὶ ὅσα ἄλλα διελθόντες
ὑπ' αὐγὰς ἔφαμεν εἶναι σκεπτέα, πότερον χαλεπῶς
B ἂν αὐτούς, ὥςπερ ἐγώ τε καὶ σύ, ὑπ' ἀγροικίας ῥῆ-
μά τι εἰπεῖν ἀπαίδευτον εἰς τοὺς ταῦτα γεγραφότας
τε καὶ διδάσκοντας ὡς ῥητορικὴν τέχνην, ἢ ἅτε ἡμῶν
ὄντας σοφωτέρους κἂν νῷν ἐπιπλῆξαι εἰπόντας· Ὦ
Φαῖδρέ τε καὶ Σώκρατες, οὐ χρὴ χαλεπαίνειν, ἀλλὰ

P. 269. ὁ Ἀκουμενός] Hic quoque codd. aliquot Ἀκούμενος, pravo accentu. Mox post Τί δὲ male interrogandi signum illatum erat. v. annot. Coisl. δαί, probante Bekk.

ὧν νῦν δὴ ἡμεῖς διῇμεν] δὴ nuper ex plurimis optimisque codd. restitutum. Pro διῇμεν, quod Buttmanno debetur, vulgo erat δίιμεν. Bodl. ΠGT. δίημεν. Alii δίειμεν.

B. τί ποτ' ἐστι ῥητορική] V. ἐστιν ἡ ῥητορική. Sed Bodl.

acerbe, aspere, ut nesciam cur Osaunus Auctar. Lex. p. 140. ἀγροίκως scribendum putaverit. Opponitur πρᾳότερον. conf. Euthydem. p. 285. A. De Rep. II. p. 375. A., quibus locis item antecedit ἀγροίκως λέγειν.

P. 269. τόν σφισιν ἐπιδεικνύμενον] sibi et Euripidi. Repetendum autem ex antecedentibus ἐπίστασθαι.

τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον] Alludit ad versiculum Tyrtaei Fragm. III. v. 8. οὐδ' εἰ — γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι, ut observavit Aug. Matthiae de Tyrt. carminibus in Gaisford. Poët. Minor. T. III. p. 237. ed. Lips. Et facundissimi oratoris personam Adrastus sustinet etiam in Euripidis Supplicibus, quae fabula acta est Olymp. 89. 4. Verissime autem Astius monet non ipsum Adrastum intelligi licere, quod contendit Spengel. Artt. Scriptt. p. 119. Quippe absurdum fuerit Adrastum cum Pericle componere, quum antea Eryximachus et Acumenus, Sophocles et Euripides essent consocisti. Sine ulla controversia pro vero habendum, quod Astius statuit, cogitandum esse de Antiphonte Rhamnusio, qui tanta excelluit oris suavitate, ut propter μέλιτος γλυκίονα αὐδὴν Nestor diceretur. v. Ruhnken. De Antiphonte Rham-

συγγιγνώσκειν, εἴ τινες μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι ἀδύνατοι ἐγένοντο ὁρίσασθαι, τί ποτ' ἔστι ῥητορική, ἐκ δὲ τούτου τοῦ πάθους τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἀναγκαῖα μαθήματ' ἔχοντες ῥητορικὴν ᾠήθησαν εὑρηκέναι, C *καὶ ταῦτα δὴ διδάσκοντες ἄλλους ἡγοῦνταί σφισι τελέως ῥητορικὴν δεδιδάχθαι, τὸ δὲ ἕκαστα τούτων πιθανῶς λέγειν τε καὶ τὸ ὅλον συνίστασθαι, ὡς οὐδὲν ἔργον, αὐτοὺς δεῖν παρ' ἑαυτῶν τοὺς μαθητάς σφων πορίζεσθαι ἐν τοῖς λόγοις.*

ΦΑΙ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύει τοιοῦτόν τι εἶναι τὸ τῆς τέχνης, ἣν οὗτοι οἱ ἄνδρες ὡς ῥητορικὴν διδάσκουσί τε καὶ γράφουσι, καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ἀληθῆ εἰρηκέναι. ἀλλὰ δὴ τὴν τοῦ τῷ ὄντι ῥητορικοῦ τε καὶ πιθανοῦ τέχνην πῶς καὶ πόθεν ἄν τις δύναιτο πορίσασθαι;

cum optimis plurimis *ἔστι ῥητορική*. Artium nomina in *ικη* terminata articulo carere tralaticium est.

C. *ὡς οὐδὲν ἔργον*] Sic dedi e Flor. a. c. h. Parr. CH. Vulgo *ὡς* aberst, quod iam Steph. desideravit. Ast. *ὡς* omisso *οὐδὲν ἔργον* per appositionem dictum putat.

κινδυνεύει τοιοῦτόν τι] V. *κινδυνεύει γε τ. τι* praeter fidem librorum optimorum atque plurimorum. Mox Vat. Ven. *Π*. Par. DHT. *δοκεῖ* pro *δοκεῖς*.

nusio, Oratt. Att. T. VII. p. 810. ed. Reisk. Easdem sententiam etiam Groen van Prinsterer Prosop. Plat. p. 141. amplexus est. Deinde quum praecesserit *Τί δὲ τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον οἰόμεθα ἢ καὶ Περικλέα*, denuo interrogatio resumitur inde a verbis *πότερον χαλεπῶς ἂν αὐτούς κ. τ. λ.* Quam structuram Heindorf. ad p. 235. E. recte comparavit cum Cic. de Offic. II. 7, 12. Quid enim censemus superiorem illum Dionysium, quo cruciatu timoris angi solitum etc. ubi v. Heusinger. et Manut. ad Or. pro Rosc. Am. 17. Ad eundem modum Demosthen. Leptin. §. 28. *τί οὖν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶς γεγενημένον, ἐὰν ἀκούσῃ — μηδ' ἂν μεταδόξῃ ποτέ, ψηφισαμένους ἐξεῖναι δοῦναι, ἆρ' ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος οὗτος ἐκεῖνόν τε ἀφαιρήσεται κ. τ. λ.* Plat. Sympos. p. 211. E. *τί δῆτα, ἔφη, οἰόμεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινές, — ἆρ' οἴει φαῦλον βίον γίγνεσθαι ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου;* Ceterum Hirschig. scripsit *οἰόμεθ' ἂν ἢ καὶ Π.*, qua tamen mutatione non opus; nam mutata inchoata verborum structura in proximis est.

B. *μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι*] h. e. dialecticae ar-

ΣΩ. Τὸ μὲν δύνασθαι, ὦ Φαῖδρε, ὥςτε ἀγωνιστὴν τέλεον γενέσθαι, εἰκός, ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον, ἔχειν ὥςπερ τἆλλα· εἰ μέν σοι ὑπάρχει φύσει ῥητορικῷ εἶναι, ἔσει ῥήτωρ ἐλλόγιμος, προςλαβὼν ἐπιστήμην τε καὶ μελέτην· ὅτου δ' ἂν ἐλλίπῃς τούτων, ταύτῃ ἀτελὴς ἔσει. ὅσον δ' αὐτοῦ τέχνη, οὐχ ᾗ Τισίας τε καὶ Θρασύμαχος πορεύεται δοκεῖ μοι φαίνεσθαι ἡ μέθοδος.

D. φύσει ῥητορικῷ] ῥητορικὸς Bodl. Vat. Ven. II. Par. D G N O P.

D. οὐχ ᾗ Τισίας τε —] Obsecutus sum Schaefero ad Oed. Col. 1350. Libri Λυσίας. Videlicet Tisiam nominat, quia Lysias illo usus erat magistro. v. etiam explicatt. coll. p. 273. A. D. Particula τε, vulgo neglecta, ex codd. longe plurimis restituta est.

tis imperiti, ita ut partes atque genera secernere haudquaquam possint. — ὡς οὐδὲν ἔργον, quasi non sit difficile.

D. Τὸ μὲν δύνασθαι — ὥςτε —] Sententia verborum haec est: Probabile est ac fortasse etiam necessarium, si quis ad perfectam dicendi facultatem perventurus sit, id similiter se habere atque reliqua omnia: si quis enim natura habeat ingenium ad eloquentiam idoneum, rhetor erit insignis accedente disciplina et exercitatione; sin cui alterutrum desit, hac ex parte erit imperfectus. Sententiam copiosius illustrat Cicero De Orat. II. c. 43. et 44. et al., qui item haec tria fundamenta eloquentiae ponit. Usum voc. ὥςτε post δύνασθαι illati illustrarunt praeter Heindorfium ad h. l. et Protag. 338. C. Ast. ad Legg. p. 461. Schaefer. ad Oed. Col. v. 1350. 1344. ed. Heller et Döderlein. Matthise Gr. amplior. p 1037. sq. et 1043. Deinde quod Steph. scriptum volebat εἰ μὲν γάρ σοι, non meminit sententias explicationi inservientes ita sine coniunctione inferri solere. Multa id genus ad Phileb. p. 12. E. laudavimus: quibus adde quae congesserunt intpp. ad Protagor. p. 338. C. Dobree ad Aristoph. T. VII. P. I. p. 560. ed. Lips. Schaefer. ad Dionys. de Compos. Verb. p. 406. Buttm. ad Demosthen. Midian. p. 46. — Porro ὅτου δ' ἂν ἐλλίπῃς dictum est paullo fortius pro ἐὰν δέ τινος ἐλλίπῃς, quae loquendi forma non infrequens. Euthyphron. p. 3. C. οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἴωνται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὑτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, θυμοῦνται, ubi v. ann. Confer etiam infra p. 276. B. Denique ἀγωνιστὴς et ἀγωνίζεσθαι frequens de oratoribus. Cuiusnam autem certaminis notionem Socrates teneri voluerit, apparet e pag. 271. A.

ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη, οὐχ —] quantum autem ea in re ars sit, (quantam rei partem ars habeat), eius rei ratio non videtur emergere ea via, quam Tisias et Thrasymachus ingressi sunt. Plena enim oratio fuerit haec: τούτου ἡ μέθοδος δοκεῖ μοι φαίνεσθαι κτλ. Verba ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη manifestum est opponi illis τὸ μὲν δύνασθαι,

ΦΑΙ. *Ἀλλὰ πῇ δή;*

ΣΩ. *Κινδυνεύει, ὦ ἄριστε, εἰκότως ὁ Περικλῆς* E
πάντων τελεώτατος εἰς τὴν ῥητορικὴν γενέσθαι.

ΦΑΙ. *Τί δή;*

Cap. LIV. *ΣΩ.* *Πᾶσαι, ὅσαι μεγάλαι τῶν τε-*
χνῶν, προσδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύ-
σεως πέρι· τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ πάντῃ τε- 270
λεσιουργὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι. ὃ καὶ Περι-

P. 270. *καὶ πάντῃ τελεσ.*] Vulgo *τὸ* ante *πάντῃ* iteratur, quod cum Bodl. om. Florr. g. h. *ϑ*. l. Vind. 4. *ΔΠΣ*DGHNOPT. et pr. Ξ. Eiecit Bekkerus, quem iam olim secutus sum. Pro v. *τελεσιουργικὸν* e Bodl. *ΔΠ*DGNOPT. Mon. Vind. 7. Flor. g. h. cum Bekkero *τελεσιουργὸν* dedi, quod habent etiam qui hunc locum vel respexerunt vel imitatione expresserunt.

ὥστε κ. τ. λ. Est autem *μέθοδος* quaestio, investigatio. *Φαίνεσθαι* vero dicitur sic, ut sit: protenus apparere; emergere. Quod in codd. scriptum exstat *ἢ Λυσίας*, id quum Heindorfius et Stephanus e Ficini translatione in *ἢ Γοργίας* commutatum voluerint, nos cum Astio secuti Schaeferum ad Sophocl. Oed. Col. v. 1350. in *ἢ Τισίας* convertimus. Quippe Lysias, teste Cicerone in Bruto 12., aliis orationes scripsit, artem removit. Sed huc accedit, quod Plato ipse alibi quoque tali in caussa non Lysiae, sed Tisiae auctoritatem memorat; v. p. 273. A. C. D. Nempe *τέχνην* Lysiae caute pressit silentio propter tempus, quo dialogus habitus fingitur. Cic. Orator. c. 4, 14 nec latius nec copiosius de magnis variisque rebus sine philosophia potest quisquam dicere, siquidem etiam in Phaedro Platonis hoc Periclem ceteris praestitisse dicit etc. Correctionem probarunt etiam Schleierm. annot. p. 394. edit. sec. et Spengel. Artium Scriptt. p. 98. Significat autem Socrates rhetores istos arte sua nihil magni aut praeclari efficere, propterea quod philosophia careant. Quocirca iis deinde opponit Periclem, qui quum Anaxagorae usus institutione vim et naturam rerum perspexerit, tum exstiterit orator omni laude cumulatus.

E. *προσδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας —*] Loquitur de philosophia ex mente hominum ab illius studio alienorum: qui eam tanquam inanem nugarum et argutiarum captatricem in contemtum et invidiam adducere studebant, v. ad Apol. Socr. p. 18. B. Apte Heindorf. comparat Politic. p. 299. B. Sophist. p. 225. B. Cratyl. p. 401. B.

P. 270. *ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι*] h. e. nescio quo modo e philosophia proficisci videtur. Istud *ὑψηλόνουν καὶ τελεσιουργὸν* crebra imitatione usurparunt posterioris aetatis scriptores, de quibus docte exposuit Ast. Commentar. in Plat. p. 570. Illud ad sensorum et cogitatorum sublimitatem refertur; hoc designat eam orationis virtutem, qua audientium animi eo flectuntur et permoventur, quo orator voluit,

κλῆς πρὸς τῷ εὐφυὴς εἶναι ἐκτήσατο· προςπεσὼν γάρ, οἶμαι, τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ μετεωρολογίας ἐμπλησθεὶς καὶ ἐπὶ φύσιν νοῦ τε καὶ ἀνοίας ἀφικόμενος, ὧν δὴ πέρι τὸν πολὺν λόγον ἐποιεῖτο Ἀναξαγόρας, ἐντεῦθεν εἵλκυσεν ἐπὶ τὴν τῶν λόγων τέχνην τὸ πρόςφορον αὐτῇ.

ΦΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

B *ΣΩ. Ὁ αὐτός που τρόπος τέχνης ῥητορικῆς, ὅςπερ καὶ ἰατρικῆς.*

ΦΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ἐν ἀμφοτέραις δεῖ διελέσθαι φύσιν, σώ-

τοιούτῳ ὄντι] Bodl. Vat. Ven. II. Par. DGNOPT, al. *τῷ ὄντι.*

νοῦ τε καὶ ἀνοίας] Flor. *ϑ.* et *Φ διανοίας*, quod coniecit Canterus Novv. Lectt. VII. 3.

B. *τέχνης ῥητορικῆς, ὅςπερ καὶ ἰατρικῆς*] Libri longe plurimi, inter eosque Bodl. *ΞΠΣ.* ordine inverso: *ἰατρικῆς, ὅςπερ καὶ ῥητορικῆς.* Quod ita defendit Herm. ut veteres animadvertat in comparaudo saepe ordinem sequi coutrarium atque uos facere soleamus.

ita ut propositam suum plane perfccisse videatur.

τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ] V. Schaubach. De Anaxag. p. 18 sq.

νοῦ τε καὶ ἀνοίας] Docuit enim Anaxagoras rudem indigestamque rerum molem, quae omni careret ratione, in ordinem redactam esse mentis (*νοῦ*) vi et potestate. v. Schaubach. l. c. p. 150 sq. coll. p. 65 sqq. Itaque recte h. l. *τοῦ νοῦ* pariter atque *τῆς ἀνοίας* mentio iniicitur. De Pericle eodem fere modo Cicero Orat. Brut. II, 6: Sed tum fere Pericles, Xanthippi filius, primus adhibuit doctrinam: quae quanquam tum erat nulla dicendi, tamen ab Anaxagora physico eruditus exercitatiouem mentis reconditis abstrusisque rebus ad caussas forensea popularesque facile traduxit. Usum tamen Periclem esse etiam Gorgia praeceptore testantur Suidas v. *Γοργίας*, et Philostratus De Vit. Sophist. I. p. 493. ed. Olear. Ceterum Plato quod iam Periclem ut summum oratorem ob oculos ponit, quem tamen in Gorgia p. 515. D. E. gravissime reprehendit propterea, quod Athenienses ignaros, garrulos, loquaces, denique nequiores reddiderit, cavendum est magnopere, ne eum putemus secum ipso pugnare. Etenim agnovit sane philosophus utroque loco singulares Periclis virtutes, quibus ad dicendum instructus erat. Nihilominus autem eius consilia in gubernanda republica improbavit, quippe quibus videret populum Atheniensem misere corruptum ac depravatum

ματος μὲν ἐν τῇ ἑτέρᾳ, ψυχῆς δ' ἐν τῇ ἑτέρᾳ, εἰ μέλλεις μὴ τριβῇ μόνον καὶ ἐμπειρίᾳ, ἀλλὰ τέχνῃ τῷ μὲν φάρμακα καὶ τροφὴν προςφέρων ὑγίειαν καὶ ῥώμην ἐμποιήσειν, τῇ δὲ λόγους τε καὶ ἐπιτηδεύσεις νομίμους πειθὼ ἣν ἂν βούλῃ καὶ ἀρετὴν παραδώσειν.

ΦΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὦ Σώκρατες, οὕτως.

ΣΩ. Ψυχῆς οὖν φύσιν ἀξίως λόγου κατανοῆσαι C οἴει δυνατὸν εἶναι ἄνευ τῆς τοῦ ὅλου φύσεως;

ΦΑΙ. Εἰ μὲν Ἱπποκράτει γε τῷ τῶν Ἀσκληπιαδῶν δεῖ τι πείθεσθαι, οὐδὲ περὶ σώματος ἄνευ τῆς μεθόδου ταύτης.

Ἐν ἀμφοτέραις] *ἐν* cum Bodl. multi alii om. Paullo post idem cum Vat. Ven. II. Par. DGNOPT.; *τῷ δὲ λόγους* pro *τῇ δὲ.*
καὶ ῥώμην ἐμποιήσειν] *ἐμποιῆσαι* Flor. g. h. *ϑ.*
C. *τῆς τοῦ ὅλου*] *τοῦ λόγου* inepte Bodl. Vat. Ven. II. alii.
C. *Εἰ μὲν Ἱπποκράτει γε*] Solus Flor *ϑ. εἰ μὲν οὖν*, quod perperam Turr. ediderunt. Pro *τε*, quod Heindorf. Astiusque cieccrunt, uncis inclusit Bekker., scripsimus *γε*, quod nuper etiam Ast. est amplexatus. Bodl. *πιθέσθαι* pro *πείθεσθαι*, ut p. 235. B. quod non debebat recipere Hermann.

esse. Taxatur autem eloquentia in Phaedro artis nomine, quum in Gorgia de ea iudicium fiat honestatis ac virtutis habita ratione. Quocirca mire iudicio suo lapsi sunt, qui ex honorifico de Pericle iudicio, quale nunc exhibetur, protenus collegerunt hunc quoque locum in iis esse, unde Phaedri scriptionem Platoni adolescenti tribuendam esse iure colligi liceret.

τὸν πολὺν λόγον] multum illum sermonem, e scriptis eius satis notum v. ad p. 248. B. Aliud est *πολὺν τὸν λόγον ἐποιεῖτο.*

B. *τῇ δὲ λόγους τε καὶ ἐπιτηδ. νομίμους*] Intell. *προςφέρων.* His vero adhibendis rhetor dicitur efficere persuasionem, quam velit, atque *ἀρετήν*: quae manifesto respondent *ὑγιείᾳ καὶ ῥώμῃ.* Et persuasio quidem a *λόγοις* proficiscitur; *ἀρετῆς* autem fons in *ἐπιτηδεύσεσι νομίμας* quaerendus est: ut facile appareat nihil in his esse ullo modo contaminatum.

C. *Εἰ μὲν Ἱπποκράτει γε*] Hoc viri placitum nuper illustravit Lichtenstaedt. Platons Lehr. auf d. Gebiet d. Naturf. u. Heilk. p. 83 sq. Ducit haec Galenus ex Hippocratis De homine opere T. V. p. 2. et 16. estque ad normam huius praecepti utique liber ille compositus, quamquam de universi natura non multum continet. Heusdius Init. Phil. Plat. Vol. II. P. II. p. 189. Platonis sententiam ductam vult potius ex aureolo Hippocratis libro De aëre, aquis et locis. De methodo Hippocratis, Socraticae et Platonicae simillima, disputat C. Pruys Van der Hoeven

ΣΩ. Καλῶς γάρ, ὦ ἑταῖρε, λέγει. χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκράτει τὸν λόγον ἐξετάζοντα σκοπεῖν, εἰ συμφωνεῖ.

ΦΑΙ. Φημί.

Cap. LV. ΣΩ. Τὸ τοίνυν περὶ φύσεως σκόπει, τί ποτε λέγει Ἱπποκράτης τε καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος. ἆρ' οὐχ ὧδε δεῖ διανοεῖσθαι περὶ ὁτουοῦν φύσεως;
D πρῶτον μέν, ἁπλοῦν ἢ πολυειδές ἐστιν οὗ πέρι βουλησόμεθα εἶναι αὐτοὶ τεχνικοὶ καὶ ἄλλον δυνατοὶ ποιεῖν, ἔπειτα δέ, ἐὰν μὲν ἁπλοῦν ᾖ, σκοπεῖν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τίνα πρὸς τί πέφυκεν εἰς τὸ δρᾶν ἔχον ἢ τίνα εἰς τὸ παθεῖν ὑπὸ τοῦ; ἐὰν δὲ πλείω εἴδη ἔχῃ, ταῦτα ἀριθμησάμενος, ὅπερ ἐφ' ἑνός, τοῦτ'

ὧδε δεῖ διανοεῖσθαι] V. χρή, quod exstat in EFΞ.
D. καὶ ἄλλον δ. π.] V. ἄλλους quod unus fere Ξ tenet. Mox ἄνμὲν Bodl. Item ὑπὸ τοῦδε pro ὑπὸ τοῦ cum Vat. Ven. II. Par. DGNOPT., errore manifesto.
τίνα πρὸς τί π.] V. τίνα πρός τι, et τίνα — ὑπό του, quod duce Schleiermachero cum Bekkero et Astio correximus.
τῷ τί ποιεῖν] V. τὸ τί ποιεῖν — ἢ τὸ τί π. Sed dilucide Praefat. Chrestom. Hippocrat. Hag. Com. 1824. 8. Dein οὐδὲ περὶ σώματος est: n e c o r p u s q u i d e m q u o d a t t i n e t. Itaque ad verba ἄνευ τῆς μεθόδου ταύτης e superioribus intelligas: δυνατόν ἐστι κατανοῆσαι αὐτοῦ φύσιν. v. ad p. 250. C. Male Heindorf. et Ast. locum explicarunt.

χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκρ.] Veruntamen praeter Hippocratis iudicium etiam ipsa ratio audienda est, videndumque, num haec cum illo concinat.

D. ἁπλοῦν ἢ πολυειδές] Ita πότερον saepe in priore interrogationis membro omissum. v. ad Remp. I. p. 328 E. — δυνατοὶ ποιεῖν, intell. τεχνικόν, ut p. 266 C.

τίνα πρὸς τί πέφυκεν — ὑπὸ τοῦ] h. e quamnam vim natura sua habeat ad aliquid efficiendum (εἰς τὸ δρᾶν) et in quonam eam exserat; aut quamnam habeat vim patiendi, et a quonam afficiatur. Binae enim interrogationes in unum orationis membrum sunt coarctatae. Pro πέφυκεν ἔχον S t e p h a n. et H e i n d o r f. malebant πέφυκα ἔχων, n a t u s s u m h a b e n s s. n a t u r a h a b e o, et πέφυκα ποιεῖν, n a t u s s u m a d f a c i e n d u m, quod deinceps infertur.

ταῦτα ἀριθμησάμενος] Quum infinitivus ἰδεῖν ex praegresso δεῖ pendeat, utique ἀριθμησάμενον accusativum exspectabas, quem H e i n d o r f. e Galeno T. V. p. 2. et 16. ed. Basil. restituit, aut ἀριθμησαμένους

ἰδεῖν ἐφ' ἑκάστου, τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν ἢ τῷ τί παθεῖν ὑπὸ τοῦ;

ΦΑΙ. Κινδυνεύει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡ γοῦν ἄνευ τούτων μέθοδος ἐοίκοι ἂν
ὥςπερ τυφλοῦ πορείᾳ. ἀλλ' οὐ μὴν ἀπεικαστέον τόν E
γε τέχνῃ μετιόντα ὁτιοῦν τυφλῷ οὐδὲ κωφῷ, ἀλλὰ δῆλον, ὡς, ἂν [τῷ] τις τέχνῃ λόγους διδῷ, τὴν οὐσίαν δείξει ἀκριβῶς τῆς φύσεως τούτου, πρὸς ὃ τοὺς λόγους προςοίσει· ἔσται δέ που ψυχὴ τοῦτο.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ ἅμιλλα αὐτῷ τέταται πρὸς τοῦτο 271
πᾶσα· πειθὼ γὰρ ἐν τούτῳ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ. ἢ γάρ;

ΦΑΙ. Ναί.

Bodl. τῶι τί π. — ἢ τῶι τί ὑπὸ τοῦ: quod confirmant Vat. Ven. II. Par. BCEGH- Vind. 1. 3.

E. ἄν τῷ τις τέχνῃ λόγους δ.] τῷ om. Bodl. et septem alii, qui cum eo fere faciunt. Ast. olim coni. τέχνην λόγων διδῷ, coll. p. 272. B. et p. 267- B. Non opus mutatione. Dein Flor. g. Vind. 4. 6. α. πρὸς ὃν τοὺς λόγους ποιήσει, quam lectionem falsam esse vel proxima evincunt. ὃ om. Bodl. Vat. Par. GT.

quod requirebat Stephanus atque edidit Hermann. Neque tamen a librorum scriptura recedendum puto, quandoquidem oratio similiter post δεῖν conformata est etiam aliis locis, de quibus v. ad Criton. p. 50. E. et Protagor. p. 36. C. Nec vero plurali numero opus οὐ βουλησόμεθα. Imo ad superius διανοεῖσθαι intelligitur τινά. Transitur igitur ad nominativum perinde ac si δεῖ non antecesserit. Codd. ad unum omnes servant nominativum. Locutionem ἰδεῖν ἐπί τινος componas cum illis, quae ad Rempubl. X. p. 597. B. attigimus.

τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν ἢ τῷ τί παθεῖν ὑπὸ τοῦ] h. e. τίνι (i. e. qua sua parte) αὐτὸ πέφυκε ποιεῖν καὶ τί ποιεῖν πέφυκεν. Quod denique idem significat atque antegressum: τίνα δύναμιν ἔχον, ut Astium non intelligam locum mire explicantem adeoque sollicitantem.

E. ὥςπερ τυφλοῦ πορείᾳ] Sic ὥςπερ in comparatione saepenumero ponitur ad emolliendam eius duritiem v. Heindorf. ad Cratyl p. 6.

τέχνῃ λόγους διδῷ] Ex arte, arti convenienter. Mox dicit τέχνην ῥητορικὴν διδῷ — πρὸς ὃ τοὺς λόγους προςοίσει, videl. is ipse, cui artem tradit oratoriam. Sententia enim haec est: etiam vim et naturam eius ostendit, ad quam alter orationem suam sit allaturus, h. e. animi. Frustra nuper haec quo-

ΣΩ. Δῆλον ἄρα, ὅτι ὁ Θρασύμαχός τε καὶ ὃς ἂν ἄλλος σπουδῇ τέχνην ῥητορικὴν διδῷ, πρῶτον πάσῃ ἀκριβείᾳ γράψει τε καὶ ποιήσει ψυχὴν ἰδεῖν, πότερον ἓν καὶ ὅμοιον πέφυκεν, ἢ κατὰ σώματος μορφὴν πολυειδές. τοῦτο γάρ φαμεν φύσιν εἶναι δεικνύναι.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Δεύτερον δέ γε, ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφυκε.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τρίτον δὲ δὴ διαταξάμενος τὰ λόγων τε καὶ ψυχῆς γένη καὶ τὰ τούτων παθήματα δίεισι τὰς αἰτίας, προςαρμόττων ἕκαστον ἑκάστῳ, καὶ διδάσκων,
B οἵα οὖσα ὑφ' οἵων λόγων δι' ἣν αἰτίαν ἐξ ἀνάγκης ἡ μὲν πείθεται, ἡ δὲ ἀπειθεῖ.

ΦΑΙ. Κάλλιστα γοῦν ἄν, ὡς ἔοικ', ἔχοι οὕτως.

P. 271. ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ] V. ὅτῳ τι ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπό του. Bodl. Vat. Ven. II. Par. DGNOPT. τι om. Secuti sumus auctoritatem reliquorum codicum praeeunte Bekkero. Accentuum mutationem suaserat Schleiermacherus. Ast. coni. ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ ὅ τι παθεῖν ἢ ὅ τι παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφ.

B. δίεισι τὰς αἰτίας] Bodl. Vind. 4. 7. α. Flor. g. ΔΠD

que non nemo sollicitavit, quae sunt solis luce clariora.

P. 271. πρῶτον πάσῃ — ψυχὴν ἰδεῖν π.] primum summa adhibita diligentia descripturum esse animum atque effecturum, ut appareat, utrum natura sua sit unus sibique semper similis, an, sicuti corpus, multiformis. Nam ὅμοιον saepe ita capiendum v. ad Rempubl. IX. p. 585. C.

ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφυκε] Schaefer. ad Greg. Corinth. p. 249. corrigebat: τὸ τί ποιεῖν ἢ π., quo non opus. Nam ὅτῳ positum est ut p. 270. D. τῷ in verbis: τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν. Nec haerendum in eo, quod relativum cum interrogandi vocabulo consociatur: cuius generis multa exempla collegimus ad Criton. p. 48. A. De Rep. III. p. 400. A. ποῖα δ' ὁποίου βίου μιμήματα; conf. Seidler. ad Sophocl. Antig. 2.

τὰς αἰτίας] Videl. in sermonum et animorum variis generibus eorumque affectionibus positas. Unde liquet, quaenam sit vis articuli, vulgo ab editt. neglecti.

B. οἷα οὖσα ὑφ' οἵων λόγων —] Sic De Rep. VIII. p. 569. A. Sympos. p. 195 A. ubi plura Quintil. IX. 4, 44. plurimum refert compositionis, quae quibus anteponas. Conf. Heusinger. ad Nepot. Timol. II, 2. Attic. 18, 3.

ΣΩ. Οὔτοι μὲν οὖν, ὦ φίλε, ἄλλως ἐνδεικνύμενον ἢ λεγόμενον τέχνῃ ποτὲ λεχθήσεται ἢ γραφήσεται, οὔτε τι ἄλλο οὔτε τοῦτο. ἀλλ' οἱ νῦν γράφοντες, ὧν σὺ ἀκήκοας, τέχνας λόγων πανοῦργοί εἰσι καὶ ἀποκρύπτονται εἰδότες ψυχῆς πέρι παγκάλως. πρὶν C
ἂν οὖν τὸν τρόπον τοῦτον λέγωσί τε καὶ γράφωσι, μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς τέχνῃ γράφειν.

ΦΑΙ. Τίνα τοῦτον;

ΣΩ. Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα εἰπεῖν οὐκ εὐπετές. ὡς δὲ δεῖ γράφειν, εἰ μέλλει τεχνικῶς ἔχειν, καθ' ὅσον ἐνδέχεται, λέγειν ἐθέλω.

ΦΑΙ. Λέγε δή.

Cap. LVI. *ΣΩ.* Ἐπειδὴ λόγου δύναμις τυγχάνει ψυχαγωγία οὖσα, τὸν μέλλοντα ῥητορικὸν ἔσεσθαι ἀνάγκη εἰδέναι, ψυχὴ ὅσα εἴδη ἔχει. ἔστιν οὖν D

GNOPT. *δίεισι τὰς αἰτίας*, probante Bekkero. Vulgo *πάσας αἰτίας*.
λεχθήσεται ἢ γραφήσεται] V. *γραφήσεται ἢ λεχθήσεται*, ut est in Par. EF.
C. *Ἐπειδὴ λόγου δύναμις*] Post *ἐπειδὴ* Heind. articulum *ἡ* inseruit; sine caussa. Laudat haec Galen. de Hippocr. et Plat. Decret. IX. T. I. p. 334. ed. Bas.

C. *εἰδότες ψυχῆς πέρι παγκ.*] Frequens est locutio *ἐπίστασθαι, εἰδέναι, ἐπαΐειν περί τινος*, de qua vid. Gorg. p. 464. D. de Rep. X. p. 598. C. Menon. in Criton. p. 48. A. al. *Τέχνας λόγων* rhetores scriptiones suas appellare solebant, in quibus artem oratoriam illustravissent. Ita Aristotel. Rhet. I. 1. memorantur *οἱ τὰς τέχνας λόγων συντιθέντες*. Ibid. III. 13. *τέχνη Λικυμνίου*. et apud Dionys. de Comp. Verb. I. sunt *τέχναι ῥητορικαί*. Hinc etiam rhetores ipsi *τεχνικοὶ* appellati sunt. v. intpp. ad Gell. N. A. XVII, 5. Quintil. II, 13. Cresoll. Theatr. Rhetor. III, I. p. 152. Hos igitur Socrates cum quadam cavillatione arbitratur callide animi humanis cientiam et notitiam occultare solere.

μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς] Dativus verbo finito accommodatus est, quum vulgare esset dicere *αὐτοὺς γράφειν*. v. ad Gorg. 513. E.

Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα —] Sensus hic est: ipsis verbis rem diligenter describere et quomodo dicendum scribendumque sit indicare haud sane facile est: sufficiet igitur, quoad res permittit, scribendi rationem designare, missa accurata verborum expositione, si quid artificiosum futurum sit. Etenim Socrates modum illum dicendi scribendique in universum est explicaturus. Phaedon. p. 93. B. *εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι*.

τόσα καὶ τόσα, καὶ τοῖα καὶ τοῖα· ὅθεν οἱ μὲν τοιοίδε, οἱ δὲ τοιοίδε γίγνονται. τούτων δὲ δὴ διῃρημένων, λόγων αὖ τόσα καὶ τόσα ἔστιν εἴδη, τοιόνδε ἕκαστον. οἱ μὲν οὖν τοιοίδε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε λόγων διὰ τήνδε τὴν αἰτίαν εἰς τὰ τοιάδε εὐπειθεῖς, οἱ δὲ τοιοίδε διὰ τάδε δυςπειθεῖς. δεῖ δὴ ταῦτα ἱκανῶς νοήσαντα, μετὰ ταῦτα θεώμενον αὐτὰ ἐν ταῖς πράξεσιν
E *ὄντα τε καὶ πραττόμενα ὀξέως τῇ αἰσθήσει δύνασθαι ἐπακολουθεῖν, ἢ μηδὲ εἰδέναι πω πλέον αὐτῶν ὧν*

D. *οἱ μὲν τοιοίδε*] — V. utrobique *τοιοίδε*. Bodl. *τοῖοι*, quod habent etiam alii bene multi nec ii spernendi libri. Atqui *τοῖοι καὶ τοῖοι* s. *τοῖοι ἢ τοῖοι* ponitur ut nostrum das u. das, die u. die, in exemplis afferendis, in eiusmodi autem sententia qualis haec est, neutiquam locum habet. Recepit tamen Hermann.

τούτων δὲ δὴ δ.] *δή*, nuper e Bodl. *ΔΠ*DGOPT. a Bekkero additum, habet etiam Flor. h. Vulgo loco eius *οὕτω* legebatur. Mox Heindorf. e Galeno dedit *τοιόνδε δὲ ἕκαστον*: sed copula non opus. Vind. *α. καὶ τοιόνδε ἕκαστον*.

οἱ μὲν οὖν τοιοίδε] *οὖν* om. Bodl. *Δ*GT. et pr. *Π*. Mox *ἐς τὰ τ.* *ΔΠ*DGONPT. Flor. g. h., quod passim apud Platonem reperitur; v. Schneider. ad Remp. Vol. I. Praef. p. LV. conf. p. 278. B. Malui tamen *εἰς* hoc loco tenere, quod servat etiam Bodl.

De Rep. IX. p. 580. D. *δέξεται — καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν*.

D. *τόσα καὶ τόσα —*] De Rep. IV. p. 438. A. *τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου*. Ibid. p. 429. B. *ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν*. Significat videlicet in universum pro diversis animi humani generibus etiam diversa exstitura esse orationum genera, ideoque diligenter explorari oportere, quale dicendi genus unicuique aptum sit et accommodatum: nec vero satis esse haec omnia ratione ac disciplina percepisse; debere etiam accedere ipsius vitae rerumque usum, ut statim intelligas, quid singulis locis, temporibus, hominibus conveniat. Respexit locum Platonis Plutarchus. Vit. Pericl. c. 15.

E. *ἢ μηδὲ εἰδέναι πω πλέον — ξυνών*] Post *ἢ* ex praecedenti *δεῖ* commode repetas *ἀναγκαῖόν ἐστιν*, de quo loquendi genere explicavimus ad Reipubl. VI. p. 490. A. conf. supra p. 245. E. Quippe hoc, nisi fallor, dicit: alioquin necesse est eum nondum plus tenere quam ipsa illa praecepta, quae antea audiverat, quum magistri institutioni interesset. Ex his vero liquido apparet *αὐτῶν* esse tenendum, quod quia refertur ad *λόγων*, sola illa praecepta per se intelligenda esse indicat neque cum idoneo rerum usu coniuncta. Voc. *τότε* est antea, pertinetque ad institutionis praegressae tempus: quem usum non esse adeo rarum docebunt quae scripsimus ad Protagor. p. 325. E. Gorg. p. 488. B. De Republ. VI. p. 507. B. Denique quod ad-

τότε ἤκουε λόγων ξυνών. ὅταν δὲ εἰπεῖν τε ἱκανῶς ἔχῃ, οἷος ὑφ' οἵων πείθεται, παραγιγνόμενόν τε δυνατὸς ᾖ διαισθανόμενος ἑαυτῷ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι οὗτός ἐστι καὶ αὕτη ἡ φύσις, περὶ ἧς τότε ἦσαν οἱ 272
λόγοι, νῦν ἔργῳ παροῦσά οἱ, ᾗ προςοιστέον τούςδε ὧδε τοὺς λόγους ἐπὶ τὴν τῶνδε πειθώ, — ταῦτα δὲ ἤδη πάντ' ἔχοντι, προςλαβόντι καιροὺς τοῦ πότε λεκτέον καὶ ἐπισχετέον, βραχυλογίας τε αὖ καὶ ἐλεεινολογίας καὶ δεινώσεως, ἑκάστων τε ὅσ' ἂν εἴδη μάθῃ

θεώμενον αὐτά] *αὐτὸν* ΓΔΠΣΦBCEGT. quod ortum videtur est *αὔτ' ἐν*.

E. *ἢ μηδὲ εἰδέναι πω —*] *μὴ εἰδέναι* Bodl. ΔDGNOPT, Vind. 4. 6. *α*. Flor g. h. Dein *πλέον αὐτῷ* Bodl. Flor. b. *ϑ*. Vind. 3. ΣEGT. Galenus: *ἢ μηδέν πω εἶναι πλέον αὐτῶν*. v. Schaefer. ad Greg. Cor. p. 249. Astius coni. *ἢ μηδὲν εἶναί πω πλέον αὐτῷ κτλ.* Voegelino ac Turicenss. assentientibus. Mox *δὲ δυνατὸς* Bodl.

P. 272. *νῦν ἔργῳ παροῦσά οἱ*] Steph. *παροῦσα, ᾗ*, quod e codd. ΞDPTΠO. emendatum. Dein *ταῦτα δὴ π.* Galen.

καὶ ἐλεεινολογίας] Bekkerus: *ἐλεινολογίας* e codd. ΔG. Ceteri tuentur vulgatam scripturam. Verba *τε καὶ ἀκαιρίαν* om. Bodl. Par. *Φ*. et Ven. II. pr.

ὅσ' ἂν εἴδῃ μ.] V. *ὃς ἂν εἴδῃ μ.* Multi libri *ὅσα ἄν*, unde sponte *ὅσ' ἄν* prodit, quod est in multis Bekkeri.

ditur participium *ξυνὼν* sine *αὐτοῖς*, hoc ipsum iam inest in praecedenti *λόγων*: cur igitur pronomen non sit repetitum, patebit ex annot. ad p. 242. B.

ὅταν δὲ εἰπεῖν τε ἱκανῶς ἔχῃ —] quum vero idoneus est ad indicandum, qualis a qualibus in persuasionem adducatur, praesentemque plane perspiciens sibimet ipsi potest demonstrare hanc esse et hanc naturam, de qua tum, quum audiret magistrum, sermo erat, nunc revera esse praesentem, cui hae orationes hocce modo sint adhibendae, ut huiusce rei efficiatur persuasio; haec igitur omnia quum iam tenet, praetereaque adiunxit opportunitates, quando dicendum sit, quando inhibendum, itemque breviloquentiae, miserationis, vehementiae, ceterarumque orationis formarum opportunum pariter atque inopportunum tempus internoscit; tum pulcre perfecteque ars eius est absoluta, nec vero prius: sed quamcunque istarum rerum omnium aliquis in dicendo vel docendo vel scribendo praetermisit, quum tamen se ex arte dicere profiteatur, qui ei fidem habet nullam, huius potior sententia est! In his *ταῦτα δὲ* cum vi interpositum, quem usum loquendi ad Phaedon. p. 78. C. tetigimus. Unde patet nihili esse, quod Galenus suppeditat, *ταῦτα δή*. Transit vero Socrates

λόγων, τούτων τὴν εὐκαιρίαν τε καὶ ἀκαιρίαν διαγνόντι, καλῶς τε καὶ τελέως ἐστὶν ἡ τέχνη ἀπειργα-
B *σμένη, πρότερον δ' οὔ· ἀλλ' ὅ τι ἂν αὐτῶν τις ἐλλείπῃ λέγων ἢ διδάσκων ἢ γράφων, φῇ δὲ τέχνῃ λέγειν, ὁ μὴ πειθόμενος κρατεῖ. τί δὴ οὖν, φήσει ἴσως ὁ συγγραφεύς, ὦ Φαῖδρέ τε καὶ Σώκρατες, δοκεῖ οὕτως ἢ ἄλλως πως ἀποδεκτέον λεγομένης λόγων τέχνης;*

ΦΑΙ. Ἀδύνατόν που, ὦ Σώκρατες, ἄλλως· καίτοι οὐ σμικρόν γε φαίνεται ἔργον.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. τούτου τοι ἕνεκα χρὴ πάντας τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα ἐπισκοπεῖν,
C *εἴ τίς πῃ ῥάων καὶ βραχυτέρα φαίνεται ἐπ' αὐτὴν ὁδός, ἵνα μὴ μάτην πολλὴν ἀπίῃ καὶ τραχεῖαν, ἐξὸν ὀλίγην τε καὶ λείαν. ἀλλ' εἴ τινά πῃ βοήθειαν ἔχεις ἐπακηκοὼς Λυσίου ἢ τινος ἄλλου, πειρῶ λέγειν ἀναμιμνησκόμενος.*

B. *ὅ τι ἂν αὐτῶν τις*] T. *τις αὐτῶν*, invitis codd. tantum non omnibus.

C. *τῶν περὶ ταῦτά τινων*] *τῶν* nuper accessit e Bas. 2.

per anacoluthon ab *ὅταν* cum coniunctivo copulato ad usum participiorum, quae cum verbis *ἐστὶν ἡ τέχνη ἀπειργασμένη* cohaerent: in quo non est cur offendamus, quandoquidem *ἔχοντι*, *προςλαβόντι κτλ.* idem significat, quod *ὅταν ἔχῃ* ct. Verbum *κρατεῖν* de eo, qui potiorem venioremque sequitur rationem, intelligendum, ut alibi *νικᾶν* in formula *ἡ ἐμὴ νικᾷ γνώμη* et similibus. Aeschyl. Pers. 725. *λόγος κρατεῖ σαφηνής.* Soph. Ai. 1251. *ἀλλ' οἱ φρονοῦντες εὖ κρατοῦσι πανταχοῦ.*

B. *φήσει ἴσως ὁ συγγραφεύς* —] h. e. ille artis scriptor, de quo adhuc disseruimus. — *δοκεῖ οὕτως κτλ.*, videturne hocce an alio quopiam modo tradita probanda esse? Ita enim *ἀποδέχεσθαί τινος* usurpari solet. v. ad Phaedon. p. 92. A. Reipubl. I. p. 329. D. al.

ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα] Formula nunc adiunctam habet notionem sedulitatis ac diligentiae. Sic Theaet. p. 191. C. *ἐν τῷ τοιούτῳ ἐχόμεθα, ἐν ᾧ ἀνάγκη πάντα μεταστρέφοντα λόγον βασανίζειν.*

C. *ἵνα μὴ μάτην πολλὴν ἀπίῃ*] Tertia verbi persona ponitur, propterea quod pronominis indefiniti vis et significatio comprehenditur in verbis: *χρὴ μεταστρέφοντα ἐπισκοπεῖν.* v. ad Criton. p. 49. D. Apol. Socr. p. 29. A. Sympos. p. 187. E. Rempubl. VI. p. 506. C. al. Istud *ἀπίῃ*, pro quo quis legi malit *ἀνίῃ*, est abeundo conterat s. consumat. — Audacter Herm. de suo dedit *αἱρῇ*. Bodl. *περιίῃ*.

Ἕνεκα μὲν πεῖρας] quantum quidem ad conatum attinet; si res non aliunde est suspensa. v. ad Remp. I. p. 329. B. — *νῦν γ' οὕτως*,

ΦΑΙ. Ἕνεκα μὲν πείρας ἔχοιμ' ἄν, ἀλλ' οὔτι νῦν γ' οὕτως ἔχω.

ΣΩ. Βούλει οὖν ἐγώ τιν' εἴπω λόγον, ὃν τῶν περὶ ταῦτά τινων ἀκήκοα;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Λέγεται γοῦν, ὦ Φαῖδρε, δίκαιον εἶναι καὶ τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν.

ΦΑΙ. Καὶ σύ γε οὕτω ποίει. D

Cap. LVII. *ΣΩ.* Φασὶ τοίνυν οὐδὲν οὕτω ταῦτα δεῖν σεμνύνειν οὐδ' ἀνάγειν ἄνω μακρὰν περιβαλλομένους· παντάπασι γάρ, ὃ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν τοῦδε τοῦ λόγου, ὅτι οὐδὲν ἀληθείας μετέχειν δέοι δικαίων ἢ ἀγαθῶν πέρι πραγμάτων, ἢ καὶ ἀνθρώπων γε τοιούτων φύσει ὄντων ἢ τροφῇ, τὸν μέλλοντα ἱκανῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι. τὸ παράπαν γὰρ οὐδὲν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτων ἀληθείας μέλειν οὐδενί, ἀλ-

et libris mss. fere omnibus. Pro *τινων* Ven. Ξ et Flor. c. *δεινῶν*, quod praefert Winckelmann. Bodl. *λόγων ὃν τῶν.*

D. *ἀληθείας μέλειν οὐδενί*] Ita Steph. Codd. cum Ald. sic ut nunc habeo, re nondum satis explorata.

καὶ τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν] Schol. *λύκου ῥήματα, ἐπὶ τοῦ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ἀδικοῦντος.* Photius Lex. s. v. *Καὶ τὸ τοῦ λύκου* paullo aliter explicat, sed minus recte. Sententia est: vel pessimi oratio defensionis caussa instituta audienda est. Proverbium fortasse ex fabula aliqua Aesopica ortum.

D. *Φασὶ τοίνυν —*] Dicunt igitur nihil oportere ista tantopere iactari aut longe repeti longis ambagibus. Censent enim non veritatem, sed verisimilitudinem oratori esse sequendam. Apte comparat Ast. Sympos. p. 222. C. *κύκλῳ περιβαλλόμενος.*

παντάπασι γὰρ —] Structurae tenor parenthesi accommodatus, quum esse deberet *οὐδὲν δεῖν μετέχειν κτλ.* Sed non rara est haec constructionis confusio aut, si mavis, attractio: vide quae scripsimus ad Phileb. p. 20. D. ad Euthyphron. p. 4. E. et quae exposuit Krüger. De Attraction. p. 468 sq. Apud Herodotum nihil frequentius. v. libr. IV. c. 5. in. ibique Wesselingium. Nec tragici hac licentia astinuerunt. Aeschyl. Pers. 188. *τούτω στάσιν τιν', ὡς ἐγὼ 'δόκουν ὁρᾶν, τεύχειν ἐν ἀλλήλαισι.* Ibid. 536. Ibid. 570. *τυτθὸν ἐκφυγεῖν ἄνακτ' Αὐτόν, ὡς ἀκούομεν.* v. Erfurdt. ad Sophocl. Antig. 736. Quid quod nec Latinis scriptoribus, quos constat in hoc genere multo fuisse Graecis severiores, haec loquendi ratio fuit incognita? id quod sat multis exemplis demonstrarunt Heindorf. ad Ciceron. de Nat. Deor. p. 208. Beier. ad Offic. I. 7. p. 50. Quocirca mirari licet magnum Bentleium a vero aberrasse annotat. ad Terentii

E λὰ τοῦ πιθανοῦ. τοῦτο δ' εἶναι τὸ εἰκός, ᾧ δεῖν προς-
έχειν τὸν μέλλοντα τέχνῃ ἐρεῖν. οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πρα-
χθέντα δεῖν λέγειν ἐνίοτε, ἐὰν μὴ εἰκότως ᾖ πεπρα-
γμένα, ἀλλὰ τὰ εἰκότα, ἔν τε κατηγορίᾳ καὶ ἀπολο-
γίᾳ· καὶ πάντως λέγοντα τὸ δὴ εἰκὸς διωκτέον εἶναι,
273 πολλὰ εἰπόντα χαίρειν τῷ ἀληθεῖ. τοῦτο γὰρ διὰ
παντὸς τοῦ λόγου γιγνόμενον τὴν ἅπασαν τέχνην πο-
ρίζειν.

ΦΑΙ. Αὐτά γε, ὦ Σώκρατες, διελήλυθας, ἃ λέ-
γουσιν οἱ περὶ τοὺς λόγους τεχνικοὶ προςποιούμενοι
εἶναι· ἀνεμνήσθην γάρ, ὅτι ἐν τῷ πρόσθεν βραχέως
τοῦ τοιούτου ἐφηψάμεθα, δοκεῖ δὲ τοῦτο πάμμεγα
εἶναι τοῖς περὶ ταῦτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τόν γε Τισίαν αὐτὸν πεπάτηκας
ἀκριβῶς. εἰπέτω τοίνυν καὶ τόδε ἡμῖν ὁ Τισίας, μή
B. τι ἄλλο λέγει τὸ εἰκὸς ἢ τὸ τῷ πλήθει δοκοῦν.

Bas. 1. 2. μέλει, quod frustra defendit Astius. Infinitivum etiam Voegelin. Praef. ad ed. Turicens. min. p. 16. tuetur.

E. οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πρ.] Heindorf. corr. αὐτὰ τὰ πρ.

P. 273. C. παραδοίη τῷ ἀντιδίκῳ] V. παραδῴη, quod

Phormion, III. 1, 16. Ut aiebat, de eius consilio velle sese facere, ubi ille frustra coniectat: Id aiebat — velle sese facere. Non magis mutanda sunt quae leguntur Adelph. IV. 5, 14. Ut opinor, has non nosse te, et certo scio, quae Latine dicta esse nimis confidenter vir summus videtur negavisse.

E. οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πραχθέντα —] Heindorf. αὐτὰ τὰ πρ. scripsit, hoc sensu: ne facta quidem ipsa interdum in indicio proferri debere. Speciosa sane coniectura, nec tamen necessaria. Quippe αὖ est etiam, ponitur que propterea, quod facta superioribus quodammodo opponuntur. Vulgatum etiam Ast. tutatus est.

λέγοντα — διωκτέον] H. e. τὸν λέγοντα δεῖ διώκειν; de quo genere structurae v. Gorg. p. 512. D. Criton. p. 49. A. al. conf. Heindorf. ad h. l. Ast. ad Sympos. p. 245. Krüger. ad Dionys. Hal. p. 289. intpp. ad Xenoph. Mem. II. 6, 26, III. 9, 1. Matthiae Gr. §. 447. a. Formulam πολλὰ χαίρειν ἐᾶν, multum valere iubere, h. e. plane non curare, praeter alios illustraverunt Heindorf. ad Theaet. p. 441. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 113.

P. 273. Αὐτά γε — διελήλυθας] Recte Heindorfius: Ipsa illa protulisti, h. e. rem acu tetigisti. Charmid. p. 166. B. ἐπ' αὐτὸ ἥκεις, ὅτῳ διαφέρει. In proximis Badhamus verba inter colloquentes sic vult distribui: ΣΩ. Ἀνεμνήσθην —

ΦΑΙ. Τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Τοῦτο δή, ὡς ἔοικε, σοφὸν εὑρὼν ἅμα καὶ τεχνικὸν ἔγραψεν, ὡς, ἐάν τις ἀσθενὴς καὶ ἀνδρικὸς ἰσχυρὸν καὶ δειλὸν συγκόψας, ἱμάτιον ἤ τι ἄλλο ἀφελόμενος, εἰς δικαστήριον ἄγηται, δεῖ δὴ τἀληθὲς μηδέτερον λέγειν, ἀλλὰ τὸν μὲν δειλὸν μὴ ὑπὸ μόνου φάναι τοῦ ἀνδρικοῦ συγκεκόφθαι, τὸν δὲ τοῦτο μὲν ἐλέγχειν, ὡς μόνω ἤστην, ἐκείνῳ δὲ καταχρήσασθαι
τῷ· Πῶς δ' ἂν ἐγὼ τοιόσδε τοιῷδε ἐπεχείρησα ὁ δ' C
οὐκ ἐρεῖ δὴ τὴν ἑαυτοῦ κάκην, ἀλλά τι ἄλλο ψεύδεσθαι ἐπιχειρῶν τάχ' ἂν ἔλεγχόν πῃ παραδοίη τῷ ἀντιδίκῳ. καὶ περὶ τἆλλα δὴ τοιαῦτ' ἄττ' ἐστὶ τὰ τέχνῃ λεγόμενα. οὐ γάρ, ὦ Φαῖδρε;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Φεῦ, δεινῶς γ' ἔοικεν ἀποκεκρυμμένην τέχνην ἀνευρεῖν ὁ Τισίας ἢ ἄλλος, ὅςτις δή ποτ' ὢν

cum Bekkero e Coislin. correximus. cfr. Fischer ad Phaedon. p. 262. et ad Weller. gr. Gr. T. II. p. 446.

δεινῶς γ' ἔοικεν] V. *δεινός*, quod ex optimis plurimisque codd. II. correctum. Bodl. *δεινῶςτ' ἔοικεν*, ut est etiam in Vat. Ven. Par. DNP.

περὶ ταῦτα. ΦΑΙ. Ἀλλὰ μὴν — ἀκριβῶς. ΣΩ. Εἰπέτω — δοκοῦν. In quo displicet, quod Socrates dicitur Tisiam ipsum graviter trivisse; quod unice in Phaedrum convenit.

Τισίαν αὐτὸν πεπάτηκας] h. e. ipsam Tisiae artem trivisti. Apte conferunt Arist. Avv. 471. *οὐδ' Αἴσωπον πεπάτηκας.* coll. Victor. Varr. Lectt. XV. 4. Cohortatur autem Phaedrum, ut Tisiae nomine respondeat.

B. *μὴ ὑπὸ μόνου φ.*] Verba hunc in modum iungenda: *τὸν μὲν δειλὸν φάναι μὴ ὑπὸ μόνου τ. ἀ: συγκεκόφθαι.* Errant enim qui *μὴ φάναι* iungunt et negare interpretantur.

τοῦτο μὲν ἐλέγχειν, ὡς μόνω ἤστην] *Ἐλέγχειν* est coarguendo docere, ut Theaet. p. 166. C. Gorg. p. 467. A. p. 482. A. p. 508. A. Protag. p. 331. E. Alia huius usus exempla collegit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. II. p. 1170. *Καταχρήσασθαι* positum, ut Phaedon. p. 110. B. *χρώματα — οἷς δὴ οἱ γραφεῖς καταχρῶνται.* Phileb. p. 51. A. *μάντεσι καταχρῶμαι.* Gorg. p. 490. C. *ἐν δὲ τῷ ἀναλίσκειν τε αὐτὰ καὶ καταχρῆσθαι.* Politic. p. 272. C. al.

C. *τὴν ἑαυτοῦ κάκην*] Voc. *κάκη* Platoni magnopere esse frequentatum docuerunt Ruhnken. ad Tim. p. 152. Creuzer. ad Plotin. de Pulcritud. p. 279. Ast. ad Legg. p. 255. Tum *ἔλεγχόν τινι παραδοῦναι* est alteri praebere convincendi opportunitatem, ut Gorg. p. 474. A. Vult igitur Tisiae praecepta id efficere, ut, qui plus

τυγχάνει καὶ ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος. ἀτάρ, ὦ
D ἑταῖρε, τούτῳ ἡμεῖς πότερον λέγωμεν ἢ μή —

ΦΑΙ. Τὸ ποῖον;

Cap. LVIII. ΣΩ. Ὅτι, ὦ Τισία, πάλαι ἡμεῖς, πρὶν καὶ σὲ παρελθεῖν, τυγχάνομεν λέγοντες, ὡς ἄρα τοῦτο τὸ εἰκὸς τοῖς πολλοῖς δι' ὁμοιότητα τοῦ ἀληθοῦς τυγχάνει ἐγγιγνόμενον· τὰς δὲ ὁμοιότητας ἄρτι διήλθομεν, ὅτι πανταχοῦ ὁ τὴν ἀλήθειαν εἰδὼς κάλλιστα ἐπίσταται εὑρίσκειν. ὥςτ' εἰ μὲν ἄλλο τι περὶ τέχνης λόγων λέγεις, ἀκούοιμεν ἄν· εἰ δὲ μή, οἷς νῦν
E δὴ διήλθομεν πεισόμεθα, ὡς, ἐὰν μή τις τῶν τε ἀκουσομένων τὰς φύσεις διαριθμήσηται, καὶ κατ' εἴδη

D. τοῦτο τὸ εἰκὸς] τὸ om. Vat. Ven. II. D. DNOT.

τέχνης λόγων λέγεις] Flor. g. h. Vind. 4. Par. DP. et ex corr. O λέγοις, quod edidit Bekker.

οἷς νῦν δὴ διήλθ.] Quod vulgo deerat δή, nuper codd. reddiderunt Mon. Vind. 1. 3. 5. 6. α. Flor. a. Par. BCDHNP. Coisl. Ven. Σ. alii. Bodl. tamen et qui cum eo faciunt libri Vat. et pr. Ven. II. videntur ignorare; unde δὴ rursus delevit Hermann. falso ille contendens νῦν pro νῦν δὴ usurpari solere, quod praeter rem et veritatem ita statui nobis plane persuasimus.

E. οὐ μή ποτε κτήσηται] EFNO. Vind. 4. 7. α. Flor. g.

valeat in verisimilibus comminiscendis, is denique causam vincat.

ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος] Protagor. p. 358. A. εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων.

D. λέγωμεν ἢ μή —] Interpellata oratio deinde continuatur; unde abrupti sermonis signum apposuimus.

τυγχάνομεν λέγοντες] Non dicit λέγομεν, sed τυγχάνομεν λέγοντες, quasi casu et fortuito in eam sententiam devenerint. Ad praegressa compara Gorg. p. 458. B. πάλαι γάρ τοι, πρὶν καὶ ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἐγὼ τοῖς παροῦσι πολλὰ ἐπεδειξάμην.

περὶ τέχνης λόγων λέγεις] indicativo utitur, quia simulat se in ea esse opinione, ut Tisiam longe aliud quid de arte oratoria statuere existimet, atque in arte sua exposuerit. Constructionis genus illustravi ad Apol. Socrat. p. 25. B. Gorg. p. 452. B. Protagor. p. 336. C. Quocirca nolim iam λέγοις praeferre, quod in paucis quibusdam codd. scriptum exstat.

E. οὐ μή ποτε κτήσηται] V. ad Remp. VI. p. 492. D.

ἣν οὐχ ἕνεκα τοῦ λέγειν — εἰς δύναμιν] Praeclara sententia. Sapientem enim ait non eo consilio illi operam esse daturum, ut coram hominibus dicere aut cum iis agere possit, sed potius propterea, quod ipsi hoc sit propositum, ut diis grata et dicat et faciat. Quotusquisque eorum, qui nostra aetate

τε διαιρεῖσθαι τὰ ὄντα καὶ μιᾷ ἰδέᾳ δυνατὸς ᾖ καθ'
ἓν ἕκαστον περιλαμβάνειν, οὔποτ' ἔσται τεχνικὸς λό-
γων πέρι, καθ' ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ. ταῦτα δὲ
οὐ μή ποτε κτήσηται ἄνευ πολλῆς πραγματείας· ἣν
οὐχ ἕνεκα τοῦ λέγειν καὶ πράττειν πρὸς ἀνθρώπους
δεῖ διαπονεῖσθαι τὸν σώφρονα, ἀλλὰ τοῦ θεοῖς κε-
χαρισμένα μὲν λέγειν δύνασθαι, κεχαρισμένως δὲ πράτ-
τειν τὸ πᾶν εἰς δύναμιν. οὐ γὰρ δὴ ἄρ', ὦ Τισία,
φασὶν οἱ σοφώτεροι ἡμῶν, ὁμοδούλοις δεῖ χαρίζεσθαι 274
μελετᾶν τὸν νοῦν ἔχοντα, ὅ τι μὴ πάρεργον, ἀλλὰ
δεσπόταις ἀγαθοῖς τε καὶ ἐξ ἀγαθῶν. ὥστ', εἰ μα-
κρὰ ἡ περίοδος, μὴ θαυμάσῃς· μεγάλων γὰρ ἕνεκα

Mon. κτήσεται, quod propter meliorum librorum auctoritatem nunc non ausim recipere; placuit tamen Bekkero et Astio.

οἱ σοφώτεροι ἡμῶν] ἡμῶν om. Bodl. Vat. Par. T. et pr. Ven. II.

P. 274. ὁμοδούλοις δεῖ χ.] V. ἡμῶν, μὴ ὁμοδούλοις. Sed istud μὴ perabsurde intrusum, ut vidit Heindorf.; quanquam is postea ad Phaedon. p. 27. scribendum coniecit: Εὖ γὰρ δὴ ἄρα — μὴ ὁμοδ. δ. χ. Multi libri: ἡμῶν ἢ ὁμ. unde μὴ etiam magis suspectum. Recte illud in Vind. α omissum est.

ἡ περίοδος] ἢ Bodl. S. male, praesertim quum ἢ in Bodl. etiam accentu caret.

homileticen tractant, tam magnifice de hac theologiae parte sentire solet? Quod post ἀλλὰ non iteratur ἕνεκα praepositio, de eo dictum est ad p. 255. A.

οὐ γὰρ δὴ ἄρα — ἀγαθῶν] Male vulgo μὴ ante ὁμοδούλοις interserebatur, qua vocula sententia misere pervertitur. Veram lectionem unus servavit Vind. α. Sententia verborum haec est: non enim, opinor, o Tisia, sicuti viri nobis sapientiores aiunt, sapientem decet id meditari atque studere, ut iis, qui una cum ipso sunt in servitute, gratificetur, nisi quatenus id per occasionem fiat, sed ut dominis iisque bonis placeat. In his liquet ὁμοδούλους vocari homines, qui sint servi deorum. Eandem habes sententiam Phaedon. p. 62. B. p. 63. A. B. C. p. 85. B., Legg. X. p. 902. B. 906. A. Critiae p. 109. B. ex quibus locis suspicari licet non sine specie verisimilitudinis Platonem hoc etiam loco Pythagoreorum dogmata ob oculos habuisse. Itaque quinam sint οἱ σοφώτεροι ἡμῶν, hac coniectura probata nemo incertus haerebit. De voc. πάρεργον v. ad Remp. VI. p. 498. A. De ὅ τι μὴ conf. Reip. IX. p. 581. D. ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει. Phaedon. p. 67. C. ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη. Formulam ἀγαθοῖς τε καὶ ἐξ ἀγαθῶν p. 246. B. tetigimus.

P. 274. εἰ μακρὰ ἡ περίο-

περιιτέον, οὐχ ὡς σὺ δοκεῖς. ἔσται μήν, ὡς ὁ λόγος φησίν, ἐάν τις ἐθέλῃ, καὶ ταῦτα κάλλιστα ἐξ ἐκείνων γιγνόμενα.

ΦΑΙ. Παγκάλως ἔμοιγε δοκεῖ λέγεσθαι, ὦ Σώκρατες, εἴπερ οἷός τέ τις εἴη.

ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι τοῖς καλοῖς καλὸν καὶ πάσχειν ὅ τι ἂν τῳ ξυμβῇ παθεῖν.
B

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης τε καὶ ἀτεχνίας λόγων πέρι ἱκανῶς ἐχέτω.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὸ δ' εὐπρεπείας δὴ γραφῆς πέρι καὶ ἀπρεπείας, πῇ γιγνόμενον καλῶς ἂν ἔχοι καὶ ὅπῃ ἀπρεπῶς, λοιπόν. ἦ γάρ;

εἴπερ οἷός τέ τις εἴη] V. γε, quod correxit Heindorf. In Bodl. ΔT. et pr. Π. vocula plane omissa.

B. ὅ τι ἂν τῳ ξ.] ὅ τω ἂν τῳ ξ. Bodl. Vat. Ven. II. Par. DOPT.

δος] Si multis opus est ambagibus, quo ad veram eloquentiam perveniatur. — οὐχ ὡς σὺ δοκεῖς, h. e. οὐχ ἕνεκα τοῦ εἰκότος, s. τῶν σμικρῶν τούτων. Non opus, quod desiderabat Heindorf., ὤν.

ἔσται μήν — γιγνόμενα] veruntamen, licet res altius sit repetenda, tamen haec quoque, de quibus loquimur, h. e. ars oratoria, ex illis optime nascentur. — εἴπερ οἷός τέ τις εἴη], intell. haec omnia persequi. Non intelligo, quid Astium commoverit, ut sermonis rationem atque sensum ἂν requirere iterum iterumque statueret.

Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι —] Hic non exputo, cur Heindorfio τοι fuerit suspectum. Habet enim haec vocula sedem veluti suam atque propriam in afferendis sententiis et locis communibus; v. ad Sympos. p. 219. A. de Rep. X. p. 595. E. al. Ceterum καί in istis: ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντι, positum ut De Rep. VI. p. 492. E. ἀλλὰ καὶ (vel) τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. Protag. p. 317. B. πολλὴ μωρία καὶ τοῦ ἐπιχειρήματος. Legg. IX. p. 853. B. τὸ καὶ ἀξιοῦν τῆς τῶν ἄλλων μοχθηρίας, κτλ.

B. πῇ γιγνόμενον — καὶ ὅπῃ] V. ad p. 271. A.

λόγων πέρι] Absolute positum: quod attinet ad orationes. v. ad p. 250. C. Noli vero mirari dictionem πράττειν ἢ λέγειν περὶ λόγων. Nam λόγων ita dicitur, ut simul τῶν γραμμάτων notionem complectatur.

Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν] h. e. famam auditione acceptam. Loquendi rationem illustravit Bastius Epist. Crit. Appendic. p. 33.

C. Γελοῖον ἤρου] h. e. ἤρου τι, ὃ γέλοιόν ἐστιν. De Rep. VII. p. 536. B. γελοῖον ἔοικα παθεῖν. Ibid. II. p. 368. A. θεῖον πεπόνθατε. Eurip.

ΦΑΙ. Ναί.

Cap. LIX. ΣΩ. Οἶσθ' οὖν, ὅπῃ μάλιστα θεῷ χαριεῖ λόγων πέρι πράττων ἢ λέγων;

ΦΑΙ. Οὐδαμῶς. σὺ δέ;

ΣΩ. Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν τῶν προτέρων, τὸ δ' ἀληθὲς αὐτοὶ ἴσασιν. εἰ δὲ τοῦτο εὕροιμεν αὐτοί, ἆρά γ' ἂν ἔθ' ἡμῖν μέλοι τι τῶν ἀνθρωπίνων δοξασμάτων; C

ΦΑΙ. Γελοῖον ἤρου. ἀλλ' ἃ φῂς ἀκηκοέναι, λέγε.

ΣΩ. Ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγύπτου γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα θεῶν, οὗ καὶ τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν, ὃ δὴ καλοῦσιν Ἶβιν· αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμονι εἶναι Θεύθ. τοῦτον δὲ πρῶτον ἀριθμόν τε καὶ λογισμὸν εὑρεῖν καὶ γεωμετρίαν καὶ

πῇ γιγνόμενον] Schaefer. Melett. p. 74. corr. ὅπη, quo non opus. Mox θεῶν Bodl. Vat. Coisl. Ven. ΠΣΦ. Pariss. Viud. 1. 3. 4. 6.

Hippol. v. 278. θαυμαστὸν εἶπας. Sympos. p. 175. A. ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις, ubi v. ann. Gorg. p. 518. E. καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον τούτῳ ἐργάζει. Phaedon. p. 62. C. ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ. Legg. II. p. 658. E. ἄτοπον ἤρου. Ibid. p. 657. A. θαυμαστὸν λέγεις. Sophist. p. 237. C. χαλεπὸν ἤρου. Lycurg. adv. Leocrat. c. 4. §. 2. πάντων ἀτοπώτατον ποιοῦσι, i. e. ποιοῦσί τι, ὃ πάντων ἀτοπώτατόν ἐστιν. Quae apposnimus, ne quis γελοῖόν τι scribendum opinetur.

οὗ καὶ τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν] Etsi recte dici poterat οὗ καὶ τὸ ὄρνεον ἱερόν, sicuti est Phaedon. p. 85. B. ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, tamen alterum articulum cur invitis codicibus cum Stephano, Heindorfio, Astio defendum putemus, nullam video causam idoneam. Nam licet haec verba sane hoc modo interpretari: cui etiam avis illa dicata est, quae per totam Aegyptum tanquam sacra colitur.

Θεύθ] De hoc vide quae disputarunt Hug. in libro: Mythologische Untersuchungen, p. 268 sqq. Interpp. Ciceron. De N. D. III. 22. p. 610. ed. Creuz. Literarum inventio ei tribuitur etiam in Phileb. p. 18. B. De litterarum inventoribus omnino v. Tacit. Annal. XI. c. 14. Mox ne quis malit ἀριθμούς τε καὶ λογισμούς, ut est De Rep. VI. p. 510. C. οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι. VII. p. 536. D. τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας: primum observandum est sequi dehinc γεωμετρίαν καὶ ἀστρονομίαν; deinde λογισμὸν et ἀριθμὸν tanquam nomina abstracta recte in singulari numero poni licuisse. Dein πεττεῖαι καὶ κυβεῖαι quod commemorantur, audias Tim. Gloss. p. 217. Πεττεία· ἡ διὰ ψήφων παιδιά· ἔστι δὲ ὅτε καὶ γεωμε-

D ἀστρονομίαν, ἔτι δὲ πεττείας τε καὶ κυβείας, καὶ δὴ καὶ γράμματα. βασιλέως δ' αὖ τότε ὄντος Αἰγύπτου ὅλης Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἄνω τόπου, ἣν οἱ Ἕλληνες Αἰγυπτίας Θήβας καλοῦσι, καὶ τὸν θεὸν Ἄμμωνα, παρὰ τοῦτον ἐλθὼν ὁ Θεὺθ τὰς τέχνας ἐπέδειξε, καὶ ἔφη δεῖν διαδοθῆναι τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις. ὁ δὲ ἤρετο, ἥντινα ἑκάστη ἔχοι ὠφέλειαν. διεξιόντος δέ, ὅ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς δοκοῖ λέγειν,
E τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δ' ἐπῄνει. πολλὰ μὲν δὴ περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης ἐπ' ἀμφότερα Θαμοῦν τῷ Θεὺθ λέ-

D. ἣν οἱ Ἕλληνες Αἰγ. Θ.] Sic Vind. 6., ut coniecerat Heindorf. Vulgo legebatur ὄν. Quod natum errore est propter τοῦ ἄνω τόπου admisso.

τὰς τέχνας ἐπέδειξε] Flor. g. Vind. 4. 6. 7. α. Vat. Ven. Π. Par. DGNOPT. ἀπέδειξε; non male.

ἑκάστη ἔχοι ὠφ] V. ἔχει, praeter fidem Bodl. Vat. Ven. ΠΣΞ.

τρίαν λέγει. ubi v. Ruhnken. qui docet, veteres quosdam interpretes in ea fuisse sententia, ut h. l. non vulgarem illum calculorum ludum significari putarent, sed mathemsticam Aegyptiorum, quae tabula erat duodecim lineis conscripta, cursum solis et lunae per duodecim zodiaci signa ostendens. Quam in rem laudat Eustath. ad Odyss. p. 1397. et Vopisc. Procul. c. 13. p. 749. ibique Salmasium. Ac refert de Aegyptiis similia Plat. Legg. VII. p. 819. B. — 820. C. Hermias tamen de vulgari calculorum lusu intellexit.

D. Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην π.] Bene Astius: „Θαμοῦς, inquit, idem est qui Ἀμοῦς s. Ἀμμοῦς, Lat. Iuppiter Ammo, de quo v. Herod. II. 29. Ouzel. ad Minuc. Fel. Octav. p. 195. sq. Spanhem. De Usu et Praest. Num. II. p. 292. al. — Ὁ ἄνω τόπος autem est superior Aegyptus s. νόμος Θηβαῖος, in quo Thebae (Diospolis) sitae erant.“ — καὶ τὸν θεὸν Ἄμμωνα, h. e. sicuti deum illum Thamum (qui rex antea appellatus est) Ammonem vocant. Liberius enim haec interposita sunt, quae sic poterant annecti: ὥςπερ τὸν θεὸν Ἄμμωνα (καλοῦσι). Similiter Criton. p. 46. A. Ceterum Thamum vel Amum quod a Graecis Ammonem vocari significat, conf. Herodot. II. 42. Plutarch. De Irid. et Osir. g. Vigebat autem Ammonis cultus et adoratio maxime Thebis v. Diodor. Sic. I. 15. 45.

τὰς τέχνας ἐπέδειξε] artes suas ostentavit.

E. περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης] de una quaque arte. De articulo, quem aliquot libri male omittunt, v. ad Phileb. p. 32. E. — ἐπ' ἀμφότερα, in utramque partem, ut eam vel laudaret vel vituperaret. De verbis λόγος πολὺς εἴη λέγειν, conf. Menex. p. 239. B. ὅ τε χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι. Critiae p. 119. B. ὃ μακρὸς ἂν χρόνος εἴη λέγειν.

ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν] quum de literis faceret iudicium. Politic. p. 244. B. ἐπ' αὐτῷ νῦν

γεται ἀποφήσασθαι, ἃ λόγος πολὺς ἂν εἴη διελθεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν, Τοῦτο δέ, ὦ βασιλεῦ, τὸ μάθημα, ἔφη ὁ Θεύθ, σοφωτέρους Αἰγυπτίους καὶ μνημονικωτέρους παρέξει· μνήμης τε γὰρ καὶ σοφίας φάρμακον εὑρέθη. ὁ δ' εἶπεν· Ὦ τεχνικώτατε Θεύθ, ἄλλος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τῆς τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι, τίν' ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι. καὶ νῦν σύ, πατὴρ ὢν 275
γραμμάτων, δι' εὔνοιαν τοὐναντίον εἶπες ἢ δύναται. τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς πα-

Parr. aliorumque librorum. Indidem correctum quod deinceps legebatur δοκεῖ.

E. περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης] Flor. ϑ. et Mon. om. τῆς. μνημον. παρέξει] παρέξοι Bodl. Vind 4. 7. Flor. g. h. Vat. Ven. II. Par. DNOP. et corr. F. παρέξειν ΞΦBCEr. et pr. Coisl. item Vind. 1. 3. 6. Flor. a. b. c. i. Recte παρέξει Par. T. pr. m.

ἐσμέν. De Rep. VI. p. 490. D. ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, ubi v. annot. VII. p. 532. C.

μνήμης — φάρμακον] V. ad p. 230. D. Eodem prorsus modo Euripides in Palamede T. IX. p. 246. ed. Matth. τὰ γράμματα appellat λήθης φάρμακα.

P. 275. δι' εὔνοιαν —] inventi tui amore captus. Dein facile aliquis requirat ἢ ὃ δύναται. Sed non opus mutatione. Phileb. p. 35. A. ἐπιθυμεῖ τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει, ad quem locum v. ann. Euthyphron. c. 13. p. 12. A. A. λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν, ubi frustra tentaveris ἢ ὃ ὁ ποιητής. Symp. p. 173. A. De Rep. I. p. 334. A. Ceterum δύνασθαί τι est aliquid efficere posse, ad aliquid valere. Phileb. p. 23. E. μῶν οὖν σοι καὶ πέμπτον προςδεήσει διάκρισίν τινος δυναμένου; Gorg. p. 453. A., ubi v. annot. coll. Matthiae ad Eurip. Med. p. 443. Nisi forte hoc loco λέγεσθαι intelligere malueris.

τοῦτο γάρ —] κατὰ σύνεσιν dictum: istud inventum tuum; istud, quod literas invenisti. Iungas autem verba hunc in modum: τοῦτο γὰρ παρέξει λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς τῶν μαθόντων ἀμελετησίᾳ μνήμης. Itaque deinceps quum dici debuerit sic: ἅτε — ἀναμιμνησκομένων, accusativus infertur per anacoluthiam, perinde ac si antea scriptum fuerit: τοῦτο γὰρ παρέξει τοὺς μαθόντας ἐπιλανθανομένους. De re ipsa conf. **Jul. Caes.** Bell. Gall. VI. c. 14. De Druidibus: quod eos, qui discunt, literis confisos nolint minus memoriae studere; quod fere plerisque accidit, ut praesidio literarum diligentiam in perdiscendo ac memoriam remittant. **Quintil.** Institutt. XI. 2. 9. Quamquam invenio apud Platonem obstare memoriae usum literarum, videlicet quod illa, quae scriptis reposuimus, velut custodire desinimus et ipsa securitate dimittimus. **Plin.** Epist. IX. 18, 2. Senec. Ep. 88, 28

ρέξει μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἅτε διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἀλλοτρίων τύπων, οὐκ ἔνδοθεν αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν ἀναμιμνησκομένους. οὔκουν μνήμης, ἀλλ' ὑπομνήσεως φάρμακον εὗρες. σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν, οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις· πολυήκοοι γάρ σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν,
B *ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες καὶ χαλεποὶ ξυνεῖναι, δοξόσοφοι γεγονότες ἀντὶ σοφῶν.*

ΦΑΙ. Ὦ Σώκρατες, ῥᾳδίως σὺ Αἰγυπτίους καὶ ὁποδαπούς, ἂν ἐθέλῃς, λόγους ποιεῖς.

ΣΩ. Οἱ δέ γ', ὦ φίλε, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδωναίου ἱερῷ δρυὸς λόγους ἔφησαν μαντικοὺς πρώ-

P. 275. *οὐκ ἔνδοθεν αὐτούς*] Libri *ΔΠ*DNOPT. *ἔνδον*, quod recepit Bekker. receperunt item Turicc. Et ferri potest *ἔνδον*. Melins tamen videtur *ἔνδοθεν*, quippe quod accuratius respondeat alteri illi *ἔξωθεν*. Rectissime vero dicitur *ἔνδοθεν ἀναμιμνήσκεσθαι*. Accedit quod praestantissimus cod. Bodl. cum aliis plurimis eam scripturam tuetur. Itaque nulla certe caussa est, cur quis *ἔνδον* praeferat, quod facillime e scripturae compendio oriri potuit. Mox Bodl. Par. PT. *εὗρε*.

B. *ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος*] Vind. 7. *ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλῆθος*.

Αἰγυπτίους καὶ ὁποδαπούς] *τε* vulgo post *Αἰγυπτίους* insertum cum Bodl. Vat. Ven. *Π*. Par. DOP. Vind. 4. 7. Flor. h. Monacc. omisimus. Dein vulgo *λόγους ποιοίης*, quod vix duo terve

certior est memoria, quae nullum extra se aubsidium habet. Platonem in his quoque duces habuisse Pythagoreos non improbabilis coniectura est. Plutarchus enim auctor est Vit. Num. T. I. p. 74. D. illos nihil mandare solitos esse mutae atque surdae literarum memoriae.

B. *ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος*] ut plerumque. Reip. II. p. 364. A. Aliis locis est *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ*.

ἐν τῷ τοῦ Διὸς —] Leniter Phaedrum increpat, quod narrationi hactenus expositae ideo nihil tribuat, quia ea ex Aegypto repetita sit. Prisci illi Graeci, inquit, vel quercus et rupes audiendas putarunt, si modo vera prodereut; tu curabis, qua natione vel gente sit oriundus qui quid dixerit, nec illud potius perpendes, vere an secus ille iudicaverit? De quercu Dodonaea v. Herod. II. 52. Quod autem addit *καὶ πέτρας*, ob oculos habuit illud *ἐκ δρυὸς ἢ πέτρης*, Odyss. XIX, 163. Iliad. XXII, 126., quod abierat in proverbium, de qua re monuit Heindorf. Conf. Goettling. ad Heriod. Theog 35. qui sicuti quercus commemoratione oracula Dodonaea significari putat, ita istud: *καὶ πέτρας*, referendum censet ad oracula Delphica, ex specu Parnassi per Pythiam sacerdotem edita. Quod utut sese habet (non enim putamus rem isto commento confectam esse), illud tamen liquidum est, locutionem duplicem potissimum usum habere. Nam aut usurpatur de iis, qui

τους γενέσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς, ὥςπερ ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπέχρη δρυὸς καὶ πέτρας ἀκούειν ὑπ' εὐηθείας, εἰ μόνον ἀληθῆ λέγοιεν· σοὶ δ' ἴσως διαφέρει, τίς ὁ λέγων καὶ ποδαπός; οὐ C *γὰρ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖς, εἴθ' οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει.*

ΦΑΙ. Ὀρθῶς ἐπέπληξας· καί μοι δοκεῖ περὶ γραμμάτων ἔχειν ᾗπερ ὁ Θηβαῖος λέγει.

Cap. LX. *ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τέχνην οἰόμενος ἐν γράμμασι καταλιπεῖν καὶ αὖ ὁ παραδεχόμενος, ὥς τι σαφὲς καὶ βέβαιον ἐκ γραμμάτων ἐσόμενον, πολλῆς ἂν εὐηθείας γέμοι καὶ τῷ ὄντι τὴν Ἄμμωνος μαντείαν ἀγνοοῖ, πλέον τι οἰόμενος εἶναι λόγους γεγραμμένους* D

libri tenent. Mox *ἔφησαν* optimi pro v. *ἔφασαν*. Nimirum *ἔφησαν* sociatus est: asseverarunt; de cuius usu v. Matthiae Gr. Ampl. §. 215. 2. coll. Buttm. Gr. Ampl. Vol. I. p. 543. ed. 2.

ὥςπερ ὑμεῖς οἱ νέοι] Heindorf. coni. *ἡμεῖς*. Sed ridet Socrates in universum vanam aequalium sapientiam. Deerat autem vulgo ante *Οἱ δέ γε* nomen Socratis.

σοὶ δ' ἴσως διαφέρει] *δ' ἴσως* om. Bodl. *ΔΠ*DHNOPT. Vind. 4. Flor 9.

C. *πολλῆς ἂν εὐηθείας γέμοι*] Bodl. *ἂν* om. cum *ΔΠ*DNOP. Flor. g. h. Vind. 4. 7. *α*. Tum *γέμει* praebent Parr. DNP. Vind. 4. 7. *α*. Flor. g. h. Pro vulg. *ἀγνοεῖ* e Bodl. *ΓΔΠ*BCH. Flor. a. c. *θ*. Vind. I. *ἀγνοοῖ* recepimus.

ἀγενεαλόγητοι sunt neque originem humanam habere videntur, ut Odyss. XIX. 163. Virgil. Aen. VIII. 315. Iuvenal. VI. 11. coll. Boissonad. ad Nicet. T. II. p. 77. sq. coll. Schol. ad Plat. Rempl. VIII. 544. D. aut ponitur de iis, qui priscae aetatis referunt simplicitatem, ut inter homines primaevos numerandi videantur, ut Iliad. XXII. 126. ubi v. Eustath. conf. Barth. ad Stat. Theb. IX. 587. Cerda ad Aen. VIII. 315.

C. *Ὀρθῶς ἐπέπληξας*] *ἐπιπλήττειν* saepe poni vel de leniore reprehensione docuit Heindorf. ad Theaet. p. 158. A. Ceterum compares Charmid. p. 155. A. *ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις, καὶ καλοῦμεν αὐτόν*. Hipp. Mai. p. 291. D. *πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἱππία, καὶ καλῶς γε νῦν ὑπολαμβάνεις*. Gorg. p. 463. C. *ἐρωτῶ δή, καὶ ἀποκρίναι*. Conf. ibid. p. 462. B. p. 449. C. Supra p. 269. C. Theaet. p. 161. B. Legg. II. p. 655. B.

πλέον τι οἰόμενος —] Ast. *πλέον εἶναι* prodesse explicat. Nec tamen locus vitio carere videtur. Heindorfius pro *εἶναι* desiderabat *ἔχειν*. Mihi magis satisfecerit, si scriptum legatur: *πλέον τι οἰόμενος ποιεῖν λογ. γρ.* Phaedon. p. 115. C. *βουλοίμην ἂν πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον*. ubi v. ann. Sententia enim ita haec fuerit: existimans, sermones scripto mandatos plus efficere, quam ut scientem ea commonefaciant, de quibus scriptum fuerit. Sed penes alios esto iudicium.

τοῦ τὸν εἰδότα ὑπομνῆσαι περὶ ὧν ἂν ᾖ τὰ γεγραμμένα;

ΦΑΙ. Ὀρθότατα·

ΣΩ. Δεινὸν γάρ που, ὦ Φαῖδρε, τοῦτ' ἔχει γραφὴ καὶ ὡς ἀληθῶς ὅμοιον ζωγραφίᾳ. καὶ γὰρ τὰ ἐκείνης ἔκγονα ἕστηκε μὲν ὡς ζῶντα, ἐὰν δ' ἀνέρῃ τι, σεμνῶς πάνυ σιγᾷ. ταὐτὸν δὲ καὶ οἱ λόγοι· δόξαις μὲν ἂν ὥς τι φρονοῦντας αὐτοὺς λέγειν, ἐὰν δέ τι ἔρῃ τῶν λεγομένων βουλόμενος μαθεῖν, ἕν τι σημαί-
E νει μόνον ταὐτὸν ἀεί. ὅταν δὲ ἅπαξ γραφῇ, κυλινδεῖται μὲν πανταχοῦ πᾶς λόγος ὁμοίως παρὰ τοῖς ἐπαΐουσιν, ὡς δ' αὔτως παρ' οἷς οὐδὲν προςήκει, καὶ οὐκ ἐπίσταται λέγειν οἷς δεῖ γε καὶ μή. πλημμελούμενος δὲ καὶ οὐκ ἐν δίκῃ λοιδορηθεὶς τοῦ πατρὸς ἀεὶ δεῖται βοηθοῦ· αὐτὸς γὰρ οὔτ' ἀμύνασθαι οὔτε βοηθῆσαι δυνατὸς αὑτῷ.

E. κυλινδεῖται μὲν] καλινδεῖται ΣΦr. Recte Fischer. ad Phaedon. p. 341. et ad Xenoph. Cyr. 1. 4. 5. praetulit formam κυλινδεῖται. cfr. Bornem. ad Xenoph. Symp. p. 208.
οἷς δεῖ γε καὶ μή] Hirschig. corr. οἷς δεῖ τε καὶ μή. veri-

ταὐτον δὲ καὶ οἱ λόγοι] eademque ratio est orationum. De hoc ταὐτὸν dictum est ad Reipubl. VII. p. 535. D. Sympos. p. 178. E. Deinde ad σημαίνει e praegressis intell. ὁ λόγος, ut oratio a plurali ad singularem numerum transisse existimanda sit.

E. πλημμελούμενος δὲ καὶ —] Demosthen. De Coron. p. 279. 4. ed. Reisk. τὸν θεὸν πλημμελούμενον, ubi Schaeferus huius loci non immemor fuit, laudans praeterea Stephani Thes. c. 7720. A.

P. 276. τούτου ἀδελφὸν γνήσιον] Intelligitur vivus sermo, h. e. colloquium. Eo utebatur Socrates, ideoque nunc opponitur vanae illi et iactabundae rhetoricae, quae omnis philosophiae expers sibi unice in inanibus orationis ornamentis ac lenociniis captandis placebat. Ceterum conf. Protagor. p. 329. A. εἰ δὲ ἐπανέροιτό τι, ὥςπερ βιβλία οὐδὲν ἔχουσιν οὔτε ἀποκρίνασθαι οὔτε αὐτοὶ ἐρέσθαι. Theaet. p. 164. E.

B. ὧν σπερμάτων κήδοιτο —] Relativum positum fere pro εἴ τινων. Menon. p. 92. B. πῶς οὖν ἄν, ὦ δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ εἴτε φλαῦρον, οὗ παντάπασιν ἄπειρος εἴης. Ibid. p. 89. E. οὐκοῦν τοὐναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζοιμεν μὴ διδακτὸν εἶναι; Ibid. p. 96. C. Hipp. Man. p. 284. A. Charmid. p. 171. E. Phileb. p. 60. C. Legg. X. p. 927. C. XII. p. 964. C. Xenoph. Anab. I. 3, 17. Cyrop. I. 6, 19. Ad καὶ ἔγκαρπα βούλοιτο γενέσθαι pronomen ἃ ac-

ΦΑΙ. *Καὶ ταῦτά σοι ὀρθότατα εἴρηται.*

ΣΩ. *Τί δ'; ἄλλον ὁρῶμεν λόγον, τούτου ἀδελφὸν γνήσιον, τῷ τρόπῳ τε γίγνεται, καὶ ὅσῳ ἀμείνων καὶ δυνατώτερος τούτου φύεται;* 276

ΦΑΙ. *Τίνα τοῦτον, καὶ πῶς λέγεις γιγνόμενον;*

ΣΩ. *Ὃς μετ' ἐπιστήμης γράφεται ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ψυχῇ, δυνατὸς μὲν ἀμῦναι ἑαυτῷ, ἐπιστήμων δὲ λέγειν τε καὶ σιγᾶν πρὸς οὓς δεῖ.*

ΦΑΙ. *Τὸν τοῦ εἰδότος λόγον λέγεις ζῶντα καὶ ἔμψυχον, οὗ ὁ γεγραμμένος εἴδωλον ἄν τι λέγοιτο δικαίως.*

Cap. LXI. ΣΩ. *Παντάπασι μὲν οὖν. τόδε δή μοι εἰπέ· ὁ νοῦν ἔχων γεωργός, ὧν σπερμάτων κήδοιτο καὶ ἔγκαρπα βούλοιτο γενέσθαι, πότερα σπουδῇ ἂν θέρους εἰς Ἀδώνιδος κήπους ἀρῶν χαίροι θεωρῶν* B

similiter.

P. 276. *τῷ τρόπῳ τε γ.*] *τε* nuper revocatum ex optimis plurimisque codicibus. Pro *γνήσιον* codd. tantum non omnes cum Bodl. et Vat. *γνήσιος*. Coisl. corr. *γνήσιον*.

cusandi casu repetendum, quae pervulgata est loquendi ratio.

εἰς Ἀδώνιδος κήπους ἀρῶν] De hortis Adonidis multi multa scripserunt, veluti Meursius in Graecia Feriata, in Gronov. Thes. VII. p. 706. Zornius ad Hecataeum Abderit. p. 167. Valcken. ad Theocrit. Adoniazus. v. 112. sqq. Wyttenbach. ad Plut. de S. N. V. p. 79. Bast. Epist. Crit. p. 153 159. Böttiger. in Sabina, p. 225 sq. Creuzer. in Annal. Heidelberg. a. 1801. fasc. I. p. 43 sqq. Breviter rem complexus est Wüstemann. ad Theocrit. Id. XV. 135, quem vide. Suidas: *Ἀδώνιδος κῆποι*, inquit, *ἐκ θριδάκων καὶ μαράθρων, ἅπερ κατέσπειρον ἐν ὀστράκοις. χρῶνται δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιπολαίων καὶ κούφων τῇ παροιμίᾳ*, et mox: *Ἀδώνιδος κῆπος, ἐπὶ τῶν ἀώρων καὶ ὀλιγοχρονίων καὶ μὴ ἐῤῥιζωμένων.* Verbum arandi de tota agricultura usurpatum bene defendit Buttmannus. Est igitur hoc loco idem quod inserere. Nam aratio proprie in Adonidis hortis sane nulla intelligi potest. v. Schneider. Lex. s. v. Structuram verborum: *ἀρῶν εἰς κήπους*, explanavit Bernhardy Synt. p. 219. Sententia verborum haec est: Prudens agricola, num semina, quae ipsi curae cordique sint, quaeque velit esse frugifera, studiose aestatis tempore in hortis Adonidis inarabit, gaudebitque ea videns intra octo dies propullulantia, an istud quidem ludi festaeque oblectationis gratia faciet, si quando faciat, illa vero, quae serio tractet,

καλοὺς ἐν ἡμέραισιν ὀκτὼ γιγνομένους, ἢ ταῦτα μὲν δὴ παιδιᾶς τε καὶ ἑορτῆς χάριν δρῴη ἄν, ὅτε καὶ ποιοῖ, ἐφ' οἷς δὲ ἐσπούδακε, τῇ γεωργικῇ χρώμενος ἂν τέχνῃ, σπείρας εἰς τὸ προσῆκον, ἀγαπῴη ἂν ἐν ὀγδόῳ μηνὶ ὅσα ἔσπειρε τέλος λαβόντα;

C ΦΑΙ. Οὕτω που, ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν σπουδῇ, τὰ δὲ ὡς ἑτέρως ἄν, ᾗ λέγεις, ποιοῖ.

ΣΩ. Τὸν δὲ δικαίων τε καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἐπιστήμας ἔχοντα τοῦ γεωργοῦ φῶμεν ἧττον νοῦν ἔχειν εἰς τὰ ἑαυτοῦ σπέρματα;

B. *τῇ γεωργικῇ χρώμενος ἂν τέχνῃ*] V. *τῇ γεωργικῇ ἂν χρώμενος ἂν τ.* Prius *ἂν* omittunt libri fere omnes; posterius Bodl. Flor. *ϑ*. *ΔΠΟΤ*. post *τέχνῃ* collocant.
C. *φῶμεν ἧττον νοῦν ἔχειν*] V. *ἥττω*, quod ex Bodl. *ΓΛΦ*BCEFGH. septem Florentinis, aliis, correctum. Bodl. *ἥττον*, accentu vitium arguente.

ubi agri colendi arte usus in solum suum immiserit, satis habebit, si mense octavo quae severit ad maturitatem pervenerint? Absurde scribebatur *τῇ γεωργικῇ ἂν χρώμενος ἂν τέχνῃ – ἀγαπῴη ἄν*. Neque enim duae hic notiones sunt, sed una, *χρῆσθαι γεωργικῇ*. v. Hermannum de *ἂν* particula p. 189. libr. IV. c. 5., qui huius loci non fuit immemor.

C. *τὰ δὲ ὡς ἑτέρως*] Saepe *ὡς ἑτέρως*, quod dicitur ut *ὡς αὔτως*, apud optimos quosque scriptores reperitur. v. Sophist. p. 266. A. Tim. p. 63. E. Demosth. pro Coron. p. 252. 7. 298. 21. Themist. Orat. I. p. 15. ed. Dind. al. conf. Kön. ad Gregor. Corinth. p 76. Atque hinc prudenter Schoemannus ad Isaeum p. 368. defendit, quod ibi legitur, *καὶ μὴ ὡς ἄλλως ποιήσωσι*.

ἐν ὕδατι γράψει] Proverbium *ἐπὶ τῶν μάτην πονούντων*, ut ait Suidas. vid. intpp. ad Lucian. Catapl. §. 21. Gatak. Opp. Critt. p. 527. Huschk. Anal. Critt. p. 62., intpp. ad Catull. 70, 3. Cupido mulier quod dicit amanti, in vento et rapida scribere oportet aqua. Loci obscuri sensum hunc putamus esse: Non igitur illa (*τὰ δίκαια, καλά, ἀγαθά*, quae cognovit) studiose in aqua inscribet, atramento ea per calamum spargens atque per orationes, quae sibimet ipsis non valeant ratione et oratione succurrere, neque vera satis explicare possint: h. e. non inanem perdet operam scribendo, quandoquidem quae chartis mandantur non tantum valent ad alios instituendos et erudiendos, quantum viva magistri vox, quae et dubitationibus, si quae oriantur, facile occurrat, et in illustranda rerum veritate plurimum efficere possit. Superest, ut de singulis moneamus. Itaque *μέλανι* est atramento, ut Pol. p. 420. C. Plutarch. Moral. p. 84. D. 87. E. III. p. 851. D. 980. A. Verba *μετὰ λόγων* cum

ΦΑΙ. Ἥκιστά γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σπουδῇ αὐτὰ ἐν ὕδατι γράψει μέλανι σπείρων διὰ καλάμου μετὰ λόγων ἀδυνάτων μὲν αὑτοῖς λόγῳ βοηθεῖν, ἀδυνάτων δὲ ἱκανῶς τἀληθῆ διδάξαι.

ΦΑΙ. Οὔκουν δὴ τό γ' εἰκός.

ΣΩ. Οὐ γάρ· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν γράμμασι κή- D
πους, ὡς ἔοικε, παιδιᾶς χάριν σπερεῖ τε καὶ γράψει, ὅταν γράφῃ, ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα θησαυριζόμενος, εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἵκηται, καὶ παντὶ τῷ ταύ-

ἀδυνάτων μὲν] Prave vulgo bis *ἀδυνατῶν*, quod ex Vat. Ven. II. Par. DFNOPT. Mon. correctum. Pro *τἀληθῆ*, quod tuentur Bodl. Vat. Ven. III. alii multi, vulgo erat *τἀληθές*.

Οὔκουν δὴ τό γ' εἰκός] Bodl. Flor. g. h. *οὐκ οὖν*.

D. *γράψει, ὅταν γράφῃ*] Editt. vett. et codd. mss. *ὅταν δὲ γράφῃ*. Recte Bekker. *δὲ* abiecit.

δια καλάμου ita cousocista sunt, ut *διὰ καλάμου μετὰ λόγων* idem fere sit, quod *διὰ καλάμου καὶ λόγων*. Supra p. 253. E. *μάστιγι μετὰ κέντρων*, h. e. *καὶ κέντροις*. Ibid. D. *τιμῆς ἐραστὴς μετὰ σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς*. Legg. X. p. 906. A. B. Utrumque tsmen ex *σπείρων* suspenditur. Denique facete dictum, *λόγοι ἑαυτοῖς λόγῳ βοηθεῖν ἀδύνατοι*, in quibus *λόγῳ* per dilogiam intellexerim de ratione pariter atque oratione. Badhamus locum sic refingendum censet: (*ἐν*) *μέλανι σπείρων διὰ καλάμου σπέρματα λόγων*.

D. *ὅταν γράφῃ*] h. e. si quando scribat. Antea B. *δρῴη ἄν, ὅτε καὶ ποιοῖ*. v. Protag. p. 360. B. *φοβοῦνται ὅταν φοβῶνται*. Gorg. p. 468. A. *ταῦτα πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν*. Enthyphr. p. 7. D. *ἐχθροὶ γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα*. Sed v. ad Remp. II. 374. E. Vitiosum est quod vulgo edebatur *ὅταν δὲ γράφῃ*, recte illud a Bekkero correctum.

ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα—] Locus quantopere a posterioris aetatis scriptoribus celebrstus sit, docebunt quse docte collegit Ast. Commentar. ad h. l. p. 602. Pro *εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἵκηται* Kusterus ad Suid. T. II. p. 438. corrigebat *εἰς τὴν τοῦ γήρως λήθην*. Quem prudenter refellit Toupius Emendatt. in Suid. T. II. p. 254. ed. Lips. Nimirum intelligitur senectus, quae oblivionem sibi propriam habet, sive senectus obliviosa. Qui usus genitivi etsi proprius fere poëtis est, de quibus v. Matthiae Gr. Gr. §. 316. f. p. 786 sq. Bernhardy Syntsx. p. 163. Hermann. sd Soph. Electr. v. 19. Oed. Tyr. v. 826. Seidler. ad Eurip. Electr. v. 651. tamen nec a consuetudine Platonis abherret, sicubi oratio ipsius poëticum traxit colorem, id quod hoc loco factum esse facile intelligas. Sic Legg. V. p. 734. C. *ὁ τῆς ἀνδρείας βίος* et *ὁ τῆς δειλίας βίος*. Ibid. VIII. p. 829. B. *ἐν τῷ τῆς εἰρήνης βίῳ*. Mireris igitur Winckelmannum Praef. ad Phaedr. edit.

τὸν ἴχνος μετιόντι· ἡσθήσεταί τε αὐτοὺς θεωρῶν φυομένους ἁπαλούς. ὅταν ἄλλοι παιδιαῖς ἄλλαις χρῶνται, συμποσίοις τε ἄρδοντες αὐτοὺς ἑτέροις τε ὅσα τούτων ἀδελφά, τότ' ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων οἷς λέγω παίζων διάξει.

E ΦΑΙ. Παγκάλην λέγεις παρὰ φαύλην παιδιάν, ὦ Σώκρατες, τοῦ ἐν λόγοις δυναμένου παίζειν, δικαιοσύνης τε καὶ ἄλλων ὧν λέγεις πέρι μυθολογοῦντα.

ΣΩ. Ἔστι γάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, οὕτω. πολὺ δ', οἶμαι, καλλίων σπουδὴ περὶ αὐτὰ γίγνεται, ὅταν τις τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ χρώμενος, λαβὼν ψυχὴν προςήκουσαν, φυτεύῃ τε καὶ σπείρῃ μετ' ἐπιστήμης λόγους,
277 οἳ ἑαυτοῖς τῷ τε φυτεύσαντι βοηθεῖν ἱκανοὶ καὶ οὐχὶ

ὅταν ἄλλοι παιδιαῖς] Hic quoque vulgo δὲ post ὅταν insertum legebatur. Abiecimus illud nunc auctoritate Bodl. Flor. a. b. g. h. i. ϑ. Vind. 1. 3. 4. 6. 7. α. et reliquorum librorum omnium praeter Paris. E. Stephan. coni. ὅταν τε ἄλλ. Turicc. δὲ male tenuerunt.

ἀντὶ τούτων οἷς λέγω π.] V. λέγων, quod e Vind. 4. 7. α. Turic. min p. VII. verba sic refingi conantem: θησαυριζόμενος εἰς τὸ γῆρας, λήθης φάρμακα, καὶ παντί κ.τ.λ. Nam λήθης φάρμακα, quod dixit Eurip. Palam. Fragm. II., eo etsi Plato usus est p. 275. A., tamen ad hunc locum nihil pertinet. Nec Euseb. Hist. Eccles. V. c. II. et Clem. Al. Strom. I. p. 322. ed. Pott. locum accurate attulerunt, sed ad rem suam adhibuerunt admixtis alienis. — *ὑπομνήματα*, commentarios, quibus memoriae infirmitas sublevetur. — *ταὐτὸν ἴχνος μετιόντι*, item boni, iusti et pulcri studioso ideoque indigenti simili memoriae adminiculo. Vult igitur eo nomine scripturam etiam aliis prodesse, qui eadem persequantur studia. Alii aliter interpretati sunt, cogitantes de commentariis in usum discipulorum conscriptis.

ὅταν ἄλλοι παιδιαῖς —] Nulla opus particula est, quum haec praecedentium verborum explicationem contineant, ut Ast. acute pervidit. Usum verbi ἄρδειν illustravit Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 117. et Sept. Sap. Conviv. p. 151. E. Cum universa sententia Victor. Varr. Lectt. XII. 18. comparat Cic. pro Arch. c. 13. quare quis me tandem reprehendat — si, quantum ceteri ad res suas obeundas, quantum ad festos dies ludorum celebrandos, quantum ad alias voluptates — conceditur temporum; quantum alii tribuunt tempestivis conviviis, quantum denique aleae, quantum pilae, tan-

ἄκαρποι, ἀλλ' ἔχοντες σπέρμα, ὅθεν ἄλλοι ἐν ἄλλοις ἤθεσι φυόμενοι τοῦτ' ἀεὶ ἀθάνατον παρέχειν ἱκανοί, καὶ τὸν ἔχοντ' εὐδαιμονεῖν ποιοῦντες, εἰς ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν μάλιστα.

ΦΑΙ. Πολὺ γὰρ τοῦτ' ἔτι κάλλιον λέγεις.

Cap. LXII. ΣΩ. Νῦν δὴ ἐκεῖνα ἤδη, ὦ Φαῖδρε, δυνάμεθα κρίνειν; τούτων ὡμολογημένων.

ΦΑΙ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ὧν δὴ πέρι βουληθέντες ἰδεῖν ἀφικόμεθα εἰς τόδε, ὅπως τὸ Λυσίου τε ὄνειδος ἐξετάσαιμεν τῆς τῶν λόγων γραφῆς πέρι, καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους, οἳ τέχνῃ καὶ ἄνευ τέχνης γράφοιντο. τὸ μὲν οὖν ἔντεχνον καὶ μὴ δοκεῖ μοι δεδηλῶσθαι μετρίως. B

et marg. Par. F. mutatum. Aliquot libri λέγοι. Dein Bodl. Vat. Ven. Π. διέξει, unde prodiit scriptura etiam vitiosior, διέξεισι, quae occupavit Par. C. DNOP. Ven. Σ. al.

P. 277. ἱκανοὶ καὶ οὐχὶ ἄκαρποι] Omisimus τε vulgo post ἱκανοὶ interpositum cum Flor. c. g. Vind. 7. α. ΔΠNP. Delevit etiam Bekker.

tum mihi egomet ad haec studia recolenda summ-sero?

ἀντὶ τούτων οἷς λέγω παίζων διάξει] Heindorf. malebat ἐν οἷς λ. π., sed praepositione sermonem facile carere recte Buttm. monuit. Nec probo I. Bakium ad Cleomed. p. 440. coniicientem οἷς λέγω π. ἐνδιάξει. Enimvero verba sic connectenda sunt: τότ' ἐκεῖνος διάξει παίζων τούτοις, ἃ λέγω, ἀντὶ τούτων s. ἐκείνων. Portentosa hic quoque coniectura est Winckelmanni Praef. ad edit. min. Turic. p. X.: τότ' ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων ἐν λόγοις παίζων διέξεισι, ad quam commendandam certe nihil valent illa p. 262. D.

E. Παγκάλην λέγεις] Feminina huius adiectivi forma legitur etiam Hipp. Mai. p. 288. C. Legg. IV. p. 722. C. De Republ. I. p. 338. A. al. Disputavit de hoc genere nonnulla Lobeck. ad Aiac. v. 175. — μυθολογεῖν nunc dicitur is, qui in eiusmodi rebus rimandis veluti ingenio suo indulget animumque tanquam narrationibus et fabulis oblectat, libere in earum tractatione versans neque dialectica utens severitate. Mox ad λαβὼν ψυχὴν προςήκουσαν contendas Gorg. p. 486. A. εἴ τις εὐφυᾶ λαβοῦσα τέχνη φῶτα ἔθηκε χείρονα.

P. 277. βοηθεῖν ἱκανοί] Intell. εἰσί, quod post ἱκανὸν omitti solere ostendit Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 334. Hinc deinceps ἀλλ' ἔχοντες dicitur, quod eo minus offendit, quo frequentius legitur εἰμὶ ἔχων. v. ad Reip. X. p. 602. C. Phaedon. p. 69 B. al. — ἄλλοι,

ΦΑΙ. Ἔδοξέ γε δή. πάλιν δὲ ὑπόμνησόν με, πῶς.

ΣΩ. Πρὶν ἄν τις τό τε ἀληθὲς ἑκάστων εἰδῇ περὶ ὧν λέγει ἢ γράφει, κατ' αὐτό τε πᾶν ὁρίζεσθαι δυνατὸς γένηται, ὁρισάμενός τε πάλιν κατ' εἴδη μέχρι τοῦ ἀτμήτου τέμνειν ἐπιστηθῇ, περί τε ψυχῆς φύσεως
C διιδὼν κατὰ ταὐτὰ τὸ προσαρμόττον ἑκάστῃ φύσει εἶδος ἀνευρίσκων οὕτω τιθῇ καὶ διακοσμῇ τὸν λόγον, ποικίλῃ μὲν ποικίλους ψυχῇ καὶ παναρμονίους διδοὺς λόγους, ἁπλοῦς δὲ ἁπλῇ, οὐ πρότερον δυνατὸν τέχνῃ ἔσεσθαι καθ' ὅσον πέφυκε μεταχειρισθῆναι τὸ λόγων γένος, οὔτε τι πρὸς τὸ διδάξαι οὔτε τι πρὸς τὸ πεῖσαι, ὡς ὁ ἔμπροσθεν πᾶς μεμήνυκεν ἡμῖν λόγος.

B. *πάλιν δὲ ὑπόμνησόν με, πῶς.*] Haec verba, vulgo una cum sequentibus *πρὶν ἂν κ.τ.λ.* Socrati tributa, Phaedro adscribenda esse primus vidit Schleierm. Et sic codices aliquot. Mox Bodl. et alii nonnulli vitiose *ἴδῃ*.

κατ' αὐτό τε πᾶν ὁρ.] Sic codd. optimi atque plurimi loco vulg. *κατ' αὐτό γε π.*, quod Steph. mutatum volebat in *κἀτ' αὐτό γε π.* Dein pro *κατ' εἴδη* Bodl. Vat. Ven. Ξ Par. DT. *κατίδῃ*.

int. *λόγοι.* — *τοῦτ' ἀεὶ ἀθ. παρ.*, sc. *τὸ σπέρμα ἐκείνων τῶν λόγων.* — Pro *φυόμενοι* ne quis *φύονται* scribendum putet, hic item intelligas *εἰσί*, quae tamen ratio paullo durior.

B. *κατὰ ταὐτά*] itidem, pariter.

D. *εἴτε Λυσίας ἤ τις ἄλλος*] Sic *ἤ* post *εἴτε* illatum De Rep. III. p. 533. B. Legg. V. p. 739. D. Aristoph. Nubb. 272. sqq. Alia suppeditabunt Schaefer. Melett. p. 5. Lobeck. ad Aiac. p. 245 sq. Iacobs ad Achill. Tat. p. 946. Intelligitur vero alius aliquis, Lysiae similis, id quod ex ipsa sententiae ratione facile intelligitur. Tum *νόμους τιθεὶς σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων* adiectum est ad explicandum vocabuli *δημοσίᾳ* vim et potestatem. Quippe *τὸ δημοσίᾳ γράφειν* cernitur in eo, ut quis legum formulas componat eoque scriptionem *πολιτικὴν* exhibeat. Nam leges sunt *συγγράμματα πολιτικά*, ut p. 258. A. Itaque non haerendum in isto *νόμους τιθείς*, quod Schleierm. pro glossemate habebat, non dissentiente Heindorfio. Nam prius participium modum et rationem alterius indicat: *indem er Gesetze gebend eine Staatsschrift verfasst.* Proxima verba, in quibus omnem sententiae vim positam esse liquet, proprie de omni scriptionis genere accipienda videntur. Nam ego si quid video, res ipsa hanc fere postulat sententiam: ita ut sibi persuadeat scriptionibus suis insignem quandam inesse firmitatem et perspicuitatem, quum tamen in iis veri desideretur scientia et cognitio. Itaque rem si ad amus-

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε οὕτω πως ἐφάνη.

Cap. LXIII. ΣΩ. Τί δ' αὖ περὶ τοῦ καλὸν ἢ αἰσχρὸν εἶναι τὸ λόγους λέγειν τε καὶ γράφειν, καὶ D
ὅπῃ γιγνόμενον ἐν δίκῃ λέγοιτ' ἂν ὄνειδος ἢ μή, ἄρα οὐ δεδήλωκε τὰ λεχθέντα ὀλίγον ἔμπροσθεν —

ΦΑΙ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ὡς εἴτε Λυσίας ἤ τις ἄλλος πώποτε ἔγραψεν ἢ γράψει ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, νόμους τιθεὶς σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, καὶ μεγάλην τινὰ ἐν αὐτῷ βεβαιότητα ἡγούμενος καὶ σαφήνειαν, οὕτω μὲν ὄνειδος τῷ γράφοντι, εἴτε τίς φησιν εἴτε μή. τὸ γὰρ ἀγνοεῖν ὕπαρ τε καὶ ὄναρ δικαίων τε καὶ ἀδίκων πέρι E

διιδὼν κατὰ ταὐτά] V. κατὰ ταῦτα, quod correxit Bekker.
C. περὶ τοῦ καλὸν] περὶ τὸ κ. Bodl. Vat. Ven. Π.
D. ἢ μή, ἆρα οὐ δεδήλωκε] Vulgatum εἰ μὴ ἄρα correxerunt Coruar. et Heindorf. Et ἢ iu Parr. DE. superscriptum exstat.
ἢ γράψει ἰδίᾳ] V. γράφει, quod e Bodl. ΛΞΠDNOPT. Flor. g. h. ϑ. Vind. 7. Mon. correctum. Mox Δ habet ἑαυτῷ pro ἐν αὐτῷ. Par. P. ἐν ἑαυτῷ.

sim exigimus, hoc fere modo scriptum esse oportuit: σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, μεγάλην τινὰ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις ἡγούμενος βεβαιότητα καὶ σαφήνειαν ἐνεῖναι. Quocirca Astius orationem censet, interpositis post δημοσίᾳ verbis νόμους τιθεὶς σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, ita esse mutatam, ut sequentia proxime praegressis annexa sint et ad ea conformata. Qua ratione acquiesceremus, nisi suppeteret etiam alia difficultatis tollendae ratio. Legendam enim cum codd. quibusdam ἑαυτῷ vel αὑτῷ, ut sibi pro suis libris dictum sit. Ceterum καὶ ante μεγάλην perperam deletum ivit Heindorf. Est enim idem fere quod καὶ ταῦτα, etquidem, idque, adeo; de quo v. Schaefer. ad Greg. Corinth p. 985. Ad ἡγούμενος — σαφήνειαν int. εἶναι vel οὖσαν. v. Matthiae Gr. §. 534. ann. 2. p. 1241. ed. 3. Similiter Sophocl. Electr. 899. ὧν δ' ἐν γαλήνῃ πάντ' ἐδερκόμην τόπον, sc. ὄντα.

E. ὕπαρ τε καὶ ὄναρ] h. e. omnino. Dictio proverbialis, ut οὔτ' ὄναρ οὔθ' ὕπαρ, quo Plato Phileb. p. 36. E. al. utitur; v. Lobeck. ad Phryn. p. 422 sqq. Dein ἀγνοεῖν cum περὶ et genitivo iunctum, quemadmodum ἐπίστασθαι, εἰδέναι, ἐπαΐειν, de quibus dictum est supra. Ad οὐκ ἐκφεύγει sequente μὴ οὐκ ἐπ. εἶναι contendas Isaeum De Apollodor. heredit. § 3. οὐ διαφεύγει μὴ οὐ — γιγνώσκεσθαι. Plat Sophist. p. 235. B. οὐκέτ' ἐκφεύξομαι — τὸ μὴ ἐκ τοῦ γένους εἶναι τῶν θαυματοποιῶν εἷς. v. Wex ad Sophocl. Antig p. 142.

καὶ κακῶν καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἐκφεύγει τῇ ἀληθείᾳ μὴ οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι, οὐδὲ ἂν ὁ πᾶς ὄχλος αὐτὸ ἐπαινέσῃ.

ΦΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ λόγῳ περὶ ἑκάστου παιδιάν τε ἡγούμενος πολλὴν ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ οὐδένα πώποτε λόγον ἐν μέτρῳ οὐδ᾽ ἄνευ μέτρου μεγάλης ἄξιον σπουδῆς γραφῆναι οὐδὲ λεχθῆναι, ὡς οἱ ῥαψῳδούμενοι ἄνευ ἀνακρίσεως καὶ διδαχῆς πει-
278 *θοῦς ἕνεκα ἐλέχθησαν, ἀλλὰ τῷ ὄντι αὐτῶν τοὺς βελτίστους εἰδότων ὑπόμνησιν γεγονέναι, ἐν δὲ τοῖς διδασκομένοις καὶ μαθήσεως χάριν λεγομένοις καὶ τῷ ὄντι γραφομένοις ἐν ψυχῇ περὶ δικαίων τε καὶ καλῶν*

E. *ὡς οἱ ῥαψῳδ.*] Schleierm. coni. *ὅσοι.*

P. 278. *αὐτῶν τοὺς β.*] Bodl. Vat. al. *αὐτῷ.* male.

ἐν μόνοις τό τε ἐναργὲς] V. *ἐν μόνοις ἡγούμενος τό τε ἐν.* Participium non iterant *Δ.* et pr. *Π.* cum Bodl. Delevit etiam Bekker.; irrito conatu nuper defendit Buttm. Mox cum Heindorfio correxi *αὑτοῦ* pro *αὐτοῦ.*

τὸν ἐν ἑαυτῷ] *αὐτῷ* Bodl.

Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ —] Qui vero in scripto de quacunque re sermone necessario multum lusum inesse arbitratur, nec unquam ullum sermonem versibus vel sine versibus multo dignum studio scriptum putat aut dictum esse, sicuti *ῥαψῳδούμενοι* illi sermones nulla adhibita disquisitione et explicatione persuadendi causa recitari consueverunt; sed revera optimos eorum scientibus recordationi inservisse etc. In his verba: *ὡς οἱ ῥαψῳδούμενοι — ἐλέχθησαν*, nescio cur interpretibus tam multum negotii creaverint. Continent enim explicationem praecedentis *οὐδὲ λεχθῆναι.* Nam quum Socrates negavisset ullam unquam orationem magno dignam studio scriptam aut dictam esse, alterum hoc accuratius erat explicandum. Monet igitur hoc de iis tantum valere orationibus, quae sine accurata rerum pervestigatione recitarentur eo tantum consilio, ut efficeretur aliqua persuasio. Quod nemo est quin videat de orationibus sophisticis et forensibus esse accipiendum. Quippe hae necessario erant ab iis sermonibus discernendae, qui *μαθήσεως χάριν*, ut deinceps ait,

καὶ ἀγαθῶν [ἐν] μόνοις τό τε ἐναργὲς εἶναι καὶ τέλεον καὶ ἄξιον σπουδῆς· δεῖν δὲ τοὺς τοιούτους λόγους αὐτοῦ λέγεσθαι οἷον υἱεῖς γνησίους εἶναι, πρῶτον μὲν τὸν ἐν ἑαυτῷ, ἐὰν εὑρεθεὶς ἐνῇ, ἔπειτα εἴ τινες τούτου ἔκγονοί τε καὶ ἀδελφοὶ ἅμα ἐν ἄλλαισιν B *ἄλλων ψυχαῖς κατ᾽ ἀξίαν ἐνέφυσαν· τοὺς δὲ ἄλλους χαίρειν ἐῶν — οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ κινδυνεύει, ὦ Φαῖδρε, εἶναι οἷον ἐγώ τε καὶ σὺ εὐξαίμεθ᾽ ἂν σέ τε καὶ ἐμὲ γενέσθαι.*

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν ἔγωγε βούλομαί τε καὶ εὔχομαι ἃ λέγεις.

Cap. LXIV. *ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω μετρίως ἡμῖν τὰ περὶ λόγων· καὶ σύ τε ἐλθὼν φράζε*

B. *οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ κ.*] *διὰ* BDNOP. Flor. g. Vind. 4. Male.

καὶ σύ τε ἐλθών] Flor. g. h. Vind. 4. 7. *α*. NP. *καὶ σύ γε*, quod iam non probaverim. v. ann. Deinde vett. editt. *καταβάντες*, quod est in uno Par. G. et Flor. a ideoque recte mutstum. Quamquam legi videtur etiam in Bodl. Pro vulg. *ἐς τὸ* N. e Bodl. *ΔΠΣ*DOP. *εἰς* recepi. Porro vett. editt. *καὶ Μουσῶν ἠκούσαμεν λ.* Sed Bas. 2. cum Flor. a. b. c. g. h. i. *ϑ*. Vind. 1. 3. 4. 6. 7. *α*. alii *μουσεῖον*. Bodl. Vat. et Ven. *Π*. *μούσιον*. Vulgatam lectionem ne unus quidem liber tuetur.

instituuntur atque philosophis digni sunt. Quae si probabiliter disputavimus, nemo iam erit, qui aut cum Astio totum hoc comma tanquam ingenii male sani foetum abiiciendum, aut cum Schleiermachero et Heindorfio *ὅσοι* pro *ὡς οἱ* legendum censeat. Ceterum *ἀνάκρισις*, quae proprie in iudicio habebat. locum, cum Heindorfio intelligenda de disquisitione et censura orationum. *Διδαχὴ* cutem refertur ad eos, qui doaent, qua quidque de causa dixerint et explicaverint.

P. 278. *μαθήσεως χάριν λεγομένοις —*] h. e. in philosophis orationibus. Mox aut *ἐν τούτοις μόνοις* cum Heindorfio corrigendum, aut *ἐν* funditus delendum, quandoquidem in eiusmodi repetitionibus sola praepositio sine pronomine stare non potest. Winckelmannus pro *ἐν* sufficit *λόγοις*, quod vel audaciae nomine displicet. Nobis assentitur Hermannus et Hirschigius. Ceterum *τὸ ἐναργὲς* respondet *τῇ σαφηνείᾳ*, *τὸ τέλεον* autem *τῇ βεβαιότητι*, quam antes commemorabat.

ἐὰν εὑρεθεὶς ἐνῇ] h. e. ab ipso inventus.

B. *οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνήρ*] Post longiorem verborum ambitum subiectum denuo infertur pronomine *οὗτος* iterata

Λυσίᾳ, ὅτι νὼ καταβάντε εἰς τὸ Νυμφῶν νᾶμά τε
C *καὶ μουσεῖον ἠκούσαμεν λόγων, οἳ ἐπέστελλον λέγειν Λυσίᾳ τε καὶ εἴ τις ἄλλος συντίθησι λόγους, καὶ Ὁμήρῳ καὶ εἴ τις ἄλλος αὖ ποίησιν ψιλὴν ἢ ἐν ᾠδῇ συντέθεικε, τρίτον δὲ Σόλωνι καὶ ὅςτις ἐν πολιτικοῖς λόγοις νόμους ὀνομάζων συγγράμματα ἔγραψεν, εἰ μὲν εἰδὼς ᾗ τἀληθὲς ἔχει συνέθηκε ταῦτα καὶ ἔχων βοηθεῖν, εἰς ἔλεγχον ἰὼν περὶ ὧν ἔγραψε, καὶ λέγων*

C. *ᾗ τἀληθὲς ἔχει συνέθηκε ταῦτα*] V. *συντέθεικε*, quod est in solis Parr. EF.

λέγεσθαι τὸν τοιοῦτον] *τὸν.* om. Bodl.

δὲ particula, de qua ratione v. Heindorf. ad Protagor. p. 313. D. ad Phaedon. p. 81. B. al. Non igitur *δὲ* debebat in *δὴ* commutari.

ὅτι νὼ καταβάντε — ἠκούσαμεν λόγων] Quanquam neutiquam spernendum est, quod legebatur vulgo, *καταβάντες*, de qua ratione v. ad p. 256. C., tamen dualem codicum auctoritate recipiendum duximus. Gorg. p. 481. D. *τυγχάνομεν ταὐτὸν πεπονθότε.* Eurip. Helen. 828. *πείσαντε δ' ἐκ γῆς διορίσαιμεν ἂν πόδα*; ubi vel metrum prohibet, quominus *πείσαντες* scribatur. Ceterum *τε* verbis: *σύ τε ἐλθὼν κ.τ.λ.* interpositum non habet in proximis quod ipsi respondeat. Enimvero mutatur deinceps tenor orationis, quandoquidem infra sect. E. a Socrate pergitur sic: *ταῦτα τοίνυν τῷ ἑταίρῳ φράζε*: cui a Phaedro respondentur haec: *τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν — Ἰσοκράτην.* Itaque Socrates videtur ab initio fere hoc in animo habuisse: *καὶ σύ τε ἐλθὼν φράζε Λυσίᾳ, καὶ ἐγὼ Ἰσοκράτει φράσω.* Alia similia notavimus ad Gorg. p. 524. B. Remp. VII. p. 522. B. Phaedon. p. 63. C. al.

καὶ μουσεῖον] Intelligitur Nympharum illud *καταγώγιον*, cuius mentio iniecta est p. 238. C. et p. 241. E. —

οἳ ἐπέστελλ. sc. *οἱ λόγοι.*

C. *ποίησιν ψιλὴν*] h. e. musicis carentem modis. v. Ast. ad Legg. II. p. 669. D. D'orvill. ad Charit. p. 411. Schaefer. ad Dionys. de Comp. Verb. p. 136. Itaque additur *ἢ ἐν ᾠδῇ.*

ὅςτις ἐν πολιτικοῖς λόγοις —] Acuta est Schleiermacheri coniectura, scribendum putantis *συλλόγοις*. Vulgatum ita tuetur Ast., ut *λόγοι* concretum dicat pro orationum vel scriptionum genere poni: in civili dicendi ac scribendi genere.

εἰς ἔλεγχον ἰὼν] *zur Prüfung schreitend*, explorare, instituens ea, de quibus scripsit. Est enim *ἔλεγχος* saepe quaestio, exploratio. Similiter dicitur *εἰς λόγους ἰέναι*, *zur Verhandlung schreiten.*

τὰ γεγραμμένα φαῦλα ἀποδεῖξαι] h. e. tanquam deteriora viva oratione, quandoquidem suo ipse

αὐτὸς δυνατὸς τὰ γεγραμμένα φαῦλα ἀποδεῖξαι, οὔτι τῶνδε ἐπωνυμίαν ἔχοντα δεῖ λέγεσθαι τὸν τοιοῦτον, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐσπούδακεν ἐκείνων. D

ΦΑΙ. *Τίνας οὖν τὰς ἐπωνυμίας αὐτῷ νέμεις;*

ΣΩ. *Τὸ μὲν σοφόν, ὦ Φαῖδρε, καλεῖν ἔμοιγε μέγα εἶναι δοκεῖ καὶ θεῷ μόνῳ πρέπειν· τὸ δὲ ἢ φιλόσοφον ἢ τοιοῦτόν τι μᾶλλόν τε ἂν αὐτῷ ἁρμόττοι καὶ ἐμμελεστέρως ἔχοι.*

D. *ἢ τοιοῦτόν τι μ.*] V. *τι τοιοῦτον*, praeter fidem codicum optimorum. Pro *τε* unus Steph. *γε* dedit. Dein vett. editt. *αὐτῷ καὶ ἁρμόττοι*: sed recte Bodl. ΔΞΠDNOPT. Flor. g. h. ϑ. Vind. 7. α. *καὶ* omittunt.

exemplo declarat, scriptiones suas indigere vivae vocis auxilio. Sympos. p. 179. C. *ἀποδεῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας.* Gorg. p. 516. A. *ἀπέδειξε ταῦτα ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα.* Ibid. C. *ἀγριωτέρους γε αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἵος παρέλαβε.* Theaet. p. 164. D. *οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον.* Ibid. p. 166. A. *γέλωτα δῆτα ἐμὲ — ἀπέδειξεν.* Phaedon. p. 72. C. *τελευτῶντα πάντα λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειεν*, ubi v. ann. Plutarch. C. Graccho p. 835. B. *ἀπέδειξε τοὺς ἄλλους ῥήτορας παίδων μηδὲν διαφέροντας.* Lucian. Nigrin. §. 3. T. I. p. 42. *τὸν Ὁμήρου λωτὸν ἀρχαῖον ἀποδεῖξαι*, ubi plura Hemsterh. Deinde non est cur scribatur *ἔχοντα δεῖν λέγεσθαι*, sicut olim Heindorf. volebat, qui tamen postea ipse suam retractavit sententiam ad Phaedon. p. 91. B. Videlicet inde a verbis *εἰ μὲν εἰδὼς* recta ordítur oratio, ut Nymphae ipsae loquentes introducantur. In quibus ne quis *ὅτι* vel *ὡς* desideret, eiusdem generis exempla sunt De Rep. VI. p. 492. E. Sophist. p. 231. C.D. Politic. p. 293. C. Mox ne quis tentet *οὔτοι τῶνδε*, conferatur Hipp. Mai. p. 297. E. Theaet. p. 156. E. p. 161. B. Cratyl. p. 393. B. De Rep. II. p. 373. E. IV. p. 438. E. collat. annot. ad Phileb. p. 13. C. et ad Sympos. p. 189. B. Hinc iam De Republ. I. p. 331. B. ex Par. A. pro *ἀλλ' οὔτοι παντὶ ἀνδρὶ* legendum puto *ἀλλ' οὔτι π. ἀ.* Sensus horum verborum hic est: Si quis oratorum, poëtarum, legislatorum, eorum quae scripserunt reddere potest rationem idoneam, is non orator aut poëta aut legislator est appellandus, sed alio dignus videtur nomine. Nam etsi sapientis quidem nomen maius est et excelsius, quam quod in humanam conveniat imbecillitatem, tamen philosophi nomine erit ornandus, quippe qui incensus sit sapientiae studio. Philosophi nomen primum a Pythagoreis inventum et frequentatum esse docebunt quae disputarunt intpp. ad Cic. Tuscul. V. 3. et Wyttenbach. Bibl. Crit. Vol. II. T. IV. p. 118 sq.

D. *τὸ μὲν σοφὸν — θεῷ μόνῳ πρέπειν*] Similiter Parmenid. p. 134. C. *οὐκοῦν εἴπερ τι ἄλλο αὐτῆς ἐπιστήμης μετέχει, οὐκ ἄν τινα μᾶλλον ἢ θεὸν φαίης*

ΦΑΙ. Καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα τιμιώτερα ὧν συνέθηκεν ἢ ἔγραψεν ἄνω κάτω στρέφων ἐν χρόνῳ,
E πρὸς ἄλληλα κολλῶν τε καὶ ἀφαιρῶν, ἐν δίκῃ που ποιητὴν ἢ λόγων συγγραφέα ἢ νομογράφον προσερεῖς;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν τῷ ἑταίρῳ φράζε.

ΦΑΙ. Τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν.

ἄνω κάτω στρέφων] Sic optimi et plurimi libri. Vulgo ἄνω καὶ κάτω στρ.

E. *ἐν δίκῃ που*] ἐν Bodl. aliique non pauci omittunt, probantibus Turicenss. Sed excidit ἐν propter syllabae proximae exitum. Recte vero nuper που e Bodl. ΔΠΝΟΡΤ. Flor. g. Vind. 4. 7. a adiectum.

ἔχειν τὴν ἀκριβεστάτην ἐπιστήμην; Ἀνάγκη. Pythagoricam sententiae originem produnt Cicer. Tus. V. 3. Diog. Laërt. Rooem. §. 12.

οὐδέν γε ἄπο τρόπου] Retracto accentu scripsi ex sententia veterum grammaticorum, quam illustravit Schaefer. Melett. critt. p. 51 sq. Legitur formula etiam Tim. p. 25. E. Theaet. p. 143. C. p. 179. C. de Republ. p. 470. B. Phileb. p 34. A. Contrarium est πρὸς τρόπου.

Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα —] Eum, qui omnes ingenii vires exhauserit in consarcinandis scriptionibus suis, neque quidquam praeterea in promtu habeat, quod iisdem de rebus disputet, non philosophi, sed poëtae, rhetoris et legislatoris nomine ornandum esse arbitratur. — *ἄνω κάτω στρέφειν* nunc dicitur qui prae consilii inopia rem huc et illuc versat, ut tandem aliquando aliquid extricet et perficiat. Ceterum modo ἄνω καὶ κάτω, modo ἄνω τε καὶ κάτω, modo ἀσυνδέτως, ἄνω κάτω, dici, ex Phileb. p. 43. A. Sophist. p. 242. A. Gorg. p. 481. D. E. p. 495. A. 511. A. De Rep. VI. p. 508. D. Phaedon. p. 90. C. Protagor. p. 356. D. Cratyl. p. 386. D. E. Theaet. p. 153. D. p. 195. C. Lachet. p. 196. A. Ion. p. 541. E., aliis locis, constat. — *ἐν χρόνῳ*, diu.

Τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις;] Ita malui distinguere cum Stephano, quam cum Ald. et Bass. uno tenore legere τί δὲ σὺ πῶς ποιήσεις; quanquam non sum nescius non tantum πῶς τί, sed etiam τί πῶς ita dici, ut duplex eiusdem sententiae ambitu interrogatio concludatur. Phileb. p. 58. A. σὺ δὲ τί πῶς, ὦ Πρώταρχε, διακρίνοις ἄν; Eurip. Helen. 873. Ἑλένη, τί τἀμὰ πῶς ἔχει θεσπίσματα; Quippe maior cernitur in pronomine σὺ

ΣΩ. *Τίνα τοῦτον;*

ΦΑΙ. *Ἰσοκράτη τὸν καλόν. ᾧ τί ἀπαγγελεῖς, ὦ Σώκρατες; τίν' αὐτὸν φήσομεν εἶναι;*

ΣΩ. *Νέος ἔτι, ὦ Φαῖδρε, Ἰσοκράτης· ὃ μέντοι μαντεύομαι κατ' αὐτοῦ λέγειν ἐθέλω.* 279

ΦΑΙ. *Τὸ ποῖον δή;*

ΣΩ. *Δοκεῖ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τὰ τῆς φύσεως, ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι· ὥςτε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν, προϊούσης τῆς ἡλικίας εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λό-*

Τί δὲ σύ; π. π.] *σὺ δὲ τί* ΠDNOPT. Vind. 2. 7. in Vind. *α.* est *σὺ δὲ τί ποιήσεις;*

Ἰσοκράτη τὸν καλόν] V. *Ἰσοκράτην.* Alteram formam praebuerunt Bodl. ΓΔΠDGOP. Vind. 1.

P. 279. *ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ*] V. *δέ*, quod e Bodl. aliisque multis emendatum.

vis oppositionis facta aliqua recitationis interstitione. Deinde *οὐδὲ γὰρ οὐδὲ* ita accipiendum, ut prius ad universam sententiam sive ad verbum, posterius ad *τὸν σὸν ἑταῖρον* referatur. v. ad Protagor. p. 331. E.

Ἰσοκράτη τὸν καλόν] Isocratem fuisse familiarem ac discipulum Socratis praeter alios testatur Anonymus in Vita Isocrat. editioni Guil. Dindorfi praemissa p. VIII. Nec profecto negari potest eum Socraticae disciplinae documenta in scriptis suis satis manifesta reliquisse. Quocirca Plato iuvenem oratorem, de quo optima quaeque propter philosophiae studium speraret, non dubitavit opponere Lysiae, qui quod ille habere videbatur in se utique desiderari passus est. Sed de his satis videmur exposuisse in Prolegomenis, quae consulant, si qui de iis plenius edoceri cupiant. Ceterum totum hunc locum Latinum fecit Cicero Orator. c. 13.

P. 279. *ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λ.*] Cicero l. c. Maiore mihi ingenio videtur esse, quam ut cum Lysiae orationibus comparetur. De *κατὰ* ita usurpato v. Matthiae Gr. p. 843 sq. Non minus notum *τοὺς περὶ Λυσίαν λόγους* per periphrasin poni pro Lysiae orationibus. Quod vero Isocrates dicitur non esse cum Lysiae scriptionibus comparandus, quum proprie dici oporteret, tantum esse in Isocrate ingenium, ut eius orationes neutiquam cum Lysiae orationibus componere liceat, miramur sane Stephanum in hoc genere loquendi haesisse, quod et Graeci et Latini magnopere frequentarunt. cfr. ad Protagor. p. 358. D. Sympos. p. 218. E. de Rep. VIII. p. 554. D. De Latinis praeter alios disputavit Heusinger. ad Cicer. Offic. I. 22, 7., qui cum hoc loco

γους, οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων, ἔτι τε, εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, ἐπὶ μείζω δέ τις αὐτὸν ἄγοι ὁρμὴ
B θειοτέρα. φύσει γάρ, ὦ φίλε, ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ. ταῦτα δὴ οὖν ἐγὼ μὲν παρὰ τῶνδε τῶν θεῶν ὡς ἐμοῖς παιδικοῖς Ἰσοκράτει ἐξαγγελῶ, σὺ δ' ἐκεῖνα ὡς σοῖς Λυσίᾳ.

ΦΑΙ. Ταῦτ' ἔσται. ἀλλ' ἴωμεν, ἐπειδὴ καὶ τὸ πνῖγος ἠπιώτερον γέγονεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εὐξαμένω πρέπει τοῖςδε πορεύεσθαι;

ΦΑΙ. Τί μήν;

B. Ἰσοκράτει ἐξαγγελῶ] Bodl. ΓΠΣΦBCDEHT. r. ἐξαγγέλλω, quod Voegelino auctore ediderunt Turicc. ἐξαγγέλω DG. Rectissime Vat. Δ ἐξαγγελῶ, ut vulgo scriptum legitur.

εὐξαμένω πρέπει] V. εὐξαμένῳ errore. Hermannus tamen propter subsequens μοι tuendum censet.

apte contendit Cic. de Orat. I. 44. si cum illorum Lycurgo et Dracone nostras leges conferre volueritis.

πλέον ἢ παίδων διενέγκοι] Breviter dictum pro ἢ ἄνδρες παίδων. v. Matthiae Gr. §. 453. ann. 1. p. 1016. ed. 3. Cicero l. c. si, quum aetate processerit, aut in hoc orationum genere, cui nunc studet, tantum quantum pueris, reliquis praestet omnibus. Ex qua interpretatione Bergmannus ad Elogium Hemsterhusii et Vitam Ruhnken. Lugd. Bat. 1824. p. 311. scribendum coni. πλέον ἢ παίδων ἁπάντων τῶν ἄλλων διενέγκοι κ.τ.λ. Lenius etiam hunc in modum correxeris: πλέον ἢ παίδων διενέγκοι πάντων τῶν π. Sed non opus mutatione. Apte Stephan. comparat Epist. IV. p. 320. C. προςήκει πλέον ἢ παίδων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρειν. — ἔτι τε, intell. οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν.

B. ὡς ἐμοῖς παιδικοῖς Ἰσοκράτει] Ad σὺ δ' ἐκεῖνα apparet ἐξαγγελεῖς esse intelligendum, quod dictum sit pro imperativo.

εὐξαμένω πρέπει] Πρέπειν cum accusativo et infinitivo iunctum, ut Protagor. p. 312. B. Sympos. p. 196. E. Phaedon. p 61. D. Sophist. p. 230. quae constructionis exempla iam attulit Astius. Unde orta sit lectio vulgata εὐξαμένῳ, vix est cur moneamus. Etenim putarunt critici ob insequens μοι Socratem non pro utroque, sed pro se solo preces facere. Atqui fas tamen putat esse, utrumque preces fundere. Unde deinde Phaedrus: ἐμοὶ ταῦτα συνεύχου. Mirum igitur accidit, quod nuper etiam Hermannus cum Voegelino numerum singularem εὐξαμένῳ tueri conatus est. — τοῖςδε „est digito monstrantis simulacra deorum.“ Heindorf.

Ὦ φίλε Πάν τε — σώφρων] Egregie hae preces ac-

ΣΩ. Ὦ φίλε Πάν τε καὶ ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοί, δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι τἄνδοθεν· ἔξωθεν δὲ ὅσα ἔχω τοῖς ἐντὸς εἶναί μοι φίλια. πλούσιον δὲ νομίζοιμι τὸν σοφόν. τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη μοι ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἄγειν δύναιτ' ἄλλος ἢ ὁ σώφρων. C

Ἔτι ἄλλου του δεόμεθα, ὦ Φαῖδρε; ἐμοὶ μὲν γὰρ μετρίως ηὖκται.

ΦΑΙ. Καὶ ἐμοὶ ταῦτα συνεύχου· κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

ΣΩ. Ἴωμεν.

ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοί] ΞΣΦr. Flor. g. h. Clem. Alex. Strom. II. p. 368. A. ed. Sylb. ὅσοι ἄλλοι.

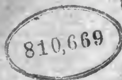
ἔξωθεν δὲ ὅσα] τἄξωθεν, quod e Bodl. Flor. a. c. ϑ. ΓΔΒ CEFGH. Clemente mutatum Nonnulli ἔξω habent.

commodatae sunt ad argumentum, quod adhuc Socratis sermone illustratum est. Quod enim orat, ut intus in pectore gerat pulcritudinem, eique concordent externa bona, si quae possideat; eo significat, nisi fallor, non externum splendorem inanemque speciem captari oportere!, sed versm animi virtutem esse comparandam. Quo ipso carpitur Lysias, quem antea iudicavit inanem artis oratoriae laudem aucupari, vera sapientia esse destitutum. — ἄγειν καὶ φέρειν nunc simpliciter est ferre, portare, ut Heindorfius docuit.

κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων] Schol. ad h. l. κοινὰ τὰ τῶν φίλων, ἐπὶ τῶν εὐμεταδότων. φασὶ δὲ λεχθῆναι πρῶτον τὴν παροιμίαν περὶ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, καθ' οὓς χρόνους ὁ Πυθαγόρας ἔπειθε τοὺς αὐτὴν κατοικοῦντας ἀδιανέμητα πάντα κεκτῆσθαι.κ.τ.λ. Pythagoricam proverbii originem agnoscunt etiam alii. v. Rittershus. ad Porphyr. de Vit. Pythag. p. 199 sq. ed. Kiessl. Beier. ad Cic. Offic. T. I. p. 124. Ceterum Schneider. ad Polit. IV. p. 424. A. Scholiastam ait hoc loco legisse τὰ φίλων, ut est Lysid. p. 207. C. Legg. V. p. 739. C. de Rep. V. p. 449. C. Et sane ita apud Ruhnkenium scriptum exstat. Veruntamen codd. hic utrumque articulum abunde tuentur.

ERFORDIAE,
TYPIS HENNINGS & HOPF.
1857.

M Pf.

Vol. II. Sect. 2. Protagoras c. ind. Ed. III. ed. *Kroschel.* 1865 . . . 1.80
„ III. Politia sive de republica libri decem. 2 voll. Ed. II . . . 7.50

Platonis opera omni aed. *G. Stallbaum.*

Einzeln:

Vol. III. Sect. 1.	Politia lib. I—V. 1858		4.20
„ III. „ 2.	lib. VI—X. 1859		3.30
„ IV. „ 1.	Phaedrus. Ed. II. 1857		2.40
„ IV. „ 2.	Menexenus, Lysis, Hippias uterque, Io. Ed. II. 1857		2.70
„ V. „ 1.	Laches, Charmides, Alcibiades I. II. Ed. II. 1857		2.70
„ V. „ 2.	Cratylus cum. ind. 1835		2.70
„ VI. „ 1.	Euthydemus. 1836		2.10
„ VI. „ 2.	Meno et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastae, Hipparchus. 1836. [Vergr.]		4.20
„ VII. „ 1.	Timaeus et Critias. 1838		5.40
„ VIII. „ 1.	Theaetetus. Ed. II. rec. *Wohlrab.* 1869		3 —
„ VIII. „ 2.	Sophista. 1840		2.70
„ IX. „ 1.	Politicus et incerti auctoris Minos. 1841		2.70
„ IX. „ 2.	Philebus. 1842		2.70
„ X. „ 1.	Leges. Vol. I. lib. I—IV. 1858		3.60
„ X. „ 2.	lib. V—VIII. 1859		3.60
„ X. „ 3.	lib. IX—XII. et Epinomis. 1860		3.60

Sophoclis tragoediae, rec. et explan. *E. Wunderus.* 2 voll. 8. mai. 1847—1857 . . . 9 —

Einzeln:

Vol. I. Sect. 1.	Philoctetes. Ed. IV ed. *Wecklein.*	1.50
„ I. „ 2.	Oedipus tyrannus. Ed. IV	1.20
„ I. „ 3.	Oedipus Coloneus. Ed. III	1.80
„ I. „ 4.	Antigona. Ed. IV	1.20
„ II. „ 1.	Electra. Ed. III.	1.20
„ II. „ 2.	Aiax. Ed. III	1.20
„ II. „ 3.	Trachiniae. Ed. II	1.20

Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri VIII, explan. *E. F. Poppo.* 4 voll. 8. mai. 1843—1866 . . . 12 —

Einzeln:

Vol. I. Sect. 1.	Lib. I. Ed. II	3 —
„ I. „ 2.	Lib. II. Ed. II	2.25
„ II. „ 1.	Lib. III. Ed. II ed. *J. M. Stahl*	2.40
„ II. „ 2.	Lib. IV. Ed. II ed. *J. M. Stahl*	2.70
„ III. „ 1.	Lib. V	1.50
„ III. „ 2.	Lib. VI	1.80
„ IV. „ 1.	Lib. VII	1.50
„ IV. „ 2.	Lib. VIII	1.50

Xenophontis Cyropaedia, comment. instr. *F. A. Bornemann.* 8. mai. 1838 . . . 1.50
—— Memorabilia (Commentarii), illustr. *R. Kühner.* 8. mai. 1858. Ed. II . . . 2.70
—— Anabasis (expeditio Cyri min.), illustr. *R. Kühner.* 1852 . . . 3.60

Einzeln à 1 Mk. 80 Pf.
Sect. I. lib. I—IV.
Sect. II. lib. V—VIII.

— Oeconomicus, rec. et explan. *L. Breitenbach.* 8. mai. 1841 . . . 1.50
Agesilaus ex ead. recens. 8. mai. 1843 . . . 1.20
Hiero ex ead. rec. 8. mai. 1844 . . . — 75
Hellenica, Sect. I. (lib. I. II.), ex ead. rec. 8. mai. 1853 . . . 1.20
—— Sect. II. (lib. III—VII.), ex ead. rec. 8. mai. 1863 . . . 4.80

Druck von B. G. Teubner in Leipzig.

